E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 1 (62) • IANUARIE–FEBRUARIE • 1960

2301

31

ARHITECTURA R.P.R.

1
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei nr. 9. — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 1 (62) IANUARIE—FEBRUARIE 1960

2 Sarcinile proiectanților și constructorilor în 1960

4 O importantă hotărîre privind activitatea de sistematizare a orașelor

Urbanism

5 Prof. arh. O. Doicescu
Studii pentru sistematizarea arterei magistrale nord-sud a orașului București

12 Conf. arh. R. Laurian
Unele aspecte ridicate de sistematizarea căii Victoriei și a magistralei nord-sud a orașului București

14 Arh. T. Evolceanu
Concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din București

20 Discuție de creație asupra proiectelor prezentate la concursul pentru « Sistematizarea pieței Unirii din București »

Construcții social-culturale

24 Arh. Th. Iconomu
Teatrul de Stat din Orașul Stalin

27 Arh. P. E. Miclescu
Note asupra Teatrului de Stat din Orașul Stalin

30 Arh. D. Bacalu, arh. G. Cristea
Noile școli cu 24 de clase, construite în București

35 Arh. N. Petrașincu
Proiect tip pentru școală cu 16 clase, în mediul urban

37 Arh. N. Drăgan, arh. N. Romașcanu
Unele observații critice asupra noilor proiecte de școli

Construcții industriale

40 Arh. Vera Ulic Hariton
Uzina II de geam tras — Blejoi

42 Arh. Mircea Enescu, arh. I. Găleșanu
Complexele de vinificare de la Valea Călugărească și Tohani

45 Arh. P. Mihalik
O turnătorie de metale neferoase și de precizie

Teoria arhitecturi

48 A. Vlasov
Stilul arhitecturii noastre

Cronica

49 Din activitatea U.A.

Coperta : Noua școală cu 24 de clase din cartierul Floreasca — București

SARCINILE PROIECTANȚILOR ȘI

Succesele obținute de poporul nostru în îndeplinirea și depășirea Planului de stat pe anul 1959 la indicii de bază — producție, productivitatea muncii, reducerea prețului de cost — au creat premisele necesare pentru ca anul acesta activitatea economică să se desfășoare în condiții mai bune și să atingă ritmuri mai înalte decît pînă acum.

Plenara C. C. al P. M. R. din 3—5 decembrie 1959 a scos în evidență importanța îndeplinirii și depășirii la indicii de bază a Planului de stat pe 1959 și a trasat o serie de sarcini de mare răspundere pentru dezvoltarea pe mai departe a economiei naționale.

Astfel, anul acesta, comparativ cu anul 1959, venitul național va crește cu 12,5%.

Din totalul investițiilor industriale — care reprezintă 59% din volumul investițiilor — aproape 4/5 vor fi destinate dezvoltării ramurilor de bază ale economiei.

Pe baza creșterii investițiilor, prin folosirea mai bună a capacității de producție și prin intrarea la timp în funcțiune a unor obiective industriale noi, producția urmează să crească cu 14%.

Planul de stat pe 1960 prevede creșterea producției siderurgice cu peste 28%, a construcțiilor de mașini cu 17%, a industriei chimice cu 22%, a industriei electrice și termice cu 20%.

Prin punerea în funcțiune a unor noi grupuri la Borzești, Arad și Timișoara, energia electrică va reprezenta 7,7 miliarde kWh, adică o creștere de 14%.

Se vor extrage 1,4 milioane tone minereu de fier, iar oțelarii vor da țării 1,7 milioane tone oțel, adică cu 22% mai mult decît anul trecut.

O deosebită dezvoltare va lua producția plăcilor aglomerate din lemn, care va crește cu 100%, ceea ce reprezintă 35 000 tone, creștere care se va face prin folosirea capacității fabricii de la Brăila și prin intrarea în funcțiune a secției de la Gălățaș.

Mergînd în continuare pe linia ridicării nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii, plenara a trasat sectorului producției bunurilor de consum o serie de sarcini de mare însemnătate.

Astfel, prin utilizarea mai bună a capacității existente și prin intrarea în funcțiune a noilor fabrici de zahăr, producția de zahăr va fi de 325 000 tone, crescînd cu 41%.

O creștere însemnată se va obține în producția țesăturilor de bumbac și a încălțămintei de piele.

Față de anul trecut, producția uleiurilor comestibile se va dubla, atingînd 115 000 tone; producția de carne va crește cu 18%, ajungînd la 293 000 tone.

Mari investiții în agricultură (4,4 miliarde, cu 25% mai mult ca în 1959) vor lărgi baza ei tehnică, asigurînd creșterea productivității și obținerea unor recolte sporite.

Pe baza intrării în funcțiune a fabricilor de mobilă de la Militari-București, Iași și Tîrgu-Jiu, producția de mobilă va cunoaște o creștere de 31%.

Acest vast program de dezvoltare economică, această importantă creștere a producției trebuie să se realizeze pe calea ridicării continue a productivității muncii, care urmează să crească anul acesta, în industrie, cu 11%.

Totodată se impune continuarea eforturilor pentru reducerea prețului de cost și a cheltuielilor de circulație în toate ramurile economiei, în așa fel încît să se poată obține un volum de economii de circa 5,2 miliarde lei.

Analizînd proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale, plenara C.C. al P.M.R. a arătat că pentru anul acesta, volumul investițiilor destinate dezvoltării economiei și ridicării nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii va fi de 23,5 miliarde lei.

Acest important volum de investiții va da posibilitatea să se grăbească ritmul de execuție a lucrărilor, să se scurteze termenul de punere în funcțiune a unor importante obiective industriale și să se înceapă o serie de construcții industriale, social-culturale și de locuințe.

Înfăptuirea în cele mai bune condiții a acestui volum sporit de investiții ridică necesitatea unei pregătiri riguroase în toate sectoarele care participă la realizarea investițiilor, astfel ca mijloacele acordate în acest scop să asigure maximum de rezultate. Folosirea judicioasă și cu spirit gospodăresc a fondurilor acordate pentru lucrările de investiții constituie o sarcină de mare răspundere.

O mare parte a acestor investiții se vor folosi pentru ridicarea unor importante construcții industriale. Astfel, în anul 1960 se prevede punerea în funcțiune a unui nou cuptor și a unei noi baterii de cocs la Hunedoara, a uzinelor de sodă de la Govora și Borzești, a unui combinat de produse lactate, a fabricii de celuloză din stuf de la Brăila, a complexelor de prelucrarea lemnului de la Pipera și Tîrgu-Jiu etc.

De asemenea se prevede construcția unor noi obiective industriale, ca noua secție de furnale de la Hunedoara, o fabrică de anvelope, complexele de industrializarea lemnului de la Suceava și Odorhei, o fabrică de lapte praf, mari depozite frigorifice ș.a.m.d.

Mergînd pe linia continuei ridicări a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii, anul acesta vor fi date în folosință 31 000 de apartamente, adică cu 50% mai mult decît anul trecut. De asemenea, o deosebită atenție se va acorda construcțiilor social-culturale ca: teatre, cinematografe, cluburi, școli etc.

Față de acest bogat program de realizări, sectorului de proiectare și construcții îi revine o serie de sarcini de mare răspundere.

În cadrul general de dezvoltare a economiei naționale, sectorul de proiectare și construcții are un rol deosebit, datorită faptului că sectorul de construcții realizează o bună parte a investițiilor din toate sectoarele economiei naționale. Orice deficiență în acest sector poate avea urmări asupra realizării investițiilor și a sarcinilor de plan din alte sectoare economice, după cum realizarea — în bune condiții și la timp — a sarcinilor ce-i revin creează premise favorabile pentru îndeplinirea înainte de termen a planului în celelalte sectoare, influențînd totodată și asupra calității și costului de realizare a produselor fabricilor respective.

În cadrul sectorului de construcții, o sarcină importantă revine institutelor de proiectare și proiectanților pentru asigurarea în cele mai bune condiții a documentației necesare lucrărilor de construcție.

În acest sens, în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la Plenara C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 se arată:

« Creșterea volumului de investiții pe anul 1960 impune măsuri hotărîte pentru ca acest volum să fie realizat și ca fondurile investite să dea cît mai repede rezultate concrete. În acest scop trebuie acordată toată atenția pregătirii proiectelor și respectării termenelor de dare în funcțiune.

Este necesar să se asigure intensificarea activității de proiectare, pentru elaborarea unor proiecte de bună calitate și în termene scurte, astfel încît pe șantierele existente să se poată realiza ritmul susținut prevăzut pe 1960 și, totodată, să se creeze condițiile de a se începe din primele luni ale anului viitor construcția unor importante obiective industriale noi ».

CONSTRUCTORILOR ÎN 1960

În domeniul construcțiilor industriale, cea mai însemnată rezervă în acest sens continuă s-o formeze adoptarea în proiectele investițiilor industriale a soluțiilor care economisesc cît mai mult volumele fizice de construcții; această reducere se poate obține prin diverse căi, care vor trebui să stea în centrul atenției, atît a institutelor de proiectare, cît și a proiectanților înșiși.

Astfel, renunțarea la excese în dimensionarea halelor, comasarea diferitelor secții de producție într-o singură clădire, gruparea clădirilor pentru a reduce suprafața amenajată și a scurta rețelele de folosință generală, adoptarea pentru unele construcții a unor soluții constructive care prevăd folosirea elementelor ușoare, vor avea ca rezultat o importantă reducere a duratei de execuție și o scădere a costului lucrării.

De mare importanță pentru activitatea de proiectare este reducerea costului de deviz prin proiectare.

Și aici, rezervele sînt foarte mari. Astfel, alegerea unor forme constructive corespunzătoare, o judicioasă folosire a spațiilor, aplicarea celor mai avansate metode de execuție, adică trecerea la metode industriale de construcție etc. vor reduce simțitor costul și durata lucrărilor.

Plenara C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 a arătat că pentru scurtarea considerabilă a termenelor de dare în funcțiune a diverselor obiective industriale, o condiție esențială este folosirea tipizării, pentru a da posibilitatea întrebuințării prefabricatelor.

Proiectării îi revine, în această privință o serie de sarcini deosebit de importante: unificarea gabaritelor, tipizarea elementelor și a detaliilor, tipizarea secțiilor, tipizarea clădirilor aneze și auxiliare.

Unele organe beneficiare și institute de proiectare au încă, față de introducerea unor materiale de construcții noi, multe rezerve. Mai dăinuie încă în unele locuri mentalitatea potrivit căreia folosirea blocurilor din beton de zgură, a cărămizilor cu goluri de dimensiuni mari, a plăcilor de azbociment, a granulitului sau a geamului armat ondulat ar duce la scumpirea construcției, uitînd că prin folosirea acestor materiale se aduce un aport substanțial la creșterea productivității muncii constructorilor, permițînd în același timp mari economii de materiale ajutătoare.

Folosirea materialelor noi este o rezervă foarte importantă în ieftinirea construcțiilor, chiar dacă pentru un moment dat, unele dintre ele costă ceva mai scump decît materialele tradiționale. Chiar în aceste condiții, ele nu duc la scumpirea construcțiilor, dacă la alcătuirea normelor de deviz și a proiectelor se ține seama de eficiența lor, care se reflectă prin reducerea grosimii zidurilor, micșorarea secțiunilor scheletului de rezistență al construcției și scăderea cheltuielilor consumului specific de forță de muncă și materiale ajutătoare.

Avînd în vedere lipsurile manifestate în acest domeniu, conștienți de marile avantaje ce le oferă tipizarea proiectelor, cît și introducerea materialelor noi de construcție în scăderea prețului de cost și scurtarea termenului de execuție, anul acesta se impune ca o necesitate lichidarea acestor atitudini conservatoare.

E necesară elaborarea indicilor tehnico-economici, cu ajutorul cărora să se verifice și să se perfecționeze continuu soluțiile.

Proiectanții, arhitecți și ingineri, trebuie să aibă un rol activ în această acțiune importantă.

În construcții, în general, și în construcția de locuințe și clădiri social-culturale, în special, reducerea prețului de cost nu trebuie însă făcută în dauna confortului și a condițiilor de folosire.

Proiectanții au sarcina de a găsi metodele cele mai bune de ieftinire a acestor construcții, ținînd în permanență seama de necesitatea de a asigura oamenilor muncii condiții de locuit din ce în ce mai bune.

Ei trebuie să analizeze și să propună cele mai judicioase amplasamente pentru noile construcții, astfel încît să se obțină reducerea costului noilor locuințe și a construcțiilor social-culturale, la scara orașului, prin însuși planul de sistematizare.

Ei trebuie să găsească soluțiile de plan cele mai raționale și mai confortabile și soluțiile tehnice cele mai eficiente, să lupte pentru introducerea pe scară largă de noi materiale, mai ieftine, mai rezistente și mai frumoase.

Proiectanții trebuie să prevadă în proiecte — la lucrările de construcții-montaj unde se folosesc mari cantități de schele, cofraje și diverse lucrări auxiliare — soluții bazate pe un consum cît mai redus de lemn de rășinoase.

Ministerele, institutele de proiectare și sfaturile populare (ale căror atribuții cresc anul acesta în problema construcțiilor de locuințe) urmează să ia măsuri pentru reducerea consumurilor specifice de ciment și oțel-beton cu cel puțin 5—8% sub nivelul celor de anul trecut.

Pentru ca aceste sarcini de mare răspundere ce stau în fața sectorului de proiectare și construcții să fie îndeplinite, trebuie ca încă din primele luni ale acestui an să se treacă la o serie de măsuri care să favorizeze îndeplinirea acestor sarcini.

Analiza felului în care cadrele de specialitate sînt folosite în munca de proiectare trebuie să ducă la sporirea capacității de proiectare printr-o mai bună organizare a muncii și prin atragerea în această muncă a elementelor celor mai valoroase.

E necesară elaborarea unor măsuri de simplificare și ieftinire a proiectării, încît să fie folosită cît mai eficient capacitatea actuală a organizațiilor de proiectare.

Mobilizați de partid, arhitecții trebuie să devină factori importanți în îndeplinirea acestor sarcini. Ei trebuie să contribuie efectiv la găsirea soluțiilor celor mai bune, pentru a aduce astfel un aport substanțial la îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce-i revin sectorului de proiectare și construcții.

Reducerea prețului de deviz prin proiectare, obținerea confortului maxim în condițiile economicității, folosirea materialelor noi în construcții pentru grăbirea punerii în funcțiune a diferitelor obiective industriale, respectarea termenului de predare a proiectului, scurtarea duratei de execuție a construcțiilor, reducerea consumurilor de materiale și manoperă, sînt factori importanți pentru dezvoltarea economiei naționale, sînt probleme-cheie pentru activitatea viitoare a arhitecților noștri.

Aceste probleme de mare importanță trebuie să stea în centrul atenției și activității U.A. și a secțiilor sale de creație. Ele vor trebui analizate și dezbătute pe larg în cercuri și în adunările cu masa arhitecților, devenind adevărate reguli de conduită pentru activitatea de proiectare. În acest efort general, revista « Arhitectura R.P.R. » va urmări cu perseverență prezentarea în coloanele sale a celor mai interesante soluții, a celor mai bune rezolvări de proiecte, în lumina sarcinilor actuale. Revista va publica propuneri și sugestii pentru îmbunătățirea muncii de proiectare, criticînd lipsurile care mai dăinuie, pentru a deveni un ajutor prețios în viitoarea muncă de proiectare, aducîndu-și astfel aportul său la îndeplinirea și depășirea sarcinilor ce-i revin sectorului de proiectare și construcții în făurirea societății socialiste la noi în țară.

O IMPORTANTĂ HOTĂRÎRE PRIVIND ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE A ORAŞELOR

Marile realizări obţinute de poporul nostru în anii puterii populare, ritmul rapid de dezvoltare economică şi social-culturală, au determinat creşterea rapidă a oraşelor noastre, au făcut să apară pe harta ţării oraşe noi.

Oraşele ţării îşi schimbă zi de zi înfăţişarea.

Pe lîngă noile industrii au luat naştere aşezări muncitoreşti dotate cu lucrări edilitare şi anexele social-culturale necesare; în vechile oraşe se desfăşoară azi mari lucrări de sistematizare, se reconstruiesc centrele oraşelor Ploieşti, Galaţi, Craiova etc., iar în capitală — de asemenea în plină reconstrucţie — s-au şi închegat marile ansambluri din Ferentari, Căţelu, Grivita Roşie, iar altele noi sînt în curs de execuţie, ca, de pildă, piaţa noii săli a Palatului R. P. R., piaţa C. C. A., piaţa Splaiului, completarea marilor magistrale etc.

Acest volum de construcţii a schimbat faţa oraşelor noastre, înlăturînd înapoierea şi haosul moştenite de la regimul burghezo-moşieresc.

În această activitate au fost obţinute o serie de rezultate pozitive ca urmare a măsurilor luate pentru introducerea ordinei şi disciplinei în construcţia oraşelor, prin amplasarea şi construirea în mod raţional a noilor obiective industriale, social-culturale şi edilitare.

Totuşi, au existat cazuri, cînd organele centrale sau locale au amplasat construcţii fără a avea la bază studii judicioase tehnico-economice, nesocotind astfel regulile de sistematizare. Comitetele executive ale sfaturilor populare au permis amplasarea unor construcţii de locuinţe dincolo de perimetrul oraşului sau vetrei satelor fără respectarea principiilor urbanistice şi de construcţii, ceea ce a dus la cheltuirea nejudicioasă a unor importante fonduri materiale şi financiare.

Cauzele acestor lipsuri manifestate încă în activitatea de proiectare şi construcţii au fost generate şi de faptul că pînă în momentul de faţă, unele oraşe nu dispun de schiţe sau planuri de sistematizare, care reprezintă elementul principal de ordine în construcţia şi reconstrucţia oraşelor. Fără a avea la bază un studiu temeinic şi de multe ori fără a se sprijini pe organele tehnice din cadrul sfaturilor — secţiunile de arhitectură şi sistematizare — unele sfaturi populare au hotărît amplasarea la întîmplare a unor obiective industriale şi cartiere de locuinţe, ajungîndu-se la situaţii ca cele citate în expunerea tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 — de aşezare la marginea oraşelor a unor cvartale de locuinţe, pe terenuri lipsite de lucrări edilitare, fără a urmări o politică gospodărească de folosire justă a terenului şi de concentrare a investiţiilor pe cît mai puţine şantiere.

Necesitatea întocmirii planurilor de sistematizare, clar exprimată în Hotărîrea partidului şi guvernului din noiembrie 1952, a fost recunoscută cu întîrziere de către unele sfaturi populare. Acestea au subestimat rolul planurilor de sistematizare în procesul de dezvoltare a oraşelor noastre, precum şi importantele avantaje ce le prezintă, prin evitarea revenirilor şi erorilor de amplasament, atît de dăunătoare economiei şi aspectului oraşului.

O altă cauză care a dus la aceste lipsuri a fost şi felul de muncă şi organizare a secţiunilor de arhitectură şi sistematizare de pe lîngă sfaturile populare (S.A.S.). În condiţiile creşterii însemnate a volumului de construcţii, aceste secţiuni nu au asigurat introducerea disciplinei în construcţia şi reconstrucţia oraşelor.

Despărţite de activitatea de proiectare, care se desfăşoară în I.R.P., rupte de problemele concrete cu un efectiv incomplet, ele nu au fost antrenate într-o muncă operativă legată de activitatea concretă de proiectare, de execuţia construcţiilor şi de control asupra felului în care se efectuează sistematizarea oraşelor.

*

Pentru îmbunătăţirea continuă a activităţii de sistematizare şi proiectare în cadrul sfaturilor populare, pentru introducerea unei discipline riguroase în amplasarea şi executarea construcţiilor, a fost necesară găsirea unor forme şi căi noi de organizare, care să ducă la realizarea cu succes a marelui volum de construcţii ce stă în faţa sfaturilor populare.

Aceste măsuri sînt concretizate în Hotărîrea Consiliului de Miniştri din 20 noiembrie 1959 cu privire la îmbunătăţirea activităţii de sistematizare şi proiectare din cadrul sfaturilor populare.

Pornind de la necesitatea dezvoltării armonioase a oraşelor, centrelor muncitoreşti şi staţiunile balneo-climatice, precum şi pentru obţinerea unor rezultate economice favorabile, comitetele executive ale sfaturilor populare vor trebui să ia de îndată măsuri pentru elaborarea schiţelor de sistematizare a localităţilor respective.

Aceste schiţe servesc pentru introducerea ordinei în construcţii în scopul dezvoltării armonioase a localităţilor. Schiţa de sistematizare se va întocmi pornind de la factorii economici care determină dezvoltarea în perspectivă a localităţii, pe o perioadă de 10—15 ani, va cuprinde delimitarea perimetrului localităţii, în afara căruia nu mai este permisă construirea locuinţelor şi va stabili în principal:

— liniile generale de dezvoltare a elementelor de bază ale localităţilor, cum sînt: zonele industriale şi cele de locuinţe, căile principale de circulaţie, echiparea tehnico-edilitară, spaţiile verzi, amplasamentele principalelor dotări social culturale, sursele de alimentare cu apă etc.;

— programul investiţiilor pentru prima etapă de 5 ani, în conformitate cu prevederile planului de perspectivă, cu indicarea zonelor de amplasare.

Înainte de a fi definitivate, schiţele de sistematizare vor fi supuse unor largi discuţii în cadrul sfaturilor populare respective, la care să fie invitaţi oameni de ştiinţă şi de cultură, arhitecţi, ingineri, muncitori şi orice alţi specialişti care pot aduce o contribuţie la adoptarea celor mai bune soluţii.

O dată elaborate, aceste schiţe de sistematizare vor fi înaintate C.S.C.A.S. spre a fi prezentate spre aprobare Consiliului de Miniştri.

Pentru oraşele la care s-au stabilit profile economice şi sociale pe o perioadă de 20—25 de ani se va trece direct la elaborarea planurilor de sistematizare.

În vederea amplasării raţionale a construcţiilor pe teritoriul oraşelor, cît şi pentru stăvilirea creşterii dezordonate şi peste măsură a teritoriilor localităţilor, hotărîrea prevede determinarea perimetrului zonelor de locuit, în afara căruia nu este permisă construirea locuinţelor. Determinarea acestor perimetre — în cazul că nu există — este o sarcină a sfaturilor populare care va trebui îndeplinită în termen de 6 luni şi remisă Consiliului de Miniştri spre aprobare, de către C.S.C.A.S.

Avînd în vedere ritmul continuu de dezvoltare a oraşelor şi regiunilor ţării noastre, pînă la definitivarea schiţelor de sistematizare, avizarea amplasamentelor propuse pentru construcţii industriale, agricole, social-culturale şi de locuinţe se va face de către sfaturile populare, care trebuie să analizeze proiectele, urmărind în special realizarea următoarelor obiective principale:

— alegerea raţională a terenurilor de construcţii;

— folosirea forţei de muncă, în special din localitate;

— reducerea costului investiţiilor prin folosirea materialelor de construcţie locale, cooperarea cu alte unităţi pentru folosirea în comun a instalaţiilor de apă, canal, energie electrică etc.

În domeniul construcţiilor rurale, ţinînd seama de dezvoltarea socialistă a agriculturii, de aportul pe care trebuie să îl aducă sectorul agricol în cadrul economiei naţionale, cît şi de creşterea continuă a nivelului de trai material şi cultural al ţărănimii, hotărîrea precizează o serie de măsuri de mare însemnătate.

Astfel, în fiecare comună va lua fiinţă o comisie care va sprijini comitetul executiv pentru asigurarea disciplinei în construcţii. De asemenea, conform indicaţiilor ce se vor da prin regulile generale de sistematizare şi construcţii întocmite de C.S.C.A.S., se prevede delimitarea vetrelor satelor în termen de un an şi aprobarea acestor delimitări de către sfaturile populare regionale.

Pentru continua înfrumuseţare a satelor, C.S.C.A.S. în colaborare cu sfaturile populare regionale va elabora schiţe experimentale de sistematizare, însoţite de machete, pentru cîteva tipuri specifice de sate, precum şi proiecte tip de case de locuit şi anexe gospodăreşti corespunzătoare specificului din regiune şi nevoilor locuitorilor.

Aceste schiţe experimentale şi proiecte tip vor folosi ca model în orientarea sfaturilor populare raionale şi comunale pentru ridicarea nivelului tehnic şi înfrumuseţarea satelor.

Pentru asigurarea elaborării proiectelor de sistematizare şi a unui control eficace în construcţia şi reconstrucţia oraşelor, Hotărîrea Consiliului de Miniştri din 20 noiembrie 1959 precizează o serie de măsuri de ordin organizatoric, în scopul antrenării actualelor S.A.S. în munca operativă legată de activitatea concretă de proiectare.

Astfel, la regiuni vor lua fiinţă direcţii de sistematizare, arhitectură şi proiectarea construcţiilor, pe baza actualelor S.A.S. şi I.R.P. La raioane şi oraşe se vor înfiinţa servicii de sistematizare şi arhitectură.

Atît D.S.A.P.C., cît şi S.S.A. sînt organe ale sfaturilor populare, care vor realiza efectiv sarcinile de sistematizare a localităţilor şi de proiectare a construcţiilor. Aceste direcţii de sistematizare, arhitectură şi proiectare a construcţiilor vor fi puse sub conducerea arhitectului şef al regiunii, care se va ocupa în mod special de activitatea de sistematizare.

În acest fel, rolul arhitectului şef de regiune va creşte în atribuţii, asigurîndu-se în acelaşi timp o justă coordonare a problemelor legate de activitatea sfaturilor populare în sectorul sistematizării şi arhitecturii.

Pentru asigurarea conducerii competente a activităţii de sistematizare, arhitectură şi proiectare a construcţiilor şi pentru ridicarea calităţii muncii în acest domeniu, sfaturile populare regionale, raionale şi orăşeneşti au sarcina de a lua măsuri pentru a încadra D.S.A.P.C. şi S.S.A. cu cadre tehnice bine pregătite şi a crea condiţii necesare de muncă şi cazare.

În capitală, organizarea activităţii de arhitectură, sistematizare şi proiectare a construcţiilor rămîne în forma existentă la data prezentei hotărîri şi tot astfel, la regiunea Constanţa.

*

Sarcinile trasate de recenta Hotărîre a Consiliului de Miniştri organelor centrale de specialitate, C.S.C.A.S. şi sfaturilor populare sînt de o mare importanţă pentru viitoarea activitate de proiectare şi construcţii.

Aducerea lor la îndeplinire va duce la dezvoltarea armonioasă a oraşelor noastre, pe bază de plan, în scopul creării celor mai bune condiţii de muncă, trai şi odihnă oamenilor muncii; în felul acesta se vor putea urmări efectele economice cele mai favorabile, prin folosirea investiţiilor cu maximum de eficienţă. Totodată se va obţine lichidarea unor situaţii de aşezări sau amplasamente hotărîte în pripă.

Problema îmbunătăţirii situaţiei oraşelor noastre prin construcţia şi reconstrucţia lor, ordonate şi disciplinate, revine în cea mai mare măsură sfaturilor populare. În acest scop, ele trebuie să ia măsuri urgente pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor Hotărîrii din 20 noiembrie 1959, în primul rînd prin organizarea activităţii de sistematizare în cadrul lor.

Traducerea în viaţă a măsurilor luate în această Hotărîre va însemna un nou pas în opera de transformare şi reconstrucţie socialistă a oraşelor din patria noastră.

Magistrala N—S văzută din helicopter (porţiunile decupate reprezintă construcţii în execuţie sau prevăzute a se executa).

Prof. arh. O. Doicescu

STUDII PENTRU SISTEMATIZAREA ARTEREI MAGISTRALE NORD-SUD A ORAŞULUI BUCUREŞTI

Am sărbătorit de curînd cinci veacuri de existenţă documentară a oraşului nostru şi nu am putut încă să-i fixăm vechimea lui reală în istorie. S-a format şi a crescut secole de-a rîndul, fără ajutor, ca un organism viu plin de vitalitate. Şi astăzi este încă în formaţie. A crescut repede, dezordonat şi nestăpînit, mai ales în ultimii 80 de ani. Imigrările la oraş au depăşit autoritatea, mai ales între primul şi al doilea război mondial. Regulamentele şi planurile de sistematizare se întocmeau după ce fenomenele de creştere dezordonată se consumau.

Reconstrucţia socialistă a oraşului, începută recent în ritm deosebit de viu, se desfăşoară pe mai multe planuri, nu numai pe acela al locuinţelor, şi pune probleme foarte complicate din cauza lipsei de coordonare moştenită, între individual şi colectivitate. Schiţa existentă a viitorului plan de sistematizare defineşte cîteva dintre elementele care trebuie coordonate în entitatea oraşului, rămînînd încă neprecizate unele amplasamente. De aceea munca proiectanţilor locuinţelor de pe magistralele oraşului este mai dificilă.

În materie de sistematizare a oraşului sînt necesare încă analize îndelungate, ca să se poată stăpîni viitoarea figură socialistă urbană şi să fixăm cu statornicie toate «dimensiunile» ei.

Atelierului nostru i-a revenit sarcina să completeze şi să ordoneze fronturile magistralei nord-sud : bulevardele Ipătescu — Magheru — Bălcescu—1848; arteră foarte variată în aspectul, în traseul şi în utilizarea ei.

A fost concepută pe la 1900. Funcţiunea acestei artere în cadrul oraşului a dublat calea Victoriei pentru circulaţia nord-sud, a limpezit un labirint de străzi mici şi a transformat mari grădini patriarhale în terenuri bune pentru construcţii. Împreună cu străpungerea bulevardului est-vest, de la gara Obor la Cotroceni, a fost o treaptă în evoluţia oraşului şi o apropiere de urbanismul contemporan. Evoluţia a fost concomitentă şi cu începuturile de industrializare a oraşului.

În 60 de ani de existenţă, această arteră nu s-a desăvîrşit, nu străbate încă oraşul cum a fost gîndită, nefiind construită pînă acum definitiv.

Nu s-a creat cadrul atractiv care s-o transforme într-o figură principală a oraşului.

Ca traseu şi secţiuni transversale, artera a fost determinată de mijloacele de locomoţie ale timpului şi influenţată de un anumit practicism specific sfîrşitului de secol XIX.

Din artera nord-sud, porţiunea între piaţa Victoriei şi piaţa Mihail Eminescu este realizată în viziunea originală: două căi de circulaţie, pentru trăsuri, despărţite de o porţiune abundent plantată. Trotuare largi, grădini de faţadă, locuinţe mari, unicate somptuoase ale marii burghezii a timpului, încheiau o imagine satisfăcătoare pentru oraşul dinaintea primului război mondial. Tramvaiele au apărut mai tîrziu pe această arteră domestică şi somptuoasă şi au stricat imaginea idilică, originală. Clădirile

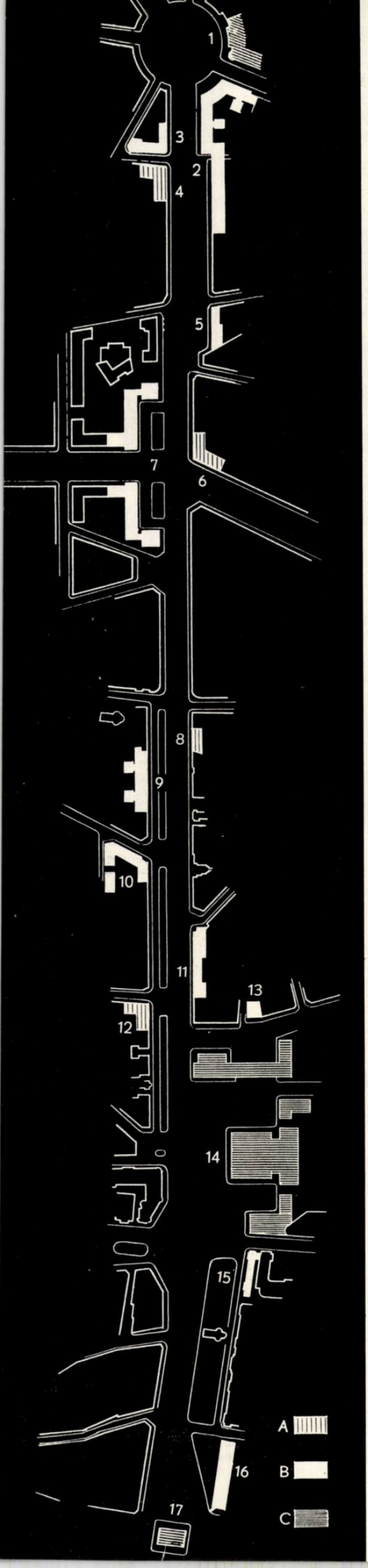

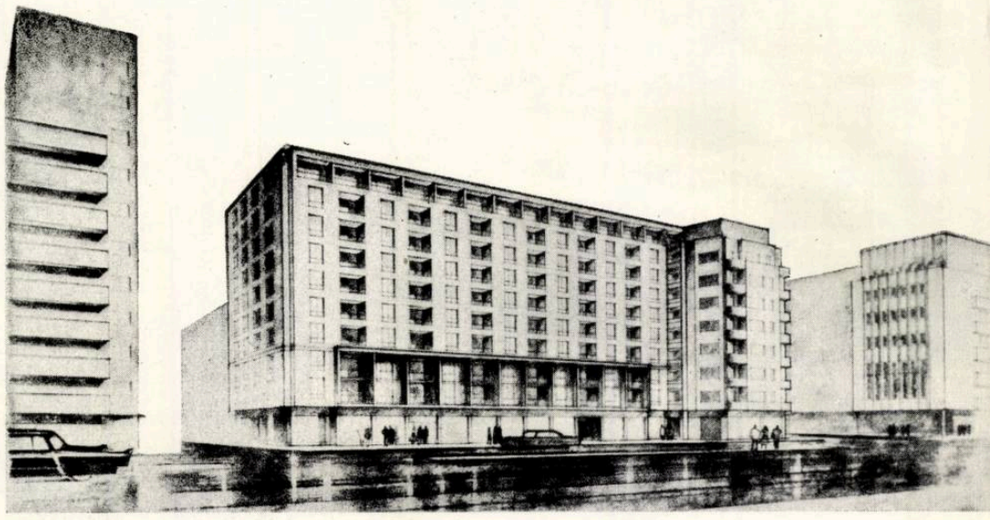

2

1. *Magistrala N—S — Plan de situaţie*
1. Prelungirea construcţiei I.S.E. (în studiu) — 2. Ansamblul de blocuri pe b-dul Magheru (în construcţie) 3. Supraetajarea construcţiei de pe b-dul Magheru colţ cu str. Biserica Amzei (în studiu) — 4. Bloc de locuinţe I.F.A. (nou construit) — 5. Bloc pe b-dul Magheru nr. 24 (în studiu) — 6. Bloc pe b-dul Magheru colţ cu inelul I (nou construit) — 7. Ansamblul de blocuri Kuibîşev-Verona-Simu (proiect în fază de studiu) — 8. Bloc pe b-dul Bălcescu nr. 36 (nou construit) — 9. Bloc pe b-dul Bălcescu nr. 33 (în construcţie) — 10. Bloc pe b-dul Bălcescu colţ cu str. Kirov (urmînd a fi construit în 1960) — 11. Bloc « Dalles » (în construcţie) — 12. Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 11 (nou construit) — 13. Bloc

realizate pînă la primul război mondial erau construite cu măiestrie; de altfel, toţi maeştrii noştri arhitecţi sînt reprezentaţi pe această arteră: Antonescu, Berindei, Doneaud, Marcu etc. Ar fi putut să constituie un muzeu sau în orice caz un aspect închegat tipic 1900, dacă burghezia latifundiară nu ar fi început imediat după primul război mondial să-şi transforme unele locuinţe în imobile colective, depăşind măsura generală a înălţimilor, ocupînd intensiv terenul, suprimînd arborii şi folosind o tehnică a finisării construcţiei mai sumară şi mai puţin durabilă.

Atelierul nostru nu şi-a fixat încă o poziţie în ceea ce priveşte evoluţia acestei porţiuni de arteră — bulevardul Ana Ipătescu. Din punctul de vedere al evoluţiei tehnicii şi culturii şi al contemplaţiei estetice am fi înclinaţi să admitem ca ea să rămînă aşa cum a fost. Dar dezvoltarea viitoare poate să fixeze şi alte teme, mai complexe, pentru această porţiune de bulevard. Ca o mare arteră magistrală, pentru circulaţie intensă, această porţiune nu este satisfăcătoare.

Dacă nu va fi dublată în decursul timpului de noua arteră propusă mai spre est sau măcar de lărgirea străzii Bastiliei, ea sigur va trebui să se schimbe în profilul ei, pentru a da prioritate automobilului. Ar fi un cîştig pentru aspectul oraşului, în succesiunile lui de generaţii? Credem că un oraş — în noţiunea lui complexă de conţinut-formă — nu ar putea să fie produsul unei singure generaţii şi nici nu poate fi identic cu altele.

În evoluţia unui oraş, întreţinerea lui, acomodările necesare schimbărilor în fiinţa lui, fac necesare adăugiri, lărgiri, demolări şi reconstrucţii, extinderi, cîteodată foarte masive, dacă baza economică le justifică şi le cere. Sînt oraşe întregi, « oraşe muzeu », ca de exemplu Bruges la Morte sau Veneţia, sau porţiuni de «muzeu» ca în zona palatelor la Leningrad sau zona Louvre-Concorde din Paris.

Desigur, pentru bulevardul Ana Ipătescu nu putem avea pretenţii asemănătoare, dar la scara oraşului nostru, aspectul lui actual este încă atrăgător şi mai poate să facă imagine bună încă multă vreme, pînă vom schimba porţiunile complet putrede din oraşul nostru. Au fost unele propuneri de blocuri noi cu 10—12 etaje, pe terenuri relativ libere, care au fost deocamdată respinse. Propunerile ar putea să mai vină şi să varieze şi ar trebui să fixăm ideile noastre comune, nu pentru o perioadă prea lungă, pentru că nu se poate, dar cel puţin pentru 15—20 de ani.

O dată cu piaţa Mihail Eminescu, imaginea bulevardului se schimbă; capătă un caracter comercial.

Piaţa Mihail Eminescu, care a fost gîndită ca o mică piaţă de giraţie, rotundă, nu s-a ştiut bine pînă acum din ce ansamblu face parte: din zona centrală sau din zona rezidenţială. Se întîlnesc acolo clădiri cu funcţiuni şi volume foarte diferite. În studiile noastre făcute pînă acum, transformăm piaţa într-o elipsă mai mare, ceea ce nu este un rău pentru circulaţie, şi-i vom da caracterul comercial central. Clădirea I. S. E. este prevăzută să fie continuată pînă în strada Mihail Eminescu. Noua clădire în construcţie va completa deocamdată intrarea în bulevardul Magheru, iar pentru celelalte aspecte urmează să le mai precizăm prin reluarea studiului; o dată principiul fixat, trebuie să mergem mai departe în precizarea detaliului de funcţionare, a masei construite, a scării şi a ritmului. Dificultatea va fi în schimbarea scării înălţimilor la începutul bulevardului Magheru. În afară de clădirea I. S. E., care trebuie continuată cu aceeaşi arhitectură, vom continua într-un contrast nu prea brutal arhitectura comercială contemporană a bulevardului Magheru. Vor fi necesare unele demolări de clădiri necorespunzătoare, între care şi mica clădire de locuit desenată de I. Mincu, din colţul străzii Mendeleev; pierderea nu este dureroasă, clădirea nefiind una dintre cele mai « veritabile » opere ale lui Mincu.

Bulevardul Magheru—Bălcescu, construit definitiv pe cca. 60 % din desfăşurarea lui, avînd conturată imaginea lui urbană, sîntem obligaţi să-l continuăm cu înălţimile lui, cu secţiunea şi cu aspectul lui comercial. Dacă bulevardul Ipătescu are pecetea anului 1900, bulevardul Magheru — Bălcescu are pecetea anilor 1925—1938, epocă de evoluţie în tehnica construcţiilor, de unde s-au născut o serie de manierisme. Aceste bulevarde sînt traversate de prea multe străzi mici, locale şi se va adăuga şi traversarea pe care o face inelul I în dreptul imobilului Patria. Pentru a păstra o cadenţă corectă între pereţii bulevardului şi pătrunderile străzilor locale, am

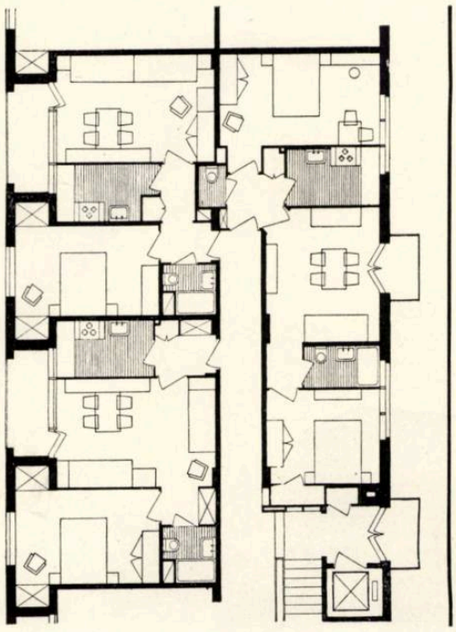

3

4

pe str. Batiştei nr. 9 (în construcţie) — 14. Ansamblul din piaţa N. Bălcescu (sistematizare în faza de studiu) — 15. Bloc de locuinţe pe b-dul 1848 colţ cu b-dul Republicii (în studiu) 16. Bloc pe b-dul 1848 (în studiu) — 17. Bloc pe b-dul 1848 (în fază de studiu de sistematizare)
A. Blocuri noi construite — B. Blocuri în studiu sau în construcţie — C. Construcţii în faza de studiu de sistematizare

2 — Bloc pe **b-dul** Magheru nr. 24 — Perspectivă. Autorul, arh. Th. Iacoban, spune despre proiect: « Blocul va avea 101 apartamente, p + 9 etaje şi un etaj 10 parţial. El va păstra alinierea blocurilor din stînga existente pe **b-dul** Magheru; construirea acestui bloc va închide str. Kuibîşev (pentru a evita multe pătrunderi în magistrală) — lăsînd numai un pasaj pietonier — alipindu-se de blocul existent de la intersecţia străzilor Kuibîşev şi Jules Michelet cu **b-dul** Magheru, cu care va avea cornişă comună. Blocul va avea două faţade principale, una spre **b-dul** Magheru şi alta spre str. Nicos Beloianis ».
3 — Bloc pe **b-dul** Magheru nr. 24 — Detaliu de apartamente
4 — Bloc pe **b-dul** Magheru nr. 34—44 — Perspectivă
5 — Magistrala N—S — Variantă de studiu — Machetă

5

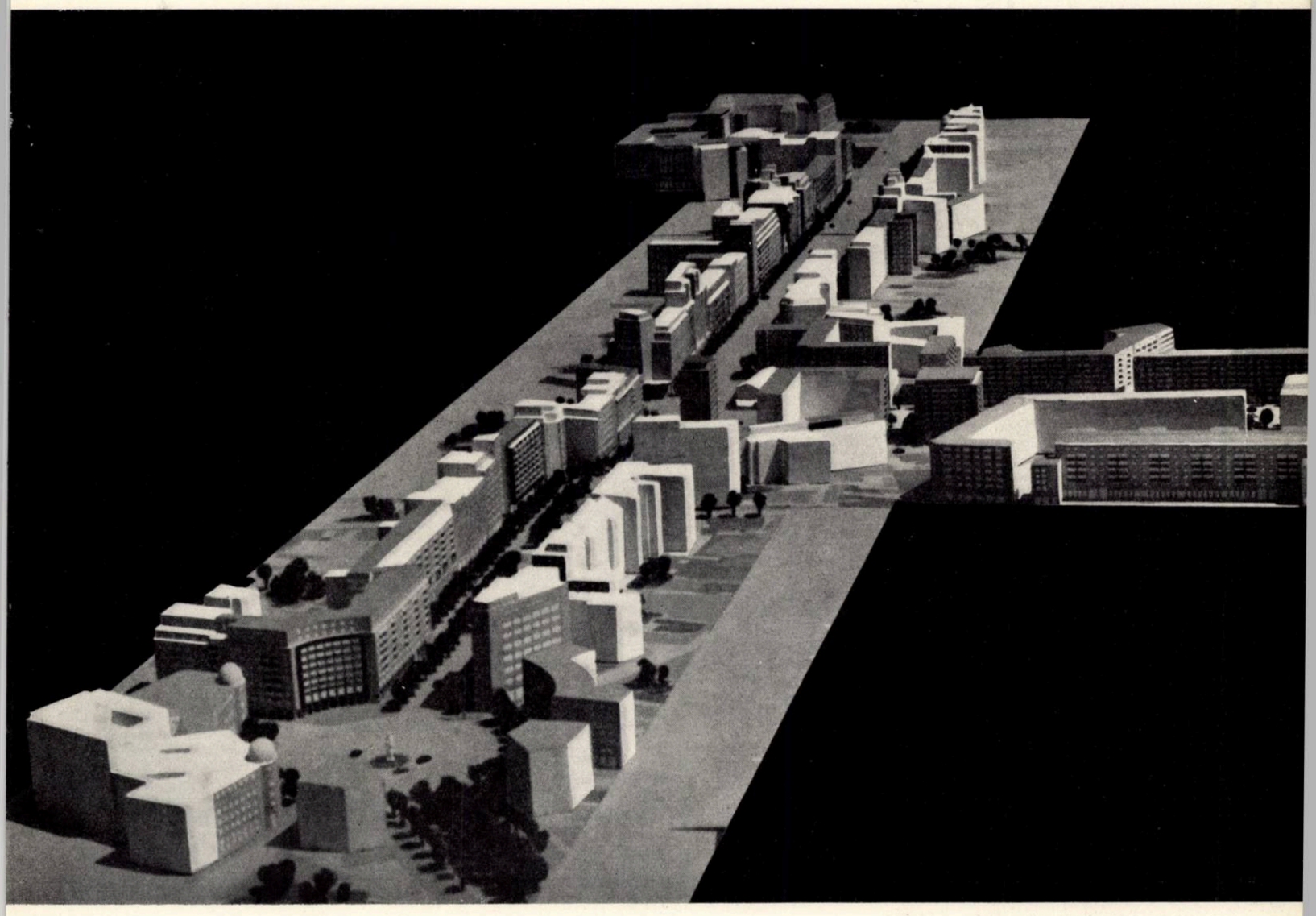

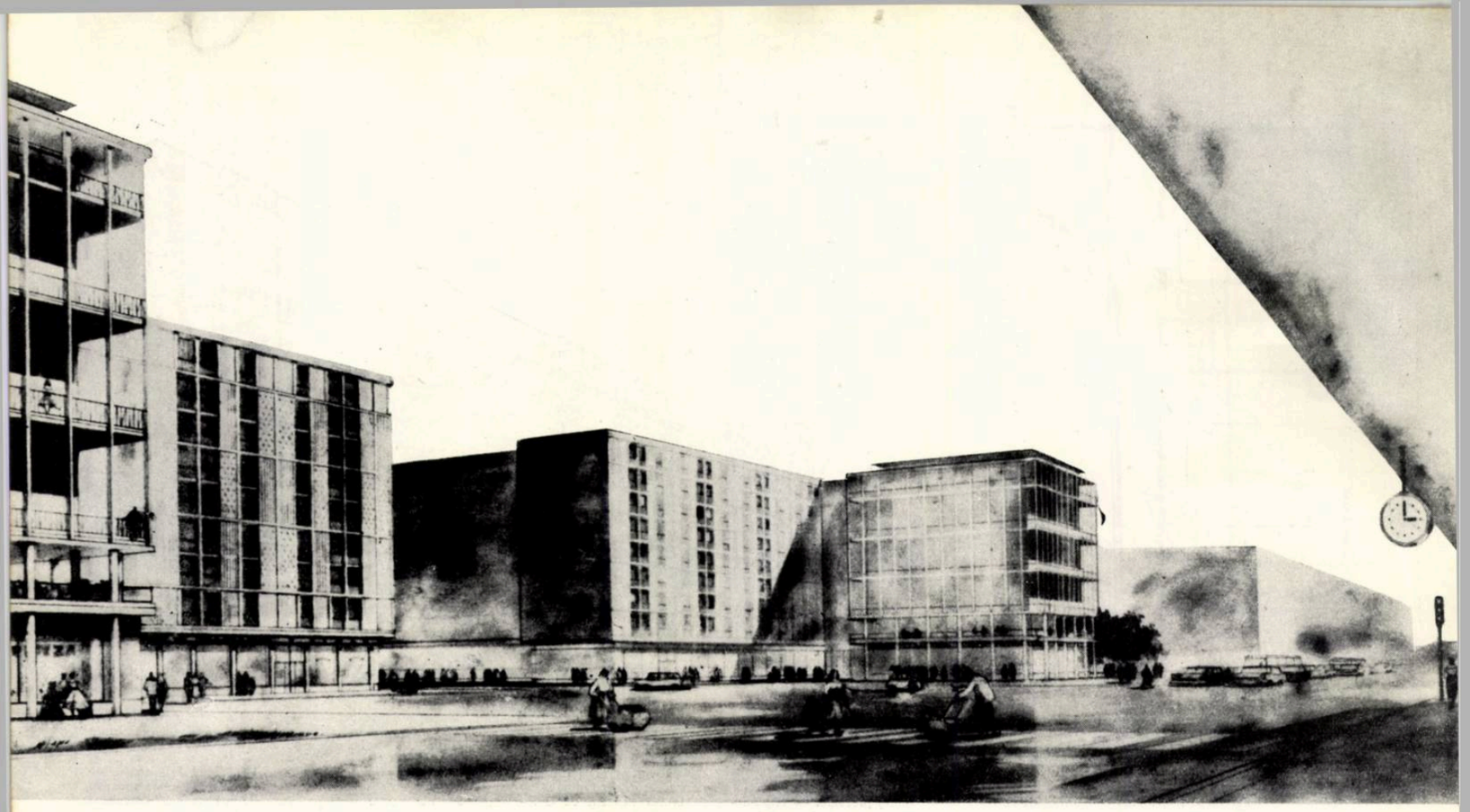

1

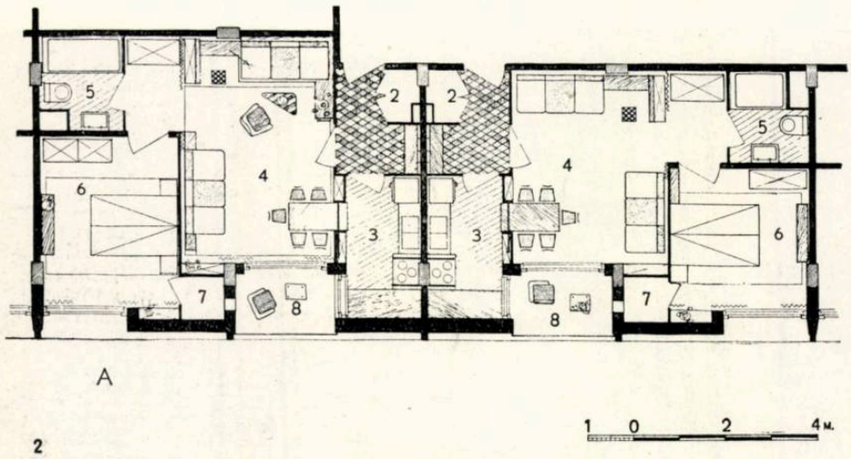

2

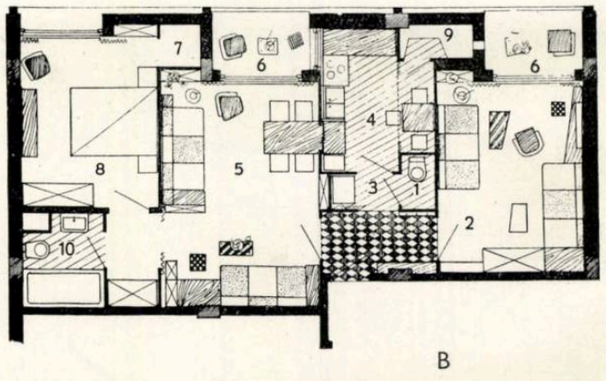

3

propus suprimarea străzii Kuibîşev, care şi aşa nu-şi mai are rostul ei vechi, circulaţia în viitor fiind preluată de inelul I. Cu clădirile pe care le-am construit, care sînt în construcţie şi cele care sînt proiectate să înceapă imediat, această porţiune a bulevardului se va încheia definitiv după suprapunerea imobilului de la colţul cu str. Biserica Amzei şi a reconstrucţiei micului imobil alăturat.

Ce va aduce unitatea în acest ansamblu definitiv, cu ce este vechi şi cu ce construim din nou? Ce este vechi este destul de eteroclit; sînt clădiri (Ministerul Economiei Forestiere) modelate puternic, cu umbre şi lumini mari, şi clădiri schematice, exprimate cu brutalitate şi construite sumar. Ce adăugăm noi, generaţia noastră, este sobru şi reţinut şi în cea mai slabă poziţie, va fi mai corect decît ce am moştenit. Sînt calităţi generale pe care le-am cîştigat în comun în evoluţia noastră în ultimii 15 ani. Ce este construit sumar, în viitorul apropiat va trebui reparat şi cu aceasta vom interveni cu unele corecturi şi modenaturi în materialul de faţadă, în culoarea lui, ceea ce va aduce o armonie şi o unitate suficient de diversă ca să nu producă monotonia exasperantă a ansamblurilor şi străzilor noi, construite în alte părţi de un singur arhitect cu viziunea limitată la personalitatea lui [1].

În faţa cinematografului Patria şi a Teatrului Armatei, între străzile Simu şi Kuibîşev, ca o poartă a inelului I, s-a proiectat imobilul cel mai mare din această serie de construcţii ce va completa artera magistrală.

Studiul a trecut prin multe faze şi a atacat toate posibilităţile de dispoziţie şi de tratare a volumelor. Prin sfaturi comune şi prin consultări s-au fixat două clădiri retrase de la alinierea generală, care vor crea o simetrie amplă, însă imediat vizibilă din orice punct al bulevardului. Retragerea din aliniere va crea la această importantă confluenţă un « largo » care va uşura circulaţia vehiculelor. Clădirile pe care le vom adăuga fronturilor neconstruite, între inelul I şi piaţa Bălcescu, nu modifică nimic din situaţia existentă a bulevardului; vor aduce imagini noi şi vor amplifica foarte mult imaginile de umbre şi lumini de pe această arteră; ca imagine finală, « scara urbană » se va mări în favoarea oraşului.

Piaţa Bălcescu se propune a fi cadrul teatrului principal al oraşului; din studiile făcute pînă acum, studii care au ţinut seama de rezultatele concursurilor de arhitectură ce s-au ţinut pentru

[1] Poate să pară anacronic că reintroducem în limbajul curent contemporan termenul de modenatură: s-ar părea că se referă la stiluri apuse, care erau construite numai cu ajutorul manoperei de construcţie.

1— *Blocurile de locuinţe de la intersecţia străzilor Kuibîşev-Verona-Simu — Perspectivă*
Arhitectul M. Dima spune despre proiectul său: « Ansamblul va cuprinde 361 de apartamente şi va căuta, prin forma în plan şi prin volumul său, să stăpînească un spaţiu fragmentat de elemente arhitecturale diferite: blocul Patria şi blocul Garofiţa. Incinta care se creează va îmbogăţi valoarea magistralei. Fronturile paralele cu magistrala sînt tratate în planuri reliefate, unde se regăseşte tradiţia noastră de contraste viguroase de umbră şi lumină. Capetele incintei, cu loggii continue suprapuse, reiau elementele curente ale tradiţiei locale, amplificate printr-o creştere de ritm, creînd un final al compoziţiei.»

2— *Detaliu A*
1. Vestibul — 2. Cămară — 3. Bucătărie — 4. Cameră de zi 5. Baie — 6. Dormitor — 7. Debara — 8. Loggie — terasă

3— *Detaliu B*
1. W. C. — 2. Cameră — 3. Oficiu — 4. Bucătărie — 5. Cameră de zi — 6. Terasă — 7. Debara — 8. Dormitor 9. Cămară — 10. Baie

4— *Bloc Dalles — Secţiune transversală*

5— *Bloc Dalles — Perspectivă*
Autoarea, arh. Paraschiva Iubu, spune despre proiect: « Întregirea fragmentului scurt al b-dului Bălcescu în acest loc nu s-a făcut ca o continuare impersonală a arhitecturii celor două construcţii existente, ci s-a căutat ca expresia arhitecturală a clădirii noi să determine expresia întregului fragment.
Noul ansamblu de săli de expoziţie, prin importanţa sa, impune o exprimare în faţadă a unui caracter major de clădire publică. Păstrarea unei unităţi de scară şi ritm cu partea locuinţelor este o dificultate a temei care a trebuit soluţionată. Rezolvarea existentă, nemulţumitoare, a colţului format de amfiteatrul Institutului de petrol, gaze şi geologie a impus supraetajarea şi remodelarea lui pentru realizarea unei unităţi cu noua clădire ».

6— *Magistrala N—S văzută din helicopter (porţiunile decupate reprezintă unele propuneri în studiu).*

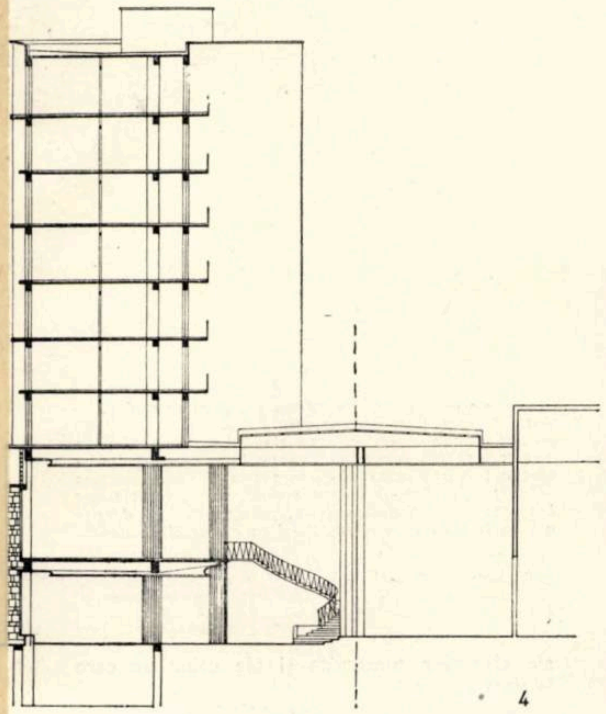

4

5
6

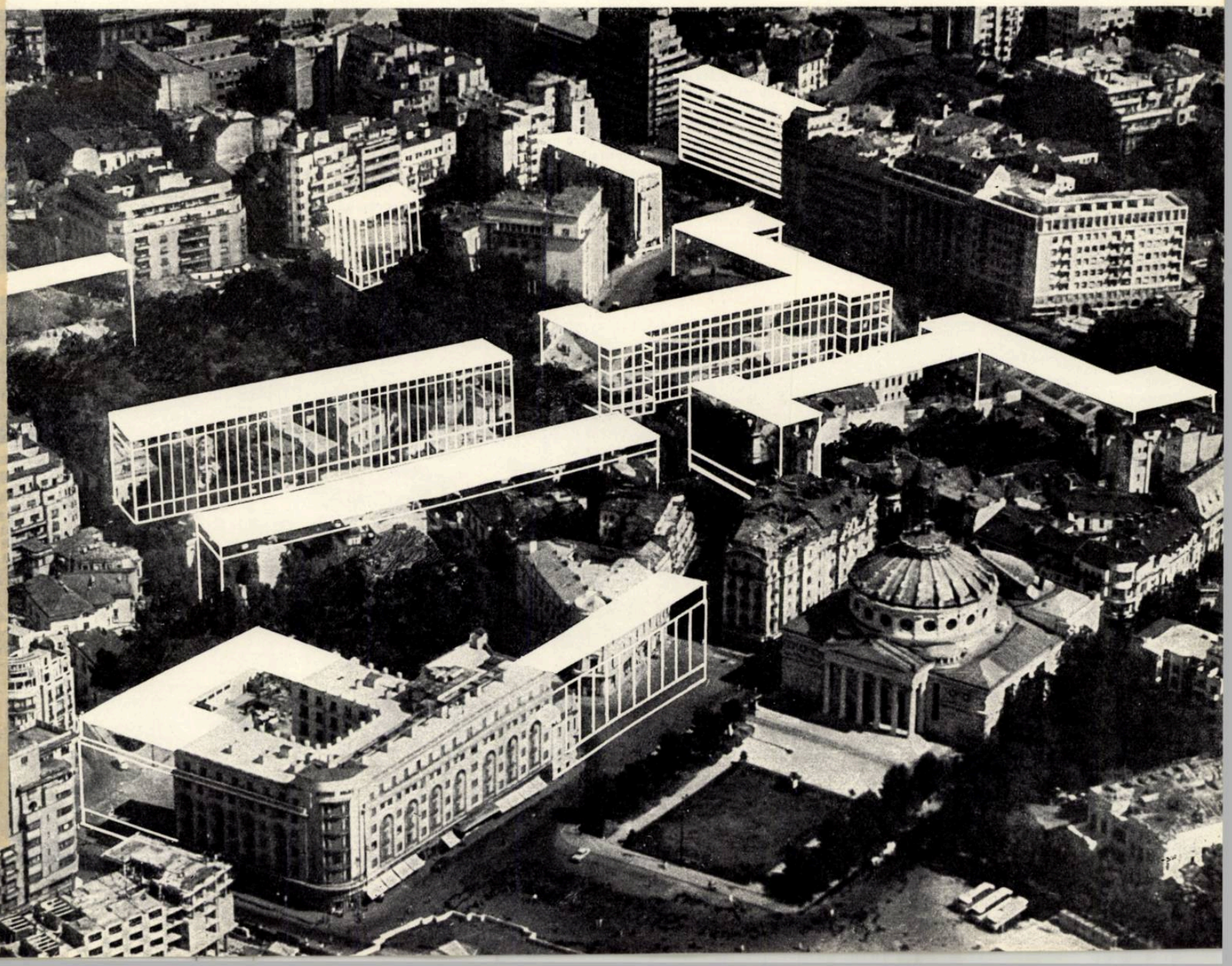

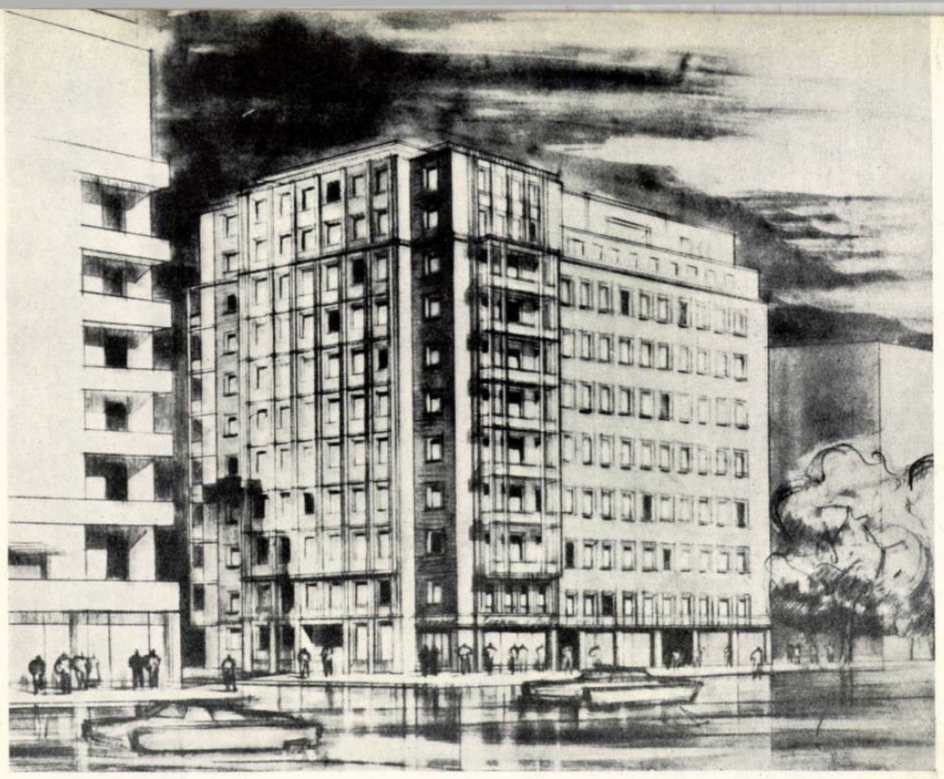

Bloc pe str. Batiștei nr. 9 — Perspectivă (fază de studiu). Autorul, arh. P. Iliescu, spune despre proiect:
« Acest bloc va acoperi calcanul blocului de la nr. 11 și va face corp comun cu acesta. Problema legării de blocul existent a fost realizată ținîndu-se seama și de arhitectura existentă, formîndu-se un tot organic, cu un capăt tratat în spirit nou, obținîndu-se astfel legarea a două volume diferite atît ca înălțimi de niveluri, cît și ca număr al acestora ».

această piață, urmărim să realizăm un ansamblu integrat organic în trama stradală a orașului. Prin existența clădirii Universității și a Ministerului Agriculturii, clădiri care au o personalitate valabilă în cadrul orașului, personalitate ce a fost însușită de bucureșteni, nu putem să trecem la realizarea simplă a unui front de clădiri identice, în cadrul cărora singura clădire unicat ce se propune, să formeze contrastul creator de valoare arhitecturală. Urmărim să aducem cele două valori, Universitatea și Ministerul Agriculturii, în componența ansamblului. Aceasta obligă ca viitoarea clădire să-și găsească o dispoziție în plan și în volum cu oarecare contingențe, între care aceea a scării și cea a ritmului nu sînt cele mai ușoare.

Între piața Bălcescu și piața 1848 am propus să menținem clădirea spitalului Colțea ca element principal pe partea de est a bulevardului, să-i suprimăm cele două aripi care îi creează incinta și să continuăm în aceeași familie de arhitectură tot frontul pînă la grădina pieței 1848; prin plantațiile ce vor fi posibile după această degajare, destul de abundente, vom lega piața Bălcescu de piața 1848 și vom realiza o perspectivă spre viitoarea clădire dinspre sud.

Pentru armonia acestei porțiuni de bulevard, cu toată situația fixată pînă acum, rămîne un punct de întrebare actuala clădire a Muzeului de istorie a orașului, care urmează să mai fie analizată în decursul timpului.

Din piața Bălcescu spre sud, ansamblul urban nu va fi satisfăcător, dacă vom continua alinierile așa cum sînt fixate acum, prin faptul că bulevardul schimbă axa, dar nu suficient ca să treacă în alt ansamblu, anomalie care mai este agravată și de coborîrea accentuată spre piața Unirii. Din piața Unirii, vederea care pătrunde pînă în piața Bălcescu are un aspect dezordonat și imposibil de stăpînit, cu volumele atît de importante ale clădirilor construite și ale celor pe care le vom construi.

Pentru aceasta, am propus, în această fază a studiului, construirea unei clădiri importante în dreptul grădinii pieței 1848, care să despartă cele două vederi, să le controleze, limitîndu-le. Clădirea pe care o propunem ar avea vederi frontale spre piața Bălcescu și piața Unirii, ar avea o poziție dominantă în cadrul orașului și ar putea fi o clădire reprezentativă de cultură sau administrativă.

De la piața 1848 la piața Unirii, prin existența unor clădiri mari noi și a celor în construcție, profilul și secțiunea bulevardului sînt fixate. Rămîne de rezolvat biserica și turnul Bărăției. Biserica, refăcută recent, nu mai prezintă nici o valoare deosebită ca să merite să fie păstrată; turnul însă, una dintre siluetele cunoscute ale orașului, trebuie să-și găsească o soluție de

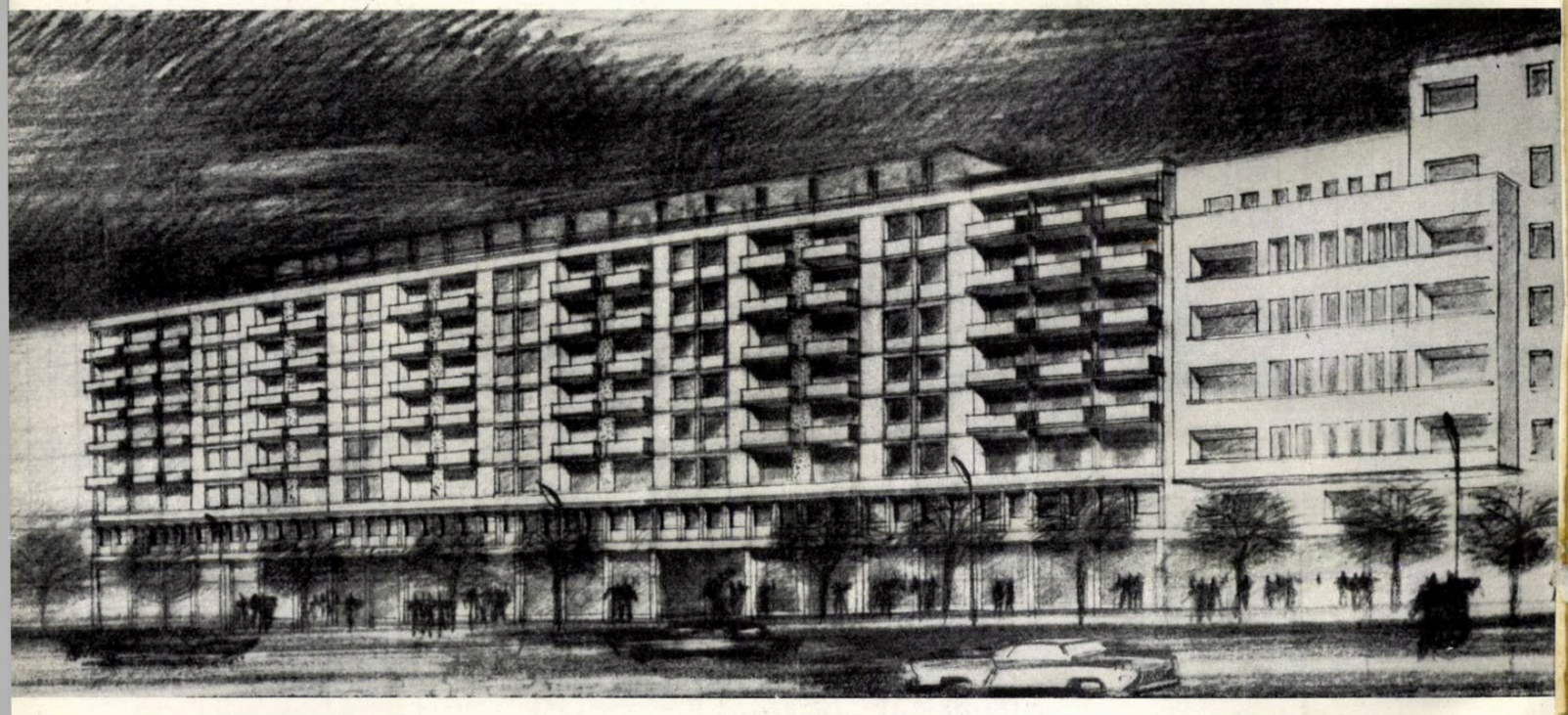

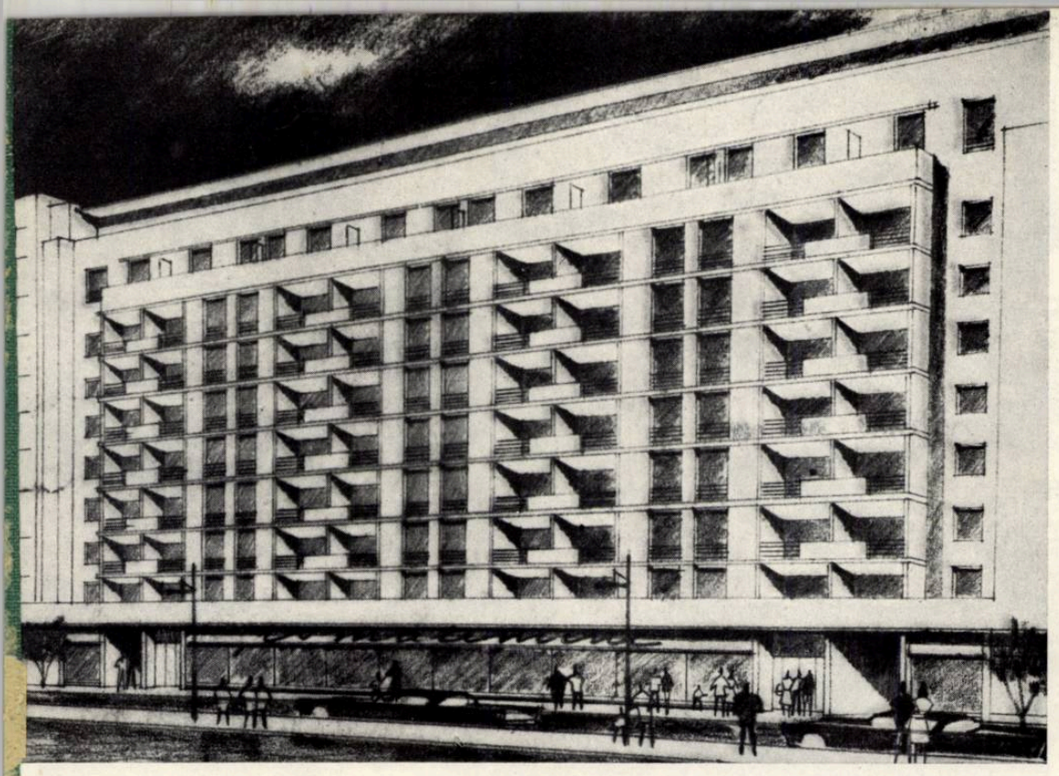

Bloc de locuințe pe **b-dul** *Bălcescu nr. 33 — Perspectivă (fază* **de studiu**).
Autorul, arh. E. Cosmatu, declară:
« Construirea unui bloc situat între alte două existente, diferite ca stil, caracter, înălțime și material, pune o grea problemă.
Pentru închegarea unui front unitar între aceste volume — de o parte blocul din b-dul Bălcescu nr. 35 și de cealaltă blocul situat la colțul străzii Kirov — a trebuit subliniată legătura de înălțimi a volumelor și a liniaturii orizontale a fațadelor cu blocul dominant ca lungime.
S-a urmărit imprimarea unei note personale care să se încadreze totuși în liniștea unitară a frontului de clădiri.
Legătura de înălțime a parterelor prelungește imaginea unitară la nivelul trecătorului.
Definitivarea studiilor va aduce îmbunătățiri pe parcurs, care vor valorifica construcția în parte și în ansamblul construcțiilor noi de pe acest bulevard. »

detaliu ca să poată fi păstrat ca monument de cultură materială a orașului.

Piața Unirii urmează să se clarifice și cu ajutorul propunerilor făcute la concursul recent judecat.

*

În cadrul acestui articol, analiza de detaliu pentru fiecare construcție nouă ce se propune a se construi, soluțiile alese pentru amplasamentul lor și studiile făcute pentru exprimarea lor în elevație ar cere prea mult. Principalul lor caracter este economicitatea în utilizarea suprafețelor construite, înscrierea cît mai bine în principiile de economie.

Nici una nu preia prin imitație moștenirea trecutului, dar înscriindu-se în adevărul timpului nostru, unele urmăresc să exprime și o personalitate proprie culturii noastre, inspirîndu-se din procedeele arhitecturii locale.

În privința rezolvării generale a circulației vehiculelor pe această magistrală, am gîndit că nu și-ar găsi locul convenabil în acest cadru vreo propunere de rezolvare a circulației la unele încrucișări, pe niveluri diferite. În viitor, considerăm că vor fi necesare unele pasaje subterane pentru pietoni.

Propunem ca, o dată cu suprimarea tramvaielor, să se mărească trotuarele pentru pietoni în general și să se schimbe complet actualul raport între trotuare și partea carosabilă, ceea ce va permite o plantare mai abundentă și o mai bună iluminare artificială. Nu trebuie să lipsească nici statuile și nici fîntînile, ceea ce va ameliora actuala viziune, prea strict comercială, a acestui bulevard principal.

*

Ne-am ocupat în acest studiu numai de fronturile magistralei și nu am intrat prea adînc în problemele ce se ivesc dincolo de aceste fronturi, în special între cele două magistrale, artera nord-sud și calea Victoriei. Studiile pe care le facem sînt izolate la sarcinile fiecărui atelier. Nu ne-am fixat încă imaginea urbanistică totală a acestui miez al orașului. Din discuțiile avute în ultimii ani s-au propus soluții de detaliu și generale, din care reținem pe cea mai valoroasă: această parte din miezul orașului, între cele două magistrale, să fie tratată ca o suită de « forum »-uri, în care fluxul de circulație să nu fie singurul element dominant în dispoziția orașului, așa cum rezolvăm acum magistralele. Pe lîngă cele trei dimensiuni metrice ale sistematizării verticale, să apară și a patra « măsură », urbanistică, *corelația vie a volumelor în spațiu*, vegetația să iasă din dispoziția formală cu care o tratăm în general în București, să se integreze meșteșugit în corelația spațiului, iar pictura și sculptura integrate arhitecturii să provoace contemplația vie și activă, să aducă noutatea noastră în relațiile urbane.

Bloc de locuințe pe bulevardul 1848 și strada Gabroveni — Perspectivă

→

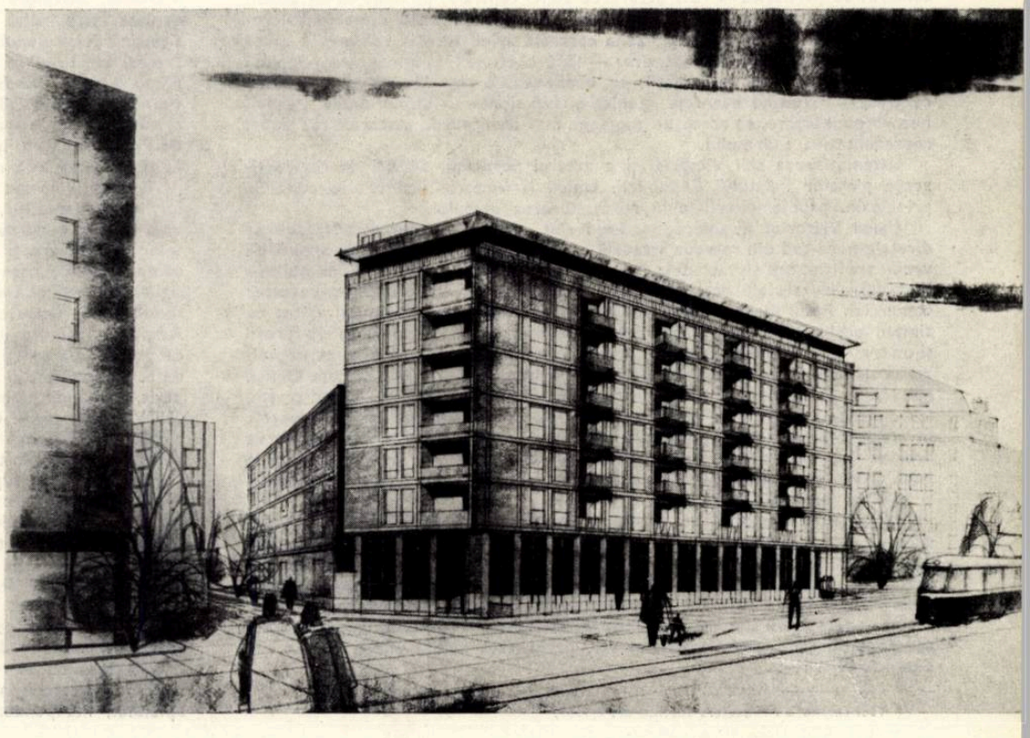

←

Bloc în Piața de Flori — Perspectivă (fază de studiu).
Autorul, arh. C. Hacker, spune:
« Fațada lungă de 100 m pune o problemă dificilă în exprimarea sinceră a unor elemente relativ mici (apartamente și camere). Stadiul actual al studiului urmărește să valorifice și să varieze elementele. Este încă o etapă, intermediară, pînă la fixarea definitivă a jocului de umbră și lumină și a modenaturii ».

Conf. arh. R. Laurian

UNELE ASPECTE RIDICATE DE SISTEMATIZAREA CĂII VICTORIEI ŞI A MAGISTRALEI NORD-SUD A ORAŞULUI BUCUREŞTI

În cadrul reconstrucţiei socialiste a oraşului Bucureşti s-a trecut de la construirea periferică la restructurarea zonei centrale, punîndu-se un accent deosebit pe principalele artere de circulaţie. Se obţin astfel importante economii în investiţia de locuinţe, zona centrală avînd lucrări edilitare a căror capacitate poate prelua deservirea — fără cheltuieli suplimentare — a unui volum important de construcţii, se ordonează o serie de elemente urbane centrale — rezultînd avantaje igienice şi funcţionale — dispar unele imagini necorespunzătoare, se trece un moment mai devreme la statornicirea zonei reprezentative a oraşului.

Sistematizarea căii Victoriei şi a arterei nord-sud, alături de sistematizarea pieţelor Palatului Republicii, Unirii şi Victoriei, constituie acţiunile principale, problemele-cheie în restructurarea oraşului.

Calea Victoriei şi artera nord-sud sînt cele mai importante trasee pe direcţia nord-sud din reţeaua stradală a oraşului. Calea Victoriei, arteră de veche tradiţie, are situate de-a lungul ei cele mai importante edificii politice şi social-culturale ale oraşului, avînd în acelaşi timp un pronunţat caracter comercial. Rolul ei de principală arteră de comunicaţie a oraşului a fost cu timpul preluat de artera N—S, de provenienţă mai recentă, cu un profil şi un traseu mai corespunzătoare. O dată cu deschiderea spre sud şi cu organizarea sistemului de pieţe centrale: piaţa Bălcescu, piaţa 1848 şi piaţa Unirii, rolul şi importanţa funcţională şi reprezentativă a arterei N—S vor creşte, iar o dată cu legarea ei mai structurală de calea Victoriei (aspect pomenit în articolul prof. arh. O. Doicescu publicat în acest număr al revistei) se va preciza sistemul de deservire a oraşului pe direcţia N—S, sistem care are la bază artera magistrală N—S (bulevardele Ana Ipătescu, Magheru, N. Bălcescu şi 1848) şi calea Victoriei.

Importanţa acestor două artere în dezvoltarea oraşului justifică atenţia care se acordă sistematizării lor în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti. Studiile prezentate în revistă de conducătorii colectivelor de proiectare, arh. C. Moşinschi, pentru calea Victoriei * şi prof. arh. O. Doicescu, pentru artera N—S, sugerează de la început unele reflecţii cu caracter general.

În ambele studii sînt arătate şi comentate numai o parte dintre elementele componente ale acestor trasee şi sînt prezentate numai unele aspecte ale sistematizării lor.

Studiul căii Victoriei este prezentat fără propunerea de rezolvare a pieţei Victoriei, ansamblu de unde se formează această arteră, şi fără tronsonul cuprins între inelul I şi strada Matei Millo, tronson în cuprinsul căruia se situează piaţa Republicii şi terenul pe care se afla Teatrul Naţional. Studiul arterei nord-sud se limitează la porţiunea cuprinsă între piaţa Mihail Eminescu şi piaţa 1848 fără a se arăta propunerile de sistematizare a tronsonului cuprins între piaţa 1848 şi piaţa Unirii. Sistematizarea pieţei Unirii a fost scoasă la concurs, dar a început construirea blocului de locuinţe din dreptul pieţei de Flori, punct de joncţiune cu un ansamblu a cărui organizare şi dezvoltare în spaţiu sînt încă nerezolvate.

Poziţia şi forma diverselor ansambluri din lungul unui traseu, cadenţa lor, ierarhizarea lor, influenţează modul de organizare, aspectul şi caracterul unei artere, după cum caracteristicile acesteia determină soluţionarea punctelor de formare şi de finalitate relativă, concepţia în rezolvarea nodurilor compoziţionale care se succed după o anumită ordine de-a lungul ei. Ce siguranţă putem avea, de exemplu, în propunerile de rezolvare a tronsonului căii Victoriei, porţiunea dintre piaţa Victoriei şi viitoarea piaţă a Academiei, făcute independent de soluţionarea pieţei Victoriei, cînd ştim că punctul de joncţiune dintre piaţă şi arteră şi-a găsit, în condiţii diferite de temă, multiple şi variate soluţionări (punct de contact acoperit sau descoperit, pătrundere simetrică sau asimetrică, păstrarea sau devierea traseului căii Victoriei etc.)? Care este certitudinea pe care o putem avea în soluţionarea independentă a pieţei Bălcescu, care împreună cu piaţa 1848 şi piaţa Unirii constituie un complex de pieţe centrale în relaţii de reciprocitate funcţională şi plastică, suport de organizare a întregii scheme stradale a oraşului?

Ambele studii fac propuneri numai de rezolvarea cadrului, fără să pătrundă în adîncimea cvartalelor; nu sînt soluţionate problemele legate de desfăşurarea circulaţiei pe traseu şi la intersecţiile majore, nu apar intenţiile privitoare la organizarea profilului transversal al arterelor, nu sînt date indicaţii privind modul de deservire curentă a populaţiei.

Traseul, profilul longitudinal, profilul transversal, dispoziţia şi natura pieţelor şi a intersecţiilor influenţează modul de desfăşurare a circulaţiei şi determină, alături de caracteristicile cadrului, aspectul străzii. Poate oare fi considerată just rezolvată forma pieţei N. Bălcescu, dispoziţia construcţiilor la intersecţia inelului I cu artera nord-sud, modul de organizare a pieţei Splaiului, independent de mişcarea pietonilor şi a vehiculelor de natură

* Vezi revista « Arhitectura R.P.R.» nr. 6/1959.

diferită? Putem fi siguri de rezolvarea dată pieței Mihail Eminescu fără a se fi verificat în prealabil desfășurarea circulației pe direcții, în funcție de natura și intensitatea ei?

Studiile pentru sistematizarea acestor magistrale, fără a se fi luat în considerare rezolvarea concomitentă și integrală a tuturor factorilor și a elementelor componente în complexitatea intercondiționării lor, ne pot duce la greșeli care cu greu vor putea fi îndreptate. În legătură cu acest aspect trebuie însă să remarcăm că atelierul planului general de sistematizare din cadrul Institutului Proiect-București, nu folosește încă suficient. ajutorul specialiștilor în diversele domenii care concură la rezolvarea complex-urbanistică a problemelor ridicate de sistematizarea orașului. Acest atelier nu a definitivat încă un plan director de sistematizare a zonei centrale a orașului, care să stea la baza proiectării de detaliu. Din aceasta rezultă și unele poziții timide sau rezolvări incomplete în cele două studii prezentate. Este greu, fără o viziune mai largă, să se facă propuneri mai îndrăznețe de suprimare a unor intersecții prea numeroase, să se prevadă pe baze științifice dotările social-culturale aferente, să se atace restructurarea în adîncime a cvartalelor. Acestea nu se pot face decît în funcție de studiul zonelor adiacente, prin atenta cunoaștere a influențelor de reciprocitate dintre arteră și complexele construite perimetral. În fine, trebuie semnalat că prezentarea și comentarea acestor studii apar cu întîrziere, marea majoritate a construcțiilor propuse au șantiere deschise; aceste reflecții, ca și altele care vor mai veni, nu mai pot avea decît parțial rezultate practice pentru cazurile prezentate, iar receptarea lor va fi făcută de pe poziția faptului împlinit.

*

Privite în limitele sferei abordate, cele două studii prezintă o serie de calități și de rezolvări sugestive, reflectînd însă și unele soluționări care provoacă îndoială.

Este valoroasă intenția de a păstra și accentua caractere diferite ale tronsoanelor căii Victoriei. Rezolvarea porțiunii dintre piața Victoriei și calea Griviței, cu bogate spații plantate, în care se includ alveolar elemente construite, permite pătrunderea cît mai centrală a elementului natural organizat și admite păstrarea unor construcții de valoare arhitecturală sau istorică. Tratarea cu predilecție în orizontală a cadrului, cu unele excepții justificate, în armonie cu fronturile limitrofe, ritmarea mai largă a fațadelor, adoptarea unei coloraturi mai calde și mai luminoase, utilizarea în majoritatea cazurilor a loggiilor și a balcoanelor (mai puțin justificată la fațadele blocurilor de pe străzile Banului și Biserica Amzei, orientate spre nord) înviorează aspectul de multe ori tern al căii Victoriei, accentuează sensul străzii după o mai largă respirație (majoritatea construcțiilor realizate în perioada dintre cele două războaie mondiale prezintă un ritm mărunțit, prea sacadat), contribuie la mărirea optică a distanței dintre construcții, la o extindere spațială, lucru important pentru o arteră cu un profil transversal îngust în raport cu înălțimea construcțiilor. Este de asemenea justificată propunerea de a se realiza o perspectivă din piața Splaiului spre Dealul Uranus, de a se include contrastant elementul natural în ansamblul construit. Degajarea și sistematizarea zonei din jurul bisericii Doamnei și-a găsit o rezolvare corespunzătoare. Este de dorit, de cîte ori e posibil, ca vechilor biserici, monumente de artă ale trecutului, cu aspectul lor delicat, cu proporțiile lor diferite de noile construcții, să li se creeze o ambianță corespunzătoare în afara cadrului arterelor importante. Utilizarea, de cîte ori a fost posibil, a porticurilor la nivelul parterului prezintă avantajul că mărește coeficientul de utilizare a profilului transversal, contribuie la întărirea pe tronsoane a unității arhitecturale a cadrului, la disciplinarea lui, și maschează — cum este cazul în fața clădirii Direcției Generale a Miliției — cel puțin la nivelul ochiului, aspectul dezolant al unui front mai de mult construit.

Porțiunea cuprinsă între piața Victoriei și strada I. C. Frimu prezintă însă, în intențiile ei de rezolvare, un aspect dezordonat și nestăpînit. O poziție mai reținută în distribuirea elementelor construite, de liniștire a cadrului, ar fi preferabilă. Avem ocazia, pe această porțiune, datorită situației existente, care prezintă mai puține date obligate, și unei dispoziții mai aerate, să părăsim formula învechită a străzii-coridor, dar aceasta este de dorit să fie făcută, în acest caz, într-o ordine mai riguroasă. Ritmarea, pe partea estică a căii Victoriei, a unor lame sau puncte la înălțimea existentă a cadrului, în opoziție cu sistemul alveolar de pe partea vestică, ar duce cu siguranță la o mai mare claritate în distribuirea elementelor, amplificîndu-se intențiile de întrepătrundere a spațiilor interioare și exterioare străzii.

Rezolvarea pieței Splaiului, problemă de altfel foarte incomodă, prezintă unele aspecte discutabile. Așezarea unui accent vertical de amplă dezvoltare în cazul unei delimitări spațiale incerte, la capătul unui profil longitudinal descendent și al unui traseu sinuos, pare excesivă și distonantă. Rezolvarea acestui cap de perspectivă printr-o masă așezată, de limitare statică și nu dinamică a vederii, punct de finalitate care să ducă la odihnirea vederii, după parcurgerea unui traseu excesiv de variat ar fi fost preferabilă realizării unei tensiuni în perceperea elementului de închidere a ansamblului. De asemenea, va rezulta un contrast prea brutal între vechi și nou, între biserica Sf. Spiridon Vechi și noul ansamblu de patru blocuri de locuințe, aspect care în nici un caz nu poate fi comparat cu situația de la biserica Crețulescu. Acolo s-a realizat o unitate de convenință care admite o mai mare varietate a compoziției, un mai mare rafinament în tratarea cadrului decît în cazul unității de stil și în care se pune în valoare relativă fiecare element component al ansamblului, respectîndu-se predominarea unui edificiu care este punctul de formare și centrul de atracție al compoziției. Cadrul și amenajarea din preajma bisericii Crețulescu o servesc, o scot în evidență, nu o distrug. Credem că în cazul rezolvării frontului sudic al pieței Splaiului nu au fost analizate cu mai mare atenție soluțiile mai vechi, în care se crea un front liniștit, la adăpostul căruia se realiza un cadru propriu și adecvat bisericii Sf. Spiridon Vechi.

În privința rezolvărilor mai de amănunt, ar fi, printre altele, de semnalat supralărgirea străzii Edgar Quinet la pătrunderea ei în calea Victoriei, pentru a o echilibra, în raport cu noua construcție din fața C.C.A., cu ampriza bulevardului Republicii. Această soluționare, care nu este necesară nici pentru circulație și nici din punct de vedere plastic, micșorează, pe de o parte, coeficientul de utilizare a terenului, iar pe de altă parte aduce un joc nejustificat de-a lungul unui front construit de numai 100 m, front care ar trebui să însoțească noua clădire, iar nu să fie scos în evidență.

Pare de asemenea nejustificat accentul vertical creat la colțul străzii Banului, un fel de replică, la sud și la stînga, a turnului clădirii C.S.P., dispus la nordul și la dreapta noii clădiri din dreptul căii Griviței. Această nouă clădire, de altfel bine centrată în raport cu sensul căii Victoriei și cu străzile adiacente, nu poate fi favorizată prin prezența acestor accente verticale. Dacă turnul clădirii C.S.P. nu poate fi îndepărtat, de ce să mai introducem o nouă verticală? Un front liniștit și nediferențiat de-a lungul străzii Banului ar fi mai în acord și cu cadrul pe care îl reclamă clădirea modestă și mai retrasă a Muzeului de Artă Populară. Prea mult surplus de diversitate de-a lungul căii Victoriei, al cărei cadru necesită să fie temperat.

*

Artera nord-sud, cu un aspect mai închegat, nu permite decît rare intervenții de mai largă anvergură, dar nu lipsite de importanță, iar prezentarea ridică, alături de comentarea soluțiilor în completarea cadrului, și unele probleme principiale cu valoare de generalizare. Consider justă poziția sugerată cu privire la menținerea pentru o perioadă mai îndelungată a imaginii pe care o prezintă bulevardul Ana Ipătescu; ar trebui chiar lărgită această idee, prevăzîndu-se în planul de sistematizare servituți care să mențină și să întărească caracterul acestei porțiuni a arterei nord-sud. Organizarea bulevardului Ana Ipătescu permite pătrunderea unor bogate fîșii plantate în interiorul orașului și este o imagine ordonată și valabilă, dintre puținele pe care le avem, a unei etape a dezvoltării orașului care — alături de imaginile noi — contribuie la determinarea specificului capitalei noastre. În orice caz, revizuirea eventuală a vechilor poziții, care se găsesc într-o formă de închegare avansată, nu poate veni decît după ce au fost transformate zonele necorespunzătoare, după ce s-a epuizat totalitatea posibilităților de construire în zona centrală a orașului, în care există încă multe rezerve de valorificat.

Întrezărim de asemenea, în comentariul despre artera magistrală nord-sud, unele intenții cu privire la finisarea construcțiilor, la cromatica cadrului, intenții care, însă, în cazul noii construcții de pe bulevardul 1848 colț cu strada Doamnei, nu au fost luate în considerație. Roșul strident utilizat la această construcție, chiar pe un al doilea plan față de frontul bulevardului, nu cadrează nici cu ambianța existentă și nici cu ținuta unei artere monumentale. Cadrul unei străzi locale din cartierele de locuințe poate să primească o coloratură mai vie, mai bogată și mai jucată (recenta experiență de pe străzile L. Tolstoi și M. Gorki din cartierele din preajma lacurilor din nordul capitalei este foarte reușită); la o arteră monumentală, paleta trebuie să fie însă mai temperată, gama mai restrînsă. Calitățile de «sobru și reținut», menționate de prof. arh. O. Doicescu în caracterizarea realizărilor noastre în completarea cadrului existent al arterei nord-sud, trebuie extinse și la coloratura fațadelor. Chiar atunci cînd s-au utilizat culori puternice la ansambluri monumentale, aceasta s-a limitat la clădirea dominantă sau s-a recurs la metode de temperare a culorii de bază (la Leningrad, albul detaliilor pe fondul roșu, verde sau albastru al unor clădiri monumentale).

Este de asemenea de reținut și de aplicat și în alte cazuri, ideea emisă de a se lărgi, după scoaterea tramvaielor, lățimea trotuarelor, de a se realiza o plantație mai abundentă, de a se completa ansamblul cu statui și fîntîni care prezintă, alături de o mai bună și mai comodă organizare a circulației pietonilor, posibilitatea particularizării imaginilor în succesiunea lor, rezultînd și un aspect mai plăcut.

Utilizarea la clădirile recent executate și la majoritatea celor proiectate a unui ritm simplu în modelarea fațadelor ne permite să întrezărim în această privință o intenție de coordonare mai susținută. În condițiile unor fronturi existente, excesiv de fărîmițate, adoptarea unui ritm simplu ni se pare mai potrivită decît compartimentarea fațadelor sau adoptarea unui ritm compus. Ritmarea simplă a fațadelor unifică imaginea, dă impresia că sînt mai lungi decît în realitate (în măsura în care se acuză orizontala), nu implică un efort în percepere, odihnește și calmează privirea, pusă de altfel la grea încercare prin vizionarea fronturilor mai de mult construite. Ar fi fost de dorit să se respecte acest principiu și la compunerea fațadelor blocurilor de locuințe de pe bulevardul Bălcescu nr. 33, de pe bulevardul 1848 colț cu strada Gabroveni și din piața de Flori.

Dacă intențiile în rezolvarea pieței Bălcescu și a esplanadei din fața spitalului Colțea, în măsura în care se vor verifica valabile din punctul de vedere al soluționării circulației, și în dependență cu piețele 1848 și Unirii, aduc un reviriment în dispoziția liniară a arterei nord-sud și exprimă o realitate nouă — organic inclusă în această axă majoră a orașului — mi se pare mai puțin fericită soluționarea dată blocurilor de locuințe de la intersecția străzilor Kuibîșev — Verona — Simu.

Variația la intervale foarte scurte a profilului transversal între piețele Mihail Eminescu și N. Bălcescu, existența a numeroase intersecții și a unor fronturi construite, fărîmițate și frămîntate, cer să tindem la liniștirea aspectului prin toate mijloacele și în toate ocaziile. Realizarea unei «porți» a inelului I, de altfel într-o simetrie relativă, ținînd seama că ar fi regretabilă sacrificarea Muzeului Simu, crearea unui «largo» care nu rezolvă decît parțial «direcția spre stînga» a circulației, nu își găsesc completa justificare. Între piața Mihail Eminescu și piața N. Bălcescu nu ar trebui să mai apară puncte de interes deosebit. Obținerea unei intersecții simple, fără accente, cu un front construit în unghi drept la nord și a unei alveole plantate la sud, care să permită păstrarea Muzeului Simu (au existat și astfel de soluții), ar fi fost de preferat.

În fine, așezarea unei clădiri importante în axa bulevardului 1848, în dreptul grădinii din fața bisericii Sf. Gheorghe, într-un punct unde se schimbă profilul longitudinal al arterei, la o inflexiune convexă a lui, prilejuind o perspectivă ascendentă din piața Unirii, «controlînd și limitînd» cele două imagini spre piața N. Bălcescu și spre piața Unirii, este o soluție îndrăzneață, dar care prezintă dificultăți în soluționarea circulației. În afară de aceasta, accentul realizat ar fi situat la o distanță prea scurtă de piața Unirii, ansamblu în care și așa intervin valori numeroase și foarte diferite, iar perceperea simultană cu Turnul Bărăției ar micșora cu siguranță valoarea plastică a imaginii văzute dinspre sud.

Piața Unirii — Vedere aeriană

Arh. T. Evolceanu

CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN BUCUREȘTI

Istoricul locului pe care se află piața Unirii ar putea forma un capitol interesant în istoria dezvoltării capitalei noastre. Mulți cred că așa-zisa « Piața Mare », tîrgul principal al orașului, de alimente și alte mărfuri, a fost așezat aci din timpuri foarte vechi. În realitate, acest mare vad comercial s-a format în a doua jumătate a secolului trecut, ca urmare a necesității lărgirii și dezvoltării așa-zisului « tîrg dinăuntru » așezat la Sf. Gheorghe.

Această desvoltare s-a datorat tendinței de a se crea un acces solemn la fosta cameră a deputaților și la Patriarhie. Pentru sistematizarea cadrului pieței s-au făcut studii și s-a ținut un concurs între arhitecți. Rezultatele studiilor și concursului nu au corespuns însă puterii de realizare a autorității comunale din acea vreme. Actuala formă de amenajare, proiectată în grabă cu aproape 30 de ani în urmă, are un caracter întîmplător și e lipsită de o idee conducătoare. Ea trădează lipsa unei teme precise cu privire la caracterul pieței și la datele de soluționare a problemelor de circulație.

Peste această amenajare, compusă din peluze, fîntîni, bazine și straturi de flori, limitate oarecum formal, s-a așezat cel mai important nod de circulație grea și de linii de transport în comun al capitalei, amplificat încă în ultimii ani prin scoaterea liniei de tramvai de pe bulevardele 6 Martie și Republicii și aducerea ei prin piață. Desigur că o mare parte a locuitorilor capitalei au simțit dificultățile de circulație din piața Unirii.

Aceste greutăți ar urma să se amplifice prin scoaterea liniilor actuale de tramvai de pe artera magistrală nord-sud din zona centrală a orașului.

Într-un viitor nu foarte depărtat, importanța acestui nod de circulație se va mări prin debușarea în acest punct a unei noi magistrale, est-vest, prevăzută în propunerile schiței de sistematizare pentru a asigura o circulație fluentă către cartierele din est ale capitalei și mai ales către noul cartier ce se creează și se va dezvolta la Balta Albă.

Dificultățile soluționării problemei au apărut limpede și cu ocazia studiilor întreprinse de Institutul Proiect-București în vederea găsirii unei soluții și, în final, tocmai aceste dificultăți au dus la hotărîrea Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei de a lărgi sfera posibilităților de soluționare prin organizarea, cu ajutorul Uniunii Arhitecților, a unui concurs de idei pentru sistematizarea pieței.

*

Despre tema-program a concursului se poate spune că a fost, în linii mari, bine întocmită față de nivelul de concurs de idei anunțat. În programul propriu-zis sînt arătate datele principale ale problemei: arterele magistrale care urmează a se întîlni în acest punct al orașului, caracterul de locuințe al clădirilor ce vor forma ansamblul pieței, precum și intenția de a se amplasa în acest punct importantul monument al Unirii.

Ca date caracteristice ce trebuiau rezolvate pentru funcționarea și circulația ansamblului pieței, tema-program prevedea următoarele:

— o circulație ocazională solemnă dinspre centrul orașului către Marea Adunare Națională;

— rezolvarea încrucișărilor multiple de mijloace de circulație în comun spre toate direcțiile;

— rezolvarea traversării pietonilor;

— asigurarea unei circulații grele pe splaiurile Dîmboviței și pe noua arteră est-vest;

— prevederea de suprafețe suficiente pentru parcarea vehiculelor, pentru locuințe și pentru dotările din ansamblul pieței;

— rezolvarea tuturor problemelor cu minimum de demolări.

Accentuarea prin temă a importanței problemelor de circulație a avut și o latură negativă, deoarece a determinat un număr însemnat de concurenți să-și orienteze eforturile exclusiv spre rezolvarea acestor probleme. Această orientare a dus, cu ajutorul fanteziei dezlănțuite, la unele propuneri de soluționare cu caracter straniu, extravagant și utopic, ca: estacade circulare pe mai multe niveluri, tuneluri și poduri, precum și alte dispozitive menite să ușureze sau, în unele cazuri, să complice circulația, cu neglijarea totală sau aproape totală a cadrului arhitectural al pieței.

În afară de această insistență asupra problemelor de circulație, care poate fi considerată ca o deficiență de fond, au apărut în timpul judecării concursului și unele deficiențe de formă și de organizare, care trebuie menționate pentru a îmbunătăți calitatea viitoarelor concursuri de arhitectură și sistematizare.

În primul rînd trebuie semnalat termenul foarte scurt al concursului, care s-a reflectat printr-o lipsă de maturitate a soluțiilor propuse în proiectele prezentate. Termenul prea scurt se datorează unei întîrzieri în definitivarea și anunțarea temei, la care s-au adăugat dificultățile tehnice de a se trece predarea și judecarea concursului în primele luni ale anului 1960. Această suprapunere de împrejurări se repetă în fiecare an, fără a servi de experiență pentru organizarea concursurilor.

În al doilea rînd al deficiențelor de organizare se situează unele impreciziuni în formularea condițiilor de prezentare care au creat dificultăți deosebite în aprecierea de către juriu a economicității soluțiilor prezentate. O altă deficiență este reprezentată prin neobligativitatea unui format și a unei orientări unice a planșelor, ceea ce poate duce la deformarea aprecierii soluțiilor, datorită dificultății de comparare. Pentru concursurile de sistematizare, această deficiență ar putea fi cu ușurință înlăturată dacă s-ar recurge la procedeul, utilizat curent în concursurile din alte țări, de a obliga pe concurenți să aștearnă soluția propusă pe un plan de bază tipărit (litografiat sau heliografiat) și pus la dispoziția lor. Acest procedeu scutește juriul de verificări laborioase, pe concurenți de o cantitate de muncă cîteodată foarte voluminoasă, și permite în același timp o comparare lesnicioasă a proiectelor.

*

Concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din București s-a deschis la 10 septembrie și

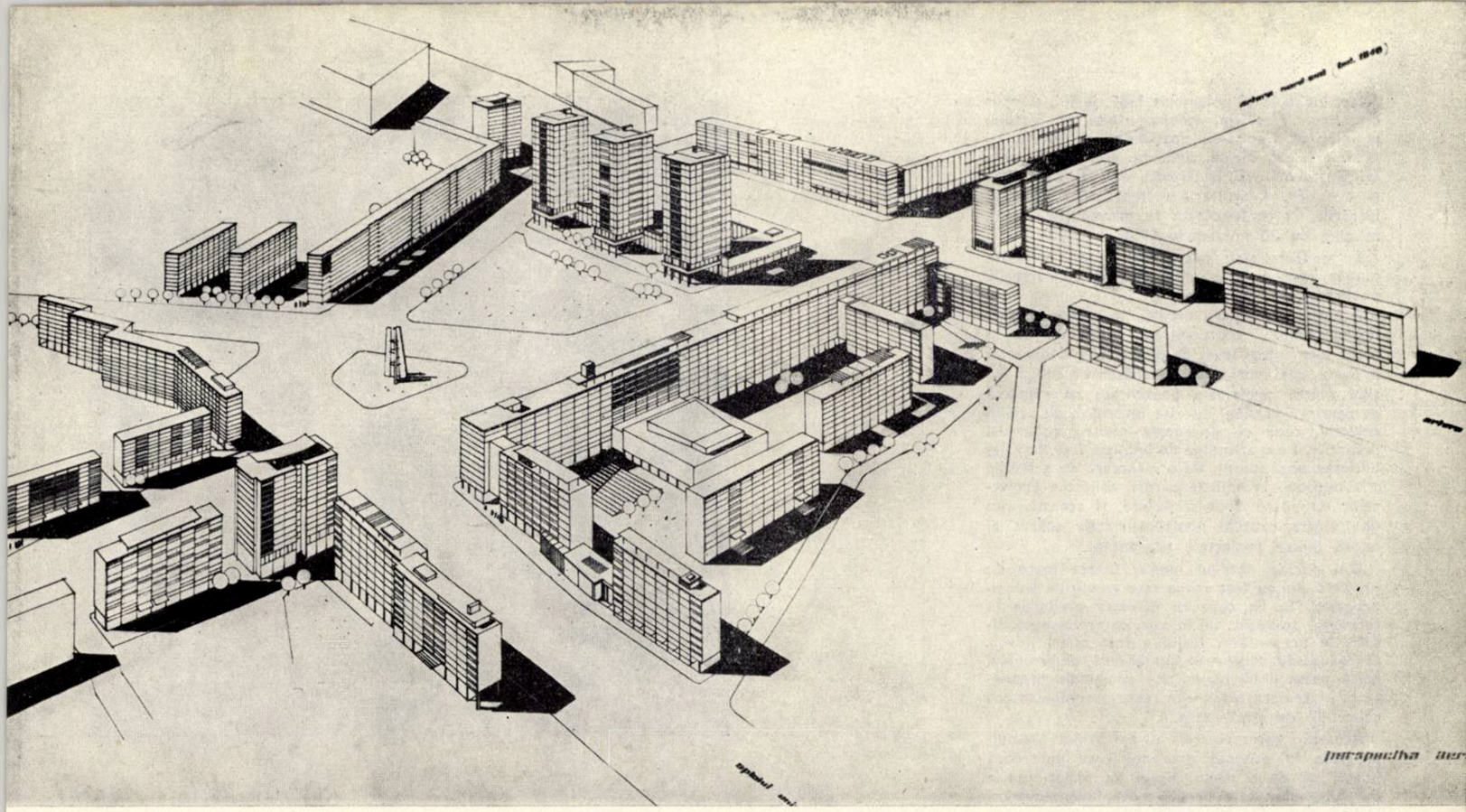

PREMIUL I — Proiect nr. 24, cu motto 18192
Autori, arh. Adriana Ciortan, arh. Mihai Enescu, arh. Mircea Enescu, arh. Alexandru Popescu-Necșești

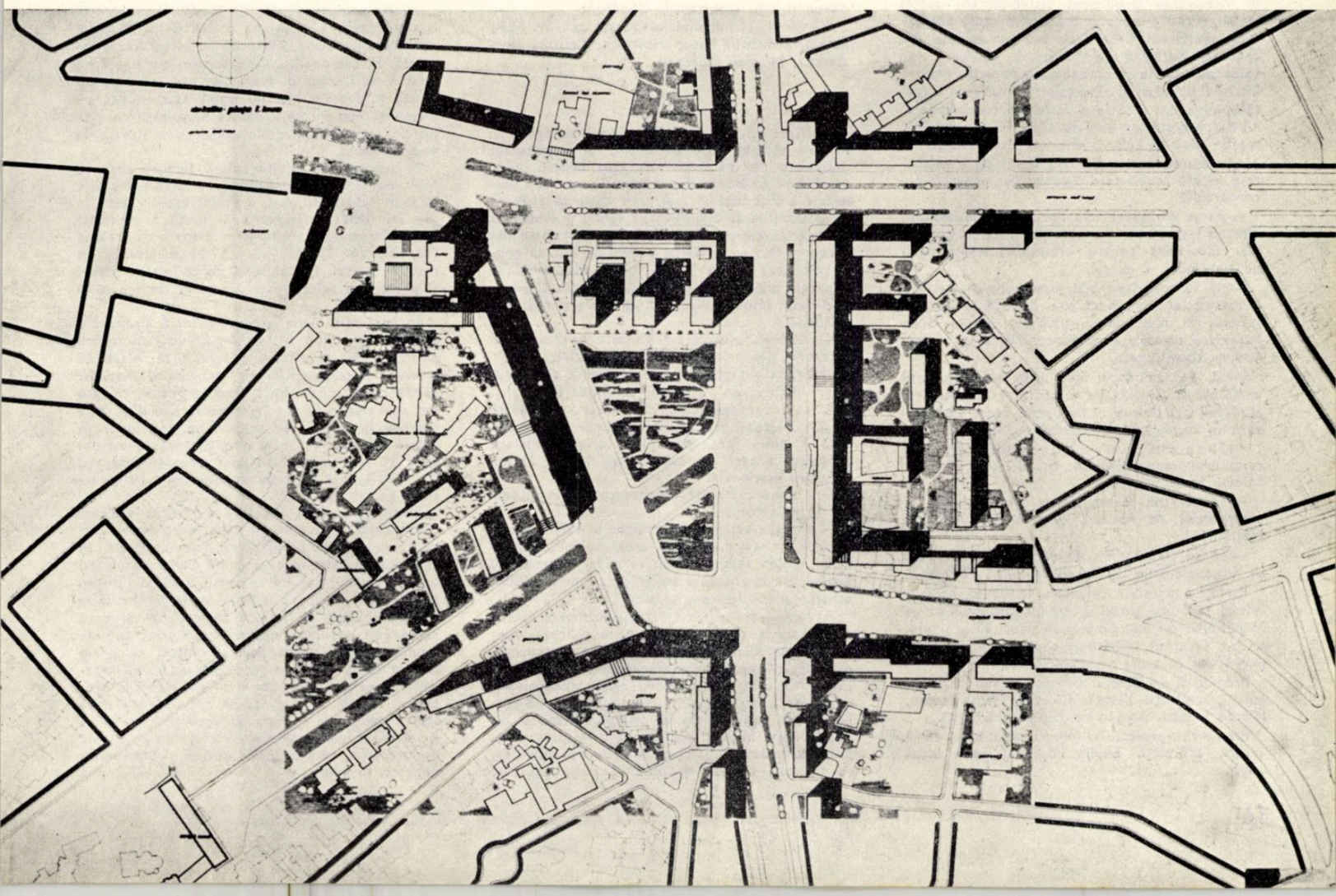

a fost închis la 10 noiembrie 1959. Juriul, compus din: ing. V. Cîrje, vicepreşedinte al Sfatului popular al Capitalei, preşedinte al juriului, şi prof. arh. H. Maicu, arh. Al. Iosif. prof. arh. G. Gusti, arh. C. Lăzărescu, arh. T. Evolceanu şi arh. Tr. Chiţulescu membri, şi-a încheiat lucrările, în conformitate cu prevederile temei, în ziua de 30 noiembrie 1959.

La concurs s-au prezentat 71 de proiecte, număr record în participarea la concursurile publice din ţara noastră.

Această participare masivă, în pofida dificultăţilor pentru soluţionarea problemei şi în ciuda termenului scurt de predare, se datorează, în parte, unei mentalităţi nesănătoase a concurenţilor. Între proiectele prezentate se remarcă cu uşurinţă versiuni diferite întocmite de acelaşi colectiv, ceea ce dovedeşte pentru colectivul respectiv, fie o atitudine de îndoială faţă de valabilitatea unei soluţii, fie o încercare de a merge «la noroc». În ambele cazuri, calitatea proiectelor nu poate decît să sufere, şi aceasta este una dintre cauzele nivelului relativ scăzut al unora dintre proiectele prezentate.

Din păcate, într-un număr foarte mare de proiecte nu au fost respectate condiţiile temei-program, fie în ceea ce priveşte predarea în termenul prevăzut, fie în ceea ce priveşte condiţiile de prezentare. Juriul a fost astfel nevoit să excludă din concurs un număr de 49 de proiecte, adică peste două treimi din proiectele prezentate; dintre acestea, majoritatea nu respectaseră condiţiile de prezentare.

Această nerespectare a condiţiilor temei-program în privinţa prezentării se datorează poate, pe de o parte, lipsei de experienţă a participanţilor şi, pe de altă parte, inconsecvenţei juriilor unor concursuri din trecut, care nu au ţinut seama de condiţiile temelor respective la verificarea admiterii proiectelor în concurs. Tema-program a concursului pentru piaţa Unirii conţinea însă condiţii categorice cu privire la prezentarea proiecţiilor orizontale, şi neţinerea lor în seamă, de către juriu, ar fi dus, desigur, la contestaţii cu totul îndreptăţite din partea concurenţilor care le respectaseră în tocmai.

Pentru a se putea ajunge, cu toate acestea, la îndeplinirea scopului concursului, valorificînd contribuţia unui număr cît mai mare de idei noi în rezolvarea problemei sistematizării pieţei Unirii, juriul a cercetat toate proiectele prezentate, indiferent dacă erau sau nu excluse din concurs, hotărînd ca proiectele excluse, dar valoroase, să fie recomandate spre achiziţionare Sfatului popular al Capitalei. Rezultatul cercetării nu a dus însă la o astfel de recomandare, nivelul proiectelor excluse fiind în general mai scăzut decît al celor menţinute în concurs.

Cercetarea proiectelor s-a bazat pe următoarele criterii rezultate din analizarea programului concursului:

— Să se considere axa nord-sud reprezentînd direcţia principală de mişcare şi circulaţie, ca mai favorabilă pentru orientarea compoziţiei de ansamblu a pieţei.

— Să se considere mai juste soluţiile în care circulaţia este rezolvată prin desfacerea nodului general în mai multe încrucişări simple, spre deosebire de cele care preconizează un singur nod de convergenţă.

— Să se considere mai juste soluţiile care urmăresc o organizare a cadrului arhitectural al pieţei, faţă de cele ce neglijează această organizare în favoarea unei soluţii zise libere.

— Să se ţină seama de aşezarea, volumul şi caracterul monumentului Unirii la aprecierea valorii proiectelor.

— Să se ţină seama într-o măsură justă, în compoziţie, de accesul spre Marea Adunare Naţională.

— Să se ţină seama de necesitatea de a nu se situa clădirile de locuit în plină circulaţie.

În urma trierilor succesive, pe baza acestor criterii stabilite, juriul a reţinut şase proiecte ca răspunzînd cel mai bine condiţiilor programului şi le-a decernat următoarele premii şi menţiuni prevăzute în tema-program:

Premiul I, proiectului înregistrat sub nr. 24 — autori, arhitecţii Adriana Ciortan, Mihai Enescu, Mircea Enescu, Alexandru Popescu-Necşeşti.

Premiul II, proiectului înregistrat sub nr. 26 — autori, arhitecţii Emilia Popescu, Leon Strulovici.

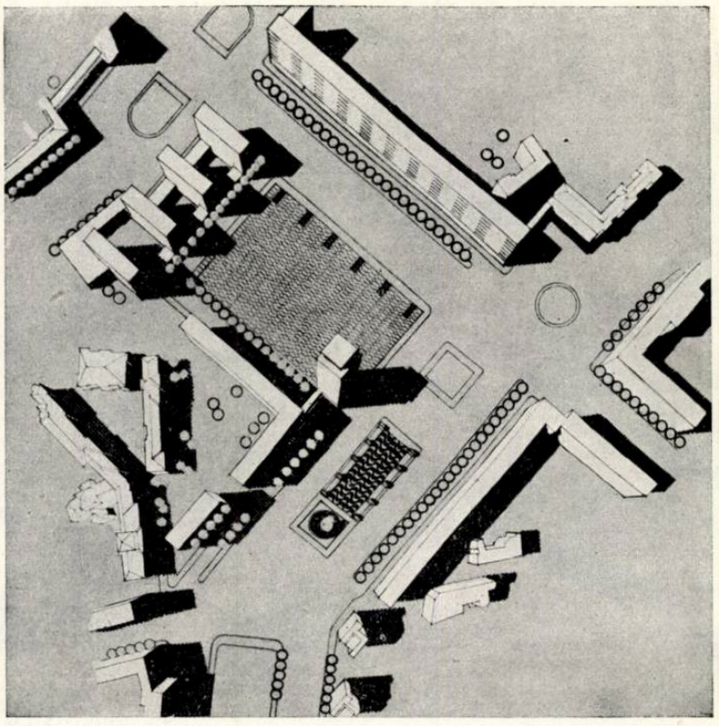

Premiul III, proiectului înregistrat sub nr. 46 — autori, arhitecţii Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea, Romeo Belea.

Menţiune, proiectului înregistrat sub nr. 27 — autor, arh. Ignace Şerban.

Menţiune, proiectului înregistrat sub nr. 14 — autori, arhitecţii Vlad Iliescu, ing. Cornel Moldovan şi arh. Constantin Gheorghe

Menţiune, proiectului înregistrat sub nr. 58 — autori, arhitecţii Miron Hoffman, Cristina Kedzierska, Nicolae Opreanu.

*

Analiza unui număr atît de mare de proiecte, într-un termen atît de scurt, a reprezentat desigur o sarcină destul de grea pentru juriu. Sarcina selecţionării proiectelor în vederea premierii a fost însă şi mai grea datorită faptului că precizarea şi definitivarea temei urmează să se facă tocmai pe baza ideilor noi rezultate din concurs. Din examinarea temei paralel cu proiectele s-au putut totuşi desprinde criteriile enunţate mai înainte şi care au servit la alegerea celor mai bune proiecte dintre cele prezentate la concurs.

Cercetarea proiectelor permite o clasare pe categorii generale caracterizate astfel:

O primă categorie: pieţe în formă de patrulater, în care axa majoră de compoziţie şi orientare este reprezentată prin direcţia nord-sud, sprijinită lateral printr-un front încheiat spre est.

O a doua categorie: pieţe dreptunghiulare orientate hotărît pe axa accesului spre Marea Adunare Naţională.

O a treia categorie reprezentată prin pieţele de formă circulară.

O a patra categorie: proiecte ai căror autori au urmărit mai mult rezolvarea problemei circulaţiei, ţinînd seama numai în mică măsură, sau de loc, de implicaţiile soluţiilor propuse asupra aspectului arhitectonic al pieţei.

Proiectele din prima categorie formează marea majoritate a celor prezentate la concurs. Alegerea arterei nord-sud ca axă de compoziţie, de către majoritatea concurenţilor, apare astfel ca o primă indicaţie pentru orientarea soluţiei definitive a sistematizării pieţei şi confirmă stabilirea de către juriu a primului criteriu de selecţionare. În jurul acestei axe principale, compoziţiile variază de la piaţa de proporţii modeste, cu fronturi închise, şi pînă la piaţa enormă, vast spaţiu liber plantat sprijinit numai pe peretele de est oarecum încheiat (3).

Nu lipsesc nici soluţiile simetrice pe această axă (2 şi 42), care nu reuşesc însă să realizeze această simetrie decît cu preţul echilibrării nefireşti a unor elemente neechivalente ca importanţă.

În alte proiecte (3, 16, 22, 13, 19) se urmăreşte o simetrizare a pieţei pe o axă perpendiculară pe artera nord-sud, care rămîne totuşi axa principală de compoziţie. Nici aceste propuneri nu apar fireşti, căci o asemenea axă est-vest nu există în fapt şi nici nu poate fi sprijinită pe elemente nou-create, datorită necesităţii de a se lua în seamă elementele urbanistice situate la vest de piaţă.

În contrast cu aceste soluţii forţate apar ca mult mai juste propunerile făcute prin proiectele în care latura de vest a pieţei este tratată în aşa fel încît pătrunderea în piaţă a accesului către Marea Adunare Naţională apare ca firească (24, 26, 46, 27, 14, 58, 52, 53 şi altele). În cadrul acestei familii mari de soluţii se găsesc şi proiectele selecţionate de juriu pentru a fi premiate.

În cea de-a doua categorie intră proiectele 18, 19, 66, 54, 33, 41. O singură privire asupra acestor proiecte ajunge pentru a se vedea că orientarea compoziţiei pe axa Marii Adunări Naţionale nu poate duce decît la devieri ciudate ale axei nord-sud sau la traversări în diagonală ale pieţei, tot atît de nepotrivite. Într-unul din aceste proiecte (41) se încearcă dezlegarea nodului de circulaţie cu ajutorul unei estacade centrale, care reprezintă un element nepotrivit cu caracterul general al pieţei.

Ideea unei pieţe circulare a izvorît, desigur, din dorinţa de a crea un punct unic de convergenţă pentru axele principale de circulaţie, în credinţa că aceasta reprezintă cheia rezolvării unei probleme aşa de spinoase. Ultimele studii şi cercetări cu privire la problemele de circulaţie au arătat însă că tocmai această convergenţă reprezintă o soluţie nepotrivită, ducînd într-un asemenea caz la întîrzieri şi blocări pe unele axe cu debit mare. În cazul pieţei Unirii, încercările pentru o soluţionare în acest sens a problemei (5, 68, 31, 54, 62, 70, 17) nu reprezintă soluţii reuşite şi aceasta se datorează în parte şi neconvergenţei iniţiale a direcţiilor principale de circulaţie, care a dus la devieri şi pătrunderi nefireşti în piaţă.

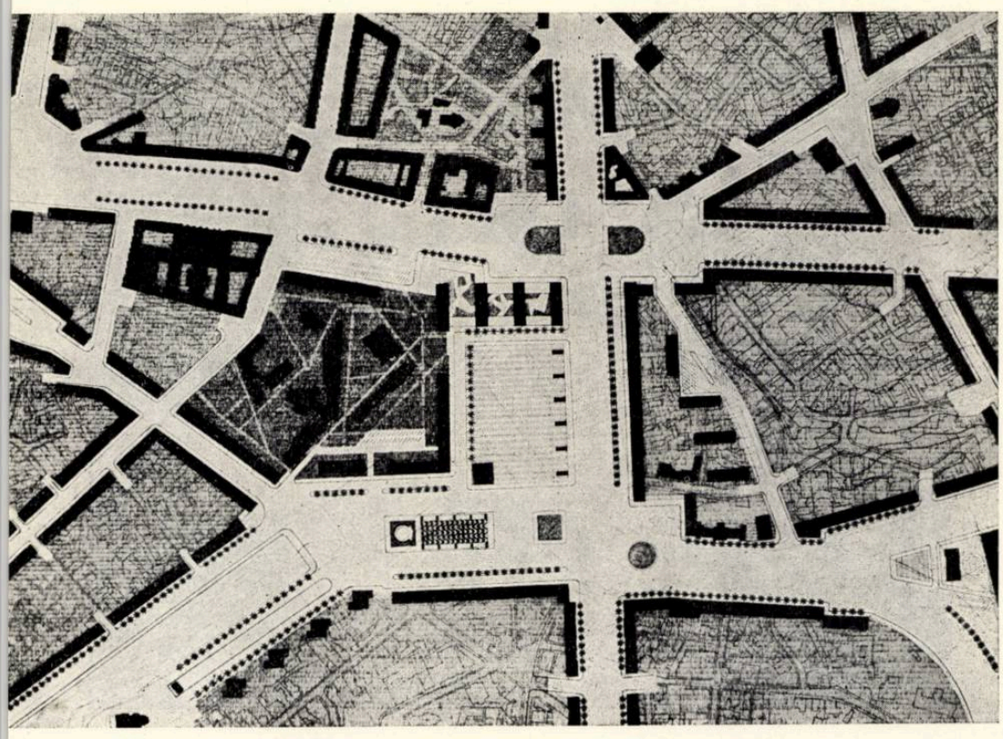

PREMIUL II — Proiect nr. 26 cu motto 12111
Autori, arh. Emilia Popescu, arh. Leon Strulovici

PREMIUL III — Proiect nr. 46 cu motto 80804
Autori, arh. Constantin Săvescu, arh. Dinu Gheorghiu, arh. Gabriel Cristea, arh. Romeo Belea

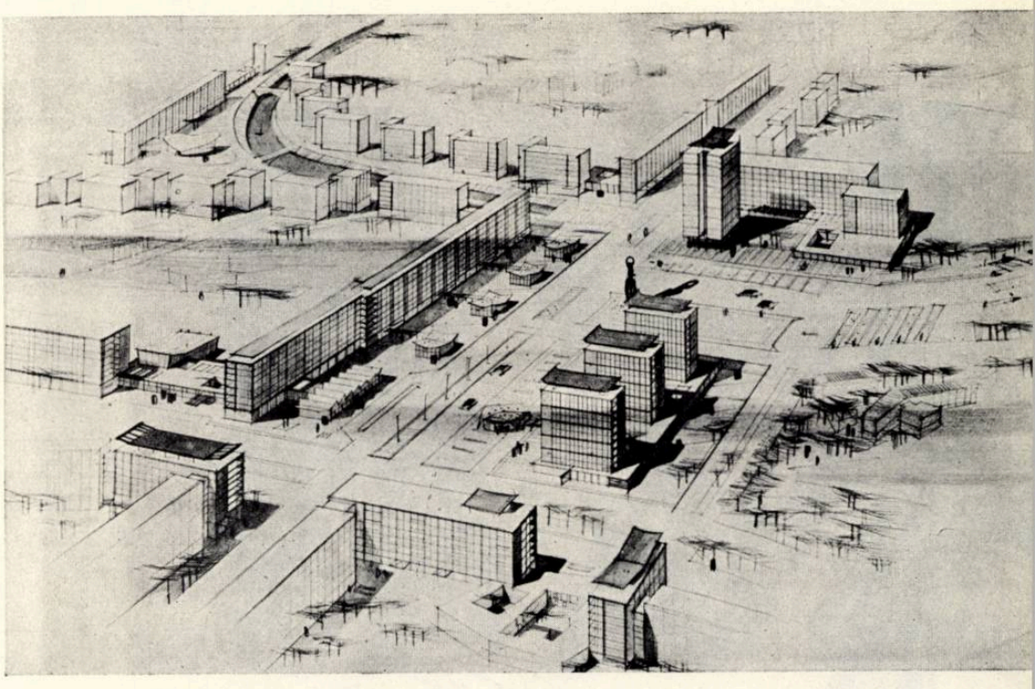

Cea de-a patra categorie de soluții pare să fi fost generată de preocuparea intensă a unor concurenți pentru soluționarea problemei circulației, izvorîtă dintr-o înțelegere unilaterală a datelor din temă. Această preocupare a dus la unele soluții relativ raționale (30) din punctul de vedere al circulației, însă cu neglijarea, în mare măsură, a compoziției arhitecturale.

Datorită preocupării exclusive pentru circulație au apărut și soluții care pot fi calificate drept fanteziste (6, 15, 25, 55, 65, 69), în care se propun estacade la diferite niveluri giratorii suspendate și alte asemenea dispozitive care nu-și pot găsi locul într-o piață avînd caracterul stabilit prin temă.

În contrast cu preocuparea intensă pentru problemele de circulație, care a dus la excesele arătate, apare lipsa de preocupare pentru aceste probleme, vădită la majoritatea proiectelor. A apărut limpede faptul că aceste probleme sînt încă prea puțin cunoscute de unii arhitecți. Situația actuală, caracterizată printr-o lipsă de frecvență a circulației ușoare, se va schimba desigur, în foarte scurt timp, prin creșterea considerabilă a acestei frecvențe. Este bine ca noua situație să ne găsească pregătiți cu un număr cît mai mare de cunoscători în materie și, în acest sens, ridicarea nivelului cunoștințelor urbaniștilor noștri în domeniul circulației devine o necesitate.

*

Această caracterizare a proiectelor prezentate mai sus a apărut limpede din analiza efectuată cu ocazia judecării concursului. Proiectele care au suscitat un interes deosebit și o analiză mai amănunțită din partea juriului au fost cele reținute pentru premiere. Ele au fost caracterizate după cum urmează:

Premiul I, proiect nr. 24. Compoziție clară și simplă, ducînd la un cadru închegat și bine proporționat al pieței. Corectarea formei trapezoidale este abil rezolvată prin așezarea, în partea de nord a pieței, a unui element important, format din trei clădiri punct înalte, legate la nivelul inferior printr-un spațiu comercial înlocuind vechea hală de carne. Mai puțin fericit rezolvată este pătrunderea în piață a axei către Marea Adunare Națională. Celelalte probleme, ca: circulație, parcaje, amplasarea monumentului etc., sînt soluționate satisfăcător. Construirea unui volum nou în locul actualei clopotnițe a Patriarhiei este discutabilă.

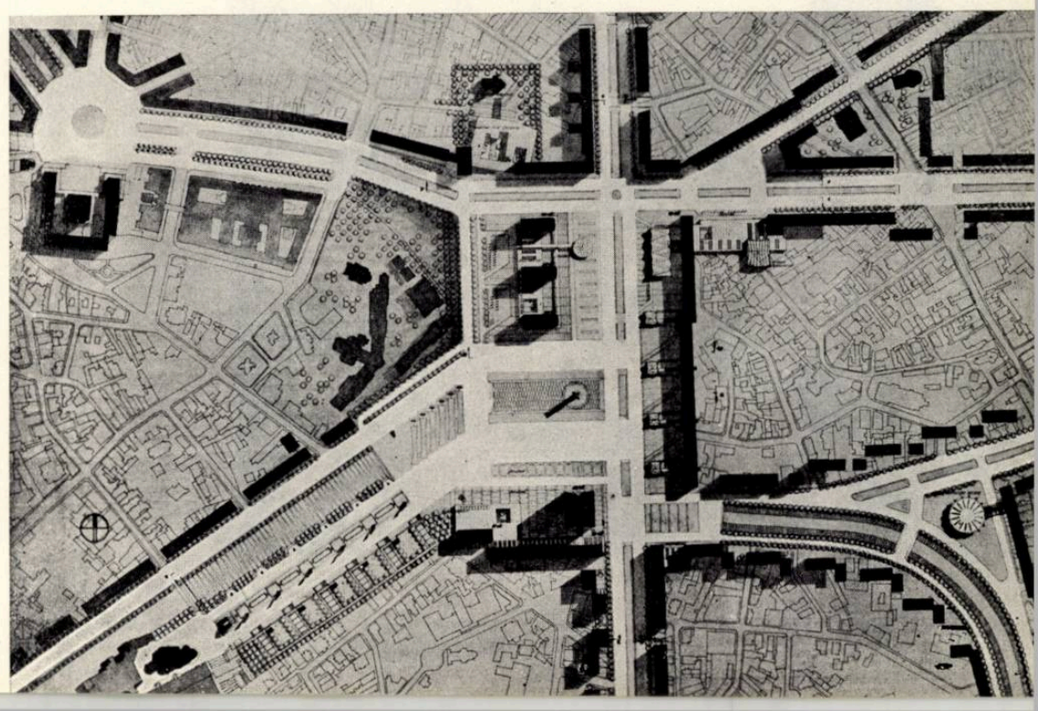

Premiul II, proiect nr. 26. Compoziție bazată pe îmbinarea a două piețe așezate în unghi drept. Accesul spre Marea Adunare Națională prin intermediul pieței mai mici ce se deschide spre vest reprezintă o soluție satisfăcătoare în principiu, accesul fiind pregătit și prin așezarea monumentului în această piață. Blocul înalt de la punctul de îmbinare a celor două piețe reprezintă o soluție clasică a unor astfel de îmbinări, dar, în cazul de față, obturează privirea dinspre piața principală spre ansamblul Marii Adunări Naționale. Problemele de circulație, și mai ales cele ale circulației grele, nu apar rezolvate complet. Artera ocolitoare prin spatele Tribunalului nu se poate realiza așa cum se propune în proiect, din cauza prezenței blocului înalt ce se va construi în piața Splaiului.

Premiul III, proiect nr. 46. Piață spațioasă, prilejuind o vedere largă asupra ansamblului Marii Adunări Naționale. Așezarea clădirilor menite să formeze accentele principale în piață este justă în principiu, dar nu încadrează suficient de convingător accesul spre Marea Adunare Națională. O notă bună pentru proiect capătă propunerea pentru retragerea din apropierea fluxului principal de circulație a grupului de locuințe de pe partea de est a pieței. Problemele de circulație nu sînt soluționate satisfăcător în toate compartimentele, mai ales în cel al circulației grele. Alegerea amplasării, volumului și formei monumentului poate fi considerată satisfăcătoare.

Mențiune, proiect nr. 27. Compoziție corectă, dar lipsită de amploare, datorită preocupării

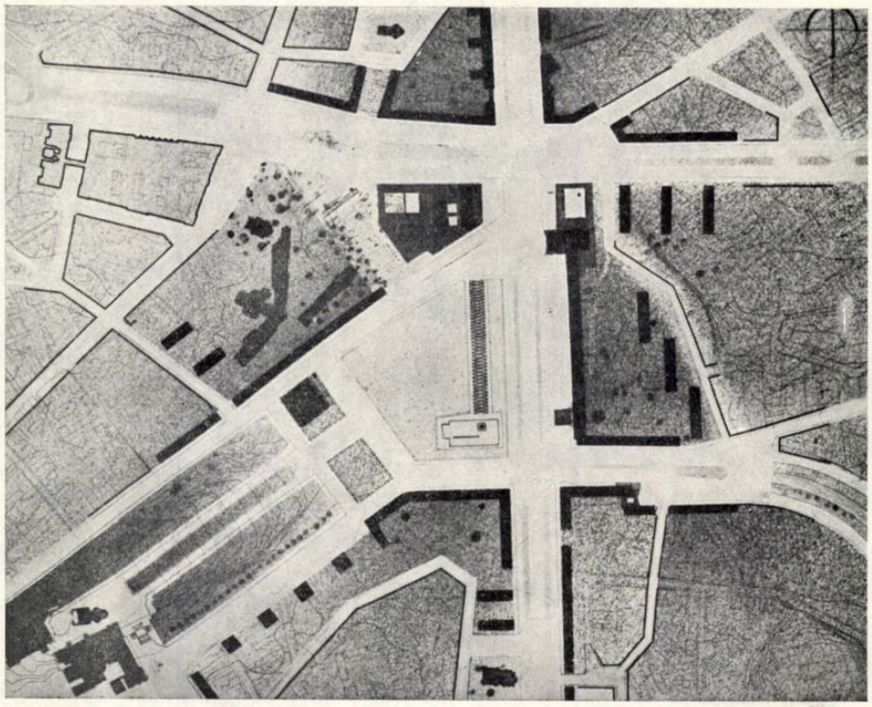

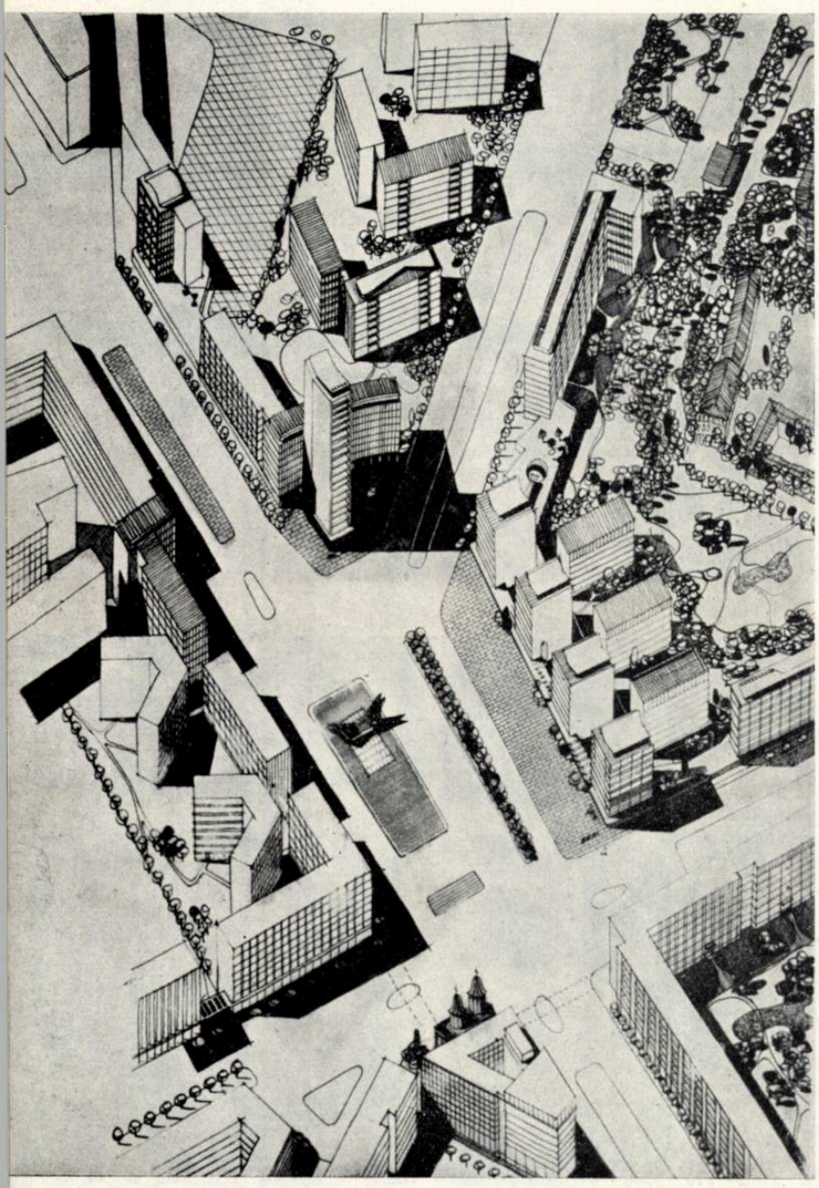

MENȚIUNE — Proiect nr. 27 cu motto 19229
Autor, arh. Ignace Șerban

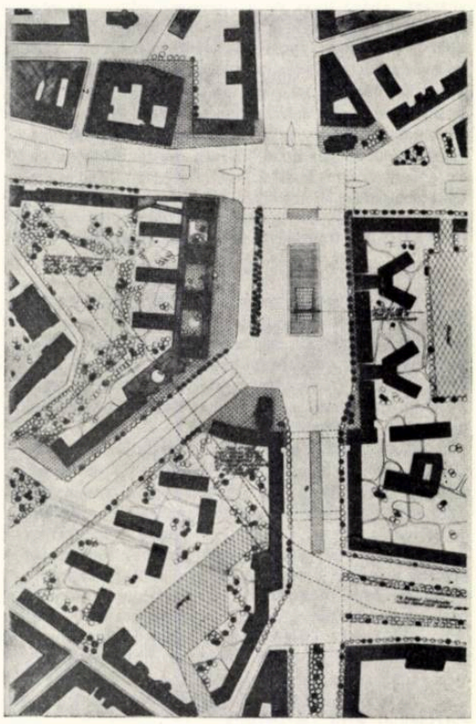

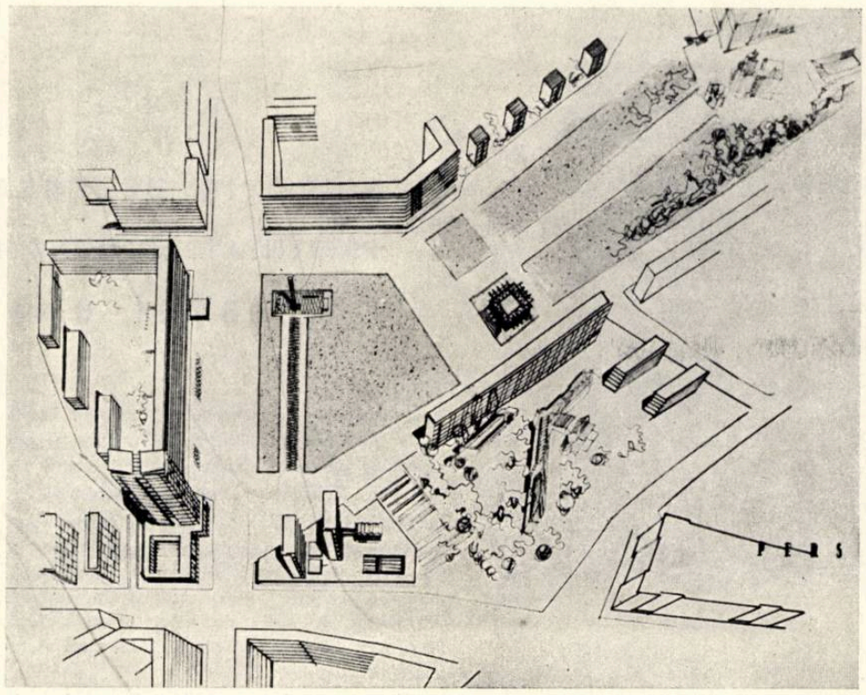

MENȚIUNE — Proiect nr. 58 cu motto 41095
Autori, arh. Miron Hoffman, arh. Cristina Kedzierska, arh. Nicolae Opreanu

MENȚIUNE — Proiect nr. 14, cu motto 17172
Autori, arh. Vlad Iliescu, ing. Cornel Moldovan, arh. Constantin Gheorghe

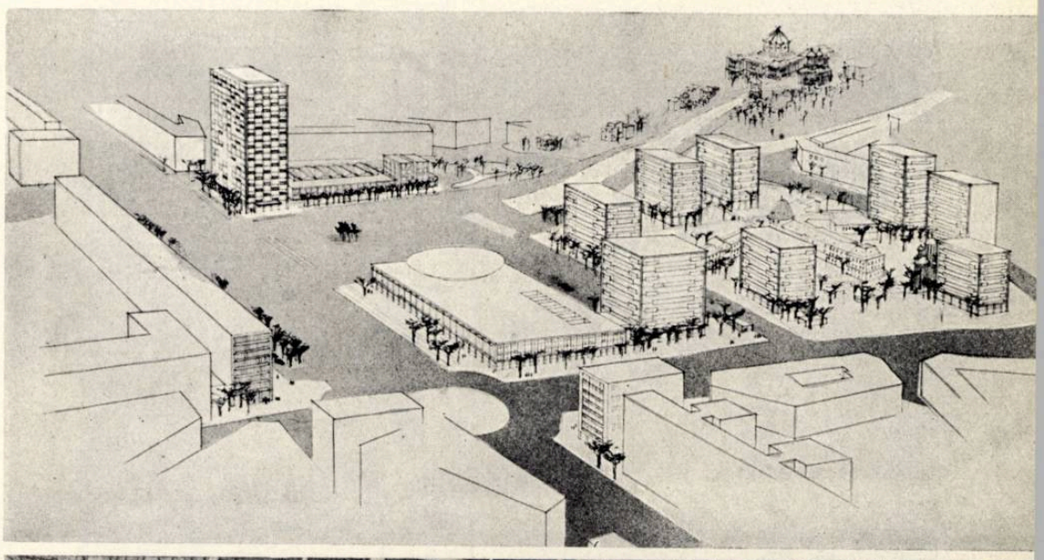

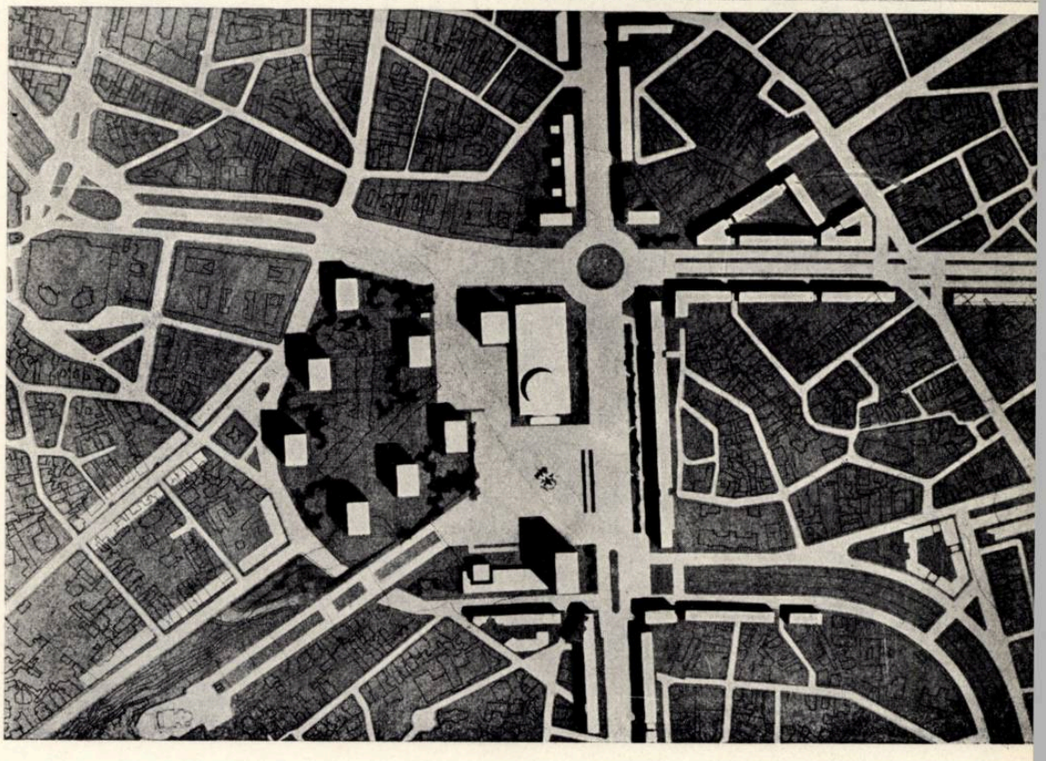

autorului pentru economia de teren. Așezarea monumentului este justă în aparență, dar în realitate poate crea dificultăți de circulație. Accesul spre ansamblul Marii Adunări Naționale apare, în oarecare măsură, lipsit de amploarea cerută.

Mențiune, proiect nr. 14. Compoziția, foarte atrăgătoare la prima impresie, dezvăluie, la o analiză mai atentă, o serie de defecte rezultate din suprapunerea unei zone de blocuri de locuințe peste complexul spitalicesc actual, care nu va putea funcționa concomitent. Ideea arterei ocolitoare este în principiu acceptabilă, dar soluționarea ei la intersecția cu magistrala nord-sud și, mai departe, cu splaiul Dîmboviței este foarte discutabilă. Memoriul trădează o cunoaștere adîncă a problemei circulației de tramvaie, dar soluția propusă pentru așezarea liniilor de tramvai în subteran necesită o verificare a posibilităților de realizare. Amplasarea, înălțimea și forma propusă pentru monumentul Unirii nu denotă un studiu adîncit.

Mențiune, proiect nr. 58. Compoziție care încearcă, și reușește în parte, deschiderea unei vederi largi către ansamblul Marii Adunări Naționale. Amploarea excepțională a spațiului este temperată cu ajutorul unui volum jos așezat la baza dealului Marii Adunări Naționale. Problemele de circulație, în afara celor de circulație grea, sînt rezolvate satisfăcător.

Amplasarea și volumul propuse pentru monumentul Unirii apar ca potrivite în cadrul pieței.

*

Acest concurs a avut darul de a limpezi unele date importante ale problemelor legate de sistematizarea pieței Unirii, precum și unele elemente noi de temă. A apărut astfel că o compoziție fericită a ansamblului nu se poate sprijini decît pe o axă nord-sud. Au apărut totodată o serie de posibilități pentru a rezolva satisfăcător problema legăturii pieței cu accesul către Marea Adunare Națională. A apărut de asemenea, cu un ceas mai devreme, necesitatea stringentă de a se acorda o atenție deosebită rezolvării problemelor de circulație, nu numai în sensul precizării temelor acestor probleme, dar și în sensul creșterii nivelului proiectanților în acest domeniu.

Astfel s-a confirmat încă o dată că lansarea unor concursuri publice de arhitectură constituie unul dintre cele mai bune mijloace de a folosi contribuția unui număr cît mai mare de arhitecți la soluționarea sau pregătirea soluționării celor mai importante probleme de urbanism și arhitectură.

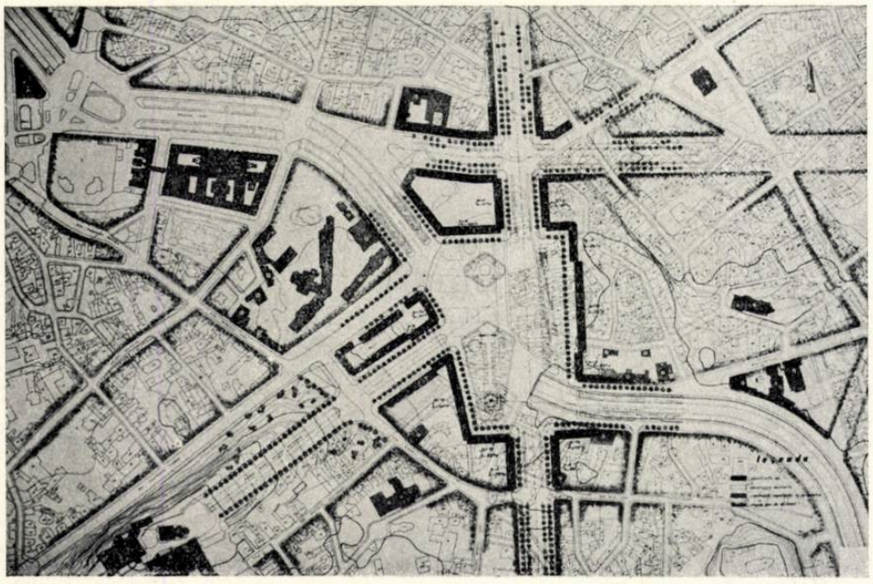

10

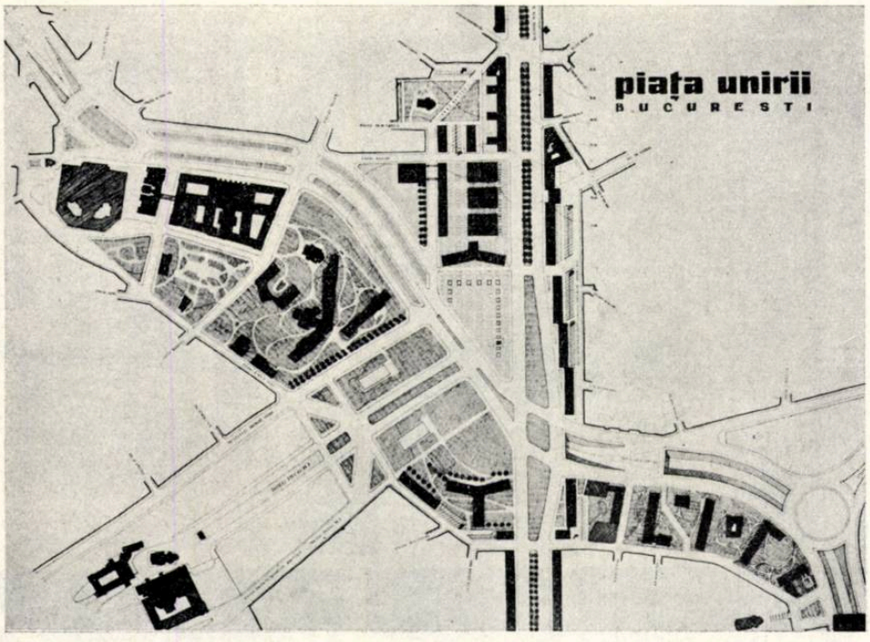

13

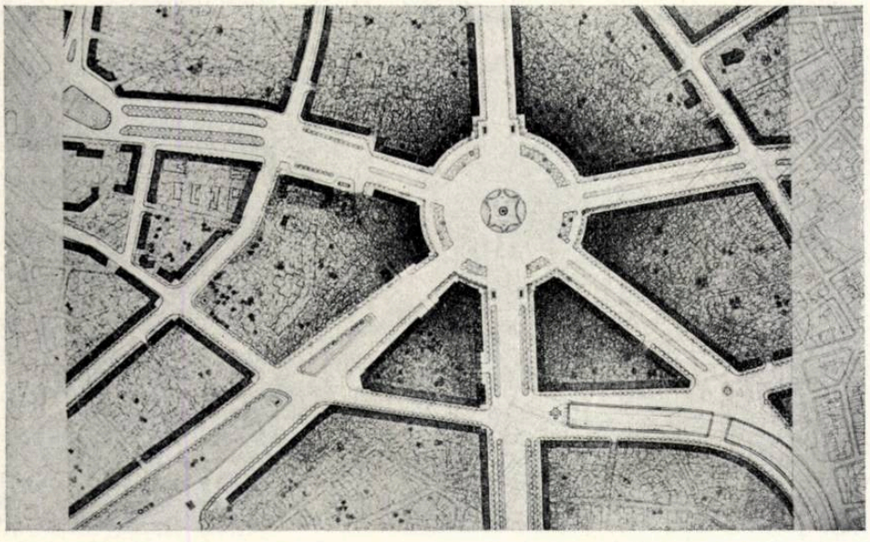

17

DISCUȚIE DE CREAȚIE PREZENTATE LA CONCURSUL PIEȚEI UNIRII

În ziua de 22 decembrie 1959 a avut loc la Casa Arhitectului discuția de creație asupra soluțiilor de sistematizare a pieței Unirii din București, prezentate la recentul concurs public. La ședință au participat cca. 200 de persoane, participanți la concurs și arhitecți, membri și candidați ai Uniunii Arhitecților. Participanții, împreună cu sute de alți cetățeni din capitală, au vizitat în zilele de dinainte de ședință, expoziția de proiecte deschisă la Casa Arhitectului.

Ședința a fost condusă de prof. arh. A. Damian, responsabilul Comisiei U.A. pentru concursuri publice. La ședință, arh. Al. Iosif a prezentat raportul juriului concursului, în care au fost expuse criteriile de judecată și punctul de vedere al juriului față de soluțiile prezentate.

La discuții au participat numeroși arhitecți printre care: I. Berindei, I. Davidescu, B. Gheorghiu, G. Gusti, R. O. Laurian, V. Trifonescu, L. Strulovici ș.a.

Participanții au dezbătut numeroase probleme de creație în legătură cu sistematizarea pieței Unirii.

*

Vorbitorii au subliniat succesul concursului reflectat de numărul mare de lucrări participante (71), care au antrenat în muncă sute de proiectanți.

Fără să intre direct în subiectul discuției, unii vorbitori s-au referit la cîteva probleme în legătură cu organizarea acestui concurs, în special, și a concursurilor, în general. A rezultat din nou necesitatea rezolvării acestor probleme prin adoptarea unui regulament de concursuri. Tov. A. Damian, în numele Comisiei de concursuri, s-a angajat să rezolve această problemă.

A fost criticată atitudinea unor concurenți care nu studiază cu suficientă atenție și nu respectă întocmai prevederile temei-program, ceea ce duce la eliminarea multor proiecte din concurs. Trebuie știut că înainte de lansarea concursului, tema-program a fost supusă spre discutare arhitecților, în cadrul unei ședințe publice la Casa Arhitectului, în care arhitecții au avut posibilitatea să facă propuneri de modificare. În orice caz, participarea la concurs presupune implicit adoptarea temei-program și în consecință și respectarea prevederilor sale. Pe de altă parte s-a remarcat necesitatea unei elaborări mai judicioase și mai clare a unor prevederi ale temei-program pentru a nu produce confuzii în rîndurile participanților. Același lucru se referă și la răspunsurile care se dau întrebărilor puse de concurenți, răspunsuri care, la acest concurs, n-au fost în unele cazuri destul de lămuritoare. S-a pus în discuție și eventualitatea organizării în viitor a unor concursuri deschise, ținînd seama de aspectele negative ale organizării concursurilor secrete. Despre aceste probleme au vorbit arhitecții A. Damian, I. Berindei, B. Gheorghiu ș.a.

ASUPRA PROIECTELOR PENTRU «SISTEMATIZAREA DIN BUCUREȘTI»

Mai mulți vorbitori au făcut aprecieri în legătură cu lucrările premiate și menționate de juriu. Arh. I. Berindei, arh. I. Davidescu, arh. R. O. Laurian și alții au arătat în mod analitic și critic părerile lor în legătură cu soluțiile adoptate de autori în proiectele premiate și care au primit mențiuni. Alți vorbitori au pus în discuție înseși hotărîrile juriului, ceea ce nu corespundea nici subiectului ședinței și cu atît mai puțin prevederilor temei-program, care precizează că « hotărîrile juriului sînt definitive și executorii ». Este evident că un juriu poate să și greșească și cu atît mai mult se poate întîmpla ca soluțiile adoptate să nu fie considerate ca cele mai bune de totalitatea arhitecților. Discuțiile de creație organizate de Uniunea Arhitecților asupra proiectelor prezentate la concursuri reprezintă prilejuri nimerite pentru a arăta greșelile acestor soluții, pentru a dezbate problemele care se pun în legătură cu rezolvarea temei date și a propune cele mai bune rezolvări. O asemenea atitudine corespunde cu îndatorirea pe care o au membrii U.A. de a contribui activ în cadrul obștesc al Uniunii la rezolvarea problemelor arhitecturale. O asemenea atitudine nu trebuie confundată cu aceea pe care o adoptă uneori unii concurenți, e drept puțini la număr, care încearcă să transforme discuțiile de creație în ședințe de judecare a juriului. Din această cauză, discuțiile de creație de acest fel nu-și ating în întregime scopul, nu dezbat în mod aprofundat soluțiile de rezolvare a temei, aspectele profesionale, de creație, ale temei și nu duc întotdeauna la concluzii clare în problemele cele mai importante discutate.

*

Cu toate că cele de mai sus se referă într-o oarecare măsură și la discuția asupra soluțiilor prezentate la concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din capitală, totuși, această discuție a fost interesantă, deoarece în cadrul ei au fost dezbătute mai multe probleme importante de creație.

Mai mulți vorbitori (arhitecții I. Davidescu, L. Strulovici, R. O. Laurian, G. Gusti ș. a.) au pus în discuție unele aspecte ale caracterului pieței. Arh. I. Davidescu consideră că piața Unirii trebuie să aibă și un caracter comemorativ și că din acest punct de vedere monumentului Unirii trebuie să i se dea cea mai mare importanță, fiind tratat ca un element masiv. Arh. L. Strulovici a arătat că piața este caracterizată în tema-program prin locuințele ce urmează a fi construite; ca atare, ea nu poate fi dominată de un monument masiv, căci în zilele noastre e greu de conceput un element monumental care să domine numeroasele blocuri înalte de locuințe care vor mobila această piață. Arh. R. O. Laurian și arh. G. Gusti arată că piața trebuie considerată ca o parte din oraș și trebuie rezolvată împreună cu întregul oraș. Arh. R. O. Laurian a arătat că piața Unirii este în

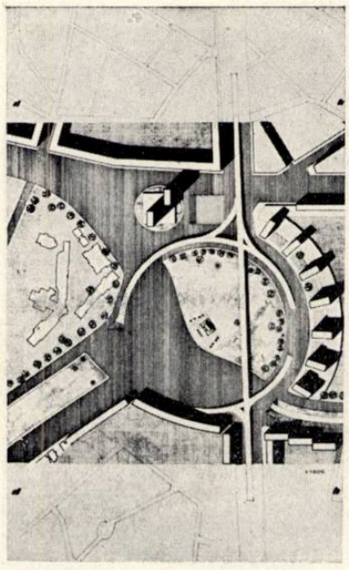

15

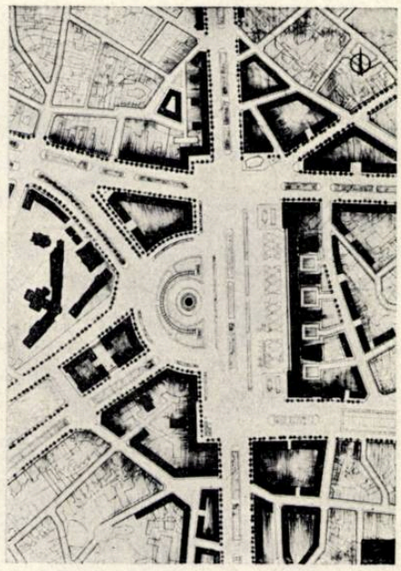

22

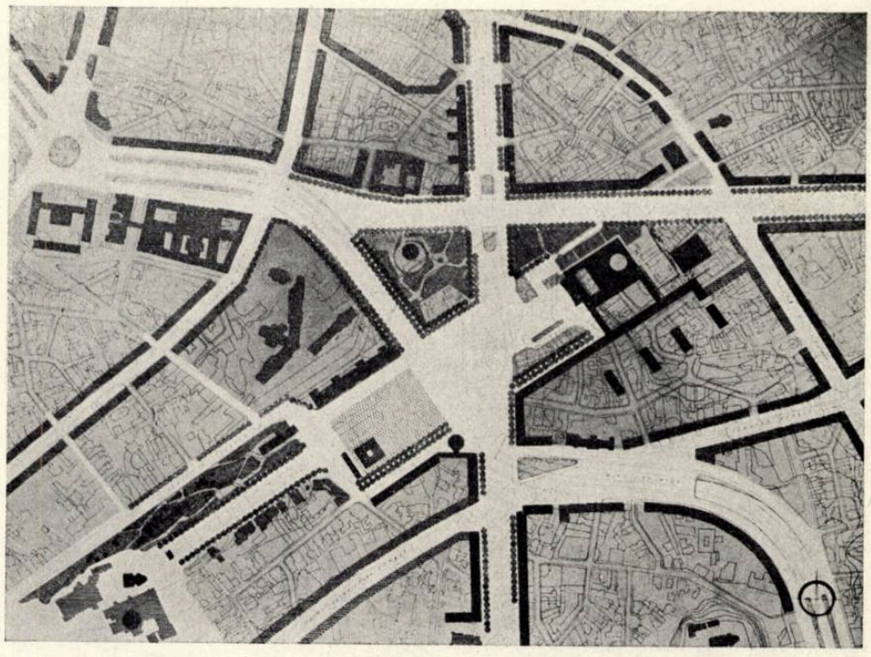

18

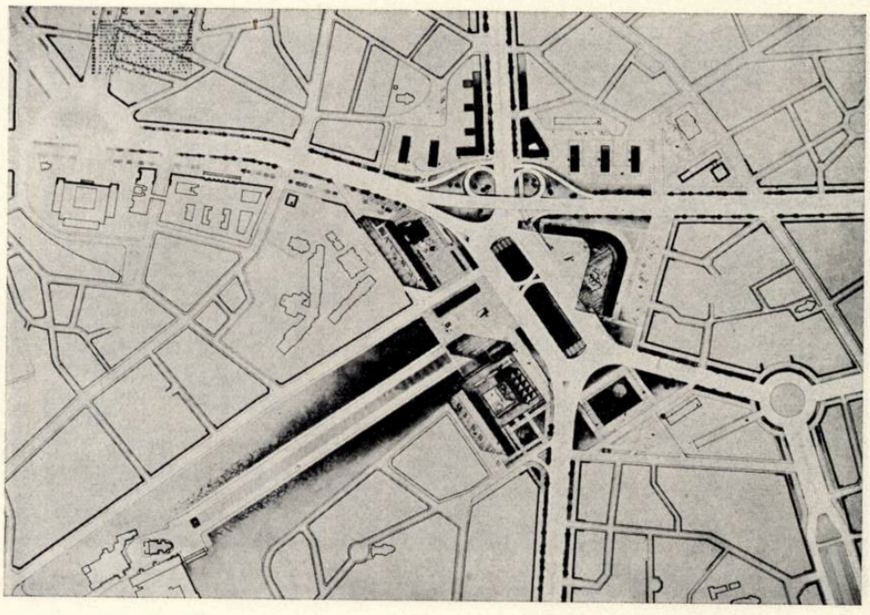

19

21

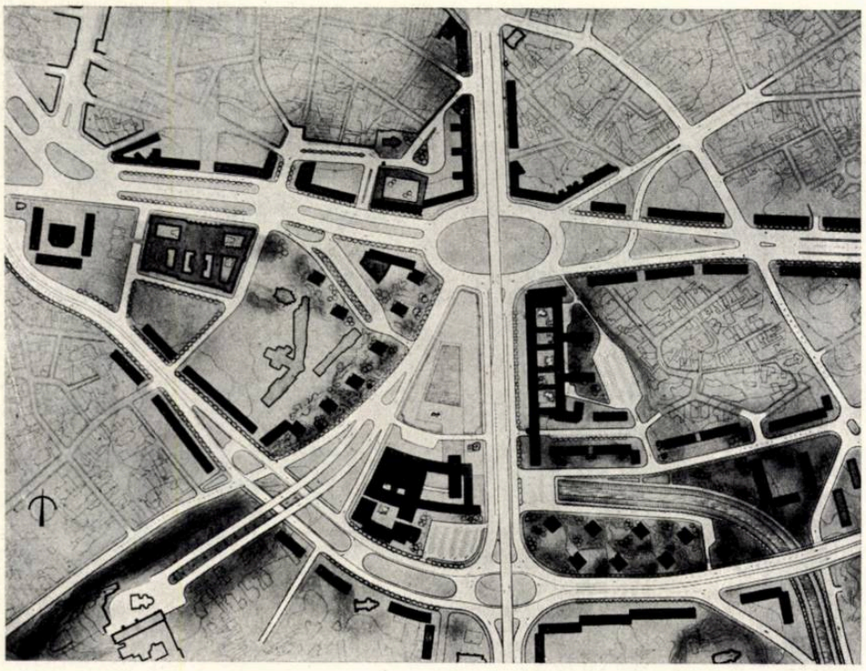

30

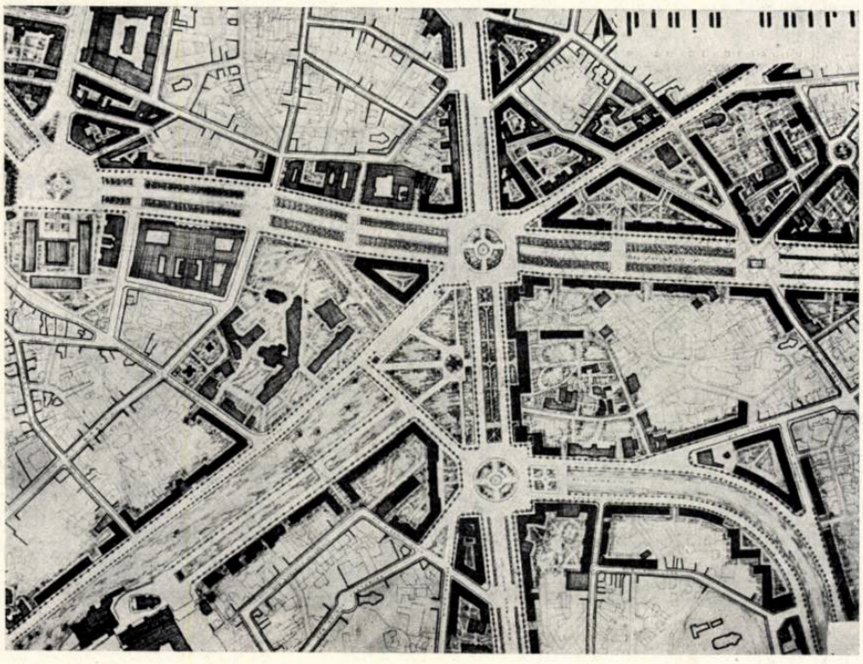

32

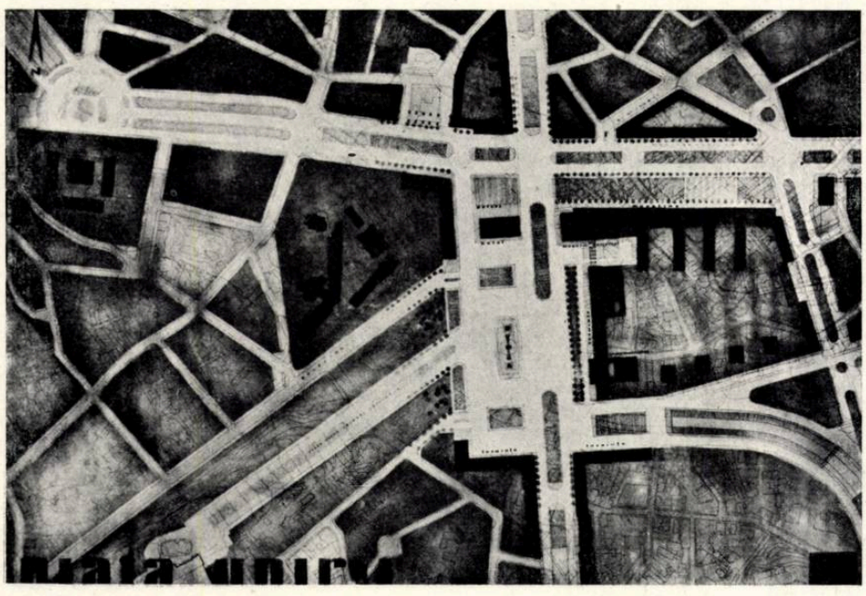

38

strînsă dependenţă de artera nord-sud şi formează un complex împreună cu pieţele 1848 şi Bălcescu, nefiind posibilă soluţionarea ei independentă. Din acest punct de vedere, vorbitorul s-a pronunţat pentru acele rezolvări care nu întorc spatele către pieţele aşezate la nord. Mai mulţi vorbitori au afirmat că tema-program nu clarifică îndeajuns caracterul pieţei şi că ceea ce se desprinde din temă — piaţă de circulaţie şi locuinţe — cuprinde în acest caz o contradicţie, care n-a fost încă bine rezolvată. În general, discuţiile asupra caracterului pieţei au prezentat cîteva idei foarte interesante; mai mulţi vorbitori (arh. G. Gusti, arh. R. O. Laurian, arh. I. Davidescu) au ridicat problemele pornind şi de la unele teze ale teoriei arhitecturii, ceea ce a dat discuţiilor un nivel ştiinţific mai înalt. Discuţiile însă nu au aprofundat toate laturile acestor probleme şi nu au dus la concluzii clare.

Problema circulaţiei a fost pusă în discuţie de mai mulţi vorbitori ca o problemă majoră a urbanismului nostru actual. Arh. L. Strulovici a arătat că unele soluţii (circulaţii suprapuse, trefle, pasaje de nivel) nu corespund cu concepţia generală care stă la baza actualelor lucrări de reconstrucţie a capitalei. Arh. R. O. Laurian consideră ca nejustificate unele exagerări în propunerile prezentate; totuşi, el se pronunţă pentru o rezolvare în perspectivă a problemei (de altfel, însăşi tema-program cerea o soluţionare la nivelul tehnicii în dezvoltare) considerînd că ea trebuie încă studiată, mai ales în privinţa posibilităţilor de folosire a denivelării existente a albiei Dîmboviţei. Arh. G. Gusti se pronunţă împotriva soluţiilor nerealiste şi combate unele practici de copiere a unor soluţii, potrivite poate în alte ţări, dar necorespunzătoare cerinţelor noastre. Vorbitorul a arătat că dezvoltarea planificată a oraşelor socialiste permite ca în cazul lor să se preîntîmpine greutăţile de circulaţie ca urmare a creşterii mijloacelor de transport, rezolvîndu-se în modul cel mai judicios problemele de circulaţie.

A fost discutat şi modul de valorificare a reliefului natural al pieţei, în speţă a dealului Patriarhiei. Arh. V. Trifonescu a arătat că mai ales în cazul Bucureştilor, care cunosc puţină varietate de relief, o asemenea colină trebuie valorificată pe deplin. Piaţa Unirii are doar trei laturi construite; cea de-a patra este un spaţiu verde. Nu construcţiile actuale de pe acest deal, ci dealul însuşi trebuie valorificat. Arh. R. O. Laurian a arătat că acest deal trebuie să fie văzut, nu numai frontal, ci şi lateral, şi soluţionarea pieţei trebuie să ţină seama de această cerinţă. Arh. G. Gusti a apreciat că dealul este prea mic ca să nu fie dominat de clădirile din piaţă şi de aceea el consideră nimerită propunerea unor concurenţi de a amplasa o construcţie înaltă în faţa bisericii Patriarhiei. Această propunere a fost susţinută şi de arh. I. Davidescu, cu argumentul că acest monument şi clădirea Marii Adunări Naţionale creează actualmente un contrast dezagreabil. În schimb, arh. I. Berindei s-a pronunţat împotriva acestei propuneri care intenţionează să mascheze dealul şi monumentele existente.

În aceeaşi ordine de idei, arh. I. Berindei a criticat unele soluţii care nu valorifică suficient monumentele istorice aflate pe terenul supus sistematizării (Curtea veche cu Hanul lui Manuc).

Vorbitorii au mai ridicat şi alte probleme cu caracter general sau legate direct de soluţiile prezentate, arătînd punctul lor de vedere în legătură cu acestea.

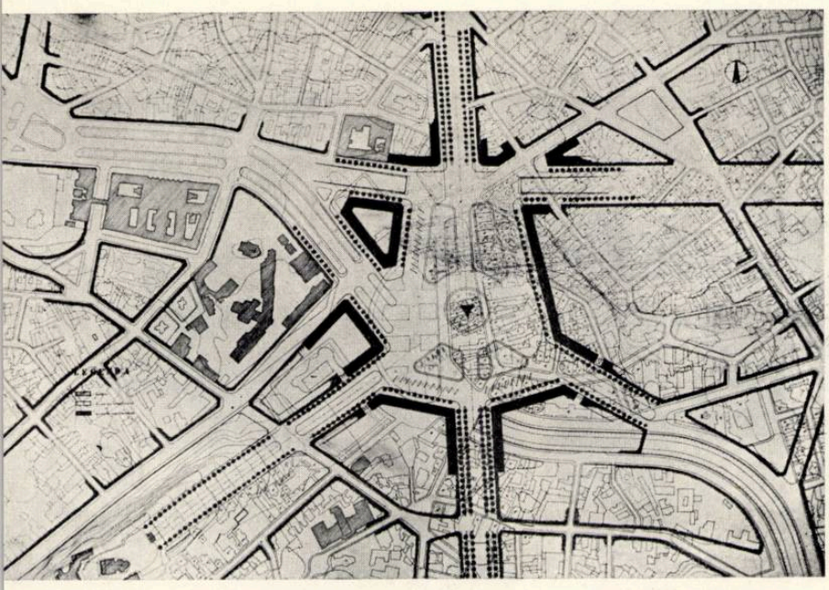

42

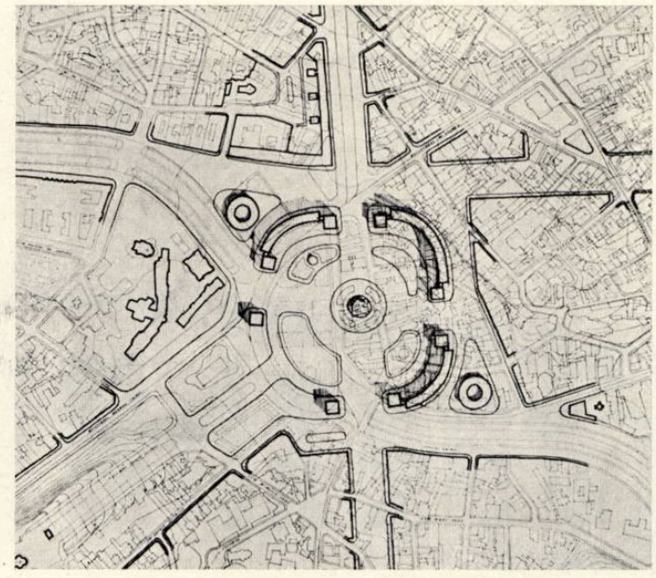

70

57

45

63

69

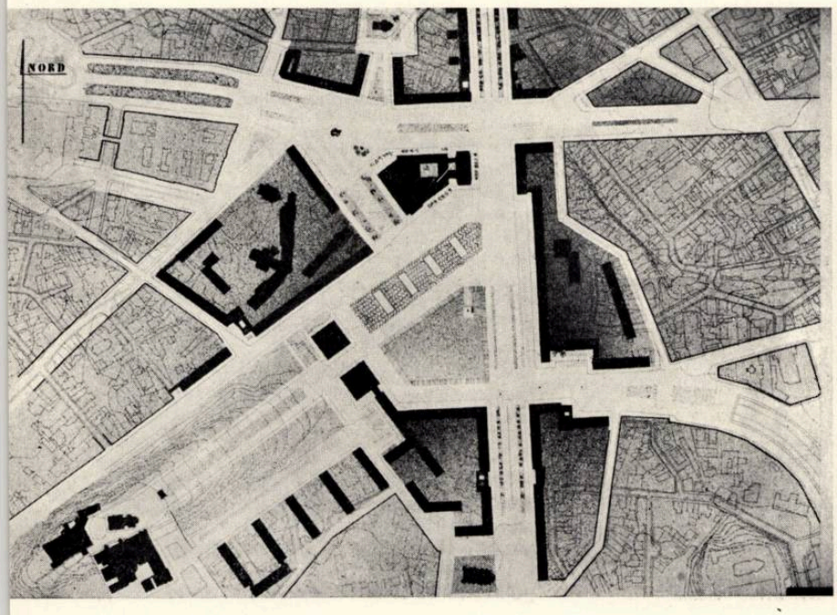

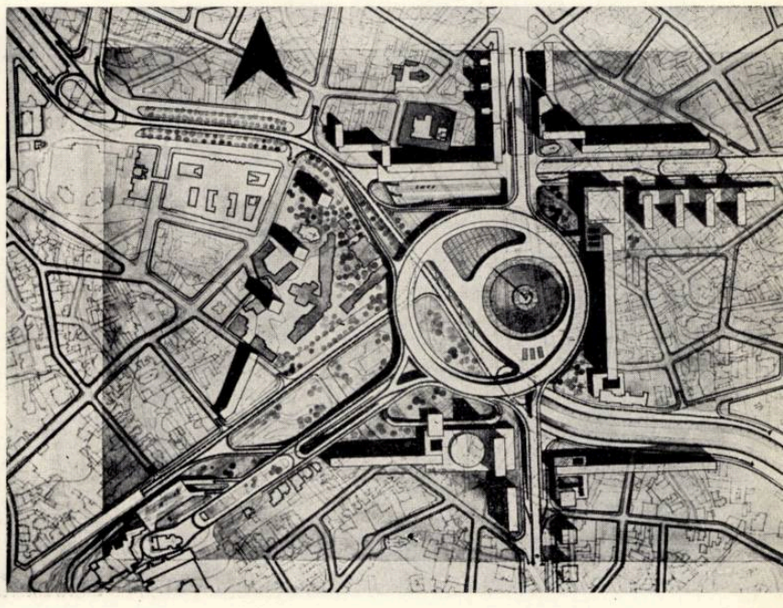

23

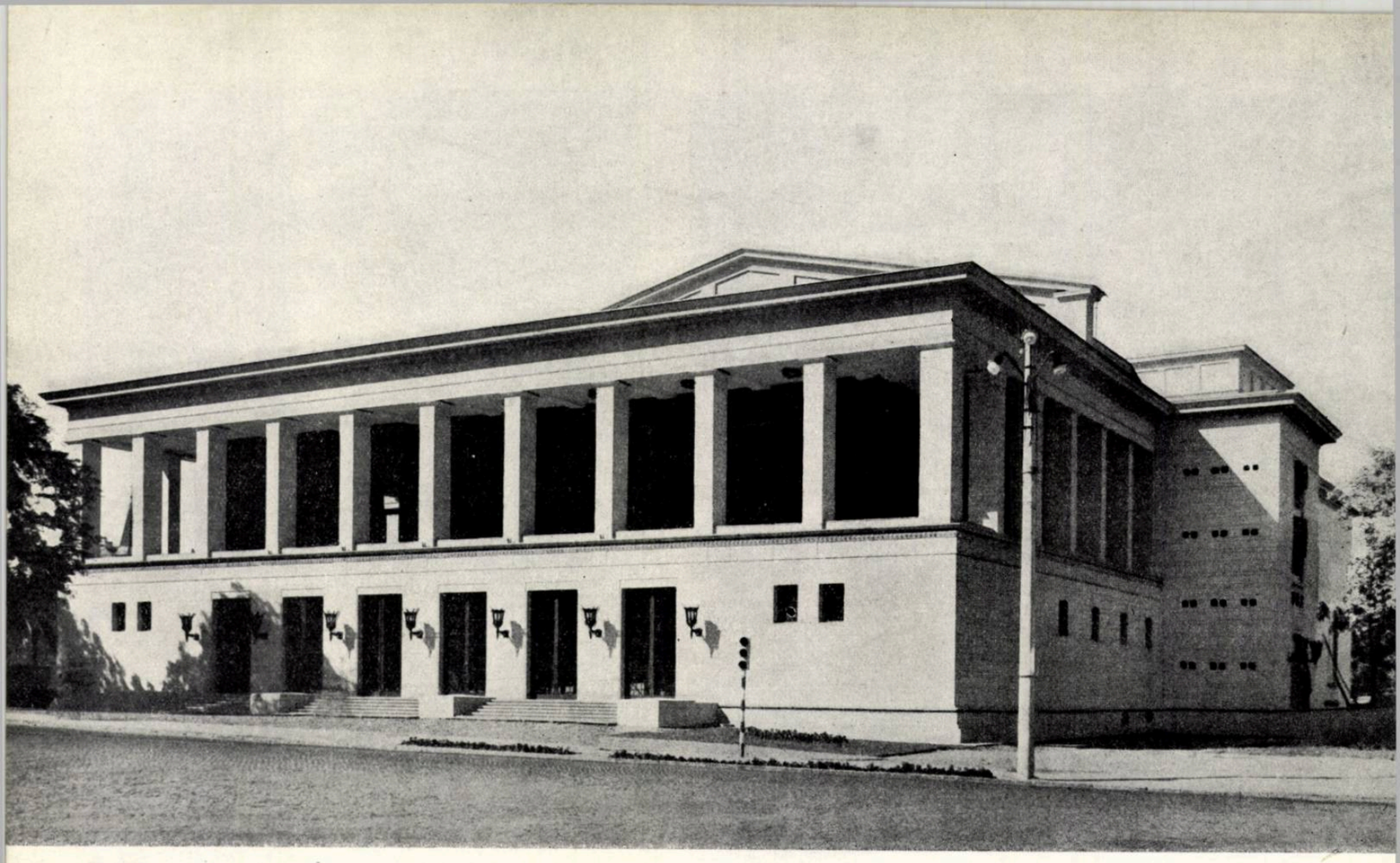

TEATRUL DE STAT DIN ORAŞUL STALIN

Colectiv de proiectare:
autori, arhitecţii Th. Iconomu (şef de proiect), Liliana Dinescu
colaboratori, arhitecţii P. Mihăilescu, E. Machedon; inginerii E. Ţigănescu (rezistenţă), A. Stăvrescu (instalaţii electrice), M. Cămîrzan (încălzire), El. Ştefănescu (ventilaţii), V. Popescu (sanitare), V. Petrescu (mecanica scenei), I. Necşulea, N. Wegener (acustică).
Institutul central pentru sistematizarea oraşelor şi regiunilor (I.C.S.O.R.).

Schiţă de sistematizare cuprinzînd amplasamentul teatrului — Machetă

Noua construcţie a Teatrului de stat din Oraşul Stalin este destinată, în principal, pentru teatru de dramă şi va funcţiona ocazional şi pentru spectacole muzicale. Capacitatea sălii de spectacole, prevăzută la 800 locuri, va acoperi necesităţile oraşului — faţă de norme — la profilul prevăzut prin planul de sistematizare.

Clădirea este aşezată pe bulevardul Lenin, în vecinătatea centrului administrativ al oraşului.

Pe acest amplasament exista scheletul de beton armat al unui ateneu popular, început în 1948 şi părăsit ca necorespunzător din punctul de vedere al programului.

Proiectul ce s-a realizat integrează parţial scheletul existent, dînd construcţiei o formă potrivită noului program.

Prin proiectul de sistematizare a Pieţei Teatrului — în studiu în prezent la I.S.C.A.S. — urmează a se crea un cadru corespunzător noii construcţii şi a se obţine o degajare suficientă, care lipseşte în prezent teatrului pe acest amplasament obligat.

*

Partiul se dezvoltă pe o schemă simplă. Spaţiile de recepţie se desfăşoară în jurul scării principale care formează miezul central al compoziţiei. Distribuţia publicului către sala de spectacole se face pe scara principală, către o galerie curbă ce se desfăşoară pe întreg conturul

sălii, asigurînd o bună repartiție și evacuare a spectatorilor. Prin denivelările acestei galerii curbe, care urmărește panta sălii, se permite atît o circulație comodă a publicului spre părțile de recepție, în timpul antractelor (foaier, fumoar, bufet), cît și accesul direct la parter, către garderobe și holul de intrare, pentru evacuare.

Această așezare la jumătate de nivel a acceselor principale ale sălii constituie un element caracteristic al soluției și dă avantajul unei mari fluențe a circulației.

Sala de spectacol cuprinde 800 de locuri, dintre care 750 desfășurate pe o platee unică în pantă și gradene și 50 de locuri într-o lojă la balcon.

Dispoziția locurilor pe o singură platee, spre deosebire de cea tradițională cu loji sau balcoane suprapuse, dă avantajul unei perfecte vizibilități și oferă condiții similare tuturor spectatorilor. Ea este de altfel și mai potrivită timpurilor moderne.

S-a prevăzut o fosă de orchestră cu o capacitate de cca. 50 de locuri, pentru necesitățile spectacolelor muzicale.

O galerie special amenajată în tavanul sălii și prelungită cu fante verticale în pereții laterali va cuprinde reflectoarele, care rămîn ascunse privirii publicului.

Scena este de tip turn și are un portal de 11,00 m deschidere și 7,00 m înălțime; lățimea ei este de 18,50 m și adîncimea de cca. 14,00 m. Ea este prevăzută cu un podium demontabil, în legătură cu spațiul subscenei, cu două buzunare laterale avînd acces direct din exterior, pentru degajarea și depozitarea decorurilor, precum și cu aparatura mecanică necesară.

O serie de ateliere de deservire pentru pictură, tîmplărie, butaforie, cismărie, croitorie, perucherie etc., precum și spații necesare pentru depozite de recuzită, costume și materiale diverse, dispuse în legătură cu scena, formează anexele acesteia.

Cabinele artiștilor și figuranților sînt distribuite pe 3 niveluri legate prin două scări și ascensor de scenă și anexele ei. Ele dispun de dușuri și lavabouri proprii și grupuri sanitare de palier.

În același corp al anexelor scenei a fost rezervat un etaj pentru conducerea artistică și administrativă a teatrului.

Ca sistem constructiv s-a folosit schelet de beton armat, acoperirea a fost făcută parțial în terasă, parțial cu învelitoare de tablă. Încălzirea este centrală, cu aburi. Sala și foaierele sînt ventilate mecanic.

Un studiu special a fost întocmit pentru acustica sălii. S-au prevăzut panouri absorbante pentru pereții sălii, iar plafonul a fost dublat cu un tavan intermediar pentru anularea vibrațiilor. De asemenea s-au luat măsuri de izolare față de zgomotul provenit de la instalații, prin amortizori speciali.

Teatrul dispune de o serie de instalații moderne pentru radioficare, semnalizări optice și sonore, precum și instalații de protecție împotriva incendiilor.

În ceea ce privește rezolvarea plastică, în ciuda greutăților provenite din înglobarea scheletului existent format din elemente masive, s-a căutat o exprimare unitară și realizarea unor spații generoase și bine legate structural.

Expresia arhitecturală, deși se înscrie pe o linie oarecum tradițională, specifică momentului în care s-a proiectat, aduce un factor înnoitor în decorație, atît prin folosirea unei game coloristice îndrăznețe, cît și prin prelucrarea originală a motivelor decorative folosite.

Indici tehnico-economici

Suprafața construită	3 600 m²
Suprafața desfășurată	9 000 m²
Volum construit	55 000 m³
Valoarea investiției	18 200 000 lei

Arh. TH. ICONOMU

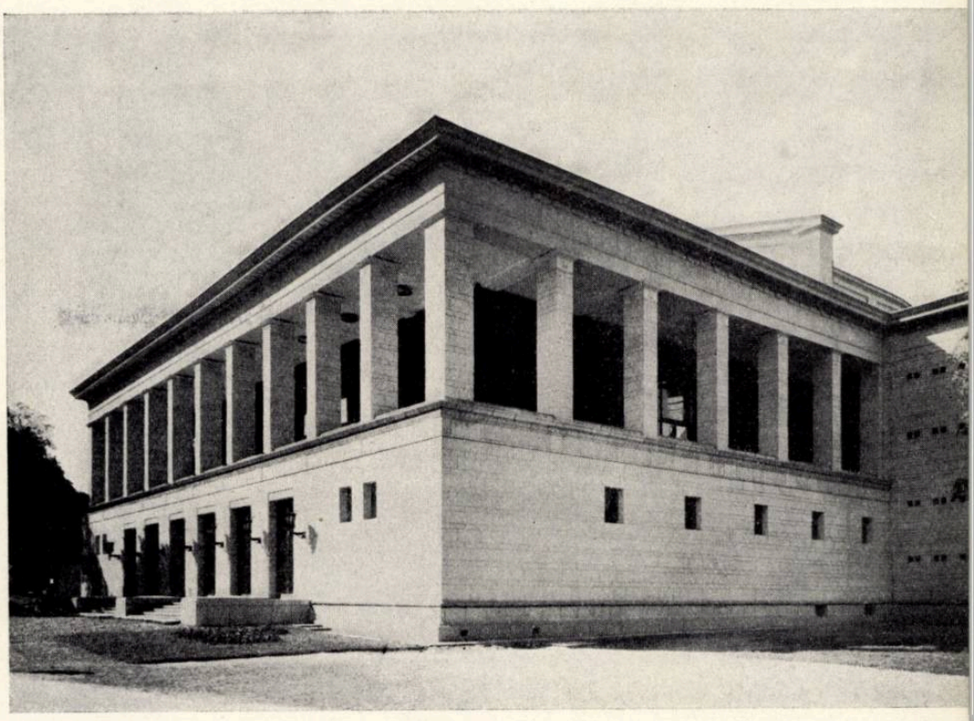

Vedere

Loggia — Vedere

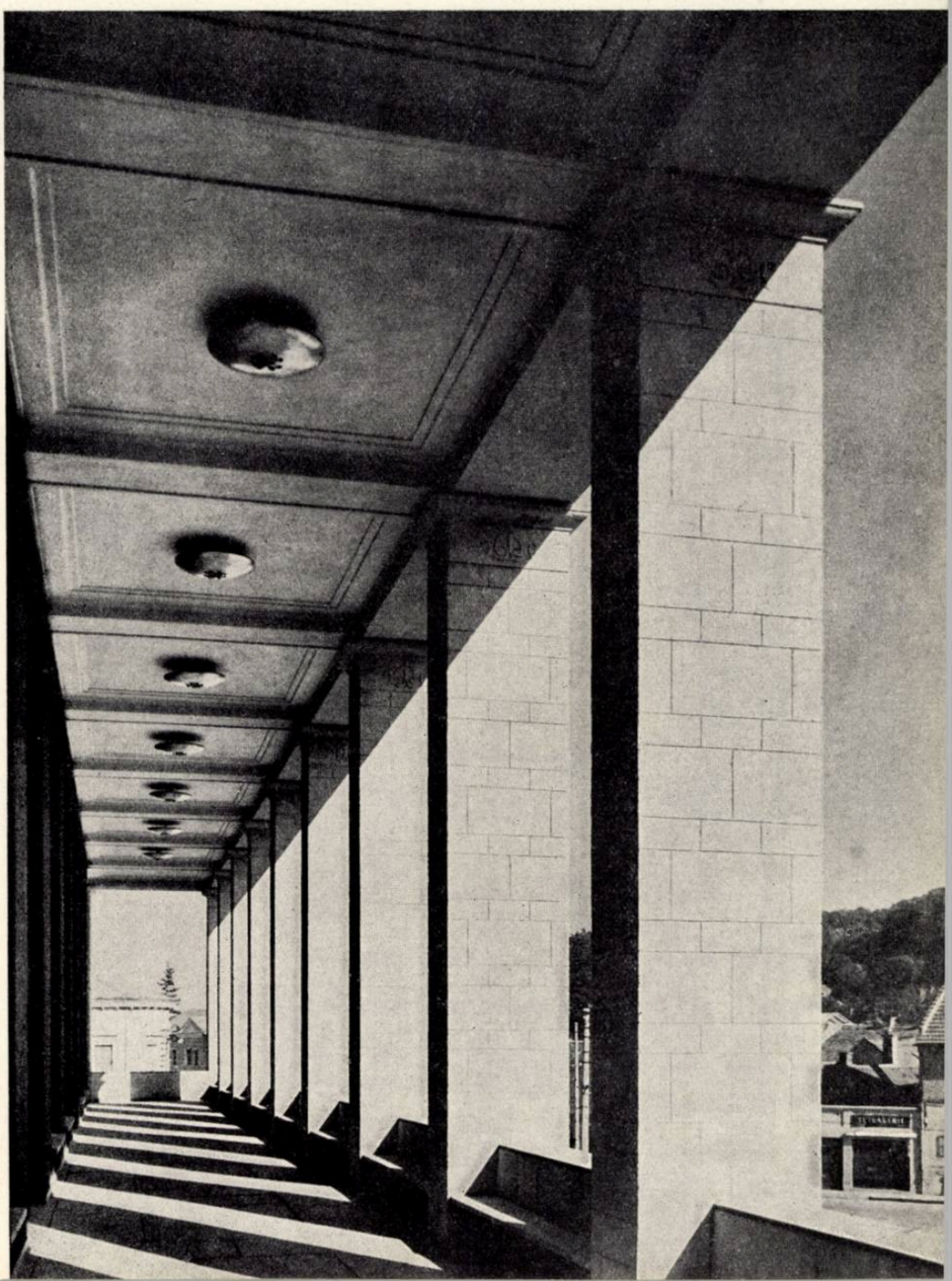

Sala de spectacole — Vedere spre scenă

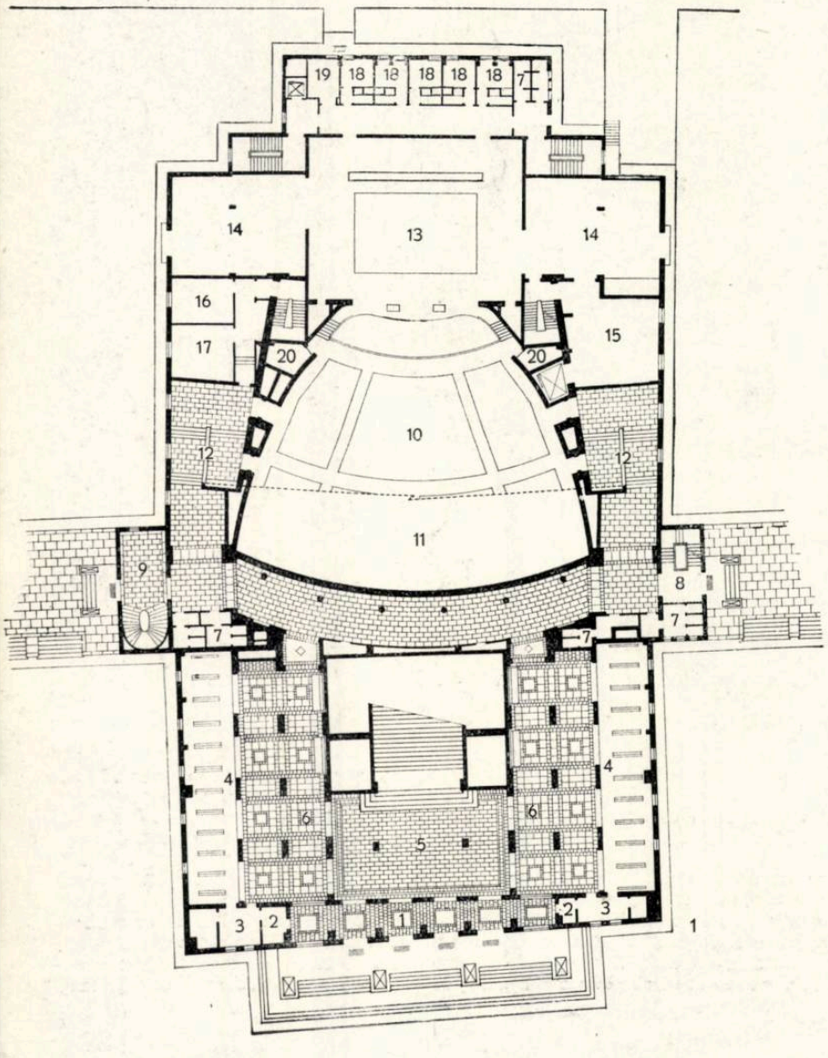

1

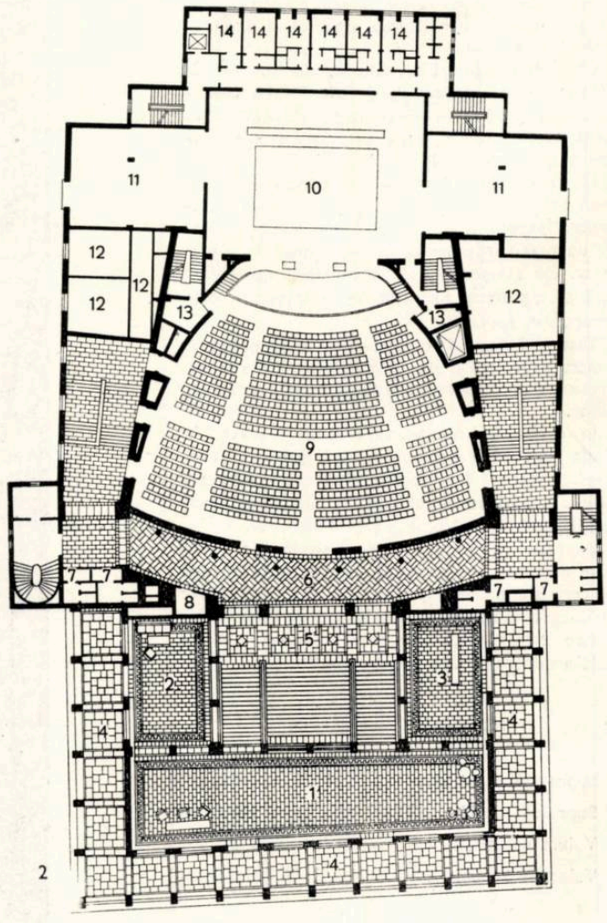

2

Arh. P. E. Miclescu

NOTE ASUPRA TEATRULUI DE STAT DIN ORAŞUL STALIN

Într-un oraş cu veche tradiţie de cultură cum este Oraşul Stalin, o dată cu marea creştere a populaţiei — generată de puternica dezvoltare a industriei — a crescut şi cerinţa din ce în ce mai imperioasă a unui teatru corespunzător tuturor exigenţelor scenei moderne.

Despre amplasare nu este cazul a mai discuta, deoarece ea a fost determinată de condiţia folosirii structurii de rezistenţă a construcţiei începute cu zece ani în urmă.

Adoptarea partiului celui mai firesc, cu intrarea generală a publicului pe axa longitudinală a clădirii, orientează înspre b-dul V. I. Lenin faţada principală a teatrului.

În studiile de sistematizare destinate a o pune în valoare dinspre acea parte, sînt de părere că trebuie limitată degajarea terenului la baza dealului Tîmpei — potrivit variantei a cărei machetă o reproducem în fotografie aeriană — evitînd prin aceasta crearea în continuare a unei alei axiale cu perspectivă descendentă, nefavorabilă clădirii.

1 — Plan parter
1. Windfang — 2. Case de bilete — 3. Birouri 4. Garderobe — 5. Vestibul — 6. Galerii garderobe 7. W. C. — 8. Intrare la încăperile anexe 9. Intrare — 10. Sala de spectacol — 11. Gol sub sală — 12. Accese laterale în sală — 13. Scena 14. Buzunare scenă — 15. Recuzită — 16. Pompieri 17. Depozit de material electric — 18. Cabine pentru artişti — 19. Regizor — 20. Fante pentru reflectoare

2 — Plan la nivelul accesului în sală
1. Foaier — 2. Fumoar — 3. Bufet — 4. Loggie 5. Palierul scării de onoare — 6. Galerie de intrare în sală — 7. W.C. — 8. Tablou electric — 9. Sala de spectacol — 10. Scena — 11. Buzunare scenă 12. Golurile anexelor scenei — 13. Fante pentru reflectoare — 14. Cabine pentru artişti

3 — Plan la nivelul de recepţie
1. Foaier — 2. Fumoar — 3. Bufet — 4. Galerie de acces la lojă — 5. Lojă — 6. Golul sălii de spectacol 7. Televiziune — 8. Oficiu-bufet — 9. Salon 10. Garderobă — 11. Recuzită — 12. Cameră de odihnă pentru maşinişti — 13. Cameră pentru electricianul şef — 14. Golul buzunarelor scenei 15. Golul scenei — 16. Atelier de pictură — 17. Cabine pentru figuranţi — 18. W.C. — 19. Fante pentru reflectoare

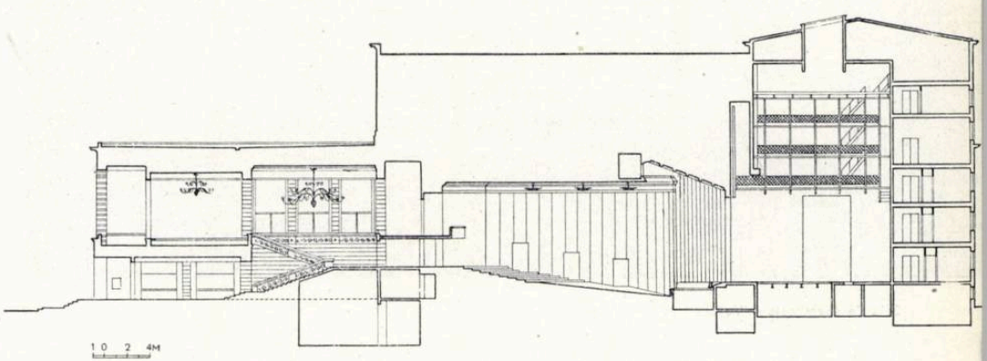

Secţiune longitudinală

Scara de onoare — Vedere

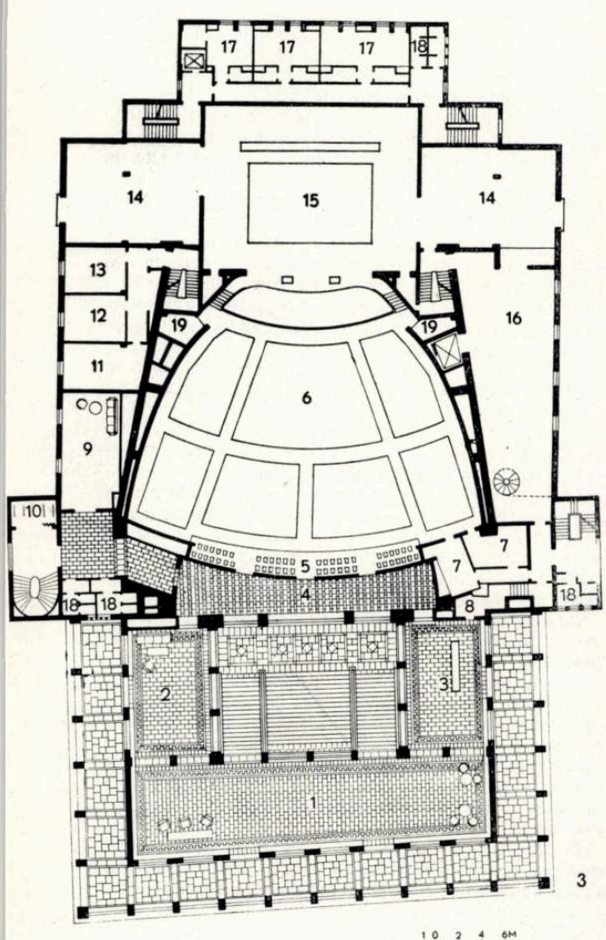

3

1 0 2 4 6M

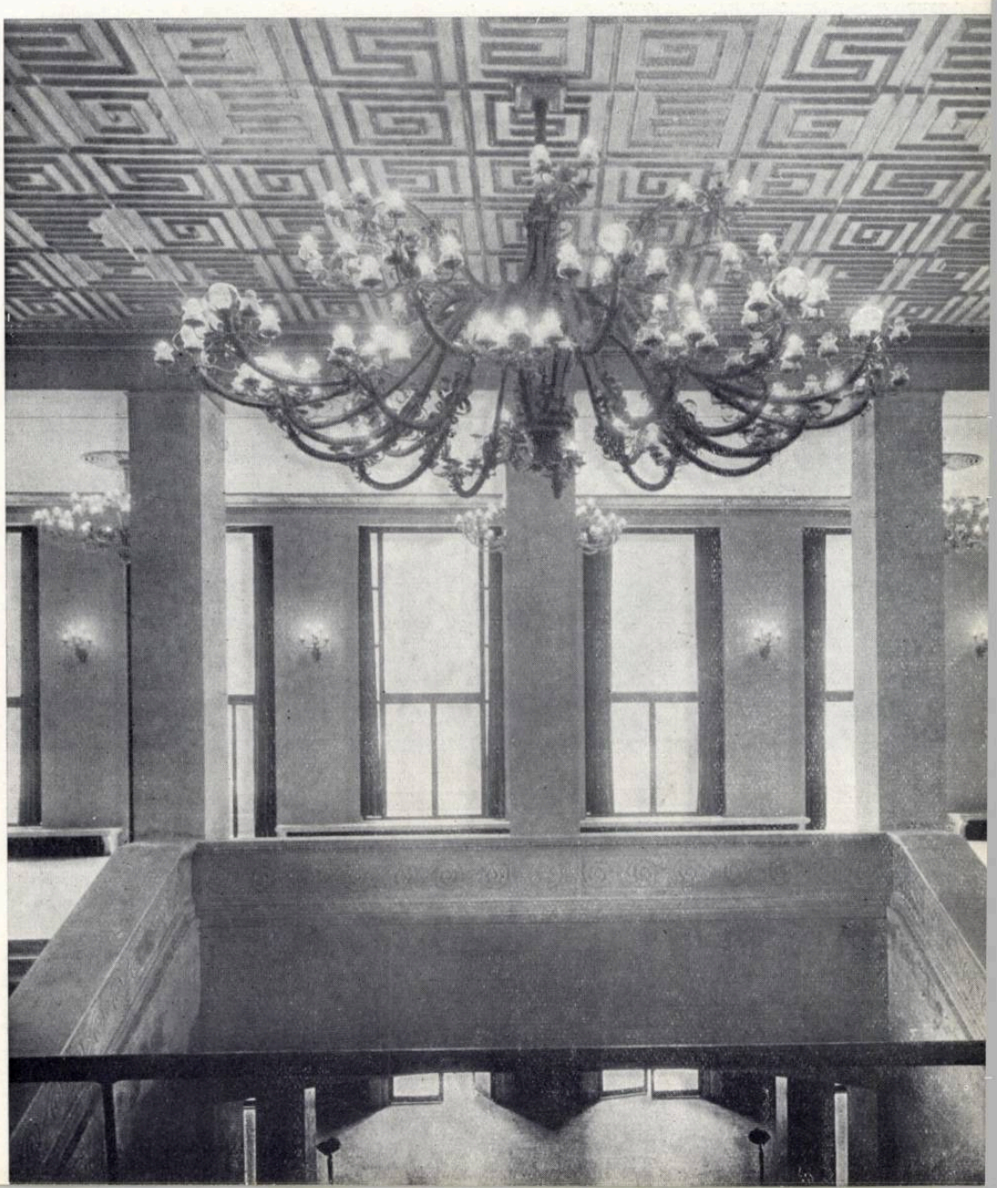

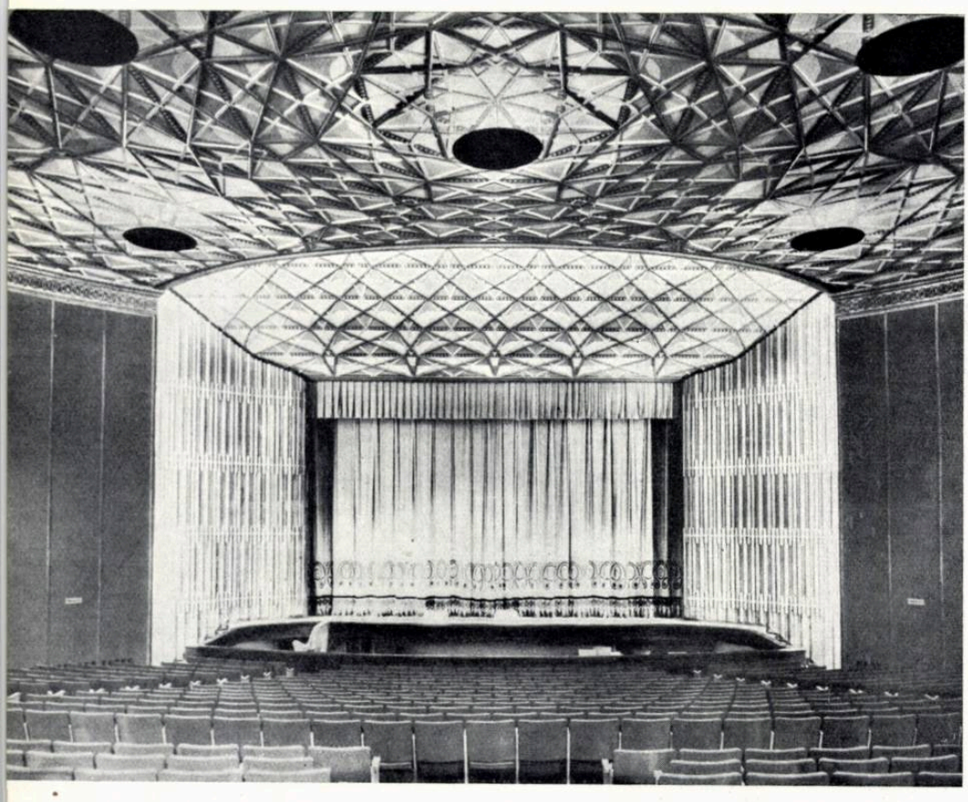

Sala de spectacole — Vedere

Sala de spectacole — Vedere spre loja oficială

Dacă se resimte necesitatea creării unui spațiu liber corespunzător axei principale, în schimb fațada laterală dispune astăzi de o vastă perspectivă din lungul străzii Republicii. Această arteră va păstra, în soluția definitivă de sistematizare, ca obiectiv de interes terminal, volumul corpului de intrare al teatrului, care se va detașa în rezalit pe frontul viitoarelor clădiri prevăzute a se executa pe b-dul V. I. Lenin.

Astfel, în compoziția finală va fi remediat aspectul actual, nefavorabil, pe care îl prezintă lateral succesiunea în scară a volumelor turnului scenei, sălii de spectacol și recepției. Ceea ce va trebui să se urmărească atunci va fi păstrarea, cu cea mai mare grijă, a cît mai multor plantații existente, mutînd eventual unele dintre acestea în fața viitoarelor construcții, pentru a le asigura un prim plan de grădini, potrivit caracterului specific părții centrale a orașului, precum și o zonă de plantații necesară punerii în valoare a teatrului.

În ceea ce privește rezolvarea funcțiunilor, sînt de făcut unele observații. Astfel, spațiile care preced sala de spectacol sînt larg dimensionate în raport cu suprafața utilă propriu-zisă a acesteia și a complexului scenei. Îndeosebi, amploarea ansamblului alcătuit de holul scării, cu foaierele și galeriile de la etaj este o rezolvare neeconomică.

În mod general însă, cu toate rezervele de mai sus, compoziția echilibrată și liber exprimată a acestor spații de primire, simplitatea și claritatea circulațiilor sînt între însușirile arhitecturii interioare. Vestiarele, împărțite în două grupuri bine amplasate, așa cum se întind de o parte și de alta a intrării, dau posibilitatea unei comode deserviri a publicului. Galeriile laterale, cu trepte care urmează panta sălii, asigură totodată intrarea la diferitele niveluri ale acesteia și rapida ei evacuare. Scara mare — care dă acces în axa sălii, prin partea ei superioară, și se desface în două rampe ce urcă la nivelul foaierului — are o frumoasă desfășurare.

Este de regretat că monumentalitatea îi este puțin diminuată la pornire, sub arcul foarte lăsat al vestibulului de intrare. După ce acest moment ingrat a fost depășit, cu atît mai largă apare însă libera-i desfășurare în ampla casă a scării, a cărei arhitectură este finisată în stuco-marmură de o culoare și un aspect plăcut.

Foaierul, cu acces la loggia de deasupra antevestibulului de intrare, are frumoase proporții și împreună cu fumoarul și bufetul alcătuiesc un ansamblu bine închegat.

În fine, sala de spectacol, a cărei formă se înscrie într-un sector de cerc, formînd un unghi de 60° între laturile convergente spre scenă, are de pretutindeni o bună vizibilitate (o singură rezervă ar fi de făcut pentru scaunele din al doilea rînd al balconului, care ar trebui înălțate pentru ca vederea de aici să nu fie stînjenită de bara metalică a parapetului).

Dacă în volumul recepției sînt spații auxiliare supradimensionate, în schimb, în partea scenei și anexelor ei, unele suprafețe utile au rămas sub necesitățile practice. Acestea, limitate dintr-o economie rău înțeleasă de către organul tutelar al teatrului încă de la avizările corespunzătoare primei faze a proiectului, au creat dificultăți în desfășurarea activității din spatele scenei, dificultăți care s-ar fi putut lesne evita. Astfel, în primul rînd, sistemul scenei culisante (care ar fi constituit o apreciabilă îmbunătățire a funcționării scenei, necesitînd o dispoziție a buzunarelor scenei numai puțin diferită, dar mult mai favorabilă decît cea realizată astăzi și un volum sporit al lor) a fost înlăturat ca prea costisitor.

Scena turnantă, improvizată ulterior, nu izbutește să-i remedieze lipsa.

Cabinele artiștilor (bine orientate și înzestrate cu instalațiile necesare), în număr suficient pentru cazuri curente, pot totuși cu greu face față spectacolelor cu distribuție și figurație mare. Pentru repetiții a trebuit să se renunțe la foaierul artiștilor.

În privința lipsei unui spațiu comun pentru odihna și recrearea artiștilor, foarte frumoasa terasă de pe acoperiș ar fi putut s-o remedieze, măcar în parte, în anotimpul frumos, dacă ar fi fost mai accesibilă și dacă compoziția arhitecturală a volumelor clădirii ar fi suportat mascarea ei cu un parapet mai înalt.

Afară de acestea, atelierul de tîmplărie, prea scund, este insuficient, iar o magazie de decoruri curente mai încăpătoare ar fi fost bine venită. Parte din cele citate mai sus, și pe lîngă ele și altele, vor putea fi remediate o dată cu realizarea construcțiilor anexe ce urmează a completa ansamblul.

Despre spiritul care a prezidat la alegerea partiului de bază, la rezolvarea funcțiunilor și la concepția arhitecturală, sînt de făcut unele observații.

Astfel, se constată, în general, o înclinație către monumentalizare, către «înfrumusețare» în urmărirea de efecte plastice. Asemenea concesiuni făcute laturii formale, decorative, a arhitecturii sînt consecința unui spirit — astăzi perimat — dar a cărui influență s-a mai resimțit în momentul avizării proiectului, contribuind a-l îndepărta de la simplitatea, sinceritatea, laconismul către care ne îndreaptă principiul realist al economicității și tehnica modernă.

În exterior, detaliile arhitecturii se inspiră din elemente avînd caracterul tradițional al construcției de piatră.

Fațada principală nu este lipsită de o sobră monumentalitate. (Proporția ceva cam greoaie și scundă a ordonanței de stîlpi din registrul superior, aproape în raport de egalitate cu cel inferior, se datorește, pare-se în cea mai mare parte, dimensiunilor comandate de structura de beton armat rămasă de la construcția inițial destinată palatului cultural amintit la început.)

Paramentul, de un aspect și o tonalitate plăcută, apareiat cum este în asize de piatră, izbutește să dea destul de bine iluzia nobilului material, fără a se fi putut însă realiza decît o iscusită imitație, ținînd seamă de condițiile de execuție, de termene și de cost.

Considerată în ansamblu, decorația interioară ne-a părut destul de nedumeritoare prin eclectismul ei.

De inspirație clasicizantă, urmărind, îndeosebi în spațiile de recepție care precedă sala de spectacol, găsirea unei unități de stil în reminiscențe elenistice, ea se alcătuiește în ansamblu din variații pe tema «grec» și «meandră».

În sală, liberîndu-se de aceste împrumuturi făcute antichității, decorația capătă un caracter propriu, inedit.

Plafonul, alcătuit dintr-o rețea de baghete care se compun după o geometrie foarte complicată, surprinde îndeosebi prin aspectul neașteptat al bogatelor sale împletituri. Acestea se întind pe întreaga suprafață pînă la lintoul portalului scenei, la care se racordează în scafă. Cadrul portalului este completat lateral de două ecrane decorate de asemenea cu baghete dispuse în sens vertical. Destul de viu colorată, această decorație constituie elementul predominant al arhitecturii interioare.

Un partiu mai liniștit, care să distragă mai puțin atenția publicului, ar fi fost cu mult mai potrivit; în apropierea scenei se simte prea mult prezența plafonului, care mai primește lumină difuzată prin reflecții, chiar și în timpul spectacolului. La fel se întîmplă și cu plastica suprafețelor laterale, a cărei vibrație ar trebui atenuată, pentru o mai bună punere în valoare a scenei.

Cît privește mobilierul sălii, fotoliile — executate din lemn și «vinilin», de un aspect plăcut ca formă, material și culoare — nu sînt totuși suficient de confortabile pentru urmărirea în cît mai bune condiții a spectacolului.

În linii generale, principiul călăuzitor al întregii decorații nu este prea ușor de desprins în mod lămurit, ținînd seamă de eclectismul ei, care de la prima vedere produce acea nedumerire de care am mai amintit, nedumerire pe care o trezește în noi și o oarecare îndoială și nehotărîre a autorilor înșiși cu privire la alegerea limbajului celui mai potrivit pentru formele și materialele care să exprime conținutul de idei al creației lor. Vocabularul acesta — fie că recurge la izvoare clasice, tradiționale, fie că rezultă din invenție proprie, originală — are adesea tendința de a căpăta un caracter formal.

Asemenea ezitări sînt desigur inerente momentului în care opera a fost concepută, cît și problemelor ce și le-au pus autorii în fața noilor căi deschise creației arhitecturale de epocala conferință unională a constructorilor de la Moscova din decembrie 1954. Evitarea de a cădea, pe de o parte, în excese ornamentale și pe de alta în «tehnicismul nud» al constructivismului a dus pe proiectanți la o soluție de mijloc. O folosire mai directă a materialelor și formelor construcției, specifice țării și epocii noastre, ar fi putut fi realizată însă, fără a risca să cadă neapărat în uscăciunea și inexpresivitatea «formei rupte de fond», constructivistă.

O parte din răspunderea pentru asemenea nedumeriri și lipsă de orientare — care pot duce pe proiectanți la o izolare în domeniul abstract și inexpresiv al formalismului — o poartă și organele de avizare și îndrumare a proiectării, care nu au știut totdeauna să-i lămurească la timp și să-i îndrepte.

Cu toate observațiile și rezervele de mai sus în ceea ce privește arhitectura teatrului, din modul în care, în general, proiectanții au înțeles să rezolve problemele de ordin plastic se pot trage unele concluzii care rezumă principalele preocupări după care s-au condus în creația lor.

Proiectanții au urmărit, atît în arhitectura generală a clădirii, cît și în decorația care o subliniază și o întregește, prelucrarea creatoare a unor forme clasice. Cu toate că acestea — corespunzătoare unor metode meșteșugărești — se îndepărtează de tehnica și de structura contemporană, au izbutit în bună parte (cu excepțiile mai sus relevate, îndeosebi pentru unele detalii de decorație) să exprime opera lor arhitecturală clar și unitar, într-o plastică calmă și echilibrată.

În sfîrșit, trebuie menționată în mod special importanța acordată culorii, pe care au folosit-o adesea cu îndrăzneală, reamintindu-și rolul ce l-a avut în arhitectura noastră din trecut și pentru care poporul nostru a dovedit dintotdeauna un simț deosebit, și astăzi manifestat în unele dintre creațiile cele mai spontane ale arhitecturii rurale.

*

În sfîrșit, cîteva observații în legătură cu problemele acusticii și instalațiilor.

Principalul succes al sălii este buna ei acustică. Aceasta se datorește unei colaborări susținute între colectivul de proiectare de arhitectură și specialiștii acusticieni (ing. I. Necșulea și ing. N. Wegener), adică unei conlucrări la însăși conceperea proiectului, pentru stabilirea formei, dimensiunilor și finisajelor sălii de spectacol, în loc ca acusticienii să fie consultați în ultima oră (așa cum uneori se întîmplă), cînd nu se mai poate interveni decît cu paleative, pentru corectări acustice.

În capitolul iluminatului — atît de important în compoziția decorativă a unui teatru — începînd din exterior, regret profuziunea de felinare din fier forjat dispuse pe fațada principală. Ele amintesc, în format redus, cunoscutele prototipuri «cuatrocentiste» a căror pastișare s-a banalizat în epoca proiectării teatrului și care nu adaugă nimic interesului și valorii fațadei, ci, dimpotrivă, distonează cu rigoarea arhitecturii sale. Ar fi fost de preferat folosirea mai sinceră și totodată cît mai discretă a unui dispozitiv de luminat specific vremii noastre, eventual cu lumină indirectă.

În interior, lustrul de aramă din tavanul vestibulului de la intrare accentuează lipsa de înălțime de care suferă acest vestibul. Folosirea de console în pereți și îndeosebi de lumină indirectă care, prin aspectul diafan ce-l dă suprafeței de reflecție, are darul de a o îndepărta, ar fi fost mai potrivită. În alte locuri, dimpotrivă, profuziunea consolelor de lumină în pereți este exagerată și obositoare, îndeosebi în salonul de la etaj, unde este greu de găsit loc pentru o oglindă în perete.

Impresionantul lustru din casa scării — care are meritul de a fi o creație originală de proporții monumentale, în armonie cu toate celelalte corpuri de iluminat ale edificiului și care ne scutește de eternele lustre inspirate din prototipurile Teatrului de Operă și Balet din București (și care, standardizate de fabrica «Pădurea Neagră», s-au răspîndit pînă în magazinele alimentare și în frizerii) — ni s-a părut că ar putea suporta mai multe și mai intense surse de lumină. Talerele de aramă pentru lumină indirectă din sala de spectacol și din unele spații anexe, cu toate că sînt prea aproape de tavan pentru a asigura o bună difuzare a luminii, nu izbutesc totuși să mascheze suficient becurile, orbitoare îndeosebi pentru spectatorii balconului.

Mai rămîne un cuvînt de spus cu privire la execuția finisajelor. Acestea au avut de suferit din cauza grabei cu care au fost făcute; sperăm că ele vor fi reluate cu toată grija cuvenită ținutei corecte și valorii arhitecturale pe care proiectanții au izbutit s-o dea clădirii.

Foaierul — Vedere

Scara de onoare — Vedere

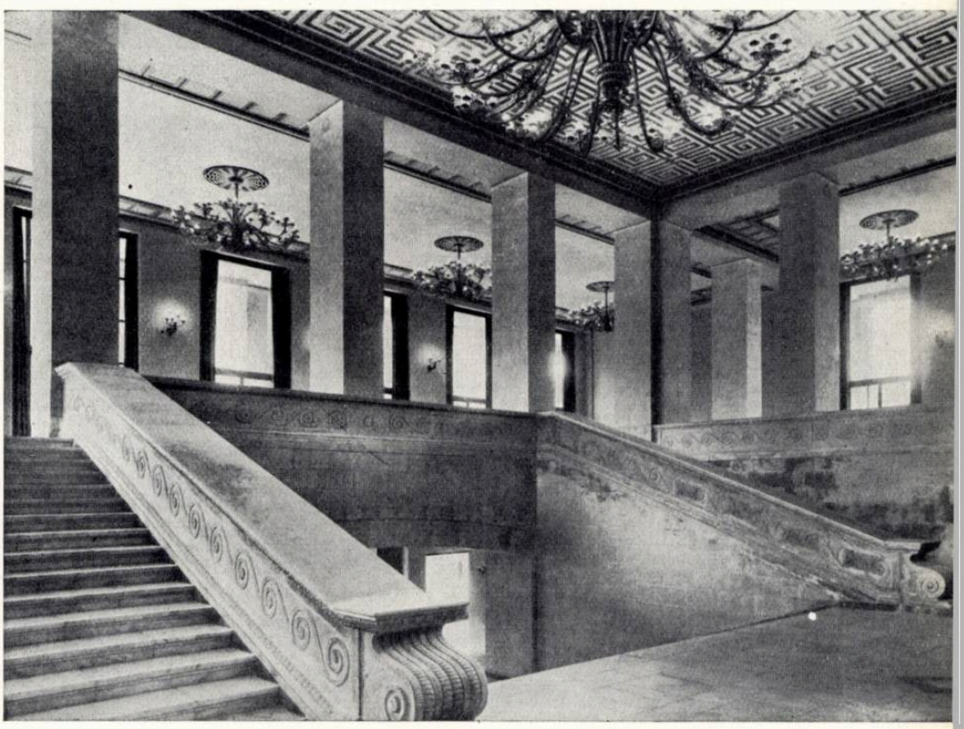

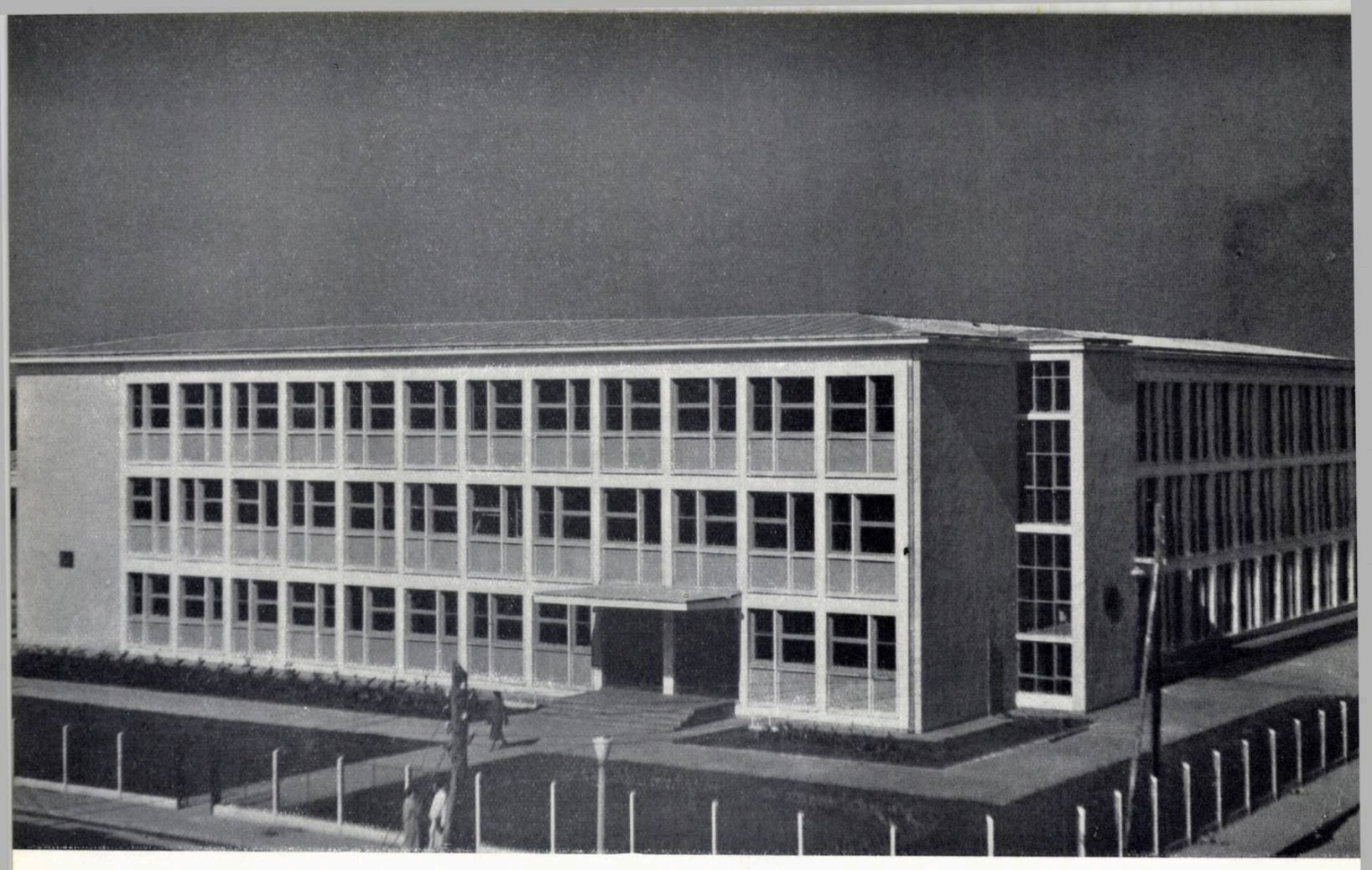

1

NOILE ŞCOLI CU 24 DE CLASE, CONSTRUITE ÎN BUCUREŞTI

Autori, arhitecţii D. Bacalu, G. Cristea;
inginerii V. Vasilache, Vl. Marcovici
Şef atelier, arh. V. Agent
Institutul Proiect-Bucureşti

În cadrul lucrărilor de reconstrucţie socialistă a oraşului Bucureşti, Sfatul popular al Capitalei a întreprins în primăvara anului 1959 opera de construcţie a unui însemnat număr de şcoli, totalizînd cca. 380 săli de clasă.

Proiectul, care constituie obiectul articolului de faţă, a fost întocmit în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti, fiind tipul de şcoală mare — cu 24 de clase — putînd servi atît pentru cursuri elementare, cît şi pentru cele medii.

Proiectul refolosibil pentru Bucureşti în anul 1959, a fost realizat în zece puncte ale oraşului: în cvartalul nou-construit din Floreasca, pe bulevardele 1 Mai, Muncii şi Armata Poporului, pe calea Rahovei, pe străzile Stoian Militaru, Silvia, Bachus, Turturele, Drumul Serii, împlinind necesităţile cartierelor respective.

Toate aceste şcoli au fost date în folosinţă la începutul noului an şcolar 1959—1960.

La baza realizării proiectului a stat noul normativ-directivă care înlocuieşte o seamă de date ale vechiului normativ de şcoli, în vederea obţinerii unor soluţii cît mai economice.

Tipul de clasă ales trebuia să îndeplinească o sumă de condiţii: de suprafaţă, de înălţime, de luminozitate, de orientare etc., iar partiul ales trebuia să prezinte calitatea deosebită de a putea fi refolosit — cu modificări minime — pentru cele mai diferite terenuri, orientări sau accese.

Coridorul de circulaţie, care capătă în acelaşi timp şi funcţiunea de unic spaţiu acoperit de recreaţie, are lăţimea de 2,50 m.

S-au respectat cu stricteţe normativele cu privire la orientare, clasele ocupînd fronturile

În cursul anului 1959, ca urmare a sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, pe baza unor noi teme de proiectare stabilite de Ministerul Învăţămîntului şi Culturii în colaborare cu fostul Departament de Arhitectură şi Urbanism şi sub îndrumarea organelor de partid, I.P.C.T. şi I.P.B. au trecut la întocmirea noilor proiecte de şcoli elementare şi medii.

Dezvoltarea învăţămîntului de cultură generală şi generalizarea învăţămîntului elementar de şapte ani, eventual trecerea la învăţămîntul elementar de opt ani, a necesitat întocmirea noilor proiecte de şcoli cu 4, 8, 16 şi 24 săli de clasă.

I.P.C.T. a întocmit proiectul pentru şcoala cu 16 săli de clasă, care va fi folosit în diferite oraşe din ţară şi în Bucureşti, iar I.P.B. a întocmit proiectul pentru şcoala cu 24 săli de clasă, care a fost realizat în cursul anului 1959 în zece puncte din Bucureşti.

Ambele proiecte au fost elaborate pe baza noului normativ directiv, care cuprinde suprafeţele ce urmează a fi respectate pentru diferitele încăperi, funcţiunile noi cerute de procesul de învăţămînt (ateliere pentru politehnizare), dimensionarea coridoarelor, plasarea vestiarelor etc.

Dăm mai jos suprafeţele din normativ pentru încăperile necesare şcolilor cu 16 şi 24 săli de clasă:

— *Sălile de clasă şi atelierele,*	*fiecare*	*50 m²*
— *Laboratoarele,*	*fiecare*	*60—65 m²*
— *Cancelaria şi biblioteca,*	*fiecare*	*30 m²*
— *Camera pentru pionieri, P.M.R.-sindicat-U.T.M., director, secretar-contabilitate, cabinet medical, material didactic şi depozitele pentru laborator şi ateliere,*	*fiecare*	*15 m²*

Normativul mai precizează:

— sala de clasă pentru 40 de elevi va avea suprafaţa de 50 m²;

— vestiarele elevilor vor fi plasate în sălile de clasă;

— se vor prevedea două laboratoare, unul pentru fizică-matematică şi unul pentru chimie-biologie;

— cele două ateliere pentru politehnizare (lăcătuşerie şi tîmplărie), fiecare cu depozitele respective, vor face parte din corpul şcolii şi vor fi izolate de restul încăperilor;

— coridorul, în cazul cînd este prevăzut cu încăperi pe o singură parte, va avea lăţimea de cel mult 2,50 m, iar cînd este central, adică cu încăperi pe ambele părţi, va avea între 2,50 şi 3,00 m;

— înălţimea liberă a încăperilor va fi redusă de la 3,50 la 3,30 m.

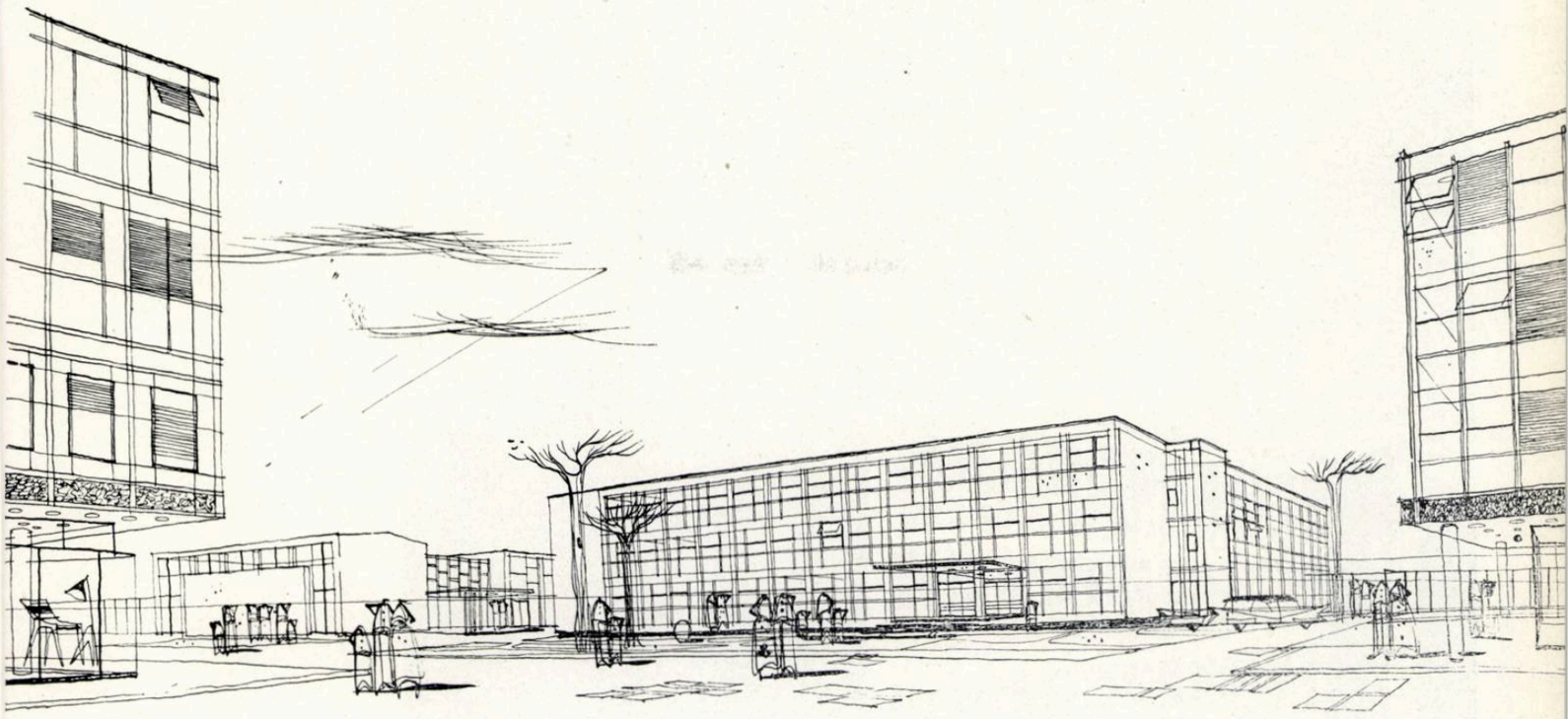

3

4

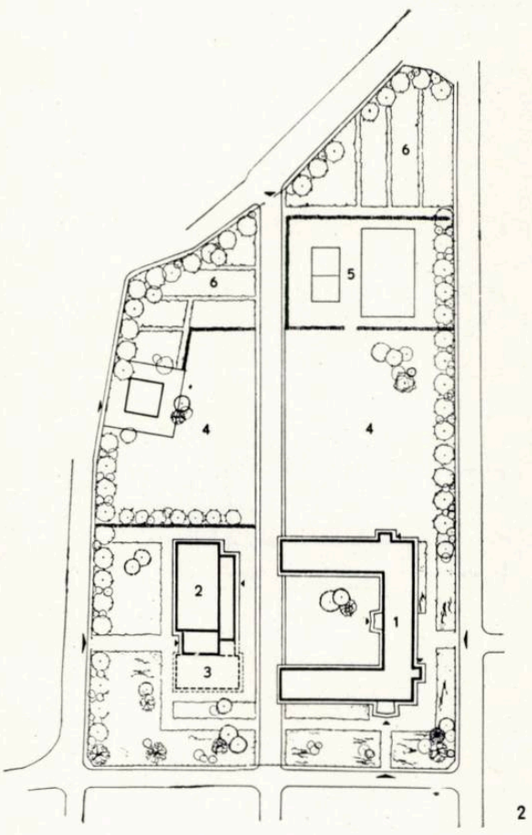

2

1— *Şcoala cu 24 de clase din cartierul Floreasca — Vedere*
2— *Şcoala cu 24 de clase din cartierul Floreasca — Plan de situaţie*
1. Şcoală — 2. Sală de festivităţi — 3. Sală de gimnastică ce se va executa — 4. Curte de joc — 5. Terenuri de sport — 6. Loturi experimentale
3— *Şcoală cu 24 de clase, cu sală de festivităţi separată — Perspectivă*
4— *Detaliu de intrare*

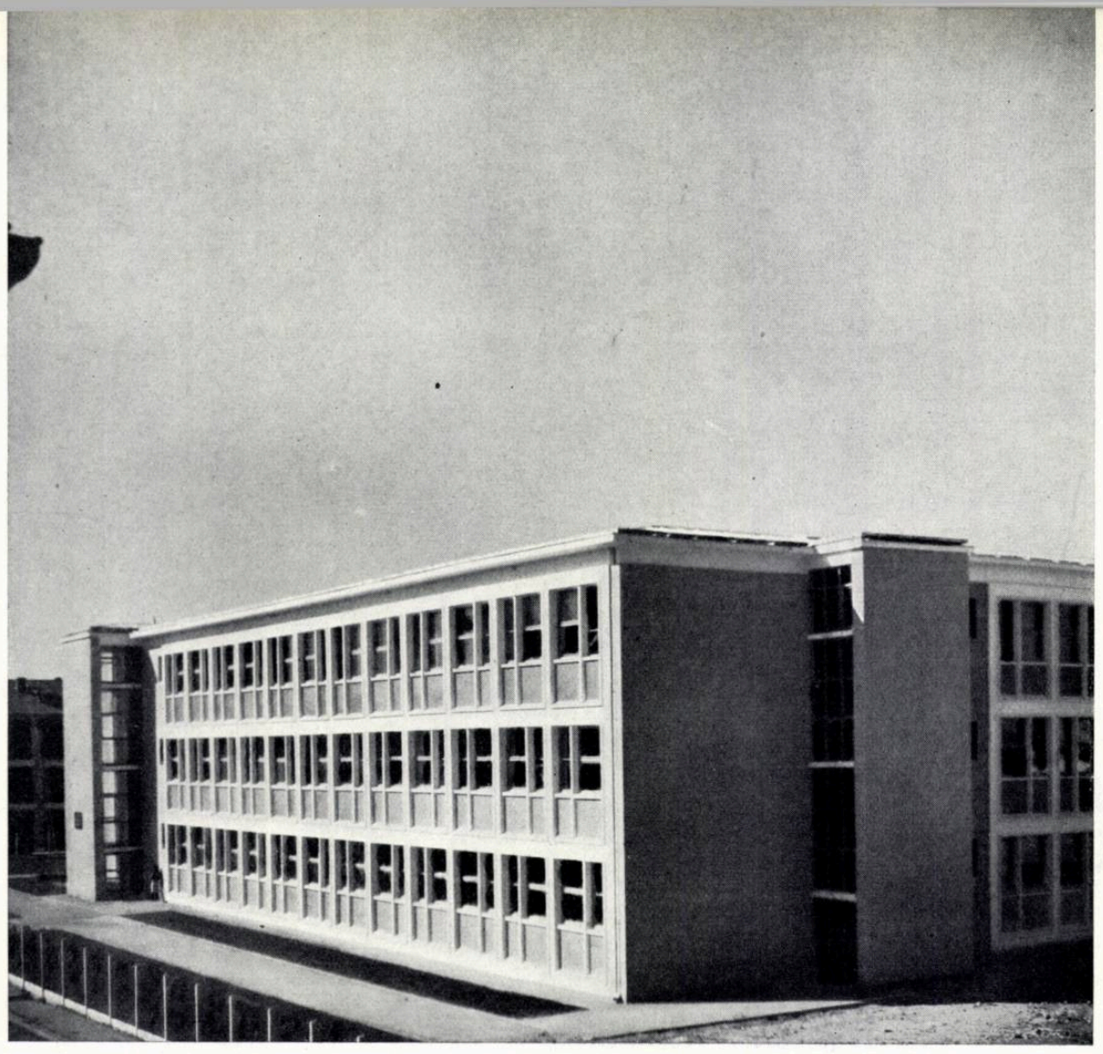

← *Școala din cartierul Floreasca*
Fațada laterală — Vedere

Detaliu de fațadă →

sud și est, iar atelierele pentru politehnizare și laboratoarele, latura nord.

Partiul construcției trebuind să fie ușor adaptabil pentru amplasamente și orientări foarte diferite, s-a ales un contur aproximativ pătrat, cu trei laturi construite; prin situarea alternativă pe latura sud sau est a grupului direcției (în locul a două clase) s-au realizat două variante de plan, răspunzînd tuturor cerințelor de orientare.

Construcția este prevăzută cu parter și două etaje.

La parter, pe frontul din sud (sau est) este amplasat grupul secretariat-cabinet director, în legătură cu holul intrării principale. La același nivel sînt dispuse și atelierele de tîmplărie și lăcătușerie, avînd aceeași suprafață cu a sălilor de clasă, dar fiind orientate spre nord.

La primul etaj, cu aceeași orientare a atelierelor, este situat laboratorul de fizică-matematică, iar suprapus acestuia, la etajul II, laboratorul de chimie și biologie.

Laboratoarele, dimensionate pentru a putea cuprinde 40 de elevi, sînt prevăzute cu tot aparatajul necesar experiențelor, cu o nișă pentru pregătire și cu cîte un mic depozit; laboratoarele au o travee mai mult decît sălile de clasă (2,77 m).

Școala mai dispune de o serie de încăperi anexe: o mică bibliotecă cu depozitul respectiv, un cabinet medical, o cameră pentru pionieri, o încăpere pentru organizația P.M.R., depozite pentru materiale didactice etc.

Circulația verticală se face prin două scări largi, egale, situate lîngă intrările elevilor, în legătură directă cu exteriorul.

Grupurile sanitare se află în imediata apropiere a scărilor.

Școala este prevăzută cu încălzire centrală; camera pentru boiler și centrala termică se găsesc în extremitatea aripii nordice a construcției, la parter.

Structura de rezistență a corpului școlii a fost studiată într-un sistem mixt de stîlpi de beton armat și ziduri portante longitudinale.

Ferestrele mari ale fațadelor de pe conturul exterior al construcției au dus la introducerea unui șir de stîlpi de beton armat, la linia acestor fațade.

Planșeele sînt de beton armat turnate monolit. Repetarea de-a lungul întregii construcții a traveei de 2,77 m a permis folosirea panourilor de cofraj demontabile și realizarea în acest mod a unei importante economii de material lemnos.

Construcția este acoperită cu șarpantă de lemn și învelitoare de tablă.

Sălile de clasă au fost dotate cu bănci de lemn, cu blaturi din panouri de fibre presate (PAL), iar partea de sprijin, din țevi metalice cu posibilitatea de a fi reglate pentru copii de diferite vîrste.

Laboratoarele sînt înzestrate cu instalații de apă, canal, gaze și forță la îndemîna elevilor. De asemenea, atelierul de politehnizarea învățămîntului dispune de bancuri de lucru, instalații de forță etc.

Curtea închisă între cele trei laturi ale construcției este pavată și constituie locul de recreație al elevilor, ușor de supravegheat.

Finisajele interioare sînt simple, căutîndu-se obținerea unui aspect agreabil, permițînd în același timp o întreținere cît mai ușoară.

Plastica fațadei este clară, simplă, exprimînd sugestiv structura de beton armat — stîlp, grindă — și zidăria de umplutură a parapetelor ferestrelor și a scărilor.

La tencuielile exterioare s-a folosit terasit divers colorat.

Intrarea principală este marcată printr-o copertină în consolă la același nivel cu plafonul holului.

Plan parter
1. Hol — 2. Culoare — 3. Secretariat — 4. Director 5. Clase (pentru 40 de elevi) — 6. Ateliere — 7. Depozite mici — 8. Centrala termică — 9. Hidrofor

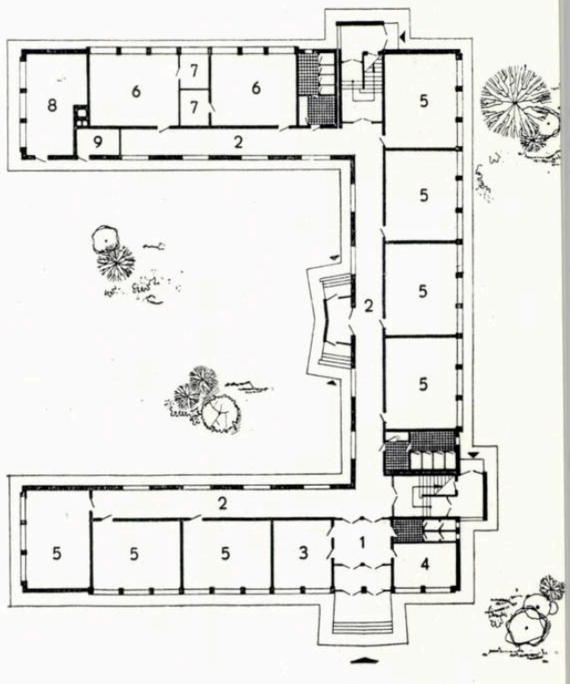

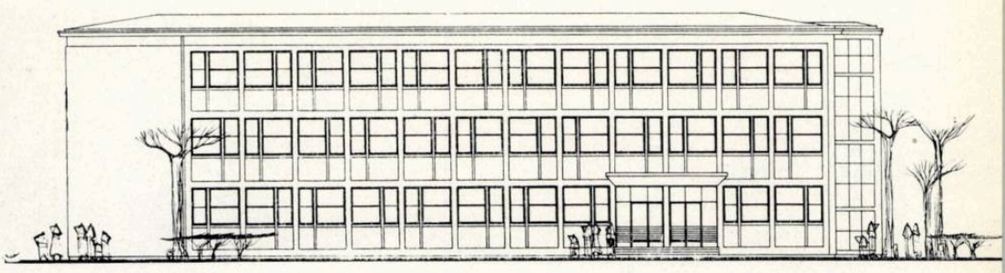

Fațadă principală

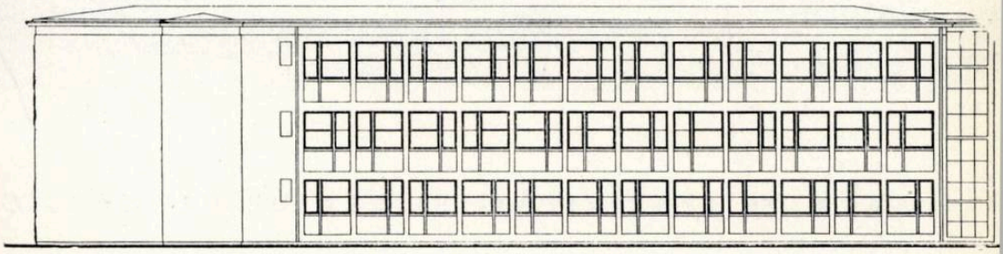

Fațadă laterală

Detaliu de fațadă

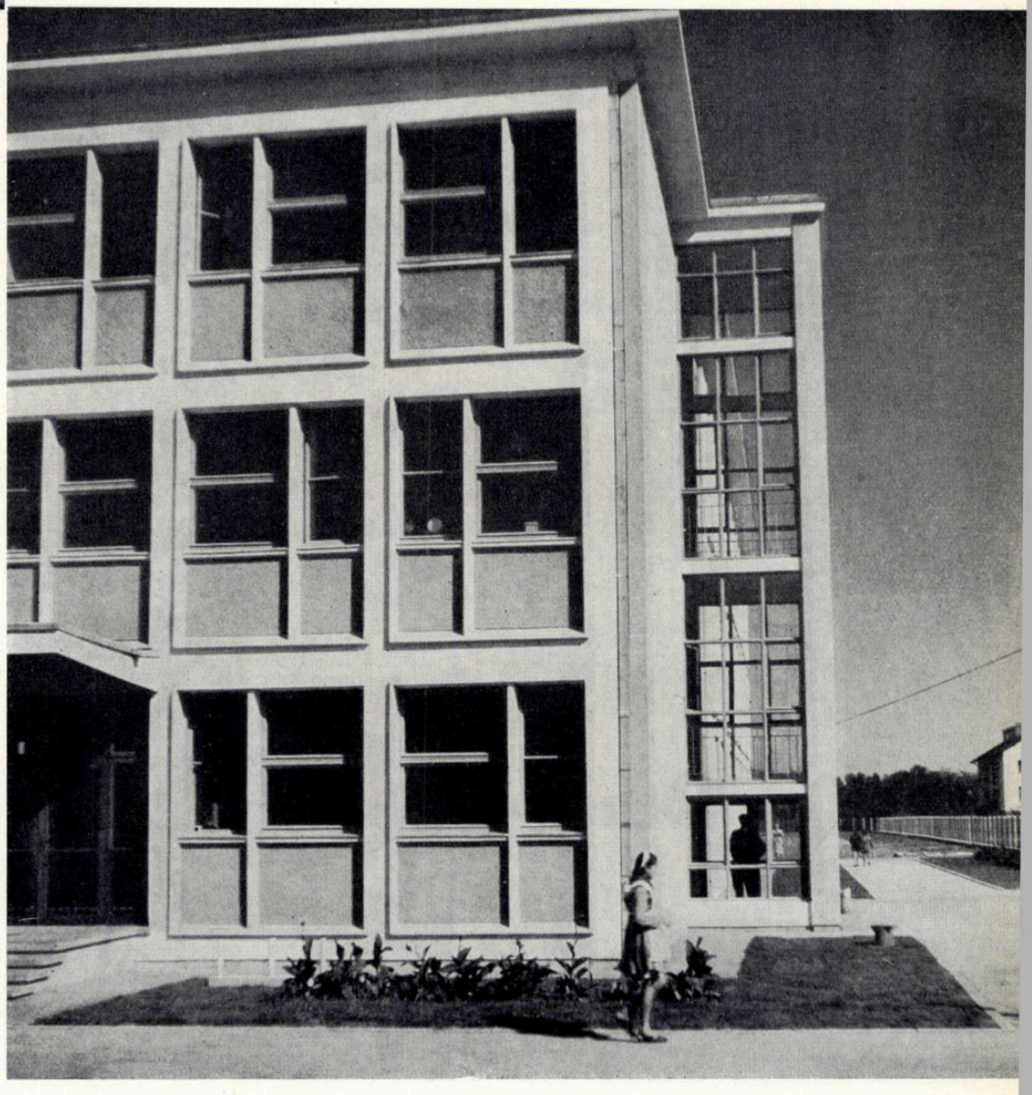

Plan etaj curent
1. Clase (pentru 40 de elevi) — 2. Cancelarie profesori — 3. Laborator — 4. Depozit laborator — 5. Depozit material didactic — 6. Cabinet medical — 7. Bibliotecă — 8. Depozit bibliotecă

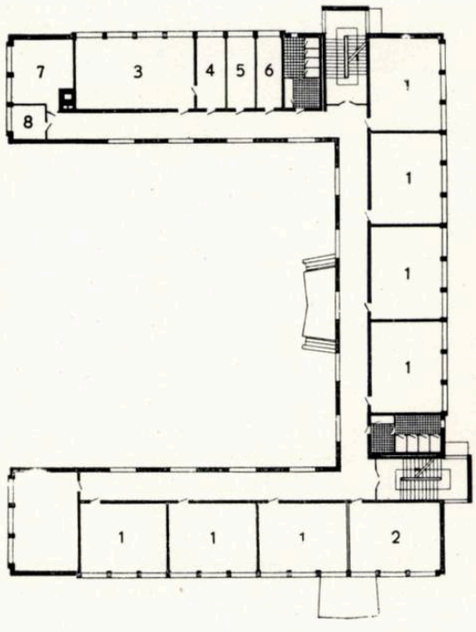

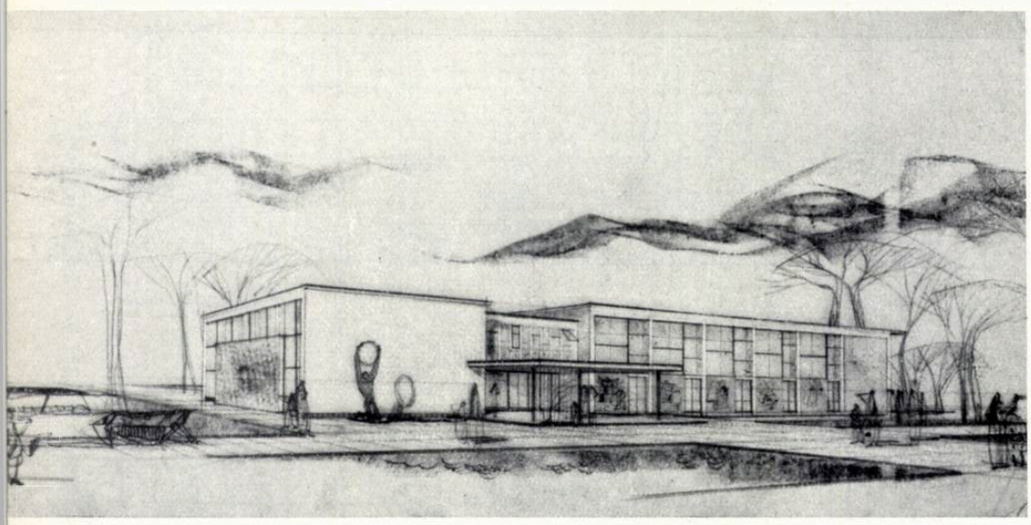

1

SALA DE FESTIVITĂŢI ŞI CEA DE GIMNASTICĂ

2

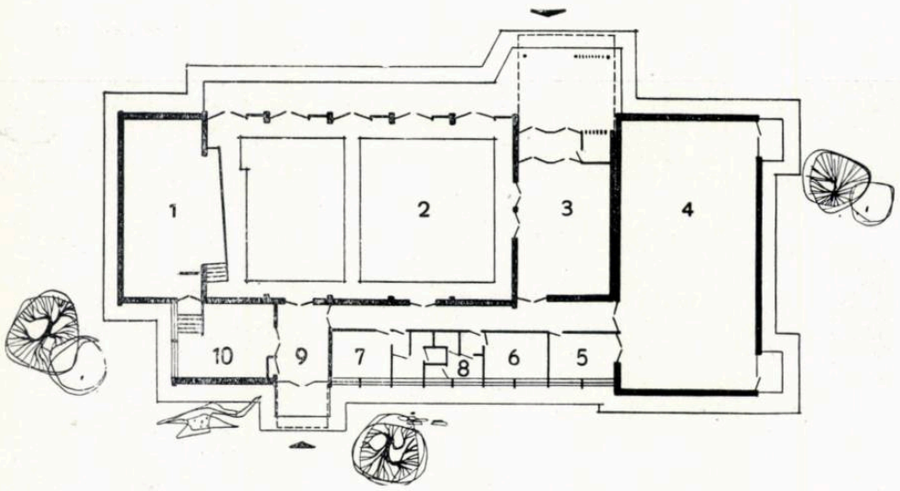

3

4

Corpul care cuprinde sala de festivităţi şi sala de gimnastică constituie o construcţie separată, situată în imediata apropiere a şcolii.

Poziţia faţă de corpul şcolii este diferită pentru fiecare amplasament, fiind în funcţie de terenul existent şi de orientarea lui faţă de căile de acces.

Concepută ca loc de adunări (festivităţi, şedinţe) şi pentru sport (gimnastică, jocuri sportive), clădirea trebuia să cuprindă un minimum de dotări pentru satisfacerea deplină a acestor două funcţiuni.

Sala de festivităţi, în care pot lua loc 400 de spectatori, este precedată de un hol de primire dotat cu vestiare pentru public şi w.c.-uri, e prevăzută cu o mică scenă pentru eventuale spectacole teatrale, are ecran de cinematograf şi un mic grup de proiecţie-derulare amplasat peste holul de intrare şi cu acces direct din exterior.

În cealaltă piesă a corpului, sala de gimnastică de tip şcolar (9,00×18,00 m), se poate juca şi volei.

Cele două săli sînt deservite de un grup comun de anexe, cuprinzînd, în afara holului de acces al elevilor, încăperi separate pentru vestiare elevi-eleve, w.c.-uri, cameră de regrupare pentru artişti, în imediata apropiere a scenei, şi un depozit de materiale sportive.

Sistemul constructiv ales: cadre de beton armat turnat monolit, cu 12,50 metri deschidere.

Pentru obţinerea unui plafon neted în sală, placa s-a turnat la partea inferioară a riglelor cadrului.

Cele două săli sînt exprimate în volume clare, precise, iar structura este evidenţiată şi prin culoarea materialului folosit.

În curtea şcolii mai sînt de asemenea prevăzute terenuri de volei, în mici spaţii plantate, iar pentru « micii agricultori », loturi experimentale.

Arh. D. BACALU, arh. G. CRISTEA

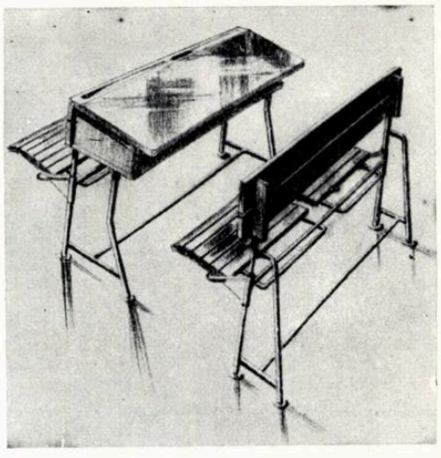

5

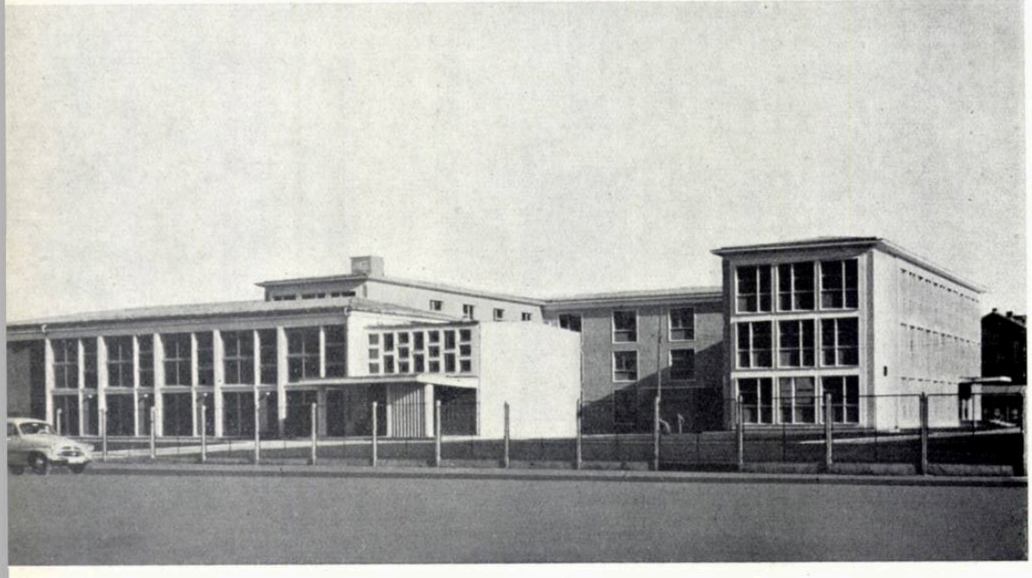

1. *Perspectivă*
2. *Faţada principală*
3. *Plan parter*
   1. Scena — 2. Sală cu 400 de locuri — 3. Hol primire 4. Sală de gimnastică (9 × 18) — 5. Depozit material sportiv — 6, 7. Vestiare — 8. W. C. — 9. Hol elevi 10. Cameră regrupare
4. *Sala de festivităţi — Vedere (sala de gimnastică se va executa în etapa viitoare)*
5. *Detaliu de mobilier*

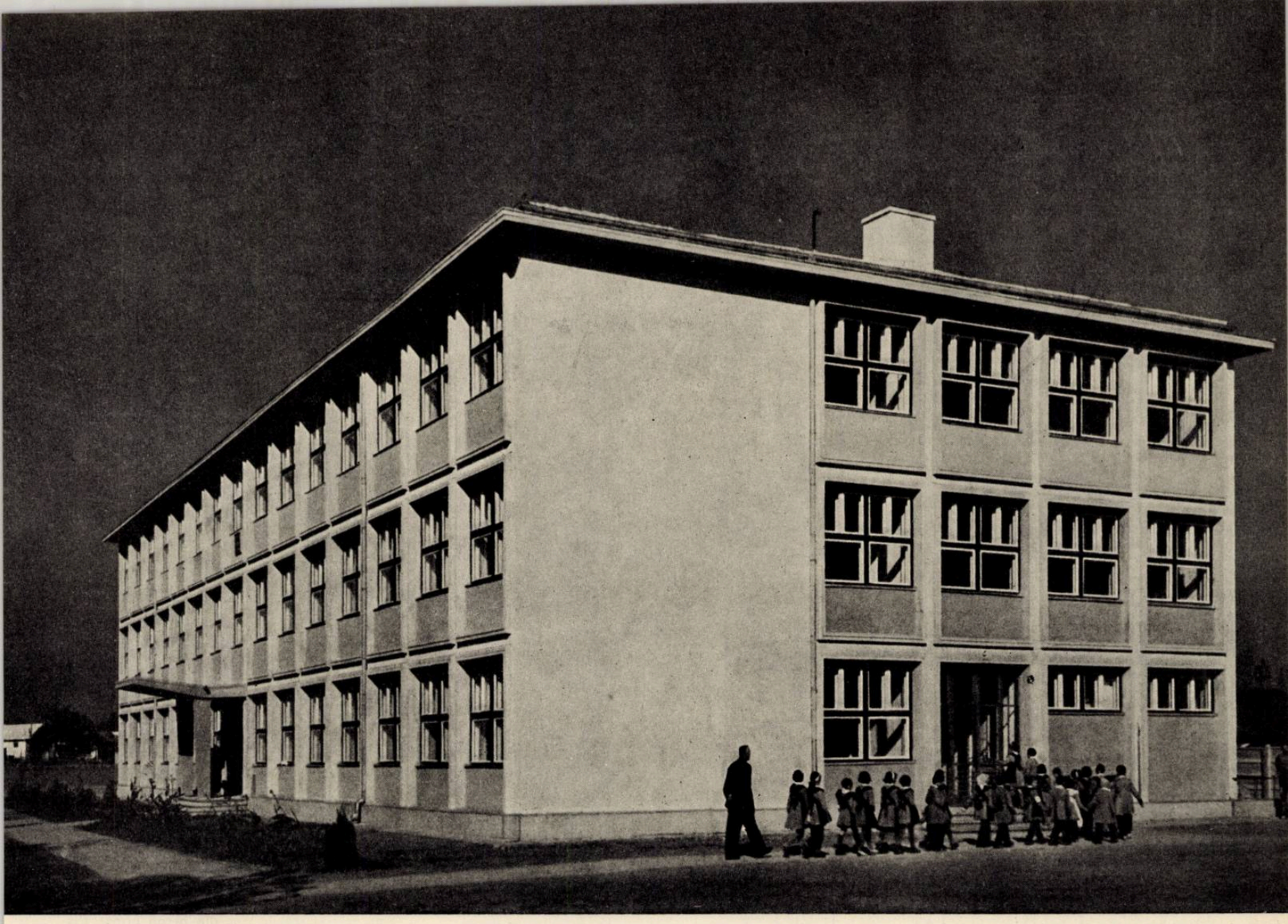

Şcoală cu 16 clase realizată după proiectul tip I.P.C.T. în Bucureşti (strada Cilindrului) — Vedere

PROIECT TIP PENTRU ŞCOALĂ CU 16 CLASE, ÎN MEDIUL URBAN

Pe baza temelor revizuite de M.I.C. şi D.A.U., Institutul de proiectare a construcţiilor tip (I.P.C.T.) a realizat noi proiecte tip de şcoli, asigurînd astfel construirea de şcoli prevăzute în planurile sfaturilor populare pe anul 1959. S-au realizat proiectele pentru: şcoală cu 4 clase în mediul rural, şcoală cu 8 clase în mediul rural şi urban, şcoală cu 16 clase în mediul urban, sală de gimnastică pentru şcoli cu 8 săli de clasă în mediul urban şi sală de gimnastică pentru şcoli cu 16 săli de clasă în mediul urban.

*

În articolul de faţă prezentăm proiectul tip nr. 954 «Şcoală cu 16 săli de clasă în mediul urban».

Pavilionul-şcoală este proiectat cu 3 niveluri şi cu subsol parţial pentru centrala termică.

Soluţia de plan adoptată este cu coridor central, avînd pe o parte a lui clasele, iar pe partea opusă laboratoarele, atelierele şi alte încăperi care nu necesită o orientare obligată. Coridorul

Colectiv de proiectare:
autori, arhitecţii G. Trifu, N. Petraşincu, Silvia Păun;
coautori, inginerii I. Ziaeddin, E. Mitlauter
I.P.C.T.

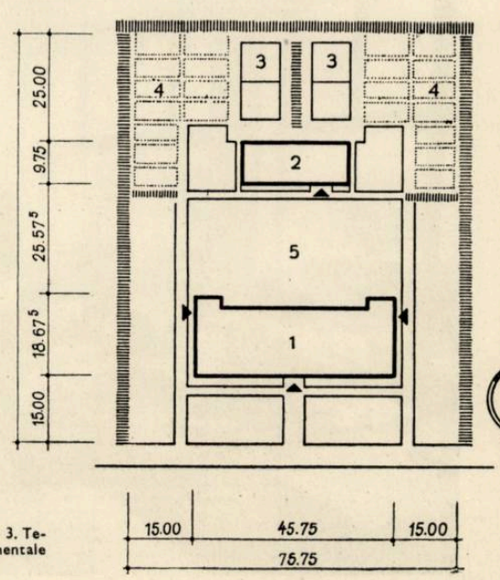

Plan de situaţie
1. Şcoală — 2. Sală de gimnastică — 3. Terenuri de sport — 4. Loturi experimentale
5. Curte de joc şi recreaţie

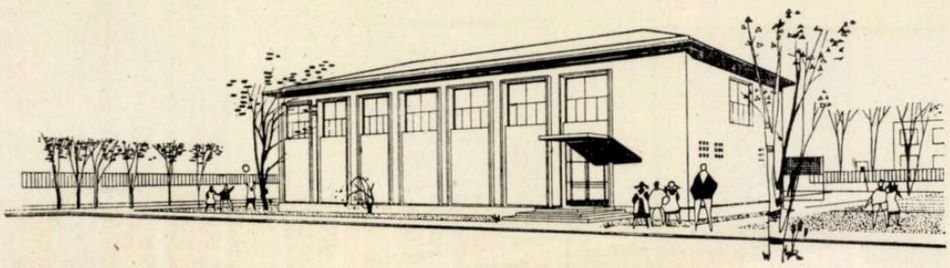

Sală de gimnastică — Perspectivă

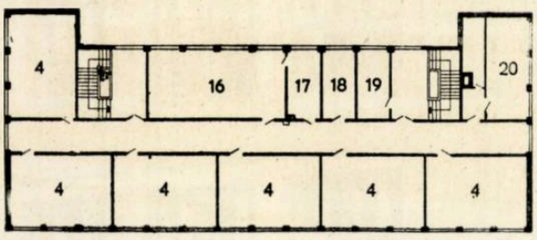

Plan etaj II

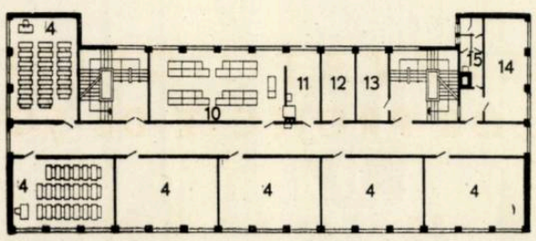

Plan etaj I

Plan parter

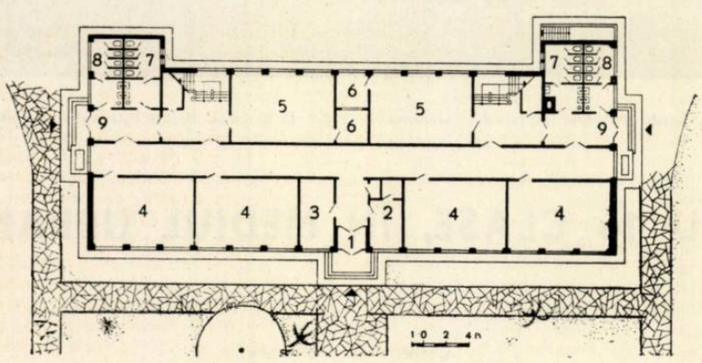

1. Intrare — 2. Cabinetul directorului — 3. Secretariat-contabilitate — 4. Clase — 5. Ateliere — 6. Depozite pentru ateliere 7. Grupuri sanitare (elevi) 8. Grupuri sanitare (eleve) — 9. Intrarea elevilor 10. Laborator de chimie-biologie — 11. Depozit pentru laborator — 12. Depozit pentru material didactic 13. Camera pionierilor 14. Cancelaria profesorilor 15. Grup sanitar (profesori) — 16. Laborator pentru fizico-matematici 17. Depozit pentru laborator — 18. Depozit de material didactic 19. Cabinet medical 20. Bibliotecă

central este luminat și ventilat prin ferestre la capete.

La parter s-au prevăzut clasele ciclului I (clasele I—IV), atelierele de lucrări practice cu depozitele lor, secretariatul, cabinetul directorului și grupurile sanitare separate pe sexe.

La etajele I și II s-au prevăzut restul sălilor de clasă, laboratoarele cu depozitele lor, cancelaria profesorilor cu grupul sanitar aferent, precum și depozitele de material didactic, cabinetul medical, biblioteca, încăperile pentru organizațiile de masă etc.

Școala este prevăzută cu două intrări pentru elevi, o intrare pentru profesori și părinți. Două scări comode fac legătura între niveluri.

Coridoarele au fost dimensionate numai pentru circulație, ținînd seama de noua linie educativ-sanitară ca recreația elevilor să se facă în aer liber, în curtea de joc.

Grupurile sanitare ale elevilor au fost amplasate la parter, în legătură cu ieșirile elevilor în recreație.

S-a căutat ca majoritatea sălilor de clasă (14) să fie amplasate spre o singură orientare.

Pentru prima dată în proiectarea școlilor la noi în țară s-au prevăzut laboratoarele cu mese de lucru pentru elevi și nu cu bănci, așa cum erau prevăzute în vechile proiecte tip.

Astfel, laboratoarele sînt prevăzute cu grupuri de cîte 5 mese de 2 persoane, dispuse în jurul unui punct de lucru prevăzut cu apă, canal, gaz și prize. Laboratorul de chimie-biologie este prevăzut și cu nișe pentru experiențe.

Planșeele și scările sînt din beton armat monolit. Grinzile planșeelor se descarcă pe zidurile portante interioare de 25 cm și pe stîlpii de beton armat dintre ferestrele exterioare. La dimensionarea acestora s-a ținut seama de

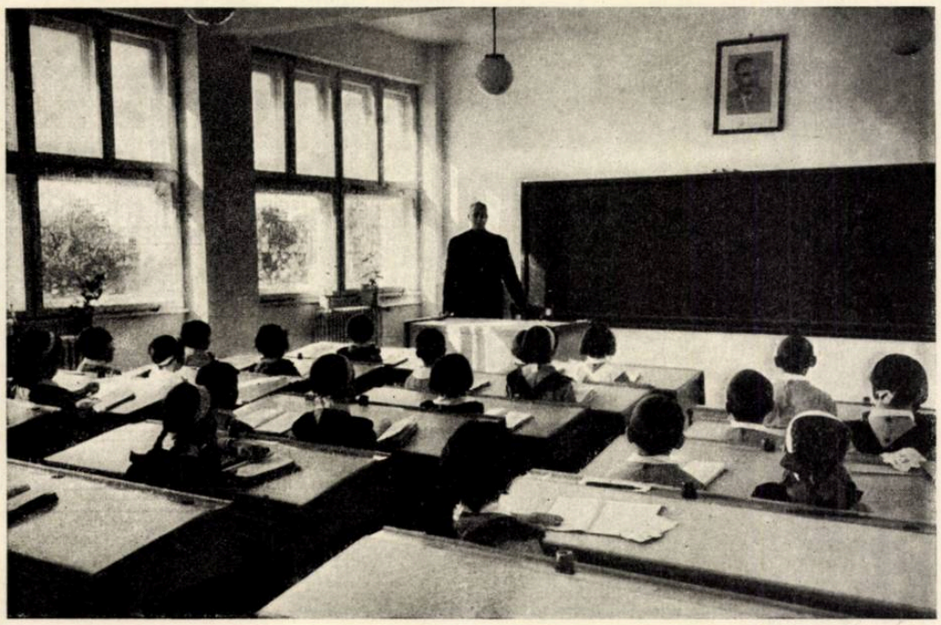

Interiorul unei clase — Vedere

Sală de gimnastică

Plan etaj

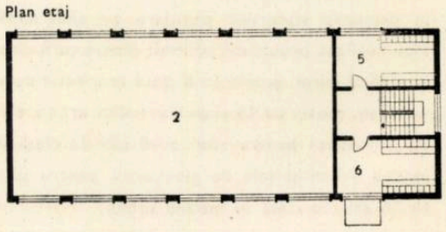

Plan parter

1. Vestibul — 2. Sală de gimnastică — 3. Material sportiv 4. Grup sanitar — 5 Vestiar pentru elevi — 6. Vestiar pentru eleve

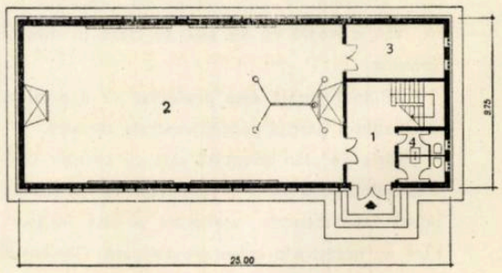

continuitatea și de încastrarea elastică în stîlpii de beton armat.

Învelitoarea este prevăzută cu plăci ondulate de azbociment.

Ca finisaje interioare s-au prevăzut pardoseli de mozaic, parchet pe dușumele oarbe în asfalt, tencuieli și spoieli la pereți și plafoane, iar ca finisaje exterioare, cornișa, profilele din jurul ferestrelor și soclul din praf de piatră, iar spațiul de sub ferestre din terasit colorat.

Proiectanții au urmărit eliminarea exagerărilor decorative și a finisajelor scumpe și inutile.

S-a căutat ca sala de gimnastică cu dimensiuni de 9×18 m și anexele ei să fie înglobate într-un singur volum. Pentru aceasta, vestiarele pentru eleve și elevi s-au amplasat la etaj, peste depozitul de material sportiv, vestibul și grupul sanitar, legate de parter printr-o scară.

*

Prin soluția de plan adoptată și printr-o judicioasă grupare a funcțiunilor s-au putut reduce suprafața cu 19%, iar prețul cu 25% față de proiectul I.P.C.T. Sc. 65—58 «Școală cu 14 săli de clasă în mediul urban».

Acest proiect tip a fost utilizat în anul 1959 în mai multe localități din țară: București, Lugoj, Cernavoda, Hunedoara, Orașul Stalin, Tîrnăveni.

În București a fost construită, după acest proiect tip, o școală pe strada Cilindrului; începută în mai, ea a fost dată în folosință la 23 August 1959. Ținem să subliniem grija cu care Sfatul popular al Capitalei s-a ocupat de realizarea îngrijită a acestei construcții, precum și a lucrărilor exterioare (împrejmuiri, plantații, flori, alei pavate, fîntîni de băut apă, lot experimental etc.).

Proiectanții, împreună cu D.A.U. și M.I.C., au urmărit pe parcurs execuția construcției, fapt care a ajutat ca la redactarea pentru tipar a proiectului să i se aducă îmbunătățiri.

Astfel, s-au revizuit detaliile și sistemul de deschidere a ferestrelor, s-a redimensionat și subțiat copertina de la intrare — eliminîndu-se cei doi stîlpi care o îngreuiau — s-au introdus copertine deasupra intrărilor elevilor, s-au mărit ușile de intrare la grupurile sanitare, s-a restudiat balustrada scărilor și s-a micșorat dimensiunea grinzii de vang de la etajul al II-lea al scărilor.

Faptul că înainte de definitivarea proiectului, proiectanții au avut ocazia să vadă realizat un prototip — lucru absolut necesar în proiectarea tip — a dus la remedierea anumitor greșeli de proiectare. Totodată s-au introdus în proiect și anumite lipsuri semnalate pe parcurs, atît la piesele scrise, cît și la cele desenate.

Socotim că această experință trebuie extinsă pe scară largă în proiectarea tip, fapt ce ar duce la realizarea unor proiecte de bună calitate, atît din punct de vedere funcțional, tehnic, economic, cît și plastic.

Arh. N. PETRAȘINCU

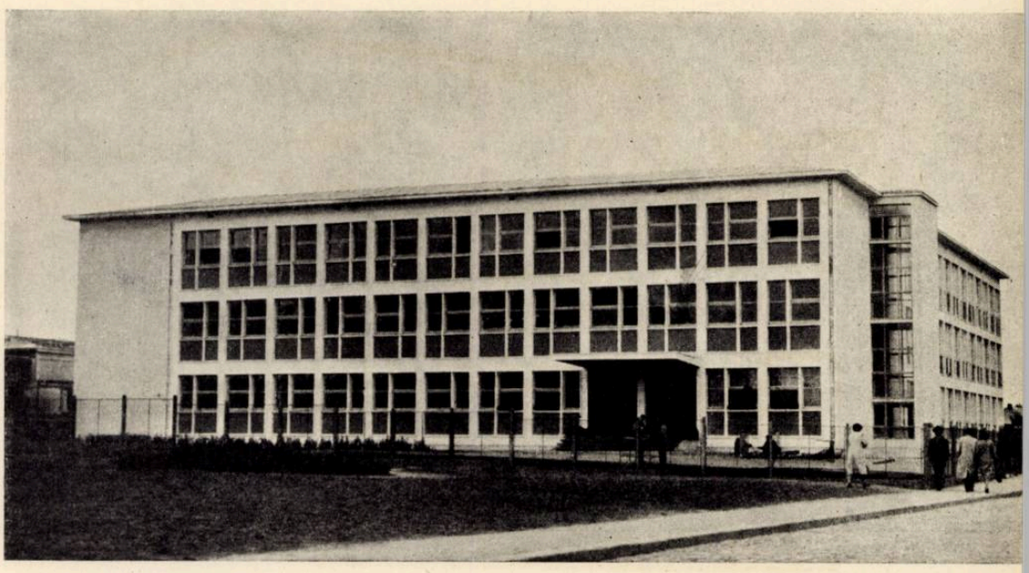

Școală cu 24 de clase pe str. Pescăruș

UNELE OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA NOILOR PROIECTE DE ȘCOLI

Proiectele de școli analizate trebuiau studiate pe baza următoarelor principii:

— Școala să aibă un front de fațadă cît mai redus, pentru a permite amplasarea ei pe terenurile cu front către stradă cît mai mic.

— Terenul să fie astfel folosit, încît, în afara construcției școlii, a sălii de gimnastică și a celei de festivități, să se poată dispune de spații suficiente pentru recreație, terenuri de sport, loturi experimentale, spații plantate agreabile etc.

— Sălile de clasă să fie dimensionate strict corespunzător mobilierului și circulațiilor elevilor, iar orientarea indicată de normativ (est, sud-est, sud) să fie respectată; de asemenea, luminozitatea claselor să fie mărită la 1/3 față de 1/4—1/5 cît era la școlile vechi, iar înălțimea să fie redusă de la 3,50 la 3,30 m.

— Ciclul I, format din clasele I—IV, să fie plasat pe cît posibil la parter, pentru a evita circulația elevilor mici pe scări, constituind în același timp o separare a elevilor mici de cei mari.

— Atelierele pentru politehnizarea învățămîntului prevăzute în temă (lăcătușerie și tîmplărie) și care produc zgomot trebuie izolate de sălile de clasă.

— Respectarea dimensiunilor din normativ, în vederea reducerii prețului de cost prin găsirea unui partiu cît mai corespunzător.

— Clădirea să fie cît mai reprezentativă.

Analizînd proiectele în lumina principiilor arătate, se poate aprecia că proiectanții au căutat, în limita timpului redus pus la dispoziție (cca. 3 luni), să rezolve condițiile cerute de proiectarea unor asemenea edificii.

Printre principiile generale rezolvate de proiectanți se poate aprecia ca reușită soluționarea partiurilor pe o suprafață construită cît mai mică, ceea ce a determinat un cost redus al construcțiilor, în comparație cu cele vechi (de la 130 000 lei la 90 000 lei costul unei săli de clasă).

Cele două proiecte de școli au fost studiate diferit. Proiectul școlii cu 16 săli de clasă adoptă coridorul central de 2,75 m lățime, iar proiectul școlii cu 24 săli de clasă, coridorul lateral de 2,50 m lățime.

Ambele soluții se încadrează în prevederile normativului.

În ceea ce privește obținerea unor fronturi de fațadă cît mai reduse și rezolvarea posibilității de orientare optimă a sălilor de clasă în funcție de diversitatea orientării terenurilor, proiectele beneficiază de aceste calități.

Formele clădirilor, în U la școala cu 24 săli de clasă, prin crearea unei curți interioare de recreație, și în U cu cele două aripi destul de mici, la școala cu 16 săli de clasă, reprezintă soluții corespunzătoare din punctul de vedere al încadrării în diferite situații de amplasare.

La unele amplasamente, în cazul școlii cu 24 săli de clasă, s-a adoptat soluția închiderii curții de recreație prin amplasarea sălii de gimnastică pe latura deschisă. Aceasta a dus la împărțirea spațiului de recreație în două, formînd o curte de recreație pentru elevii mici — prevăzută a fi pavată — și altă curte pentru recreația elevilor mari. Această soluție, deși din punct de vedere funcțional ar fi justificată, din punctul de vedere al supravegherii elevilor în timpul recreației prezintă totuși dezavantaje, neconstituind o unitate în supraveghere. De altfel, sala de gimnastică amplasată în această situație, neavînd legături directe cu corpul de clădire al școlii, prin cele două aripi, nu se justifică organic.

În majoritatea amplasamentelor, sala de gimnastică sau corpul de clădire format din sala de festivități și sala de gimnastică, este amplasat în prelungirea uneia dintre aripi, rezolvînd astfel unitatea curții de recreație.

Localurile propriu-zise ale școlii — care cuprind majoritatea funcțiunilor, în afara celor destinate educației fizice și a sălii de festivități, prevăzute în pavilioane complet separate — sînt studiate logic, avînd o distribuție corespunzătoare a încăperilor pe paliere, în funcție de natura lor și de cerințele pedagogice și educative.

Elementul principal al școlii este sala de clasă, care trebuie să aibă asigurată orientarea optimă. La proiectul școlii cu 16 săli de clasă, majoritatea sălilor (14) au aceeași orientare, două fiind orientate pe latura în unghi, ceea ce permite orientarea optimă a tuturor sălilor de clasă. La școala cu 24 săli de clasă, majoritatea sălilor sînt plasate pe laturi în unghi, care permit, în diferite situații de amplasare, încadrarea într-una dintre orientările indicate de normativ (est, sud-est, sud). Excepție fac trei săli de clasă, care sînt orientate necorespunzător, și anume spre nord.

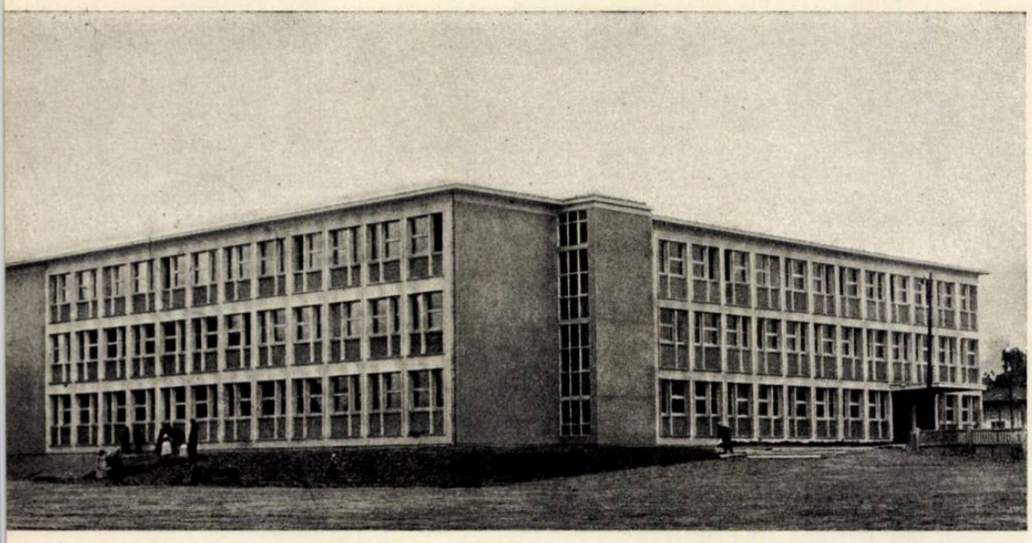

Şcoală cu 24 de clase pe str. Turturele

O atenţie deosebită trebuia dată dimensionării sălii de clasă. Normativul arată ca date precise suprafaţa de 50 m² şi înălţimea liberă de 3,30 m.

La sălile de clasă, proiectanţii au adoptat travee şi lăţimi diferite, care au influenţat mult asupra soluţionării partiurilor respective. Proiectul şcolii cu 16 săli de clasă prevede traveea de 3,00 m şi lăţimea de 5,80 m, iar proiectul şcolii cu 24 săli de clasă, traveea de 2,77 m şi lăţimea de 6,20 m.

La şcoala cu 24 săli de clasă, alegerea traveei de 2,77 m a fost determinată şi de obţinerea unui front de faţadă cît mai redus, impus de situaţia terenurilor puse la dispoziţie pentru aceste şcoli, cît şi de necesitatea obţinerii unei cît mai reduse lungimi a coridorului.

Aceste dimensiuni au determinat săli de clasă de 8,06 × 6,20 × 3,30 m şi respectiv 8,75 × × 5,80 × 3,30 m.

După părerea mea, practica în proiectarea localurilor de şcoli a dovedit totuşi că I.P.C.T. a progresat în dimensionarea optimă a sălilor de clasă. Volumul sălii de clasă, determinat de dimensiunile 8,75 × 5,80 × 3,30 m, mi se pare mai reuşit şi mai proporţionat decît al proiectului şcolii cu 24 săli de clasă studiat de Institutul « Proiect-Bucureşti ».

Adoptarea adîncimii sălii de clasă de 6,20 m şi a lungimii de 8,06 m la şcoala cu 24 săli de clasă prezintă şi inconvenientul că mobilierul şcolar (băncile) este dispus fără să se respecte toate cerinţele pedagogice. Din cauza lungimii mici a sălii de clasă, nu se mai poate prevedea spaţiul de circulaţie între ultimul rînd de bănci şi peretele din fund, spaţiu necesar pentru circulaţia profesorilor în vederea supravegherii elevilor.

În plus, la acest proiect, adoptarea unei deschideri de 6,20 m faţă de 5,80 m cît prevede proiectul tip, prin modularea întregului sistem de construcţie, folosind traveea de 2,77 m, a dus la obţinerea unor încăperi de 2,58 m lăţime şi 6,20 m adîncime, cu totul disproporţionate şi practic nefolosibile raţional (ca, de exemplu, cabinetul medical, biroul P.M.R., depozitul laboratorului etc.).

În afara sălilor de clasă, laboratoarele au un rol deosebit pentru procesul de învăţămînt.

Faţă de proiectele vechi, unde se prevedea un singur laborator de dimensiunile unei săli de clasă, noile proiecte prevăd două laboratoare, pentru fizico-matematici şi chimie-biologie, cu suprafeţe de 60—65 m² fiecare, modern utilate. Trebuie menţionată preocuparea deosebită a proiectanţilor pentru utilarea şi mobilarea corespunzătoare a laboratoarelor cu mese speciale, puncte de lucru pentru cîte zece elevi — avînd instalaţii de apă, lumină şi gaz — şi separat pentru profesor, precum şi o nişă pentru experienţele cu gaze toxice.

Amplasarea laboratoarelor la niveluri diferite, prin suprapuneri, rezolvă nevoile învăţămîntului.

Proiectanţii şcolii cu 24 săli de clasă nu au aprofundat suficient studiile asupra acestor laboratoare. Astfel, la unele şcoli (cea amplasată în calea Rahovei), uşile de acces şi tabla sînt plasate greşit, elevul fiind obligat a primi lumina din dreapta în cazul cînd i se explică la tablă. De asemenea, la laboratorul de chimie-biologie, suprafaţa de perete rezervată pentru tablă, între nişa de experienţe şi uşa de acces în depozit, este prea mică.

Atelierele — introduse pentru prima dată în proiectele tip de şcoli, în vederea aplicării politehnizării — producînd zgomot, trebuie izolate de sălile de clasă. La şcoala cu 16 săli de clasă, această izolare este bine studiată, atelierele fiind plasate în partea opusă sălilor de clasă, cu acces din intrarea elevilor, avînd spaţii-tampon suficiente spre sălile de clasă.

Şi la şcoala cu 24 săli de clasă s-a urmărit separarea atelierelor de sălile de clasă, plasîndu-le pe o latură a clădirii opusă laturii cu sălile de clasă. Izolarea zgomotelor nu este însă asigurată suficient, deoarece culoarul din care se accede în ateliere este comun cu cel al sălilor de clasă. Era mai indicată o separare netă şi a acestor două culoare.

Celelalte încăperi necesare învăţămîntului, ca biblioteca, camera de pionieri, cabinetul medical etc., sînt dispuse pe paliere în raport cu rolul pe care-l au.

Grupurile sanitare sînt dispuse pe baza a două principii. La şcoala cu 16 săli de clasă s-a adoptat, cu titlul experimental, amplasarea grupurilor sanitare numai la parter, folosindu-se tipul de w.c. turcesc, iar la şcoala cu 24 săli de clasă, amplasarea grupurilor de w.c. la fiecare nivel, folosindu-se tipul de w. c. englezesc. Ca dispoziţie, sînt în apropierea ieşirilor spre curte, prevăzîndu-se separarea pe sexe şi separat pentru profesori.

Ambele soluţii prezintă avantaje şi dezavantaje.

Soluţia amplasării w.c.-urilor la parter s-a adoptat bazîndu-se pe ideea obligării elevilor de a coborî, în timpul recreaţiei, în curte.

Această soluţie nu prevede însă un spaţiu de recreaţie şi de degajare mai mare, la parter, pentru a evita aglomeraţia în cazul în care timpul nefavorabil opreşte ieşirea elevilor în curte pentru recreaţie.

De asemenea, adoptarea tipului de w.c. (turcesc sau englezesc) este discutabilă, întreţinerea w.c.-ului turcesc fiind mult mai uşoară decît a celui cu scaun. Experimentarea folosirii acestor două sisteme de w.c., atît în ceea ce priveşte distribuţiile lor pe niveluri, cît şi în ceea ce priveşte adoptarea tipului de scaun, poate duce la concluzii în vederea alegerii celei mai potrivite soluţii.

Circulaţiile pe verticală sînt asigurate de două scări, dimensionate şi plasate în apropierea ieşirilor către curţile de recreaţie. La şcoala cu 16 săli de clasă, scările sînt plasate destul de lateral, ceea ce face, în cazul accesului prin intrarea principală, să fie căutate.

Spaţiile de circulaţie, vestibuluri, holuri, culoare, au suprafeţe suficiente, necesare unei bune circulaţii şi eventual pentru recreaţie. La şcoala cu 24 săli de clasă, trecerea din hol în culoar şi din casa scării în culoar nu este suficient de bine rezolvată; din hol şi scări se debuşează în coridor printr-o trecere prea bruscă de la o lăţime de două travee a holului, la o lăţime de o travee a culoarului, dîndu-se impresia unei reduceri neechilibrate şi asimetrice a circulaţiei.

Aspectul interior al culoarelor este suficient de reuşit, cu excepţia unora dintre şcolile cu 24 săli de clasă, la care s-a renunţat, din motive de economie, la căptuşelile uşilor de la clase şi nu s-au prevăzut nişe pentru radiatoare, elemente care contribuie foarte mult la obţinerea unui aspect estetic interior plăcut.

Sala de gimnastică şi cea de festivităţi cuprind funcţiunile cerute prin temă şi sînt bine studiate.

Un pas înainte s-a făcut în rezolvarea mobilierului şcolar. Adoptarea unui tip de bancă avînd partea de susţinere din fier, iar pupitrul şi şezutul din lemn, cu posibilitatea de a-i regla înălţimea în funcţie de înălţimea elevilor, rezolvă buna vizibilitate a elevilor către tablă. Acest tip de bancă corespunde cerinţelor pedagogice şi igienice. De asemenea, tabla, catedra şi celălalt mobilier şcolar sînt corespunzătoare.

Ca aspect exterior, clădirile de şcoli cu 16 şi 24 săli de clasă sînt agreabile, datorită plasticii reuşite a faţadelor, care sînt aspectuoase şi reprezentative. Intrările principale sînt bine marcate în cadrul arhitecturii faţadelor principale.

Aceste tipuri de şcoli reprezintă un frumos succes în rezolvarea bazei materiale a învăţămîntului în ţara noastră.

Arh. N. DRĂGAN

Din analiza proiectelor de şcoli cu 16 şi 24 săli de clasă se constată că, în general, proiectanţii s-au încadrat în prevederile normativului.

Eforturile depuse de colectivele respective în cadrul I.P.C.T. şi I.P.B. s-au concretizat prin realizarea unor proiecte mai bune şi mai economice decît proiectele existente, lucru vizibil din compararea indicilor spaţiali şi de cost realizaţi de « Şcoala cu 14 săli de clasă », proiect valabil în 1958, şi cei ai proiectelor « Şcoală cu 16 săli de clasă » (I.P.C.T.) şi « Şcoală cu 24 săli de clasă » (I.P.B.) elaborate în 1959.

Din tabelele 1 şi 2 reiese că la proiectul I.P.C.T. s-a realizat, într-o suprafaţă construită desfăşurată mai mică cu 18% faţă de proiectul din 1958, o suprafaţă pentru învăţămînt (clasă, laboratoare, ateliere) cu 14% mai mare, iar la proiectul I.P.B. s-a realizat, într-o suprafaţă mai mare numai cu 11%, o suprafaţă de învăţămînt mai mare cu 37%.

Indicele spaţial de 5,18 m² de elev la şcoala cu 14 săli de clasă a fost redus la 3,68 m² de elev la şcoala cu 16 săli de clasă şi la 3,41 m² de elev la şcoala cu 24 săli de clasă.

Indicele de cost pentru construcţii şi instalaţii pe sală de clasă a fost simţitor redus, de la 138 800 lei la proiectul din 1958 la 90 562 lei şi respectiv 83 250 lei la proiectele din 1959, proiectanţii încadrîndu-se astfel în directiva dată de a nu se depăşi suma de 100 000 lei pe sala de clasă.

Partiul ales la proiectul I.P.C.T., cu coridor central lat de 2,75 m, avînd încăperile plasate de o parte şi de alta, a dus la obţinerea unui volum unitar, adunat, cu o desfăşurare mică a frontului faţadei (45 m). Această soluţie permite şi o reversibilitate a planului, ceea ce uşurează amplasarea pe terenuri diverse.

Plasarea încăperilor pe ambele părţi ale coridorului a dus însă la luminarea coridorului numai prin capete, ceea ce — după cum s-a constatat şi la ancheta întreprinsă la şcoala executată în Bucureşti în str. Cilindrului — nu este satisfăcător luminat.

La proiectul I.P.B., desfăşurarea mai mare a construcţiei pe trei laturi, adoptîndu-se soluţia în U, cu încăperile numai pe o parte a coridorului (de 2,50 m lăţime) a dat posibilitatea unei bune luminări a spaţiilor de circulaţie.

La acest proiect, intrarea principală, cu încăperile adiacente, poate fi plasată şi pe cealaltă latură în funcţie de diversitatea orientărilor terenului, astfel că oricare din faţadele cu clase poate deveni faţada principală a şcolii. Şi aici fronturile clădirii au o desfăşurare mică a faţadelor, cea mai mare latură fiind de 47,57 m, ceea ce reprezintă o soluţie corespunzătoare. Cele trei laturi ale clădirii închid o curte interioară care poate fi bine folosită pentru recreaţia copiilor.

La unele amplasamente din cuprinsul oraşului Bucureşti, sala de gimnastică şi festivităţi nu a

Tabelul 1

Indici spațiali

Denumirea proiectului	Supr. constr. (m²)	Supr. desfăș. (m²)	Nr. elevi	Supr. / Nr. elevi (m²)	Supr. de învățămînt (clase + lab. + atelier) (m²)
Școală cu 14 săli de clasă	967	2902	560	5,18	910
Școală cu 16 săli de clasă Proiect I.P.C.T. nr. 954	762,85	2353,39	640	3,68	1 050
Școală cu 24 săli de clasă Proiect I.P.B. nr. 1617	1078	3277	960	3,41	1 442

Tabelul 2

Indici de cost

Denumirea proiectului	Cost construcții + instalații + org. + diverse (lei)	Lei/m² constr. + inst. + org. + diverse	Cost sală de clasă (lei)	Cost/elev (lei)
Școală cu 14 săli de clasă	1 944 000	670	138 800	3 470
Școală cu 16 săli de clasă pr. I.P.C.T. 954	1 449 000	616	90 568	2 264
Școală cu 24 săli de clasă pr. I.P.B. nr. 1617	1 998 000	609	83 250	2 081

NOTĂ: Indicii spațiali și de cost se referă numai la pavilioanele școlilor și nu cuprind și pavilioanele sălilor de gimnastică.

fost plasată în modul cel mai fericit; clădirea a fost amplasată pe cea de a patra latură, ceea ce a dus la închiderea curții de joc a elevilor.

Din punct de vedere funcțional, ambele proiecte satisfac cerințele cerute de procesul de învățămînt.

Încăperile necesare conducerii și administrației au fost plasate la parter, cu un acces separat și comod pentru persoanele care vin dinafara școlii. La proiectul I.P.B., suprafețele acestor încăperi sînt însă mai mari decît cele indicate în normativ; de asemenea și vestibulul de intrare este mai dezvoltat.

La proiectul I.P.C.T., cancelaria profesorilor este mai bine izolată de circulația generală a elevilor, avînd în imediata apropiere și un grup sanitar propriu.

Intrarea elevilor în școală se face la fiecare proiect, separat de intrarea profesorilor și a părinților; prin cîte două scări, judicios dimensionate, elevii au acces la etajele superioare.

Este de observat că la proiectul I.P.B. rezolvarea dată nodurilor de circulație din dreptul scărilor și al intrărilor nu a fost suficient adîncită și nu s-a dat soluționarea optimă.

Dimensionarea sălii de clasă a fost respectată de ambii proiectanți, aceștia încadrîndu-se în suprafața de 50 m² precizată prin normativ; la proiectul I.P.C.T. sala de clasă are dimensiunile de 8,75 × 5,80 = 50,75 m² iar la proiectul I.P.B. 8,06 × 6,20 = 49,97 m².

Observația arh. N. Drăgan relativ la mai buna proporționare a sălii de clasă la proiectul I.P.C.T., nu mi se pare prea fondată; diferențele de dimensiuni ale celor două clase sînt prea mici pentru a se putea aprecia că un volum este mai reușit decît celălalt.

Accesul elevilor în sălile de clasă se face printr-o ușă într-un singur canat, care se deschide spre coridor (dimensiunile: 1,00/2,20 m la proiectul I.P.C.T. și 0,90/2,10 m la proiectul I.P.B.). La anchetele făcute pe teren la școlile cu 24 săli de clasă din București s-a constatat că pentru motive de economie, beneficiarul a prevăzut ușile la intrarea în clase fără căptușeli și pervazuri, ceea ce face ca aspectul interior să fie mai puțin favorabil.

Au fost proiectate ferestre mai mari la sălile de clasă, laboratoare etc., mărindu-se raportul de luminozitate al claselor: la proiectul I.P.C.T. la 1:3,4 și la proiectul I.P.B. la 1:3,8, în loc de 1:5—1:6 cum prevăd normele uzuale. Au fost realizate astfel și fațade mai expresive decît în vechile proiecte de școli, care aveau fațade cu ferestre mai mici și cu plinuri mai mari între ferestre (ajungînd pînă la 1,40 m).

Micșorarea înălțimii claselor de la 3,50 la 3,30 m nu a adus nici un fel de inconvenient, cubajul nefiind coborît sub norma de 4 m³/elev (în proiecte, 4,20 m³/elev).

S-a adoptat la ambele proiecte soluția cu vestiare în clase, așa cum preciza normativul. Acest lucru a dus la reducerea suprafețelor construite, prin suprimarea spațiilor rezervate special pentru vestiare (fie centrale, la parterul clădirii, fie plasate la fiecare nivel, pe coridoarele claselor).

Plasarea vestiarelor pe peretele din fundul claselor, la proiectul I.P.C.T., și pe cel dinspre coridor, la proiectul I.P.B., s-a făcut însă numai prin prevederea unor simple cuiere fixate în perete. Considerăm că studierea mai atentă a acestei probleme ar fi putut duce la o rezolvare mai corespunzătoare, prin crearea unor nișe în care să fie plasate vestiarele și care să aibă totodată posibilitatea de a fi închise, asigurîndu-se un sistem de ventilare.

Documentația străină consultată arată că, la astfel de școli, vestiarele elevilor, în majoritatea cazurilor, nu sînt plasate în clase, ci pe coridorul claselor, în nișe, dulapuri sau cuiere.

Înglobarea atelierelor în cuprinsul școlii a fost bine soluționată la ambele proiecte, în sensul că aceste încăperi zgomotoase au fost izolate de restul claselor. La proiectul I.P.C.T. s-a reușit a se crea o circulație separată din casele scărilor la ateliere, fără a se mai trece prin coridorul general de circulație.

Considerăm ca o lipsă a proiectului I.P.C.T. prevederea grupurilor sanitare numai la parterul clădirii, ceea ce obligă pe copiii care folosesc aceste grupuri sanitare să coboare de la etajul al II-lea la parterul clădirii. În cazul cînd vremea nefavorabilă nu permite accesul elevilor în curtea de joc, ei sînt totuși nevoiți a coborî două etaje pentru a merge la grupurile sanitare, lucru de care ar fi fost scutiți în cazul prevederii w.c.-urilor pe fiecare nivel.

La proiectul I.P.B., separarea grupurilor de w.c.-uri pentru băieți și fete la fiecare nivel și plasarea lor în grupuri sanitare separate va necesita circulații suplimentare ale elevilor pe coridoare.

La ambele proiecte s-au realizat volume simple cu parter și două etaje, cu o plastică frumoasă și expresivă, ceea ce face ca proiectele să se poată înscrie cu ușurință, atît în cartierele existente, cît și în cvartalele noi de locuințe.

Îmbunătățirile care sînt menționate în articolul cu privire la școala cu 16 săli de clasă a I.P.C.T. și care au fost aduse de proiectanți în urma anchetei făcute pe teren la clădirea executată, au darul să înlăture unele scăpări pe care le considerăm inerente unei proiectări în termene scurte, cum au fost elaborate noile proiecte tip.

Arh. N. ROMAȘCANU

Școală cu 24 de clase pe calea Rahovei

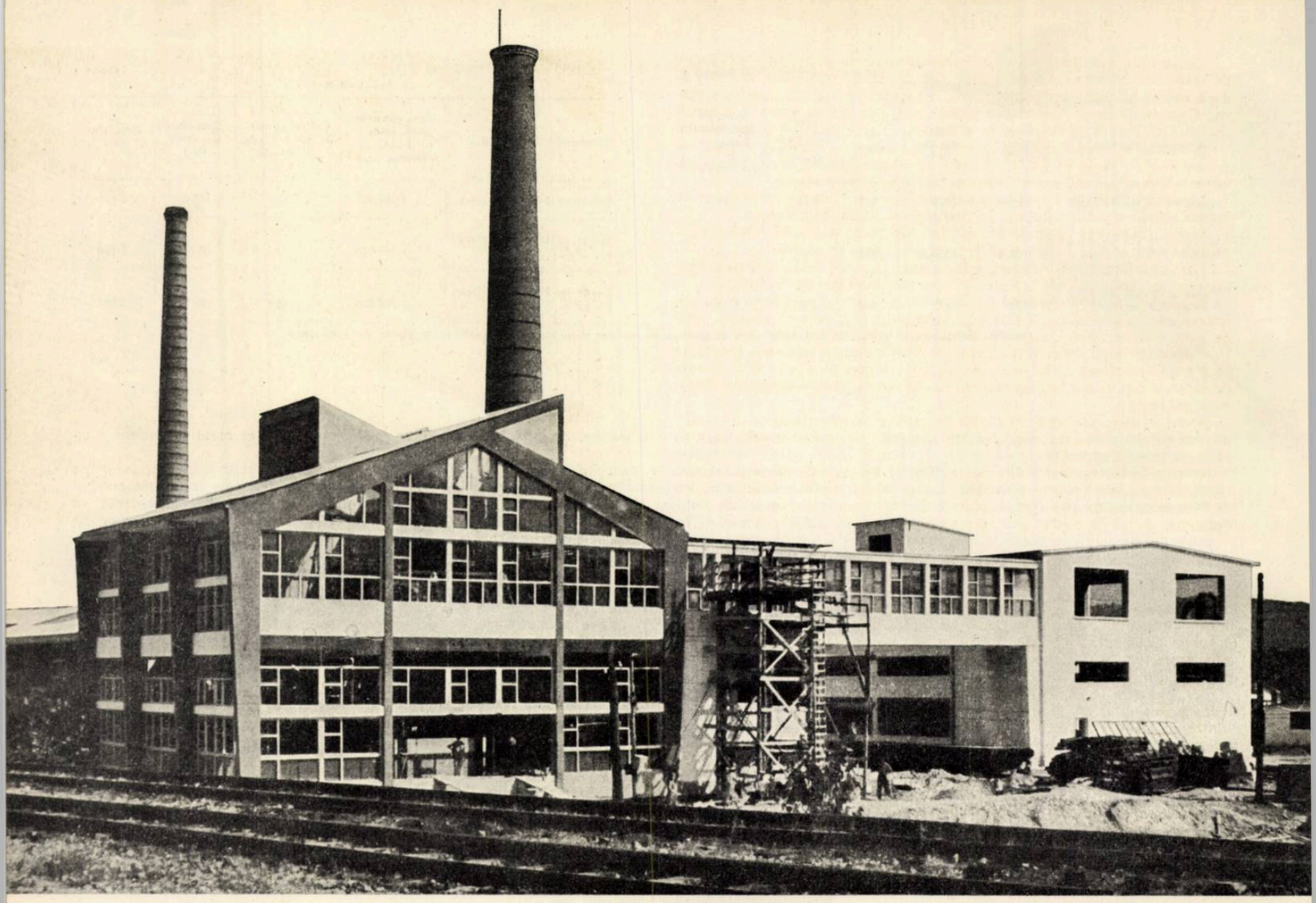

UZINA II DE GEAM TRAS — BLEJOI

Autor, arh. Vera Ulic Hariton
I.P.C.M.C.

Ritmul deosebit al construcțiilor din țara noastră a impus necesitatea dezvoltării fabricilor de materiale de construcție existente, în vederea asigurării cantităților de materiale necesare șantierelor.

Pe de altă parte, stăpînirea cît mai completă a posibilităților pe care le oferă sticla în general a generat crearea unor noi sortimente, care să răspundă diverselor probleme ridicate de industria materialelor de construcție.

În acest sens, actuala fabrică de geamuri de la Blejoi urmează a se reprofila pentru a putea face față noilor sale sarcini de producție.

Planul de perspectivă al acestei lucrări se axează pe un proces tehnologic principal, ce se va realiza în mai multe etape. Astfel, de la linia de descărcare a materiei prime (cuarț) se accede într-o sală de amestec și pregătire a acesteia. Prin intermediul a două instalații mecanizate se alimentează complexul de mașini Fourcault, care cuprinde cuptorul de topire a sticlei, mașinile de tras și dispozitivele automate de tăiat marginile. Același complex cuprinde două debiteuse (duze) — piese speciale de șamotă, scufundate în sticla topită, în zona de tras geam, și care debitează un bulb de sticlă din care mașina de tras se alimentează continuu.

Fiecare cuptor deservește cîte trei mașini de tras geam cu o lățime de bandă de 1 600 mm. Grosimea plăcii de geam poate fi reglată după viteza mașinii.

Geamul iese din complexul Fourcault la cota +7,60 m, de unde este transportat, prin două paserele, la secția de tăiat geam. Aici el este sortat și apoi expediat după o prealabilă ambalare.

Pentru expediția geamului au fost preconizate rampe de încărcare pentru linie de cale ferată, iar de partea cealaltă a depozitului, o rampă pentru expediție cu autocamioane.

Deșeurile rezultate din procesul de fabricație se colectează în două conteinere așezate lîngă fiecare cuptor, în care se varsă periodic, se topesc și intră în circuitul normal al producției.

Din acest întreg ansamblu de clădiri, în 1959 s-au executat o primă serie de lucrări, cuprinzînd uzina II de geam tras și atelierul de sortat, ambalat și expediat geamuri.

Uzina de geam tras împreună cu sala cuptoarelor reprezintă o singură clădire, dispusă paralel cu linia ferată.

Clădirea este rezolvată cu o travee unică de 6,00 m, deschiderea variind între 18,00 m, în sectorul geamului tras, și 15,00 m la sala cuptoarelor.

Construcția este rezolvată cu cadre de beton armat susținînd o învelitoare de azbociment, foarte indicată în acest caz, din cauza degajărilor mari de căldură, nefiind obligatorie prevederea unei izolații termice speciale pentru acoperiș. Cadrele de beton armat sînt preconizate a se realiza monolit, datorită coeficientului mare de seismicitate al regiunii în care este amplasată fabrica.

În cadrul volumului realizat, procesul tehnologic a necesitat prevederea a cinci niveluri (—4,00; +0,46; +2,98; +5,60 și +7,60 m), dintre care nivelurile +2,98 și +7,60 m sînt realizate din platforme metalice.

Luminarea interioară este asigurată de ferestrele laterale, precum și de luminatoarele alternate dispuse în prelungirea pantei acoperișului.

Pentru deservirea celor 56 de lucrători din acest sector de fabricație, la parterul construcției a fost prevăzut un grup sanitar cu vestiare.

Plastica arhitecturală a acestei clădiri este subliniată de abundența sticlei, material pe care îl considerăm specific unui asemenea gen de construcții.

În acest sens, înseși clapetele reglabile ale ventilațiilor prevăzute în pereții laterali sau la luminator au fost prevăzute din sticlă, ceea ce aduce o notă de personalitate uzinei, răspunzînd totodată necesităților sale tehnologice.

Paserela de legătură cu celălalt corp de clădire este de asemenea prevăzută cu o friză dominantă de ferestre, demonstrînd o dată în plus că la ferestrele de beton armat se pot realiza secțiuni foarte reduse pentru șprosurile ochiurilor de geam.

Atelierul de sortat, ambalat și expediat este o construcție cu două niveluri dispusă paralel cu uzina; la etaj se află sortarea, iar la parter depozitul, cu rampele sale de expediție.

Investițiile făcute anul acesta pentru fabrica de geamuri Blejoi au permis ridicarea apreciabilă a productivității muncii. Astfel, de la producția anuală de 34 tone pe cap de muncitor s-a ajuns la 52 tone, deci la o creștere de 59%. Totodată, prețul de cost al unui metru pătrat de geam a fost redus cu 10%.

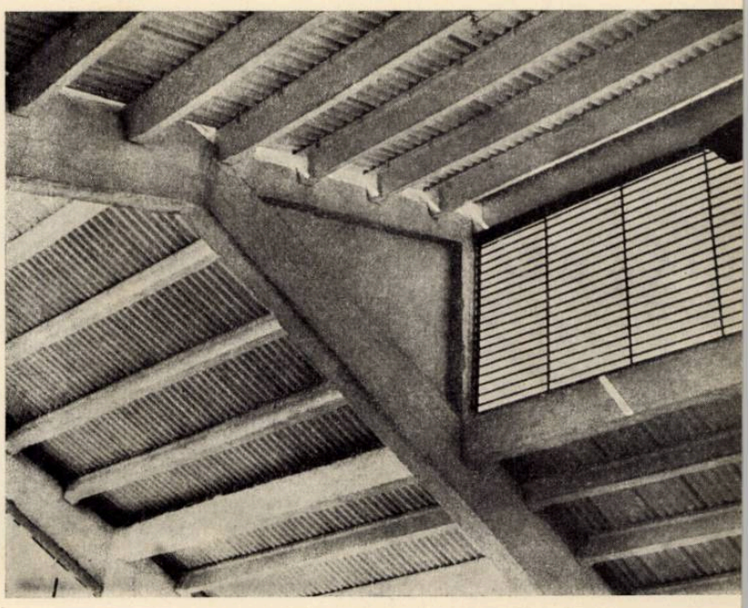

3

4

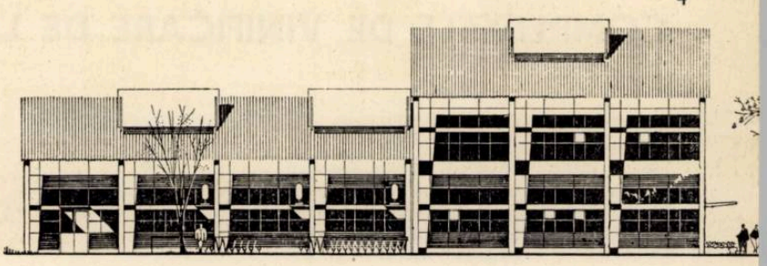

1 — Secțiune transversală
2 — Plan — 1. Alimentare — 2. Cuptor pentru sticlă topită — 3. Platformă metalică — 4. Cuptor pentru duze — 5. Buncăr de cărbuni — 6. Scară spre grupul social — 7. Paserelă spre atelierul de tăiat și expediție — 8. Bazin pentru sticlă — 9. Coș de fum
3 — Luminatorul — Vedere interioară
4 — Fațada spre calea ferată
5 — Hala în timpul execuției — Vedere interioară

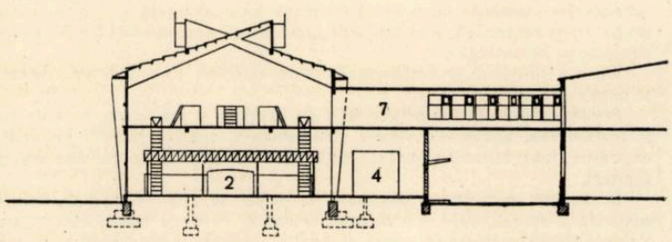

1

2

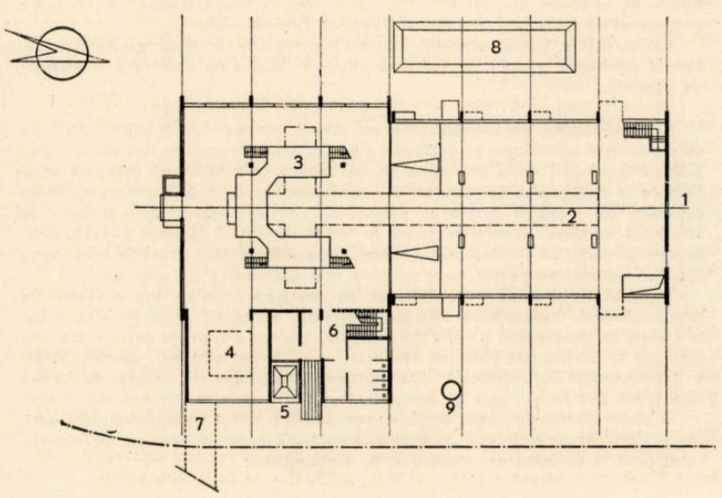

5

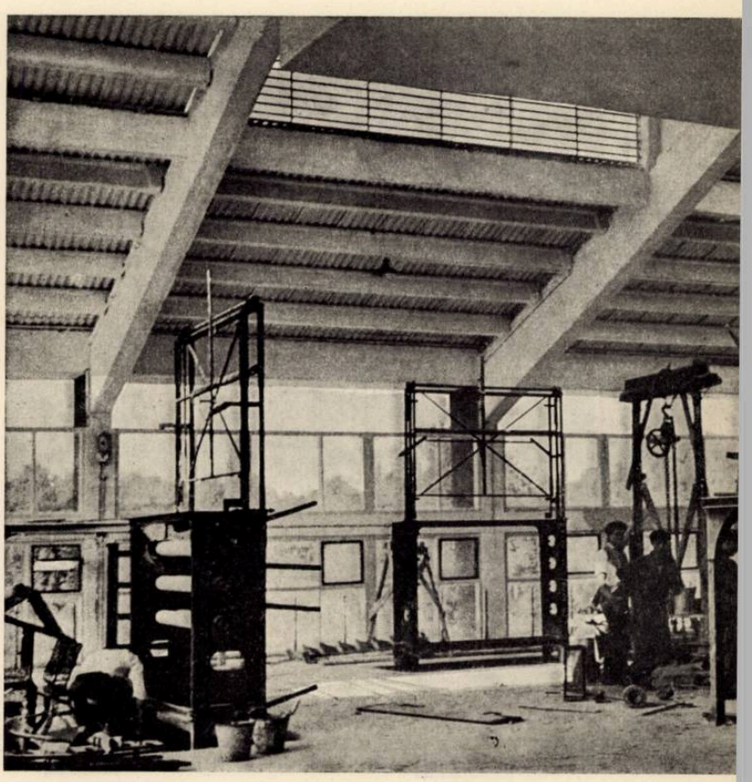

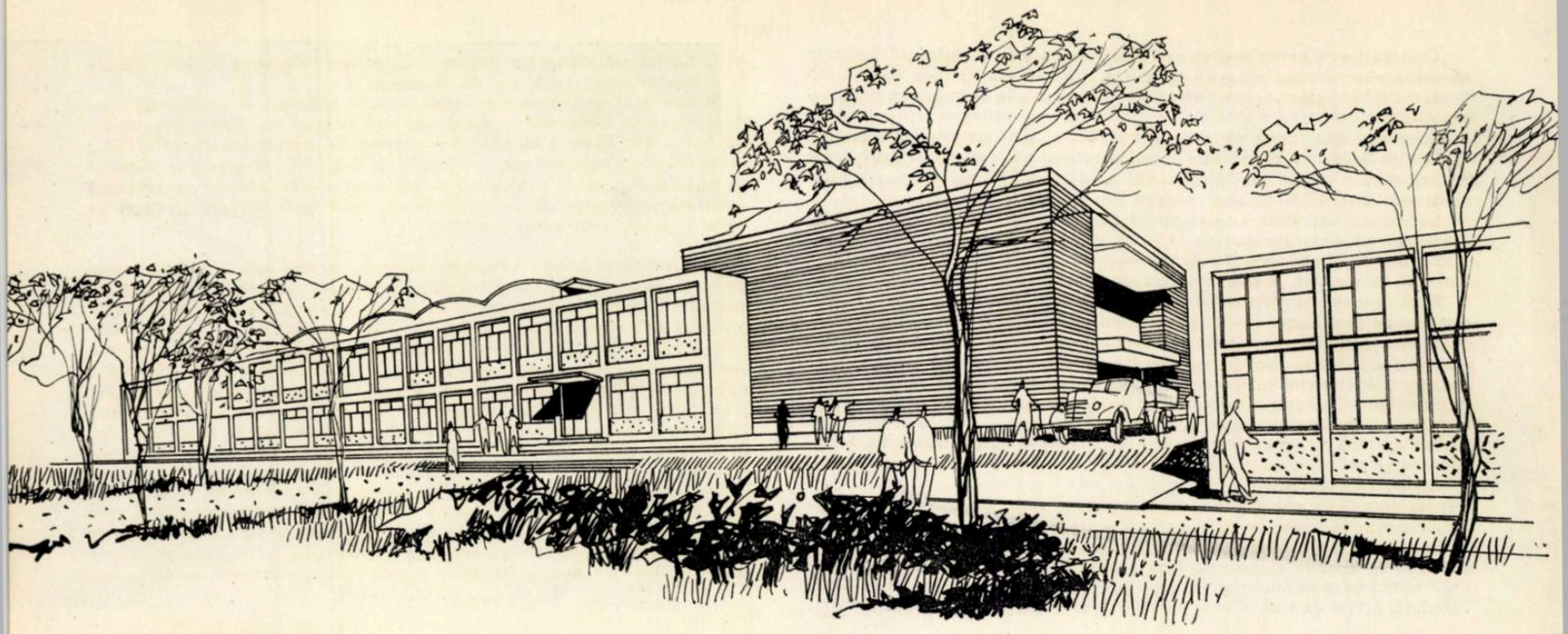

1

COMPLEXELE DE VINIFICARE DE LA VALEA CĂLUGĂREASCĂ ŞI TOHANI

Colectiv de proiectare:
pentru complexul de la Valea Călugărească, autori, arhitecţii: Mircea Enescu, Adriana Ciortan şi Sanda Almosnino; pentru complexul de la Tohani, autori, arhitecţii: I. Găleşanu şi Dorina Vişan
Structura de rezistenţă: atelier ing. C. Doagă
Şeful proiectelor, arh. N. Ioniţă
Proiectant de specialitate I.P.C.M.C.
Proiectant general I.S.P.A.
Şef proiect complex, arh. Andrei Lazăr
Tehnologia: inginerii N. Hudea şi C. Greceanu

2

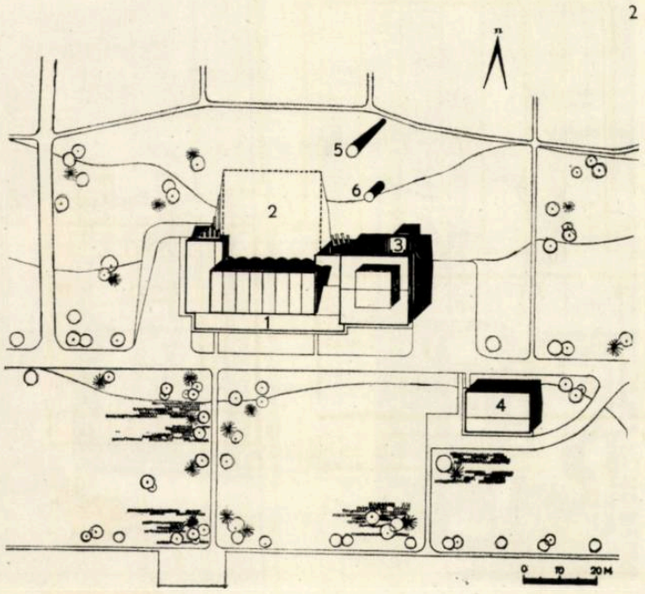

Ramura viticolă cunoaşte astăzi noi forme de industrializare, fapt care a dus la punerea în valoare a produselor noastre, atît pe piaţa internă, cît şi pe cea externă. Mărturie acestui salt calitativ stau nenumăratele medalii de aur cucerite de vinurile romîneşti la diversele concursuri internaţionale.

În scopul livrării unor cantităţi de vinuri tot mai mari şi de mai bună calitate, cît şi din necesitatea de a se asigura o stabilizare şi omogenizare a diferitelor sorturi de vinuri, Ministerul Agriculturii a hotărît construirea unor complexe moderne de vinificare, al căror proces tehnologic să fie în întregime mecanizat şi automatizat. Astfel, în acest an s-au proiectat şi construit două asemenea complexe, unul la Valea Călugărească — avînd un caracter experimental şi de cercetare, cu o capacitate de depozitare de 100 de vagoane în cisterne emailate şi 60 de vagoane în butoaie de lemn — iar celălalt la Tohani — avînd un caracter de producţie, cu o capacitate de depozitare de 200 de vagoane în cisterne emailate şi 80 de vagoane în butoaie de lemn.

Proiectele de execuţie a acestor construcţii au avut la bază şi proiectele tehnologice întocmite de o firmă franceză (care totodată a furnizat utilajele şi aparatura respectivă) şi sarcinile de proiectare întocmite de I.S.P.A., adaptate proiectelor tehnologice.

Fiecare complex se compune dintr-un pavilion principal, unul secundar şi cîteva construcţii anexe.

Pavilionul principal cuprinde hala de recepţie şi vinificare, hala de stocaj şi tratamente, anexe industriale (şampanizare, spălare butelii, îmbuteliere, expediţie, laboratoare) şi anexe social-administrative (birouri, vestiare, grup sanitar).

În directă legătură cu pavilionul principal se află hrubele de învechire naturală a vinului, care sînt dispuse la acelaşi nivel cu halele industriale, la Valea Călugărească (unde panta terenului a permis acest lucru) şi la o cotă inferioară celei a halelor — îngropate — la Tohani (unde terenul orizontal a impus această soluţie).

Pavilionul secundar, destinat prelucrării deşeurilor rezultate de la vinificare în vederea valorificării lor, cuprinde, pe lîngă încăperile necesare procesului de fabricaţie, şi centrala termică a complexului.

Construcţiile anexe cuprind: staţia de pompare cu rezervoarele de apă, turnul de răcire a apei necesare recirculării, staţia de clorinare şi bazinul de incendiu.

*

Spre deosebire de construcţiile de acelaşi gen executate pînă astăzi, în care procesul tehnologic se desfăşoară pe verticală, în complexele de la Valea Călugărească şi Tohani producţia se desfăşoară pe orizontală. Această soluţionare se bazează pe considerentul că, fiind vorba de depozitarea unor mari cantităţi de materie primă şi prelucrată, dimensionarea elementelor de structură ar duce la secţiuni mari de beton armat în ipoteza suprapunerii diverselor secţii de producţie. Ca atare, noua soluţie, care prevede rezemarea tuturor cisternelor pe sol, este cu mult mai economică şi raţională.

Procesul de fabricaţie a vinurilor se desfăşoară liniar, toate fazele de producţie fiind mecanizate sau automatizate. Strugurii recoltaţi sînt aduşi la rampa de descărcare a halei de recepţie, unde, cu ajutorul unor macarale, sînt descărcaţi în nişte buncăre de beton, în care sînt zdrobiţi, desciorchinaţi şi transformaţi în mustuială. Cu ajutorul unor pompe, această mustuială este transmisă la bazinele de fermentare dispuse separat, pe linii de vinuri:

— pentru vinurile roşii, după cîteva zile de fermentare, mustuiala este trecută prin prese mobile, după care este condusă înapoi în bazinele de fermentare, pînă la terminarea procesului de fermentare;

— la vinurile albe mustuiala trece din buncăre la scurgătoare, unde se face separarea mustului ravac de restul materialului; mustul ravac este trecut în bazinele de colectare, de aci în cele de limpezire, iar apoi în cele de fermentare.

Important este faptul că circulația lichidului este asigurată în perfecte condiții de igienă. Transvazările și celelalte operații necesare stocajului și tratării vinului se fac prin intermediul unei tubulaturi de oțel inoxidabil, comandată central de la două tablouri. În acest mod, circulația se face în mediul gazului de carbon, care se produce permanent, evitîndu-se orice contact cu mediul exterior.

Atît în cazul prelucrării vinurilor roșii, cît și al celor albe, tescovina, ciorchinii și șimburii rezultați se transportă la pavilionul de subproduse.

După terminarea fermentării, vinurile sînt trecute la hala de stocaj-tratament, unde sînt depozitate în cisterne de oțel emailat. Aici se efectuează operațiile necesare îmbunătățirii și învechirii lor prin ultrarefrigerare; acest procedeu permite ca într-un timp redus de numai 3—4 luni, să se obțină maturizări echivalente cu cele ale vinurilor învechite pe cale naturală într-un timp de 4 ani. În același timp, prin ultrarefrigerare se obțin limpezirea, stabilizarea și omogenizarea perfectă a vinului.

Pe lîngă hala de stocaj-tratament se află secția de șampanizare, care primește vinul tratat și cupajat, transformîndu-l, printr-o nouă fermentare și refrigerare, în șampanie.

Vinurile și șampaniia sînt livrate în butoaie și sticle, pentru care sînt prevăzute încăperile necesare spălării și îmbutelierii.

Hrubele, care se găsesc în imediata apropiere a halei de stocaj-tratament, servesc la învechirea pe cale naturală a unei cantități de 10, respectiv 15% din producția anuală de vin. Depozitarea se face în butoaie de lemn dispuse în compartimente, după ani de învechire.

În pavilionul de subproduse se prelucrează tescovina și drojdia rezultată de la vinificare, obținîndu-se coniac, drojdie, rachiuri etc. Tehnologia acestui pavilion a fcst studiată de autorii proiectului de arhitectură din I.P.C.M.C., cu ajutorul specialiștilor de la I.C.H.V. și GOSTAT, adoptîndu-se sistemul de distilare a pichetei. În procesul de fabricație a subproduselor se utilizează toate deșeurile rezultate de la vinificare, astfel încît întreaga cantitate de materie primă este valorificată.

*

La proiectarea acestor complexe, arhitecții au fost puși în fața unor probleme cu totul noi. Astfel, din analiza procesului tehnologic rezultă că nu este vorba de crame obișnuite, ci de adevărate complexe de industrializare a vinului de proporțiile unor uzine. Ca atare, proiectanții au ținut să sublinieze acest lucru, căutînd totodată să dea o unitate plastică și un echilibru volumelor destul de frămîntate impuse de procesele de fabricație. Atît rezolvarea plastică, cît și cea a partiului au avut în vedere o exprimare sinceră a funcțiunii și a sistemului constructiv; astfel, s-au tratat cu plinuri mari halele în care nu este necesară luminarea naturală, sau cu suprafețe mari de ferestre, partea de construcție care cuprinde laboratoarele și birourile, precum și pavilionul de subproduse.

Una dintre problemele grele care s-au pus, atît arhitecților, cît și proiectanților de rezistență, a fost aceea a halei de stocaj-tratament, atît în ceea ce privește deschiderea mare impusă de utilajul importat, cît și în ceea ce privește condițiile speciale de exploatare (asigurarea unei temperaturi constante de 10—12°). Pentru realizarea optimă a acestor condiții, halele au fost

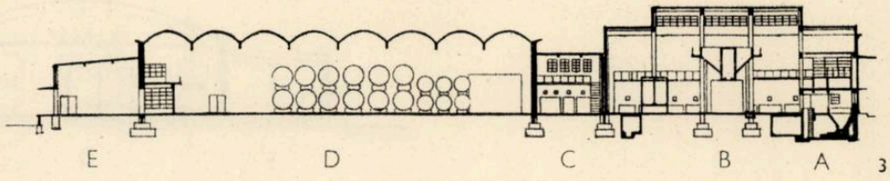

3

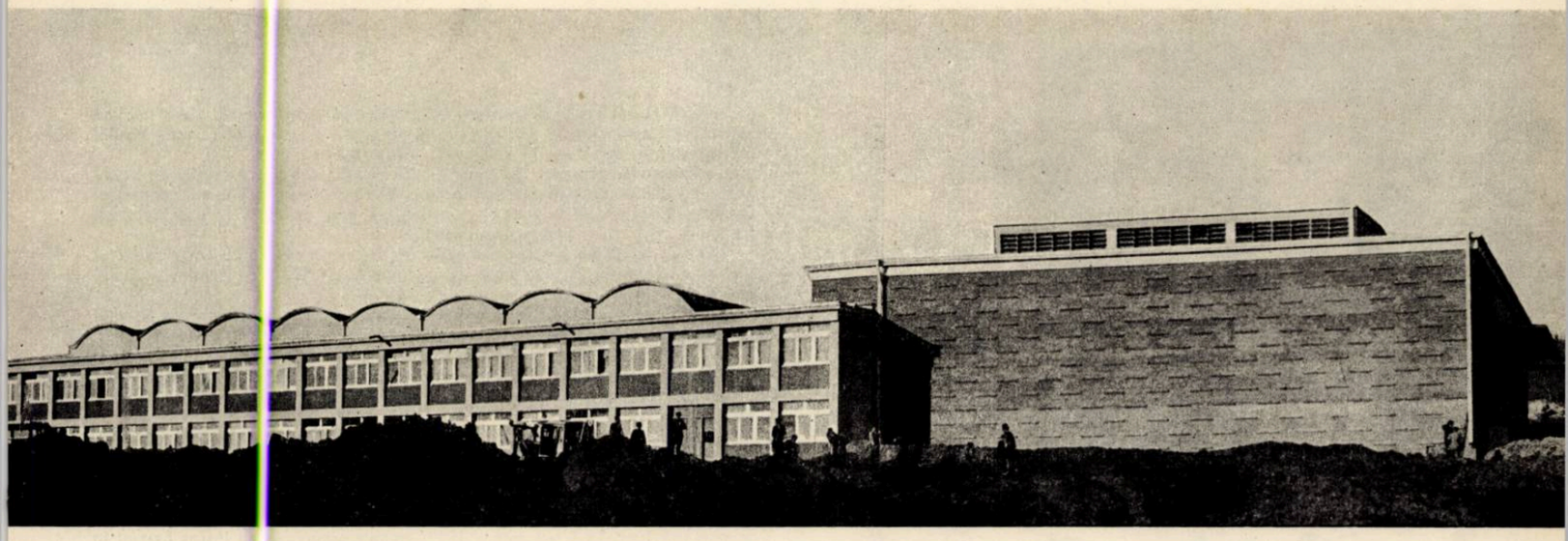

4

5

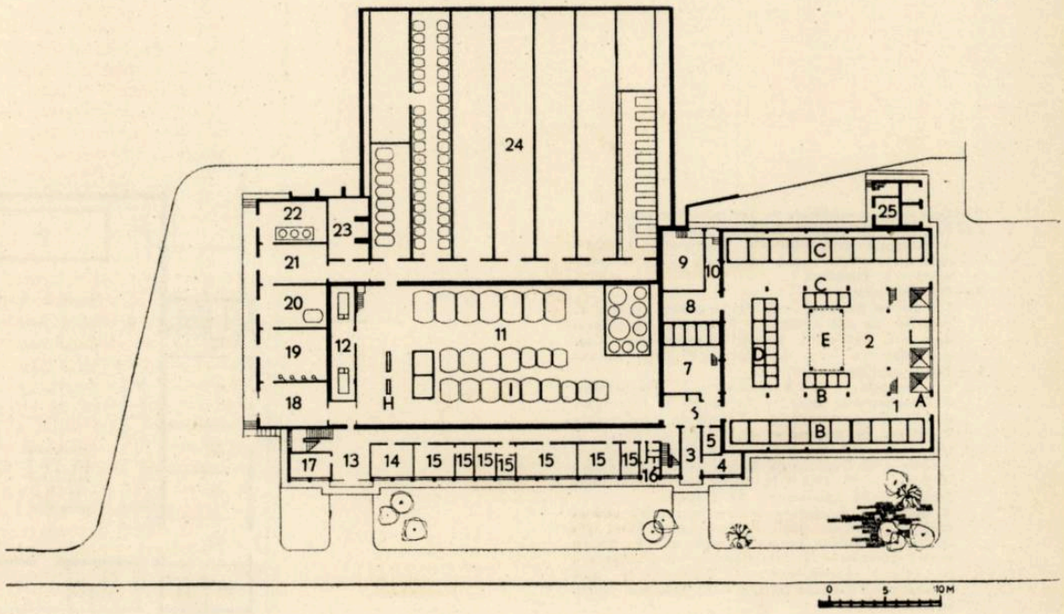

1 — Complex de vinificare la Valea Călugărească — Perspectivă

2 — Plan de situație
1. Pavilion principal — 2. Hrube pentru învechirea vinurilor pe cale naturală — 3. Post trafo — 4. Pavilion de subproduse — 5. Turn de răcire — 6. Rezervor de apă

3 — Pavilionul principal — Secțiune longitudinală
A. Recepția strugurilor — *B.* Vinificare — *C.* Concentrare must — *D.* Centrală de ventilație — *E.* Hală de stocaj și tratament — *E.* Expediție

4 — Complex de vinificare la Valea Călugărească — Vedere de pe șantier

5 — Pavilionul principal — Plan
1. Recepție — 2. Vinificare — 3. Intrare secundară 4. Birou — 5. Maiele — 6. Degajament — 7. Concentrare must — 8. Centrală de ventilație — 9. Stație frigorifică — 10. Stație de pompe — 11. Hală de stocaj și tratament — 12. Sală de filtre — 13. Intrare principală — 14. Bibliotecă — 15. Laboratoare 16. Grup sanitar — 17. Birou — 18. Depozit de sticle 19. Spălare sticle — 20. Imbuteliere — 21. Expediție 22. Șampanizare — 23. Depozit — 24. Hrube 25. Post trafo
A. Buncăre — *B.* Budane pentru vin alb — *C.* Budane pentru vin roșu — *D.* Budane pentru vin aromat *E.* Lin — *F.* Stație pentru ultrarefrigerare — *H.* Tablou distribuitor — *I.* Cisterne emailate (1—3 vagoane fiecare)

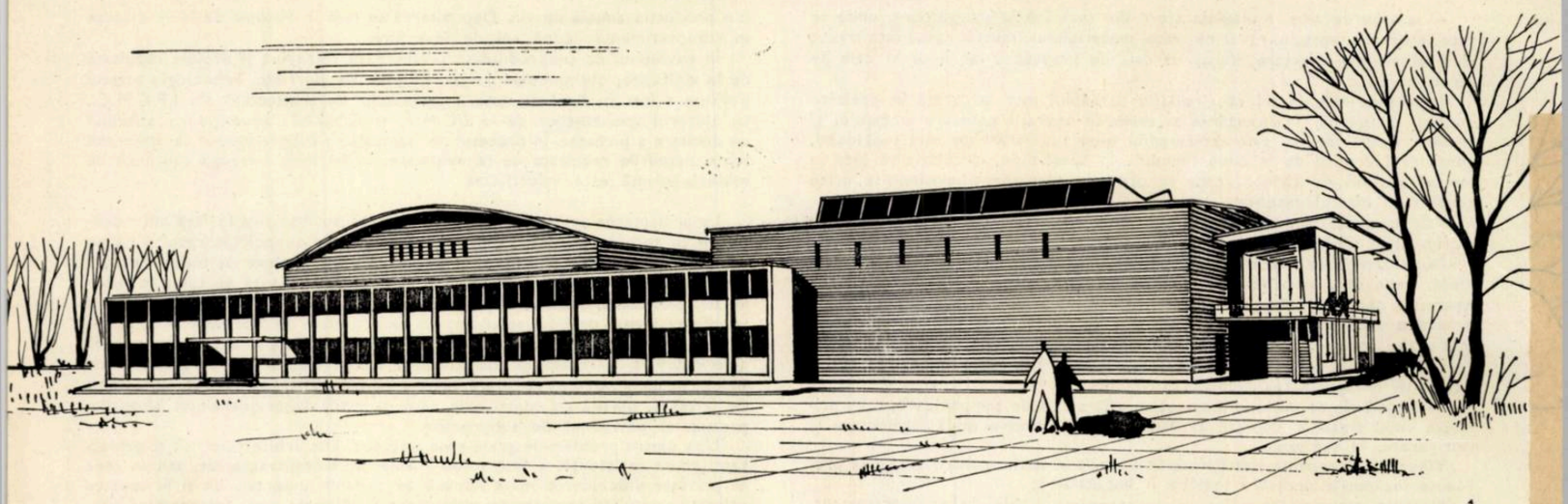

1

2

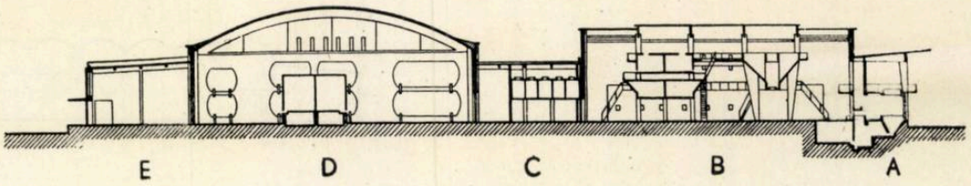

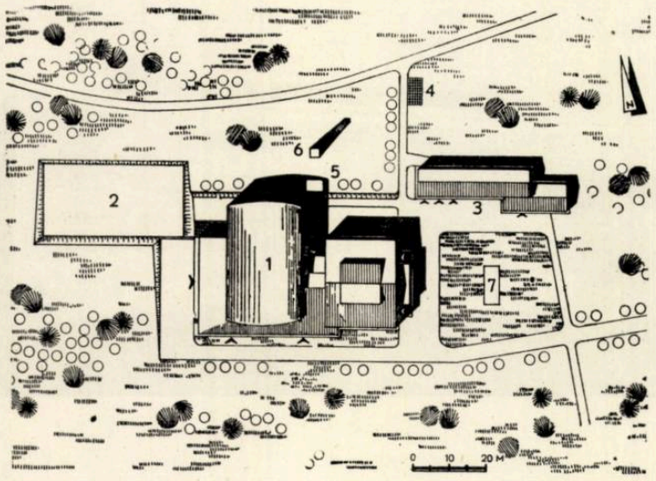

3

proiectate fără stîlpi intermediari, cu o bună izolare termică, zidurile fiind executate din blocuri de diatomit de 60 cm grosime, peste placa acoperișului punîndu-se un strat de 12 cm plută expandată.

La Valea Călugărească, acoperișul este realizat din pînze subțiri de beton armat tip Zeiss, de 20,00 m deschidere și 6,00 m travee; la Tohani, acoperișul este prevăzut din pînze subțiri rezemate pe arce de 30,00 m deschidere și 6,00 m travee, cu tiranți precomprimați.

Hrubele au fost realizate din bolți de beton simplu de 30 cm grosime și 6,00 m deschidere, care suportă un strat de cca. 4,00 m de pămînt, necesar asigurării regimului termic impus.

Totodată s-a prevăzut și o instalație mecanică de condiționare a aerului din aceste hale de stocaj și tratament, la o temperatură constantă de 10—12°.

În restul ansamblului s-a folosit sistemul osaturii de beton armat monolit, cu ziduri de umplutură de cărămidă; în scopul obținerii unui cost cît mai redus, s-a căutat a se folosi finisaje ieftine, dar corespunzătoare bunei funcționări.

În fiecare dintre cele două complexe lucrează un număr redus de oameni, datorită mecanizării și automatizării procesului de fabricație, și anume: 9 lucrători în pavilionul principal, 20 în pavilionul de subproduse, 25 în exterior (în perioada recoltării și recepționării strugurilor) și 5 în funcțiile de conducere.

Construcțiile au fost proiectate și realizate, în linii generale, într-un termen de numai 9 luni. La 5 octombrie 1959, ambele complexe au intrat parțial în funcțiune, vinificînd recolta din 1959. Sînt în curs de terminare lucrările de finisaj, rețelele exterioare de instalații, drumurile și spațiile verzi, precum și acoperirea hrubelor.

Arh. MIRCEA ENESCU, arh. ION GĂLEȘANU

4

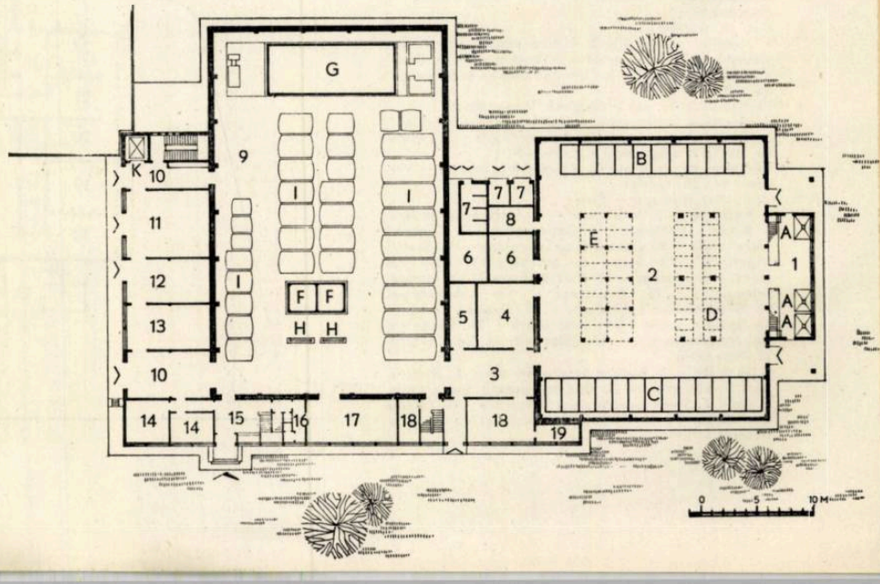

1 — Complex de vinificare la Tohani — Perspectivă
2 — Pavilionul principal — Secțiune longitudinală
A. Recepția strugurilor — *B.* Vinificare — *C.* Concentrare must și anexe — *D.* Hala stocaj și tratament — *E.* Expediție
3 — Plan de situație
1. Pavilion principal — 2. Hrube pentru învechirea vinurilor pe cale naturală — 3. Pavilion de subproduse — 4. Platformă pentru tescovină — 5. Casa pompelor — 6. Turn de răcire — 7. Bazin de apă
4 — Planul pavilionului principal
1. Recepție — 2. Vinificare — 3. Degajament 4. Concentrare must — 5. Pompe și hidrofoare 6. Centrala de ventilație — 7. Post de transformare 8. Tablou de distribuție — 9. Hala de stocaj și tratament — 10. Expediție — 11. Spălare sticle și butoaie — 12. Depozit de butelii — 13. Șampanizare 14. Birou — 15. Hol — 16. Punct sanitar — 17. Sala filtrelor — 18. Laborator — 19. Depozit
A. Buncăre — *B.* Budane pentru limpezirea vinului roșu — *C.* Budane pentru limpezirea vinului alb *D.* Lin — *E.* Budane pentru fermentare — *F.* Bazine pentru amestec — *G.* Stație pentru ultrarefrigerare *H.* Tablou distribuitor — *I.* Cisterne de oțel emailat (1—5 vagoane fiecare) — *K.* Ascensor pentru butoaie

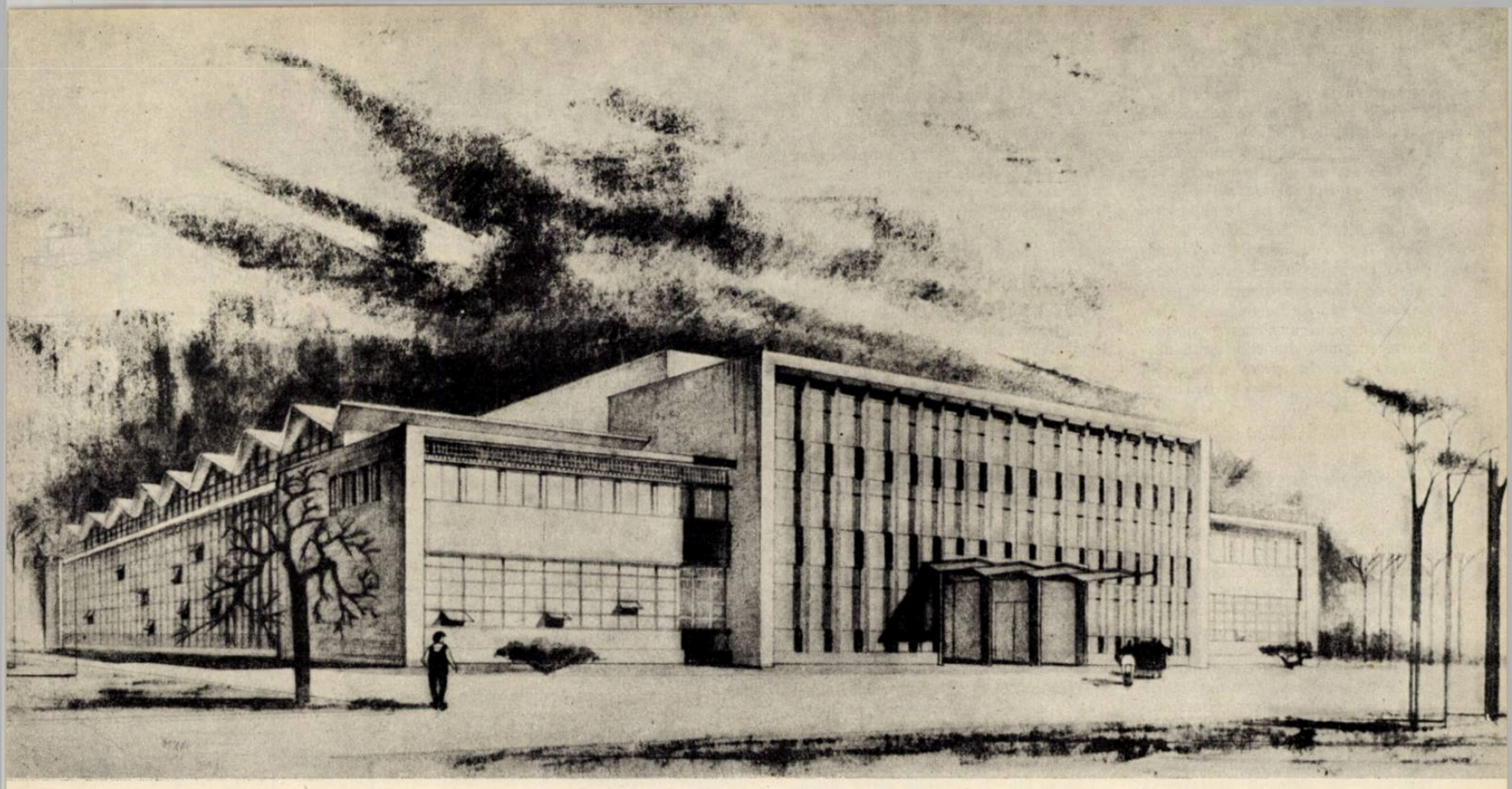

O TURNĂTORIE DE METALE NEFEROASE ŞI DE PRECIZIE

Colectiv de proiectare:
autori, arh. P. Mihalik, ing. I. Otescu
colaborator, proiectant N. Nicolau
Inginer tehnolog, I. Ghenea
Şef atelier de arhitectură, arh. G. Nicolau
IPROMET

În cadrul combinatului de la Reşiţa a luat fiinţă în timpul regimului de democraţie populară şi noul sector de turnătorii de la Mociur, care, cu marile sale turnătorii de oţel, de fontă şi de metale neferoase, va satisface în mare măsură necesităţile de piese turnate ale industriei siderurgice. Turnătoria de oţel, care a intrat în funcţiune de cîţiva ani, a fost executată după proiecte sovietice, iar turnătoria de fontă, intrată şi ea parţial în producţie, este executată după proiecte întocmite de IPROMET.

Turnătoria de metale neferoase şi de precizie, obiectul articolului de faţă, se execută după un proiect întocmit la începutul anului 1959 în IPROMET; construcţia este acum ridicată aproape în întregime.

Cu prilejul alcătuirii proiectului acestei turnătorii a ieşit în evidenţă importanţa deosebită a muncii arhitecţilor şi inginerilor pentru introducerea noilor soluţii tehnice în realizarea unui ansamblu care să îmbine economicitatea cu calităţile funcţionale şi estetice cerute unei construcţii moderne.

Expunerea asupra proiectării acestui obiect prezintă interes şi datorită faptului că, existînd un proiect anterior, alcătuit pe premise tehnologice similare, rezultatele noii proiectări au avut o bază de comparaţie.

EVOLUŢIA PROIECTĂRII

Pentru această turnătorie a fost întocmit un proiect de execuţie în anul 1956, care satisfăcea procesul tehnologic dat atunci. Ulterior, cerinţele de producţie fiind mult sporite faţă de datele iniţiale, a rezultat şi sporirea suprafeţei ce urma să se construiască şi în consecinţă necesitatea reproiectării.

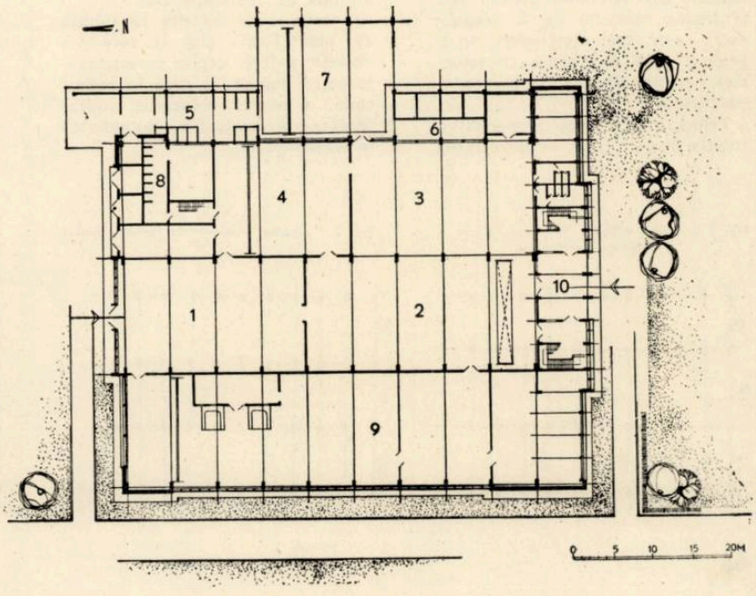

1. Topire
2. Turnare-formare
3. Miezuire-uscare forme
4. Curăţătorie
5. Depozit acoperit pentru materiale de fuziune
6. Depozit acoperit pentru materiale de formare
7. Depozit descoperit pentru forme
8. Staţie electrică
9. Turnătorie de precizie
10. Anexe, vestiare, birouri, laborator

În turnătoria de neferoase și precizie urmează să se toarne, pe lîngă altele, în special piesele necesare noii fabricații de motoare Diesel-electrice și a producției de turbine cu abur și hidraulice.

Principalele procese de producție vor avea loc în hala propriu-zisă, avînd trei deschideri. În deschiderea centrală se vor afla cuptoarele de inducție pentru topirea metalelor și spațiile necesare platformelor pentru turnare și formare. Într-una din cele două deschideri laterale se va afla secția de miezuire, cuptoarele de uscat miezuri și forme și curățătoria. În aceeași deschidere, pe unul dintre fronturi sînt grupate, pe etaj, spațiile anexelor pentru alimentarea cu energie electrică. În cea de-a treia deschidere se va organiza turnătoria de precizie, cu tehnologie și flux propriu, nelegată de rest decît prin deservirile comune.

Pe latura de est sînt amplasate depozitele, iar pe cea de sud, spre turnătoria de fontă, se va alătura o clădire anexă cuprinzînd vestiarele, birourile, laboratorul și atelierul de întreținere.

MODIFICAREA TEMEI PRIN COLABORAREA CU TEHNOLOGII

Tema tehnologică inițială era bazată pe ideea încadrării procesului de producție dezvoltat în trama halei din proiectul existent.

Se preconiza păstrarea proiectului ca schemă și ca detalii constructive, cerîndu-se numai prelungirea a două dintre deschideri cu cîte două travee de 6,00 m. Soluția părea, la prima vedere, corespunzătoare. În același timp, proiectarea putea fi urgentată prin reutilizarea detaliilor din proiectul existent, realizîndu-se astfel o scurtare a termenului de execuție a lucrării pe șantier.

Ansamblul constructiv ar fi avut atunci, în plan forma din fig. 1, care ar fi dus însă la un aspect exterior necorespunzător.

În același timp, la o analiză a proiectului s-a constatat că soluțiile de arhitectură și cele constructive proiectate în 1956 sînt depășite, nemaicorespunzînd noilor mijloace tehnice. Nici aspectul arhitectural și nici indicii economici rezultați nu mai sînt satisfăcători.

În acel moment s-a văzut că trebuie reconsiderat proiectul în ansamblu. A început astfel discutarea tehnologiei însăși, de către arhitect și tehnologi în colaborare cu consiliul tehnic din institut.

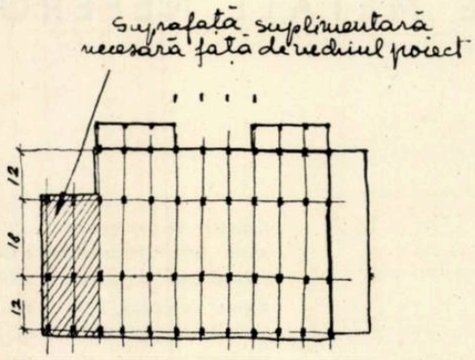

Fig. 1 — Trama stîlpilor din soluția proiectului inițial cu prelungirea necesară noii teme tehnologice

PLANUL

O primă concluzie a acestei conlucrări a fost că pentru noul profil al producției ar fi fost indicate alte deschideri pentru hală și anume cele din fig. 2. Inegalitatea celor trei deschideri ar fi generat însă o schemă constructivă nerațională și volume neproporționate.

Principial, trebuia urmărită o soluție în care, prin uniformizarea celor trei deschideri, să se asigure o repartizare perfectă a spațiilor tehnologice și a celor auxiliare și un flux de fabricație clar.

Aceste studii au dus la soluția de plan finală (fig. 3), care s-a dovedit a fi pe deplin corespunzătoare tehnologic și care, în același timp, a permis reducerea suprafeței construite față de cea indicată în tema inițială.

Fig. 2 — Trama stîlpilor în prima soluție a tehnologiei ameliorate

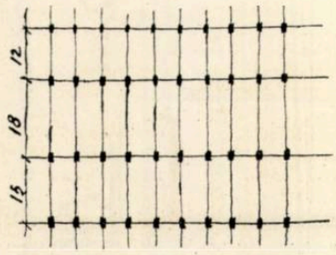

Fig. 3 — Trama stîlpilor în soluția finală

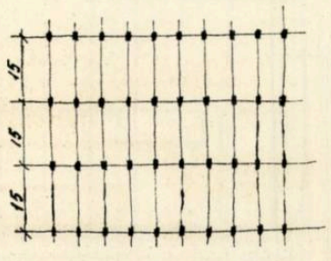

PROFILUL TRANSVERSAL

Schema în plan fiind definitivată, urma să se stabilească profilul, deci și scheletul constructiv.

La o cercetare atentă a secțiunii curente din vechiul proiect (fig. 4) a apărut posibilă o eventuală reducere a suprafețelor de luminare și ventilare a halelor. Într-adevăr, la o recalculare a acestor suprafețe în funcție de degajările de căldură ale utilajelor pe noile amplasamente, s-a ajuns la rezultate foarte avantajoase pentru economicitatea construcției. S-a renunțat la luminatoare pe toate cele trei deschideri, fiind înlocuite cu deflectoare.

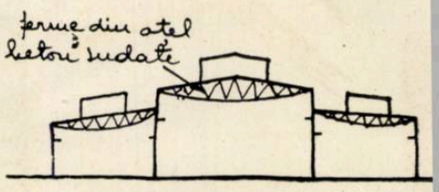

Fig. 4 — Profilul halei din proiectul inițial

Urma ca arhitectul, împreună cu inginerul constructor, avînd aceste date de bază (fig. 5), adică o hală cu trei deschideri egale, cu nava centrală suprainălțată, bine luminate natural și ventilate cu deflectoare, să găsească o soluție constructivă foarte economică, estetică și ușor de executat, pentru a se reduce la minimum timpul de executare a lucrărilor.

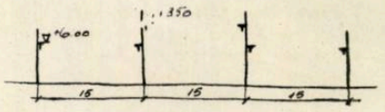

Fig. 5 — Datele de bază pentru profilul secțiunii finale

S-a ajuns la următoarea schemă de principiu: două nave laterale mai joase, luminate prin panourile de ferestre ale fațadelor și ventilate cu deflectoare, o navă centrală suprainălțată luminată prin două fîșii de ferestre deasupra celor laterale și prin fronton (fig. 6).

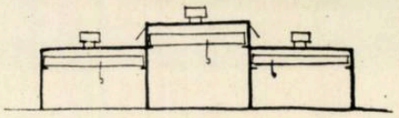

Fig. 6 — Profilul de principiu al halei în soluția finală

SOLUȚIA CONSTRUCTIVĂ

Soluția tehnică a sistemului constructiv trebuia deci să răspundă tuturor acestor date, să fie în special economică și să participe la obținerea efectului plastic al arhitecturii ansamblului.

S-a ajuns, în principiu, la concluzia că cea mai avantajoasă soluție pentru acoperirea navelor laterale, ținînd seama și de faptul că podurile rulante au o capacitate de ridicare redusă (5 tone), este utilizarea pînzelor subțiri de beton armat turnat monolit. După studierea unui număr de variante posibile s-a adoptat, ca cea mai potrivită, pînza subțire în suprafețe cutate, soluție utilizată pentru prima oară la noi în construcții industriale cu deschideri mari (fig. 7).

Avantajele evidente erau: înălțimea minimă de construcție, ușurință în execuție, utilizîndu-se cofraje de inventar în panouri drepte, efectul plastic deosebit pentru interior și exterior (fig. 9) și mai ales economicitatea obținută prin eliminarea oricărui element principal de susținere a plăcii — grinzi de cadru sau ferme, ca în soluțiile clasice. Placa de 7 cm grosime s-a transformat ea însăși, datorită cutării, dintr-un element plan într-unul spațial, devenind astfel autoportantă pe 15 m deschidere.

Pentru nava centrală, mai înaltă, s-a căutat o soluție care să permită utilizarea ca suprafață de luminare și ventilare a întregii diferențe de înălțime dintre nave. De asemenea a fost ales sistemul constructiv care să permită execuția cu cofraje reutilizabile, fără susțineri. Acoperirea a fost proiectată din beton armat turnat monolit, cu grinzi cu carcase sudate prin care se obține un aspect favorabil, la interior grinzile fiind foarte subțiri, lamelate (fig. 8).

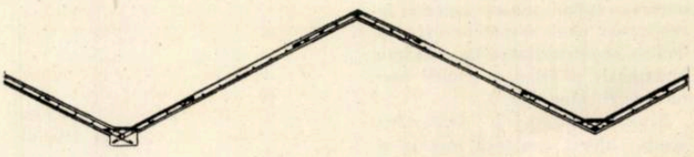

Fig. 7 — Secțiune prin pînza subțire cutată

Fig. 8 — Secțiune prin acoperișul navei centrale cu grinzi cu carcase sudate

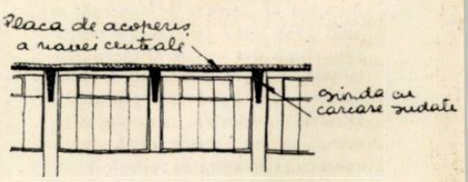

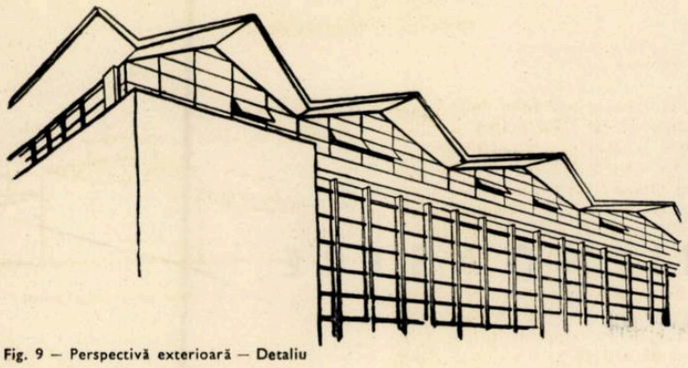

Fig. 9 — Perspectivă exterioară — Detaliu

REZOLVAREA ARHITECTURALĂ

Planul ansamblului construcției se prezintă ca o rețea regulată de stîlpi pe patru șiruri principale, cuprinzînd cele trei deschideri egale prevăzute cu poduri și grinzi rulante. Suprafața totală construită a halei este de 2 620 m². Pe fațada secundară de est se află depozitele acoperite pentru materialele de formare și de fuziune și depozitul descoperit pentru forme (fig. 1).

Secțiuni și fațade. Secțiunea transversală și cea longitudinală, precum și fațadele arată în ce măsură s-a putut obține o proporționare a volumelor, un echilibru al formelor. Prin felul de exprimare a volumelor în fațade s-a căutat să se retușeze pe cît posibil proporțiile dintre volumele rezultate din necesitățile de plan și de elevație ale tehnologiei, nu tocmai fericite pentru toate fronturile.

Cele mai dificil de rezolvat au fost frontoanele clădirii, adică fațadele de sud și de nord.

Dacă însă fațada dinspre sud a putut fi bine rezolvată prin alipirea anexei vestiarelor, căreia printr-o anume repartizare a spațiilor pe etaje i s-a putut da un joc de volume corespunzător ca plastică, pentru frontul de nord nu s-ar fi putut face același lucru fără a interveni un fals în tratarea fațadei.

Unui eventual fals i s-a preferat însă exprimarea sinceră a volumelor. Ameliorarea proporțiilor acestui fronton, avînd nava centrală decroșată, aproape pătrată, s-a realizat prin tratarea ei pe verticală, cu o serie de panouri de ferestre prefabricate. Acestea vor fi clădite una peste alta și legate pe verticală cu nervuri interioare lamelate, a căror armătură va fi sudată ca niște grinzi cu zăbrele (fig. 10). Prin turnarea lamelelor va fi monolitizată întreaga fațadă, fără a mai necesita obișnuitul schelet greoi de beton armat al frontoanelor.

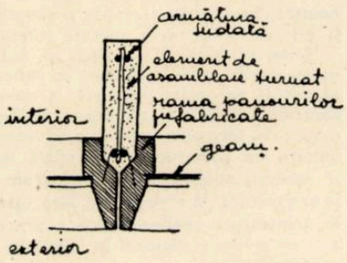

Fig. 10 — Detaliu de montare a panourilor de ferestre de beton armat, la frontul dinspre nord

Elementul de arhitectură principal, dominant, al fațadelor lungi este coronamentul navelor laterale, format din plăcile cutate ieșite în consolă (fig. 9). Pentru accentuarea efectului de ușurință pe care îl are acest sistem de acoperire prin însăși natura sa, sub el se desenează o bandă continuă de ferestre metalice, mascînd stîlpii de beton și urmărind zig-zagul plăcilor.

Restul fațadei principale, în afara plinurilor laterale, va fi închis prin montarea unor panouri de ferestre prefabricate.

În contrast cu linia frîntă a cornișei fațadelor laterale, toate celelalte volume sînt exprimate prin linii drepte. Suprafețele lor sînt tratate cu linii accentuat verticale sau orizontale, pentru a scoate în evidență întrepătrunderile și legăturile în compoziția acestor volume.

CONSIDERENTE ECONOMICE

În tot timpul proiectării a existat o preocupare continuă pentru reducerea prețului de cost. Soluționarea planului de ansamblu prin organizarea suprafețelor și a fluxurilor într-o rețea constructivă clară, alegerea sistemelor constructive pentru scheletul de rezistență și pentru realizarea fațadelor, rezolvarea detaliilor de arhitectură și a celor constructive, toate au participat la obținerea unui cost redus pentru investiții.

Din studiul tehnico-economic, avînd ca bază de comparație proiectul similar întocmit în 1956, au reieșit indicii de cost din tabelul alăturat.

Obiectul	Proiectul vechi (lei/m²)	Proiectul nou (lei/m²)
Hală	1 180	760
Anexe (vestiare, birouri și laborator)	794 desfășurat	527

Se remarcă în special costul redus obținut pe metru pătrat de hală pentru o turnătorie, cu regimul de lucru specific halelor grele. Indicele de 760 lei/m² construit este cu totul neobișnuit pînă acum, mai ales dacă se consideră și dificultățile de fundare specifice amplasamentului.

În total, prin modificarea soluției din proiectul anterior s-a realizat o economie de investiție în construcții de 1 500 000 lei, reprezentînd cca. 37%.

Prin utilizarea rațională a noilor mijloace tehnice de care putem dispune acum, prin documentare, studiere și urmărire atentă a lucrărilor pe șantier, se va ridica neîncetat nivelul calitativ al lucrărilor de construcții, se va reduce din ce în ce mai mult prețul de cost. În acest fel, proiectanții pot participa activ la întărirea puterii industriale și economice a țării.

Arh. P. MIHALIK, ing. I. OTESCU

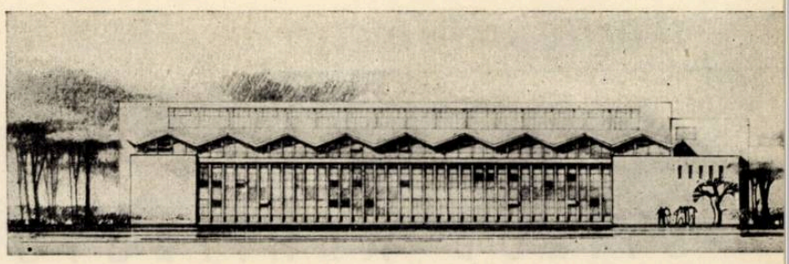

Fațada laterală vest

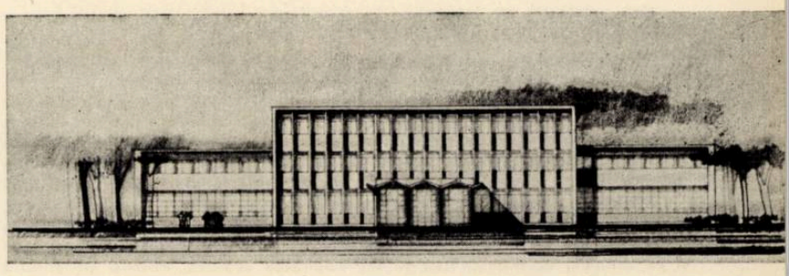

Fațada principală sud cu grupul anexă

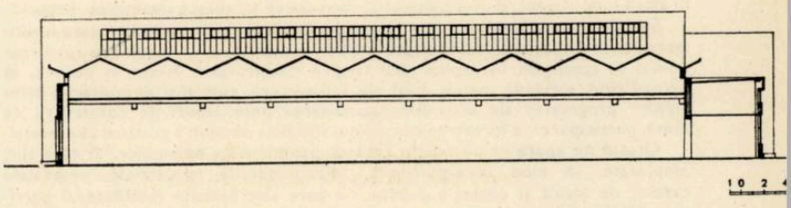

Secțiune longitudinală

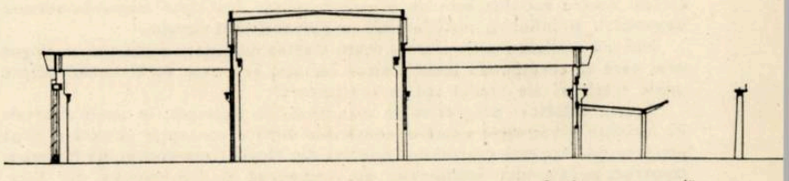

Secțiune transversală

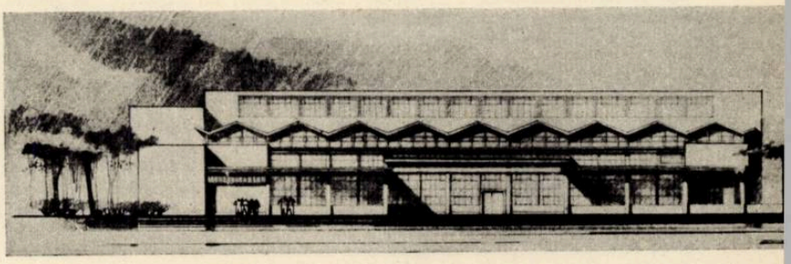

Fațada laterală est

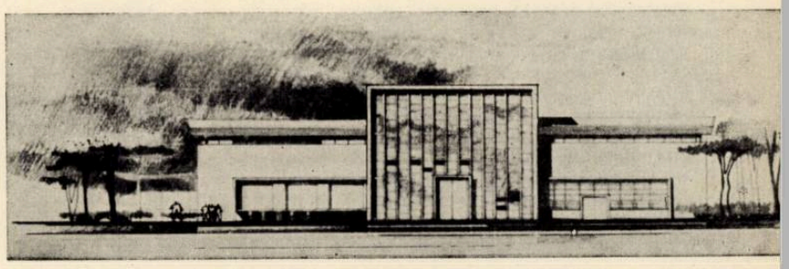

Fațada posterioară nord

A. Vlasov
Vicepreşedinte al Academiei de construcţii şi arhitectură a U.R.S.S.

STILUL ARHITECTURII NOASTRE

Noi, arhitecţii, am întîmpinat începutul septenalului sub semnul restructurării creatoare a muncii noastre. Ţara a intrat într-o nouă perioadă importantă de dezvoltare, iar noi sîntem datori să răspundem cît mai deplin şi mai bine înaltelor cerinţe pe care ea le pune în faţa arhitecturii.

În primul rînd, este important pentru noi să ştim ce anume să construim şi să dăm la această întrebare un răspuns amplu, în fiecare proiect de oraş sau clădire. Se pune apoi problema din ce anume construim şi în această privinţă aşteptăm răspunsul industriei de materiale şi de fabricate de construcţie. Şi, în sfîrşit, constructorii răspund la întrebarea: cum construim?

Arhitectul, participant direct la toate verigile acestui proces complex, este chemat să asigure calitatea superioară a clădirilor şi a complexelor de clădiri, să creeze maximum de confort pentru oameni, să asigure desăvîrşirea tehnică, economicitatea şi expresivitatea estetică. Tocmai pe această bază multilaterală se naşte noul stil al arhitecturii sovietice.

Problema stilului este una dintre problemele centrale şi totodată deosebit de acută a creaţiei arhitecţilor sovietici. Din păcate, stilul în arhitectură a fost considerat mult timp numai ca o categorie pur estetică. Stilul însă, nu poate fi conceput în afara progresului tehnic şi, ceea ce este mai important, în afara fondului social al arhitecturii, chemate să servească societatea, poporul.

Sarcinile grandioase pe care le trasează arhitecturii sovietice viaţa multilaterală, în impetuoasa dezvoltare a ţării noastre, pot fi rezolvate cu succes numai în condiţiile industrializării largi a construcţiei. Avem în vedere, în primul rînd, sarcinile sociale mari ale arhitecturii, cum sînt dezvoltarea principiilor progresive ale urbanismului, crearea unor tipuri de construcţii de masă, participarea la formarea conştiinţei sociale a omului, a gustului său estetic.

Oraşul ne apare ca un mediu sănătos pentru viaţa oamenilor, în care sînt amplasate, în mod corespunzător, întreprinderile industriale, cvartalele caselor de locuit şi centrele publice, în care sînt folosite multilateral particularităţile naturale pentru organizarea optimă a spaţiului, în care volumul şi proporţiile clădirilor corespund cerinţelor producţiei industriale a construcţiilor. Tocmai în felul acesta concepem noi ansamblul urbanistic ca treaptă superioară a măiestriei arhitecturale şi, prin urmare, ca manifestare superioară a particularităţilor stilului în arhitectură.

Nu putem vorbi despre oraş ca despre o simplă sumă de străzi şi pieţe. Oraşul nostru socialist este un organism unitar, ale cărui elemente servesc dezvoltării şi înfloririi multilaterale a personalităţii omului.

Noi am realizat multe. Dar cu toate acestea nu putem numi nici un singur oraş care să corespundă total acestor cerinţe. Se poate vorbi numai despre unele trăsături ale noului stil în arhitectură.

Aceste trăsături progresive se manifestă, de exemplu, în unele cvartale de locuinţe din oraşele noastre, construite după o concepţie unitară şi după proiecte tip. Aşa este cvartalul al nouălea din Novie Cereomuşki din Moscova, construcţia raionului Scemilovka din Leningrad şi Ceokolovka din Kiev, cvartalele de locuinţe dintr-o serie de oraşe noi cum sînt Voljsk, Kohtla-Iarve, Novaia-Kahovka, Sumgait.

Menţionăm aci orăşelul de locuinţe Gurievsk, născut în anii războiului, în stepa lipsită de apă din Kazahstanul apusean. Urmărim mersul construcţiei noii aşezări muncitoreşti a uzinei de transformatori din Zaporoje. Ne gîndim la fenomenul atît de remarcabil cum e mutarea locuitorilor din 36 de sate mici care s-au unificat în colhozul «Timiriazev» (regiunea Gorki) în trei aşezări de tip orăşenesc. Să privim străzile bine amenajate şi casele confortabile din Ksaverovka din Kievscina, primul oraş colhoznic din Ucraina. În toate aceste locuri vom întîlni străduinţa de a crea pentru oamenii sovietici cele mai bune condiţii de viaţă, de a le asigura o muncă productivă, dezvoltarea lor fizică şi intelectuală.

Pe drumul creării stilului socialist întîmpinăm încă dificultăţi însemnate. Cea mai serioasă dintre acestea este necesitatea de a ţine seama, nu numai de cerinţele actuale faţă de întreprinderile industriale şi agricole, faţă de casele de locuit şi de clădirile publice, faţă de oraşe, de centrele muncitoreşti şi de sate, dar şi faţă de cerinţele zilei de mîine. Tot ceea ce construim este prevăzut pentru o perioadă îndelungată, în orice caz pentru multe decenii. Avem datoria să apreciem arhitectura noastră şi, prin urmare, şi particularităţile sale stilistice, atît din punctul de vedere al contemporanilor noştri, cît şi din punctul de vedere al oamenilor viitorului.

Dacă analizăm problema stilului în directă dependenţă de influenţa tehnicii de construcţie, ne putem uşor convinge de faptul că industrializarea construcţiei creează premisele tehnice materiale pentru dezvoltarea unor calităţi noi în arhitectură. Reducerea greutăţii clădirilor, prin folosirea elementelor de construcţii şi a materialelor progresive, creşterea nivelului de mecanizare a lucrărilor, trecerea la industrializarea totală a elementelor prefabricate, transformarea şantierului de construcţie într-unul de montaj, toate acestea răstoarnă canoanele înrădăcinate de veacuri în arhitectură.

Formarea stilului este influenţată de folosirea betonului armat prefabricat, care constituie baza construcţiei industriale contemporane. Betonul armat intră nemijlocit în sfera arhitecturii, în proiectarea tip, în elaborarea elementelor de construcţii şi a fabricatelor tip, în compoziţia arhitecturală.

Procedeul confecţionării prefabricatelor de beton armat prin laminare, metoda executării elementelor de construcţii cu pereţi subţiri casetaţi, panourile de vitro-cărămizi, panourile din azbociment, din betoane uşoare şi celulare, elementele spaţiale care alcătuiesc camere şi apartamente întregi — toate acestea, nu numai că sînt progresive şi raţionale în sine, nu numai că permit înnoirea fondului material al oraşelor, aşezărilor şi satelor noastre, dar influenţează şi crearea noului stil al arhitecturii socialiste.

În acelaşi timp sîntem datori să subliniem faptul că nu vom putea vorbi despre nici un fel de stil arhitectural, despre nici un fel de succes comun al arhitecturii şi tehnicii, dacă nu va fi mult îmbunătăţită calitatea construcţiei noastre. Efortul de a realiza o simplicitate armonioasă în arhitectură poate fi discreditat printr-o calitate inferioară a construcţiei.

Stilul arhitecturii socialiste se dezvoltă ţinînd seama de particularităţile naţionale. În prezent, o dată cu înflorirea naţiunilor socialiste are loc şi un proces de apropiere între ele. În domeniul arhitecturii, la această apropiere contribuie fără îndoială dezvoltarea unor tipuri unitare de clădiri, pentru deservirea formelor comuniste de muncă, viaţă, cultură, cum şi a unor metode unitare de construcţie industrială înaintată.

Intenţia noastră nu este nicidecum diminuarea rolului tradiţiilor naţionale în arhitectură. În acelaşi timp, însă, este vădit neindicată transpunerea necritică în arhitectura contemporană a procedeelor şi formelor trecutului. Pentru a fi un arhitect naţional în condiţiile sovietice este necesar să creezi opere moderne.

Respectarea particularităţilor naţionale ale arhitecturii sovietice ruse a fost înţeleasă, pînă relativ recent, de unii arhitecţi, ca o restaurare a formelor ruseşti vechi, a formelor clasicismului sau ale barocului rus. Exemple de acest fel ne oferă construcţiile canalului Volga-Don, clădirea înaltă a hotelului din piaţa Komsomolsk din Moscova, staţia de metro «Arbatskaia». Majoritatea arhitecţilor au depăşit această concepţie, dar ea se mai manifestă pe alocuri în practica noastră.

Casa Sovietelor din Belgorod, palatul pionierilor din Riazan, spitalul din Krasnoturinsk, prezentate anul trecut la expoziţia celor mai bune clădiri construite în R.S.F.S.R., au fost clădite după canoane de mult învechite.

Relativ recent a avut loc la Alma-Ata o discuţie cu privire la orientarea creatoare a arhitecturii noastre. În raportul lui M. M. Mendikulov, membru corespondent al Academiei de construcţii şi arhitectură a U.R.S.S., au fost supuse unei critici aspre căutările novatoare ale arhitecţilor. El reproşa absenţa oricăror elemente de decor naţional în proiecte.

Raportorul chema pe arhitecţi să folosească în proiecte o serie de forme arhaice ale arhitecturii din Asia Centrală, cum sînt arcul ogival, cornişele şi capitelurile în formă de stalactite, cupolele, zidurile pline.

Desigur că participanţii la discuţie nu au fost de acord cu tov. Mendikulov. Totuşi, unii arhitecţi, încurajaţi de o asemenea justificare «teoretică» a poziţiilor lor greşite, continuă şi în prezent, după cum a arătat deunăzi a treia sesiune a arhitecţilor din Kazahstan, să frîneze introducerea noului în practica construcţiei.

Elementul principal în orice stil arhitectural îl constituie atitudinea faţă de om şi faţă de nevoile sale. Arhitecţii sovietici nu au fost totdeauna credincioşi acestui principiu. În creaţia anilor postbelici, deşi au fost obţinute numeroase realizări, au avut loc şi denaturări şi exagerări grave, care s-au manifestat în special la construirea clădirilor înalte din Moscova.

Ce exprimă, de exemplu, arhitectura hotelului «Ucraina» sau a casei de locuit de pe cheiul Kotelniceskaia? Ele se caracterizează prin forma fantezistă a planului, prin structura spaţială căutat rafinată, cu numeroase elemente care nu au nici o latilitate, prin elementele de construcţie neraţionale, din care cauză s-a ajuns la un preţ de cost prea mare al apartamentelor. Au trecut numai cîţiva ani, dar sîntem în drept să afirmăm că arhitectura acestor clădiri înalte nu a rezistat probei timpului.

O piatră de hotar care a marcat începutul unei hotărîte restructurări în arhitectură a reprezentat-o Consfătuirea unională a constructorilor din 1954, care a arătat rămînerea în urmă a arhitecturii faţă de nevoile oraşului, faţă de cerinţele construcţiei industriale de masă.

Anii care au trecut au fost ani de serioasă restructurare creatoare a activităţii arhitecţilor. Totuşi, ar fi o greşeală mare să credem că am realizat totul. Aceasta ne-o amintesc permanent cuvintele lui Nikita Sergheevici Hruşciov, rostite în cuvîntarea sa de la Consfătuirea unională a constructorilor din 1958. «Încă nu toţi arhitecţii au renunţat la folosirea unor ornamente inutile, dar scumpe, la faţadele clădirilor — a spus N. S. Hruşciov. Avem destule exemple de acest fel în construirea gărilor, cluburilor şi altor clădiri. Aceasta dovedeşte că restructurarea arhitecturii încă nu s-a terminat. Mulţi înţeleg greşit sarcinile restructurării, în care văd numai o reducere a exagerărilor arhitecturale. În realitate, este vorba de o modificare principială a orientării arhitecturii şi aceasta trebuie dusă pînă la capăt».

Recidivele trecutului se manifestă şi în prezent. Adesea, sub pretextul necesităţii de a da unei clădiri publice unicale formele arhitecturii clasice, ca fiind cele mai bogate şi «veşnic frumoase», sînt reînviate tendinţe formaliste de mult condamnate.

În luna iulie 1959, la şedinţa Consiliului de arhitectură din Voronej a fost analizat proiectul unor pavilioane de învăţămînt ale Institutului tehnologic. Făcînd bilanţul discuţiilor asupra proiectului, arhitectul principal al oraşului,

A. S. Plotnikov, a spus: «Trebuie subliniată orientarea constructivistă dusă pînă la extrem, atît în soluția spațială și de plan, cît și în arhitectura clădirilor înseși, ca nefiind caracteristică pentru orașul Voronej». De la Institutul de proiectare a institutelor de învățămînt superior (Ghiprovuz) s-a cerut să fie «prezentate fragmente de fațade soluționate în caracterul ordinului simplificat, dar cu toate elementele sale (baze, capiteluri, antablament cu cornișă în consolă și atic)».

Inițiatori ai recidivelor de acest fel nu sînt numai arhitecții, dar și unii lucrători ai organizațiilor locale. Recent, la discutarea proiectului clădirii unui teatru-cinematograf ce urmează să fie construit la Minsk, conducătorii organizațiilor republicane din Bielorusia, acceptînd noile principii pe baza cărora a fost soluționat planul arhitectural al clădirii, au formulat o serie de obiecții cu privire la aspectul său exterior. După părerea lor, aspectul simplu al clădirii cinematografului nu s-ar armoniza cu caracterul general al construcțiilor din Minsk, care nu este lipsit, după cum se știe, de elemente de decor și eclectism.

De mult nu se mai recomandă folosirea secțiilor de colț la casele de locuit, ca fiind neeconomice. Totuși, unii conducători din Kiev, discutînd în vara aceasta construcția unuia dintre cvartalele de locuințe care se execută după noi proiecte tip, au cerut să se introducă secții de colț pentru «înfrumusețarea» străzii. Din aceleași considerente s-a dat indicația ca aceste case construite prin metode industriale, din blocuri de cărămizi mari, să fie finisate manual, cu «cărămidă de fațadă».

Este clar că toate acestea sînt un rezultat al neînțelegerii sarcinilor noi care stau în fața arhitecturii, un rezultat al înțelegerii greșite a legăturii dintre arhitectură și industrializarea construcției, al neglijării problemelor de economie.

În ultimii ani s-a manifestat de asemenea tendința imitării formelor exterioare ale arhitecturii contemporane apusene. Unii arhitecți, care înainte recurgeau la forme pseudoclasice arhaice, astăzi nu se dau în lături de a împrumuta mecanic cîte ceva din paginile revistelor apusene de reclamă.

Trebuie să menționăm și o altă tendință nesănătoasă. Unii specialiști — arhitecți și constructori — înțeleg uneori cu totul greșit critica orientării unilateral estetice în arhitectură, apelul în favoarea industrializării construcției și reducerii prețului de cost, ca o negare totală a necesității de a soluționa marile sarcini și probleme sociale ale artei în arhitectură.

Este profund greșită încercarea unor specialiști de a reduce esența arhitecturii ca fenomen social numai la un proces de proiectare, care pe măsura dezvoltării tipizării va fi înlocuit prin simpla alegere a diferitelor elemente tip și a combinațiilor lor. Un astfel de punct de vedere nu are nimic comun cu directivele partidului și guvernului cu privire la dezvoltarea multilaterală a inițiativei și măestriei creatoare a arhitecților sovietici.

Pentru stilul socialist sînt caracteristice simplicitatea rațională și utilitatea maximă. Noi reconsiderăm noțiunea de frumos în arhitectură, noțiune denaturată în perioada cînd era asociată cu bogăția exterioară, demonstrativă, a formelor arhitecturale. Așa-numita «înfrumusețare arhitecturală» apare numai atunci cînd autorul proiectului nu a reușit să găsească tratarea corespunzătoare a elementelor principale ale clădirii și încearcă să «decoreze» reușita sa.

Sîntem datori să dezvoltăm noțiunea de frumusețe bazată pe corespondența dintre calitățile estetice ale clădirii și confortul, soluțiile tehnice și economice înaintate. Nu e nevoie ca pe balcoanele noilor case să apară baluștri paladieni, console decorate sau în stil baroc și cu acant. În definitiv, cîte soluții creatoare interesante nu ascunde în sine același balcon al unei case de locuit din panouri mari sau un panou de perete cu suprafața sa de factură modestă și corespunzător colorată!

Cu cît cerințele față de arhitectură vor fi mai exigente, cu atît mai mult și mai repede se va dezvolta stilul nostru socialist. Dar vom reuși oare, dacă ne vom limita numai la sfera arhitecturii? Se știe doar că în stil se răsfrînge concepția omului asupra întregii vieți, asupra tuturor fenomenelor sale variate.

Desigur că nu e cazul să demonstrăm că stilul arhitectural nu poate fi același pentru clădirile unicale și pentru diferite construcții de masă. Însă deasupra diferențelor dintre construcții, a specificului aspectului lor exterior, ele trebuie și pot avea trăsături comune esențiale, care să creeze unitatea stilului arhitectural al epocii noastre socialiste.

Experiența trecutului, îndeosebi epocile din istoria culturii cum sînt Grecia antică, Renașterea italiană, clasicismul rus, ne învață să creăm un stil unitar. Arhitectura clădirilor și a întregului oraș, caracterul mobilierului și al îmbrăcămintei, pictura și sculptura, toate acestea reprezintă, în unitatea lor, noțiunea de stil istoric.

În prezent, cînd arhitectura noastră a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare, cînd ea înlătură cu succes orice tendință de restauratorism și de exagerări, sîntem în drept să formulăm cerința ca dezvoltarea stilului în arhitectură să nu fie ruptă de dezvoltarea concomitentă a stilului în celelalte domenii ale artei și culturii noastre.

Noțiunea de exces, exagerare, prin care înțelegem, nu numai pierderile materiale, dar și dauna morală, este profund străină ideologiei noastre. Ea contrazice esența creației noastre, pentru care inovația reprezintă un factor determinant, chiar numai în virtutea noutății istorice a însăși societății socialiste. Excesele au fost descoperite tocmai în arhitectură unde risipa a înflorit în mod absolut evident. În urma acestui fapt a fost cu totul legitimă hotărîrea celui de-al XX-lea Congres al P.C.U.S. în problema creării unui stil socialist tocmai în arhitectură, care ocupă, după cum ne-am putut convinge, un loc important în viața societății sovietice.

Greșelile trecutului apropiat, care au dus la formalism, la restauratorism, la eclectism în arhitectură au apărut, în primul rînd, pentru că problema stilului a fost cu totul neglijată în teoria arhitecturii noastre. Teoria urmărea cu indiferență cum arhitecții sovietici imitau direct pe maeștrii Renașterii italiene, ai barocului și empire-ului rus, și nu a criticat la timp orientarea greșită din arhitectura noastră. Mai mult decît atît, unii teoreticieni au justificat interpretarea estetistă unilaterală a noțiunii însăși de stil.

Din învățămintele trecutului sîntem datori să tragem cele mai serioase concluzii.

«Izvestia» 25 noiembrie 1959

cronica

DIN ACTIVITATEA U. A.

ȘEDINȚE ALE COMITETULUI DE CONDUCERE AL U.A.

În ziua de 4 decembrie 1959 a avut loc la Casa Arhitectului ședința lărgită a Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. La ședință, în afară de membrii Comitetului, au participat și membrii Comisiei de cenzori și membrii Comitetului Fondului de arhitectură.

Ședința a fost prezidată de acad. prof. arh. D. Marcu, președintele Uniunii Arhitecților. Participanții la ședință au dezbătut activitatea Fondului de arhitectură, de la înființare pînă în decembrie 1959.

Darea de seamă asupra activității Fondului de arhitectură a fost prezentată de arh. I. Berindei, președintele Comitetului Fondului de arhitectură. La discuții au participat tovarășii: Henrietta Delavrancea, I. Șerban, M. Locar, N. Nedelescu, G. Petrașcu, Sofia Ungureanu, A. Moisescu, G. Gusti, Gh. Lichiardopol și L. David.

Comitetul de conducere a stabilit concluziile sale în legătură cu problemele supuse discuțiilor.

De asemenea, Comitetul de conducere a ratificat componența noului comitet al Fondului de arhitectură, stabilită de Biroul Uniunii Arhitecților. Au fost numiți în noul comitet al Fondului de arhitectură, arhitecții: R. Dudescu, președinte, Gh. Lichiardopol, vicepreședinte, D. Golingher-Galin, Cristina Neagu, Silvia Păun, G. Petrescu și Sofia Ungureanu, membri.

*

În ziua de 29 decembrie 1959 a avut loc ședința Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. Ședința a fost prezidată de acad. prof. arh. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților. Tov. arh. Anton Moisescu, secretarul Uniunii Arhitecților, a prezentat o informare asupra îndeplinirii planului de muncă al U.A. pe semestrul II. 1959. Totodată a fost prezentat proiectul noului plan de muncă pe semestrul I. 1960. După discuții, Comitetul de conducere a aprobat noul plan de muncă.

ALEGEREA NOILOR BIROURI ÎN FILIALELE ȘI CERCURILE U.A.

În cursul lunilor noiembrie și decembrie 1959 au avut loc în toate filialele și cercurile U.A. din capitală și din țară alegerea noilor birouri. Cu aceeași ocazie au fost aleși și delegații care vor participa la conferința pe țară a arhitecților.

Aceste adunări generale au fost totodată un prilej de analizare a activității U.A. și a sarcinilor arhitecților în general.

ADERAREA UNIUNII ARHITECȚILOR LA S.R.S.C.

În vederea popularizării în rîndul maselor a problemelor și realizărilor arhitecturale, Uniunea Arhitecților a aderat ca membru colectiv la S.R.S.C. Totodată Biroul U.A. recomandă membrilor și candidaților U.A. să se înscrie ca membri individuali la S.R.S.C. Înscrierile se fac prin filialele S.R.S.C.

PREMIILE CONCURSULUI DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII PE ANUL 1959

La 19 decembrie 1959, juriul pentru judecarea concursului de acuarele, desene și fotografii executate de arhitecți în anul 1959 și-a încheiat lucrările.

Juriul a acordat pentru acuarele și desene, categoria A (realizări arhitecturale și urbanistice din R.P.R. în perioada 1945—1959) două premii I ex aequo a cîte 1 250 lei și trei premii II ex aequo a cîte 1 000 lei, iar la categoria B (alte obiective arhitecturale și urbanistice din țară și străinătate) două premii ex aequo a 500 lei fiecare.

Pentru fotografii, categoria A (realizări arhitecturale și urbanistice din R.P.R. în perioada 1945—1959) juriul a acordat trei premii ex aequo de 1 000 lei și opt premii a 500 lei fiecare. La categoria B (alte obiective arhitecturale și urbanistice din țară și străinătate) au fost acordate două premii ex aequo de 500 lei fiecare.

PREMII PENTRU PROIECTELE VALOROASE REALIZATE ÎN 1959

Juriul pentru judecarea proiectelor valoroase elaborate în institutele de proiectare, și realizate în cursul anului 1959, și-a încheiat lucrările la 1 decembrie 1959.

Juriul a acordat premii unui număr de 10 proiecte; autorii altor 12 proiecte au beneficiat de o deplasare documentară în R. P. Ungară.

CONFERINȚE

În ziua de 8 decembrie 1959, arh. Vl. Protopopescu a prezentat la Casa Arhitectului o serie de diapozitive colorate cu imagini din R. P. F. Iugoslavia.

*

La 15 decembrie 1959 a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. N. Stoicescu «Însemnări din R. P. Bulgaria». Conferința a fost însoțită de proiecții de fotografii reprezentînd construcții noi din Bulgaria.

DEPLASĂRI DE STUDII

În zilele de 12 și 13 decembrie, un grup de 24 de arhitecți a vizitat, în cadrul unei deplasări documentare, cetatea și fabrica de faianță din Sighișoara, orașul vechi, monumentele istorice și muzeul Brukenthal din Sibiu, precum și biserica fortificată de la Cisnădie, lîngă Sibiu.

EXPOZIȚII

Între 7 și 26 decembrie 1959 a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția proiectelor prezentate la concursul pentru «Sistematizarea pieței Unirii din București».

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ DE LA VARȘOVIA

Între 8 și 17 octombrie 1959 a avut loc la Varșovia conferința internațională cu tema «Dezvoltarea orașului contemporan și problemele centrelor sale istorice», organizată de Societatea Arhitecților Polonezi în colaborare cu Academia Poloneză de Științe. Această conferință a fost o urmare a Congresului internațional consacrat problemei «Actualitatea urbanistică a monumentelor și a centrelor istorice», care a avut loc la Milano în 1957. La această conferință au participat arhitecții romîni V. Bilcuirescu și R. Rău.

CĂRȚI NOI ÎN BIBLIOTECA U.A.

În luna decembrie, în biblioteca U.A. de la Casa Arhitectului au intrat numeroase cărți de arhitectură și construcții din R. D. Germană.

Cărțile pot fi cercetate în orele de program ale bibliotecii (în fiecare zi, între 8—14,30 și 17,30—20,30).

СОДЕРЖАНИЕ

ЗАДАЧИ АРХИТЕКТОРОВ И СТРОИТЕЛЕЙ В 1960 ГОДУ (стр. 3). Передовая статья этого номера посвящена задачам, которые предстоит выполнить архитекторам в новом 1960 году в результате решений пленума ЦК РРП, состоявшегося 3—5 декабря 1959 года.

Значительно расширенны в этом году масштабы строительства (только в области жилищного строительства намечается рост на 50 проц.) требуют усиления проектной работы и нахождения лучших методов для неуклонного снижения себестоимости работ, как и для улучшения качества строительства и повышения комфорта.

ВАЖНОЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ ОБ УЛУЧШЕНИИ ПЛАНИРОВКИ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ. — (стр. 4) В статье говорится о недавно вынесенных Советом Министров РНР постановлениях об улучшении планировки различных населенных пунктов посредством объединения областных проектных институтов с работающими при Народных советах Отделами архитектуры и планировки, а также посредством создания при областных народных советах Управлений планировки, архитектуры и проектирования строительства. Эти управления, возглавляемые главным архитектором области, смогут обеспечить наилучшие условия разработки необходимых нашим городам проектов архитектуры и планировки.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Проф. арх. О. Дойческу — ИЗУЧЕНИЕ ВОПРОСА ПЛАНИРОВКИ МАГИСТРАЛИ СЕВЕР—ЮГ В г. БУХАРЕСТ (стр. 5). В статье представлен разработанный Бухарестским проектным институтом, проект дополнения и реконструкции одной из бухарестских магистралей, магистраль Север—Юг. Анализируются трудности, на пути применения нового проекта планировки, порожденные унаследованным положением беспорядочного строительства.

Доцент арх. Р. Лауриан — ВОПРОСЫ, ПОРОЖДЕННЫЕ ПЛАНИРОВКОЙ КАЛЯ ВИКТОРИИ И МАГИСТРАЛИ СЕВЕР—ЮГ В г. БУХАРЕСТ (стр. 12). В этой статье анализируется и комментируется проект планировки Каля Виктории, опубликованный в номере 6/1959 г. журнала «Архитектура РНР», как и помещенный в этом номере проект магистрали Север—Юг. Автор статьи считает, что оба проекта односторонне трактуют вопросы планировки, настаивая главным образом на оформление обрамления.

Он указывает также на недостатки, вытекающие из частичного изучения вопросов планировки, как и на положительные качества и удачные решения, предлагаемые данными проектами, обращает внимание на ряд сомнительных решений и вносит кое-какие предложения. В общих чертах, рекомендуется затушевать обрамление как и отказаться от отдельных акцентов и погони за разнообразием, придерживаясь более строго выдержанного подхода.

Арх. Т. Эволчану — КОНКУРС НА ЛУЧШИЙ ПРОЕКТ ПО ПЛАНИРОВКЕ БУХАРЕСТСКОЙ ПЛОЩАДИ ОБЪЕДИНЕНИЯ (стр. 14). В статье представлены основные вопросы, связанные с планировкой бухарестской Площади Объединения, и подводятся итоги конкурса, объявленного с целью разрешения этих вопросов.

Обрисовав настоящее положение вещей и уточнив тему и критерии суждения, автор статьи подвергает критическому анализу представленные проекты, а затем более подробно описывает те из них, которые были награждены премиями и похвальными отзывами.

ТВОРЧЕСКИЕ ДИСКУСИИ В СВЯЗИ С ПРОЕКТАМИ ПРЕДСТАВЛЕНЫ НА КОНКУРСЕ «ПЛАНИРОВКА ПЛОЩАДИ ОБЪЕДИНЕНИЯ г. БУХАРЕСТА» (стр. 20). Под этим заголовком рассказано о творческой дискуссии, проведенной 22 декабря 1959 года в Союзе архитекторов РНР по следам «Конкурса по планировке бухарестской площади Объединения».

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Т. Иконому — ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕАТР В ГОРОДЕ СТАЛИН (стр. 24). Новое здание театра в городе Сталин расположено на одной из важнейших магистралей города. Оно предназначается для драматических спектаклей, при случае и для концертов. Зал рассчитан на 800 мест. Приведенный в исполнение проект частично включает существовавший уже железобетонный остов, наличие которого породило целый ряд трудностей при решении.

Приемная часть здания распределена на двух этажах вокруг главной лестницы. Основной доступ в зрительный зал обеспечен на среднем уровне, между этими двумя этажами, что значительно облегчает движение.

Что касается декоративной части цвет широко использован как для внутреннего, так и для внешнего оформления театра. Надо однако, сказать, что в общих чертах в пластике здания чувствуется склонность к классицизму.

Арх. П. Е. Миклеску — КРИТИЧЕСКИЕ ЗАМЕТКИ О ГОСУДАРСТВЕННОМ ТЕАТРЕ В ГОРОДЕ СТАЛИН (стр.27). Несмотря на то, что в общих чертах автор считает композицию здания хорошо уравновешенной и об емы свободно и ясно выраженными, он делает все же ряд критических замечаний. Так, например, по его мнению слишком много внимания уделено помещениям, предназначенным для приема, а помещения, отведенные для артистов и репетиций разрешены неудовлетворительно. Отмечается также и отсутствие единства в пластическом оформлении зрительного зала; оно страдает эклектизмом и чрезмерной перегруженностью.

Архитекторы Г. Бакалу и Г. Кристя — НОВЫЕ ШКОЛЫ НА 24 КЛАССА, ПОСТРОЕННЫЕ В БУХАРЕСТЕ (стр. 30). В 1959 году в десяти районах столицы были построены школы нового типа на 24 класса. Экономическое решение проекта соответствует всем требованиям нормативов по ориентации площади, высоте классных помещений, освещенности и т.д. Здание это трехэтажное.

Характеристика проекта отличается своей способностью применения к любой стройплощадке, при любых ориентации и доступам. Помимо классных помещений школа имеет лабораторию, мастерские для политехнизации преподавания, библиотеку, медицинский кабинет и т.д.

Арх. Н. Петрашинку — ТИПОВЫЙ ПРОЕКТ СЕЛЬСКОЙ ШКОЛЫ С 16-ю КЛАССНЫМИ ПОМЕЩЕНИЯМИ (стр. 35). В статье представлен новый типовый проект школы с 16 классными помещениями, разработанный Проектным институтом типового строительства на основе тематики, пересмотренной Министерством образования и культуры.

Благодаря целесообразному проектированию и распределению функций достигнуто сокращение застроенной площади на 19 проц. и себестоимости на 25 проц. по сравнению с ранее разработанным типом школы.

ОТДЕЛЬНЫЕ КРИТИЧЕСКИЕ ЗАМЕЧАНИЯ В СВЯЗИ С НОВЫМИ ПРОЕКТАМИ ШКОЛ (стр. 37). Арх. Н. Дрэган считает, что представленные проекты школ чрезвычайно экономичны по сравнению со старыми проектами, так как стоимость каждого отдельного классного помещения снижена со 130.000 лей на 90.000. По его мнению, эти проекты включают и новые функции, выполнения которых требует расширения учебного процесса (мастерские для политехнизации преподавания, современно оснащенные лаборатории и т.п.).

Автором проектов по большей части удалось добиться осуществления небольших фронтов фасадов, как и наилучшей ориентации для классных помещений и приятного внешнего оформления.

Уточнив нормативы, заложенные в основу разработки проектов, арх. Н. Романкану приводит пространственные и стоимостные показатели, сравнивая их с типовым проектом 1958 года. Автор указывает также на положительные качества данных решений, отмечая при этом, в какой мере они удовлетворяют требованиям учебного процесса, как и существующие недостатки, а в заключение утверждает, что проекты 1959 года и экономнее и лучше предыдущих.

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Вера Улик Харитон — ЗАВОД II ОКОННОГО СТЕКЛА В БЛЕЖОЕ (стр. 40). В конце строительства комбинат будет иметь цех смеси сырьевых материалов, два завода для вытягивания листового стекла, оснащенные двумя агрегатами Фурко, два переходных мостика, соединяющие их с цехом упаковки стекла, и две ванные печи.

Работы начались в 1959 году. До сих пор закончен Завод II листового оконного стекла, один из мостиков ведущий в цех упаковки, и одна из ванных печей.

При заводе построены культурно-бытовые объекты с раздевалками, душевыми и уборными для рабочих завода и упаковочного цеха.

Арх. Мирча Энеску, арх. М. Галешану — ВИНОДЕЛЬЧЕСКИЕ КОМБИНАТЫ В ВАЛЯ КЭЛУГАРЯСКА И ТОХАНЬ (стр. 42). С целью получения все большего и большего количества вин и обеспечения устойчивости и гомогенизации различных сортов вина спроектированы и построены в этом году два больших винодельческих комбината в Валя Кэлугаряска и Тохань. Технологический процесс на этих предприятиях почти полностью механизирован.

Каждый из комбинатов состоит из главного корпуса, в котором развертывается винодельческий процесс, хранятся и обрабатываются вина, второго корпуса, в котором перерабатываются субпродукты и ряда погребов для естественного старения вина.

Арх. П. Михалик — ЛИТЕЙНЫЙ ЦЕХ ЦВЕТНЫХ МЕТАЛЛОВ И ПРЕЦИЗИОННОГО ЛИТЬЯ (стр. 45). В рамках крупного комбината черной металлургии в Решице развивается и сектор литейных цехов в Мочуре, где в настоящее время строится цех прецизионного литья и литья цветных металлов.

Решение организации пространств и технологических линий при участии архитектора, позволило применить ряд новых технических способов для структурной системы.

Технологическая функциональность и экономичность решения в отношении первоначальных капиталовложений, как и в отношении снижения себестоимости продукции выполнены, причем достигнуты чрезвычайно благоприятные технико-экономические показатели.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

А. Власов, заместитель президента Академии архитектуры и строительства СССР— СТИЛЬ НАШЕЙ АРХИТЕКТУРЫ (стр. 48). Статья, переведенная из газете «Известия» от 25 ноября 1959 года.

ХРОНИКА (стр. 49) содержит ряд кратких сообщений о деятельности Союза архитекторов РНР за декабрь 1959 года.

НА ОБЛОЖКЕ: Новая школа на 24 класса Р-н Флореска, г. Бухарест.

SOMMAIRE

LES TÂCHES DES ARCHITECTES ET DES CONSTRUCTEURS EN 1960 (p. 2) L'éditorial de ce numéro est consacré aux tâches qui font face aux architectes dans cette nouvelle année, tâches qui resultent des décisions de la Séance Plénière du Comité Central du Parti Ouvrier Roumain, du 3—5 Décembre 1959.

Le volume des constructions grandement augmenté cette année (rien que dans le domaine des constructions de logements on prévoit une augmentation de 50%) impose une activité d'élaboration plus intense et la recherche des meilleures méthodes pour la baisse continuelle du coût de devis des travaux, ainsi que l'amélioration de leur qualité et du confort.

UNE IMPORTANTE DÉCISION POUR L'AMÉLIORATION DE L'ACTIVITÉ D'AMÉNAGEMENT DES LOCALITÉS (p. 4) L'article présente l'une des récentes décisions prises par le Conseil des Ministres de la R.P.R. pour l'amélioration de l'activite d'aménagement des localités par l'unification des Instituts départementaux pour l'établissement de projets avec les Sections d'architecture et aménagements qui existent auprès des Conseil populaires et la création d'une Direction d'aménagement, architecture et projets de constructions auprès des Conseils populaires régionaux. Ces Directions, qui seront dirigées par l'architecte en chef de la région, assureront l'élaboration, dans les meilleures conditions possibles, des projets d'aménagaments nécessaires à nos villes.

URBANISME

Prof. arch. O. Doicesco — ÉTUDES POUR L'AMÉNAGEMENT DE L'ARTÈRE PRINCIPALE NORD-SUD DE LA VILLE DE BUCAREST (p. 5). L'article présente l'étude faite dans le cadre de l'Institut Proiect-Bucureşti pour l'aménagement et la reconstruction d'une artère principale de la ville de Bucarest, l'artère Nord-Sud, en faisant aussi l'analyse des difficultés provenant du désordre de l'ancienne situation, quant à l'application du nouveau plan d'aménagement.

Conf. arch. R. Laurian — QUELQUES ASPECTS DE L'AMÉNAGEMENT DE LA CALEA VICTORIEI ET DE L'ARTÈRE NORD-SUD DE LA VILLE DE BUCAREST (p. 12). L'article analyse et commente l'étude sur la Calea Victoriei publiée dans le No. 6/1959 de la revue « L'architecture de la R.P.R. » et l'étude sur l'artère Nord-Sud présentée dans ce numéro. L'auteur de l'article considère que ces études présentent les problèmes d'aménagement d'une manière unilatérale, en mettant l'accent sur la solution du cadre.

On montre ensuite les inconvénients issus de l'étude partiale des problèmes d'aménagement, on présente les qualités et les solutions suggestives des projets respectifs, tout en attirant l'attention sur certaines solutions discutables et en donnant quelques suggestions. En général, on recommande de temperer le cadre, de renoncer a certains accents et excès de variété et l'adoption d'une tenue plus sobre.

T. Evolceanu, architecte — CONCOURS POUR L'AMÉNAGEMENT DE LA PLACE UNIRII DE BUCAREST (p. 14) L'article présente les problèmes principaux liés à l'aménagement de la place Unirii de Bucarest et la manière dont a eu lieu le concours organisé pour la solution de ces problèmes.

Après avoir examiné la situation actuelle et présenté le thème et les critériums de jugement, l'auteur de l'article fait l'analyse critique des projets présentés, suivie de la description plus détaillée des projets qui ont reçu des prix et des mentions.

DISCUSSION SUR LES PROJETS PRÉSENTÉS AU CONCOURS POUR « L'AMÉNAGEMENT DE LA PLACE UNIRII DE BUCAREST » (p. 20) Compte-rendu sur la discussion de création qui a eu lieu le 22 Décembre 1959 à l'Union des Architectes sur le « Concours pour l'aménagement de la place Unirii de Bucarest ».

CONSTRUCTIONS SOCIALES-CULTURELLES

Th. Iconomu, architecte — LE THÉÂTRE D'ÉTAT DE LA VILLE STALINE (p. 24) La nouvelle bâtisse du Théâtre de la Ville Stalina est emplacée sur l'une des artères principales de la ville et destinée aux spectacles dramatiques et, à l'occasion, aux spectacles musicaux. La capacité de la salle est de 800 places. Le projet réalisé englobe partiellement un squelette en béton armé existant, qui a donné naissance à de nombreuses difficultés dans la solution du problème.

La partie destinée à la réception se déploie sur deux niveaux autour de l'escalier principal; l'accès principal à la salle de spectacles se fait à demi-niveau par rapport aux niveaux de la réception, ce qui assure une grande facilité de circulation.

Pour la décoration on a fait usage de beaucoup de couleur, tant à l'intérieur qu'à l'extérieur; l'expression plastique générale se ressent toutefois d'une tendance classicisante.

P. E. Miclesco, architecte — NOTES SUR LE THÉÂTRE D'ÉTAT DE LA VILLE STALINE (p. 27) Considérant en général la composition de l'ensemble bien équilibrée et les espaces librement et clairement exprimés, l'auteur fait une série d'observations critiques sur l'ampleur trop grande donnée à la réception, sur la solution peu satisfaisante de la partie destinée aux artistes et aux répetitions, ainsi que sur le manque d'unité dans la plastique qui pêche par ecclectisme et par un décor surchargé (dans la salle de spectacles).

D. Bacalu et G. Cristea, architectes — LES NOUVELLES ÉCOLES À 24 CLASSES BÂTIES À BUCAREST (p. 30) Le nouveau type d'école à 24 classes, a été bâti en 1959 (dans 10 points différents de la Capitale). La solution économique du projet remplit toutes les normes requises quant à l'orientation, surface, hauteur des classes, éclairage, etc. La bâtisse a 3 niveaux (rez-dechaussée + 2).

Le parti a la qualité de pouvoir être adapté aisément à n'importe quel terrain avec n'importe quelle orientation et voies d'accès; en dehors des classes, l'école est pourvue de laboratoires, ateliers techniques, bibliothèque, cabinet médical, etc.

N. Petraşinco, architecte — PROJET-TYPE POUR ÉCOLE À 16 CLASSES POUR MILIEU URBAIN (p. 35) On y présente le nouveau projet-type d'école à 16 classes réalisé à l'Institut de Projets de constructions-type (IPCT) en prenant comme base le thème revu par le Ministère de l'Enseignement et de la Culture.

Par une judicieuse élaboration et les dimensions justes des fonctions, l'on a pu réduire la surface bâtie par 19% et le prix de revient par 25%, par rapport au type d'école élaboré antérieurement.

QUELQUES OBSERVATIONS CRITIQUES SUR LES NOUVEAUX PROJETS D'ÉCOLES (p. 37) N. Drăgan, architecte, considère que les projets d'école présentés sont très économiques par rapport aux anciens projets, le coût d'une salle de classe ayant diminué de 130.000 lei à 90.000 lei; ces projets comprennent aussi de nouvelles fonctions requises par le développement de l'enseignement (ateliers techniques, laboratoires modernes, etc.).

Les auteurs de projets ont réussi, en partie, à obtenir des fronts de façade réduits, les meilleures orientations pour les classes ainsi qu'un aspect extérieur agréable.

Après avoir précisé les directives qui ont servi comme base à l'élaboration des projets, N. Romaşcanu, architecte, donne les index d'espace et de coût par rapport au projet-type élaboré en 1958. Il montre ensuite les qualités des solutions données, la manière dont les projets répondent à l'enseignement moderne, ainsi que les défauts constatés, tout en concluant que les projets élaborés en 1959 sont plus économiques et meilleurs que ceux élaborés antérieurement.

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Vera Ulic Hariton, architecte — L'USINE II DE VITRES ÉTIRÉES — BLEJOI (p. 40) Le complèxe comprendra, dans la phase finale, une salle de mélange, deux usines à étirer les vitres comprenant deux agrégats Fourcault, deux passerelles de liaison avec l'atelier d'embalage et deux fours à brûler débiteuses et flotteurs.

Les travaux ont commencé en 1959; ont été exécutés jusqu'à présent: l'usine II de vitres étirées, la passerelle de liaison avec l'atelier d'embalage et un four à brûler débiteuses et flotteurs.

L'usine comprend aussi un groupe social avec vestiaires, douches, w.c. pour les ouvriers de l'usine et ceux de l'atelier d'embalage.

Mircea Enesco, I. Găleşanu, architectes — LES COMPLÈXES DE VINIFICATION DE VALEA CĂLUGĂREASCĂ ET TOHANI (p. 42) En vue d'obtenir des quantités de plus en plus grandes de vins et pour assurer une stabilisation et homogénéisation des différentes sortes de vins, l'on a élaboré et construit cette année deux grands complèxes de vinification à Valea Călugărească et Tohani, dont le processus technologique est presqu'entièrement automatisé.

Chaque complèxe comprend un pavillon principal où a lieu la vinification et le traitement du vin, un pavillon secondaire pour les sous-produits et un groupe de caves pour la maturation naturelle du vin.

P. Mihalik, architecte — UNE FONDERIE DE MÉTAUX NON-FERREUX ET DE PRÉCISION (p. 45) Dans le cadre des grandes usine de l'industrie sidérurgique de Reşiţa, on développe aussi le secteur des fonderies de Mociur, où l'on est en train d'exécuter une fonderie de métaux non-ferreux et de précision.

L'organisation des espaces et des flux technologiques, à laquelle l'architecte a pris aussi part, a permis l'utilisation de nouvelles solutions techniques pour le système structural.

La fonctionnalité technologiques et l'économie de la solution en ce qui concerne les investissements initiaux, ainsi que la réduction du prix de revient du produit ont été réalisées, ce qui a eu comme résultat des index techniques-économiques extrêmement favorables.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

A. Vlasov, vice-président de l'Académie de Constructions et Architecture de l'U.R.S.S. — LE STYLE DE NOTRE ARCHITECTURE (p. 48) article traduit du journal « Izvestia » du 25 Novembre 1959.

La CHRONIQUE (p. 49) comprend des courts compte-rendus sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. au mois de Décembre 1959.

Notre couverture:
L'école nouvelle à 24 classes du quartier Floreasca—Bucarest.

ARHITECTURA
R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

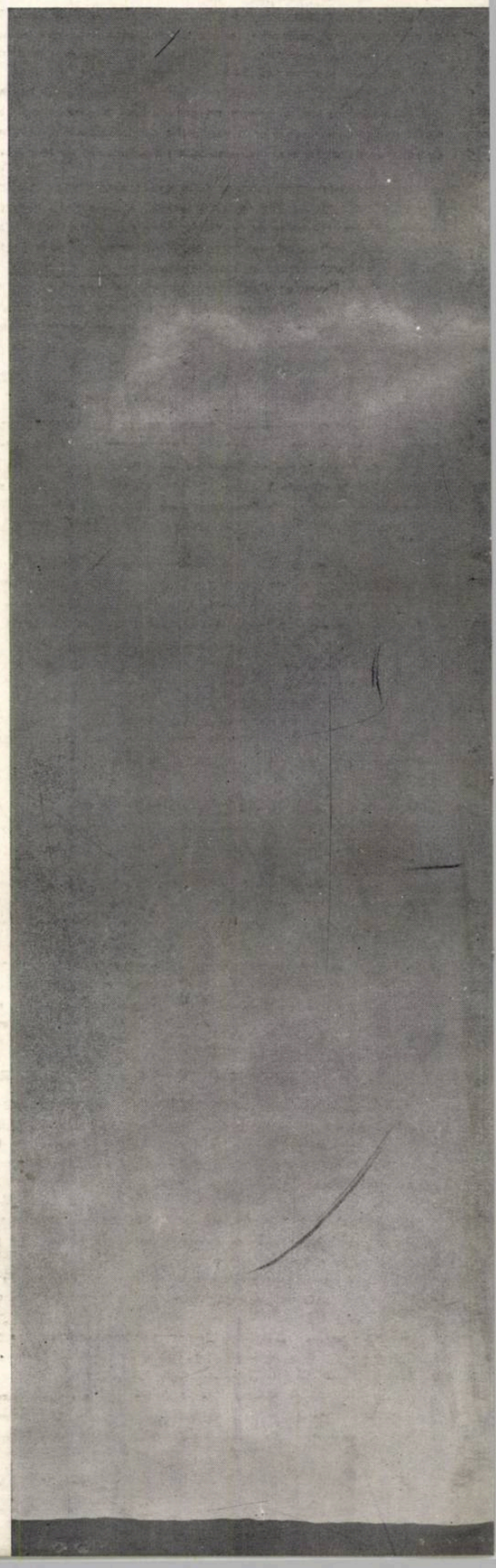

REDACȚIA : BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAȚIA REVISTEI BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4, București

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 2 (63) • MARTIE–APRILIE • 1960

ARHITECTURA R.P.R.

2
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei nr. 9. — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 2 (63) MARTIE — APRILIE 1960

MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1885

EDITORIAL	2	90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin
	4	Importante directive pentru proiectarea și execuția noilor locuințe
MAGAZINE ȘI RESTAURANTE	6	Arh. D. Hardt Magazinele Capitalei
	12	Gh. Teodorașcu, arh. Al. Constantinescu, A. Uricaru Forme noi de deservire în comerț
	16	Pavilion pentru prezentarea mostrelor de mărfuri
	18	Crama « Pădurea Băneasa »
	19	Lacto-bar « Dorna »
	20	Bufetul « Carpați » din Orașul Stalin
	21	Restaurante noi în București
	22	Agenția TAROM din București
	23	Magazine noi în București
TEHNICA NOUĂ IN CONSTRUCȚII	24	Ing. M. Drimer, arh. A. Kereaski, ing. M. Lazăr, arh. E. Popescu O clădire experimentală din panouri mari
	29	Arh. L. Garcia Construcții de beton monolit turnat în tencuială-cofraj
	32	Arh. E. Vernescu, ing. G. Aznavorian, ing. L. Antohie Procedee noi de execuție și finisaj la un bloc de locuințe în București
	34	Arh. C. Lăzărescu Probleme și materiale actuale în finisarea construcțiilor de locuințe (I)
PROIECTAREA TIP	38	Arh. V. Matiușov Studii și schițe directive pentru cantine
	41	Arh. Aurelia Teodorescu, arh. C. Borcea Observații critice asupra studiului de cantine
	43	Arh. Mihai Enescu Mobilier tip pentru locuințe
TEORIA ARHITECTURII	48	A. Vlasov Orientarea arhitecturii sovietice în condițiile dezvoltării continue a industrializării construcțiilor
	53	Arh. I. Silvan
CRONICA	54	Din activitatea U.A.
		Arh. V. Bilciurescu, arh. R. Rău « Dezvoltarea orașului contemporan și problemele centrelor sale istorice »

Coperta: Noul magazin de prezentare a mobilei de pe calea Victoriei — București — Vederi interioare

90 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI

V. I. LENIN

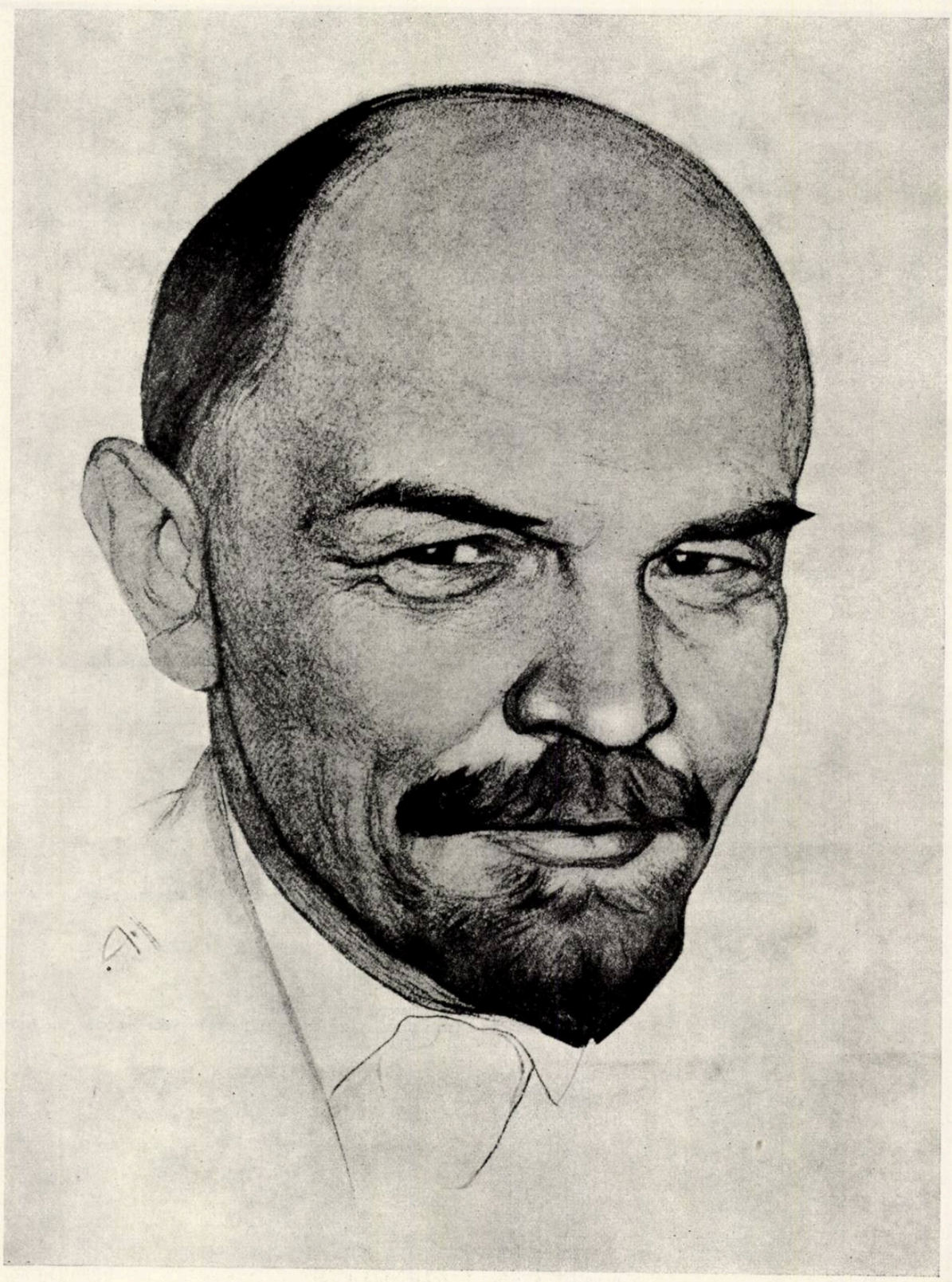

La 22 aprilie întreaga omenire progresistă sărbătorește împlinirea a 90 de ani de la nașterea genialului teoretician și conducător al clasei muncitoare, Vladimir Ilici Lenin.

Leninismul, apărut în noile condiții social-politice proprii epocii imperialismului, reprezintă marxismul epocii imperialiste și al revoluțiilor proletare, marxismul epocii construirii socialismului și comunismului și constituie astăzi adevăratul stindard al tuturor forțelor progresiste din epoca noastră.

V. I. Lenin a apărut pe arena luptei revoluționare în ultimul deceniu al secolului trecut, în perioada cînd în Rusia proletariatul industrial își încerca puterea în primele bătălii de clasă și se ridica ca o forță politică de sine stătătoare. Apropiindu-se o nouă perioadă de lupte, în fața clasei muncitoare se puneau noi sarcini, care nu puteau fi rezolvate fără biruirea oportunismului Internaționalei a II-a, fără reînvierea spiritului revoluționar al marxismului. A fost necesar nu numai să se pună capăt oportunismului, să se restabilească învățătura lui Marx, dar și să se dezvolte în mod creator marxismul. Această muncă gigantică a îndeplinit-o Vladimir Ilici.

Marea viabilitate a leninismului constă în faptul că această măreață învățătură reflectă necesitățile cele mai imperioase ale epocii noastre, corespunde întru totul cerințelor legilor obiective ale dezvoltării sociale și coincide în modul cel mai deplin cu interesele vitale ale maselor de oameni ai muncii. Tocmai în caracterul profund științific al leninismului se află izvorul marii sale viabilități.

Apărînd cu fermitate învățătura elaborată de Marx și Engels de denaturările oportuniste și revizioniste, situîndu-se cu consecvență pe pozițiile proletariatului revoluționar, Lenin a generalizat în același timp cu o deosebită profunzime experiența dobîndită de proletariat în lupta de clasă în condițiile imperialismului, precum și cele mai importante cuceriri ale științei, aducînd o contribuție uriașă la dezvoltarea marxismului în ansamblu, la înarmarea clasei muncitoare.

Analizînd în mod științific legile obiective de dezvoltare economică și politică a noului stadiu de dezvoltare a capitalismului — imperialismul — și ajungînd la concluzia că imperialismul este un «capitalism muribund, în putrefacție» și «ajun al revoluției socialiste», Lenin a dezvoltat profund și multilateral teoria marxistă a revoluției. Ideile leniniste despre posibilitatea și necesitatea transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă, despre posibilitatea victoriei revoluției socialiste la început într-o singură țară, planul leninist de construire a socialismului, și-au găsit confirmarea deplină în practica revoluției și construcției socialiste în U.R.S.S. și în țările de democrație populară.

De numele și activitatea neobosită a lui Lenin este legată făurirea partidului de tip nou, marxist-leninist, al clasei muncitoare. Lenin a înțeles în modul cel mai profund că numai un partid înarmat cu o teorie revoluționară, intransigent față de orice fel de manifestări oportuniste, revizioniste, este capabil să atragă după sine masele largi de oameni ai muncii și să le ducă spre victorie.

Subliniind permanent că elementul esențial al învățăturii marxiste îl constituie dictatura proletariatului, Lenin arată: «Trecerea de la capitalism la comunism nu poate să nu dea, firește, o abundență și o diversitate enormă de forme politice, dar esența lor va fi inevitabil aceeași: dictatura proletariatului». Viața, inclusiv experiența țării noastre, a confirmat pe deplin această teză leninistă.

Nu există domeniu al ideologiei marxiste în care Lenin să nu fi adus o contribuție importantă. Continuînd «Capitalul» lui Marx, el dezvăluie în lucrarea sa fundamentală «Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului» specificul acestui stadiu, legile caracteristice ce-l guvernează și trage concluziile social-politice corespunzătoare cu privire la inevitabilitatea răsturnării revoluționare a capitalismului. În lucrările sale consacrate filozofiei marxismului și îndeosebi în «Materialism și empiriocriticism», V. I. Lenin demască cu vehemență încercările perfide de revizuire a filozofiei marxiste, dezvăluie cauzele rătăcirilor în știință de la sfîrșitul sec. XIX și pe baza generalizării celor mai noi descoperiri științifice dezvoltă creator filozofia marxistă — materialismul dialectic și istoric. De o mare actualitate este principiul partinității în filozofie, artă și știință, elaborat multilateral de către Lenin.

Ca nimeni altul, Lenin a reușit să prevadă cu preciziunea științifică ce-l caracteriza drumul dezvoltăii societății; schimbările intervenite în ultimele decenii pe plan mondial sînt o confirmare strălucită a leninismului: formarea sistemului mondial al socialismului și succesele istorice obținute în întrecerea cu capitalismul, destrămarea sistemului colonial al imperialismului, creșterea vertiginoasă a luptei de clasă a proletariatului din țările capitaliste etc.

O deosebită importanță în condițiile actuale o capătă teza leninistă cu privire la politica de pace a statului socialist. Încă din prima zi a creării sale, Statul Sovietic a pus la baza politicii sale externe principiul leninist al coexistenței pașnice și a luptat neobosit pentru asigurarea unei păci trainice între țări cu orînduiri sociale deosebite. La Congresul al VII-lea al Sovietelor, Lenin a trasat ca sarcină Statului Sovietic «...să continue sistematic politica de pace, luînd măsurile necesare ca această politică să fie încununată de succes». Principiul leninist al coexistenței pașnice capătă astăzi o recunoaștere tot mai largă.

Leninismul este sintetizarea experienței mișcării revoluționare a tuturor țărilor. Strategia și tactica leninistă sînt potrivite, sînt obligatorii pentru partidele proletare din toate țările. Vladimir Ilici Lenin spunea că «bolșevismul poate servi ca model de tactică pentru toți». Construirea cu succes a socialismului în țările de democrație populară dovedește încă o dată în mod strălucit viabilitatea învățăturii leniniste.

Marile succese obținute de poporul nostru pe drumul făuririi socialismului se datoresc în primul rînd faptului că partidul nostru s-a condus și se conduce în mod neabătut după învățătura marxist-leninistă.

«Experiența proprie a poporului nostru — spune tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej — confirmă încă o dată justețea ideilor măreție ale marxism-leninismului, justețea drumului luminos al socialismului, pe care merg oamenii muncii conduși de partid».

Aplicînd în mod creator la condițiile țării noastre ideile leniniste atotbiruitoare, partidul nostru a reușit, conducînd cu înțelepciune masele populare și folosind sprijinul internaționalist al primului stat socialist, să răstoarne dictatura burgheziei și moșierimii, să instaureze dictatura proletariatului, să făurească o trainică alianță între clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și să pornească la înfăptuirea unor transformări revoluționare radicale în economia și cultura țării noastre, menite să asigure un trai fericit celor ce muncesc.

Succesele obținute pe drumul socialismului sînt într-adevăr măreție.

Marile progrese realizate în lichidarea înapoierii economice a țării, creșterea rapidă a producției industriale, care în anul 1959 a întrecut de 4—5 ori nivelul anului 1938, dezvoltarea Romîniei ca țară industrială, transformarea socialistă a agriculturii, revoluția culturală, arată cît de bogate sînt roadele eforturilor creatoare ale oamenilor muncii îndrumați de partid pe calea luminată de învățăturile lui Lenin. În 1960 industria siderurgică va produce de peste două ori mai mult oțel decît în 1955 și de peste două ori mai multe laminate; volumul producției siderurgice este de șapte ori mai mare decît în 1938. Industria construcțiilor de mașini produce anul acesta de peste două ori mai mult decît în 1955; în industria chimică producția crește în 1960 de 2,3 ori față de 1955. Se îndeplinesc cu aproape un an mai devreme principalele prevederi ale planului de electrificare pentru etapa de 10 ani, 1951—1960.

Sarcina trasată de Congresul al II-lea al Partidului cu privire la transformarea socialistă a agriculturii se îndeplinește cu succes; la 1 martie 1960 sectorul socialist din agricultură cuprindea 76,6% din suprafața arabilă a țării și 76,4% din totalul familiilor țărănești.

Pe baza acestor succese hotărîtoare obținute, partidul nostru a pus în fața poporului sarcina măreață de a termina în linii mari în perioada 1960—1965 construirea socialismului și de a trece într-o nouă etapă, aceea a desăvîrșirii construirii socialismului. «Linia generală pe care o vom urma pentru realizarea acestei sarcini istorice — arată tovarășul Gh. Gheorghiu—Dej — este continuarea susținută a politicii de industrializare a țării, punînd

în centrul ei dezvoltarea industriei grele, cu pivotul ei, industria constructoare de mașini».

Elaborînd învățătura despre construirea socialismului, Lenin a prevăzut în mod strălucit amploarea muncii constructive a maselor populare conduse de partid, a căror energie creatoare descătușată de făurirea noilor relații de producție, devine o uriașă forță materială care schimbă fața întregii țări.

«...Socialismul ascunde în el forțe uriașe — spunea Lenin — ...omenirea a trecut acum la un nou stadiu de dezvoltare, care oferă posibilități extraordinar de strălucite».

Transpunerea în viață de către partidul și statul nostru a planului leninist de construire a socialismului — industrializarea socialistă a țării, transformarea socialistă a agriculturii și revoluția culturală — a creat posibilități și perspective uriașe de dezvoltare a construcțiilor și arhitecturii în țara noastră. Dezvoltarea economiei și culturii, ridicarea necontenită a nivelului de trai al celor ce muncesc au pus în fața sectorului de construcții și arhitectură sarcini de o deosebită importanță. În perioada 1950—1958 investițiile în lucrările de construcții-montaj au totalizat peste 54 miliarde lei. Pe întinsul patriei noastre au apărut sute de fabrici, s-au creat noi ramuri ale industriei; totalul suprafeței de locuințe construite în 1951—1958 a reprezentat mai mult de 23 milioane m².

Pentru prima dată arhitecților și constructorilor li s-a deschis un cîmp larg, nelimitat, de acțiune, posibilitatea de a desfășura o activitate reală, constructivă în folosul maselor largi ale poporului, pe care regimul trecut îl excludea cu perseverență din cercul de preocupări ale constructorilor.

Lenin sublinia în repetate rînduri că socialismul va învinge capitalismul printr-un nivel mai înalt al productivității muncii. Pe această linie partidul nostru a pus în fața arhitecților și constructorilor sarcina importantă a reducerii prețului de cost al construcțiilor. În lupta pentru îndeplinirea acestei sarcini au și fost obținute importante succese, izbutindu-se într-un termen foarte scurt, să se reducă cu peste 40% costul construcțiilor de locuințe.

Documentele Plenarei lărgite a C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 făcînd o analiză profundă a rezultatelor obținute în 1959 și a sarcinilor care stau în fața poporului nostru în anul 1960, au scos în evidență că în 1960 există premisele necesare ca activitatea economică să se desfășoare în condiții mai bune și să se atingă ritmuri mai înalte în dezvoltarea economiei naționale. Proiectul planului de stat pe 1960 — ale cărui sarcini vor fi incluse în planul economic de șase ani — prevede o creștere a producției industriale cu 14%, în cadrul căreia producția mijloacelor de producție va spori cu 14,6%, iar cea a bunurilor de consum cu 13%.

Plenara C.C. prevede sporirea însemnată a investițiilor pentru dezvoltarea economiei naționale, care vor ajunge în acest an pînă la 23,5 miliarde lei. Plenara subliniază că folosirea chibzuită a investițiilor nu este numai o problemă a cadrelor de conducere din aparatul economic; ea privește în mare măsură masele largi ale oamenilor muncii. În documentele plenarei se arată că o mare răspundere revine proiectanților, chemați să întocmească din timp și în termene scurte proiecte de bună calitate și la un cost de deviz redus.

În 1960 se vor construi și se vor da în folosință oamenilor muncii 31 000 de apartamente — cu 50% mai mult decît în 1959 — plenara punînd cu tărie sarcina reducerii în continuare a costului locuințelor, o dată cu îmbunătățirea confortului lor.

Trasînd sarcini fiecărui sector al economiei naționale și arătînd căile îndeplinirii acestora, Plenara din decembrie 1959 reflectă politica leninistă a partidului nostru, inspirată de grija pentru înflorirea patriei și ridicarea nivelului de trai al poporului.

Măreața moștenire leninistă constituie un izvor nesecat de idei și îndrumări în rezolvarea problemelor teoretice ale arhitecturii; adîncirea și dezvoltarea acestor idei vor permite cercetătorilor noștri în domeniul teoriei arhitecturii să elaboreze o teorie a arhitecturii noastre noi, socialiste.

Sărbătorind cea de a 90-a aniversare a nașterii lui Lenin, întreaga omenire progresistă privește cu satisfacție și mîndrie legitimă marile schimbări intervenite în lume în favoarea socialismului. Leninismul a trăit, trăiește și va trăi, pentru că el este expresia științifică a mersului firesc al epocii noastre, pentru că el pornește de la interesele cele mai profunde ale celor ce muncesc.

IMPORTANTE DIRECTIVE

Problema locuințelor este una dintre cele mai acute ale lumii contemporane. Creșterea populației urbane, ca urmare a dezvoltării industriale și a creșterii naturale a populației, precum și uriașele distrugeri ale războiului au mărit necesitățile, astfel că în ultimii 15 ani problema cea mai importantă a centrelor populate a devenit aceea a construcțiilor de locuințe.

Congresul al V-lea al Uniunii Internaționale a Arhitecților, care a avut loc la Moscova în 1958, a subliniat această trăsătură caracteristică a urbanismului în perioada postbelică. Din analiza activității în acest domeniu în diferite țări reiese deosebirea profundă dintre modurile în care se pune și se rezolvă problema locuințelor în țările lagărului socialist și în țările capitaliste.

Pe cînd în U.R.S.S. și țările de democrație populară construcțiile de locuințe se realizează planificat, ca activitate de stat, într-un ritm mereu crescînd și în interesul întregului popor, în lumea capitalistă locuința este o ramură a producției capitaliste, principala ei menire fiind a aduce beneficiu maxim.

Lipsa de locuințe și șomajul sînt însoțitori veșnici ai capitalismului.

Socialismul, care nu cunoaște alte țeluri și aspirații decît cele ale poporului, a redat omului demnitatea și dreptul la muncă, iar rezolvarea problemei locuințelor este urmărită ca o problemă de stat. Pentru prima oară în istorie, U.R.S.S. și-a pus măreața sarcină de a rezolva această problemă într-un termen istoric scurt, guvernul U.R.S.S. adoptînd în 1957 un program prin care se prevede lichidarea lipsei de locuințe în 10—12 ani. Acest plan este în plină desfășurare. Planul septenal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1959—1965 prevede construirea în acești ani a unei suprafețe de locuit de 650 000 000—660 000 000 m², adică aproximativ 15 000 000 de apartamente, în afară de cele 7 000 000 case în localități rurale.

În țara noastră, construcția de locuințe din fonduri de stat crește în amploare în fiecare an. Prin grija partidului și guvernului, în orașele țării ca și în capitală s-au ridicat numeroase construcții care contribuie la îmbunătățirea situației spațiului locativ și care schimbă peisajul urban, lichidînd treptat haosul edilitar moștenit de la regimul burghezo-moșieresc.

O cotitură importantă în acest domeniu s-a produs ca urmare a criticilor juste și a directivelor Plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958. Activitatea de construcție a clădirilor de locuit pe anul 1959 reprezintă un progres însemnat față de anul precedent, atît prin volumul mult sporit, cît și prin reducerea prețului de deviz al locuințelor cu peste 40%, noile proiecte înscriindu-se, în general, în plafoanele stabilite de plenară.

Plenara a mobilizat toate forțele creatoare și a scos la iveală importante rezerve în reducerea prețului de cost al locuințelor. Marea masă a proiectanților a depus eforturi susținute, aducînd o substanțială contribuție la îndeplinirea sarcinilor puse de plenară. Noile proiecte directive, difuzate de C.S.C.A.S. în februarie 1959, avizarea, îndrumarea și asistența tehnică pe teren au constituit de asemenea o contribuție importantă, îndeosebi pentru activitatea locală de proiectare.

Cu toate succesele obținute, activitatea de construcții de locuințe a prezentat și aspecte negative.

În proiectare, aceste lipsuri s-au manifestat în preconizarea unor tipuri de apartamente cu spații subdimesionate, infirmate de practică. În special reducerea spațiilor la bucătării, băi, cămări, lipsa unor spații de depozitare, au redus confortul locuințelor și au produs greutăți în buna lor folosire.

În activitatea de proiectare a locuințelor s-au semnalat și unele soluții superficial studiate, neorganizarea adecvată a spațiilor, reducerea posibilităților de folosire a încăperilor prin greșita așezare a ușilor, ferestrelor și obiectelor sanitare.

Unele deficiențe au fost agravate printr-o execuție necorespunzătoare, în special la finisaje.

Lipsurile proiectării, cele ale organului de stat de îndrumare și control — Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare — și lipsurile sfaturile populare, tutelari ai institutelor regionale de proiectare și ai trusturilor regionale de construcții, au format obiectul criticilor cuprinse în materialele Plenarei C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959.

Experiența bogată în realizări a anului 1959, indicațiile și criticile Plenarei din decembrie 1959, observațiile critice făcute de cercuri largi ale oamenilor muncii în dezbateri cu o participare numeroasă, au stat la baza elaborării de către C.S.C.A.S. a noului Normativ pentru proiectarea și construcția de locuințe, din februarie 1960.

PENTRU PROIECTAREA ŞI EXECUŢIA NOILOR LOCUINŢE

Noul normativ cuprinde 5 capitole distincte, şi anume:
— Suprafeţele apartamentelor şi ale încăperilor.
— Preţurile plafon ale apartamentelor şi clădirilor de locuit.
— Conţinutul devizului pe obiect şi verificarea înscrierii în preţurile plafon.
— Condiţii minimale de finisaj.
— Măsuri pentru asigurarea calităţii lucrărilor.

Au fost stabilite suprafeţele apartamentelor şi încăperilor, precum şi preţurile plafon în vederea obţinerii condiţiilor de confort şi a eliminării lipsurilor constatate pînă acum în construcţia de locuinţe.

Apartamentele prevăzute a se construi sînt cu 2, 3 şi 4 camere. La fiecare din aceste apartamente s-a prevăzut o cameră de 16—18 m², un dormitor de minimum 12 m², celelalte dormitoare — la apartamentele cu mai mult de două camere — fiind prevăzute de minimum 10 m².

Însumarea suprafeţei acestor camere de locuit constituie suprafaţa locuibilă plafon a apartamentelor, care la apartamentele de 2 camere se fixează la 28—30 m², la cele de 3 camere la 38—40 m² şi la cele de 4 camere la 48—50 m².

Normativul fixează şi suprafeţele minimale ale celorlalte încăperi, şi anume: 6 m² pentru bucătărie, 3,50—4 m² pentru camera de baie, 1—1,20 m² pentru cămară şi subliniază obligativitatea prevederii vestibulului, a spaţiilor de depozitare pentru obiecte gospodăreşti (debara), precum şi a unui W.C. separat la apartamentele de 4 camere.

De asemenea, normativul dă indicaţii asupra calculării ca suprafaţă locuibilă a dulapurilor înzidite (maximum 0,4 m² de persoană cazată) şi asupra necesităţii măririi suprafeţelor încăperilor cu 0,50 m² în cazul încălzirii cu sobe.

Suprafeţele locuibile plafon nu vor putea fi depăşite decît în mod excepţional, numai cu aprobarea comitetelor executive ale sfaturilor populare şi numai cu 5% în plus, aceasta în cadrul preţurilor plafon stabilite.

Normativul fixează unii parametri (înălţimi, lăţimi) în vederea bunei folosiri a spaţiilor construite. Astfel, înălţimea liberă a apartamentelor este fixată la 2,55 — 2,60 m, lăţimea liberă minimă a camerelor de băi la 1,55 m pentru căzile de tip redus şi 1,75 m pentru căzile de 1,70 m, lăţimea minimă a bucătăriilor mobilate pe o parte, la 1,70 m şi a celor mobilate pe două părţi la 2,10 m, recomandîndu-se folosirea cu precădere a acestora din urmă, care s-au dovedit a fi mai confortabile.

În vederea rezolvării confortabile a dependinţelor se precizează spaţiile ce trebuie prevăzute pentru obiectele de dotare şi se reglementează problema spălătoriilor, uscătoriilor, a lojilor pentru portar şi a spaţiilor pentru depozitarea cărucioarelor de copii, a bicicletelor etc.

Normativul dă de asemenea indicaţii asupra procentului optim de 2, 3 şi 4 camere, care va fi stabilit de comitetele executive ale sfaturilor populare în funcţie de situaţia şi necesităţile locale, recomandîndu-se ponderea cea mai mare pentru apartamentele de 2 camere (55—65%), cele de 3 şi 4 camere reprezentînd 30—35%, respectiv 5—10%.

Se interzice prevederea de apartamente cu o singură cameră, ca fiind neeconomice; ele se pot prevedea numai în mod excepţional, cînd sînt impuse de condiţiile de plan.

Preţurile plafon stabilite sînt diferenţiate în funcţie de sistemul de încălzire şi de suprafaţa locuibilă a apartamentelor, pornind de la apartamentul de bază de 2 camere cu încălzire centrală şi cu o suprafaţă locuibilă de 28—30 m², al cărui preţ plafon este de maximum 40.000 lei.

O prevedere nouă soluţionează cazurile unor condiţii speciale de construcţie, cu condiţii deosebit de grele de fundare sau necesităţi de echipare tehnică specială a unor clădiri ş.a. În aceste cazuri, cheltuielile suplimentare necesare vor fi justificate şi evidenţiate separat, urmînd a fi supuse aprobării Consiliului de Miniştri, cu avizul C.S.C.A.S.

Un capitol special cuprinde precizări asupra conţinutului devizului în ceea ce priveşte lucrările de construcţii, instalaţii interioare curente, instalaţii interioare de încălzire, instalaţii speciale şi alte prevederi ale devizului. De asemenea, se arată modul de verificare a înscrierii proiectelor în preţurile plafon.

Capitolul privind condiţiile minimale de finisaj este foarte important pentru atingerea unui standard ridicat al construcţiilor de locuinţe în ceea ce priveşte calitatea finisajelor, condiţiile de întreţinere şi durabilitatea lucrărilor executate. Prin aceste prevederi se elimină unele tendinţe de simplificare sub limita admisibilă a unor lucrări, cu consecinţe negative în ceea ce priveşte confortul şi durabilitatea. Precizările în ceea ce priveşte calitatea tencuielilor interioare şi exterioare, a pardoselilor, scărilor, tîmplăriei, lucrărilor metalice, a zugrăvelilor, vopsitoriilor ş.a. — care pot fi înlocuite cu altele de calitate superioară numai în limita posibilităţilor create de proiectanţi şi constructori în cadrul aceloraşi plafoane de cost — vor ridica nivelul construcţiilor de locuinţe, atît în ceea ce priveşte calitatea, cît şi aspectul.

Ultimul capitol, privind măsurile pentru asigurarea calităţii lucrărilor, are unele prevederi menite a lega mai strîns pe proiectanţi de şantier şi a preciza răspunderile pentru buna calitate a lucrărilor executate.

Realizarea unor apartamente model, aprobate de comitetele executive ale sfaturilor populare, apartamente etalon în ceea ce priveşte calitatea şi aspectul, este o măsură care va avea un efect pozitiv în ridicarea nivelului execuţiei construcţiilor de locuinţe. De asemenea instituirea recepţiei provizorii şi definitive va elimina multe dintre deficienţele constatate în ultimii ani din cauza dării în folosinţă a unor lucrări neterminate sau de proastă calitate, ceea ce a creat greutăţi în stabilirea răspunderilor şi în luarea măsurilor de îndreptare.

*

Normativul pentru locuinţe precizează liniile cele mai importante pentru dezvoltarea proiectării şi construcţiei de locuinţe în ţara noastră. Pentru aplicarea lui creatoare şi eficientă răspund deopotrivă organul de stat pentru problemele de construcţii, arhitectură şi sistematizare — C.S.C.A.S. — sfaturile populare, beneficiarii, proiectanţii şi constructorii.

Pentru proiectanţi, arhitecţi şi ingineri, normativul este un instrument preţios menit să ridice nivelul muncii lor pentru realizarea unor locuinţe mai bune, mai ieftine, mai frumoase. Normativul nu dă decît reperele principale, indică drumul de urmat; traducerea lui în viaţă depinde însă în mare măsură de priceperea, inventivitatea şi entuziasmul proiectanţilor şi constructorilor.

Proiectanţii trebuie să găsească cele mai bune soluţii, să studieze cea mai bună organizare a spaţiului, eliminînd inutilul şi creînd cele mai bune condiţii de viaţă locatarilor. Un rol important în realizarea unor proiecte de înaltă calitate îl are proiectarea tip. Folosind mai intens rezultatele cercetărilor în domeniul construcţiilor de locuinţe, proiectarea tip trebuie să aibă ca obiectiv permanent perfecţionarea şi ridicarea nivelului proiectelor tip în vederea introducerii şi lărgirii metodelor avansate de construcţie şi a ridicării nivelului de confort al locuinţelor.

Un rol important revine proiectanţilor şi în găsirea soluţiilor de ansamblu, în cadrul oraşelor, a complexelor de locuinţe. Astăzi, cînd volumul construcţiilor de locuinţe creşte continuu, soluţia urbanistică în realizarea economică a construcţiilor de locuinţe este de cea mai mare importanţă. De amplasarea raţională a locuinţelor, ţinînd seama de natura terenului, ocuparea lui actuală, densitate, lucrări edilitare existente etc., depinde în final costul locuinţelor realizate.

În ceea ce priveşte soluţia funcţională a locuinţei, date fiind criticile ridicate în ultimul timp de cei ce folosesc aceste locuinţe, trebuie să ajungem la convingerea că în proiectarea de locuinţe nu există detalii neglijabile. În afară de concepţia generală a distribuţiei, care trebuie să ţină seama de condiţiile concrete şi specifice de viaţă, proiectarea trebuie să se axeze pe soluţionarea optimă a celor mai mici amănunte. De aşezarea uşilor, ferestrelor, a obiectelor în bucătărie, baie etc. depind în cea mai mare măsură posibilităţile de folosire optimă a locuinţelor.

Proiectanţii trebuie să lupte pentru promovarea materialelor noi, care pot spori eficienţa construcţiilor. Numai o legătură strînsă între cercetător, constructor şi industria producătoare poate asigura o continuă îmbunătăţire şi reducere a preţului de cost al construcţiilor.

În ultimul timp s-a mai manifestat tendinţa simplificării extreme a faţadelor, a aspectului exterior al ansamblului. Trebuie luptat cu hotărîre împotriva unei concepţii unilaterale a arhitecturii, împotriva subaprecierii importanţei expresivităţii artistice a arhitecturii.

Sarcina noastră actuală este de a construi locuinţe bune, ieftine, frumoase. Rezolvînd raţional funcţionalitatea, introducînd în proiecte metodele de construcţie cele mai raţionale şi eficiente, ridicînd nivelul artistic al locuinţei, factori importanţi în ridicarea nivelului material şi cultural al oamenilor muncii, vom reuşi să răspundem cu cinste acestei sarcini de onoare.

Arh. D. Hardt

MAGAZINELE CAPITALEI

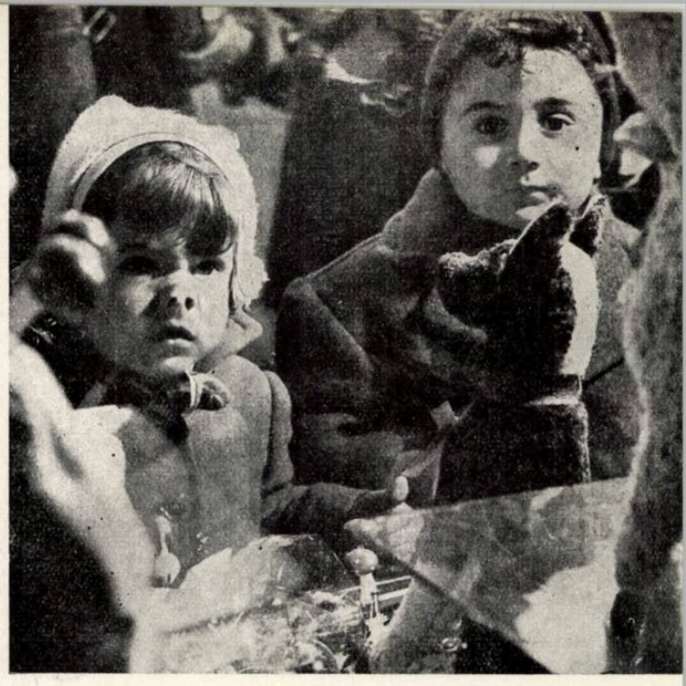

1 | 3 4
2 | 5
  | 6

1 — În fața vitrinei...

2 — Noul magazin de prezentare a mobilei de pe calea Victoriei — Vedere interioară

3 — Magazinul de patiserie « Spicul » din București, b-dul 6 Martie — Vedere interioară

4 — Magazinul « Arta populară » din calea Victoriei

5 — Braseria « Ambasador » — Vedere de interior

6 — Lacto-bar « Dorna » — Vedere interioară

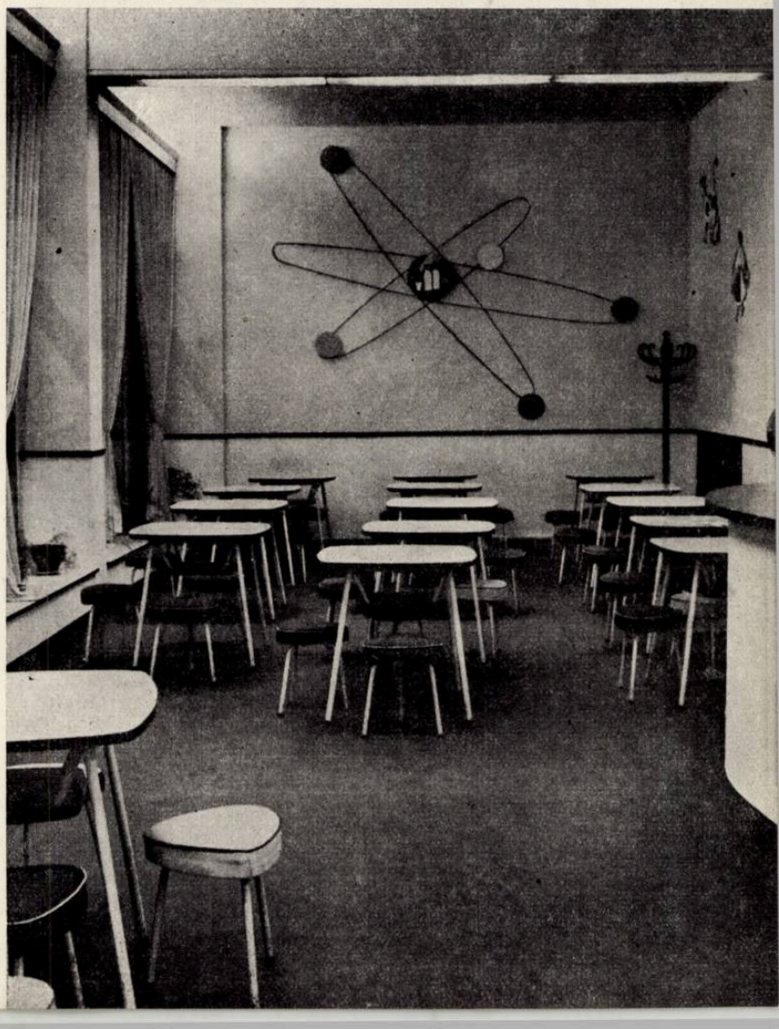

Plenara C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 a trasat sarcini importante pentru dezvoltarea pe mai departe a producției bunurilor de consum și a dezvoltării circulației mărfurilor.

Lărgirea și îmbunătățirea rețelei comerciale și apropierea acesteia cît mai mult de consumatori constituie astăzi o preocupare de bază a organelor de resort.

Crearea și amenajarea spațiilor destinate comerțului ridică multe și diverse probleme, atît proiectanților de construcție și arhitectură, cît și celor de mobilier și decoratorilor.

În afara rolului lor important în viața economică, magazinele contribuie într-o bună măsură la crearea aspectului estetic al orașului.

Arhitectura generoasă a fațadelor magazinelor, vitrinele largi cu etalaje bogate și atrăgătoare, jocul firmelor și reclamelor viu colorate, ca și forfota trecătorilor dau viață centrelor comerciale și reușesc să creeze un caracter specific, nu numai anumitor artere, ci însuși centrului orașului.

Seara, luminile strălucitoare ale vitrinelor, scînteierea firmelor luminoase și reclamelor luminiscente, iluminatul sărbătoresc al străzilor și piețelor dau centrului comercial o nouă viață, o nouă înfățișare, cu nimic mai prejos decît aceea din timpul zilei.

Și chiar cînd nu ne referim la centre comerciale de veche tradiție și de reală valoare urbanistică — ca cele de la Bistrița, Orașul Stalin, Sibiu, Tulcea etc. — nu rare sînt cazurile în care imaginea pe care o evocă numele abia rostit al unui oraș se referă nu atît la monumentele istorice sau comorile de artă pe care orașul le adăpostește, cît la aspectele mult mai familiare, pline de viață și de strălucire, ale centrelor comerciale.

În capitală, arterele comerciale s-au format treptat, de-a lungul anilor; prăvălioarele au luat locul micilor ateliere, magazinele moderne au luat locul dughenilor de pe străzile ale căror nume amintesc încă, pe alocuri, așezarea negustorească de pe vremuri: Negustori, Lipscani, Băcani, Chiristigii...

Viața modernă, cu toate implicațiile ei, a pătruns din plin în sectorul desfacerii mărfurilor, punînd fel de fel de condiții noi, cărora rezolvarea arhitectonică a magazinelor a trebuit să le răspundă:

vitrine largi, atrăgătoare, care să ofere trecătorului o imagine cît mai vie a ceea ce magazinul oferă cumpărătorului;

etalaje cuprinzătoare, care să ușureze serviciul și care în același timp să capteze atenția clientului, stimulîndu-l la noi cumpărături;

o circulație perfectă a cumpărătorilor și a mărfurilor, care să nu dea loc la aglomerări sau gîtuiri în buna deservire. Spații largi, luminoase și plăcute care să atragă și să rețină pe cumpărător; depozite încăpătoare, în care cele mai diverse mărfuri să-și găsească condiții optime de păstrare și manevrare.

Asemenea condiții erau greu de îndeplinit în magazinele de odinioară.

Deși cu o viață comercială intensă, Bucureștii de la începutul secolului al XX-lea nu au avut mari magazine moderne.

Pînă la cel de-al doilea război mondial au predominat micile magazine particulare; pentru cele cîteva rare excepții s-au adaptat sau reamenajat clădiri vechi; acesta a fost cazul magazinelor „Universel", „Galleries Lafayette», « Vulturul de mare», « Sora» etc.

Arterele și centrele comerciale ale capitalei erau totuși destul de bine conturate, cuprinzînd o zonă centrală care includea calea Victoriei, str. Academiei, str. Lipscani și grupul de străzi dintre str. Lipscani și piața Unirii și unele zone periferice, între care calea Moșilor și șos. Ștefan cel Mare, Mihai Bravul, calea Griviței, căile Văcărești și Dudești etc.

Mai tîrziu, aceste zone s-au extins pe actualele bulevarde Bălcescu și Magheru, nou deschise.

1

2

3

4

5

1 — Lipsa preocupării pentru arhitectura de interior poate diminua în bună măsură rezultatul unei competente proiectări a mobilierului pentru comerț (București — magazinul I.C.L. «Select» de pe calea Victoriei nr. 11)

2—3 — ...în timp ce excesul de decorație constituie o greșeală nu mai puțin supărătoare (București — magazinul «Romarta cadouri» din piața Universității și Casa de confecții din calea Victoriei nr. 16)

4 — Lipsă de preocupare pentru arhitectura magazinelor în proiectarea clădirilor: vitrine mici, fațada îmbucătățită, lipsa locului pentru firmă (București — Griviția Roșie)

5—6 — Lipsă de unitate în arhitectura interioară a magazinului și a mobilierului, ca și între diferitele piese de mobilier (București — magazinul de confecții «Elegant»)

7 — Magazinul «Romarta cadouri» — Vitrina

6

Se poate vorbi, pentru această epocă, de o oarecare grupare a magazinelor pe specialități: calea Victoriei pentru articole de lux, str. Lipscani pentru încălțăminte și materiale textile, str. Șelari pentru mercerie, str. Smîrdan pentru articole electro-tehnice etc.

Trebuie arătat totodată că zonele comerciale erau concentrate către centrul orașului, cartierele muncitorești fiind aproape total lipsite de magazine, îndeosebi de cele de produse industriale; exista de asemenea o mare diferență de standard — atît în ce privește organizarea, cît și în ce privește aprovizionarea — între magazinele centrale și cele situate către periferia orașului.

O dată cu instaurarea regimului democrat popular, dezvoltarea rapidă a comerțului de stat a schimbat cu desăvîrșire această situație. Rețeaua comercială s-a extins, cuprinzînd întreg orașul și în special cartierele muncitorești.

Oglindind grija statului pentru interesele oamenilor muncii, rețeaua comercială de stat a fost astfel organizată încît să asigure o echitabilă repartiție a magazinelor pe întreaga suprafață a orașului și o bună aprovizionare a locuitorilor din toate cartierele.

Noi centre comerciale au luat astfel naștere în cartierele Grivița Roșie, Ferentari, b-dul Muncii, Vatra Luminoasă, Floreasca etc.

Primele magazine ale comerțului de stat au apărut în urmă cu ceva mai mult de zece ani.

S-a procedat atunci la reamenajarea unor localuri existente, aducîndu-li-se transformări mai mult sau mai puțin substanțiale. Este cazul magazinului Comaliment « 6 Martie » de pe b-dul Magheru, al magazinului « București » din piața 1848, al magazinului « Textila » de pe str. Lipscani nr. 37, al magazinului fost « Ferometal » din str. Lipscani nr. 100 etc.

În afara unor comasări de spații, această amenajare de magazine n-a ridicat probleme deosebite. Cel mult, trebuie remarcată încercarea de folosire a decorației murale — fresca — la unele din aceste localuri comerciale.

Anii ce au urmat au văzut deschizîndu-se numeroase magazine noi în toate cartierele orașului.

Deși reprezentînd un volum de lucrări important, aceste magazine au fost executate în general după indicațiile întreprinderilor de stat beneficiare, fără ca în proiectarea sau execuția lor să intervină, altfel decît întîmplător, proiectanți de specialitate; una din puținele încercări, care trebuie totuși menționată pentru acel timp, este încercarea de tipizare a mobilierului și a unora dintre detaliile de arhitectură interioară, realizată cu destul succes la magazinele « Librăria noastră ».

Primele magazine în amenajarea cărora se vădește o preocupare mai deosebită pentru arhitectura de interior și decorație au apărut prin anii 1952—1954.

Dintre acestea se face remarcat magazinul « Tehnometal » din piața 13 Decembrie. Deși funcțiunea este aci sacrificată uneori unor formalisme plastice — planuri de etalaj din grătare de lemn, care fac dificilă perceperea exponatelor, polițe mobile, mai potrivite la un magazin de galanterie decît la un magazin de articole tehnice — trebuie să remarcăm realizarea acestui magazin ca un exemplu pozitiv, în contrast cu linia celorlalte lucrări executate în același timp și care se caracterizează printr-un exces de decorație și neglijarea laturii utilitare a magazinului.

Astfel este de criticat mobila pretențioasă și supusă ușor degradării de la magazinele « Romarta copiilor » sau mobila încărcată, « de stil », a magazinelor din piața Universității; în aceeași categorie pot fi menționate magazinele « de prezentare » « Arta populară » din calea Victoriei, ca și unele case de confecții (pentru femei — calea Victoriei nr. 24, și bărbați — calea Victoriei nr. 114) caracterizate prin aceeași supraîncărcare a arhitecturii de interior și pretențiozitate a mobilierului.

Printre exemplele pozitive ale acestei etape trebuie remarcat și magazinul « Electrotehnica » din b-dul Magheru, unde, cu mijloace modeste, s-a reușit să se realizeze o ambianță primitoare și plăcută, în fericit contrast cu prețiozitatea exagerată a realizărilor mai sus menționate.

*

Ultimii ani au adus, o dată cu intensificarea construcțiilor de locuințe în București — ca și în restul țării — o creștere considerabilă a spațiilor destinate comerțului.

Spațiile comerciale ce se rezervă la parterul noilor blocuri de locuințe constituie un mijloc important pentru dezvoltarea și îmbunătățirea rețelei comerțului socialist, dînd posibilitate modernizării și aplicării celor mai noi și mai judicioase metode de deservire.

În decurs de numai cîțiva ani au fost înființate peste 500 de magazine și unități de alimentație publică, precum și un număr important de unități de prestații de servicii.

O dată cu locuințele confortabile, oamenilor muncii li se asigură astfel o aprovizionare cu bunuri de consum prin unități comerciale spațioase, cu o mare capacitate de desfacere, dotate cu utilaj comercial corespunzător. În capitală precum și în numeroase orașe ale țării, ca Hunedoara, Onești, Galați, Reșița și altele, la parterul noilor blocuri de locuințe au fost înființate numeroase unități comerciale.

Planul de stat pe 1960 prevede sporirea circulației mărfurilor prin comerțul socialist cu aproape 6 miliarde lei. Pentru a asigura desfacerea acestui volum sporit de mărfuri, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a comerțului și în special îmbunătățirea și dezvoltarea rețelei comerciale capătă o importanță deosebită.

7

Cu toate rezultatele bune obținute în organizarea unităților comerciale se manifestă încă lipsuri în ceea ce privește rezolvarea spațiilor comerciale situate la parterul noilor construcții.

Lipsei unui plan general amănunțit de dezvoltare a rețelei comerciale i se datorește faptul că la elaborarea temelor de proiectare a noilor clădiri de locuințe, deseori nu s-a cunoscut destinația spațiilor comerciale; ca atare, aceste spații au fost de multe ori proiectate la întîmplare și de cele mai multe ori nu s-au potrivit cu necesitățile reale.

Nu se pot proiecta în mod judicios și cu maximum de eficiență economică, magazine pentru care beneficiarii nu au indicat în prealabil — precis și fără schimbări ulterioare — o serie de date de cea mai mare importanță: tema exactă, profilul, fluxul tehnologic, sistemul de deservire, utilajul comercial folosit, precum și o serie de date utile pentru ca proiectantul să poată rezolva în mod complex problemele.

Lipsa acestor date a făcut ca, chiar în imobilele noi, de multe ori soluționările magazinelor să fie nesatisfăcătoare, neexistînd concordanță între spațiile rezervate comerțului și nevoile reale ale acestuia, nevoi ce s-au precizat de obicei mult timp după ce clădirea a fost ridicată și uneori chiar după ce însăși amenajarea magazinelor a fost terminată.

Problema magazinelor situate în imobilele de locuințe ridică și unele probleme dificile legate de faptul că structura de rezistență a construcției subordonată etajelor de deasupra, fărîmițează spațiul comercial de la parter, împiedicînd buna lui mobilare și deservire.

Asemenea situații se găsesc la blocurile din b-dul Magheru nr. 34—44 din piața Amzei (colț cu str. Cristian Tell), din b-dul 6 Martie nr. 3 etc. În magazinul rezervat la parterul blocului din str. C. A. Rosetti nr. 15, stîlpul de rezistență care trece prin mijlocul sălii de vînzare, care este numai de 50 m², are 0,50 × 0,75 m. În localul rezervat pentru comerț în blocul din b-dul 6 Martie nr. 85, deși deasupra acestuia nu este construcție, totuși prin sala de vînzare trec numeroși stîlpi de o grosime exagerată.

Aceste probleme trebuie rezolvate ținînd seama în același timp, atît de necesitățile comerțului, cît și de cele de a realiza noile imobile de apartamente la prețurile de cost stabilite.

În alte locuri, magazinele sînt prevăzute cu depozite excesive (magazinul de mătăsuri, în construcție în piața Mihail Eminescu), în timp ce altele au spații de depozitare insuficiente (magazinul alimentar Floreasca, magazinele din cartierul Cățelu etc.).

În multe locuri, necunoscîndu-se destinația magazinului, proiectarea s-a făcut fără a ține seama de necesitățile absolute de ordin funcțional (magazine de carne, pește, produse alimentare în cartierul Cățelu și b-dul Muncii, fără sifoane de pardoseală, fără loc pentru frigider etc.).

Situația aceasta — care are ca rezultat risipă de mijloace bănești, risipă de timp de proiectare, o neconvenabilă satisfacere a necesităților populației prin întîrzieri, uneori de luni de zile, în darea în folosință a localurilor comerciale, o proastă funcționare a unor spații comerciale în care s-au investit sume importante, schimbarea destinației a numeroase magazine scurt timp după amenajarea lor etc. — persistă, deși este de mult cunoscută.

Există încă localuri pentru comerț ce se proiectează și execută fără a li se cunoaște destinația definitivă. Lipsește încă un plan de perspectivă de dezvoltare a rețelei comerciale, care să îngăduie arhitecților proiectanți

1

4

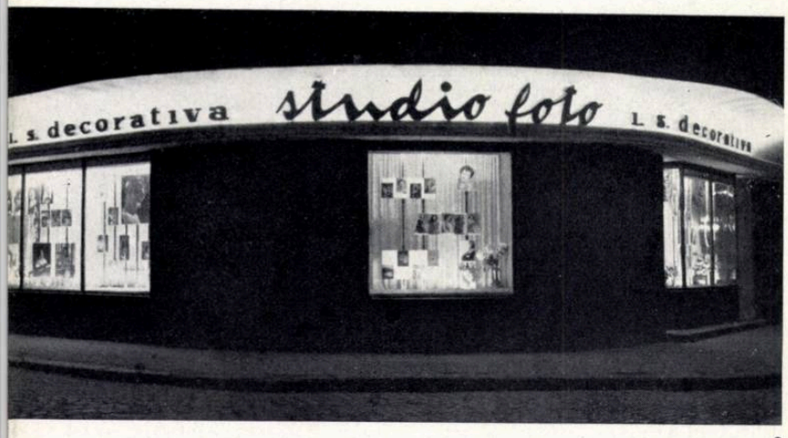

2

3

să cuprindă în proiectarea lor și ceva mai mult decît simplul local destinat comerțului, să facă așa ca strada, ca ansamblul urban, să profite de pe urma magazinului.

La aceste lipsuri ale beneficiarilor trebuie adăugate o serie de deficiențe ale proiectanților, care uneori neglijează sau rezolvă nesatisfăcător o serie de probleme importante, atît de funcționare, cît și de plastică.

Astfel, în unele blocuri, depozitele de mînă sînt amplasate la subsol, ceea ce nu permite o manipulare ușoară a mărfurilor, fiind legate de sala de vînzare numai cu scări înguste, fără posibilitate de a se instala unele aparate simple de ridicat; în alte părți, aprovizionarea cu mărfuri a unităților și manipularea ambalajelor se fac prin sala de vînzare, creînd perturbații serioase activității magazinelor.

Uneori proiectanții nu se preocupă suficient de rezolvarea fațadelor magazinelor și de dimensionarea corespunzătoare a vitrinelor; de exemplu, unele vitrine au fost amplasate la o înălțime de 0,70—0,80 m față de nivelul solului, în loc de 0,40—0,50 m; există magazine la care s-a neglijat să se rezerve spațiul necesar firmelor, care, o dată clădirea terminată, cu greu mai pot fi așezate corespunzător.

Unele blocuri sînt prevăzute cu portice; uneori însă, aceste portice au deschideri mici și, pe lîngă faptul că reduc suprafața sălilor de vînzare, fac ca magazinele să devină întunecoase, iar eficacitatea vitrinei — mijlocul principal de prezentare a mărfurilor — să fie aproape anihilată (de exemplu, blocul din str. Academiei nr. 4).

Se constată lipsuri și în ceea ce privește finisajul sălilor de vînzare și executarea mobilierului. În numeroase cazuri, mobilierul are forme greoaie, este neeconomic și nepractic.

La proiectarea noilor unități comerciale va trebui să se aibă în vedere cerințele ridicate de noile sisteme de vînzare (autodeservirea, expunerea deschisă etc.) și ca urmare să se evite pe cît posibil « pădurea de stîlpi » din sălile de desfacere, asigurîndu-se deschideri de cel puțin 5—7 m și o înălțime de 3,8—4,5 m. De asemenea, trebuie să se aibă în vedere că formele noi de vînzare cer ca mărfurile să fie expuse la vederea cumpărătorilor, completarea cu mărfuri făcîndu-se mai des; în cazul folosirii sistemului de vînzare pe bază de expunere deschisă, desfacerea propriu-zisă a mărfurilor are loc din depozitul de mînă. În consecință, este necesar să se prevadă spații de depozitare la același nivel cu sala de vînzare.

Proiectarea unităților trebuie să se facă numai după ce s-a stabilit în prealabil profilul (obiectul de comerț), pentru a se putea prevedea spațiul sălii de vînzare, precum și anexele corespunzătoare profilului stabilit.

Pentru buna desfășurare a comerțului alimentar și a alimentației publice este absolut necesar ca la unele unități să se asigure spațiile de frig specifice activității unităților pentru conservarea alimentelor ușor alterabile. În viitor trebuie acordată o atenție mai mare problemei finisajului lucrărilor de construcție, folosind pe scară cît mai largă materialele din mase plastice, sticlă etc. care, pe lîngă faptul că sînt mai ieftine și mai frumoase, asigură și condiții pentru respectarea în mai bune condiții a cerințelor igienico-sanitare. Formele noi de vînzare fac necesară schimbarea completă a mobilierului comercial, atît în privința formei, cît și a materialelor din care trebuie să fie confecționat.

Trebuie să se ajungă la folosirea pe o scară cît mai largă a mobilierului de metal și de material plastic și sticlă.

În unitățile comerciale în care se perindă zilnic un număr mare de cumpărători, rezolvarea ventilației reprezintă o problemă importantă. De asemenea, rezolvarea spațiilor pentru grupurile sociale și sanitare trebuie să stea în atenția proiectanților.

5

1 — Cu mijloace simple se poate obține o arhitectură de magazin generoasă și plăcută, care deservește cu succes nevoile comerțului (București — magazinul «Electrotehnica»)

2 — Firma joacă un rol important în arhitectura străzii comerciale, de aceea ea trebuie să constituie în măsură din ce în ce mai mare obiectul unei preocupări de ordin estetic.

3 — Vitrina, cu strălucirea și coloritul ei, aparține străzii și orașului. Înregistrăm în ultimul timp o lăudabilă preocupare pentru estetica vitrinelor (București — magazinul universal «Victoria»)

4 — Magazinul-expoziție prezintă mult interes din punct de vedere comercial; el pune probleme nu mai puțin interesante din punctul de vedere al decorației interioare (București — magazin pentru articole de sport pe str. Lipscani)

5 — Utilizarea metalului în construcția mobilierului comercial permite uneori, nu numai rezolvarea cu succes a unor necesități funcționale, dar și obținerea unor realizări interesante din punct de vedere estetic (București — magazinul «Tehnometal»)

6 — Biroul de voiaj din piața Palatului Republicii, exemplu de folosire a fotografiei în decorația murală

7 — Magazinul pentru produse din carne str. C.A. Rosetti nr. 15 — București — Vedere interioară

8 — Blocuri cu magazine în centrul orașului Galați — Vedere

Precizarea unui plan de dezvoltare a rețelei comerciale ar aduce desigur în actualitate și problema realizării unor construcții în întregime destinate comerțului, a unor mari magazine (universale sau specializate).

O strînsă colaborare între toți factorii interesați — de îndrumare, de proiectare, de execuție și de control — este absolut necesară pentru ca aceste lipsuri care persistă să fie grabnic înlăturate.

Pentru aceasta este absolut necesar ca în cel mai scurt timp să se stabilească:

— rețele de unități comerciale pentru diferite categorii de ansambluri de locuințe;

— sisteme de deservire pe unități specifice;

— norme pentru dimensionarea spațiilor comerciale și a anexelor lor;

— norme pentru dotări corespunzătoare și stabilirea fluxurilor tehnologice, pe probleme.

Pe baza acestor date se vor putea întocmi normativele necesare și chiar proiecte tip directive pentru diverse destinații și capacități.

Aceste probleme rezolvate, se va putea trece la generalizarea unora dintre rezultatele pozitive — mărturie a unei noi concepții în acest domeniu — care încep să se vadă în ultimele realizări de magazine din capitală.

Preocuparea pentru o tratare arhitectonică corespunzătoare a magazinelor își face drum.

Prin vitrinele largi ale unor noi magazine și unități alimentare nou-inființate răzbate suflul unei arhitecturi pline de optimism și prospețime, coloritul viu al noilor materiale plastice melaminate, luciul metalului cromat, al lacului și al cristalului.

O structură metalică cu traveea generoasă, largă, a fost folosită la noul bloc din b-dul Bălcescu nr. 33 (astăzi în construcție), oferind premisele unor largi spații de deservire.

Vitrine largi, continue, formează parterul multora dintre noile blocuri.

Magazinele noastre se îmbogățesc cu firme noi, vădind o preocupare de grafică decorativă și care iau locul firmelor uniforme care se găseau, în urmă cu numai cîteva luni, pe tot locul.

A început să se acorde atenția cuvenită și firmelor luminoase care animă străzile în timpul nopții (magazinul «București», magazinul de articole electrice din piața 1848, magazinul de plante medicinale de pe b-dul Bălcescu etc.) și care multă vreme au fost cu totul lăsate de o parte.

Pentru arhitecți, aceasta trebuie să fie o chemare la noi realizări, un exemplu a ceea ce se poate face, a ceea ce se poate obține și un îndemn în a duce această linie mai departe.

*

Ne-am ocupat în cele de mai sus de magazinele capitalei.

Nu putem să nu menționăm faptul că dezvoltarea uriașă a rețelei comerciale în anii puterii populare a îmbogățit cu numeroase localuri noi pentru comerț toate orașele țării și că, pe linia atenției acordate de organele locale proiectării și amenajării spațiilor comerciale, independent de măsura în care ele au izbutit să-și materializeze cu mai mult sau mai puțin succes intențiile, multe dintre orașele din regiuni se află înaintea capitalei țării; că în Cluj, Tg. Mureș, Orașul Stalin etc. s-au realizat mari localuri pentru comerț, rod al unei proiectări unitare de arhitectură, arhitectură de interior și mobilier; că la Galați, de mai bine de doi ani, se desfășoară proiectarea și execuția coordonată — arhitectură de interior, mobilier și firme — a peste 30 de magazine și localuri de consum în noul centru refăcut al orașului, în cadrul unui plan de ansamblu dinainte și temeinic stabilit; că în Ploiești și alte orașe, acțiuni asemănătoare sînt în curs. Toate acestea sînt de natură a da de gîndit, atît Direcției de Arhitectură și Sistematizare, cît și Secției Comerciale a Sfatului Popular al Capitalei, stimulîndu-le în acțiunea de ridicare calitativă a magazinelor capitalei noastre.

6

7

8

1 — Aspect dintr-un magazin alimentar cu autodeservire — Gondolă și rafturi

2 — Linie de autodeservire cu sistem «liniar pe bandă» la un restaurant-cantină din U.R.S.S. — Perspectivă
1. Tăvi — 2. Preparate reci — 3. Poliță pentru preparate calde — 4. Masă caldă — 5. Deserturi — 6. Casă
7. Tacîmuri — 8. Suport tavă

3 — Sala de vînzare a unui magazin alimentar cu autodeservire (100 m²) — Perspectivă axonometrică
1. Coșulețe pentru consumatori — 2. Gondole — 3. Rafturi — 4. Vitrină frigorifică deschisă — 5. Casă-control

4 — Cantina-restaurant «Caraiman» București — linia de autodeservire

5 — Aspect din sala unui magazin alimentar cu autodeservire în care s-a înglobat și raionul cu preparate din carne

6 — Bufet cu autodeservire

Gh. Teodorașcu, arh. Al. Constantinescu, A. Uricaru

FORME NOI DE DESERVIRE ÎN COMERȚ

În cadrul ansamblului de măsuri luate de partid și guvern pentru ridicarea continuă a nivelului material și cultural al oamenilor muncii din țara noastră, un rol însemnat revine comerțului în ceea ce privește îmbunătățirea aprovizionării și deservirii cumpărătorilor cu bunuri de consum.

În ultimii ani, ținînd seama de experiența comerțului din țara noastră și din alte țări pentru ridicarea nivelului de deservire a populației, în unitățile comerciale și de alimentație publică au fost introduse o serie de forme noi de deservire. Dintre acestea menționăm următoarele:

a) în sectorul alimentar, autodeservirea (în magazinele alimentare generale și băcănii);

b) în unitățile de alimentație publică, bufete «expres» organizate pe bază de autodeservire și restaurante-cantină, bufete etc. organizate pe bază de autodeservire sistem «liniar pe bandă»;

c) în sectorul industrial, vînzare pe bază de expunere deschisă a mărfurilor.

Volumul sporit de construcții de blocuri de locuințe la parterul cărora se rezervă spații pentru înființarea de unități comerciale și de alimentație publică pune în față arhitecților sarcina ca la proiectarea noilor unități să țină seamă de cele mai noi realizări ale tehnicii comerciale, să adopte o concepție nouă în ce privește proiectarea spațiilor și a mobilierului.

În domeniul comerțului, introducerea tehnicii noi presupune, atît folosirea diferitelor utilaje noi de manipulare, păstrare, expunere și desfacere a mărfurilor, cît și introducerea formelor noi de deservire.

Dăm mai jos unele aspecte și cerințe ale noilor forme de deservire, de care arhitecții trebuie să țină seama la proiectarea unităților din construcțiile noi.

I. MAGAZINE ALIMENTARE CU AUTODESERVIRE

În magazinele alimentare cu autodeservire, vînzarea se efectuează fără ajutorul direct al vînzătorului, cumpărătorii alegîndu-și singuri mărfurile dorite, care sînt expuse în rafturi și standuri speciale — gondole — înlăturîndu-se tejghelele. Plata se efectuează la ieșirea din magazin, casierului-controlor (care verifică cumpărăturile și încasează contravaloarea acestora).

Autodeservirea constituie o formă avansată de deservire, care prezintă importante avantaje, atît pentru economia națională, cît și pentru consumatori. Eficacitatea economică a autodeservirii constă îndeosebi în următoarele:

— prin înlăturarea tejghelelor crește capacitatea de deservire a magazinelor, mărindu-se spațiul destinat expunerii mărfurilor, precum și spațiul necesar cumpărătorilor, ceea ce permite deservirea simultană a unui număr mai mare de consumatori;

— sporește simțitor volumul mărfurilor vîndute în magazinele respective;

— crește productivitatea muncii pe cap de lucrător, se realizează o folosire mai rațională a forțelor de muncă în comerț și se reduc cheltuielile de circulație, asigurîndu-se un nivel sporit de rentabilitate.

Cheltuielile necesare pentru amenajarea magazinelor cu autodeservire au o eficacitate economică mai mare, întrucît sînt mai reduse față de amenajarea după vechiul sistem (nu se mai folosesc tejghele), pe aceeași suprafață comercială putîndu-se realiza un volum sporit de desfacere.

Avantajele autodeservirii pentru consumatori constau în aceea că, prin folosirea acestui sistem, cumpărătorii au posibilitatea de a consulta și alege nemijlocit (direct din rafturi și gondole) mărfurile dorite și de a-și efectua cumpărăturile necesare într-un timp mai scurt decît în celelalte magazine.

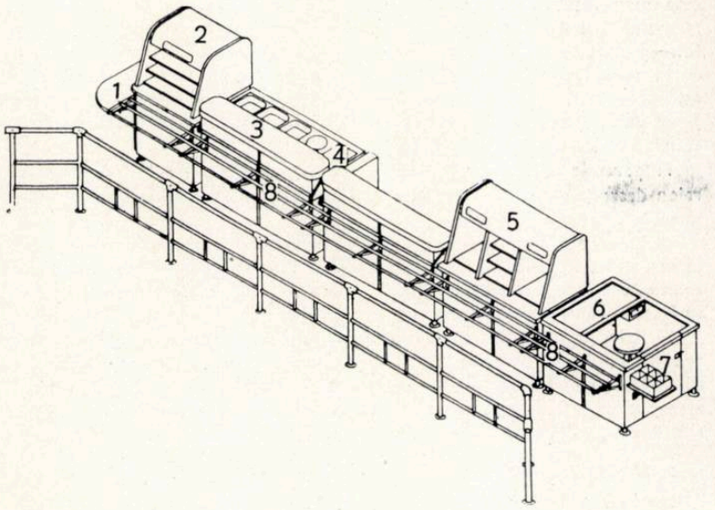

2

4

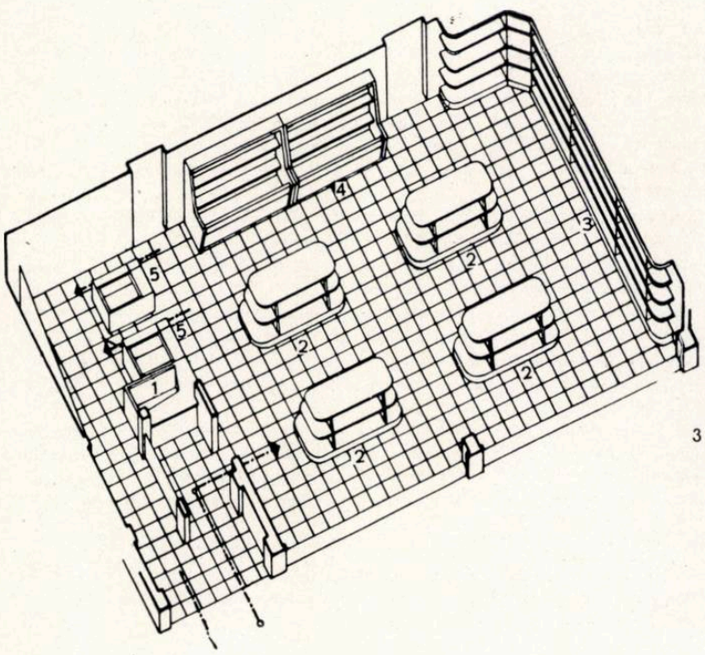

3

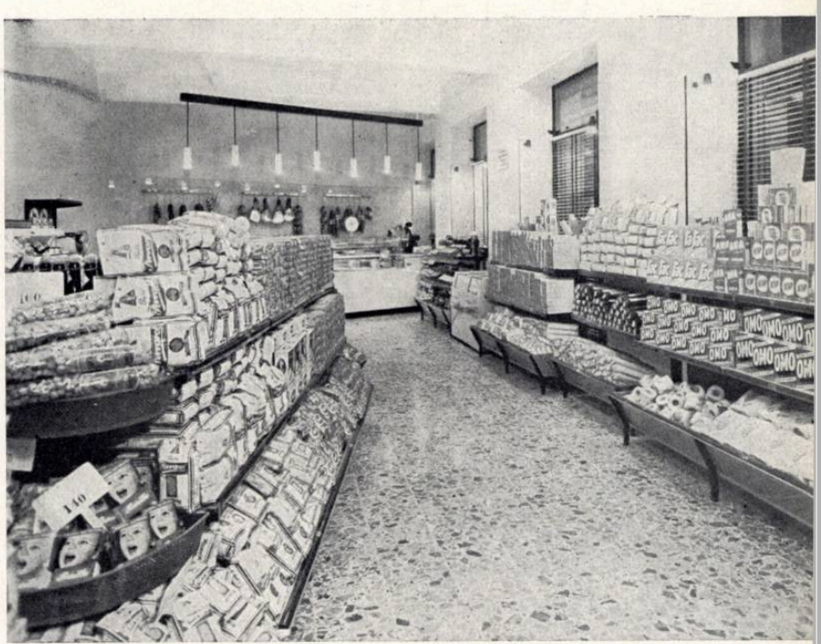

5

6

Datorită acestor avantaje, sistemul de autodeservire a căpătat în ultimul timp o extindere tot mai mare, atît în U.R.S.S. şi în ţările de democraţie populară, cît şi în ţările capitaliste.

La noi în ţară funcţionează în diferite oraşe 12 magazine cu autodeservire, numărul lor urmînd a creşte o dată cu darea în folosinţă a spaţiilor comerciale din blocurile noi.

UNELE CONDIŢII DE CARE TREBUIE SĂ SE ŢINĂ SEAMA LA PROIECTAREA ŞI ORGANIZAREA MAGAZINELOR ALIMENTARE CU AUTODESERVIRE

1. SPAŢIUL ŞI SORTIMENTUL

Pentru a-şi desfăşura activitatea în bune condiţii, magazinele cu autodeservire trebuie să dispună de o sală de vînzare de cel puţin 100 m², avînd o configuraţie interioară regulată pătrată sau dreptunghiulară, avînd corelaţia 1 : 2, pe măsura posibilităţilor, fără stîlpi interiori sau cu deschideri largi, pentru a se asigura o vizibilitate corespunzătoare a lucrătorilor asupra întregului magazin. Se recomandă ca adîncimea sălii de vînzare să fie de cel puţin 6—7 m. Desigur că se pot organiza magazine cu autodeservire şi în spaţii mult mai mari, în funcţie de posibilităţi şi de cerinţele de aprovizionare ale populaţiei. Astfel se pot organiza magazine cu autodeservire în spaţii de 120, 150, 200, 250 m² etc. În Bucureşti, de exemplu, va fi organizat un magazin cu autodeservire într-un spaţiu de peste 300 m².

De asemenea, în mod obligatoriu, magazinelor cu autodeservire trebuie să li se asigure depozite de mînă şi cameră de preambalare. Astfel, la un

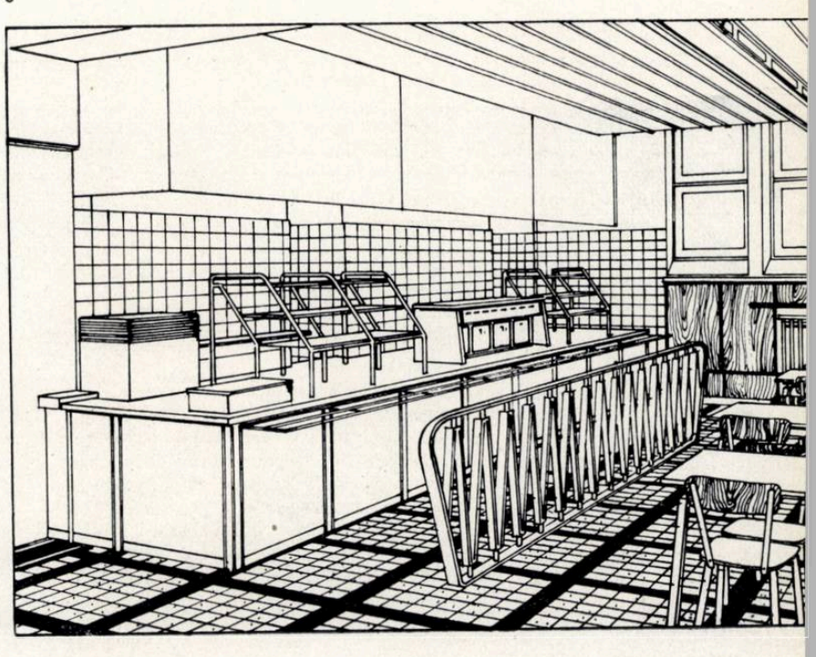

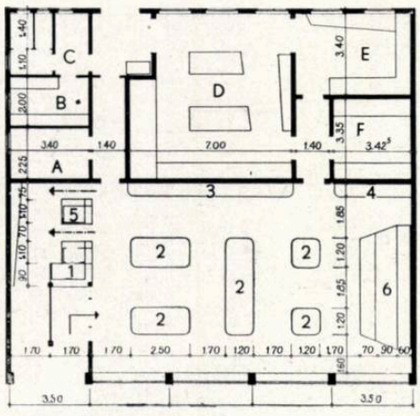

Schemă de plan pentru un magazin alimentar cu autodeservire (suprafața sălii de vînzare = 120 m²)

A. Birou — B. Vestiar
C. Grup sanitar — D. Depozit
E. Preambalare — F. Cameră răcită — 1. Coșulețe pentru consumatori — 2. Gondole
3. Rafturi — 4. Vitrină frigorifică deschisă — 5. Casă-control — 6. Raionul de preparate din carne

Schemă de plan pentru un magazin alimentar cu autodeservire (suprafața sălii de vînzare = 150 m²)
A. Sala de vînzare cu autodeservire — B. Raionul de preparate din carne
1. Coșulețe pentru consumatori — 2. Gondole — 3. Rafturi — 4. Vitrină frigorifică deschisă
5. Casă-control — 6. Gondole-vitrine — 7. Cîntar

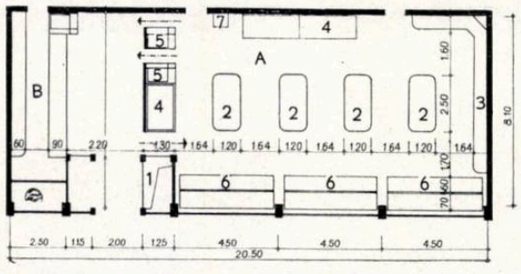

Schemă de plan pentru un magazin alimentar cu autodeservire (suprafața sălii de vînzare, A + B + C = 300 m²)
A. Preparate din carne și lactate — B. Sala cu autodeservire — C. Măcelăria
1. Coșulețe pentru consumatori — 2. Gondole — 3. Rafturi — 4. Vitrine frigorifice deschise
5. Casă-control — 6. Gondolă-vitrină

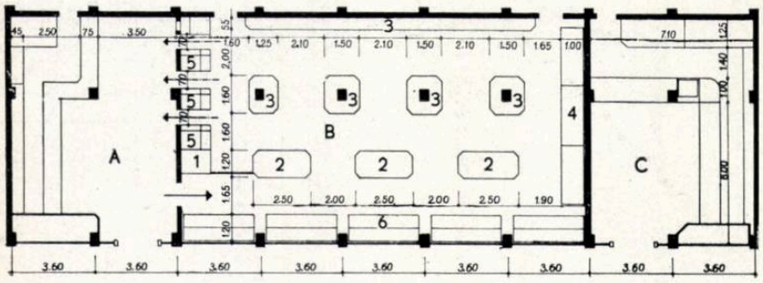

spațiu al sălii de vînzare de cca. 100 m², depozitul de mînă va avea cca. 40 m² și camera de preambalare cca. 15 m². În funcție de sortiment trebuie să se asigure și spațiile reci necesare.

De o deosebită importanță pentru activitatea magazinelor cu autodeservire este sortimentul de mărfuri comercializate. S-a dovedit că sortimentul acestor magazine trebuie să fie cît mai larg posibil, în orice caz nu mai redus decît la magazinele de același tip deservite de vînzători.

În sortimentul magazinelor alimentare generale — cu autodeservire — este necesar să fie incluse toate articolele din grupele de mărfuri alimentare preambalate (de industrie sau în depozitul de mînă al unității), unele produse chimice de uz casnic și cosmetice.

Preparatele de carne și produsele lactate neambalate se desfac printr-un raion deservit de vînzători, desfacerea acestor produse putîndu-se face prin una din următoarele variante:

a) Raion complet separat de sala organizată pe bază de autodeservire. În acest caz, vînzarea se face după sistemul existent cu vînzători, mărfurile achitîndu-se la o casă specială pentru raionul respectiv. Eliberarea mărfurilor se face de către vînzătorii din cadrul raionului.

b) Raion inclus în cadrul sălii de autodeservire. În acest caz, cumpărătorii primesc produsele solicitate de la vînzătorii din cadrul raionului, împreună cu un bon pe care se menționează costul cumpărăturii, achitarea urmînd a se efectua la casa de control o dată cu achitarea celorlalte mărfuri alese nemijlocit pe bază de autodeservire.

2. UTILAJE ȘI MOBILIER

Fiind un sistem de vînzare deosebit, autodeservirea impune folosirea unor utilaje și a unui mobilier adecvat.

În magazinele cu autodeservire nu se mai folosesc tejghele, mărfurile expunîndu-se în rafturi și standuri-gondole de o construcție specială, de unde se aleg nemijlocit de către cumpărători. Pentru confecționarea rafturilor și a gondolelor se poate folosi material lemnos, plastic sau metal, avîndu-se în vedere să se asigure cele mai bune condiții pentru expunerea mărfurilor, etichetarea lor și alegerea comodă de către consumatori. În acest scop, rafturile nu trebuie să depășească înălțimea de 1,80 m, iar gondolele de 1,20 m (indiferent de amplasarea lor, gondolele trebuie să fie mai joase decît rafturile, pentru a permite vizionarea întregii săli de vînzare de către personalul magazinului).

O atenție deosebită trebuie să se acorde utilării locului de muncă al casierilor-controlori. Mobilierul respectiv trebuie să asigure condiții pentru amplasarea aparatului de casă și pentru efectuarea controlului asupra mărfurilor din coșulețele prezentate de cumpărători.

Amplasarea casierilor-controlori trebuie să ofere acestora vizibilitatea asupra întregii săli de vînzare, iar la ieșire fluxul de cumpărători să treacă prin partea stîngă a casierului, ceea ce oferă condiții mai bune de lucru (cu stînga ia produsele din coșulețe, iar cu dreapta înregistrează contravaloarea la aparatul de casă).

De asemenea, magazinele cu autodeservire trebuie să dispună de vitrine frigorifice deschise pentru expunerea mărfurilor ușor alterabile, precum și de cîntare de control în sala de vînzare (pentru a da posibilitatea cumpărătorilor să verifice exactitatea cîntăririi mărfurilor preambalate în depozitul de mînă).

3. ORGANIZAREA INTERIOARĂ A MAGAZINELOR CU AUTODESERVIRE

Deoarece în magazinele cu autodeservire fluxul cumpărătorilor este dirijat, intrarea și ieșirea trebuie bine delimitate. Dacă magazinul dispune

Raft metalic (tronson)

Gondolă metalică demontabilă

Raft de lemn placat cu melacart (tronson)

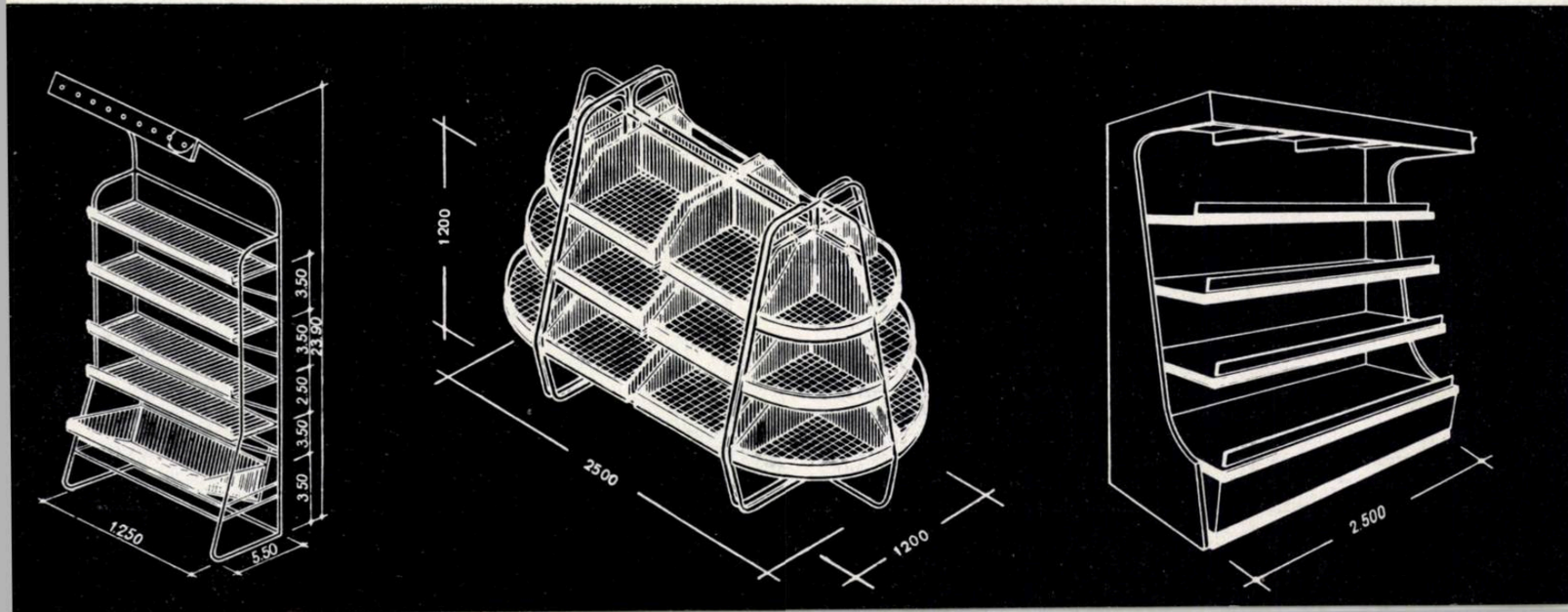

de o singură uşă, aceasta trebuie să aibă o deschidere de cel puţin 2 m şi să dirijeze de la intrare fluxul cumpărătorilor, printr-o bară despărţitoare. În cazul cînd magazinul dispune de două uşi, acestea trebuie să aibă o deschidere de cel puţin 1 m fiecare, folosindu-se una pentru intrare şi alta pentru ieşire. Imediat după intrarea în unitate, cumpărătorul trebuie să găsească coşuleţe în care urmează a colecta mărfurile dorite. Gondolele se amplasează în interiorul sălii de vînzare de aşa manieră încît să se realizeze o dirijare indirectă a fluxului cumpărătorilor. Distanţa între gondole se recomandă să fie de 1,60—2,00 m. Expunerea mărfurilor în rafturi şi pe gondole trebuie să se facă în funcţie de volumul lor şi de frecvenţa cererii consumatorilor. Astfel, mărfurile mai voluminoase (băuturile, uleiul, unele conserve etc.) se recomandă să fie expuse în apropiere de ieşirea din magazin şi în general în partea de jos a rafturilor şi gondolelor (poliţele inferioare). Unele produse ca: laptele îmbuteliat, smîntîna, unele conserve etc. se expun în apropiere de intrare, deoarece adeseori, în funcţie de aceste produse, cumpărătorii se hotărăsc şi pentru cumpărarea altor produse.

De o deosebită importanţă pentru buna desfăşurare a activităţii magazinelor cu autodeservire este şi iluminatul sălii de vînzare, care trebuie să asigure o vizionare optimă a tuturor mărfurilor expuse. În timpul zilei, această iluminare se asigură prin lumina naturală (vitrina trebuie să fie deschisă, astfel ca întreg magazinul să devină o expoziţie permanentă), iar în timpul serii, cu ajutorul luminii fluorescente combinată cu lumină incandescentă.

II. AUTODESERVIREA ÎN UNITĂŢILE DE ALIMENTAŢIE PUBLICĂ

1. BUFETELE « EXPRES »

Primele bufete « expres » au fost organizate la noi în ţară în 1956. În aceste unităţi, consumatorii, după ce au consultat sortimentele de preparate existente în vînzare şi au achitat costul la casă, primesc produsele dorite direct de la secţiile de vînzare. Consumarea se face, fie la mese înalte fără scaune, fie la mese obişnuite cu scaune. Trebuie menţionat că s-a considerat în mod greşit că autodeservirea în alimentaţia publică constă neapărat în înlăturarea scaunelor de la mese şi folosirea obligatorie a meselor înalte. Folosirea meselor înalte este indicată numai în unităţile amplasate în locuri de mare aglomeraţie (în apropierea gărilor, pieţelor comerciale, pe magistralele oraşelor etc.), în celelalte cazuri putîndu-se folosi mese obişnuite cu scaune sau un mobilier combinat (mese înalte şi mese obişnuite).

O atenţie deosebită trebuie să se acorde proiectării mobilierului şi utilajului folosit în cadrul secţiilor de desfacere, prevăzîndu-se mese calde, mese reci, bar pentru băuturi, vitrine frigorifice pentru prezentarea preparatelor. Gabaritele şi formele mobilierului din cadrul secţiilor de vînzare trebuie să asigure posibilitatea vizionării în bune condiţii a preparatelor expuse. În general, mobilierului trebuie să i se dea o linie simplă şi elegantă, folosindu-se materiale noi (îndeosebi placarea cu mase plastice, sticlă etc.).

Se recomandă ca la proiectarea mobilierului pentru bufetele « expres », arhitecţii să nu uite nici pe micii consumatori şi să prevadă de asemenea un număr de măsuţe joase pentru copii. Din experienţa bufetului lacto-bar « Dorna » din Bucureşti reiese că pentru consumatori prezintă interes şi vizionarea modului de preparare a mîncărurilor, în care scop se recomandă, în măsura posibilităţilor, ca între sala de consumaţie şi secţiile de producţie să se prevadă un glasvand.

Sistemul de autodeservire folosit în bufetele « expres » se poate folosi şi în alte tipuri de unităţi, ca: patiserii, ospătării etc.

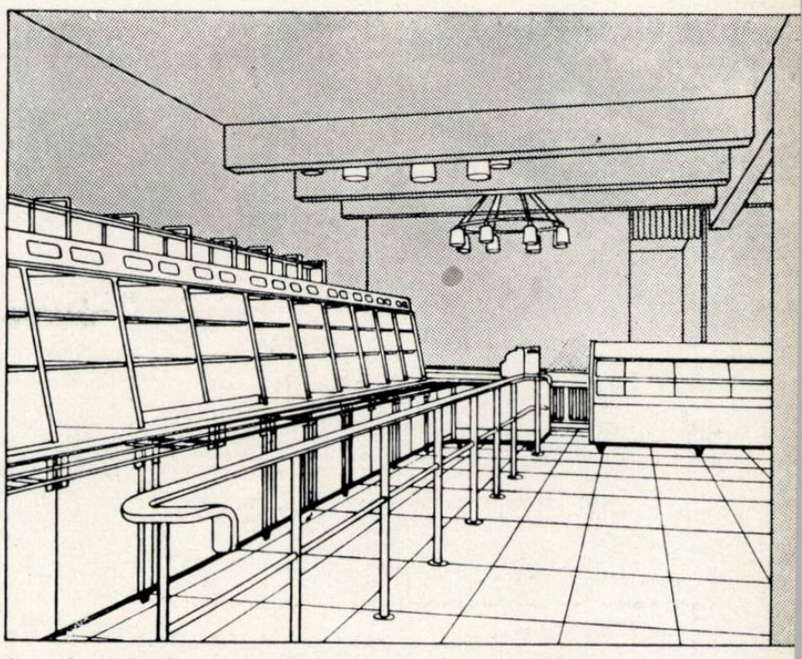

Sistem de autodeservire « liniar pe bandă » la un restaurant-cantină — Perspectivă

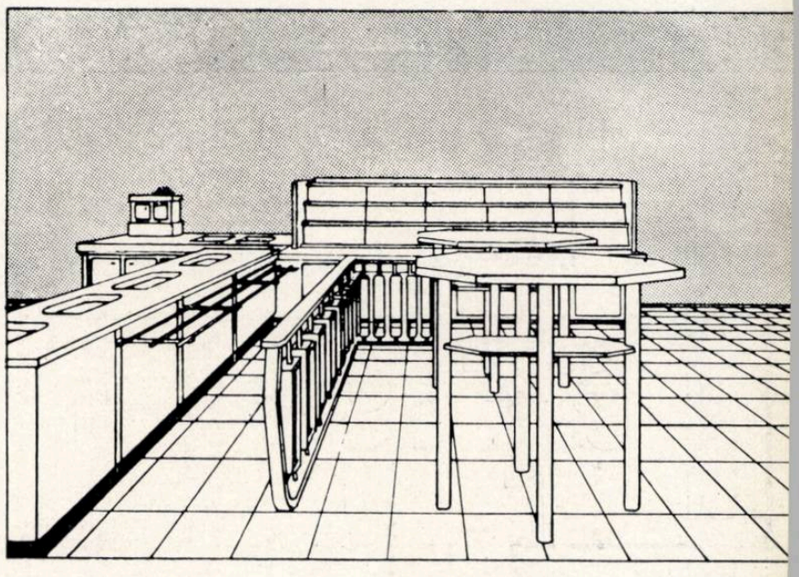

Bufet cu autodeservire în U.R.S.S. — Perspectivă

Casă-control de lemn placat cu melacart

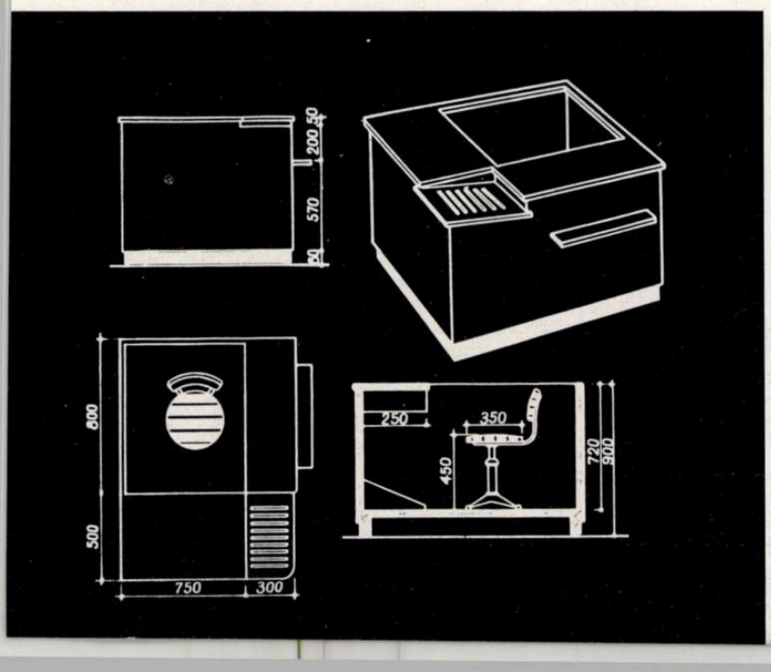

2. SISTEMUL « LINIAR PE BANDĂ »

Sistemul de autodeservire « liniar pe bandă » a fost introdus pentru prima dată la noi în ţară în 1959, la restaurantele-cantine. El constituie o formă completă a autodeservirii; potrivit acestui sistem, cumpărătorul, după ce a intrat în sala de consumaţie, trece prin faţa liniei de autodeservire, unde la una din extremităţi se găsesc tăvi; luînd o tavă, consumatorul trece prin faţa secţiilor, de unde îşi alege preparatele dorite, care sînt expuse gata porţionate (preparate calde, salate, produse de cofetărie şi patiserie etc.). În timpul alegerii produselor, tava se aşază pe un suport continuu, montat în faţa liniei de autodeservire. La capătul liniei se află casierul-controlor; după achitare, consumatorii se îndreaptă cu tava spre una dintre mesele din sala de consumaţie.

Pentru dirijarea fluxului consumatorilor, prin faţa liniei de autodeservire se montează o bară, formîndu-se astfel un coridor lat de 0,90—1,00 m.

Linia de autodeservire este alcătuită din mese calde şi mese reci, precum şi mese standuri pentru expunerea preparatelor culinare şi a tăvilor, tacîmurilor etc. O importanţă deosebită are modul de amplasare a secţiilor în cadrul liniei de autodeservire (tăvi, preparate reci, felurile II, supe şi ciorbe, deserturi, băuturi, tacîmuri şi pîine).

Folosirea formei de autodeservire « liniare pe bandă » prezintă o serie de avantaje, dintre care principalele constau într-o mai raţională folosire a spaţiilor comerciale şi în sporirea capacităţii de deservire a unităţilor.

PAVILION PENTRU

1

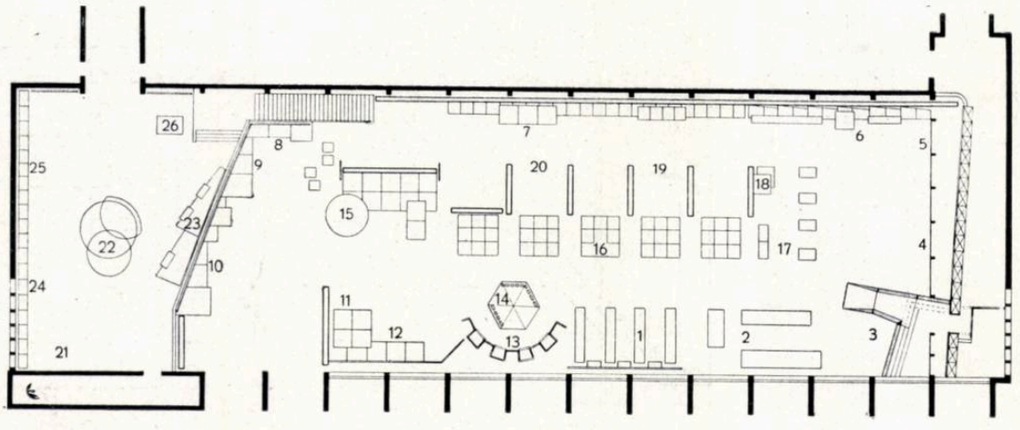

2

1 — Vedere interioară din cadrul pavilionului
2 — Plan 1. Sticlărie-ceramică 2. Cauciuc - marochinărie - încălțăminte — 3. Arta modei 4. Tricotaje — 5. Blănuri 6. Artă populară, covoare UCECOM — 7. Țesături de lînă — 8. Papetărie - cerneluri 9. Vopsele-chimicale—10. Mase plastice — 11. Articole de muzică — 12. Articole foto-sport-moto — 13. Aparataj mecanic și electric — 14. Jucării 15. Produse ale industriei grele— 16. Confecții — 17. Pasmanterie — 18. Cosmetice 19. Țesături de in și cînepă— 20. Țesături de bumbac — 21. Produse din carne și lapte— 22. Conserve — 23. Produse zaharoase — 24. Produse făinoase — 25. Băuturi 26. Tutun
3 — Vedere interioară din cadrul pavilionului
4 — Raionul de aparataj mecanic și electric
5 — Raionul de confecții
6 — Raionul de articole de muzică
7 — Raionul de băuturi
8 — Raionul de artă populară

3

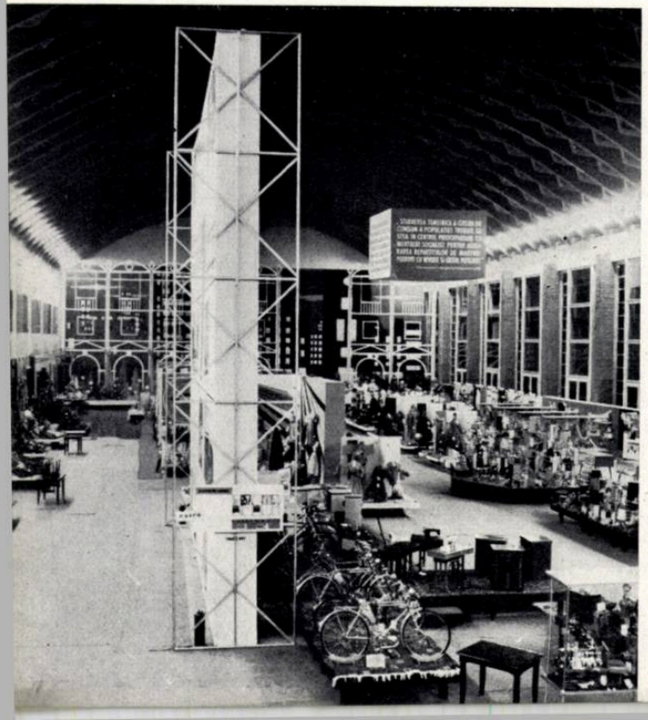

4

PREZENTAREA MOSTRELOR DE MĂRFURI

În sala de expoziții a Camerei de comerț din Parcul de cultură și odihnă I. V. Stalin s-a organizat în luna octombrie 1959, de către Ministerul Comerțului în colaborare cu ministerele producătoare și cu UCECOM, prezentarea mostrelor de mărfuri care urmau să fie contractate între comerț și industrie.

Scopul organizării acestui pavilion a fost acela de a studia cererea de mărfuri a populației, prin cunoașterea părerii asupra mostrelor expuse, în legătură cu calitatea, modelul, culoarea, finisarea etc.

Pentru expunerea celor cca. 20 000 de sortimente a fost folosit un spațiu de 2 650 m².

În vederea asigurării unei prezentări ordonate, care să creeze posibilitatea studierii în bune condiții a exponatelor, s-a realizat o sectorizare a spațiilor, ținînd seama de ramurile industriale și grupele de mărfuri. Astfel, mărfurile industriei alimentare au fost expuse pe platoul superior al intrării în pavilion, iar celelalte mărfuri (industria ușoară, industria grea, industria chimică, cooperația meșteșugărească), în spațiul denivelat al sălii.

Mărfurile au fost expuse în vitrine, rafturi, stelaje, panouri, tonete, podiumuri etc., în așa fel încît publicul a putut vedea și cerceta cu ușurință caracteristicile lor. Produsele au fost însoțite de etichete în care au fost indicate fabricile producătoare și prețul fiecărui produs, precum și un număr de ordine (pentru a permite o cît mai ușoară identificare a produselor).

Puncte de atracție în cadrul acestui pavilion le-au constituit: sistemul de etalare — în cea mai mare parte, publicul vizitator avînd posibilitatea să vină în contact cu mostrele expuse — prezentarea sortimentelor noi de aparate de uz casnic și ultimele modele de aparate de radio cu demonstrarea lor; de asemenea, și elementele grafice care au însoțit exponatele. Merită a fi evidențiat nivelul la care s-a prezentat sectorul de produse alimentare, atît din punctul de vedere al rezolvării spațiilor de expunere și al circulației, cît și din punctul de vedere al graficii (cu excepția panoului care a însoțit prezentarea preparatelor de carne, lapte, pește, care nu a avut un stil unitar). Nu a fost rezolvată în bune condiții etalarea țesăturilor, pe panoul din fundul pavilionului; însăși realizarea grafică a acestui panou nu a fost reușită.

Expoziția de mostre organizată în anul 1959 reprezintă o realizare însemnată, unică sub raportul proporțiilor și prezentării la noi; expoziția a fost vizitată de peste 220 000 de cetățeni.

Arh. AL. CONSTANTINESCU

6

7

8

5

CRAMA «PĂDUREA BĂNEASA»

1

1 — Vedere interioară
2 — Plan
1. Intrare — 2. Depozit — 3. Garderobă — 4. Sala de mese — 5. Radioficare — 6. Preparare-tranşare 7. Carmangerie — 8. Cameră frigorifică — 9. Încărcat sifoane — 10. W. C. — 11. Lavabouri
3 — Detaliu de faţadă
4 — Detaliu de mobilier — Vedere

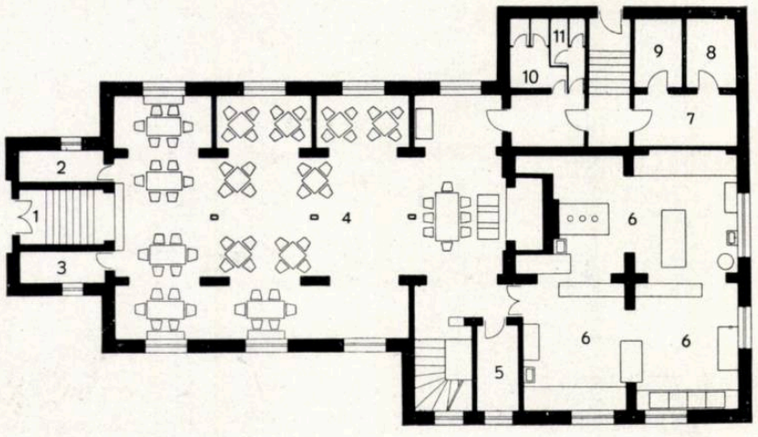

2

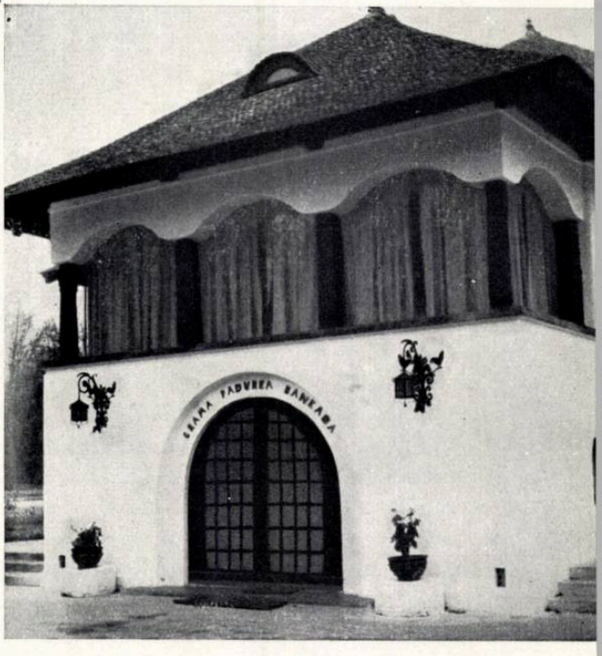

3

4

Crama este situată într-un spaţiu pitoresc, la cca. 14 km de Bucureşti, la demisolul restaurantului «Băneasa», care a fost construit într-o manieră inspirată din arhitectura populară.

Crama dispune de o sală de cca. 125 m² în care sînt amplasate 17 mese totalizînd un număr de 74 de locuri. Sala este divizată în trei compartimente: unul central, în care sînt amplasate două rînduri de mese, flancat pe o parte de boxe, iar pe cealaltă parte de un spaţiu mai îngust despărţit prin arcade.

Crama dispune de o bucătărie proprie în suprafaţă de cca. 100 m².

În rezolvarea interioară se poate evidenţia folosirea unei arhitecturi inspirate din cea populară.

În porţiunea centrală a sălii de mese, o serie de stîlpi de lemn sculptat susţin o reţea de grinzi de lemn de asemenea lucrat. Pereţii sînt trataţi în calcio vechio.

Mobilierul este executat din lemn de stejar lustruit; scaunele au o formă care aminteşte tipurile populare.

Covoare şi ştergare cu motive naţionale, vase aşezate pe policioare fixate în perete, lămpi de fier forjat completează în mod plăcut cadrul cramei.

Datorită amplasării, aspectului plăcut şi specificului său, unitatea constituie un punct de atracţie, atît pentru bucureşteni, cît şi pentru turişti.

GH. TEODORAŞCU

LACTO-BAR «DORNA»

Pe b-dul Magheru din București, la parterul blocului « Republica », s-a amenajat, în locul fostului restaurant « Scala », un nou tip de unitate de alimentație publică: lacto-bar.

Localul dispune de o sală de mese (cca. 100 m²) — unde deservirea se face cu ajutorul ospătarilor — în care sînt amplasate 16 mese a 4 locuri fiecare și o tejghea-bar cu vitrină frigorifică.

Mobilierul sălii de mese este realizat din țeavă metalică și mase plastice, avînd o înălțime mai mică decît cele obișnuite.

Pereții și tejgheaua barului au fost îmbrăcați pînă la o înălțime de 1,15 m cu P.V.C. pe suport textil.

Pardoseala este realizată din linoleum, iar vitrinele mari permit o bună vizibilitate dinspre exterior, realizîndu-se și o bună iluminare naturală.

Iluminatul artificial este rezolvat prin tuburi fluorescente acoperite cu grătare pentru dispersarea luminii.

Bucătăria pentru prepararea minuturilor se află în continuarea sălii de mese și este despărțită de aceasta printr-un glasvand care permite vizionarea de către consumatori a procesului de producție. Aceasta contribuie la crearea unui punct de atracție și la ridicarea spiritului de răspundere al personalului. Bucătăria este dotată cu utilaje moderne. Aprovizionarea cu mărfuri se face independent de sala de desfacere, lucru pozitiv, iar depozitarea se face la subsol, unde se găsește bucătăria cu anexele sale. De asemenea, tot aici se mai află garderoba personalului, dușurile, w.c.-urile și camera motoarelor pentru agregatele frigorifice.

Arh. MARIA BELLU

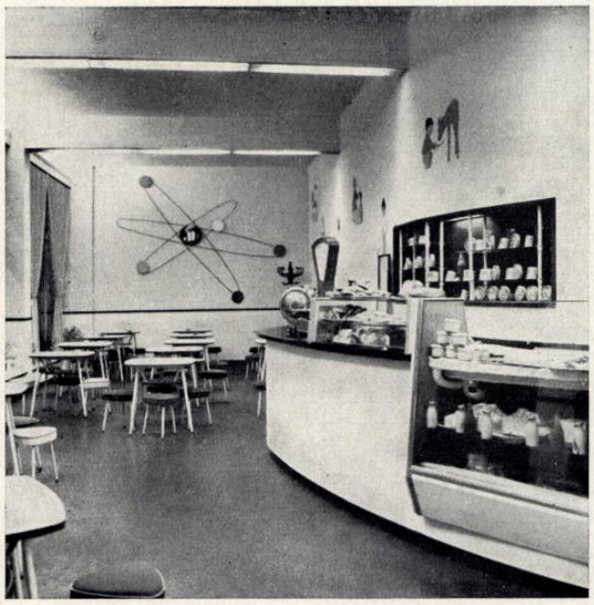

1

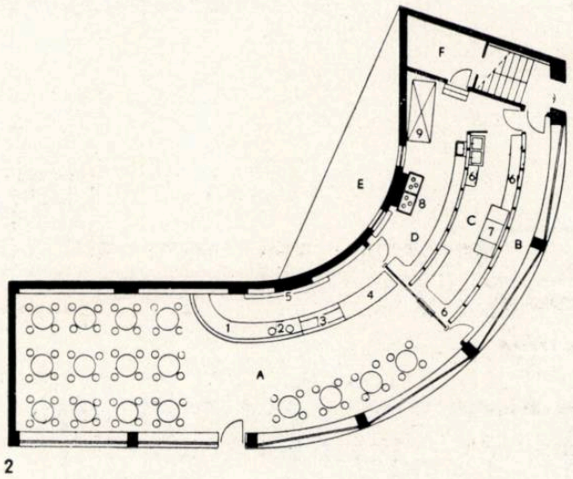

2

3

1 — Vedere interioară — În prim plan, vitrina frigorifică deschisă
2 — Plan parter
1. Bar — 2. Espresso pentru cafea — 3. Vitrină frigorifică 4. Autodeservire — 5. Raft — 6. Mese-dulap — 7. Spălător mecanic — 8. Mașină aragaz — 9. Dulap-frigider
A. Sala de mese — B. Degajament — C. Spălător pentru vase D. Bucătărie — E. Curte de lumină — F. Birou
3 — Vedere către glasvandul dinspre bucătărie

BUFETUL «CARPAŢI» DIN ORAŞUL STALIN

1

La parterul clădirii situate în colţul dintre b-dul I. V. Stalin şi str. 7 Noiembrie, alipit hotelului « Carpaţi », s-a amenajat un bufet în scopul unei deserviri rapide a publicului.

Proiectanţi au fost arhitecţii K. Fromm şi Gh. Gheorghiade, iar colaborator, s. ing. Gh. Bănuţă.

Accesul se face printr-o uşă rotativă şi un tambur prevăzut cu garderobă şi vitrine pentru expunerea produselor. Sala de consumaţie poate asigura deservirea simultană a unui număr de cca. 200 de persoane, la mese şi în picioare. Consumatorii se servesc singuri, atît de la bufetele-vitrină amenajate în nişe, cît şi prin automatele înzidite, acţionate de fise metalice.

Localul este completat cu o bucătărie, oficiu, depozite, cameră frigorifică, bar etc. dimensionate redus, întrucît parte din produse sînt pregătite în bucătăria restaurantului « Carpaţi ».

Înălţimea sălii de consumaţie a fost considerabil mărită prin coborîrea pardoselii existente cu 1,10 m, ajungîndu-se la un nivel comod, accesibil de la stradă. Ferestre mari, metalice, care se deschid prin glisare, asigură lumina necesară. Localul este luminat indirect prin tuburi fluorescente ascunse în scafele plafonului şi prin aplice decorative de sticlă galbenă şi metal. Pereţii sînt trataţi în tencuială ondulată de ipsos de culoare galben-brun, fiind placaţi în partea inferioară cu travertin de Deva, armonizîndu-se cu pardoseala executată în carouri mari de marmură roşiatică de Moneasa şi fîşii de marmură de culoarea nisipului.

Prin proporţiile şi liniile sale simple, prin claritatea compoziţiei şi coloritul său cald, interiorul are un aspect agreabil.

În exterior, amenajarea se încadrează în arhitectura vechii clădiri, cu excepţia firmei luminoase şi a zugrăvelii în culoare maron, care distonează cu tonurile deschise ale etajelor.

Arh. FL. IONESCU

1 — Sala de mese
2 — Plan
1. Intrare — 2. Uşa rotativă — 3. Birou — 4. Vitrine 5. Case — 6. Automat pentru mîncăruri — 7. Automat pentru bere — 8. Bufet-cofetărie — 9. Bufet rece — 10. Bufet cald — 11. Oglindă — 12. Bar — 13. Grup sanitar 14. Depozit — 15. Curte — 16. Culoar de serviciu — 17. Scară 18. Spălător — 19. Bucătărie — 20. Grătar — 21. Cameră frigorifică — 22. Garderobă
3 — Automatul pentru bere
4 — Bufetul-cofetărie şi bufetul rece
5 — Bufetul automat

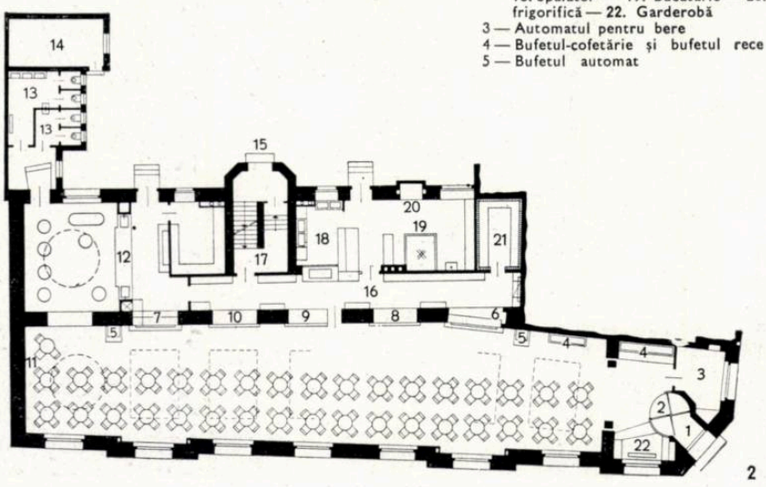

2

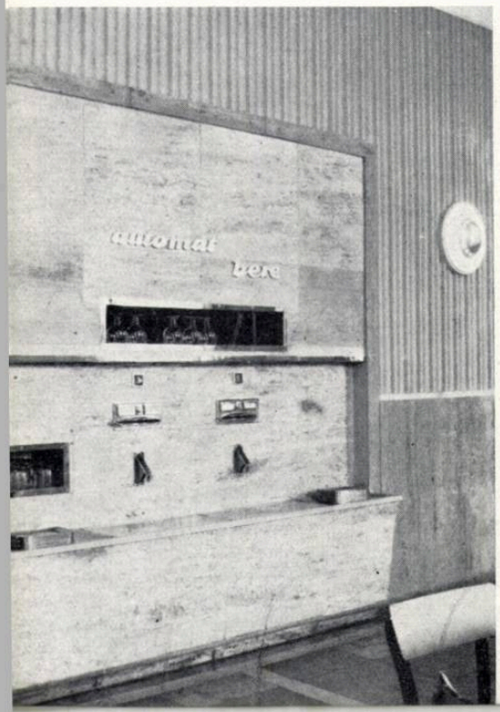

3

4

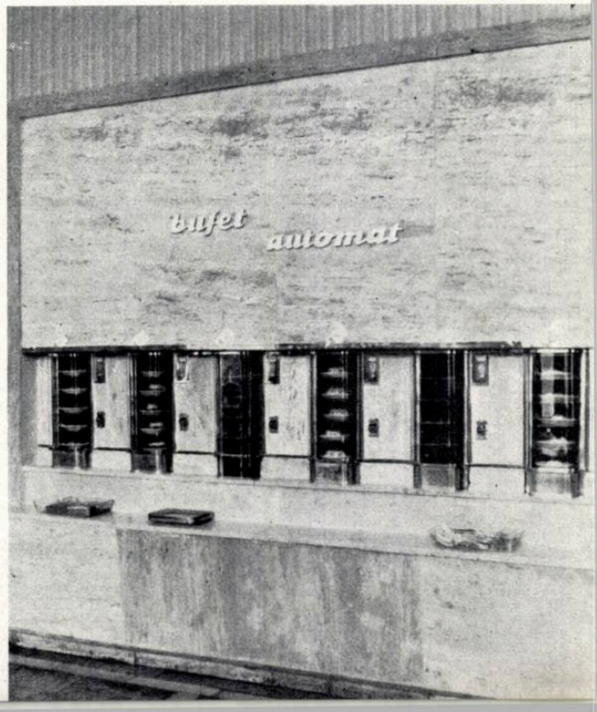

5

RESTAURANTE NOI ÎN BUCUREŞTI

2

1

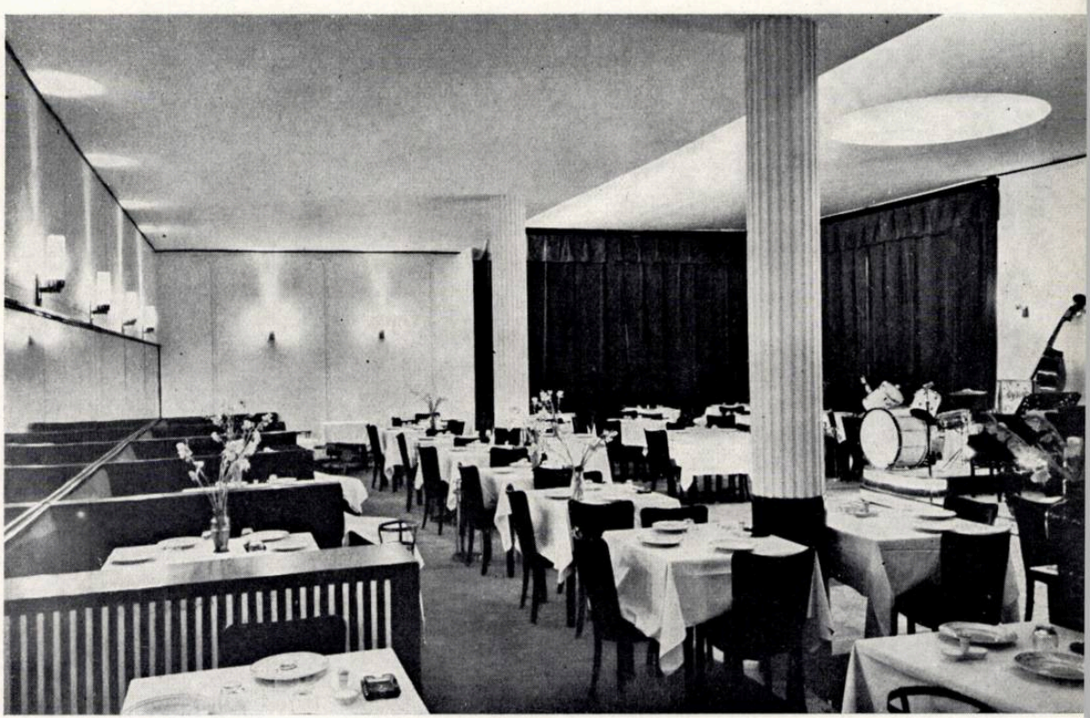

3

4

1 — Restaurantul « Parcul trandafirilor » — Vedere interioară
2 — Restaurantul hotelului « Lido » — Vedere interioară
3 — Restaurantul « Parcul trandafirilor » — Vedere interioară
4 — Restaurantul « Berlin » — Vedere interioară

1

AGENŢIA TAROM DIN BUCUREŞTI

Colectiv de proiectare:
Arhitecţii M. Bodianu, R. Crainiceanu, A. Segal şi decorator I. Oroveanu. Consilier, arh. Şt. Mănciulescu
Proiectare şi execuţie, I. S. Decorativa

Prin programul beneficiarului se cerea amenajarea unei agenţii în parterul imobilului din piaţa Universităţii din Bucureşti, care să corespundă următoarelor funcţiuni: vînzare de bilete interne, externe şi NAVROM, aşteptare pentru călători, spaţiu pentru cîntărirea şi taxarea bagajelor, birou separat pentru şeful agenţiei, cabine telefonice pentru public, vestiar pentru personalul de serviciu, w.c. etc.

Partiul ales în proiectarea interiorului a fost dictat de poziţia accesului în agenţie, de poziţia elementelor de structură şi de reţeaua de instalaţii sanitare.

Zona de vînzare a biletelor, plasată opus intrării, între stîlpii interiori ai clădirii, a creat o parte inaccesibilă publicului în spatele ghişeelor şi a asigurat o legătură între anexele de serviciu.

Zona de aşteptare a publicului, plasată de o parte şi de alta a locului de cîntărire a bagajelor, ocupă cea mai mare parte a suprafeţei disponibile, oferind locuri izolate, diverse şi plăcute, publicului.

Cabinele telefonice, separate de holul de aşteptare, formează o încăpere aparte pentru a asigura desfăşurarea convorbirilor în bune condiţii şi a nu deranja restul pasagerilor.

Bufetul-bar, deşi face parte din ansamblu, este plasat într-un punct ascuns, pentru a nu stînjeni desfăşurarea activităţii în cadrul agenţiei.

Pe peretele din spatele ghişeelor a fost prevăzută o lucrare de artă plastică (mozaic de sticlă) cu tema «Legăturile dintre popoare prin aviaţie», care din motive ce depăşesc proiectarea a fost realizată «al fresco», lucru combătut de proiectanţi pentru că peretele nu are reculul necesar.

Pardoselile sînt de marmură, iar pereţii de travertin lustruit şi marmură alun.

Mobilierul a fost conceput într-o linie simplă şi sobră, cu tapiserie de dermatin pe cauciuc spongios, osatură metalică (fier, aluminiu, nichelaj), lemnărie aparentă de nuc cu luciu intens.

Arh. MIRCEA BODIANU

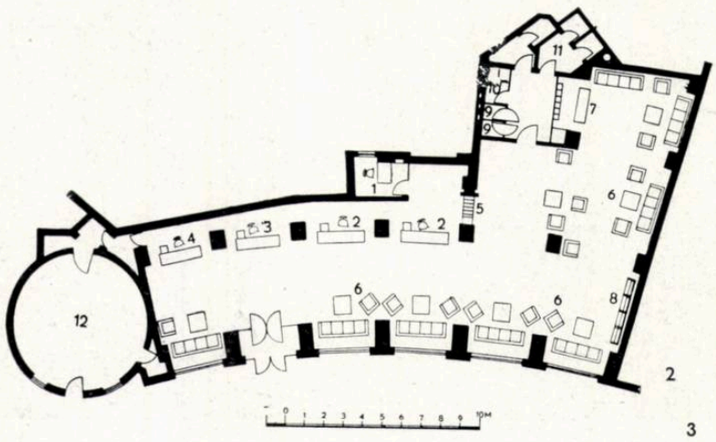

2

3 4

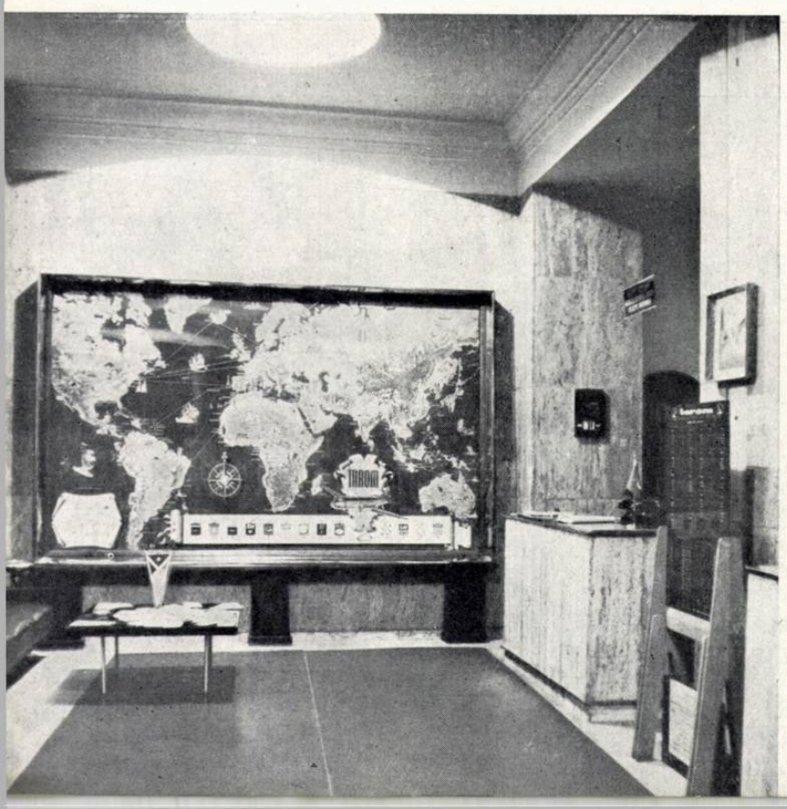

MAGAZINE NOI ÎN BUCUREŞTI

1 2

3

4—5

PG. 22

1 — Vedere de interior
2 — Plan
1. Birou şef — 2. Ghişeuri pentru bilete interne — 3. Ghişeuri pentru bilete externe 4. Ghişeuri pentru bilete NAVROM — 5. Cîntărire bagaje — 6. Aşteptare — 7. Bufet — 8. Etalaj publicaţii — 9. Cabine telefonice — 10. Vestiar personal — 11. W. C. şi lavabouri — 12. Magazie mărfuri
3 — Vedere interioară — Detaliu
4 — Aşteptarea — Vedere

PG. 23

1 — Magazinul pentru produse din lapte, str. C. A. Rosetti nr. 15 — Bucureşti — Vitrină frigorifică
2 — Magazinul de încălţăminte «Romarta» din Bucureşti — Vedere interioară
3 — Salonul de artă fotografică I. S. Decorativa din Bucureşti — Vedere interioară
4 — Salonul de frizerie «Ciufulici» din Bucureşti — Vedere interioară
5 — Salonul de frizerie «Ciufulici» din Bucureşti — Vedere interioară

1

O CLĂDIRE EXPERIMENTALĂ DIN PANOURI MARI

Autori: ing. M. Drimer, arh. A. Kereaski, ing. M. Lazăr și arh. E. Popescu
I.S.C.A.S.—I.P.C.T.

Executarea în 1957 și 1958 a primelor clădiri din panouri mari a scos în evidență unele dintre avantajele acestui sistem de construcție: reducerea manoperei pe șantier și a timpului de execuție, micșorarea greutății construcției ș.a. Datorită însă greutăților începutului și lipsei de experiență în acest domeniu, costul de deviz, cît și costul real au fost mai mari decît ale unor clădiri similare executate prin metode tradiționale.

De aceea, s-a considerat necesar să se execute o nouă clădire experimentală din panouri mari, urmărindu-se în special reducerea costului apartamentelor sub limitele stabilite de Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

Proiectul a fost întocmit în cadrul Institutului de proiectare a construcțiilor tip (I.P.C.T.), iar execuția — atît confecționarea panourilor, cît și montarea lor — a fost făcută de întreprinderea de prefabricate « Progresul ».

Clădirea (blocul C) este amplasată în cvartalul de pe șoseaua Giurgiului, în apropiere de fabrica « Progresul ».

Clădirea are parter și patru etaje și cuprinde 40 de apartamente, din care 30 de cîte două camere și 10 de cîte o cameră. Toate apartamentele au vestibul, baie cu cadă redusă (80 × 120 cm), bucătărie și cămară (1,00 m²). Bucătăriile sînt amenajate cu loc pentru mașină de aragaz, masă de lucru, frigider și mașină de spălat.

Pe toată suprafața clădirii s-a prevăzut un subsol tehnic de 1,10 m înălțime liberă (pe unele porțiuni, 1,50 m), în care sînt amplasate toate conductele de distribuție ale instalațiilor de încălzire și de alimentare cu apă. Această soluție prezintă multe avantaje, atît în ceea ce privește execuția, cît și în exploatare (controlul și eventualele reparații ale instalațiilor se pot face cu ușurință).

Clădirea este formată din două tronsoane cu cîte patru apartamente la scară. Apartamentele, de tip unifamilial, cu camere comandate, sînt destinate pentru familii de două pînă la patru persoane.

Pentru a se obține o judicioasă utilizare a spațiului, clădirea a fost proiectată cu trei travee: 3,60 m (pentru camera de zi), 3,20 m (pentru dormitoare și pentru dependințe) și 2,80 m (pentru casa scării). Toate dependințele sînt dispuse într-o singură travee, aceeași pentru toate tipurile de apartamente.

Suprafața locuibilă medie a apartamentului de două camere este de 29,10 m² (unele apartamente au 29,90 m², altele 27,60 m²); suprafața locuibilă a apartamentului de o cameră este de 15,90 m².

Suprafața locuibilă pe clădire este de 1 033 m², iar suprafața construită (fără subsolul tehnic) — 1 956 m².

Indicele de locuibilitate pe clădire, $K_3 = 0{,}53$.

Suprafața locuibilă pentru un locatar = 7,40 m².

Înălțimea caturilor este de 2,70 m, rezultînd o înălțime liberă de 2,53 m.

Toate încăperile sînt prevăzute cu ferestre mari, pentru a se asigura o bună luminozitate și însorire; fiecare apartament (cu excepția celor de la parter) are cîte un balcon cu o suprafață de 3,90 m².

Clădirea a fost prevăzută cu încălzire centrală cu radiatoare de fontă; ca agent încălzitor se folosește apa caldă furnizată de la o centrală termică situată într-o clădire existentă. Atît coloanele, cît și ramificațiile către radiatoare sînt aparente și se montează pe șantier. Ventilarea cămării și a băii se face prin grile prevăzute în panoul exterior; cămara e ventilată direct, iar camera de baie printr-un canal orizontal care traversează cămara în partea superioară. La bucătării s-au prevăzut canale verticale individuale, care pot îndeplini, fie funcția de canale de ventilație, fie pe aceea de coșuri pentru gaze.

Toate apartamentele sînt prevăzute cu instalații de telefon și televiziune.

Acoperișul clădirii s-a executat cu învelitoare de tablă și șarpantă de lemn pe scaune. Accesul pe acoperiș se face pe o scară metalică exterioară.

În ceea ce privește structura de rezistență, s-a adoptat o soluție cu ziduri transversale și longitudinale portante, soluție care prezintă avantajul unei bune rigidizări spațiale a clădirii și al unui consum mai mic de oțel. Această structură, mai puțin economică în cazul sistemelor tradiționale, este economică la structurile din panouri mari, datorită grosimilor reduse ale zidurilor portante.

Clădirea se asamblează din panouri mari — pereți interiori, pereți exteriori și planșee — de dimensiunile unei încăperi; greutatea maximă a panourilor este de 4,7 t.

Zidurile interioare portante se execută din panouri de 12 sau 14 cm grosime, din beton obișnuit B 250. Panourile dintre apartamente sînt de 14 cm grosime (340 kg/m²), asigurîndu-se astfel o bună izolație fonică. În panouri s-au înglobat de la turnare dozele și conductorii electrici. Pentru amplasarea coloanelor de lumină și de telefon, precum și a firidelor de distribuție, s-au prevăzut nișe speciale în panourile interioare ale zidului median din casa scării. În nișele acestui « panou tehnic » se montează și coloanele de încălzire care alimentează radiatoarele din casa scării, dispuse de asemenea într-o nișă amenajată în panouri.

Zidurile exterioare se realizează din panouri de 28 cm grosime, alcătuite dintr-un strat de beton ușor (24 cm), un strat de beton obișnuit spre exterior (3 cm) și un strat de mortar de ciment cu adaos de var spre interior (1 cm). Utilizînd ca agregat granulitul produs la Buftea, s-a obținut un beton ușor de marcă B 90 cu o greutate volumetrică de cca. 1 300 kg/m³, care asigură o izolație termică echivalentă cu a unui zid de cărămidă de 37,5 cm grosime.

Atît în panourile exterioare, cît și în cele interioare se prevăd de la confecționare gheremele pentru fixarea tîmplăriei; în panourile exterioare se înglobează de asemenea de la turnare dibluri pentru prinderea galeriilor de perdele și ancore pentru fixarea balustradei la balcoane. Toate panourile de pereți sînt armate cu carcase sudate din bare de oțel-beton OL 38, dispuse pe contur și în jurul golurilor de uși și ferestre.

Greutatea panourilor de pereți variază între 1,9 și 2,7 t, cu excepția panourilor de pereți transversali dintre apartamente și de la calcane, care cîntăresc 3,8 t și respectiv 4,7 t.

Planșeele se execută din panouri mari de beton armat de 9 cm grosime, care reazemă pe toate cele patru laturi prin intermediul unui strat de mortar de ciment. La încăperile cu balcoane se folosesc panouri speciale de planșeu cu placa scoasă în consolă; această soluție prezintă avan-

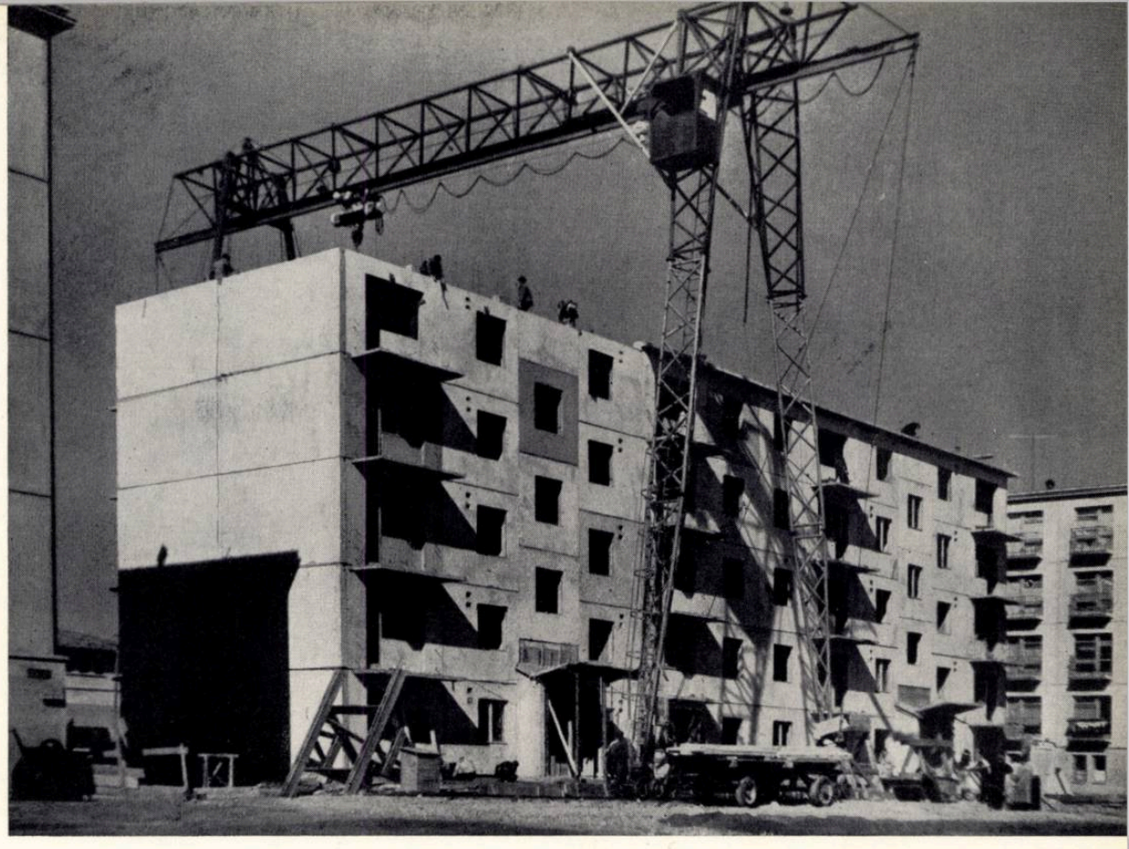

1. *Blocul experimental cu două tronsoane — Perspectivă*
2. *Vedere de pe şantier*
3. *Plan parter şi plan etaj curent*

2

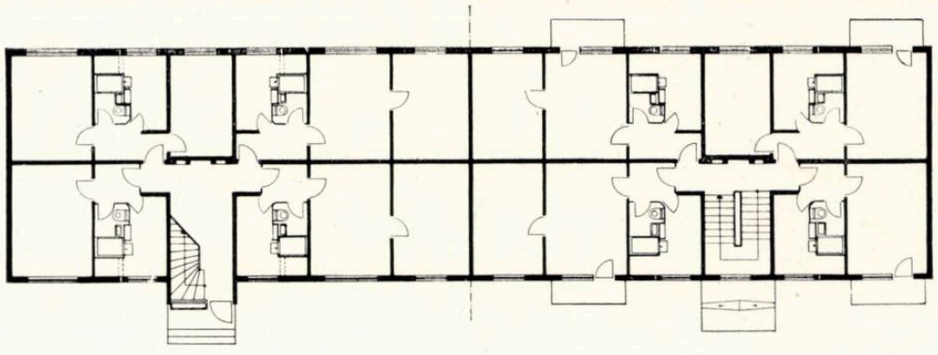

3

taje deosebite la montaj, în comparaţie cu soluţiile la care se folosesc plăci de balcon separate de panourile de planşeu.

Suprafaţa panoului de planşeu cu balcon este de cca. 20 m² (3,60 × 5,00 m), greutatea fiind de 4,7 t.

În panourile de planşeu se prevăd de la confecţionare conductorii electrici şi toate golurile necesare pentru trecerea coloanelor de instalaţii sanitare, de încălzire, a canalelor de ventilaţie etc.

Scara este realizată din panouri frînte de 1,20 m lăţime, alcătuite din două podeste şi o rampă, care reazemă pe zidurile longitudinale ale clădirii. Greutatea unui panou de scară este de 3,4 t.

Pereţii despărţitori din traveea cu dependinţe sînt formaţi din trei piese prefabricate: un grup sanitar, un panou cu ventilaţii şi un panou cu gol de uşă. Toate aceste elemente reazemă pe planşeu.

Grupul sanitar a fost proiectat sub forma unei cabine alcătuite din trei pereţi, o placă la partea superioară şi alta la cea inferioară. Pereţii cabinei — de 4—5 cm grosime — se execută din beton cu agregat mărunt şi se armează cu plase din bare ⌀6. În pereţii cabinei se înglobează de la turnare dibluri pentru fixarea instalaţiilor şi a obiectelor sanitare, doze şi conductori electrici INTENC etc. Se prevăd de asemenea de la confecţionare golurile necesare pentru trecerea ţevilor de instalaţii şi pentru fixarea consolelor de radiator. Toată instalaţia sanitară se montează în cabină de la fabrică; cea mai mare parte a ţevilor sînt amplasate într-un spaţiu vizitabil, care este închis pe partea dinspre bucătărie cu capace demontabile. Greutatea totală a elementului spaţial — inclusiv instalaţiile sanitare şi cada — este de 2,8 t.

Cornişa a fost realizată din elemente mari prefabricate de lungimea traveelor, care se fixează cu ajutorul unor ancore prevăzute în centura ultimului planşeu.

Numărul total al pieselor prefabricate folosite la întreaga clădire este de 594, din care 142 de panouri de pereţi exteriori, 170 de panouri de pereţi interiori, 134 de panouri de planşeu, 48 de elemente de ventilaţie şi 40 de elemente spaţiale.

Pentru executarea unui apartament sînt necesare, în medie, 15 elemente prefabricate.

Clădirea se execută din 42 de tipuri de panouri. În acest număr sînt cuprinse toate tipurile de panouri, chiar dacă diferă foarte puţin între ele (panouri stînga şi dreapta etc.).

Toate elementele prefabricate au fost confecţionate la fabrica « Progresul », pe platforme exterioare.

Confecţionarea panourilor de pereţi exteriori s-a făcut în poziţie orizontală, cu tipare laterale metalice. Decofrarea se face prin basculare, panourile fiind armate pentru a rezista la eforturile care apar în timpul basculării. Panourile interioare se toarnă de asemenea în poziţie orizontală, decofrarea făcîndu-se — în cazul panourilor de pereţi transversali cu goluri de uşă — cu ajutorul unui dispozitiv special de basculare.

Cabinele au fost confecţionate pe platforme de beton, cu cofraje laterale din placaj. Poziţia cabinei la turnare este cu faţa liberă în sus.

Transportul pe şantier s-a făcut cu treilere special amenajate, iar pentru montaj s-a folosit o macara-portal cu o capacitate de ridicare de 5 t.

Panourile de pereţi se montează pe un strat de mortar de ciment de 2 cm grosime. După verificarea poziţiei, panourile se fixează provizoriu cu ajutorul unor piese speciale de sprijin.

Rezemarea panourilor de planşeu pe pereţi se face pe o lăţime de 4,5 cm.

Urmărind realizarea unei structuri rigide, capabilă să reziste la acţiunea forţelor seismice, s-a adoptat pentru îmbinări principiul monolitizării. Prin monolitizare se obţine o structură alcătuită dintr-o serie de diafragme orizontale şi verticale rigide în planul lor şi bine legate între ele.

Îmbinarea panourilor de pereţi se realizează prin turnarea unor stîlpişori de beton armat şi prin înădirea (prin sudură electrică) a mustăţilor ⌀10 prevăzute, în acest scop, pe feţele laterale ale tuturor panourilor de pereţi exteriori şi interiori. Stîlpişorii se armează cu carcase sudate; armătura longitudinală este alcătuită din 3—5 bare ⌀ 10. Pentru a asigura conlucrarea şi transmiterea eforturilor de lunecare între panouri, s-au prevăzut o serie de adînciturl pe feţele laterale ale acestora.

Legătura dintre panourile de planşeu se realizează prin sudarea mustăţilor ⌀10 prevăzute pe conturul panourilor şi prin executarea unor centuri de beton armat. Panourile de planşeu se leagă de asemenea de panourile de pereţi exteriori pe care reazimă, prin sudarea unor mustăţi.

Pentru a se putea realiza cu uşurinţă legăturile sudate dintre panourile de planşeu şi pentru a asigura o mai bună comportare a planşeului ca diafragmă orizontală rigidă, marginile panourilor de planşeu s-au executat dinţate. În consecinţă, pînă după întărirea betonului din centuri, rezemarea panourilor de planşeu pe pereţi este discontinuă.

Turnarea betonului în stîlpişori şi în centuri se face concomitent, după executarea tuturor legăturilor sudate; înainte de turnare, capetele conductorilor electrici din planşee se introduc în dozele prevăzute la partea superioară a panourilor de pereţi.

Îmbinarea panourilor de scară, a elementelor spaţiale şi a celorlalte piese prefabricate cu pereţii portanţi se face de asemenea prin sudarea unor mustăţi prevăzute special în acest scop.

Pentru a împiedica pătrunderea apei de ploaie în clădire, au fost luate măsuri speciale de etanşare a tuturor rosturilor.

Astfel, rosturile verticale dintre panourile exterioare au fost acoperite dinspre interior (înainte de turnarea stîlpişorilor) cu o fîşie de pînză asfaltată; pe lîngă funcţia de etanşare, această fîşie de pînză are şi rolul de a împiedica pătrunderea betonului în rostul vertical, în timpul operaţiei de turnare.

Atît în rosturile verticale, cît şi în cele orizontale se introduce dinspre exterior un mastic

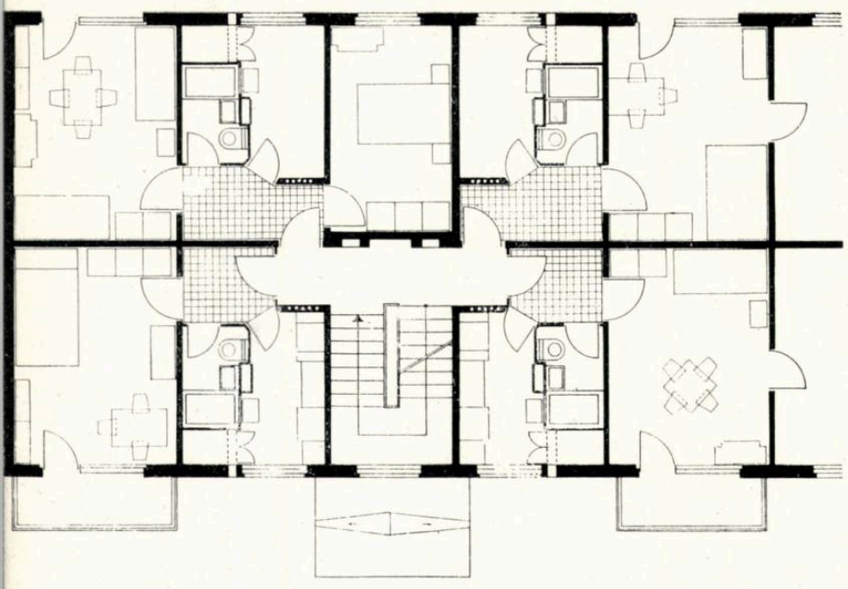

1

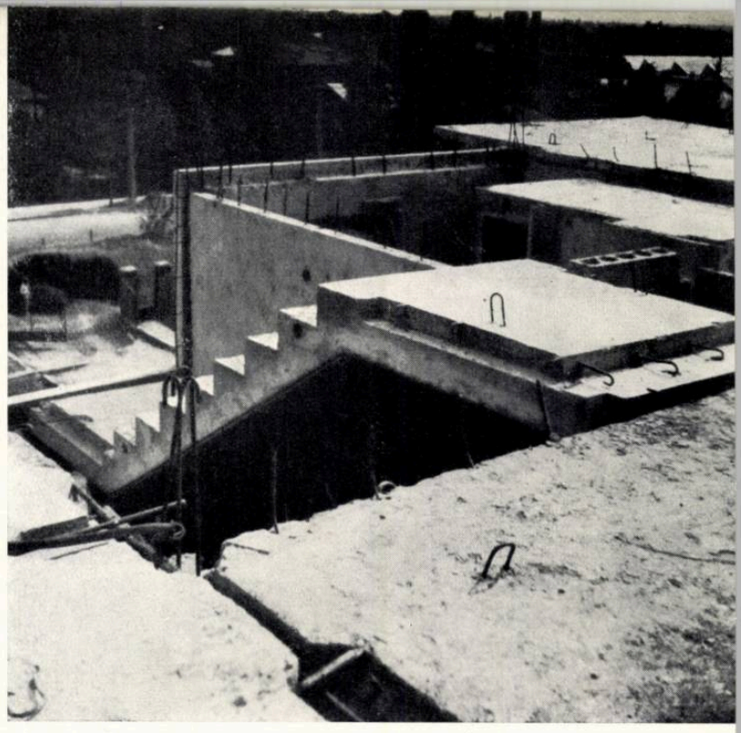

4

1. *Detaliu de tronson — Plan*
2. *Îmbinarea panourilor de planşeu — Vedere*
3. *Detaliu de îmbinare a panourilor de planşeu — Vedere*
4. *Panoul de scară — Vedere*
5. — **8.** *Detalii de îmbinare (5 — Între panourile de planşeu — 6 — Între panourile de pereţi interiori — 7 — Între panourile de planşeu şi pereţii exteriori — 8 — Între panourile de pereţi exteriori şi interiori)*
9. *Montarea panoului cu fereastră — Vedere*
10. *Montarea unui element spaţial (grup sanitar) — Vedere*
11. *Sistemul constructiv — Perspectivă axonometrică*

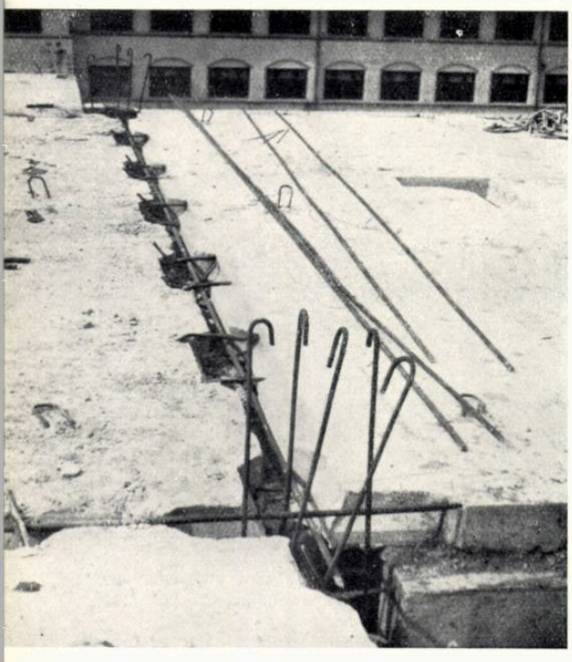

2

3

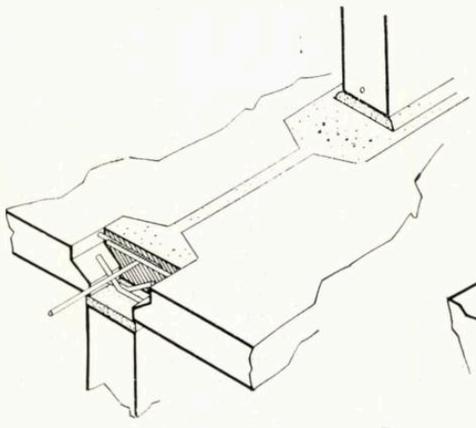

5

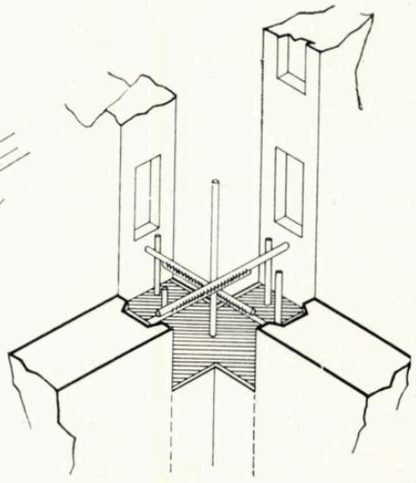

6

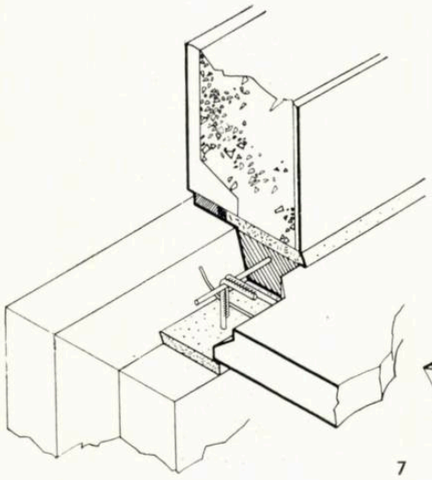

7

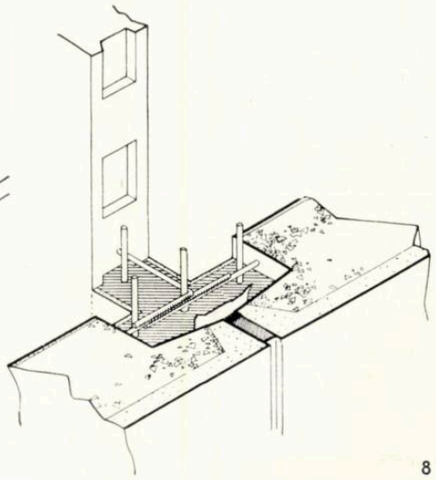

8

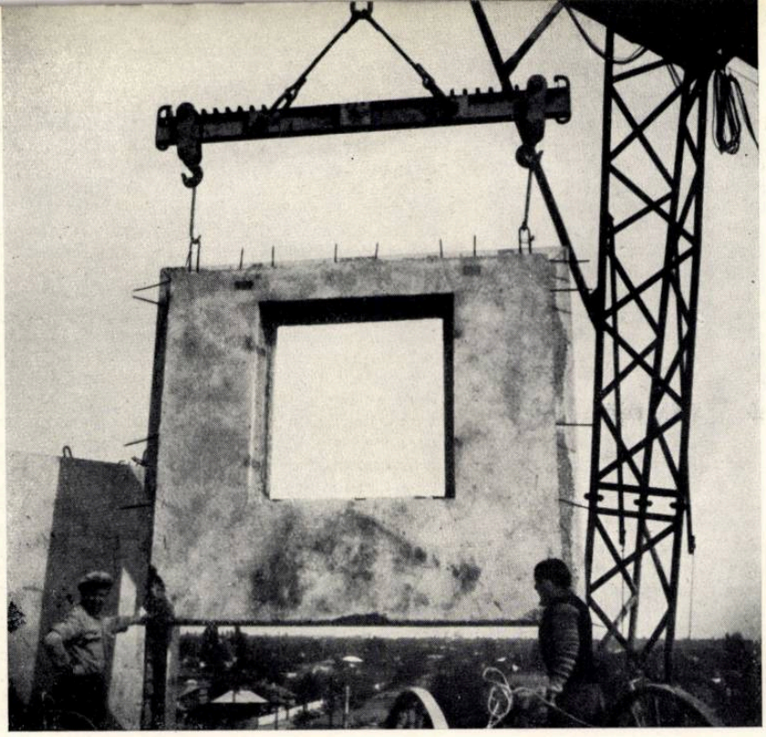

9

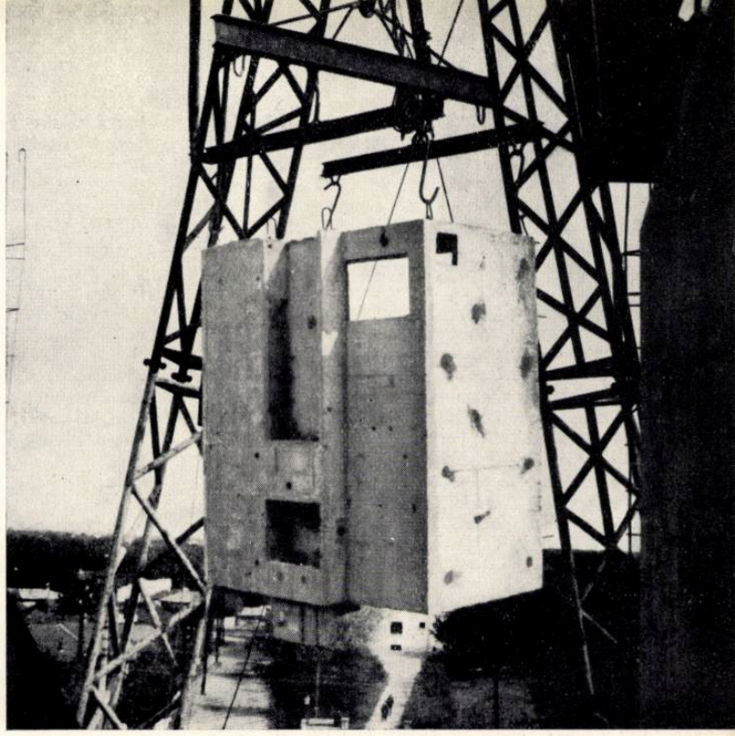

10

special (azbobitum); după aceasta, rosturile se umplu cu un mortar hidrofob și se fuguiesc.

Rosturile de pe conturul tîmplăriei exterioare s-au etanșat cu frînghie gudronată și celochit. Înspre exterior, rosturile au fost acoperite — lateral și sus — cu șipci; la partea inferioară s-a prevăzut un solbanc de tablă.

În cele ce urmează prezentăm cîteva date referitoare la finisajul interior și exterior al clădirilor.

La toate încăperile de locuit și la dependințe au fost prevăzute pardoseli flotante; izolația fonică se execută din plăci semirigide de vată minerală sau dintr-un strat de rogojină între două straturi de carton asfaltat.

Pardoselile calde — la încăperile de locuit — se execută din parchet lipit cu adeziv sintetic, iar pardoselile reci — la dependințe, balcoane, scară — din mozaic turnat.

După ce se fac unele completări de tencuieli și reparații locale, pereții interiori se finisează astfel:

— «șpriț de ipsos» la camerele de locuit (în proiect s-au prevăzut tapete semilavabile);

— zugrăveală simplă la vestibuluri și scară;

— vopsitorie în ulei la băi și bucătării.

La exterior, după ce se fac unele reparații locale, se etanșeizează și se fuguiesc rosturile, apoi se aplică zugrăveala.

Balustradele de la balcoane se execută — pe latura lungă — din plăci prefabricate din beton armat și — lateral — din grilaje metalice.

Plăcile de beton armat, de 3,20 m lungime și 0,60 m lățime, sînt chesonate; grosimea plăcii este de 3 cm, iar a nervurilor de 6 cm.

Tîmplăria exterioară — de o construcție specială — se vopsește cu vopsea de alchidal.

Dăm mai jos cîteva cifre caracteristice privind consumul de materiale, greutatea construcției și indicii de cost.

— Consumul total de oțel pe metru pătrat de suprafață desfășurată este de 17,5 kg.

— Grosimea medie de beton este 52 cm, din care 38 cm în elementele prefabricate, 3 cm în porțiunile turnate și 11 cm în fundații.

Consumul de beton din elementele prefabricate este compus astfel: 13 cm în panourile de pereți exteriori, 10 cm în panourile de pereți interiori, 11 cm în panourile de planșeu și scări și 4 cm în diverse panouri. Față de o clădire similară cu ziduri portante din zidărie de cărămidă, la care grosimea medie a materialelor este de cca. 80 cm (inclusiv fundatiile și tencuielile), se realizează o reducere de 35%.

— Greutatea totală a construcției este sub 1 200 kg/m² de suprafață desfășurată (inclusiv greutatea fundațiilor, care reprezintă cca. 250 kg/m³). Greutatea unei construcții similare executate din zidărie de cărămidă este de cca. 1750 kg/m²; se obține deci o micșorare a greutății clădirii de peste 30%.

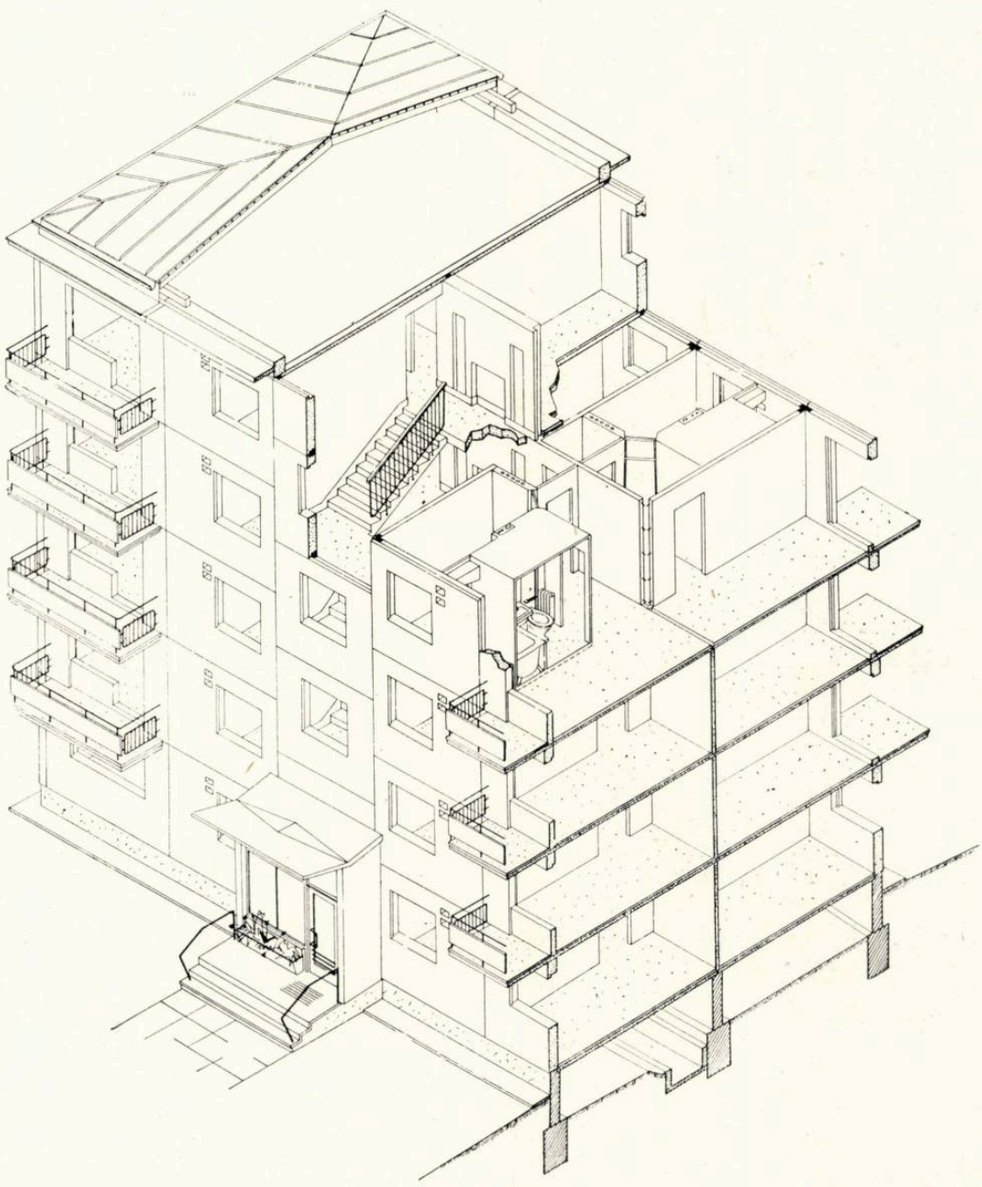

11

Costul clădirii, după deviz, este de 1 340 000 lei, adică 1 300 lei/m² de suprafață locuibilă și 690 lei/m² de suprafață desfășurată. În acest cost se cuprind, atît cota de centrală termică cît și cotele de organizare a șantierului (2%), diverse și neprevăzute (5%) și proiectare (1%).

Costul apartamentului mediu de două camere este de 36 000 lei (din care cca. 1 500 lei reprezintă cota de centrală termică); un metru pătrat de suprafață locuibilă în acest tip de apartament revine la mai puțin de 1 230 lei.

În comparație cu limitele de cost stabilite de C.S.C.A.S. în 1959 se realizează pe întreaga clădire o reducere de aproximativ 5%. Realizarea acestor indici de cost deosebit de avantajoși se datorește în special următorilor factori:

— Grosimile foarte mici ale zidurilor fac ca suprafața desfășurată a unui apartament să fie relativ redusă; astfel, suprafața desfășurată a apartamentului mediu de două camere este de numai 52,70 m², la o suprafață locuibilă de 29,10 m² ($K_3 = 0{,}555$).

— Micșorarea grosimii panourilor a făcut posibilă obținerea unei reduceri substanțiale a cantității de materiale utilizate pentru realizarea structurii. În același timp, întreprinderea «Progresul» a livrat prefabricatele la prețuri convenabile, mult reduse în comparație cu prețurile prefabricatelor folosite la primele clădiri din panouri mari. În aceste condiții, structura din panouri mari a rezultat destul de economică, cu toate că prețul betonului prefabricat este încă ridicat.

— Mărirea gradului de prefabricare și utilizarea de panouri mari gata finisate de la fabrică duce la o reducere masivă a manoperei pe șantier. Acest lucru influențează deosebit de favorabil asupra costului, cu atît mai mult cu cît actualmente cheltuielile indirecte se calculează în funcție de costul acestei manopere (105%).

În legătură cu cantitatea de manoperă pe șantier, menționăm că prin eliminarea unor operații care necesită un volum mare de muncă (zidire, tencuire etc.) se obțin reduceri importante. Astfel, în timp ce la clădirile cu ziduri portante din zidărie de cărămidă și planșee de beton armat monolit costul manoperei pentru lucrările de construcții este de cca. 75 lei/m² desfășurat, la clădirea experimentală, costul manoperei pe șantier este de numai 45 lei/m², deci cu 40% mai mic.

Costul manoperei raportat la valoarea totală a lucrărilor de construcții scade de la cca. 16% la mai puțin de 10%.

Rezultatele obținute prin executarea noului bloc experimental sînt deosebit de avantajoase și în ceea ce privește rapiditatea execuției. Printr-o bună organizare a șantierului și prin folosirea judicioasă a utilajului, durata execuției clădirii — de la începerea săpăturilor pînă la darea în folosință — a putut fi redusă la cca. 3 luni. Montajul propriu-zis s-a realizat în mai puțin de o lună, ritmul de montaj fiind de 1,5—2 apartamente pe zi (un etaj la 4—5 zile).

În concluzie, se poate considera că executarea noului bloc experimental a demonstrat că prefabricarea integrală a clădirilor de locuit este rentabilă din toate punctele de vedere: indicii de consum de materiale și de manoperă, precum și indicii de cost sînt avantajoși în comparație cu indicii realizați la clădiri similare executate cu metode tradiționale.

În consecință, apreciem că există toate condițiile pentru a se trece la producția în serie a clădirilor de locuit din panouri mari.

În acest scop, I.S.C.A.S. a trecut la elaborarea unor proiecte tip de clădiri de locuit din panouri mari (cu 40 și cu 60 de apartamente).

La proiectare, pe baza experienței cîștigate prin executarea blocului C, s-au adus o serie de îmbunătățiri de ordin arhitectural, tehnic și economic.

*

Pe baza unui proiect asemănător, la Orașul Stalin a început de curînd execuția unui cvartal de clădiri de locuit din panouri mari. Cvartalul este alcătuit din 17 blocuri: 6 de cîte trei tronsoane, 6 de cîte 2 transoane și 5 de cîte un tronson.

Clădirile — cu parter și patru etaje, fără subsol — sînt formate din tronsoane de același tip ca cele utilizate la blocul experimental.

În total se vor executa 700 de apartamente din care 524 (75%) de cîte 2 camere, 108 (15%) de cîte o cameră și 68 (10%) de cîte 3 camere.

Suprafața locuibilă totală, pe întreg cvartalul, este de cca. 20 000 m².

La fiecare tronson s-a prevăzut cîte o uscătorie cu o suprafață de cca. 12 m² care deservește un număr de 20 de apartamente.

Uscătoria este amplasată la ultimul etaj, în dreptul casei scării. Toate apartamentele de la etaje au cîte un balcon (suprafață cca. 4,00 m²), iar un număr de 50 de apartamente (în blocurile de un tronson) sînt prevăzute cu loggii (suprafață cca. 7,00 m²). Clădirile sînt acoperite cu terase necirculabile.

Soluția constructivă este identică cu cea folosită la blocul experimental, diferind numai în ceea ce privește alcătuirea panourilor de pereți exteriori. La clădirile de la Orașul Stalin se utilizează panouri din trei straturi: la interior un strat portant din beton de 11 cm grosime, la mijloc un strat din plăci semirigide de vată minerală de 4,5 cm grosime, iar la exterior un strat de protecție din beton, de 4,5 cm grosime.

Cele două straturi de beton B 250 sînt legate între ele cu nervuri de beton armat și cu ancore metalice.

Indicii de consum de materiale pentru un etaj curent (fără fundații) sînt deosebit de avantajoși:

— beton 32,5 cm grosime medie,

— oțel 14,5 kg/m².

Costul după deviz este de numai 1 250 lei/m² de suprafață locuibilă (inclusiv cota de centrală termică etc.), cu toate că, din cauza condițiilor locale, costul fundațiilor este relativ mare.

Panourile mari necesare pentru execuția clădirilor din cvartalul «Steagul Roșu» sînt confecționate de către Intreprinderea de prefabricate din Orașul Stalin, care s-a organizat pentru a putea livra zilnic panouri pentru 2 apartamente.

Ing. M. Drimer

Vedere

CONSTRUCŢII DE BETON MONOLIT TURNAT ÎN TENCUIALĂ-COFRAJ

Autori, arh. D. Iovănescu, ing. V. Busuioc

Blocul B cu opt apartamente a trei camere şi opt apartamente a două camere—Faţada spre curte—Vedere

Pentru a se obţine o reducere a costului construcţiilor trebuie să se acţioneze asupra principalilor factori care concură la realizarea lor: proiectarea, materialele de construcţie şi metodele de execuţie.

În construcţiile de locuinţe, proiectarea trebuie să urmărească găsirea celor mai raţionale soluţii funcţionale şi reducerea la un minimum necesar a suprafeţelor construite, fără însă a reduce nejustificat spaţiul de locuit sau confortul. Totodată, proiectarea trebuie să indice folosirea unor materiale corespunzătoare scopului construcţiei, în special a acelora care prezintă costuri mai reduse, transporturi mai mici (respectiv materiale locale), greutate mai mică etc.

Proiectarea trebuie să adopte alături de metodele cele mai avansate şi de tehnica cea mai modernă, şi metode de execuţie corespunzătoare diverselor posibilităţi locale, adică metode care nu cer utilaje speciale, grele, nu cer o calificare specială a muncitorilor, metode de execuţie simple, cu utilaje uşoare şi uşor de procurat, însă care să reducă la minimum efortul fizic al muncitorului şi să ducă la creşterea productivităţii lui.

Datorită ponderii mari pe care o ocupă în realizarea construcţiilor, materialele pot aduce un aport substanţial la reducerea costului.

De-abia după ce, prin prevederile proiectării, s-au obţinut reducerile maxime posibile, intervine rolul executantului de a mări aceste reduceri prin metode tehnologice mai avantajoase.

Pornind de la ideea reducerii suprafeţei construite, reducerea greutăţii construcţiilor şi folosirea de materiale mai ieftine, s-au experimentat în Bucureşti cîteva construcţii de locuinţe de beton armat monolit turnat în tencuială-cofraj confecţionată din ipsos.

Prin temă, s-a stabilit ca proporţia de apartamente cu trei camere şi cu o cameră să reprezinte circa 20—25% din totalul apartamentelor, restul fiind apartamente cu două camere.

Gradul de confort stabilit prin temă a cerut ca toate apartamentele, indiferent de mărime, să aibă — în afara camerelor de locuit — baie, bucătărie, cămară rece mai încăpătoare spre a putea primi şi provizii de iarnă, balcoane sau terase de serviciu şi loc de dulap în perete sau debara. Camerele comandate au fost excluse, chiar pentru apartamentele cu trei camere de locuit.

Suprafaţa locuibilă medie admisă a fost de 45—48 m² pentru apartamentul de trei camere, 32 m² pentru apartamentul de două camere şi 16 m² pentru cel de o cameră.

Procentele de apartamente cu trei camere şi garsonierele au permis, prin variaţii de grupare a tronsoanelor în blocuri, să se obţină o variaţie care a reuşit să îndepărteze monotonia unor blocuri prea asemănătoare între ele.

Planul de apartament care domină este al celui cu două camere de locuit. Anexele baie-bucătărie rezolvate pentru apartamentul de două camere au fost utilizate neschimbate şi pentru apartamentul cu trei camere, cu o mică majorare a lăţimii bucătăriei; pentru garsoniere a fost introdus un grup sanitar mai redus şi o chicinetă. Accesul în apartamente se face printr-un vestibul cu lărgime minimă de 1,20 m, din care se intră separat în fiecare dintre camerele de locuit şi separat în baie şi bucătărie.

Dimensiunile bucătăriei şi gruparea obiectelor permit plasarea şi a unei mese la care să se poată mînca. O mică terasă completează spaţiul anexelor, servind în acelaşi timp şi ca acces la o boxă-cămară. Absolut toate dependinţele (bucătăria, baia, boxa-cămară) sînt luminate şi aerisite direct, avînd ferestre în zidurile exterioare.

Partiul de arhitectură, în ceea ce priveşte planul distribuţiei interioare, a fost în mare măsură influenţat de dimensiunile prefabricatelor de ziduri şi planşee, care au impus ca încăperile să aibă dimensiuni în multipli de 30 cm. După studiul atent al tuturor elementelor din plan, acest sistem constructiv s-a dovedit suficient de maleabil pentru a se adapta cu succes unei varietăţi mari de tipuri de planuri de arhitectură

ELEMENTELE CONSTRUCTIVE ŞI STRUCTURA DE REZISTENŢĂ

Lotul de locuinţe din anul 1959 executate în cartierul Gorki se compune din 9 blocuri, cuprinzînd în total 168 de apartamente. Ca ordine de execuţie, acestea se împart în două: blocul experimental de tip B, cu 16 apartamente dispuse pe patru niveluri şi restul blocurilor (tipurile A,C,D,E şi H) toate cu cîte patru niveluri.

Fundaţiile — toate directe, aşezate pe o argilă galbenă compactă — s-au turnat din beton masiv B 50 turnat cu agregate obişnuite.

Soclul a fost prevăzut în proiect a se executa din beton B 70 turnat în cofraje. Şantierul l-a executat însă din cărămidă cu mortar de ciment, pentru uşurinţă de tasare.

Zidurile exterioare s-au executat în două variante: una la blocul experimental B şi alta aplicată la celelalte tipuri de blocuri (A, C, D, E şi H).

La blocul experimental B, zidurile exterioare, de 30 cm grosime, s-au turnat în cofraje de ipsos, din trei sorturi de beton: beton din deşeuri ceramice, beton din zgură de cazan şi beton din scorie bazaltică. Structura betoanelor executate la acest bloc a fost între semicompactă şi compactă, după agregatul folosit. La betoanele din deşeuri ceramice, din cauza măriiii cantităţii de părţi fine pe care le conţineau, structura a tins către betoane compacte. Betoanele de zgură şi cele de scorie bazaltică au avut o structură semicompactă.

Betoanele cu greutăţi reduse, chiar confecţionate din agregate uşoare ca deşeuri ceramice, zgură de cazan sau scorie bazaltică, nu pot fi obţinute cu o structură compactă, ci numai cu una macroporoasă sau cel mult semicompactă. Or, la execuţie s-a exprimat temerea că o structură macroporoasă nu oferă siguranţă în realizare, că adeziunea beton-placă de ipsos nu va fi destul de bună, astfel că la ciocănire va suna a gol. Din această cauză s-a mers pe o structură mai compactă, pe care însă nu o recomandăm.

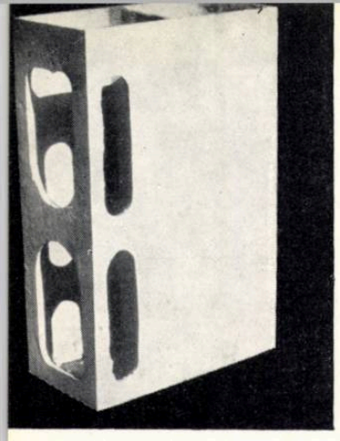

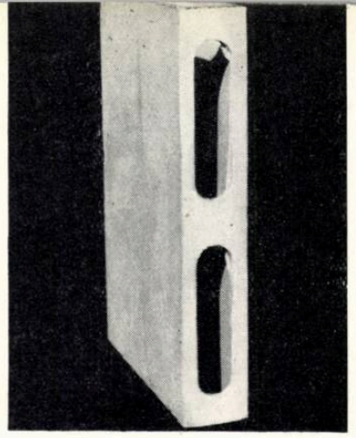

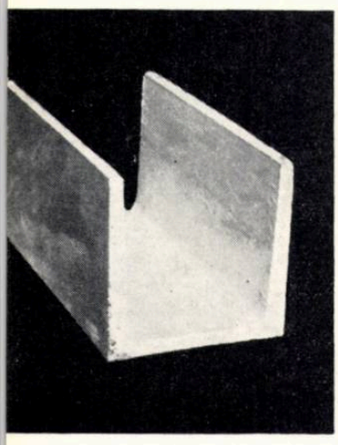

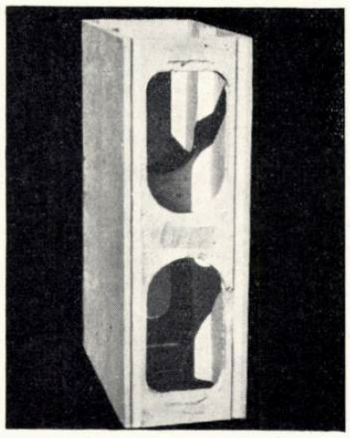

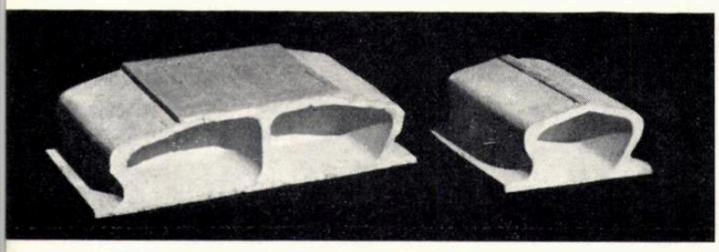

1—2

1 — Prefabricat pentru ziduri de 0,30 m grosime (piesă de intersecție cu zid de 0,15 m grosime)
2 — Prefabricat pentru ziduri despărțitoare de 0,15 m grosime (dimensiunile prefabricatului 0,60 × 0,90 × 0,15 m)
3 — Prefabricat din ipsos pentru turnarea grinzilor de beton armat
4 — Detaliu de prefabricat curent pentru zidurile de 0,30 m grosime (dimensiunile prefabricatului 0,60 × 0,90 × 0,30 m)
5 — Corpuri prefabricate de ipsos pentru planșeele cu nervuri dese (în stînga corpul cu dimensiunile în plan de 0,30×0,60 m; în dreapta corpul cu dimensiunile în plan de 0,30×0,30 m)
6 — Blocul D (p + 3), cu opt apartamente de două camere și opt apartamente de trei camere Plan etaj curent 1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie — 5. Bucătărie 6. Cămară — 7. Terasă de serviciu
7 — Blocul D — Vedere generală a zidurilor înainte de montarea cofrajelor pentru planșeul peste parter
8 — Blocul C (p + 3), cu 16 apartamente de două camere și opt apartamente de o cameră — Plan etaj curent — 1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie — 5. Bucătărie — 6. Cămară 7. Terasă de serviciu
9 — Blocul H (p + 3), cu 28 de apartamente — Plan nivel curent — 1. Vestibul — 2. Camera de zi — 3. Dormitor — 4. Baie — 5. Bucătărie — 6. Cămară
10 — Blocul C — Montarea cofrajelor pentru susținerea corpurilor de umplutură ale planșeului (se observă instalațiile sanitare ale nivelului următor montate în aer)
11 — Blocul D — Turnarea betonului în rîndul doi de prefabricate la ziduri

3—4

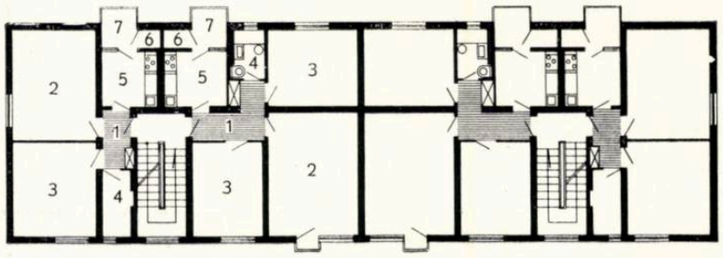

6

7

5

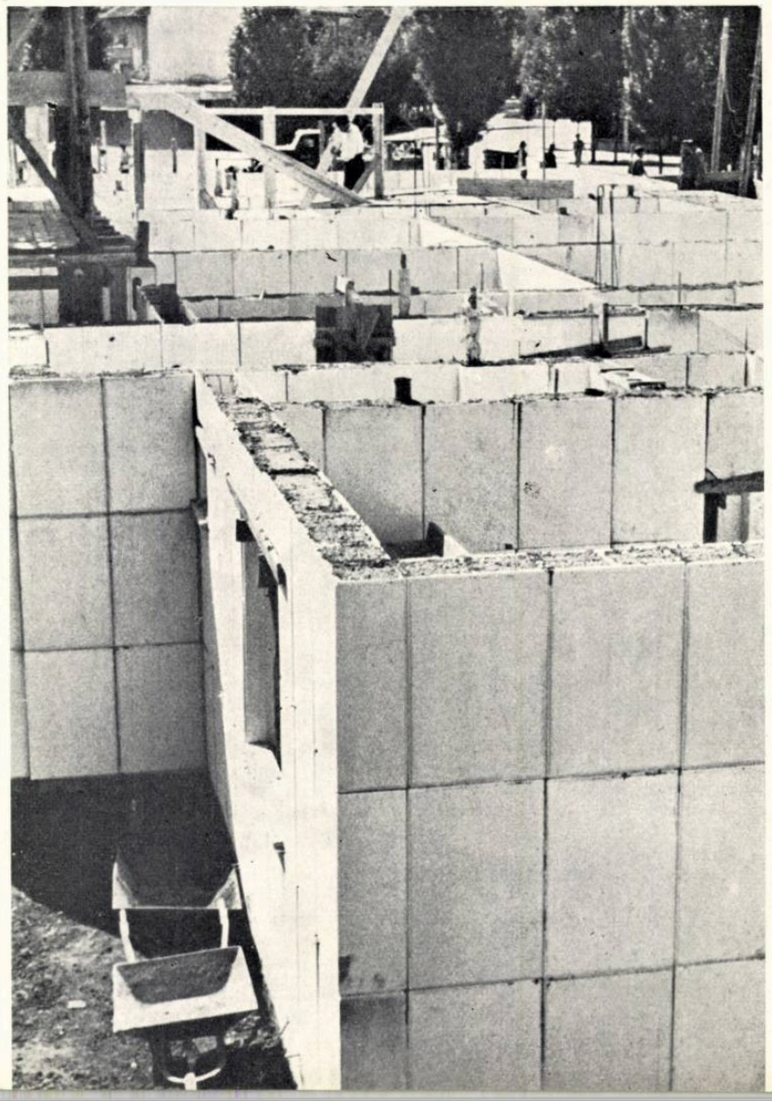

S-a folosit principiul de a se confecționa un singur fel de betoane, care să fie folosit, atît la zidurile exterioare, cît și la cele interioare. Acest fapt a dus la o oarecare neglijare a calităților termotehnice în avantajul celor mecanice, din cauză că executantul nu are încă experiența betoanelor ușoare. Pe măsură ce această experiență va crește, calitatea construcțiilor executate cu betoane ușoare se va îmbunătăți simțitor.

Zidurile portante exterioare au grosimea de 30 cm din motive impuse de calculul termotehnic al betoanelor ce le putem folosi deocamdată în mod curent. Această grosime a fost aleasă astfel ca izolarea termică a zidurilor exterioare să fie similară cu aceea a unui zid de cărămidă de 37,5 cm grosime, tencuit pe ambele părți. Din punctul de vedere al rezistențelor, aceste ziduri, care sînt mai puțin încărcate ca cele portante interioare, nu necesită această grosime.

Zidurile despărțitoare portante au fost alcătuite ca și cele exterioare, avînd 30 cm grosime între fețele exterioare, betonul folosit la acestea fiind tot semicompact.

Zidurile despărțitoare neportante au fost executate cu grosimea de 15 cm între fețele exterioare, grosimea betonului rămînînd în jurul a 12 cm.

Planșeele au fost realizate din beton armat monolit, alcătuite cu nervuri dese, așezate la 60 cm distanță, turnate în corpuri de tencuială-cofraj gen Pfeifer prefabricate din ipsos. Armăturile nervurilor au fost tipizate pe deschideri și s-au prefabricat, așa că operația de montaj s-a redus la o simplă așezare. Armarea plăcii subțiri s-a realizat prin 4 ⌀ 6 mm/m în sens perpendicular pe nervuri și fiare de repartiție ⌀ 6 mm la 30 cm în sensul nervurilor. Aceasta s-a obținut prin așezarea unui singur fier între nervuri (distanța între ele fiind de 60 cm), fierul de construcție al nervurilor folosind și ca repartiție.

Caracteristicile acestor planșee sînt următoarele: greutatea pe metru pătrat în jurul a 250 kg; rigiditate mare, avînd înălțimea de construcție în jurul a 17 cm; izolare termică și fonică mai bună ca a planșeelor obișnuite; cantitatea medie de beton în jurul a 0,078 m^3/m^2; cantitatea medie de oțel-beton necesară pe metru pătrat de planșeu este în jurul a 6 kg, față de circa 8 kg în soluția planșeelor obișnuite; consumul de cherestea, în cazul cofrajelor de inventar de lemn, este în jurul a 2 dm^3/m^2 de planșeu față de 18 dm^3 cît reprezintă în medie pierderile de cherestea la planșeele turnate în cofraje de lemn, adică numai 11% din acestea; consumul de manoperă al unei metru pătrat de planșeu turnat în tencuială-cofraj, cu plafonul

gata finisat, este de 1,4 ore muncitor calificat și 2,3 ore muncitor auxiliar. Pentru confecționarea în atelier a prefabricatelor respective se mai consumă 0,2 ore muncitor calificat și 1,6 ore muncitor auxiliar.

Planșeele reazimă pe ziduri prin intermediul unor centuri de beton armat.

Planșeele de acoperiș au fost alcătuite ca și cele curente, panta necesară învelitorii realizîndu-se prin beton poros.

Scările sînt alcătuite din plăci de beton armat turnate monolit, avînd rampele rezemate pe plăcile podestelor, care la rîndul lor reazimă pe ziduri. În felul acesta s-au eliminat, fie spargerile în ziduri, fie realizarea de piese speciale la prefabricatele zidurilor.

TIPARELE FOLOSITE LA TURNAREA PREFABRICATELOR DE IPSOS

Pentru turnarea prefabricatelor de tencuială-cofraj de ipsos s-au folosit o serie de tipare adecvate prefabricatului respectiv.

Tiparele folosite pentru prefabricatele pereților au fost de două feluri: tipare verticale de aluminiu și tipare orizontale de oțel.

Tiparele verticale sînt alcătuite din 5 plăci nervurate din aluminiu turnat (un fund și patru laturi), formînd o cutie paralelipipedică. Cele patru fețe laterale sînt legate prin balamale la partea inferioară, putîndu-se rabata, iar la partea superioară au un dispozitiv de închidere. Pe cei doi pereți mici frontali sînt lipite cu o soluție de cauciuc cîte două piese din cauciuc, piese care vor forma rosturile semicirculare ale prefabricatelor. Pentru crearea golurilor interioare în care se va turna betonul s-a prevăzut un miez paralelipipedic de lemn tăiat în 9 pane interioare, care să permită o decofrare ușoară.

Au rezultat numai două tipuri de tipare pentru ziduri: cele cu grosime de 30 cm, pentru ziduri portante, și cele cu grosime de 15 cm, pentru ziduri despărțitoare.

Tiparele orizontale sînt realizate pe cu totul alt principiu. Ele se compun dintr-o cutie paralelipipedică al cărei fund îl formează una dintre fețele mari, avînd doi pereți de 30 × 90 cm rabatabili, peretele superior de 60 × 90 cm amovibil, iar cei doi pereți de 30 × 60 cm putînd căpăta o mișcare de translație cu ajutorul unor glisiere și cremaliere. Acest sistem de tipare oferă o mai ușoară manipulare, o creștere a productivității muncii, însă au dezvantajul că este nevoie de tipare speciale pentru fiecare fel de prefabricat. Din această cauză, ele au fost folosite numai pentru piesele curente, piesele speciale turnîndu-se în tiparele verticale.

Tiparele întrebuințate pentru turnarea prefabricatelor de tip Pfeifer de ipsos au fost similare cu cele orizontale de la piesele pentru pereți. În aceste tipare s-au turnat corpurile sistem Pfeifer cu dimensiunile în plan de 30 × 60 cm și înălțimea de 16 cm. Pereții tiparelor au fost însă executați de 20 cm înălțime, spre a se putea turna prefabricate de această înălțime numai prin schimbarea miezurilor.

SISTEMUL DE COFRAJE FOLOSITE PENTRU TURNAREA PLANȘEELOR

Cofrajele, sau mai exact sistemul de susținere a prefabricatelor de ipsos la turnarea planșeelor de beton armat, au fost confecționate din lemn, dat fiind caracterul oarecum experimental și limitat al acestui sistem de construcții.

După cum s-a văzut la alcătuirea planșeelor, nervurile sînt așezate la 60 cm distanță, iar deschiderea prefabricatelor are aceeași dimensiune. În consecință, s-a așezat sub fiecare nervură — respectiv la rostul longitudinal al corpurilor Pfeifer — cîte o grindă pentru susținerea acestora.

Popii, așezați la distanța de cca. 2,00 m, reazimă pe panele de decofrare și sînt contravîntuiți ca la orice cofraj obișnuit.

Folosirea acestor cofraje a fost foarte ușoară, consumul de lemn la confecționarea lor fiind de 0,03 m^3/m^2 cherestea de brad (respectiv 0,033 m^3/m^2 — inclusiv pierderile). Prin refolosirea cofrajelor, așa cum s-a arătat, consumul total nu depășește 0,002 m^3/m^2 de cofraj.

Montajul lor a necesitat o manoperă inferioară celor obișnuite, manipularea fiind destul de comodă.

*

În ceea ce privește plastica exterioară, prin gruparea a cîte două tronsoane, fiecare bloc avînd cîte două scări cu două intrări, volumele formate din înălțimile rezultate din parter plus trei etaje au dat proporții arhitectonice bune, care s-au încadrat cu succes în plastica locuințelor din acest cartier.

Ca idee conducătoare în compunerea plastică arhitecturală s-a păstrat principiul lăsării aparente a sistemului constructiv, cît și a elementelor din care se compune construcția; astfel, separarea etajelor este evidențiată de bandoul orizontal de 20 cm înălțime, care marchează însăși înălțimea de construcție a planșeului.

Înălțimea de 90 cm a elementelor prefabricate a dat, prin suprapunerea a trei asize, înălțimea liberă a etajelor. Împărțirea fețelor aparente la exterior ale zidăriei de fugurile naturale ale elementelor prefabricate lăsate aparente a dat un element decorativ bine proporționat, care îmbracă ca o rețea toate fațadele. De asemenea, în toate celelalte elemente nu s-a urmărit găsirea efectelor de plastică decît prin expunerea bine proporționată a construcției, fără a se utiliza nimic de umplutură sau decor adăugat.

În exterior, fațadele de ipsos au fost vopsite cu soluții izolatoare și de protecție, cărora li s-au asociat culori care au mărit variația de aspecte de la un bloc la altul. S-au utilizat, în general, două sau trei tonuri derivînd din culoarea de bază dată pe cîmpurile mari, cu nuanțe deschise la șambrane, balcoane și tîmplăria exterioară.

Execuția noului sistem constructiv a fost asigurată de către întreprinderea de execuție, condusă și coordonată de Gospodăria de Partid a C.C. al P.M.R.

Arh. L. GARCIA

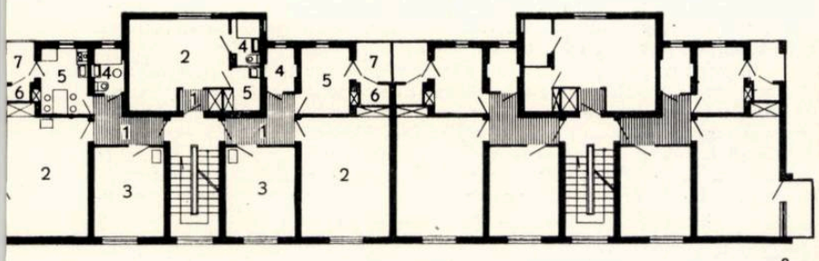

8

9

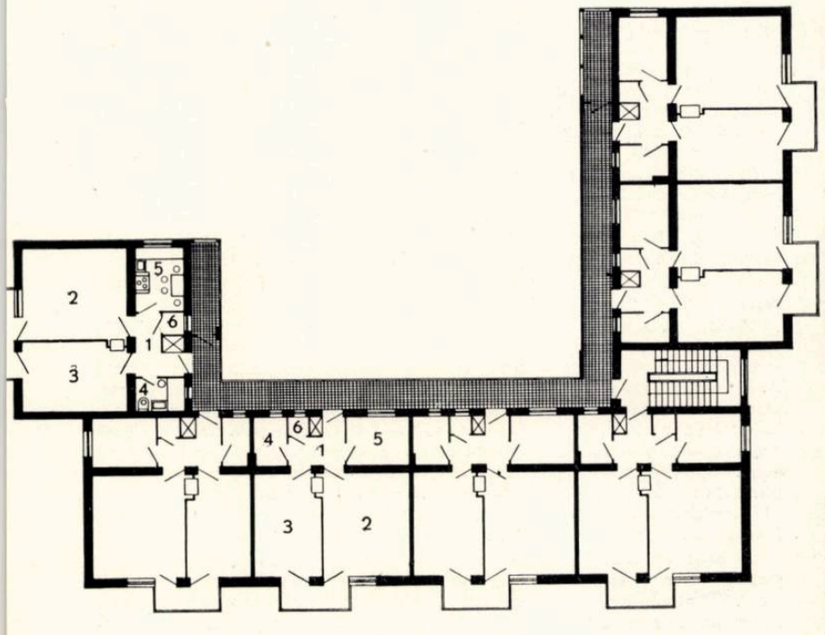

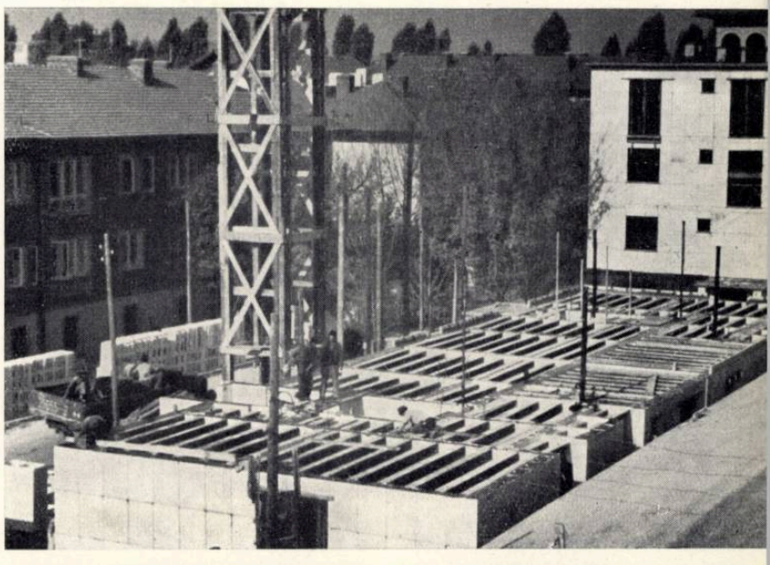

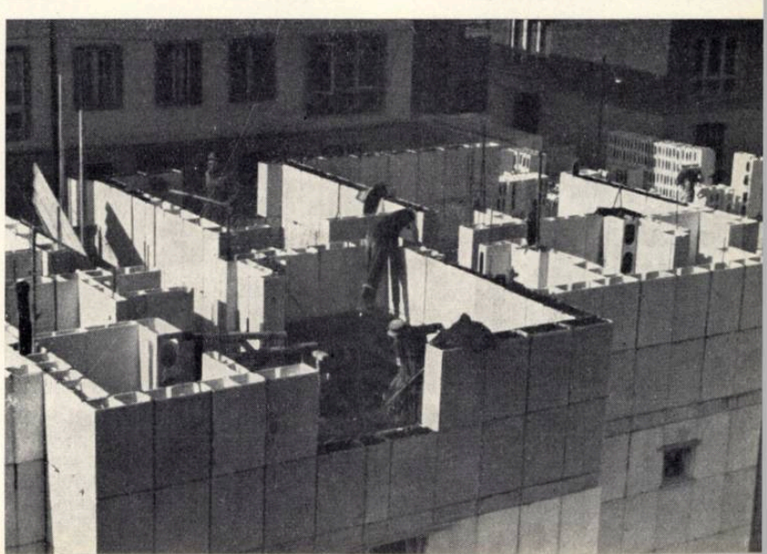

PROCEDEE NOI DE EXECUŢIE ŞI FINISAJ LA UN BLOC DE LOCUINŢE ÎN BUCUREŞTI

Autori, arh. E. Vernescu, ing. G. Aznavorian, ing. L. Antohie
Institutul Proiect-Bucureşti
Execuţie, D. G. C. M. Intreprinderea 3.

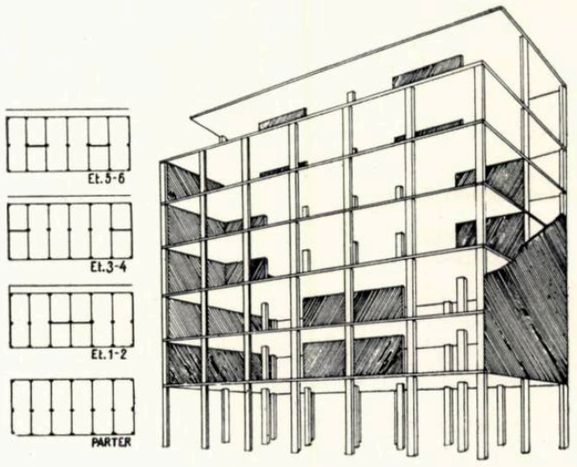

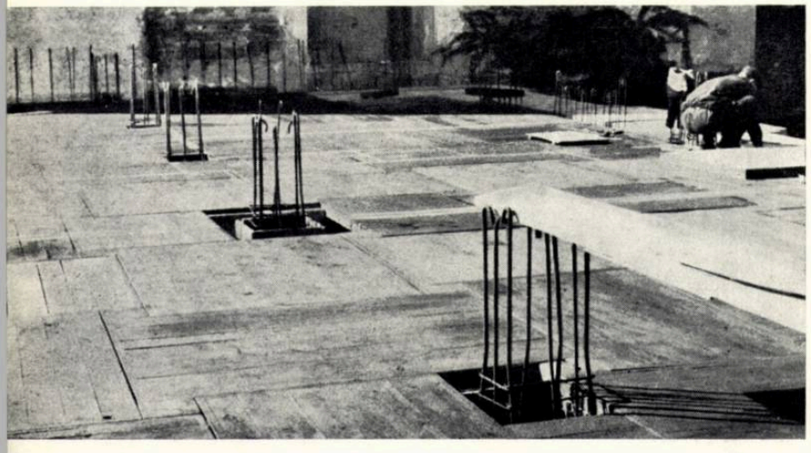

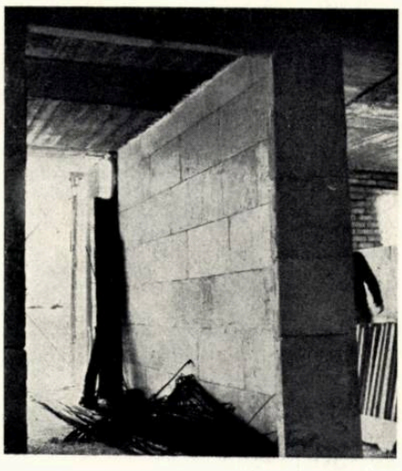

Ca urmare a indicaţiilor date de partid şi guvern cu privire la creşterea continuă a productivităţii muncii prin introducerea tehnicii înaintate, Sfatul Popular al Capitalei a început execuţia unui imobil parter + 6 niveluri la care să se aplice experimental soluţii şi materiale capabile să scadă costul apartamentului şi să mărească confortul.

Costul apartamentelor poate fi redus, fie prin reducerea suprafeţei construite, deci şi a confortului, fie prin găsirea unor soluţii ingenioase de proiectare şi execuţie şi a unor materiale ieftine. Într-o primă etapă, eforturile depuse de proiectare s-au îndreptat spre înlăturarea exagerărilor de spaţiu, studiindu-se mai atent funcţiunile apartamentului pentru o familie, posibilităţile de mobilare etc. Din păcate însă, în unele cazuri, în tendinţa de a scădea costul apartamentului şi a se obţine un « K_3 bun » s-au făcut greşeli, reducîndu-se nejust suprafaţa locuibilă şi uneori confortul (camere comandate, accese directe în baie şi w.c. etc.).

În etapa actuală, S.P.C. depunînd în continuare eforturi pentru scăderea continuă a preţului de cost al apartamentelor, şi-a îndreptat în egală măsură atenţia spre obţinerea unui grad de confort din ce în ce mai ridicat, folosind pentru acesta un ansamblu de măsuri: proiectare judicioasă, execuţie înaintată, materiale ieftine şi cu mare eficacitate.

Pentru a se putea analiza pe viu acest ansamblu de măsuri, s-a considerat necesar să se efectueze şi o experimentare concretă.

Proiectarea s-a făcut în două etape. Întîi s-a studiat o secţie tip de 8 apartamente, alegîndu-se soluţia cu coridor exterior, cu o singură scară, iar apoi s-a aplicat acest proiect la un teren dat.

Întrucît realizarea fizică a unui tronson de 8 apartamente pe nivel ar fi fost destul de costisitoare, s-a considerat că este suficient să se execute numai jumătate din acest tronson şi să se generalizeze rezultatele. S-a ales în acest scop terenul din strada Gheorghe Duca nr. 15. Analiza tehnico-economică, făcută de altfel în ambele ipoteze, demonstrează cu prisosinţă avantajele aplicării acestei soluţii în serie mare. La alegerea soluţiei de arhitectură, şi în special a tipului cu coridor exterior, s-a ţinut seama de următoarele considerente: posibilitatea reducerii suprafeţei construite prin deservirea cu o scară şi un ascensor a cel puţin 8 apartamente de 2 camere + hol pe palier, posibilitatea orientării duble a apartamentelor, posibilitatea creării în locuinţele bloc cu multe niveluri a unei legături mai directe cu natura, coridorul exterior putînd fi comparat cu un trotuar, iar degajamentul din dreptul intrării cu o terasă sau cu tradiţionala prispă, pe care se pot juca copiii sub supravegherea unui adult.

Secţia tip de bază a fost aplicată în mai multe variante în planul tip cu 8 apartamente pe palier. Planul adoptat prezintă sinoptic 4 variante de apartament.

După cum se poate urmări din planul aplicat, apartamentul este legat de coridor printr-un degajament. Apartamentul se compune dintr-un vestibul, o cameră de zi (8 m²) retrasă faţă de coridor şi cu fereastră cu parapet înalt, o bucătărie tip laborator (5,40 m²), cu cămară rece. Din camera de zi, prin intermediul unui tampon, se accede spre camera mică (10,50 m²) şi baie, şi direct spre dormitor (12,20 m²). Acest apartament, în suprafaţă locuibilă de cca. 31 m², cu cele două dormitoare şi o cameră de zi, are un confort mai ridicat, putînd fi folosit în multe ocazii, fără a deranja pe colocatari. Mobilierul, proiectat special, prin coloritul său deschis şi prin uşurinţa liniei, face ca apartamentul să fie locuit cu plăcere.

Soluţiile tehnice adoptate. După cum am mai spus, experimentarea urmăreşte în primul rînd aplicarea unor soluţii tehnice noi.

Astfel, s-a adoptat o structură nouă special concepută pentru condiţiile specifice locuinţelor din centrul capitalei, din beton armat monolit casetat, structură care formează o cutie rigidă pe toată înălţimea etajelor, aşezată însă pe stîlpii elastici de la parter. Casetajul este realizat din plăci groase, planşee orizontale fără grinzi şi diafragme verticale amplasate armonios în locul unor ziduri în direcţie longitudinală şi transversală. Soluţia aleasă are avantaje la reducerea oţelului-beton, a cofrajului, reducerea înălţimii construcţiei, libertate în plan la amplasarea zidurilor şi posibilitatea folosirii eficiente a cofrajelor de inventar de mare serie şi a metodelor raţionalizate de execuţie. Menţionăm că soluţia de cofraj de inventar adoptată scurtează foarte mult timpul de execuţie, realizîndu-se totodată şi tavane netede.

Întrucît experimentarea se referă, în primul rînd, la soluţiile tehnice, partiul de arhitectură din secţia tip a trebuit să cedeze în unele privinţe condiţiilor impuse de experimentare. Astfel, întrucît prin structura casetată se urmăreşte să se demonstreze posibilitatea amplasării diafragmelor longitu-

dinale în mai multe variante, au apărut două tipuri de apartament, unul cu cele două camere spre stradă, iar al doilea cu una dintre camere spre stradă şi una spre curte.

Pentru simplificarea planului, la aplicarea secţiei tip s-au eliminat diafragmele longitudinale, ele fiind înlocuite cu diafragme periferice, adică cu pereţi exteriori de beton armat de 15 şi 12 cm grosime în care s-au lăsat goluri pentru ferestre.

Se folosesc două feluri de zidării: *exterioară*, din blocuri de diatomit (19 × 19 × 39 cm), placată o dată cu zidirea, cu cărămidă de faţadă cu trei goluri sau tencuită (spre curte); *interioară*, din plăci de argilă expandată, de 50 × 40 × 6 cm, cu feţele finisate, sau din plăci de ipsos de 40 × 80 × 8 cm.

Tîmplăria interioară s-a realizat din P.A.L. după o soluţie propusă de I.P.B., iar tîmplăria exterioară cuplată după o soluţie economică propusă de I.P.C.T.

Pardoselile se vor realiza în mai multe variante, printre care şi o soluţie I.P.B. din panouri de parchet obişnuit încleiat şi aşezat pe un strat izolant fonic, însă fără duşumea oarbă.

Tencuielile se vor realiza cu mortar, dar numai pe pereţii exteriori, întrucît cei de 6 şi 8 cm, precum şi betoanele nu necesită decît reparaţii sau glet. Placajul de faianţă se înlocuieşte cu vopsitorie pe bază de alchidal.

Sistemul de încălzire adoptat (ing. L. Antohie, Oraşul Stalin) este cu aer cald debitat de o sobă specială cu gaz, astfel calculată încît să asigure încălzirea întregului apartament, precum şi a unui cazan de 90 l apă pentru baie şi bucătărie. La acelaşi agregat se va experimenta un sistem de răcitor care să răcească aerul în timpul verii şi să asigure un dulap frigider.

Instalaţiile sanitare prevăd folosirea căzii de baie reduse cu fund denivelat (70 × 120 × 57,5 cm) şi materiale plastice pentru ţeava de scurgere şi sifonul de pardoseală. Menţionăm proiectarea şi executarea unui prototip de baterie amestecătoare combinată de fontă, îngropată în perete, care deserveşte cada, duşul şi lavoarul, precum şi chiuveta din bucătărie.

Instalaţia electrică este executată cu conductori INTENC.

În ceea ce priveşte lucrările de organizare s-a urmărit o industrializare a procesului de execuţie şi mutarea unor lucrări de pe şantier în atelier. Astfel: cofrajele sînt de inventar în proporţie de 90% (panouri cu rame metalice cu umplutură de scîndură, P.A.L. sau placaje bachelitizate); betoanele se aduc gata preparate, în sortimente variate, de la o staţie de betoane; o serie de prefabricate se execută într-un atelier; instalaţiile se execută sub formă de noduri într-un alt atelier etc.

Ritmul de turnare a plăcilor este determinat de posibilităţile pe care le oferă cofrajul de inventar, şi anume panourile se decofrează la 3 zile, iar popii la 14 zile. Acest lucru face posibilă executarea unui nivel, cu aceleaşi panouri şi cu 2,5 rînduri de popi cu cap metalic şi brăţară, la 5,5 zile.

În concluzie, soluţiile mai sus enumerate fac ca într-un astfel de imobil parter şi 6 etaje, cu 24 de apartamente şi magazine la parter, cu spălătorie, uscătorie şi ascensor, costul unui apartament să se ridice la cca. 37 500 lei.

Arh. E. VERNESCU

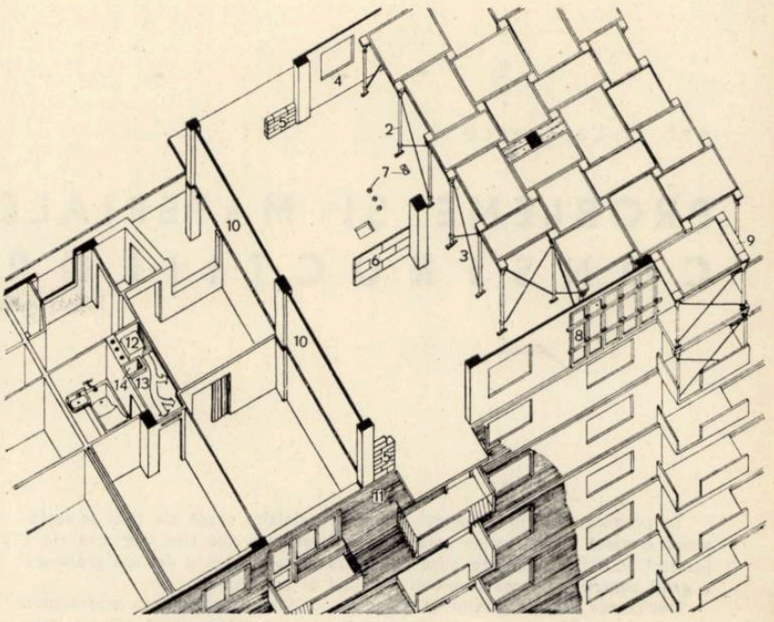

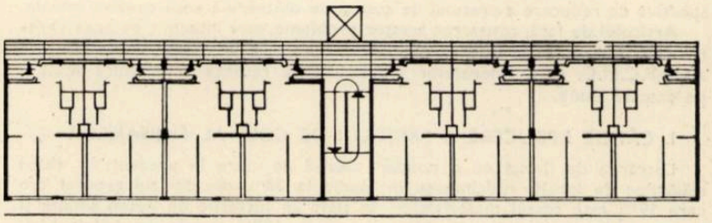

0 1 2 4M

1 | 7
2 3 | 8
4 | 9 11 12 13
5 6 | 10

1 — Structura de beton casetată
2 — Popii de lemn cu cap metalic după demontarea panourilor
3 — Montarea panourilor pentru diafragme cu distanţieri şi caloţi
4 — Cofrajul pentru placa planşeului executat din panouri de inventar cu ramă metalică
5 — Executarea pereţilor interiori din plăci de ipsos
6 — Perete interior gata executat
7 — Perspectivă axonometrică
1. Panou cofraj de inventar cu ramă metalică — 2. Pop de inventar cu cap metalic şi brăţări — 3. Contravîntuire metalică din ţeavă — 4. Diafragme de beton armat — 5. Zidărie din blocuri de diatomit-beton — 6. Zidărie din plăci de ipsos 40/80 — 7. Găuri lăsate în placă pentru instalaţii — 8. Panouri refolosibile pentru diafragme cu distanţieri şi caloţi — 9. Panou cofraj-metalic — 10. Diafragmă transversală — 11. Placaj din zidărie de cărămidă cu 3 goluri 12. Sobă — 13. Tavanul dublu pentru distribuţia aerului cald — 14. Coş de ventilaţie
8 — Tronson tip cu coridor exterior (8 apartamente la palier) — Plan nivel curent
9 — Detaliu de apartament la blocul din b-dul Duca nr. 15 — Plan
10 — Bloc de locuinţe executat pe b-dul Duca — Plan nivel curent
11 — Zidărie exterioară din diafragme de beton cu căptuşeli de cărămidă cu 3 găuri, la exterior, şi cărămidă diatomit, la interior
1. Ancoră de fier — 2. Fier longitudinal — 3. Fier de ancorare — 4. Sîrmă pentru prinderea fierului de ancorare — 5. Fuguire — 6. Mortar de prindere — 7. Diafragmă de beton armat — 8. Tencuială cu terasit
12 — Zidărie exterioară din blocuri de diatomit-beton cu căptuşeală de cărămidă cu 3 goluri
1. Ancoră de fier — 2. Fier longitudinal — 3. Fier de ancorare — 4. Sîrmă pentru prinderea fierului de ancorare — 5. Fuguire — 6. Mortar de prindere — 7. Bloc diatomit-beton — 8. Tencuială cu terasit
13 — Sobă pentru încălzire cu aer cald pe apartament
1. Plită de bucătărie — 2. Cuptor — 3. Corpul sobei — 4. Cazan pentru apă caldă

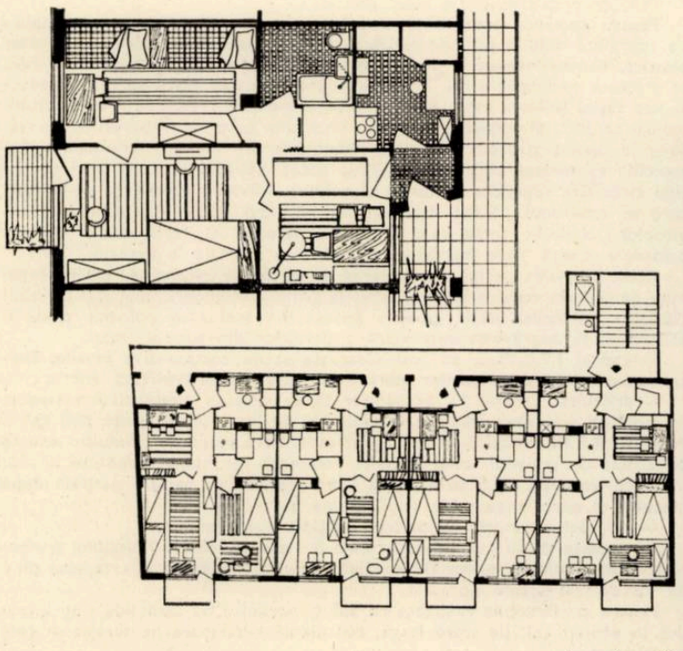

0 2 4M

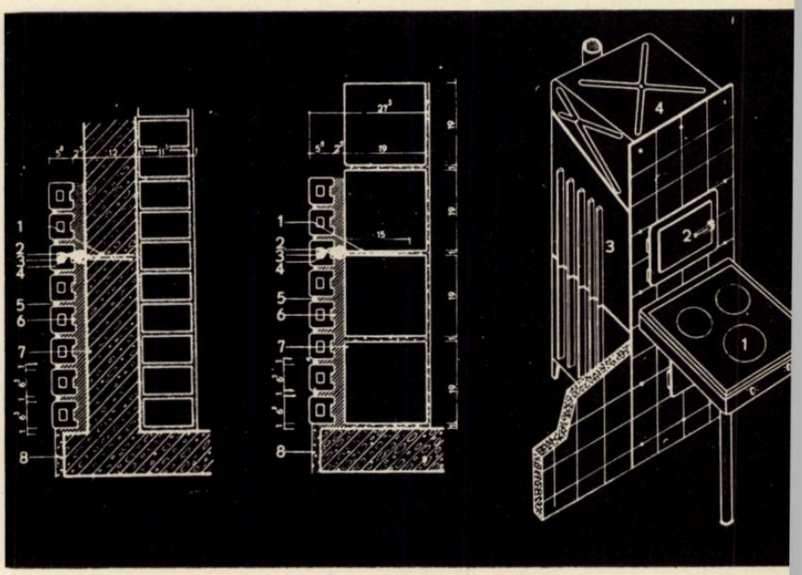

Arh. C. Lăzărescu

PROBLEME ŞI MATERIALE ACTUALE ÎN FINISAREA CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE (I)

În prezent, atît în Bucureşti, cît şi în celelalte oraşe ale ţării se desfăşoară o vastă campanie de construcţii de locuinţe. Ele sînt mărturia vie a justeţei politicii economice duse de partid şi guvern, şi o dovadă grăitoare a grijii pentru ridicarea nivelului de viaţă al populaţiei.

Realizarea acestor sarcini de mare răspundere ridică în faţa arhitecţilor o serie de probleme noi, printre care şi aceea a materialelor actuale folosite în finisarea construcţiilor de locuinţe, materiale care deschid noi perspective de reducere a preţului de cost şi de obţinere a unui confort maxim.

Articolul de faţă, consacrat acestor probleme, este întocmit pe baza experienţelor culese de la diferite şantiere din ţară, a lucrărilor de specialitate ale I.P.C.M.C. şi a referatelor prezentate la recenta consfătuire A.S.I.T. pe această temă.

I. CĂI DE REDUCERE A PREŢULUI DE COST AL FINISAJELOR

Lucrările de finisaj au o pondere destul de mare în prezent, în cazul clădirilor de locuit, ridicîndu-se în medie la 33% din devizul general, din care 19% este costul materialelor, în timp ce lucrările de beton simplu şi armat nu depăşesc în medie 25% (materiale 18%) şi cele de zidărie 17% (materiale 12—13%). Cantitatea mare de manoperă necesară pe şantier pentru lucrările de finisaj, în comparaţie cu celelalte lucrări, arată că tehnica nouă nu este încă folosită în suficientă măsură la industrializarea şi ieftinirea lucrărilor de finisaj.

Pentru a se putea reduce preţul de cost la aceste categorii de lucrări ar trebui, în primul rînd, să se urmărească obiectivele de mai jos:

1. Înlocuirea procedeelor umede — care consumă multă manoperă, măresc durata de execuţie, datorită întreruperilor tehnologice pentru uscare, şi ridică costul construcţiilor — prin procedee tehnologice uscate, de simplu montaj, de lipire sau fixare.

2. Folosirea de materiale noi, superioare şi eficiente din punct de vedere tehnic şi economic, de dimensiuni cît mai mari, cum sînt: pardoseli din mase plastice, semifabricate superioare din lemn — plăci fibrolemnoase, plăci aglomerate din aşchii lemnoase, placaje speciale etc.

3. Folosirea de elemente de construcţie concepute dintru început în vederea simplificării sau chiar eliminării lucrărilor de finisaj de pe şantier; aceasta se realizează în cazul executării construcţiilor prin metode industriale şi în special din prefabricate de dimensiuni mari, gata finisate sau cel puţin pregătite pentru finisaj.

4. Mecanizarea proceselor tehnologice, prin folosirea de utilaje uşoare şi dispozitive de mică mecanizare, care să cuprindă şi mecanizarea procedeelor de finisare propriu-zisă, pe lîngă mecanizarea proceselor de transport şi de manipulare.

În tabelul 1 se arată ponderea principalelor lucrări de finisaj din devizul lucrărilor de construcţii pentru locuinţe executate prin metode tradiţionale (pereţi din zidărie, planşee din beton armat monolit), în comparaţie cu lucrările executate prin metode industriale, cu pereţi din beton turnat monolit în cofraje de inventar sau cu pereţi din panouri mari (sisteme experimentate de Ministerul Construcţiilor şi I.P.C.M.C. în faza semiindustrială: clădiri cu pereţi din beton uşor de argilă expandată şi granulit, în str. Ziduri între Vii, şi clădiri din panouri mari din beton uşor de granulit, în şos. Giurgiului).

Rezultă că o dată cu folosirea metodelor industriale în executarea clădirilor de locuit are loc o importantă reducere a lucrărilor de finisaj (de la cca. 47% pînă la cca. 35% din devizul lucrărilor de construcţii) obţinută în special prin simplificarea sau eliminarea aproape totală a lucrărilor de tencuieli interioare şi exterioare.

Lucrările de pardoseli, tîmplărie, placaje interioare, zugrăveli şi vopsitorii reprezintă încă, şi în cazul clădirilor executate prin metode industriale, procente ridicate din devizul lucrărilor şi consumă multă manoperă pe şantier, deoarece la executarea acestor lucrări de finisaj n-au fost încă folosite procedee tehnologice şi materiale noi.

Industrializarea finisajului, în acelaşi timp cu industrializarea executării structurii de rezistenţă a clădirilor, este de altfel o condiţie esenţială şi indispensabilă pentru introducerea în masă a metodelor industriale de executare a clădirilor.

După enunţarea acestor cîteva principii generale ce ar trebui urmărite, vom analiza mai detaliat fiecare capitol de lucrări de finisaj.

II. TENCUIELI INTERIOARE ŞI EXTERIOARE

În cazul pereţilor din zidărie (produse ceramice, blocuri mici din beton), tencuielile reprezintă un procent ridicat din devizul lucrărilor de construcţii (peste 15%), consumă multă manoperă (cca. 10%) şi măresc durata de execuţie, necesitînd o durată lungă de uscare (vezi tabelul 2).

Executarea mecanizată sau înlocuirea tencuielilor umede — în încăperi cu umiditate relativă mai mică de 60% — cu tencuieli uscate din plăci fibrolemnoase dure, cu dimensiuni mari, montate pe carelaje din şipci fixate prin gheremele în zid sau prin lipire cu adezivi sintetici, nu reduce preţul de cost, obţinîndu-se numai o creştere a productivităţii muncii (24% în cazul tencuielilor mecanizate şi cca. 40% în cazul plăcilor fibrolemnoase).

Mecanizarea tencuielilor interioare priveşte numai operaţiile de transport al mortarului, fără a cuprinde procesele de finisare propriu-zisă (netezire, drişcuire, sclivisire); deoarece acestea se execută tot manual, nu se poate realiza ieftinirea lor. Folosirea tencuielilor uscate, experimentate în cadrul I.P.C.M.C., accelerează ritmul de execuţie a clădirii, nemaifiind necesară durata lungă de uscare, operaţiile următoare de finisare putînd continua imediat după montarea tencuielilor uscate.

Simplificarea sau eliminarea aproape totală a tencuielilor se realizează însă în cazul structurilor de pereţi proiectaţi dintru început în acest scop, ca de exemplu:

— pereţi portanţi sau despărţitori din prefabricate;

— pereţi din beton turnat monolit în cofraje de inventar (metalice, placaje bachelizate).

Pereţii turnaţi din beton uşor cu structură semicompactă nu necesită decît tencuieli subţiri de 5 pînă la 7 mm, iar pereţii turnaţi din beton greu cu structură compactă, de felul celor executaţi la locuinţele din piaţa noii săli a Palatului R.P.R. din Bucureşti, necesită numai reparaţii la rosturile dintre cofraje, care revin la acelaşi preţ de cost ca şi reparaţiile pereţilor din panouri mari. În acest caz, tencuielile interioare sînt deci aproape complet eliminate.

De asemenea, executarea pereţilor despărţitori din plăci şi panouri prefabricate şi prefinisate din ipsos, plăci aglomerate din aşchii lemnoase, din plăci fibrolemnoase sau din mase plastice, eliminînd o cantitate importantă de tencuieli umede, simplifică şi accelerează lucrările de finisaj.

În tabelul 2 sînt arătate reducerile de preţ şi de manoperă, cît şi durata de uscare pentru finisările interioare la diferite structuri de pereţi.

În ultimul timp s-a lărgit sortimentul produselor ceramice pentru zidărie, fabricîndu-se produse uşoare, eficiente din punct de vedere termic, cum sînt corpurile ceramice cu goluri sau celulare din argilă de calitate bună. Totodată s-a îmbunătăţit calitatea produselor de zidărie, astfel încît să se poată trece la executarea în masă a zidăriei aparente, cu şi fără rosturi, avînd rosturi cît mai bine umplute cu mortar, pentru asigurarea etanşeităţii. În acest fel, produsele de zidărie superioară, cu faţa văzută, contribuie în mod deosebit la ieftinirea locuinţelor.

Pelicule protectoare din mase plastice

Pentru sporirea etanşeităţii şi înfrumuseţarea clădirilor se pot aplica pe suprafaţa zidului pelicule protectoare, frumos şi viu colorate, din mase plastice. Pentru început se pot folosi pelicule din acetat de polivinil — care se produce cu începere din acest an — urmînd ca în viitor să se folosească şi alte răşini (siliconi etc.). Acest procedeu permite creşterea productivităţii muncii cu 16% şi reducerea costului finisajului exterior al pereţilor cu cca. 40% în comparaţie cu tencuielile exterioare din mortar var-ciment, plus spoielile exterioare obişnuite. Pe timp uscat, pelicula prezintă pori permiţînd circulaţia vaporilor, datorită alcoolului polivinilic folosit ca emulsator, care se contractă, făcînd mici canale. Pe timp umed, sub acţiunea ploii, alcoolul polivinilic tinde să-şi mărească volumul şi formează o peliculă continuă, etanşă, care împiedică pătrunderea apei de la exterior.

Acest procedeu permite executarea de pe schele uşoare sau cabine susţinute de cabluri, ceea ce elimină schelele grele, costisitoare, mai ales în cazul clădirilor cu multe etaje. Emulsia apoasă din acetat de polivinil poate fi folosită şi la zugrăvirea exterioară a pereţilor din panouri mari.

În cadrul I.P.C.M.C. au fost efectuate studii comparative privind finisarea exterioară a panourilor mari, avînd faţa văzută realizată diferit:

— drişcuită, urmînd ca pe şantier să se execute zugrăveli exterioare; în acest an s-au experimentat la blocurile de locuinţe din piaţa noii săli a Palatului R.P.R. din Bucureşti zugrăveli exterioare pe bază de emulsie apoasă de acetat de polivinil, care necesită refacerea lor numai după cca. 5 ani;

— cu tencuială decorativă (de la 1 cm grosime) cu periere parţială după rostuire şi periere generală după 20 de ani;

— cu plăci ceramice, cu periere parţială după rostuire.

Din aceste studii rezultă că în cele 3 variante, costul finisajului panourilor mari — ţinînd seama şi de cheltuielile de întreţinere a faţadei timp de 20 de ani — este apropiat.

Pentru construcţiile realizate cu ziduri portante de cărămidă s-au introdus în ultimii ani, pe scară largă, tencuielile exterioare de terasit şi cele cu feldspat.

În București, Direcția generală de construcții-montaj a pregătit, prin încercări de laborator, un sortiment de mortare din terasit, variat atît în privința culorii, cît și a granulației. Acesta este un amestec uscat, colorat de agregate (mozaic de marmură și calcar), lianți (ciment alb și var măcinat) cu maximum 40% apă și coloranți (oxizi metalici, mică etc.). Proporția și felul liantului (var sau ciment în principal) variază după locul de aplicare a tencuielilor.

Pe litoralul Mării Negre, unde climatul excesiv cere o calitate deosebită a tencuielilor exterioare, s-au folosit pe scară largă tencuielile cu feldspat (în amestec de minereu de feldspat, ciment alb, var deshidratat și oxizi metalici pentru culoare). Calitatea materialului este deosebit de bună și cu o mare rezistență în timp; utilizarea lui este însă limitată de prețul, destul de ridicat, la care se realizează.

Considerăm că, în viitor, ar trebui împinse înainte încercările timide de pînă acum cu betoanele rămase aparente pe fațadă; cunoaștem cu toții exemple deosebit de valoroase în străinătate, în acest sens. Pe litoralul Mării Negre s-au făcut cîteva încercări în acest fel: fie prevăzîndu-se o acoperire mai mare a fierului cu beton, după decofrare acesta fiind buciardat, fie prin turnarea în prealabil în cofraj a unui strat de mozaic și apoi a betonului propriu-zis, după decofrare executîndu-se doar o simplă frecare cu peria de sîrmă. În ambele cazuri, rezultatele au fost mulțumitoare.

În ultimul timp, Departamentul Construcțiilor a realizat experimental plăci subțiri de beton cu fața văzută tratată cu deșeuri de piatră, marmură sau ceramică, avînd un aspect deosebit de frumos și o mare rezistență. Ele pot fi folosite ca placaje, montate în cofraj pentru porțiunile turnate din pereții exteriori (stîlpi izolați sau panouri).

În ceea ce privește finisajele interioare, pentru a se realiza economii, foarte mulți beneficiari au hotărît suprimarea gletului de var pe tencuielile obișnuite drișcuite. Acest procedeu a dus aparent la o mică reducere a costului de deviz, însă s-a făcut în detrimentul calității lucrărilor; toate reparațiile necesare în urma montării tîmplăriei sau a instalațiilor se fac greu și în majoritatea cazurilor rămîn aparente.

Pentru eliminarea completă a tencuielilor umede se experimentează din ce în ce mai des sistemul de turnare a pereților din betoane normale sau speciale în cofraje de inventar.

La Orașul Stalin, pereții compacți realizați cu tuf vulcanic au necesitat doar o simplă șpacluire, peste care s-a aplicat — prin intermediul unui strat suport de hîrtie — un tapet de hîrtie lavabilă, cu peliculă din rășini sintetice pe bază de lac alchidal mat; lipirea s-a făcut cu un amestec de făină și clei, dînd rezultate bune. La pereții turnați din betoane semicompacte s-au aplicat gletuiri de ipsos și superficial o emulsie apoasă de vinacet P.V.A.

Tot pentru eliminarea procedeelor umede de finisare, în București s-a trecut la producerea în mare serie a panourilor de ipsos de 40 × 80 × 8 cm din ipsos și spumogen, cu o greutate în stare uscată de 750 kg/m³. Plăcile avînd suprafețe netede, tencuiala este complet eliminată.

La Orașul Stalin s-au utilizat pereți despărțitori din P.A.L., care nu necesită lianți și tencuială; aceștia au o greutate volumetrică mică și se montează rapid. Grosimea lor este de 36 mm, realizată din 2 plăci de 12 mm și un strat intermediar de 12 mm. Plăcile au fost asamblate prin îmbinarea plăcilor în lambă și uluc cu ajutorul holțșuruburilor sau al cuielor. Montarea panourilor s-a făcut în pardoseală prin pervazuri de brad, iar în plafon printr-un toc din lemn de brad.

Costul acestor panouri a fost cu 3% mai scăzut decît al unei zidării de cărămidă de 6 cm tencuită și gletuită.

Acest preț va fi sensibil scăzut pe măsura măririi productivității fabricilor de P.A.L.

Finisarea acestor pereți se face cu o șprițuire cu nitrolac incolor, după o prealabilă grunduire cu romalchid E 104—2. Izolarea părților supuse eventual umezelii s-a realizat prin benzi de polietilenă în foi de 0,3 mm grosime.

III. PARDOSELI

Pardoselile reprezintă un procent ridicat din devizul lucrărilor de construcții — cca. 13% în cazul locuințelor, executate atît prin metode tradiționale, cît și prin metode industriale. În utilizarea curentă, ele se pot clasifica astfel:

1. *Pardoseli calde*, la care la contactul piciorului cu pardoseala are loc o scurtă răcire, urmată imediat de ridicarea temperaturii pînă la valoarea sa inițială; sînt pardoseli caracterizate prin cea mai mică scurgere de căldură:

— pardoseli din parchet;
— pardoseli din linoleum cu plută;
— pardoseli din plăci fibrolemnoase;
— pardoseli elastice din covoare de mase plastice (lignolit, P.V.C.) pe un strat izolator (plăci fibrolemnoase, plăci aglomerate izolatoare, filț bitumat).

2. *Pardoseli semicalde*, la care are loc o răcire importantă pentru un scurt interval de timp, urmată de o ușoară ridicare de temperatură (la contact de scurtă durată, aceste pardoseli pot fi încă calde):

— pardoseli din covoare de mase plastice lipite direct pe beton;
— pardoseli din xilolit în două straturi;
— pardoseli din linoleum.

3. *Pardoseli reci*, caracterizate printr-o scurgere mare de căldură și o scădere continuă de temperatură:

— pardoseli din parchet ceramic (plăci ceramice);
— pardoseli din cărămidă;
— pardoseli din mozaic;
— pardoseli din beton.

1. *Pardoseli calde*

Soluția tradițională pentru pardoseala caldă care satisface condițiile tehnice, asigurînd o izolare fonică corespunzătoare la zgomotul aerian și de impact, în cazul planșeelor cu greutate de 300 kg/m², este pardoseala din parchet pe dușumea oarbă, grinzișoare și fîșii de izolare. Acest tip de pardoseli cere însă înălțime mare de construcție (cca. 12 cm) și consumă pe metru pătrat de pardoseală, 0,032 m³ de cherestea de rășinoase, 0,025 m³ de cherestea de foioase și necesită 3,40 ore transformate. Această pardoseală se poate întreține, fără inconveniente, cu apă sau benzină.

Pentru a se reduce consumul de rășinoase din structura pardoselii de parchet, s-a introdus soluția cu parchet montat pe dușumea oarbă în asfalt, utilizată în mod frecvent pînă în prezent; soluția prezintă însă o serie de inconveniente, ca: dificultăți de montare, întreținere dificilă, izolare fonică la zgomotul de impact necorespunzătoare etc.

Deoarece problema asigurării confortului în locuințe — sub toate aspectele, și mai ales din punct de vedere fonic și termic — a căpătat din ce în ce mai multă importanță, o dată cu înmulțirea surselor exterioare și interioare de zgomot și vibrații și cu folosirea de elemente de construcții cu structuri și din materiale cu o bună transmisie fonică, cum sînt pereții din beton, s-a introdus, prin normativ C.S.A.C., folosirea de pardoseli flotante, în cazul planșeelor cu greutate mai mică de 300 kg/m².

Prin modul de alcătuire a pardoselilor flotante se scumpește costul pardoselilor față de pardoselile neizolate fonic, care însă lipsesc pe locatari de confortul necesar. De aceea, în introducerea tehnicii noi la lucrările de finisaj trebuie să se urmărească rezolvarea armonioasă a problemelor de confort și de preț de cost în lumina directivelor date de C.C. al P.M.R.

Materiale folosite — Materiale fonoizolatoare

Situația actuală a materialelor fonoizolatoare, la noi, este următoarea:

Plăci semirigide din vată minerală, realizate din fibre obținute prin pulverizarea unei topituri din zgură metalurgică, dolomit etc. și minimum 2% bitum, presate. Aceste plăci se fabrică la Teleajen.

Materiale în curs de introducere

a) Pudretă de cauciuc în vrac, care se obține prin tocarea și măcinarea anvelopelor uzate, după îndepărtarea taloanelor. Ea se prezintă ca un amestec de granule de cauciuc (dimensiuni de la 1 pînă la 10 mm) și fibre textile.

b) Plăci din pudretă de cauciuc aglomerată, fie cu suspensie de bitum filerizat (40%), fie cu emulsie de acetat de polivinil plastificată (vinicet EP).

c) Plăci din beton cu deșeuri vegetale avînd, de exemplu compoziția:

— talaș 130—150 kg/m³ mineralizat cu soluție de sulfat feros, 2,5 pînă la 3,5 kg/m³;
— sulfat de sodiu 5 pînă la 10 kg/m³;
— clorură de calciu 4 pînă la 8 kg/m³;
— ciment 320 pînă la 350 kg/m³;
— apă 400 pînă la 450 kg/m³.

d) Rogojini bituminate alcătuite din două straturi de rogojini din stuf asamblate.

TABELUL 1

PONDEREA PRINCIPALELOR LUCRĂRI DE FINISAJ PENTRU CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE
(valori din devizul lucrărilor de construcții) după I.P.C.M.C.

Nr. crt.	DENUMIREA LUCRĂRII DE FINISAJ	PROCENTE DIN DEVIZUL LUCRĂRII																								OBSERVAȚII
		TOTAL						MATERIALE						MANOPERA						UTILAJ						
		A		B		C		A		B		C		A		B		C		A		B		C		
		fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	fără taxe	cu taxe	
1	Tencuieli interioare	9,90	11,20	6,60	7,80			4,10	4,60	2,40	2,90			5,63	6,42	4,10	4,80			0,17	0,18	0,10	0,10			A-clădiri cu pereți de cărămidă și planșee monolit B-clădiri cu pereți din beton ușor turnat în cofraje de inventar C-clădiri din panouri mari
2	Tencuieli exterioare	4,46	5,20	2,50	3,20			1,56	1,87	0,90	1,20			2,76	3,18	1,60	2,00			0,14	0,15					
3	Pardoseli (calde și reci)	14,20	12,70	13,0	12,00	13,00	14,00	11,00	9,80	10,00	9,30	10,20	11,00	3,10	2,89	3,00	2,70	2,80	3,00	0,01	0,01					
4	Placaje interioare	0,50	0,40	0,45	0,42			0,42	0,38	0,39	0,36			0,08	0,04	0,06	0,06									
5	Tîmplărie uși-ferestre-geamuri	13,80	10,60	13,0	10,0	11,70	11,00	12,80	10,10	12,00	9,30	10,70	10,00	1,00	0,50	1,00	0,70	1,00	1,00							
6	Zugrăveli-vopsitorii	5,15	5,45	5,10	5,60	4,90	6,30	2,80	3,05	2,70	3,00	2,70	3,50	2,35	2,40	2,40	2,60	2,20	2,80							
7	Diverse alte lucrări de finisaj	2,50	2,20	1,20	1,50	2,90	3,30	1,50	1,30	0,50	0,60	2,20	2,50	1,00	0,90	0,70	0,90	0,70	0,80							
	TOTAL:	50,51	47,75	41,85	40,52	32,50	34,30	34,18	31,10	28,89	26,66	25,80	27,00	15,92	16,33	12,86	13,76	6,70	7,60	0,32	0,34	0,10	0,10			

TABELUL 2

FINISAJE INTERIOARE PE PEREȚI CU STRUCTURI DIFERITE (după I.P.C.M.C.)

Nr. crt.	PEREȚI DIN ZIDĂRIE	Materiale (lei/m²)	Manopera (lei/m²)	Utilaj (lei/m²)	Total lei/m²	Reducerea manoperei față de soluția I (%)	Timpul de uscare a tencuielilor în vederea finisării definitive(tapete, zugrăveli) (zile)	OBSERVAȚII
1	Tencuieli interioare la pereți drișcuite fin, executate manual și aplicate (C.J. 2a) pe cărămidă, cu mortar de var-ciment marca 10 b	3,14	3,60	0,39	7,13		50	
2	Tencuieli interioare la pereți drișcuite fin, executate mecanizat și aplicate (C.J. 3a) pe cărămidă, cu mortar de var-ciment marca 10 b	3,15	2,75	1,70	7,60	24	50	
3	Tencuieli uscate din P.F.L. dur (standard) fixate pe schelet din șipci de rășinoase	7,92	5,85	—	13,75	61	—	
4	Tencuieli uscate din P.F.L. dur (standard) fixate prin lipire pe suprafața de beton	10,66	2,13	—	12,79	41	3—5	
5	Glet de var pe pereți interiori din ipsos (C.J. 15)	0,16	0,15	—	1,11	95	5	
6	Pereți din beton turnat monolit. Tencuieli interioare pe pereți de beton ușor, cu granulit, cu mortar de var gros și adaos de ciment de 5 mm grosime (C.J. 2b redus)	1,23	1,75	0,19	3,17	52	25	B 35—B 50 —B 70
7	Reparații interioare pe pereți de beton greu turnați în cofraje de inventar în vederea lipirii tapetelor: — reparații cu mortar de ciment marca 100a — reparații cu ipsos	0,02 0,02	0,14 0,71/0,85	0,16 —	0,32 0,73/1,05	77	2	Clădiri înalte cu structura în fagure, beton cu structura compactă și mărci B-140, B-120, B-200
8	Pereți din panouri mari. Reparații interioare cu mortar de ciment marca 100 a și glet de ipsos pe suprafețele panourilor mari (pe beton)	0,04	0,85	0,16	1,05	77	2	

TABELUL 3

MATERIALE PENTRU STRAT DE CIRCULAȚIE PENTRU PARDOSELI CALDE

	Forma	Dimensiuni (cm)	Grosime (mm)	Preț de cost (lei/m²)
MATERIALE FOLOSITE				
Parchet 22×17 (stejar calitatea I)	Lamele	20×3—35×6	17 și 22	40,00
Lignolit	Covor în suluri	70—90 100—1500	2.6	24,00
Covor P.V.C. cu suport textil	Covor în suluri	90—120 1000—2500	3	91,80
MATERIALE NOI				
Panouri din lamele de 10 mm grosime	Panouri	45×45	10	16,00
Covor P.V.C. fără suport textil	Covor în suluri	90—120	2	30,00**
Plăci bituminoase extradure	Plăci rigide	260×175	4	9,51*
Plăci fibrolemnoase duplex	Plăci stratificate	260×175	12	15,00*
Covor P.V.C. stratificat cu strat izolator solidar	Covor stratificat în suluri	90—120 1000—1500	9—11	35,00***

* Preț asimilat după produse din import.

** Prețul stabilit în comparație cu prețul pardoselilor similare sovietice 16,8 R m² majorat cu cca. 100% pentru producție industrială inițială. Prețul actual de vînzare 102—110 lei m², care însă nu poate fi luat în considerare.

*** Preț apreciat ca necesar și în raport cu prețurile producției industriale internaționale.

Materiale noi

a) Plăci izolatoare din așchii aglomerate, realizate prin aglomerarea cu lianți sintetici a unor așchii de lemn debitate special din sortimente inferioare de lemn și supuse la presiune și temperatură. Plăcile sînt compacte și elastice, iar producția lor experimentală este în studiu la fabrica P.A.L. din Brăila.

b) Plăci fibrolemnoase izolatoare, constituite din fibre izolatoare sau fascicule de fibre lemnoase — obținute prin debitare mecanică sau semichimică — împîslite sau încleiate între ele. Aceste plăci au greutatea specifică cuprinsă între 150 și 400 kg/m³.

c) Plută minerală, similară cu plăcile semirigide din vată minerală, avînd însă o proporție de cca. 6% bitum. Procesul tehnologic de fabricare a acesteia se studiază în laboratoarele INCERC.

d) Filț bituminat.

e) Filț din fibre de sticlă aglomerate, prezentîndu-se sub forma unor covoare, în grosime de 0,5 pînă la 0,8 cm, realizate din fibre de sticlă împîslite și aglomerate cu rășini sintetice.

f) Plăci din spumă de poliuretani, prefabricate sau realizate pe șantier la locul de punere în operă, cu ajutorul unui pistol special de spumare.

g) Plăci de polistiren spumat, obținute prin aglomerarea granulelor de polistiren expandate la căldură.

Urmărindu-se reducerea consumului de material lemnos, s-a redus grosimea parchetului de la 22 la 17 mm și, în ultimul timp, la blocurile de locuințe din piața noii săli a Palatului R.P.R., s-au experimentat panourile de lamele de parchet de 10 mm grosime (avînd dimensiuni de 45×45 cm) care trebuie să aibă o umiditate constantă de 10%, cu toleranțe de ± 2.

Montarea parchetului cu lambă și uluc și a panourilor din lamele de 10 mm grosime, pe stratul suport din beton, se experimentează în prezent prin lipire cu adezivi sintetici pe bază de rășini alchidice; lipirea este posibilă numai în cazul unor dale flotante perfect netede, curate și uscate; umiditatea dalelor flotante se poate controla cu aparate portabile cu care poate fi dotat șantierul.

În prezent se experimentează și lipirea parchetului pe dale-suport din beton încă umed, prin folosirea adezivului adevin NC 40/50, din acetat de polivinil, cu material de umplutură din nisip fin și praf de cretă.

Deși corespunzătoare pentru încăperile de locuit, pardoselile obișnuite din lemn încep totuși a fi înlocuite cu materiale noi, printre care capătă o largă utilizare materialele cu dimensiuni mari; plăcile fibrolemnoase extradure, covoarele din mase plastice sau linoleum (tabelul 3), care se montează prin procese uscate de montaj, cu o tehnologie nouă.

În U.R.S.S., procentul pardoselilor din covoare elastice moi de linoleum și mase plastice va spori în 1960 cu cca. 400% față de anii 1957—1958.

Cu începere din anul 1959 s-a introdus și la noi folosirea a două tipuri de covoare din mase plastice:

— covoare de lignolit, cu lățime de 70 pînă la 90 cm, lungime de 10—15 m și grosime de 2,5 pînă la 3 mm, în două straturi și cu culori variate; el se confecționează din făină de lemn ca material de umplutură, din cauciuc natural sau sintetic și cauciuc regenerat ca liant;

— covoare din policlorură de vinil cu suport textil, tip «Dermatina», cu lățimi de 90—120 cm, grosime de cca. 3 mm și lungimi de 10—25 m.

De asemenea s-au experimentat în fază semiindustrială următoarele produse:

— covor P.V.C. dintr-un singur strat, studiat de către I.C.F. CHIM și I.P.C.M.C., dar pentru care nu sînt încă asigurate condițiile de producție industrială;

— dale P.V.C., cu dimensiuni de 30 × 30×0,2 cm, studiate de fabrica de mase plastice din București și I.P.C.M.C.

Montarea covoarelor din mase plastice și a plăcilor fibrolemnoase sau aglomerate se face în general prin procedee tehnologice noi și uscate, constînd din lipire cu adezivi sintetici sau prin fixare.

Noua tehnologie a lipirii cere însă din partea constructorilor și a beneficiarilor o schimbare de atitudine, deoarece necesită o deosebită calitate de execuție și o întreținere atentă, prin respectarea regulilor tehnologice și a condițiilor de umiditate și temperatură în încăperi.

În tabelul 5 sînt arătate caracteristicile principale ale noilor materiale utilizate ca straturi de circulație pentru pardoseli.

Pentru a accelera ritmul de execuție și a reduce costul dalei flotante se poate înlocui dala din beton B 200 de 3 cm grosime, care are o tehnologie complicată de execuție, cu plăci rigide de 12 mm grosime, aglomerate cu rășini sintetice.

Materialele fonoizolatoare cu bune proprietăți mecanice și cu tasări mici sub sarcină permit ca stratul de circulație să se monteze direct pe stratul fonoizolator, eliminîndu-se dala flotantă din beton sau P.A.L. care complică procesul de execuție.

Ca materiale fonoizolatoare, care pot fi utilizate în același timp ca strat suport, se menționează:

— plăcile aglomerate cu rășini sintetice izolatoare în grosime de 2,5—3 cm;

— plăcile din plută minerală în grosimi de 3 cm (în viitorii 2—3 ani);

—spumele din mase plastice din poliuretani, polistiren expandat, stiropor, cu grosime de cca. 2 cm, sau filțuri izolatoare.

În tabelul 5 sînt date cîteva caracteristici tehnico-economice ale produselor calde.

2. *Pardoseli semicalde*

Cele mai curente pardoseli semicalde întrebuințate au fost cele din covoare de mase plastice lipite direct pe beton. În cazul folosirii planșeelor tip dale din beton armat, cu grosimi mai mari de 16 cm și cu greutate mai mare de 300 kg/m², se asigură complet izolarea fonică la zgomotele aeriene și, în măsură acceptabilă, la zgomotele de impact. Astfel, după cercetările făcute de I.P.C.M.C., o pardoseală din lignolit lipită direct pe un planșeu de 16 cm grosime (10 cm beton armat și 6 cm beton egalizare) a dat rezultate satisfăcătoare.

Cît privește pardoselile semicalde, la clădirile cu încălzire discontinuă, comportarea lor poate fi îmbunătățită prin modul de alcătuire, amplasîndu-se stratul izolator imediat sub stratul de uzură. De aceea, pardoselile executate dintr-un strat de uzură solidar cu stratul termoizolator sau din panouri de parchet din beton ușor cu deșeuri vegetale se comportă cel mai bine din punctul de vedere al condițiilor tehnice de exploatare (fonice și termice). Totodată, acestea prezintă încă o serie de avantaje deosebite:

— înălțime redusă de construcție (3—4 cm);

— rapiditate la montaj;

— eliminarea proceselor umede;
— mărirea confortului din punct de vedere termic şi fonic;
— preţ de cost redus.

Aceste tipuri de pardoseli nu se produc încă în prezent, dar vor fi produse peste un an, doi, o dată cu intrarea în funcţiune a noilor fabrici, asigurîndu-se creşterea confortului, industrializarea şi ieftinirea locuinţelor.

3. *Pardoseli reci*

Deocamdată, mozaicul turnat în cîmp continuu este cea mai avantajoasă soluţie, necesitînd însă un consum ridicat de manoperă şi o durată mare de execuţie. Folosirea dalelor de mozaic este urmată de o creştere a productivităţii muncii, cu 20 pînă la 22%, o accelerare a ritmului de execuţie, dar şi de o creştere a preţului de cost.

În ultimul timp a fost experimentat un nou sistem de pardoseală rece şi semicaldă pe bază de masă de şpaclu din vinacet E. Astfel, la Oneşti s-au experimentat două tipuri diferite:

— masă de şpaclu rigidă — pe bază de vinacet neplastifiat (E. 50) care este un material dur şi casant — aplicată pe o şapă de ciment sclivisit;

— masă de şpaclu elastică—pe bază de vinacet plastifiat (EP 50), care este un material ce se poate îndoi fără a se rupe — aplicată pe o şapă obişnuită.

Aceasta s-a realizat aplicîndu-se succesiv întîi un strat termo- şi fonoizolator de cca. 2 mm, dintr-un amestec de pudretă de cauciuc de 0,9 mm, vinacet EP 50 şi apă, apoi trei straturi succesive de masă, primul aplicat cu şpaclul şi ultimele două cu pistolul tip duco. Aplicarea unui strat se face după uscarea prealabilă a celui anterior şi şlefuirea lui cu glaspapir.

Aceste pardoseli sînt frumoase ca aspect, avînd posibilitatea de a se realiza în diferite culori. Preţul de cost al masei de şpaclu elastic, cu strat termo- şi fonoizolator, revine la 61,60 lei/m² faţă de 64,10 lei/m², preţul parchetului de fag calitatea I pe duşumea oarbă în asfalt, iar al masei rigide de şpaclu, pe şapă sclivisită, la 25,08 lei/m² faţă de 14,65 lei/m² preţul mozaicului de calcar.

Costul ridicat al acestor pardoseli trebuie considerat de tranziţie, deoarece s-a şi operat o reducere a acetatului de polivinil de la 30 la 16 lei kilogramul.

Pe baza experienţelor de pînă acum se vor introduce într-un viitor apropiat:

Plăci din mase ceramice cristalizate, care se obţin din topituri de silicaţi, folosind procesul tehnologic al sticlelor, completat cu un tratament termic de cristalizare, iar ca agent cristalizator, fluorul. Se pot obţine în plăci de grosimi de 6 pînă la 10 mm, în forme pătrate, exagonale, octogonale, pişcoturi, divers colorate. Sînt mai rezistente la şoc (6—10 kg/cm² faţă de 4 kg/cm²) şi la uzură (3,1 g/cm² faţă de 3,6 g/cm²) decît gresia. În anul 1960 intră în producţie la Mediaş o secţie cu o capacitate de 135 000 m²/an.

Pozarea acestor plăci se face în mortar de ciment, tehnologia de punere în operă fiind în curs de studiere şi experimentare.

Costul plăcilor: 22 lei/m²; costul pardoselii: 45,20 lei/m²; manoperă: 6,90 lei/m².

Sub aspect economic, ele se situează în apropierea pardoselilor de mozaic veneţian, fiind însă mult mai rezistente şi mai estetice decît acestea, şi mai ieftine decît pardoselile din plăci de gresie (cca. 20%), cu care pot fi comparate din punctul de vedere al caracteristicilor fizico-mecanice.

IV. PLACAJE INTERIOARE

Placajele de faianţă albă folosite în încăperile cu umiditate relativă mai mare de 60%, cum sînt: băile, bucătăriile etc., pot fi înlocuite cu materiale noi, rezistente la apă şi vapori de apă, şi anume prin:

— vopsitorie imitaţie de faianţă cu email din răşini sintetice pe bază de alchidal, pe glet de ipsos;

— plăci de porţelan de sticlă de dimensiuni variate şi frumos colorate.

În viitorii 1—2 ani, placajele interioare se vor putea executa din plăci fibrolemnoase emailate sau melaminate sau din foi de mase plastice fixate pe pereţi prin presare uscată, realizîndu-se un ritm rapid de execuţie, datorită dimensiunilor mari şi preţului de cost mai redus.

TABELUL 4

CARACTERISTICI FIZICO-MECANICE ALE MATERIALELOR FONOIZOLATOARE

Nr. crt.		Forma-structura	Dimens. medii cm.	kg/m³	Compresia elastică pentru o sarcină de 4 kg/cm²	Grosime necesară pt. izolaţie fonică (cm)	Preţ de cost (lei/m²)
0	1	2	3	4	5	6	7
1	MATERIALE FOLOSITE ÎN PREZENT ÎN R.P.R.						
	Plăci semirigide din vată minerală	Plăci fibroase elastice	70×50 2—5	350	3,5	3,0	13,20
2	MATERIALE ÎN CURS DE INTRODUCERE						
	a) Pudretă de cauciuc în vrac	Granule elastice		500	4,8	2,0	6,0
	b) Pudretă de cauciuc aglomerată (cu bitum sau cu vinacet E)	Plăci compacte elastice	40×40 2—5	750— 800		2,5	
	c) Păci din beton cu deşeuri vegetale (talaş de lemn, puzderie de cînepă)	Plăci fibroase elastice	50×100 4—6	550— 600		4,0	12,0
	d) 2 rînduri rogojini de trestie bituminată	Saltele				2,5	8,00
3	MATERIALE NOI						
	a) Plăci izolatoare din aşchii aglomerate (coji de salcie)	Plăci compacte elastice	Dimens. mari	400		3,0	9,00*
	b) Plăci fibrolemnoase izolatoare	Plăci fibroase elastice	300×175 1,0; 1,2; 2,0	400	0,9	2,0	7,06**
	c) Plută minerală	Plăci fibroase elastice	70×50 2—5	400		3,0	12,30
	d) Filet bituminat	Covor fibros elastic	2000×100 0,4	200			
	e) Filet din sticlă aglomerată cu răşini sintetice	Covor		200		0,5 0,8	
	f) Spumă de poliuretani	Plăci poroase elastice	100×50 1—10	30—50		2,0	
	g) Spumă de polistiren	idem	50—100×100 1—30	15—30		2,0	

* Preţ evaluat.
** Preţ asimilat după produse din import.

TABELUL 5

CARACTERISTICI TEHNICO-ECONOMICE ALE PARDOSELILOR CALDE

Nr. crt.	STRUCTURA PARDOSELII	Gros. struct. pt. pardoseală (cm)	Greutatea (kg/m²)	Consum special de material lemnos (m³/m²)		Manopera (lei/m²)	Preţ de cost (lei/m²)
				răşinos	foios		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	I. PARDOSELI TRADIŢIONALE						
	a) Parchet LU (17 sau 22 mm) bătut în cuie pe duşumele oarbe şi grinzişoare	12,1	107	0,032	0,025	5,80	70,94
	b) Parchet LU (17 sau 22 mm) bătut în cuie pe duşumele oarbe montate în asfalt	5,5	47,0	0,027	0,025	6,80	86,79
2	II. PARDOSELI FLOTANTE PE DALE DE BETON B200 DE 3,5 cm GROSIME CU PLĂCI SEMIRIGIDE						
	a) Parchet LU (17 sau 22 mm) bătut în cuie pe duşumea oarbă montată în asfalt pe dale flotante	12,2	127	0,027	0,025	9,89	116,00
	b) Panouri de lamele de 10 mm grosime lipite cu adezivi sintetici	7,8	87	—	0,011	9,29	71,80
	c) Parchet LU (17 sau 22 mm) lipit cu adezivi sintetici	9,0	93	—	0,025	9,69	98,79
	d) Covoare elastice:						
	A) Covor PVC cu suport textil					10,06	97,79*
	B) Covor lignolit					13,82	86,31
	C) Covor PVC fără suport textil	7,1	85	—	—	6,59	85,55*
	PE DALE FLOTANTE DIN PALSKART DE 12 mm GROSIME (PUDRETA DE CAUCIUC)						
	a) Parchet de 17 sau 22 mm lipit cu adezivi sintetici	5,4	59	—	0,025	11,95	89,34
	b) Panouri de lamele de 10 cm grosime lipite cu adezivi sintetici	4,2	5,3		0,011	8,86	61,71
3	III. PARDOSELI CU STRAT DE CIRCULAŢIE MONTAT DIRECT PE STRAT FONIC IZOLATOR						
	a) Parchet de 17 sau 22 mm grosime lipit cu adezivi sintetici	7,8	67		0,025	8,99	89,84
	b) Panouri de lamele şi parchet de 10 mm grosime lipite cu adezivi sintetici	6,6	61		0,011	8,99	61,00
	c) Covoare elastice lipite prin intermediul unei şape de egalizare						
	d) Covor cu suport textil					10,52	86,78
	Covor lignolit	6,0	59			11,40	70,36
	Covor PVC fără suport textil					8,05	74,54
4	IV. PARDOSELI DIN MATERIALE STRATIFICATE CU STRAT FONOIZOLATOR SOLIDAR P.F.L. DUPLEX						
		3,4 1,9**	54 21			6,20 4,65	38,64 33,70
	Covoare elastice din PVC stratificate	2,9 1,4**	50 17			8,05 6,50	70,46 63,49

* În calcul, preţul covorului PVC cu suport textil 44,37 lei/m² apreciat ca posibil faţă de preţurile internaţionale.
** Grosimea şapei de egalizare 0,5, în ipoteza realizării orizontale a planşeelor.

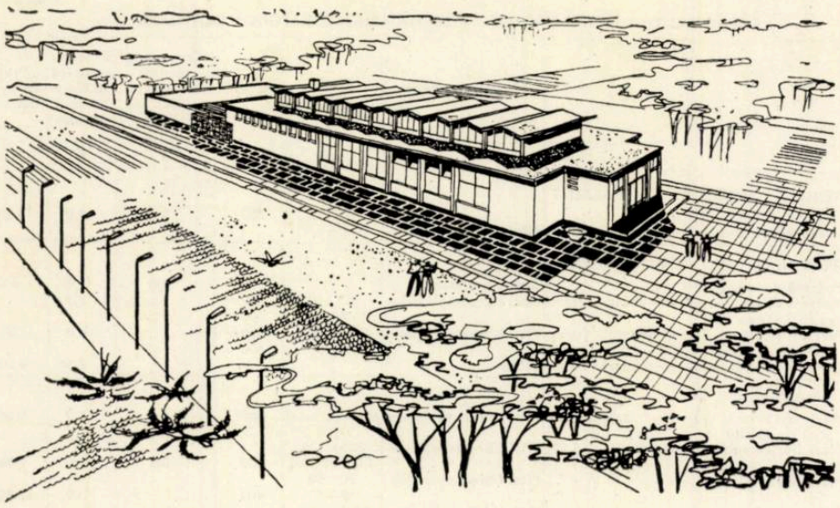

Cantine tip A şi B — Perspectivă

STUDII ŞI SCHIŢE DIRECTIVE PENTRU CANTINE

Autor, arh. V. Matiuşov
Intocmit în I.S.C.A.S. — I.P.C.T.

În cadrul preocupării generale de a înlocui documentaţia existentă în domeniul proiectării construcţiilor tip din sectorul social-cultural, cu scopul de a realiza lucrări corespunzătoare actualelor preocupări şi tendinţe tehnico-economice (reducerea preţului de cost, metode de construcţie avansate, forme de arhitectură raţionale etc.), I.S.C.A.S.—I.P.C.T. a întocmit în cursul anului 1959 un studiu directiv pentru cantine.

La baza acestui studiu stă experienţa acumulată în ultimii 10 ani în proiectarea, realizarea şi funcţionarea unui însemnat număr de cantine de diverse capacităţi, precum şi folosirea unui material documentar întocmit în cadrul I.P.C.T.

Scopul studiului constă în stabilirea unei serii de soluţii şi date directive pentru acoperirea celor mai urgente necesităţi din acest domeniu de investiţii.

S-a considerat mai util să se insiste pe detalierea unei serii unitare adoptate, decît să se elaboreze o diversitate de tipuri expuse schematic. Detalierea dă posibilitatea să se obţină concluzii mai precise în ceea ce priveşte folosirea la maximum a spaţiului, metodele de construcţie, utilare şi elementele preţului de cost.

Obiectivul principal fiind reducerea preţului de cost, s-a procedat la o reconsiderare a vechilor programe pentru cantine sub aspectul suprafeţelor, volumelor, utilajelor, instalaţiilor etc.

În scopul reducerii suprafeţelor construite s-au suprimat o serie de încăperi dovedite prin practică ca fiind inutile, precum: sălile de aşteptare, vestiarele de tip garderobă pentru consumatori, camera de odihnă pentru personal, unele birouri administrative etc.

La aceasta mai trebuie adăugată reducerea la minimum a spaţiilor de depozitare şi a grupurilor frigorifice (considerînd un rulaj mai mare al alimentelor, corespunzător actualului sistem de aprovizionare).

Dimensionarea efectivă a suprafeţelor diverselor încăperi s-a făcut în limitele stricte ale gabaritelor de utilaje şi mobilier, cu prospectele funcţionale minimale respectate.

Pentru micşorarea volumului construit s-a urmărit şi respectarea strictă a minimelor funcţionale pentru înălţimile diverselor încăperi.

În utilarea cantinelor de diverse capacităţi se prevăd utilaje fabricate în ţară, omologate prin catalogul M.C.I.M.C. din anul 1959. Întrucît în costul total al unei cantine o pondere importantă este reprezentată de capitolul instalaţiilor, studiul directiv îşi propune să realizeze toate simplificările şi reducerile posibile la acest capitol.

Prin adoptarea unei secţiuni transversale corespunzătoare (asigurarea unei ventilaţii naturale eficiente) se poate renunţa la ventilarea mecanică a sălii de mese.

Pentru realizarea tuturor factorilor arătaţi mai sus s-a dovedit necesară revizuirea vechilor normative pentru proiectarea cantinelor.

De altfel, necesitatea acestei revizuiri pentru adaptarea normativelor la cerinţele actuale a fost considerată oportună de către C.S.C.A.S., încă înainte de a se întocmi studiul de faţă.

Seriere. Noua temă pentru cantine propusă de I.S.C.A.S.—I.P.C.T. stabileşte clasificarea şi capacitatea cantinelor în funcţie de specificul unităţilor deservite.

Seria de cantine care s-a dovedit că satisface pe cei mai mulţi beneficiari se compune din următoarele tipuri: 400/2—600/3—600/2—900/3—1200/4 şi 1200/3.

Pentru acoperirea acestor tipuri, studiul urmăreşte folosirea unui număr restrîns de secţii:

— două secţii pentru sectorul prepararedepozitare (pentru capacitate de 400 şi 600 de porţii şi respectiv 900—1 200 de porţii);
— o secţie (travee tip) pentru sala de mese;
— două secţii pentru anexe consumaţie (respectiv pentru săli de 200 de locuri şi pentru săli de 300 sau 400 de locuri);
— patru secţii pentru subsoluri, corespunzînd celor două secţii pentru sectorul prepararedepozitare, fiecare în varianta cu şi fără centrală termică proprie.

Prin asamblarea acestor secţii se realizează următoarele tipuri de cantine:

— Cantina tip A (400/2) ≡ tip B (600/3)
— Cantina tip C (600/2)
— Cantina tip D (900/3) ≡ tip E (1 200/4)
— Cantina tip F (1200/3).

Unele tipuri, deşi identice în privinţa construcţiei (de exemplu tipul D ≡ tipul E), au mici diferenţieri în utilare.

Toate aceste tipuri de cantine sînt rezolvate în variante cu şi fără subsol şi în diverse ipoteze de procurare a agentului încălzitor (racord la o centrală existentă sau centrală termică proprie).

În schema de principiu a serierii se arată evoluţia tipurilor bazate pe principiul dezvoltării liniare în funcţie de capacitate. Lăţimea construcţiei (respectiv secţiunea transversală) a fost păstrată constantă, aceasta ducînd la o modulare unică şi la unificarea traveei constructive.

Dimensionarea. S-a adoptat traveea de 3,30 m interax, care satisface mobilarea, utilarea şi duce la un front construit minim.

Prin soluţionarea secţiunii transversale cu partea centrală supraînălţată, diferitele încăperi capătă înălţimea de care au efectiv nevoie, iar volumul total construit se micşorează.

În plus, descompunerea lăţimii totale în mai multe elemente face lesnicioasă realizarea pantelor pentru scurgerea către exterior a apelor de ploaie.

Beneficiind de lumina bilaterală în sala de mese şi de frizele de ferestre suplimentare, s-a putut adopta o lăţime mare la sala de mese şi tratarea pe adîncime a bucătăriei, lumina şi ventilaţia naturală transversală fiind asigurate.

Caracteristicile soluţiei de plan. Indiferent de capacitatea cantinei, se foloseşte soluţia cu o singură sală de mese, cea mai mare sală fiind de 400 de locuri, capacitate limită în propunerile C.S.C.A.S. de revizuire a vechilor normative.

Aceasta oferă avantaje evidente de economicitate a construcţiei şi în exploatare, prin simplificarea acceselor şi reducerea vestibulurilor şi oficiului.

Se consideră că deservirea consumatorilor se face exclusiv cu cărucioare care circulă în sens unic.

Pentru uşurarea controlului s-a prevăzut o intrare unică pentru consumatori. Construcţia fiind rezolvată pe parter, sala de mese poate fi evacuată uşor în caz de pericol, nemaifiind necesare ieşiri suplimentare speciale.

Vestiarul pentru consumatori se prezintă sub forma unor alveole deschise spre sală, ceea ce asigură o utilizare comodă şi directă.

Sectorul preparare-depozitare are asigurat fluxul tehnologic specific; intrarea unică de serviciu (mărfuri şi personal) are accesul din curtea de serviciu.

Soluţia constructivă. Structura de rezistenţă este alcătuită din zidărie portantă de cărămidă, întărită în anumite puncte cu sîmburi de beton armat, pentru susţinerea acoperişului supraînălţat din zona centrală.

În sala de mese s-au prevăzut stîlpi izolaţi de beton armat.

Planşeul de acoperire din zona de contur este format dintr-o placă de beton armat rezemată pe zidăria portantă sau pe grinzi de beton armat.

Pentru zona centrală supraînălţată, acoperirea se realizează cu o placă subţire autoportantă, care se descarcă pe stîlpii de beton armat ce susţin şi grinzile planşeului din zona de contur, sau pe sîmburi de beton armat înglobaţi în zidăria interioară respectivă.

După cum se vede din schema soluţiilor constructive, s-au analizat mai multe posibilităţi de acoperire pentru zona centrală.

Cele mai avantajoase soluţii, din punctul de vedere al indicilor, sînt: placa cilindrică susţinută pe arce cu tirant la 3,30 m interax şi placa subţire autoportantă, cu generatoare în sensul trans-

versal al construcției, cu secțiunea în arc de cerc sau triunghiulară.

Varianta cu arce a fost eliminată, deoarece, pe lîngă aspectul arhitectural defavorabil al tiranților aparenți în sala de mese, se mărește înălțimea de construcție.

Din ultimele două variante s-a adoptat cea cu secțiune triunghiulară, deoarece cofrajele sînt mai simple, iar tîmplăria mai ușor de realizat.

Ca indici de consum pentru beton și oțel, cele două variante sînt sensibil apropiate.

Concluzii. Considerăm că studiul de față, detaliat ca un proiect sub aspectul rezolvării de plan, al soluției constructive, al instalațiilor, precum și al calculului evaluărilor a permis să se precizeze o serie de probleme importante în domeniul proiectării cantinelor.

Dintre rezultatele imediate obținute, menționăm:

— Realizarea unei serii de proiecte pe bază de secții ce se asamblează, scurtează foarte mult timpul de proiectare. În acest mod, s-a trecut încă din 1959 la redactarea direct în faza de P.E. a unor tipuri de cantine prevăzute în seriere, astfel încît în cursul anului 1960 vor fi gata proiecte de cantine de diverse capacități și în diverse variante, proiecte care sînt solicitate de pe acum de beneficiari.

— Proiectele de cantine rezolvate pe parter se dovedesc mult superioare, sub raportul costului

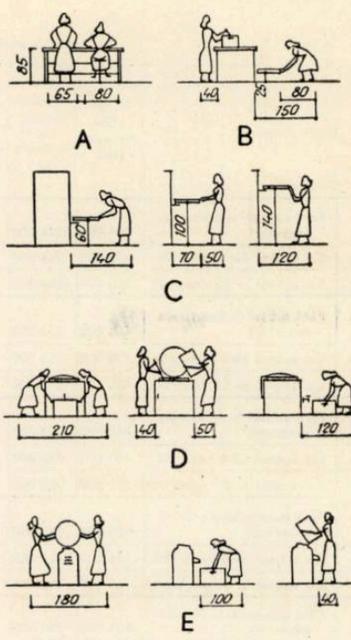

Gabarite necesare la folosirea utilajelor
A. Masă de lucru
B. Mașină de gătit
C. Cuptoare
D. Marmite
E. Mașină de curățat

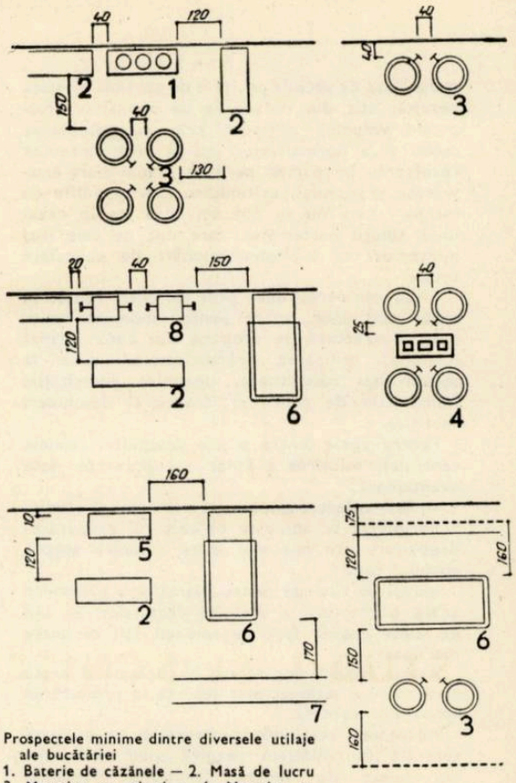

Prospectele minime dintre diversele utilaje ale bucătăriei

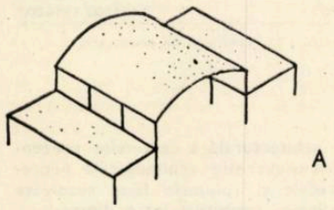

A

Schemă comparativă de structuri
Placă cilindrică lungă cu generatoarea în sensul longitudinal al construcției
beton: grosime medie — 18,9 cm
oțel: kg/m² — 21,5

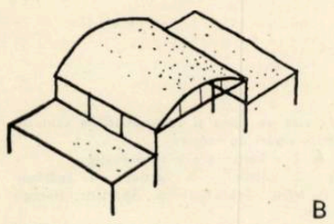

B

Placă cilindrică cu tiranți, cu generatoarea în sensul longitudinal al construcției
beton: grosime medie — 15,0 cm
oțel: kg/m² — 15,0

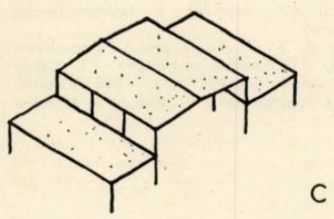

C

Placă dreaptă pe cadre (cu sau fără nervuri)
beton: grosime medie — 17,0 cm
oțel: kg/m² — 16,5

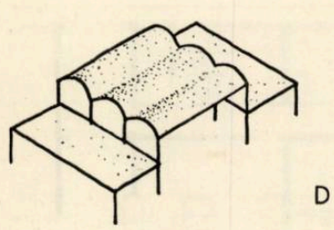

D

Placă subțire autoportantă cu secțiunea în arc de cerc, cu generatoarea în sensul transversal al construcției
beton: grosime medie — 15,0 cm
oțel: kg/m² — 14,5

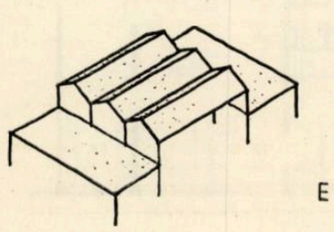

E

Soluția adoptată — Placă subțire autoportantă cu secțiunea triunghiulară
beton: grosime medie — 14,5 cm
oțel: kg/m² — 15,0

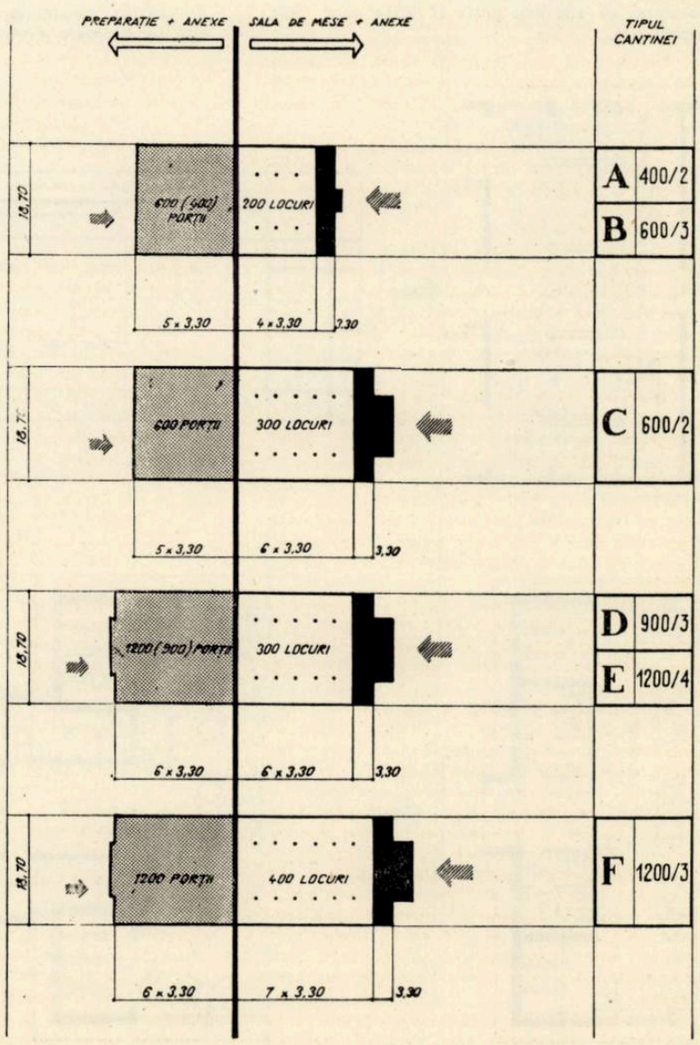

redus, față de vechile proiecte de cantine. Aceasta rezultă, atît din reducerile de suprafețe (respectiv volume), obținute prin reconsiderarea temei și a normativelor, cît și prin faptul că rezolvarea pe parter permite o mai mare elasticitate a planului, evitîndu-se suprapunerile de încăperi care nu se pot echilibra ca în cazul unor soluții parter-etaj, care duc de cele mai multe ori la supradimensionări de suprafețe totale.

— La obținerea unui preț de cost redus, în cazul cantinelor, apare pentru moment rațională o structură de acoperiș din beton armat monolit; utilizarea prefabricatelor duce la soluții mai costisitoare, deoarece necesitățile funcționale de plan cer travee și deschideri specifice.

Pentru unele dintre aceste deschideri (zonele centrale), folosirea plăcilor autoportante este avantajoasă.

— Sub aspect economic se remarcă că studiul a permis să se constate că sectorul preparare-depozitare are cea mai mare pondere asupra costului total.

Indicii de cost pe metru pătrat/aria palierelor arată o creștere a costului cantinelor cu săli de mese reduse față de cele cu săli de mese mai mari.

Acești factori sînt foarte importanți și arată cum trebuie acționat mai departe în proiectarea viitoarelor cantine.

Adoptarea secțiunii transversale cu o parte centrală supraînălțată rezolvă mult mai bine din punct de vedere funcțional, volumul construcției, asigurînd totodată o ventilație naturală mult mai eficientă în sala de mese și bucătărie, decît la tipurile de cantine proiectate anterior.

În privința expresiei arhitecturale, considerăm că în condițiile de economie și de amplasamente raționale, nu este cazul să se urmărească efecte majore de front sau de cap de perspectivă din volumul unei cantine (program strict funcțional, cu un proces tehnologic precis). Acest volum nu poate și nu este cazul să fie adus în mod artificial la scara volumelor unor blocuri de locuințe, cu atît mai puțin la scara unor hale industriale.

T A B E L

pentru evaluarea costului total

Tipul cantinei			Cost construcție (lei)	Cost instalații sanitare (lei)	Cost instalații electrice (lei)	Cost instalații încălzire și ventilații (lei)		Cost instalații frigorifice (lei)	Cost mobilier (lei)	Total (lei)	Cost total + 9% și rotunjiri (lei)
						gaze	combustibil special				
A 400/2	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	401 000	244 000	22 800	172 000	191 000	103 700	(270×200) 54 000	1 016 500	1 108 000
	b	Cu subsol fără centrală	438 300	246 000	26 300	166 000	185 000			1 053 300	1 147 000
	c	Cu subsol și cu centrală	455 600	246 000	27 300	204 250	281 000			1 167 600	1 273 000
B 600/3	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	401 000	253 000	22 800	172 000	191 000	103 700	(270×200) 54 000	1 025 500	1 118 000
	b	Cu subsol fără centrală	438 300	255 000	26 300	166 000	185 000			1 062 300	1 158 000
	c	Cu subsol și cu centrală	455 600	255 000	27 300	204 250	281 000			1 176 600	1 283 000
C 600/2	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	456 500	253 000	25 600	193 000	212 000	103 700	(270×304) 82 100	1 132 900	1 235 000
	b	Cu subsol fără centrală	493 800	255 000	28 900	187 000	206 000			1 169 500	1 275 000
	c	Cu subsol și cu centrală	511 200	255 000	29 800	227 250	304 000			1 285 800	1 402 000
D 900/3	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	505 700	313 000	26 900	250 000	278 500	103 700	(270×304) 82 100	1 309 900	1 428 000
	b	Cu subsol fără centrală	546 800	315 000	30 700	244 000	272 500			1 350 800	1 473 000
	c	Cu subsol și cu centrală	563 900	315 000	33 000	302 500	421 000			1 518 700	1 656 000
E 1 200/4	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	505 700	330 000	26 900	276 300	304 800	103 700	(270×304) 82 100	1 353 200	1 475 000
	b	Cu subsol fără centrală	546 800	332 000	30 700	270 300	298 800			1 394 100	1 520 000
	c	Cu subsol și cu centrală	563 900	332 000	33 000	337 800	469 800			1 584 500	1 728 000
F 1 200/3	a	Fără subsol (subcentrala exterior)	530 400	330 000	28 200	297 400	325 900	103 700	(270×392) 106 000	1 424 200	1 553 000
	b	Cu subsol fără centrală	571 500	332 000	32 100	291 400	319 900			1 465 200	1 598 000
	c	Cu subsol și cu centrală	588 700	332 000	34 200	362 400	498 900			1 663 500	1 814 000

Notă: Adaosul de 9% provine din: 5% neprevăzute; 3% organizarea șantierului; 1% cheltuieli de proiectare
Costul total a fost calculat în varianta cu combustibil special

În același sens se poate pleda și împotriva inutilităților și exagerărilor stilistice sau decorative, care apăreau de multe ori la vechile tipuri de cantine, construite în ansambluri de locuințe sau în incintele diverselor industrii.

În tratarea arhitecturală a cantinelor prezentate s-a urmărit o expresie arhitecturală nepretențioasă, fațadele și volumele fiind rezolvate cu mijloace simple: raporturi între dimensiuni, raporturi între gol și plin, finisaje și culori.

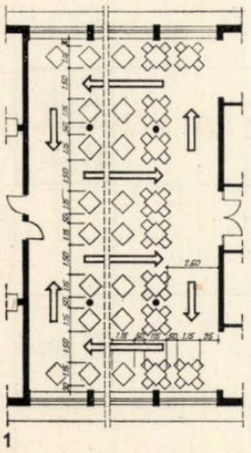

DISTRIBUȚIE

CONSUMATORI

TIPUL CANTINEI		NR. TRAVEI	CARACTERISTICILE SĂLII DE MESE				
			LUNGIME m	LĂȚIME m	SUPRAF. m²	UNITĂȚI FOLOS. Nu	INDICE m²/Nu
A	400/2	4	12.95	17.20	222.75	200	1.10
B	600/3						
C	600/2	6	19.55	17.20	336.26	304	1.10
D	900/3						
E	1200/4	7	22.65	17.20	393.00	392	1.00
F	1200/3						

1 — Secție tip de sală de mese și caracteristicile sălii de mese la diferite tipuri de cantine

2 — Cantine tip A, B — Secția anexe consumație
1. Windfang — 2. Vestibul — 3. Vestiar — 4. Spălător (bărbați) — 5. W.C. (bărbați) — 6. Spălător (femei) 7. W.C. (femei)

3 — Cantine tip C, D, E, F — Secția anexe consumație
1. Windfang — 2. Vestibul — 3. Vestiar — 4. Spălător (bărbați) — 5. W.C. (bărbați) — 6. Spălător (femei) 7. W.C. (femei)

4 — Cantine tip A, B, C — Secția preparație-depozitare
1. Windfang — 2. Recepția alimentelor — 3. Cîntar 4. Birou pentru recepție — 5. Grup frigorific 6. Acces la ventilatoare — 7. Cămară — 8. Birou

1

2

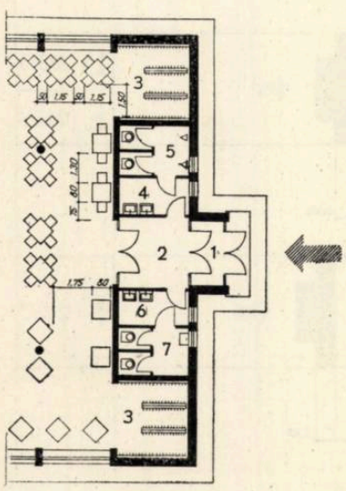

3

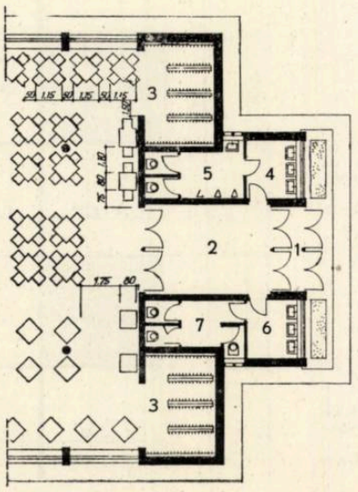

4

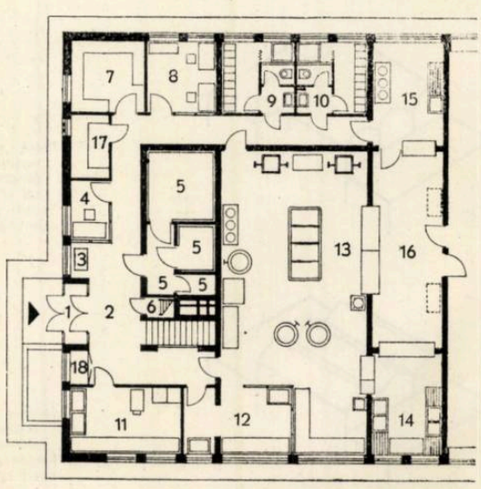

1 — Cantine tip D, E — Fațada lungă stînga
2 — Cantine tip D, E — Fațada lungă dreapta
3 — Cantina tip C — Plan
4 — Cantine tip A, B, C, D, E, F — Secțiune transversală curentă
5 — Cantina tip C — Secțiune longitudinală

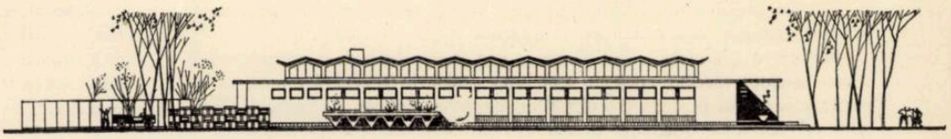

1

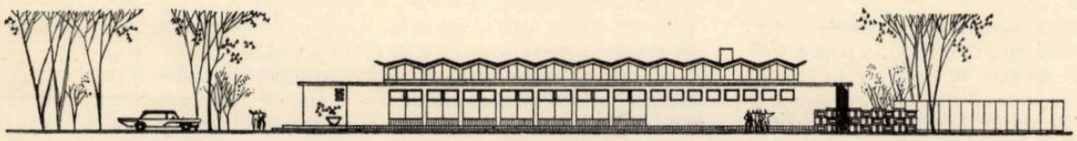

2

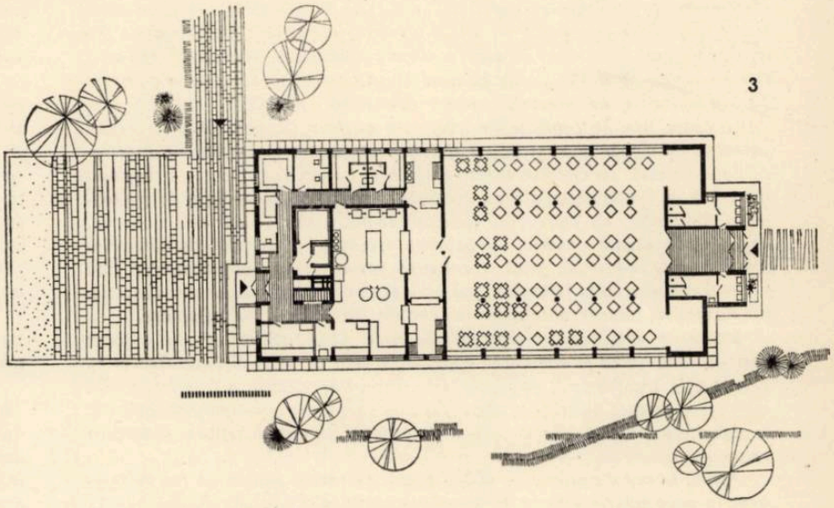

3

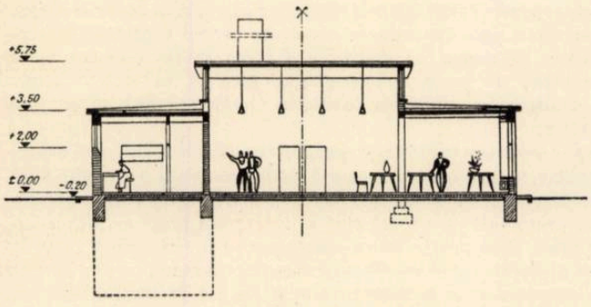

4

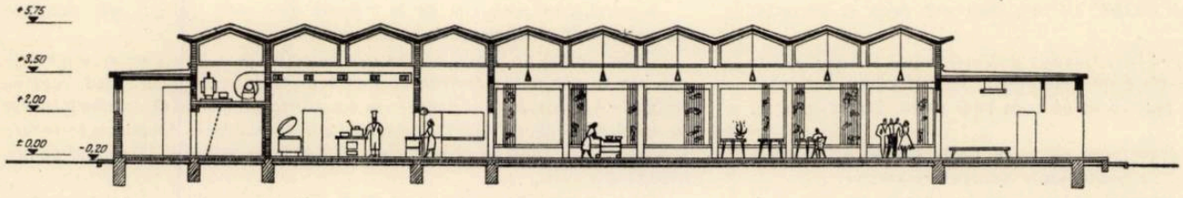

5

administrativ — 9. Grup sanitar pentru personal (bărbați) 10. Grup sanitar pentru personal (femei) — 11. Preparare (legume) — 12. Preparare (carne, pește) — 13. Bucătărie — 14. Spălător (veselă și vase) — 15. Preparare (ceai-cafea) — 16. Oficiu distribuție — 17. Depozit de inventar — 18. Depozit de zi (legume)

5 — Cantine tip D, E, F — Secția preparație-depozitare — 1. Windfang — 2. Recepția alimentelor — 3. Cîntar — 4. Birou de recepție — 5. Grup frigorific — 6. Acces la ventilatoare 7. Cămară — 8. Birou administrativ — 9. Grup sanitar pentru personal (bărbați) — 10. Grup sanitar pentru personal (femei) 11. Preparare (legume) — 12. Preparare (carne, pește) 13. Patiserie — 14. Spălător (vase bucătărie) — 15. Bucătărie 16. Spălător (veselă) — 17. Preparare (ceai-cafea) — 18. Oficiu distribuție — 19. Depozit de inventar — 20. Depozit de zi (legume)

5

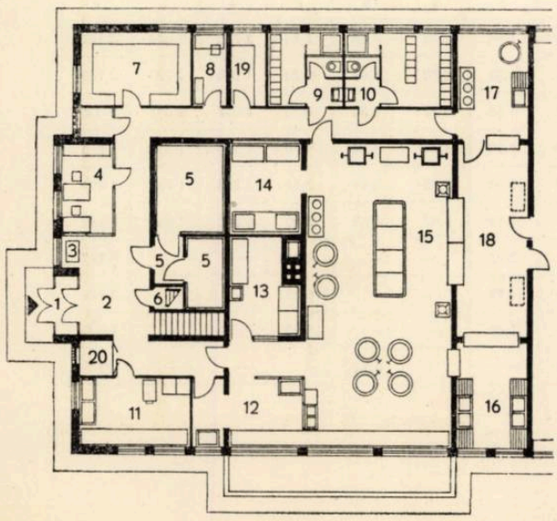

OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA STUDIULUI DE CANTINE

Studiul pentru cantine de diferite capacități, dezvoltate pe parter și în variante cu subsoluri parțiale, întocmit de I.S.C.A.S.—I.P.C.T. sub denumirea de proiect I.P.C.T. nr. 912 St. în cursul anului 1959, constituie un aport pozitiv în ceea ce privește realizările în proiectarea construcțiilor social-culturale înfăptuite în ultimul timp, ca urmare a directivelor referitoare la reducerea prețului de cost în construcții.

La baza proiectării cantinelor a stat pînă în prezent normativul nr. 101—53, pentru cantinele generale și normativul nr. 238—56, pentru cantinele industriale. Aceste normative au fost întocmite în urma studierii documentației din U.R.S.S. și țările de democrație populară.

Pentru satisfacerea nevoilor de investiții în acest sector, în cadrul proiectării tip s-au întocmit, pînă în anul 1955, șase proiecte tip sau refolosibile de diferite capacități (vezi revista Arhitectura R.P.R. nr. 2/1956), dintre care tipurile de 300/3 și 600/3 au fost refăcute în cursul anilor 1956—1957, stabilindu-se soluții mai economice.

Lipsa unei experiențe proprii în acest domeniu, din care să rezulte componența cea mai indicată a temelor de proiectare, precum și cea mai justă dimensionare a încăperilor, a dus la prevederea în normative a unor cerințe necorespunzătoare condițiilor noastre. Din această cauză, atît proiectele tip sau refolosibile, cît și cele unicat întocmite pînă în prezent prezintă, din punct de vedere economic, serioase deficiențe, volumul construit pentru un loc de folosință ajungînd în unele cazuri — ca, de pildă, la cantina 600/3 (proiect I.P.C.—20 A) — la 9,16 m³, ceea ce reprezintă, față de soluția cea mai dezvoltată pentru aceeași capacitate din proiectul I.P.C.T. nr. 912 St, o diferență în plus de cca. 62%.

Experiența acumulată de la data întocmirii normativelor — 1953 — și pînă astăzi, atît în domeniul proiectării, cît și al îndrumării acesteia, a stat

la baza întocmirii noilor soluții, stabilindu-se noi teme, ale căror caracteristici sînt relevate în articolul de prezentare a acestui studiu.

Reducerea suprafețelor și volumelor construite, precum și renunțarea la unele instalații speciale care nu mai erau necesare în aceste soluții, ca de pildă: monte-charge (construcțiile fiind dezvoltate numai pe parter), instalația de ventilație mecanică la sala de mese (ventilația asigurîndu-se prin dispoziția specială a ferestrelor), au făcut ca prețul de cost ce revine pentru un loc de folosință să se reducă simțitor.

Soluționarea celor șase tipuri de cantine cu capacitatea cuprinsă între 400 și 1 200 de locuri s-a făcut sistematizînd proiectarea lor pe baza a trei variante de secții pentru parter și patru variante de secții pentru subsol. Combinarea acestor secții permite realizarea pentru fiecare tip a trei variante, deci în total 18 proiecte, cu un consum de ore de proiectare foarte redus față de proiectarea curentă.

Suprafețele și volumele construite rezultate la tipurile cuprinse în acest studiu și înscrise în tabelul de indici alăturat, comparate cu proiectele tip anterioare sau cu unele unicate de aceeași capacitate, reprezintă reduceri cuprinse între 36 și 44%, care au avut drept consecință o reducere substanțială a valorilor de investiții pentru asemenea construcții.

La toate tipurile cuprinse în studiu s-a asigurat, în general, prin rezolvarea pe un singur nivel și prin dispoziția rațională a încăperilor, o funcționalitate corectă, cu circuite corespunzătoare, cu circulații scurte și legături directe acolo unde acestea erau necesare. Aceasta se va reflecta în exploatarea cantinelor, nu numai sub aspectul calitativ, dar și sub cel economic, deoarece în aceste condiții, în anumite sectoare, personalul de deservire poate fi mai redus. De pildă, rezolvarea vestiarelor cu autodeservire face posibilă renunțarea la folosirea unui om necesar în cazul vestiarelor centrale, prevăzute, la tipurile anterioare de cantine, în holurile de așteptare.

Stabilirea unei secțiuni transversale avînd două înălțimi diferite a făcut posibilă renunțarea la ventilarea mecanică a sălii de mese și înlocuirea ei cu o ventilație transversală, asigurată prin dispoziția specială a ferestrelor. De asemenea, această secțiune a făcut posibilă adoptarea unor înălțimi raționale la diferitele încăperi, lucru care a determinat în mare măsură reducerea volumului construit.

Astfel, în cazul cantinei de 600/3, prețul ce revine pentru un loc de folosință în noua soluție este cu 39% mai mic decît la proiectul refolosibil I.P.C. 20 A, iar în cel al cantinei 1 200/4, cu 16% mai mic decît la proiectul ISPROR 697.

Cu toate aceste aspecte pozitive, soluțiile prezintă totuși și unele rezolvări criticabile, unele dintre ele fiind determinate de principiul rezolvării pe un singur nivel, altele de rezolvarea pe baza unor secții. Dintre acestea, citãm:

— Suprafața prea mare desfășurată pe teren poate prezenta, în unele cazuri, dificultăți de înscriere în posibilitățile situației respective.

— Pentru secția care reprezintă sectorul de preparație se dau două variante: una, comună capacității de 400 și 600 de locuri, și alta, comună capacității de 900 și 1 200 de locuri. În aceste secții se constată că unele încăperi sînt identice ca suprafață pentru toate tipurile de cantină, ceea ce nu poate fi în totul corespunzător, dacă se ține seama că diferența de capacitate variază de la 400 la 1 200 de porții. Astfel, încăperile pentru prepararea legumelor, prepararea cărnii și a peștelui, spălătorul de veselă și vase, prepararea ceaiului și tăiatul pîinii, care sînt identice la toate capacitățile, vor fi prea mari pentru cantina de 400 de porții și prea mici pentru aceea de 1 200 de porții.

Această echilibrare, puțin defectuoasă, a sectorului de preparare la diferitele tipuri este ilustrată și de raportul suprafețelor acestor sectoare față de suprafața total construită pentru diferitele variante. De pildă, la cantina 400/2, sectorul de preparare reprezintă între 48 și 41% din totalul suprafeței construite, în timp ce la cantina 1 200/3 reprezintă numai 39—35%.

— Pentru secția care cuprinde anexele sălii de mese se propun tot două variante: una pentru tipurile 400/2 și 600/3 și alta pentru tipurile 600/2—1 200/3. Pentru aceasta din urmă, în cazul tipului de 1 200/3 (deci cu 400 de persoane într-o serie), vestiarele vor fi subdimensionate, ele satisfăcînd în condiții comode numai 300 de locuri simultan.

În afară de aceste observații, legate de principiul general de rezolvare, se mai pot releva și unele aspecte de detaliu, care vor necesita unele îmbunătățiri:

— la tipurile mai mari de cantine (900 și 1 200), pentru cazurile în care nu se va putea realiza subsol, depozitele de legume se vor prevedea în altă construcție (un bordei de pildă) sau aprovizionarea se va face zilnic. În acest caz este necesar un spațiu de manevrare a legumelor separat de spațiul de curățire a lor și în directă legătură cu acesta;

— biroul administrativ la cantinele de 900 și 1 200 de locuri este necorespunzător dimensionat, fiind mai mic chiar decît la cele cu capacități de 400 și 600 de locuri;

— rezolvarea bucătăriei la secția pentru 400 și 600 de locuri este defectuoasă din cauza plasării încăperii de preparare a cărnii, care ocupă în dreptul ferestrei una dintre cele două travee prevăzute pentru bucătărie. În acest caz va fi necesar ca spațiul de preparare a cărnii să fie delimitat numai printr-un mobilier de genul meselor-ghișeu, care să nu închidă spațiul pînă sus, luminarea și ventilarea bucătăriei putîndu-se face direct prin ambele ferestre;

— în secțiile pentru subsoluri este necesară restudierea soluționării depozitului de coloniale, la care trebuie asigurată o luminozitate și o ventilare bună, pentru ca umiditatea să nu depășească limitele admise pentru unele coloniale;

— la faza prezentată nu rezultă cum se va rezolva problema depozitării veselei și a pîinii. Dacă pentru prima rezolvarea va fi mai simplă, rezumîndu-se doar la prevederea unui mobilier adecvat într-un spațiu care va permite acest lucru, pentru a doua problemă nu va fi tot așa de simplu, deoarece, în special la cantinele mari (de 900 și 1 200 de locuri), spațiul prevăzut pentru aceasta nu va permite o bună rezolvare, fiind necesară restructurarea lui;

— rezolvarea patiseriei de la tipurile mari este defectuoasă, deoarece nu se asigură o suficientă luminare naturală.

Ținînd seama de faptul că cea mai mare parte a defecțiunilor semnalate mai sus se vor putea remedia la fazele următoare, considerăm că, față de calitățile relevate, a căror pondere este hotărîtoare, studiul de cantine întocmit de I.S.C.A.S.—I.P.C.T. stabilește soluții corespunzătoare din punct de vedere funcțional, ele fiind în același timp și foarte economice, în special pentru capacitățile mari.

De asemenea, pe baza acestor studii s-au putut stabili noi norme de proiectare în ceea ce privește dimensionarea sălii de mese — pentru care rezultă că norma maximă admisibilă poate fi 1,10 m² pentru un loc (cu prevederea de mese pentru patru persoane și deservirea cu cărucioare) în loc de 1,20 m² cît prevedeau normativele inițiale — precum și noi principii de rezolvare a vestiarelor și spațiilor de acces ale consumatorilor. Aceste concluzii s-au introdus în normativul modificat și în curs de definitivare la C.S.C.A.S. și ele vor sta la baza proiectării și a altor tipuri de cantine, care nu sînt cuprinse în studiul de față.

Arh. AURELIA TEODORESCU, arh. C. BORCEA

TABELUL

Indicilor realizați la proiectele de cantine cu parter, cu capacitatea de 400 la 1 200 de persoane (proiect I.P.C.T. 912 St) în comparație cu cei realizați la proiectele tip de cantine elaborate între 1954—1957 în R.P.R.

Nr. total de locuri	Suprafața construită desfășurată Ap (m²)			Volum total construit Ve (m³)			Ap / Nr. loc. (m²)			Ve / Nr. loc. (m³)			Cost total / Nr. loc. (lei)		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c
400/2	662,55	742,90	766,10	2 823	3 024	3 139	1,65	1,85	1,94	7,05	7,56	7,85	2 770	2 864	3 182
600/3	662,55	742,90	766,10	2 823	3 024	3 139	1,10	1,24	1,29	4,70	5,04	5,23	1 863	1 930	2 138
600/2	817,00	897,35	920,55	3 583	3 784	3 899	1,36	1,50	1,53	5,97	6,30	6,50	2 037	2 097	2 306
900/3	878,70	980,35	997,40	3 875	4 129	4 245	0,97	1,09	1,10	4,30	4,58	4,70	1 566	1 615	1 816
1 200/4	878,70	980,35	997,40	3 875	4 129	4 245	0,73	0,78	0,83	3,23	3,44	3,53	1 213	1 250	1 421
1 200/3	940,40	1 042,05	1 059,10	4 167	4 421	4 537	0,78	0,87	0,88	3,47	3,68	3,80	1 320	1 358	1 542
600/3 pr. I.P.C. 20 A	—	—	1 242	—	—	5 500	—	—	2,07	—	—	9,16	—	—	3 542
600/3 pr. tip SC—33—57	—	—	1 084	—	—	4 920	—	—	1,80	—	—	8,20	—	—	2 725
1 200/4 pr. ISPROR 697	—	—	1 791	—	—	7 200	—	—	1,49	—	—	6,00	—	—	1 698
1 200/4 pr. I.P.I.U.—505	—	1 538	—	—	7 360	—	—	1,28	—	—	6,13	—	—	—	—

NOTA

a — fără subsol
b — cu subsol, fără centrală termică
c — cu subsol și cu centrală termică

Arh. Mihai Enescu

MOBILIER TIP PENTRU LOCUINŢE

Studiu întocmit în cadrul I.P.C.T., în atelierul arh. D. Hardt

Pentru ca locuinţa să dea deplină satisfacţie în folosinţă, dispoziţia încăperilor şi celorlalte elemente ale planului trebuie să îngăduie amplasarea judicioasă a mobilierului şi a echipamentului fix (sobe, maşini de gătit, obiecte şi aparate sanitare etc.).

Atunci cînd, aşa cum se întîmplă astăzi, unul dintre obiectivele principale ale arhitectului proiectant este reducerea costului locuinţelor — printre altele şi prin raţionalizarea la maximum a suprafeţei construite — paralel cu ridicarea confortului lor, punerea la îndemîna proiectanţilor de locuinţe a datelor elementare necesare proiectării raţionale a spaţiilor de locuit în raport cu necesităţile de dotare cu echipament fix şi mobilier a acestora, apare foarte necesară.

Într-adevăr, concepţiile proiectanţilor în ceea ce priveşte baremul de dotare a locuinţelor sînt foarte diferite. Mobilierul şi echipamentul sanitar aflat în producţie prezintă o mare varietate de tipuri şi dimensiuni.

Lipsa unei normări a dotării locuinţelor, lăsarea acestei probleme pe seama proiectantului, poate duce în unele cazuri la exagerări şi supradimensionări, iar în altele la neglijarea unor funcţiuni esenţiale; lipsa unei tipizări din punctul de vedere al gabaritelor în producţia mobilei obligă pe proiectanţi la dimensionări acoperitoare şi deci la supradimensionarea — adesea nejustificată — a unor spaţii construite.

Studiul întocmit de I.P.C.T. cu titlul «Tipuri economice de echipament pentru locuinţe cu suprafeţe reduse», ca rezultat al unei analize bazate pe o amplă documentare, precizează unele principii privind dotarea încăperilor cu mobilier, precum şi gabaritele unor piese de mobilier şi echipament raţional dimensionate.

Pe drumul rezolvării cu succes a problemei mobilierului necesar locuinţelor, trebuie consemnat substanţialul pas înainte pe care-l reprezintă expoziţia de prototipuri de mobilă organizată de M.C.M.L. în vara anului 1959.

În cele ce urmează se prezintă unele extrase din sus-menţionatul studiu, întocmit în cadrul I.P.C.T.

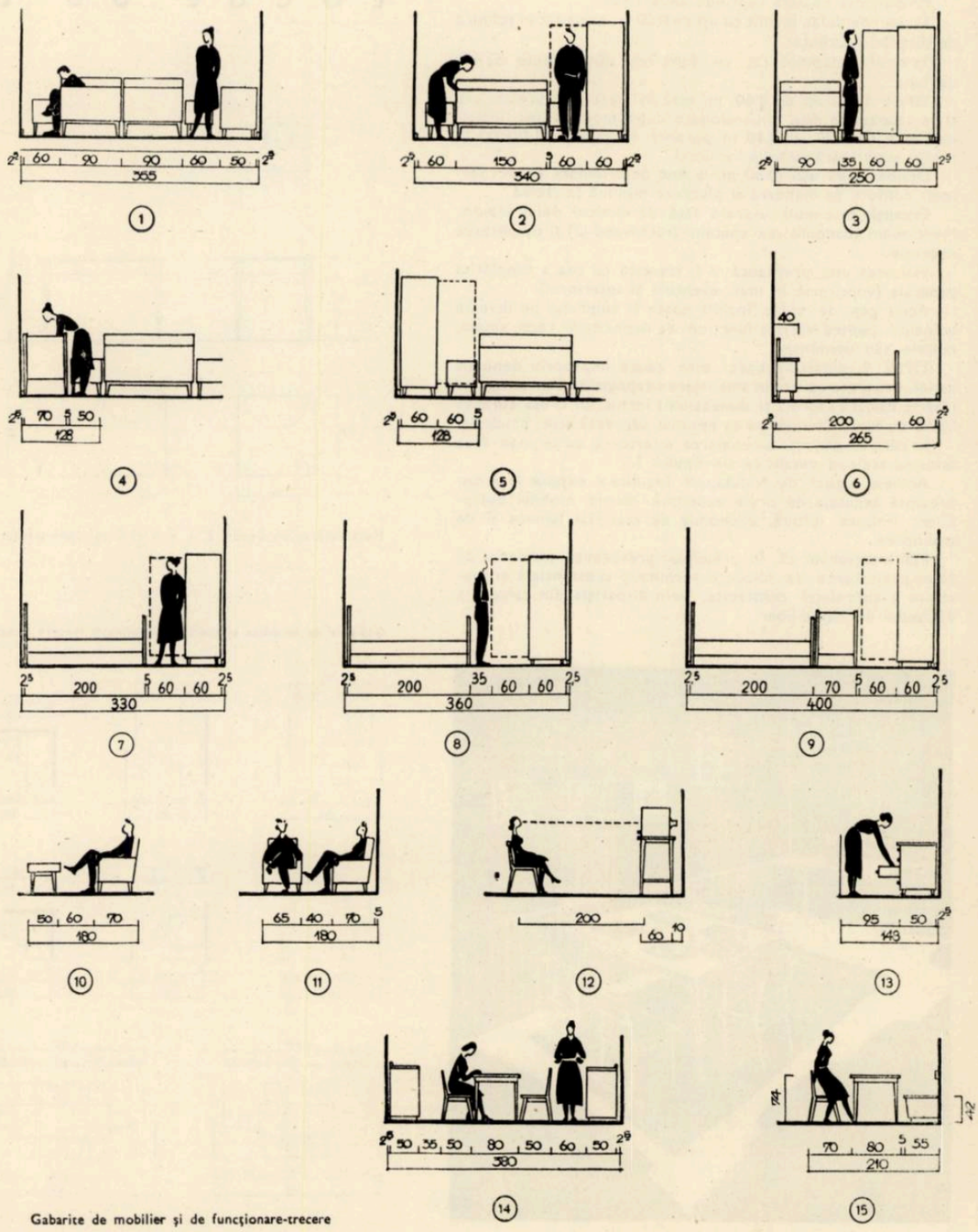

Gabarite de mobilier şi de funcţionare-trecere

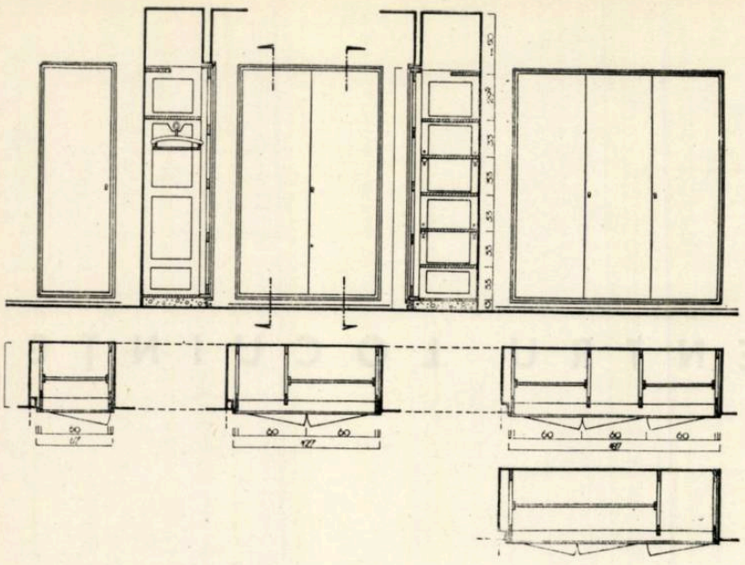

Dulap înzidit cu uşi de 0,60 m

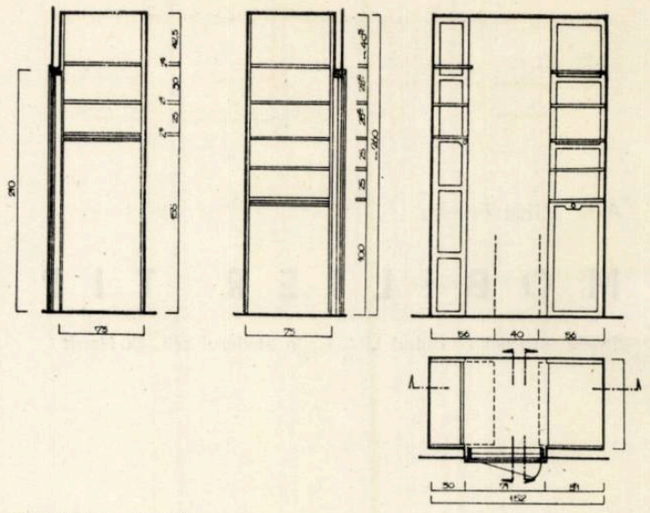

Dulap-debara (panderie)

DULAPURI ÎNZIDITE

Propunerea noastră cuprinde două tipuri:

1) tipul de dulap înzidit cu uşi de 0,60 m, executat în tehnica de tîmplărie curentă;

2) tipul dulap-debara, cu folosirea uşii curente STAS, de bina.

TIPUL 1, cu uşi de 0,60 m, este în întregime prefabricat şi se cazează în nişe dimensionate după modulul uşii; înălţimea este de 2,00 + 0,10 m parapet, astfel încît el fileză la partea superioară cu uşile locuinţei.

Dimensiunea uşii (0,60 m) a fost determinată de doi factori: confort de manevră şi pierdere minimă la croire.

Execuţia este mult uşurată faţă de clasicul dulap înzidit. Menţionăm economisirea spatelui (rückwand-ul) şi simplitatea execuţiei.

Finisarea este prevăzută a fi identică cu cea a tîmplăriei generale (vopsitoria în ulei, eventual şi interiorul).

Acest gen de dulap înzidit poate fi amenajat pe diverse adîncimi, pentru variate funcţiuni de depozitare: cărţi, veselă, rufărie sau veşminte.

TIPUL 2, dulapul-debara, este poate impropriu denumit astfel, deoarece constă în amenajarea depozitării într-un spaţiu (foarte variat ca formă şi dimensiuni) închis, cu o uşă curentă STAS de bina. Denumirea sa cea mai adecvată este: panderie.

În ceea ce priveşte amenajarea interioară, ea se poate face folosind aceleaşi detalii ca ale tipului 1.

Ambele tipuri de «dulapuri înzidite» expuse mai sus, prezintă avantaje de ordin economic asupra mobilei dulap-liber: finisare ieftină, economie de material lemnos şi de manoperă..

Mai menţionăm că, în principiu, prevederea panderiei de către proiectarea de locuinţe permite o substanţială economisire a suprafeţei construite, prin dispariţia din camere a dulapului de haine liber.

LOCUL DE LUAT MASA

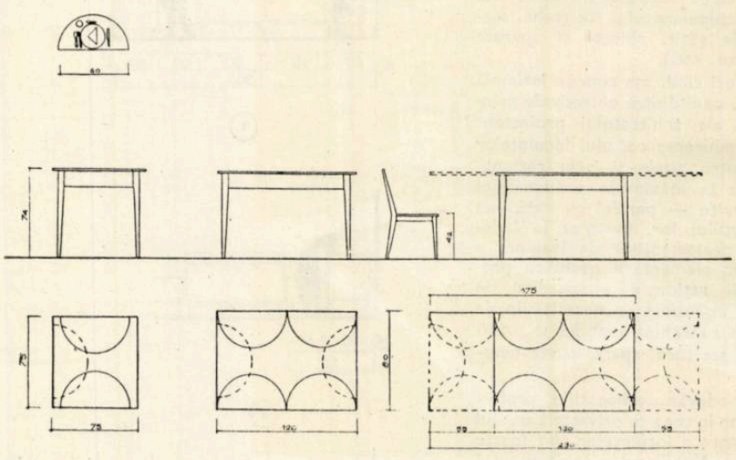

Masa de mîncare pentru 2, 3, 4, 5 şi 6 persoane (studiu dimensional)

Gabarite de mobilier şi spaţii de folosire şi trecere (masa de mîncare)

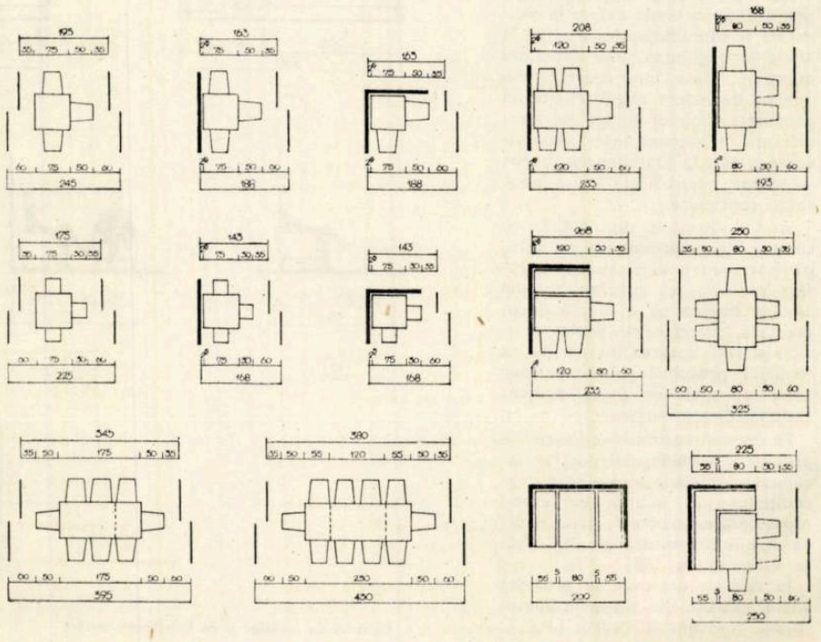

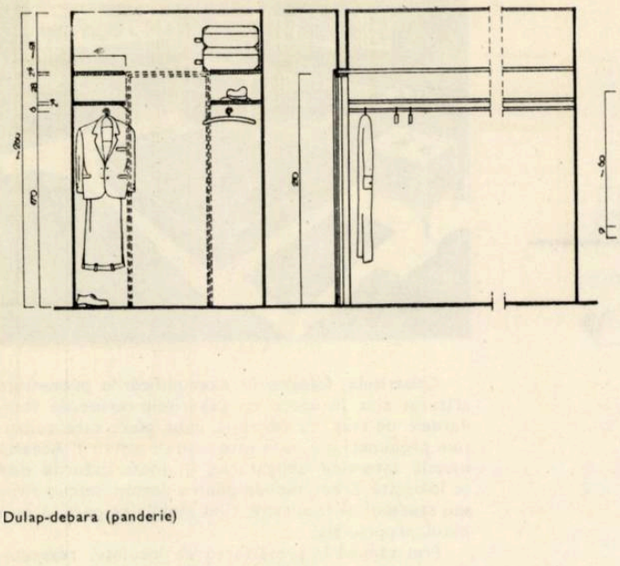

Dulap-debara (panderie)

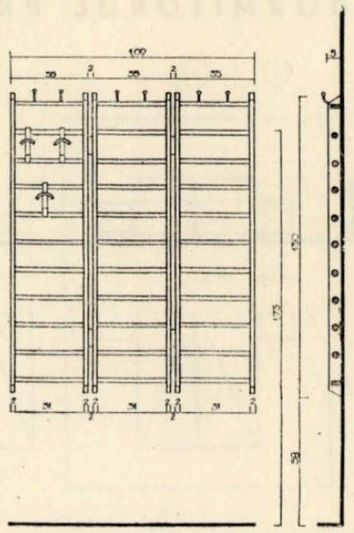

Element cuier

C A M E R A D E Z I

Atît camerele de dormit, cît şi bucătăria, cu funcţiunile respective bine precizate şi permanente, au permis un studiu de tipizare privind mobilierul şi spaţiul aferent lui.

Camera de zi are unele funcţiuni permanente, iar altele variabile şi diverse, pentru fiecare locatar sau familie în parte.

O tipizare a acestei încăperi, considerată ca entitate, nu este posibilă; este însă posibil un studiu al mobilierului (corespunzînd diferitelor funcţiuni), precum şi al funcţionării lui (gabarite de folosinţă).

Studiul nostru a urmărit ca, atît prin formă, cît şi prin construcţie, diversele mobile-element să permită o variată asamblare (juxtapunere sau suprapunere), obţinînd astfel de la mobila-element izolat, la mobila compusă, o mare diversitate de posibilităţi de grupare.

Menţionăm că acest sistem de mobilare, bazat pe mobila-element, în totală opoziţie cu uzul în vigoare în comerţ al *garniturii*, prezintă pentru locatari avantaje demne de luat în considerare, şi anume:

— investiţiile în mobilierul necesar locuinţei se pot face treptat, prin achiziţionarea diverselor piese-element, ceea ce necesită sume mici;

— locatarul nu este obligat să cumpere: masa cu 6 scaune, bufetul, servanta, vitrina — adică ceea ce se cheamă *garnitură completă* şi obligatorie — pentru care, de cele mai multe ori, nu găseşte loc în locuinţă;

— dobîndirea mobilierului camerei de zi prin piese izolate oferă posesorului o mare gamă de posibilităţi în compunerea asamblului, după nevoile şi preferinţele sale.

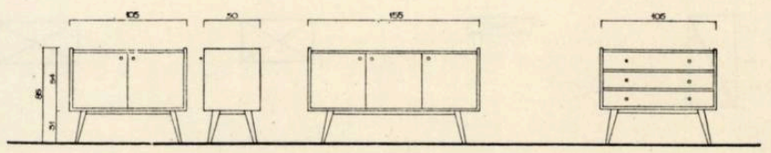

Mobile-element pentru locuinţe

A. Mobilă de depozitare cu 2 uşi. B. Mobilă de depozitare cu 3 uşi. C. Mobilă de depozitare cu 3 sertare

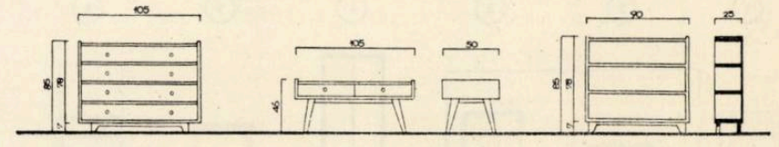

D. Mobilă de depozitare cu 4 sertare. E. Gheridon cu sertare. F. Biblioteca-element.

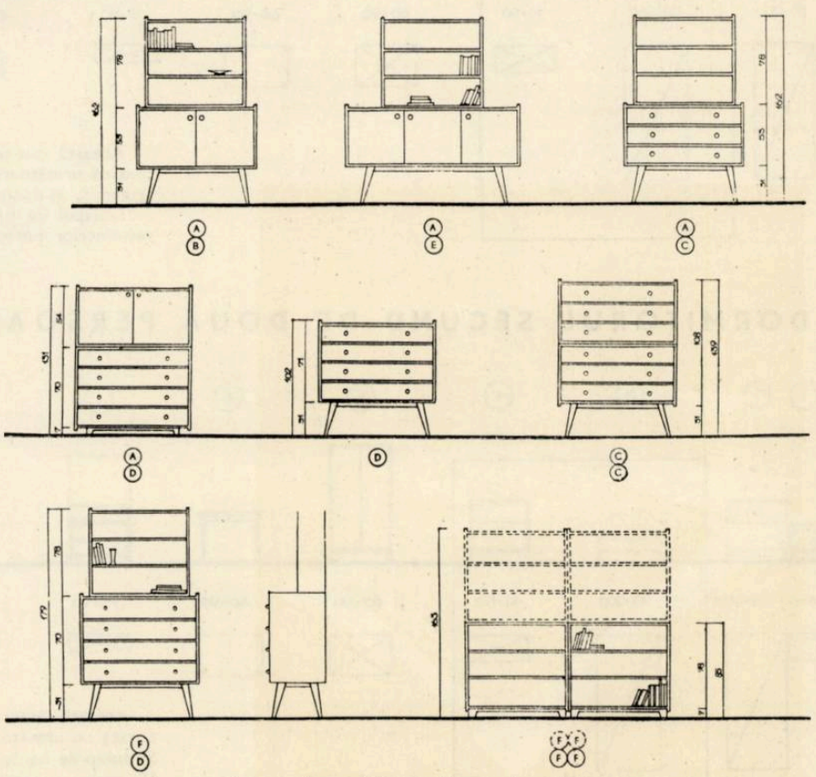

Exemple de asamblări cu elemente de mobilă

DORMITORUL PRINCIPAL

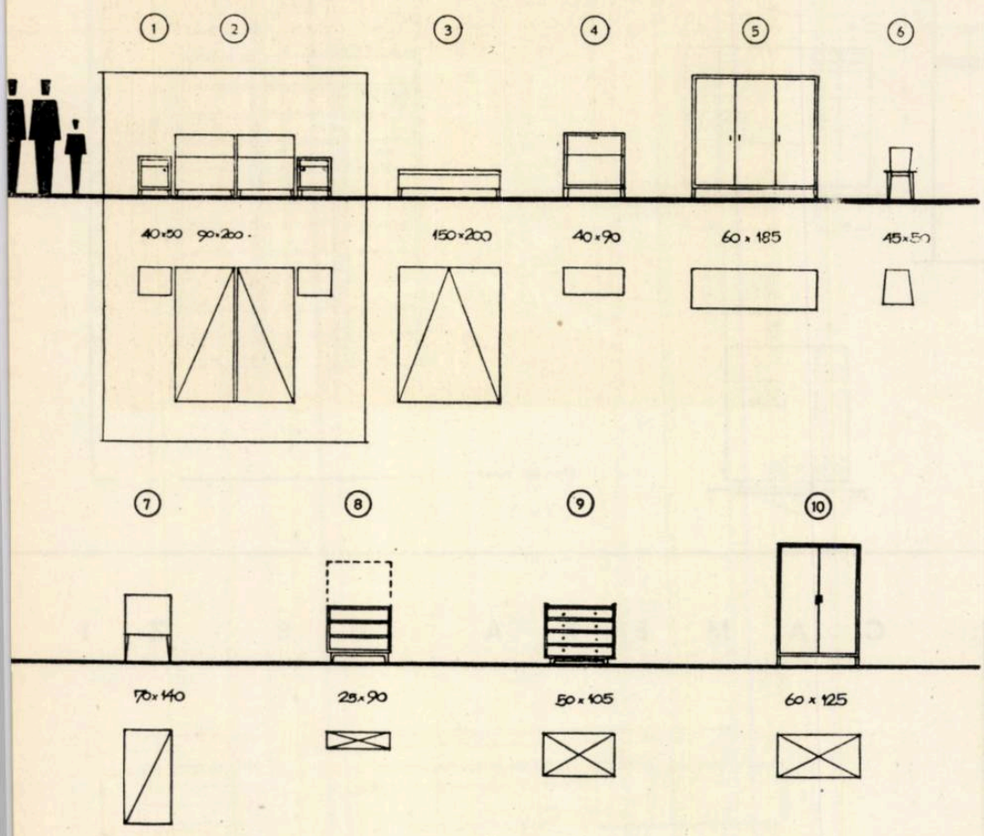

Gabaritele folosite în exemplificările prezentate alăturat sînt în acord cu gabaritele cerute de standardele de stat, cu excepţia unor piese care constituie propuneri noi, cum este *lada de aşternut*. Această mobilă intervine obligatoriu, în toate cazurile cînd se foloseşte drept mobilă pentru dormit *sofaua-divan* sau studioul, şi facultativ, cînd mobila respectivă este patul propriu-zis.

Precizăm că în proiectarea de locuinţe, respectarea gabaritului mobilierului este obligatorie, pe cînd cel de folosire şi circulaţie are caracter limitativ.

Mai precizăm că suprafaţa dormitorului principal trebuie să permită amplasarea a două paturi simple, alăturate.

Gabaritul *mobilierului de dormit* folosit în studiul spaţial este de 90 × 200 cm.

Ansamblul de mobile care constituie dormitorul principal este următorul: 1) noptieră; 2) două paturi de 90 × 200 cm; 3) patul dublu de 150 × 200 cm; 4) lada de aşternut; 5) dulap de haine cu 3 uşi; 6) scaun; 7) pat de copil; 8) element bibliotecă; 9) scrin cu sertare; 10) dulap de haine cu 2 uşi.

Piesele 4, 5, 6, 8, pentru cazul cînd au locul în altă parte a locuinţei, nu sînt obligatorii în perimetrul dormitorului.

DORMITORUL SECUND DE O PERSOANĂ

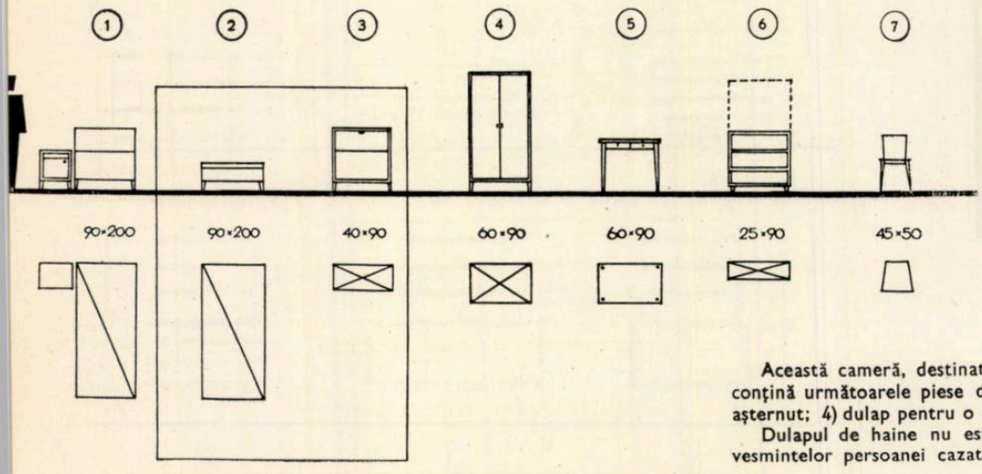

Această cameră, destinată a primi un copil sau o persoană adultă, va trebui să conţină următoarele piese de mobilier: 1) pat cu noptieră; 2—3) pat-sofa şi lada de aşternut; 4) dulap pentru o persoană; 5) masă de lucru; 6) element bibliotecă; 7) scaun.

Dulapul de haine nu este obligatoriu dacă există alt spaţiu pentru depozitarea vesmintelor persoanei cazate în această cameră.

DORMITORUL SECUND DE DOUĂ PERSOANE

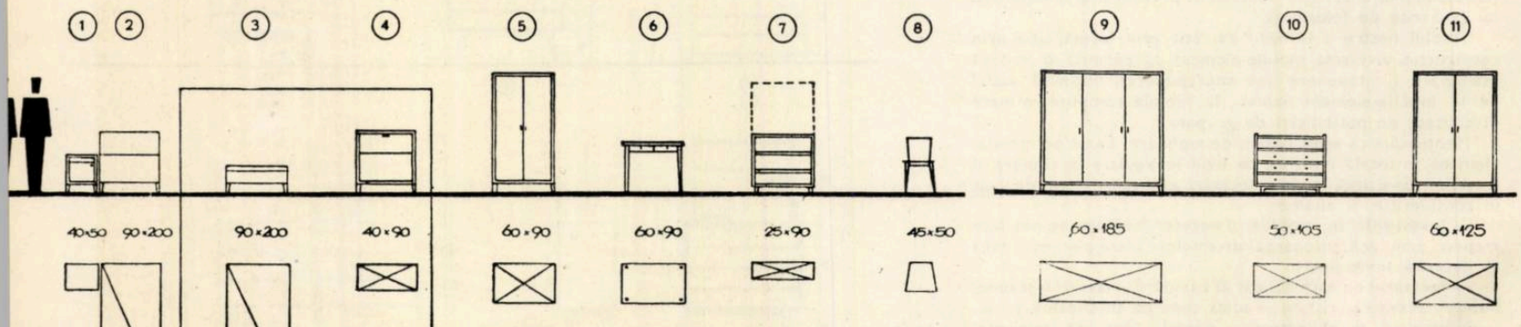

Această cameră este destinată a primi doi copii sau două persoane adulte; ea va fi dotată cu următorul mobilier: 1) noptieră; 2) pat; 3—4) pat-sofa şi lada de aşternut; 5) dulap de haine; 6) masă de lucru; 7) element bibliotecă; 8) scaun; 9) dulap cu 3 uşi; 10) scrin cu sertare; 11) dulap cu 2 uşi.

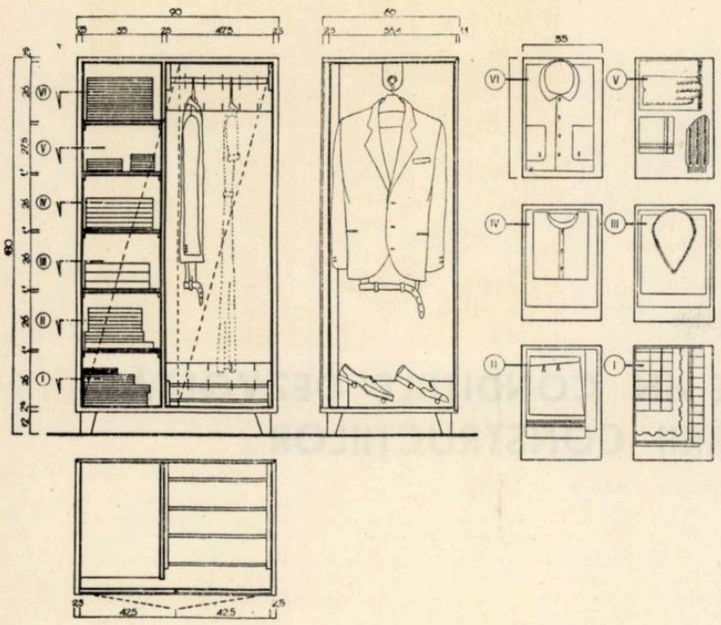

Dulap de haine cu două uși (0,90 m)

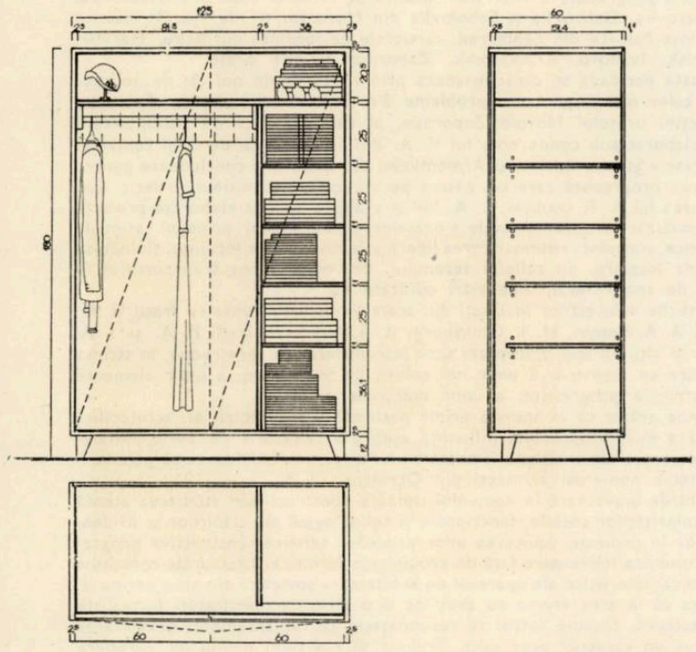

Dulap de haine cu două uși (1,25 m)

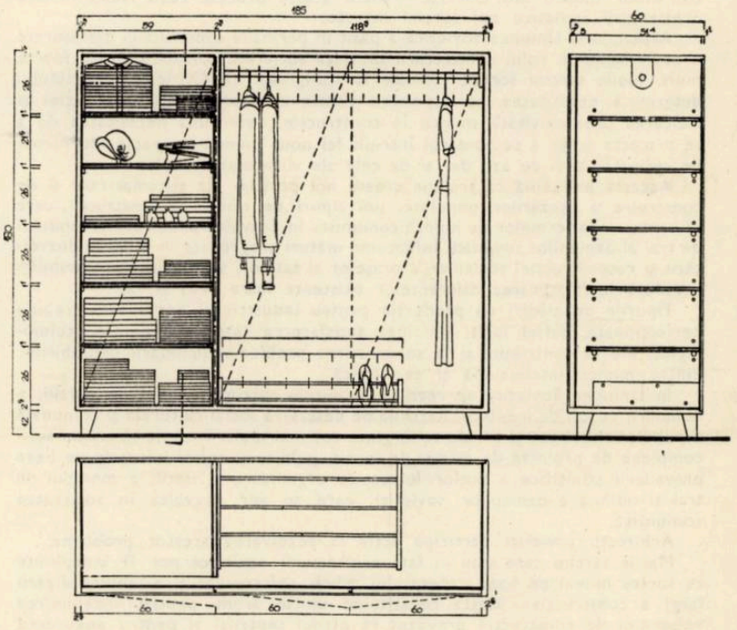

Dulap de haine cu trei uși (1,85 m)

DULAPUL VESTIMENTAR – CORP LIBER

După o amplă documentare și diverse studii s-a stabilit un barem de dotare vestimentară, în funcție de care — rezultînd volumul de conținut necesar — s-a procedat la proiectarea propriu-zisă a dulapului.

Studiul nostru propune 3 tipuri, și anume:

a) dulapul cu 2 uși, avînd un front de 0,90 m și al cărui conținut cuprinde dotarea pentru o persoană (haine, rufe și încălțăminte);

b) dulapul cu 2 uși, avînd un front de 1,25 m; acest dulap conține baremul de dotare de rufărie și încălțăminte pentru 2 persoane, precum și hainele de sezon respective; celelalte haine urmează să fie depozitate într-un alt loc de care dispune locuința.

Două dulapuri de acest fel reprezintă un front de 2,50 m (posibil în anumite cazuri), prezentînd astfel un surplus de front de 0,65 m față de dulapul cu 3 uși;

c) dulapul cu 3 uși, cu un front de 1,85 m, permite depozitarea baremului de dotare complet, pentru două persoane.

A. Vlasov
Membru activ al Academiei de construcţii şi arhitectură a U.R.S.S.

ORIENTAREA ARHITECTURII SOVIETICE IN CONDIŢIILE DEZVOLTĂRII CONTINUE A INDUSTRIALIZĂRII CONSTRUCŢIILOR

Extrase din articolul apărut în revista « Arhitectura U.R.S.S. » nr. 1/1960

Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., aprobînd planul septenal de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S., a înarmat poporul sovietic cu un program pentru construcţia în continuare a comunismului. Dezvoltarea accelerată a forţelor de producţie ale ţării, progresul tehnic rapid, succesele fără precedent ale ştiinţei sovietice, înflorirea culturii socialiste, ridicarea bunăstării oamenilor muncii din U.R.S.S. — toate aceste procese reale ridică în faţa arhitecturii sovietice noi sarcini măreţe.

Astăzi, cînd Uniunea Sovietică a păşit în perioada construcţiei desfăşurate a comunismului, rolul arhitecturii în viaţa societăţii sovietice creşte foarte mult. Noile sarcini sociale ridicate la Congresul al XXI-lea al partidului determină necesitatea perfecţionării continue a organizării producţiei şi ridicarea productivităţii muncii în construcţie, determină necesitatea de a se proiecta şi de a se construi într-un fel nou, ţinîndu-se seama, nu numai de cerinţele zilei de azi, dar şi de cele ale viitorului apropiat.

Aceasta înseamnă că trebuie create noi principii de sistematizare şi de construire a aşezărilor populate, noi tipuri de clădiri şi construcţii, care să corespundă formelor de muncă comuniste în dezvoltare, culturii şi modului de trai al oamenilor sovietici. Înfăptuind măsuri progresiste în vederea dezvoltării şi reconstrucţiei socialiste a oraşelor şi satelor, va trebui să contribuim totodată la înlăturarea diferenţelor existente între oraş şi sat.

Tipurile de clădiri de producţie pentru industrie şi agricultură trebuie perfecţionate, astfel încît, pe lîngă satisfacerea tuturor cerinţelor tehnologice, ele să contribuie şi la soluţionarea problemei lichidării deosebirilor dintre munca intelectuală şi cea fizică.

În Uniunea Sovietică se rezolvă cu succes sarcina ridicată de partid, a lichidării nevoii de locuinţe. Reţeaua de deservire social-culturală şi comunală a populaţiei urbane şi rurale se lărgeşte tot mai mult. Trebuie să creăm serii complexe de proiecte de clădiri de locuit, publice şi social-culturale pe baza prevederii ştiinţifice a acelor forme de organizare a vieţii, a modului de trai şi odihnă a oamenilor sovietici, care se vor dezvolta în societatea comunistă.

Arhitecţii sovietici participă activ la rezolvarea acestor probleme.

Marile sarcini care stau în faţa arhitecturii sovietice pot fi îndeplinite cu succes numai pe baza progresului tehnic neîntrerupt şi a industrializării largi a construcţiei, acesta constituind unicul drum pentru îndeplinirea volumului de construcţie prevăzut în planul septenal şi pentru asigurarea unei calităţi superioare a acesteia, corespunzătoare cerinţelor multilaterale la care trebuie să răspundă clădirile şi construcţiile moderne.

Dezvoltarea în continuare a industrializării construcţiilor este indisolubil legată de soluţionarea problemelor de urbanism, de tipizare şi a celorlalte probleme ale arhitecturii sovietice. Progresul tehnic neîntrerupt în construcţie modifică radical concepţiile tradiţionale despre rolul arhitecturii, întrucît necontenit apar şi se perfecţionează noi metode şi procedee industriale ale producţiei de construcţii, noi tipuri de elemente de construcţie, noi tipuri de mecanisme etc. Împreună cu ceilalţi factori, acestea influenţează asupra dezvoltării noilor tipuri de clădiri, noilor forme arhitecturale, mijloace de compoziţie etc.

Soluţionarea sarcinilor principale ale arhitecturii este de neconceput în afara industrializării construcţiilor. Tocmai în această privinţă, în perioada precedentă — în care arhitectura sovietică intrase în contradicţie cu cerinţele industrializării construcţiilor — s-au remarcat deficienţe serioase în dezvoltarea şi orientarea ei creatoare. În legătură cu aceasta, considerăm necesar să facem o sumară trecere în revistă a dezvoltării arhitecturii sovietice, pentru a scoate la iveală esenţa greşelilor de creaţie comise înainte de anul 1954.

*

Imediat după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, în faţa arhitecturii sovietice au apărut sarcini sociale cu desăvîrşire noi. A fost necesar să se întreprindă o revizuire radicală a vechilor procedee şi norme de creaţie arhitecturală, în primul rînd în domeniul tipurilor de clădiri şi construcţii, precum şi al sistematizării şi construirii aşezărilor populate.

Desfăşurarea construcţiei industriale şi de locuinţe de masă în anii 1925—1928 a deschis în faţa arhitecţilor şi constructorilor sovietici noi posibilităţi de creaţie. Refacerea uzinelor şi a fabricilor a fost însoţită de construirea pe scară mare de noi clădiri de producţie, care difereau radical de construcţiile industriale de dinainte de revoluţie. Un rol progresist l-a avut în această operă şcoala arhitecturală de construcţii industriale, întemeiată pentru prima dată în lume, şi ale cărei forţe ştiinţifice au fost reprezentate de arhitecţii V. A. Vesnin, A. V. Kuznecov ş. a. În aceiaşi ani a fost înfăptuită construcţia progresistă a unor mari masive de locuinţe cum sînt Usaceovka, Dangauerovka, Dubrovka şi Sabolovka din Moscova, strada Stacek, masivul de locuinţe Palevsk din Leningrad, cartierele de locuinţe din Baku, Harkov, Sverdlovsk, Ivanovo, Kramatorsk, Zaporojie şi alte oraşe.

Această perioadă se caracterizează prin căutările de noi căi de soluţionare a celor mai importante probleme ale arhitecturii sovietice. Exemplul construcţiei oraşului Novoie Zaporojie, al cărui proiect de sistematizare a fost elaborat sub conducerea lui V. A. Vesnin, exemple de felul centrului mucitoresc « Stepan Razin » şi Armenikend din Baku sînt concludente pentru orientarea progresistă care s-a născut pe atunci în urbanismul sovietic. Sub conducerea lui A. P. Ivanitki, L. A. Ilin şi a altora au fost elaborate proiecte de sistematizare şi de construcţie a oraşelor, pe baza unor principii raţionale urbanistice, cum sînt: sistematizarea liberă a cartierelor de locuinţe, ţinîndu-se seama de însorire, de relieful terenului, de organizarea transportului în comun, de spaţii verzi, amenajări edilitare etc.

Eforturile arhitecţilor înaintaşi din acele timpuri, în frunte cu fraţii V. A., L. A. şi A. A. Vesnin, M. I. Ghinsburg, A. S. Nikolski, fraţii P. A. şi I. A. Golosov şi alţii au fost îndreptate spre introducerea în construcţie, în strînsă colaborare cu inginerii, a unor noi soluţii de proiectare, a unor elemente de construcţie progresiste, a unor materiale raţionale.

Trebuie arătat că în această primă perioadă a dezvoltării ei, arhitectura sovietică a avut o deosebită influenţă asupra arhitecturii de peste hotare. Ideile creatoare ale arhitecturii noastre s-au bucurat de o deosebită popularitate printre numeroşi arhitecţi din Occident.

Căutările inovatoare în domeniul tipizării construcţiilor, studierea atentă a particularităţilor sociale, funcţionale şi tehnologice ale clădirilor şi evidenţierea lor în proiecte, aplicarea unor procedee tehnico-constructive progresiste, atitudinea inovatoare faţă de problemele formei arhitecturale constituie trăsături caracteristice ale operelor de arhitectură sovietică din acea perioadă. Cu toate că în acea vreme au avut loc şi o serie de manifestări formaliste în arhitectură, trebuie totuşi să recunoaştem că, în ansamblu, dezvoltarea ei a avut un caracter progresist. Trebuie să revizuim modul de apreciere a diferitelor fenomene din dezvoltarea arhitecturii sovietice, care a predominat nejustificat vreme îndelungată în ştiinţa arhitecturii.

A doua perioadă în istoria arhitecturii sovietice — între anii 1932 şi 1954 — se caracterizează prin reconstrucţia în continuare a oraşelor şi localităţilor existente şi construirea pe scară largă de noi oraşe şi centre muncitoreşti, prin dezvoltarea rapidă a construcţiei civile, de locuinţe, industriale şi agricole. În anii de după război, în termene deosebit de scurte, au fost refăcute oraşele şi satele distruse de războci. Au fost construite sute de mii de clădiri şi construcţii, printre care multe se caracterizează prin calităţile lor tehnice şi artistice deosebite.

În acelaşi timp însă, în prima jumătate a anilor 30, sub steagul luptei pentru însuşirea critică a moştenirii culturale a trecutului, o mare parte din arhitecţi au păşit pe calea eclectismului şi a înfrumuseţării cu orice preţ. După cum s-a mai arătat, numeroşi arhitecţi au desconsiderat şi ignorat dezvoltarea tehnicii de construcţie.

Trebuie să arătăm că această tendinţă din arhitectură, de înfrumuseţare cu orice preţ, a primit la timp o replică aspră. Încă în luna decembrie 1935, luînd cuvîntul la Consfătuirea în problema construcţiilor la C.C. al P.C.(b) U.S., tov. N. S. Hruşciov a arătat că « . . .o serie de arhitecţi se lasă întrucîtva ispitiţi de latura exterioară a problemei şi adeseori se îngrijesc numai de felul cum să realizeaze o faţadă frumoasă, un tablou frumos. Problemele constructive ale clădirii şi ale distribuţiei interioare a apartamentelor sînt împinse de unii pe planul al doilea. Acest lucru constituie o mare lipsă ».

Totuşi, numeroşi arhitecţi au continuat să nu dea atenţie celor mai importante probleme tehnico-economice ale construcţiei, lăsîndu-se atraşi de latura exterioară, aparentă, a arhitecturii.

Rădăcinile acestor fenomene trebuie căutate, bineînţeles, nu în natura social-economică sau în concepţia despre lume a societăţii sovietice. Greşelile din practica de creaţie şi teoria arhitecturii au luat naştere, în primul rînd, din cauza neînţelegerii particularităţilor şi superiorităţii arhitecturii noastre,

din cauze concepțiilor greșite despre idealurile estetice ale oamenilor din societatea socialistă.

Unii arhitecți, căutînd să exprime patosul construcției socialiste și măreția epocii noastre în imaginile noilor clădiri publice și de locuit, recurgeau adesea la mijloace superficiale, pur decorative.

Sub influența acestor concepții eronate a luat naștere și varianta pe înălțime a proiectului clădirii Palatului Sovietelor. În această clădire, mijlocul pentru dezvăluirea imaginii l-a constituit tendința formalistă de a mări fără măsură volumul principal al clădirii. Însăși ideea de a transforma o construcție uriașă în piedestalul unei statui gigantice impunea arhitecturii un rol în întregime plastic. Acest lucru contrazice în fond esența arhitecturii, cerința ei obligatorie de veridicitate multilaterală. Natural că acest proiect al Palatului Sovietelor a rămas neînfăptuit, cu toate că se efectuaseră deja lucrări importante și se cheltuiseră fonduri.

Acest proiect a avut însă o deosebită influență în perioada postbelică asupra apariției grupului de clădiri înalte din Moscova, care, deși au o serie de calități urbanistice, reprezintă totuși exemple dintre cele mai evidente de exagerare în arhitectură.

O altă variantă a orientării formaliste a fost bazată pe ploconirea în fața arhitecturii istorice a trecutului. Numeroși arhitecți s-au lăsat antrenați mai mult de problemele arhitecturii «dantelate», decît de problemele proiectării raționale a clădirilor și a construcțiilor vital necesare, pentru construcția industrializată de masă. Acest lucru s-a răspîndit, nu numai în practica de construcție a clădirilor publice și de locuit, dar și în arhitectura construcțiilor industriale.

În domeniul construcției de orașe, așa-numita arhitectură «imitativă» a provocat daune importante. Multe dintre străzile reconstruite au fost construite numai de-a lungul liniei roșii, pentru soluționarea «fațadei», în timp ce partea interioară a cvartalelor, cu regimul de construcție înghesuit, rămînea în vechea stare. În noile sistematizări se repetau, în general, aceleași procedee de compoziție regulată, structurată după axele de simetrie. Nu se acorda atenția cuvenită problemelor de însorire, de folosire a reliefului și multor altor factori de o deosebită importanță în urbanismul modern. Proiectarea tip nu a fost pusă pe o bază științifică bine fundamentată, iar obiectele proiectate «cu bucata» erau în vădită contradicție cu principiile urbanistice. Marea diversitate a soluțiilor de proiectare dădea naștere la numeroase tipuri de elemente de construcție, ceea ce a frînat puternic dezvoltarea industrializării construcțiilor. Printre arhitecți s-a răspîndit ideea că tipizarea și prefabricarea elementelor de construcție constituie o piedică în soluționarea sarcinilor arhitecturale-artistice.

În decursul celor 20 de ani de existență, fosta Academie de arhitectură a U.R.S.S. n-a elaborat în domeniul teoriei arhitecturii sovietice nici o lucrare capitală, de bază, în care să fie generalizate și sintetizate experiența și realizările practicii de arhitectură și construcție, prin care să se indice căile de dezvoltare a acesteia, în special în condițiile industrializării construcțiilor.

Ar fi desigur greșit să apreciem ca negativă întreaga activitate din această perioadă de dezvoltare a arhitecturii sovietice. Colaborarea dintre arhitecți, proiectanți și constructori, în special în anii de război și de după război, a contribuit la crearea unei serii de soluții constructive și a unor tipuri de clădiri și construcții progresiste, adaptate la diferite condiții de climă și care prevedeau folosirea pe scară mare a materialelor locale.

În anii războiului, în răsăritul țării a luat naștere construcția de clădiri prefabricate, care a căpătat ulterior o mare dezvoltare. S-a extins neîntrerupt baza tehnică de producție a organizațiilor de construcție, iar parcul de mașini și mecanisme de construcție a crescut an de an. Industria de construcții a pornit pe un drum larg.

Refacerea orașelor distruse a fost însoțită de reconstrucția lor. În orașe ca Stalingrad, Minsk, Kiev, Sevastopol, Voronej, Smolensk și multe altele au fost create, nu numai diferite străzi și cvartale, dar și întregi raioane industriale și de locuit. Aceste orașe au fost reconstruite și refăcute în părțile lor principale la un nivel calitativ mai înalt față de moștenirea pe care ne-a lăsat-o trecutul capitalist.

Un moment important, care a constituit începutul restructurării activității arhitecților sovietici, a fost Conferința unională a constructorilor din 1954, în ale cărei hotărîri au fost arătate rămînerea în urmă a arhitecturii față de necesitățile construcției industriale de masă, desconsiderarea proiectării tip, exagerările din domeniul proiectării și al execuției construcțiilor comise din vina arhitecților.

Greșelile serioase din dezvoltarea arhitecturii sovietice au fost scoase în evidență în Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. «Cu privire la înlăturarea exagerărilor în proiectarea și executarea construcțiilor», din 4 noiembrie 1955. Partidul și guvernul au condamnat, pe bună dreptate, exagerările și orientarea unilaterală, estetizantă, a creației arhitecturale, ca fenomene care contrazic interesele poporului și scopul dezvoltării construcției în Uniunea Sovietică și care frînează progresul tehnic și industrializarea.

Următorii cinci ani au constituit o perioadă de serioasă restructurare creatoare a activității arhitecților sovietici. Critica aspră dar justă a greșelilor comise și a deficiențelor a dat naștere unei îndrăznețe inițiative creatoare a arhitecților, unei atitudini novatoare față de problemele actuale ale arhitecturii.

Arhitectura sovietică a pășit într-o a treia perioadă de dezvoltare. Arhitecții sovietici, umăr la umăr cu întreaga armată de constructori, luptă pentru progresul tehnic în construcție, pentru industrializarea acesteia, pentru realizarea confortului, pentru condiții sănătoase de muncă, pentru crearea unor clădiri și construcții economice cu adevărat frumoase.

Atitudinea inovatoare față de problemele arhitecturii contemporane s-a manifesat în proiectarea și construirea de locuințe și clădiri publice, în proiectele prezentate la concursurile din ultimii ani, în proiectarea și construcția experimentală și, parțial, în proiectele de sistematizare și construcție a orașelor, centrelor muncitorești și satelor.

Munca de lichidare a exagerărilor a adus un aport important economiei naționale și a avut o influență favorabilă asupra orientării mai departe a creației arhitecturale. Ar fi însă o greșeală de neiertat să se considere că din acest punct de vedere s-a făcut tot ce se putea.

Luînd cuvîntul la Conferința unională a constructorilor din aprilie 1958, tov. Hrușciov a arătat: «încă nu toți arhitecții au renunțat la folosirea unor elemente decorative inutile și scumpe ale fațadelor clădirilor. Exemple de acest fel sînt încă numeroase în construcția de gări, cluburi și alte clădiri. Acest lucru demonstrează că structurarea în arhitectură nu este încă terminată. Mulți înțeleg greșit sarcinile restructurării și o consideră doar ca o reducere a exagerărilor arhitecturale. Problema constă în schimbarea principială a orientării arhitecturii, iar acest lucru trebuie dus pînă la capăt».

O importanță uriașă pentru dezvoltarea mai departe a arhitecturii sovietice o au hotărîrile Congresului al XXI-lea al partidului și ale Plenarei din iunie a C.C. al P.C.U.S. în care sînt indicate căile concrete ale industrializării continue a construcțiilor și care conțin un minunat program de activitate pentru arhitecți, cuprinzînd problemele sistematizării raionale, urbanismului, creării de noi tipuri de clădiri și construcții industrializate, care determină orientarea novatoare a arhitecturii sovietice.

*

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție în Uniunea Sovietică este strîns legată de desfășurarea largă în continuare a construcției industriale, agricole, civile și de locuințe, în special în Siberia, în răsăritul și nord-estul țării. În aceste condiții capătă o importanță hotărîtoare problemele sistematizării raionale, elaborarea de scheme și proiecte de sistematizare a raioanelor industriale și agricole, în scopul creării unor premise științific fundamentate pentru amplasarea cît mai rațională a întreprinderilor și a centrelor populate legate de acestea, precum și problemele construirii noilor orașe și reconstrucției celor existente. Studierea și soluționarea celor mai importante probleme urbanistice, soluționarea complexă a tuturor problemelor inginerești de transport și economice, determină în mod direct succesul construcției industriale, reducerea costului și a volumului de muncă, reducerea duratei de execuție și îmbunătățirea calității construcțiilor.

Sarcina principală a urbanismului sovietic este ca, trecînd treptat de la o etapă la alta, să creeze în orașe, centre muncitorești și localități rurale, condițiile optime pentru viața și activitatea oamenilor sovietici, condiții care să asigure dezvoltarea lor fizică și spirituală multilaterală, o înaltă productivitate a muncii. În acest scop trebuie folosite în întregime toate realizările tehnicii, științei și artei contemporane.

În cursul septenalului trebuie să se construiască 650—660 milioane m² suprafață locativă, cheltuielile fiind de 375—380 miliarde ruble. Pentru construirea de școli, spitale și alte așezăminte social-culturale și medicale se vor cheltui, în plus, peste 80 miliarde ruble.

După cum reiese din practica ultimilor ani, în condițiile industrializării construcțiilor, cea mai avantajoasă din toate punctele de vedere este organizarea construcției de locuințe în complexe mari, sub formă de cvartale și cartiere întregi.

Sarcinile construirii complexe a cartierelor de locuințe constau în a îmbina cît mai rațional proiectele progresiste de sistematizare și construcție, seriile de proiecte tip de calitate superioară, metodele înaintate de construcție prefabricată, procedeele raționale de utilare tehnică și de amenajare a teritoriilor, plantarea la maximum a spațiilor libere.

Cu toate că regimul de construcție al cvartalului nou din Noviie Cereomușki constituie, indiscutabil, un mare pas înainte, practica de construcție de pe acest șantier nu a căpătat încă o largă răspîndire. Or, numai la Moscova se construiesc anual peste două milioane metri pătrați suprafață locativă.

În alte orașe găsim de asemenea exemple de construcție complexă: la Kiev, cartierul Ciokolovka, la Leningrad, cartierul Șcemilovka, dar exemplele de acest fel sînt încă puțin numeroase.

Pentru a îmbunătăți radical sistemul de construcție a raioanelor de locuit din orașele sovietice trebuie desfășurată pe scară largă construcția experimentală și demonstrativă, trebuie organizată studierea temeinică a practicii înaintate, trebuie introdusă pe scară largă această experiență în practica de toate zilele.

Pînă în prezent nu am rezolvat însă problemele tipizării complexe a construcțiilor. Se construiesc clădiri de locuit și publice, folosindu-se o mare nomenclatură de elemente și detalii de construcție. În prezent se efectuează lucrări științifice și de proiectare pentru unificarea reciprocă a elementelor tuturor tipurilor de locuit și publice. Dar, din punct de vedere practic, aceste probleme nu sînt încă soluționate. În realitate, nu dispunem încă de serii complexe de proiecte tip care să reunească clădirile de locuit și cele publice. Această sarcină trebuie neapărat soluționată în următorii 1—2 ani.

Munca dusă în vederea unificării parametrilor de plan și de volum și a soluțiilor constructive va permite să se desăvîrșească introducerea metodei de proiectare tip pe serii și de elaborare a unor serii complexe de proiecte tip de locuințe, precum și pentru toate clădirile cultural-sociale și de deservire comunală din cadrul cvartalului. Aceste serii complexe de proiecte legate prin elemente de construcție prefabricate și unificate, prevăzute pentru a folosi utilajul modern de montaj și metodele industriale de finisare etc., pot asigura condițiile necesare pentru construirea complexă a cvartalelor de locuit, a microraioanelor și a raioanelor de locuințe din orașe.

Deosebit de acută este necesitatea perfecționării noilor procedee de sistematizare arhitecturală la construcția orașelor, în legătură cu folosirea de proiecte tip. Practica «adaptării» proiectelor tip sau refolosibile, care s-a încetățenit în ultimii ani fără o profundă soluționare a problemelor arhitecturale și de sistematizare, fără a ține seama de relief și de orientarea după punctele cardinale duce, în general, la rezolvări arhitecturale nesatisfăcătoare. Numeroase organizații de proiectare și mulți proiectanți au o atitudine prea îngustă, practicistă, față de folosirea proiectelor tip și nu le leagă între ele într-un complex spațial unitar. Exemple de acest fel putem întîlni în construcțiile din Irkutk, Iaroslavl, Balakovo și alte orașe.

Organizațiile de proiectare, ca și organele de avizare și de control, au datoria să introducă cu mai multă hotărîre noile procedee progresiste de sistematizare și de construire a raioanelor de locuințe, care să asigure:

— crearea de microraioane care să cuprindă locuințe și instituții de deservire zilnică;

— izolarea locuințelor de zgomotul arterelor principale, cu circulație intensă;

— orientarea optimă a clădirilor față de punctele cardinale;

— crearea în interiorul microraioanelor a unor grădini și terenuri de cultură fizică;

— rezervarea unor teritorii speciale pentru amplasarea încăperilor gospodărești și comunale (garaje, spălătorii, colectoare de gunoaie etc.);

— crearea unor sisteme de circulații locale, interioare și exterioare, care să excludă circulația de tranzit a transportului prin teritoriul microraioanelor;

— introducerea celor mai economice și mai progresiste sisteme de amenajare edilitară (crearea unor centrale termice pe cartier, pozarea rețelelor tehnice în tunele sub clădiri, folosirea instalării combinate a rețelelor etc.).

Rezolvarea problemelor de construcție complexă cere acordarea unei deosebite atenții și griji din partea organizațiilor de construcție. Se înțelege că o condiție necesară o constituie alegerea unor metode de construcție economice și raționale; în același timp însă, justa amplasare a locuințelor pe teritoriul ce se construiește nu trebuie sacrificată în vederea obținerii unor condiții cît mai comode pentru organizarea execuției. În speță, nu poate fi considerată ca justificată cerința de a amplasa în mod obligatoriu clădirile pe aceeași linie, numai pentru a se crea condiții bune de funcționare a macaralelor. Adeseori devine necesară amplasarea mai liberă a clădirilor, în funcție de relief și pentru o mai bună însorire a încăperilor. Prin urmare, problemele de organizare a construcției industrializate trebuie rezolvate complex, ținîndu-se seama de sistematizarea și construirea rațională a cvartalelor. Constructorii nu au suficientă grijă pentru păstrarea plantațiilor aflate pe teritoriul șantierului; pentru refacerea plantațiilor vor fi necesare, nu numai mijloace, dar și timp îndelungat.

La proiectarea masivelor de locuințe se poate crea o expresivă compoziție spațială, se pot folosi diferite scheme de grupare a clădirilor, se pot folosi clădirile publice pentru îmbunătățirea arhitecturii întregului ansamblu. Cu toate acestea, multe dintre raioanele de locuit construite sînt uniforme și monotone.

... Paralel cu aplicarea principiilor unitare de organizare și tipizare rațională a ansamblului de construcție, în compoziția și aspectul exterior al fiecărui microraion trebuie să se urmărească scoaterea în evidență a caracterului și originalității acestuia, trebuie să i se imprime o serie de trăsături individuale. În acest scop se pot folosi o serie de mijloace, cum sînt coloritul și finisarea panourilor, prelucrarea intrărilor în clădiri, folosirea diferitelor forme de balcoane, loggii și alte detalii.

... De justa soluționare a variatelor probleme de sistematizare raională, orășenească și sătească depinde amplasarea rațională a obiectelor industriei de construcție și orientarea în muncă a acestor întreprinderi. În prezent, acest lucru este deosebit de important, deoarece bazele industriei de construcții create în sovnarhozuri vor trebui să țină tot mai mult seama și de cerințele construcției agricole.

Trebuie să constatăm că în majoritatea proiectelor tip și a proiectelor de sistematizare pentru sate nu se ține încă seamă în măsura necesară de condițiile locale și de posibilitățile de folosire a materialelor locale. Lipsa unei serii de proiecte tip complex elaborate se reflectă și în aspectul exterior al noilor sate și al centrelor lor sociale.

Proiectarea unor serii complexe, unitare și bine închegate de proiecte tip, cu un complet minim de detalii și elemente de construcție unificate pe baza unor parametri de plan și constructivi unitari și a unor cataloage unitare constituie una dintre sarcinile principale ale arhitecților sovietici în condițiile industrializării construcțiilor.

*

Succesele industrializării construcțiilor sînt strîns legate de dezvoltarea continuă a cercetărilor științifice, de progresul realizat în toate domeniile producției de construcții și ale științei construcției și arhitecturii. O importanță tot mai mare o capătă știința tipizării, care studiază legitatea dezvoltării noilor tipuri de clădiri, construcții și complexe. În condițiile noastre, un tip oarecare de clădire sau construcție constituie o noțiune complexă, în care trebuie soluționate în aceeași măsură, amănunțit și multilateral, problemele de organizare a muncii și traiului, de microclimă și igienă, problemele tehnologico-funcționale și estetico-compoziționale; de asemenea trebuie soluționate sarcinile folosirii celor mai raționale elemente de construcție și produse prefabricate, instalații tehnico-sanitare, problemele de economie a construcției și de exploatare a clădirilor.

Numai pe baza unei analize științifice se poate răspunde la întrebarea: care tipuri de locuințe, școli sau hale industriale pot fi recomandate pentru construcția de masă; numai cu ajutorul științei putem soluționa complet și sigur aceste probleme.

Institutele sovietice de tipizare — pentru clădiri și construcții industriale, clădiri rurale, locuințe, clădiri publice — dezvoltînd știința despre tipizarea clădirii, trebuie să contribuie pe toate căile la perfecționarea permanentă a proiectării tip, la ridicarea nivelului ei.

Materialele elaborate de aceste institute în legătură cu nomenclatura și unificarea, cu normele de proiectare a clădirilor, construcțiilor, instrucțiunile, programele și condițiile pentru concursuri etc. au adus, indiscutabil, o deosebită contribuție practică. Sînt însă încă foarte puține lucrările științifice care se ocupă de problemele tehnologiei clădirilor și construcțiilor moderne, iar lucrările existente nu sînt încă în măsură să acorde ajutorul trebuitor organizațiilor de proiectare.

Sarcina cea mai importantă a institutelor de tipizare în perioada imediat următoare o constituie acordarea de ajutor organizațiilor de proiectare în vederea îndeplinirii cu succes a planului de lucrări de proiectare, în funcție de necesitățile planului septenal și de perspectivele de dezvoltare.

... Deosebit de arzătoare sînt în prezent problemele proiectării tip în domeniul construcției industriale și agricole. Nu poate fi considerat normal faptul că nivelul prefabricării (după datele din 1958) în construcția industrială reprezintă numai 23%, în timp ce în construcția de locuințe a ajuns pînă la 58%. Mult prea lent se duce munca de creare a unor tipuri economice de clădiri de producție, de locuit și social-culturale pentru sate, în care să se țină seama de comasarea rațională a obiectelor proiectate (inclusiv de mărirea numărului lor de etaje) și de introducerea la maximum a prefabricării.

Trebuie subliniată în mod deosebit importanța lucrărilor care se efectuează în prezent în legătură cu unificarea parametrilor de plan și de volume, precum și a elementelor și detaliilor de construcție ale clădirilor cu diverse destinații; aceste lucrări sînt dintre cele mai importante pentru soluționarea complexă a principalelor probleme ale tipizării și proiectării și a problemelor industrializării în construcții. Cu cît va fi mai largă sfera de aplicare a modulilor unitari, constructivi și de plan, cu atît vor fi mai cu succes soluționate sarcinile creării unei baze trainice pentru construcția de clădiri prefabricate, pentru scăderea costului de construcție și accelerarea progresului tehnic. Parametrii constructivi și de plan unitari (reduși la un minim rațional) ai diferitelor tipuri de clădiri vor introduce disciplină în creația arhitecturală și vor fi de un deosebit ajutor în opera de industrializare a construcțiilor.

Dezvoltarea și perfecționarea în continuare a unificării pe ramuri a parametrilor de plan și de volum ai clădirilor și construcțiilor pentru construcția de locuințe, social-culturală, industrială și agricolă constituie baza muncii științifice a institutelor noastre de tipizare, muncă pe care acestea trebuie s-o ducă cooperînd cu organizațiile de proiectare și cercetări științifice pe ramuri corespunzătoare.

Arhitecții și proiectanții trebuie să lucreze mai activ la elaborarea de planșee moderne cu deschideri mari, la crearea de învelitori autoportante spațiale de beton armat, de elemente de construcție suspendate plane, încrucișate. Bineînțeles că în același timp trebuie să se țină seamă și de destinația funcțională a spațiului ce trebuie acoperit.

Din păcate, în practica noastră s-a dezvoltat cu totul insuficient căutarea de noi forme constructive, bazate pe folosirea materialelor noi (azbociment, aliaje ușoare, mase plastice), a căror folosire creează mari posibilități de reducere a greutății și de mărire a gradului de prefabricare a clădirilor și construcțiilor.

În condițiile industrializării construcției, între elementele de construcție prefabricate și materialele moderne fono-, termo- și hidroizolatoare, între utilajul tehnico-sanitar și materialele de finisaj, tipurile de ferestre, uși etc. — cu alte cuvinte între toate tipurile de produse, materiale, elemente din care constă o construcție modernă — trebuie să existe, obligatoriu o strînsă legătură reciprocă. Toate aceste elemente trebuie să corespundă în același timp și unor cerințe estetice exigente.

Nu exagerăm dacă spunem că această legătură reciprocă poate fi asigurată printr-o muncă bine organizată pentru întocmirea catalogului general al produselor de construcție care, la rîndul său, va constitui un rezultat al muncii de unificare a clădirilor. Catalogul general trebuie să răspundă clar la problema: ce producem în anul curent și pentru livrarea cărui produs mai perfecționat trebuie să se pregătească întreprinderile, de pildă, în anul 1961, astfel încît modelele învechite să fie scoase din producție. Catalogul general trebuie să fie de un real ajutor întreprinderilor din republici și regiunilor economice în alegerea celor mai raționale și mai convenabile produse pentru producție și construcție.

Catalogul general trebuie să cuprindă sortimentul tehnico-industrial pe baza căruia vor fi compuse toate operele de arhitectură, toate construcțiile noastre. Prin urmare, la munca de întocmire a acestui catalog trebuie angrenați în primul rînd arhitecții.

Vorbind despre necesitatea participării active a arhitecților în producția de construcție, nu trebuie să uităm nici de o serie de importante probleme estetice ale arhitecturii, care apar în condițiile industrializării construcțiilor.

Indiscutabil că tipizarea și industrializarea construcțiilor creează premise pentru dezvoltarea unor noi calități estetice în arhitectura construcțiilor. Folosirea betonului armat prefabricat, reducerea greutății clădirilor grație folosirii de noi elemente și materiale de construcție progresiste (mase plastice, azbociment etc.), ridicarea nivelului mecanizării construcțiilor, transformarea procesului de construcție prin confecționarea uzinală de elemente prefabricate, transformarea șantierului de construcție în unul de montaj, toate acestea modifică concepțiile și categoriile estetice formate de secole în arhitectură.

Noile metode de executare a clădirilor din panouri mari introduc schimbări revoluționare în vechile noastre concepții despre comportarea materialelor și elementelor de construcție în cadrul clădirilor. Modificări de același fel produce și procesul de construcție din blocuri-apartamente și blocuri-camere, spațiale.

Trebuie revizuită însăși noțiunea de frumos în arhitectură, noțiune care a fost asociată timp de mulți ani cu risipa de materiale de construcție, cu bogăția superficială și ostentativă de forme arhitecturale, cu exagerările. Așa-numita «înfrumusețare arhitecturală» apare numai în cazul în care principalele elemente ale arhitecturii nu sînt soluționate compozițional, iar clădirea, din această cauză, trebuie să fie decorată. Trebuie să popularizăm o concepție despre frumos care să fie în strînsă legătură cu logica, care să includă pentru clădire o serie de calități, ca: distribuția arhitecturală confortabilă, elementele de construcție progresiste și economicitatea.

În condițiile construcției industrializate de masă se poate adesea observa o indiferență față de problemele estetice ale arhitecturii, apare pericolul șablonului, uniformității, inexpresivității, primitivismului. Indiscutabil că acest lucru se datorește faptului că unii arhitecți subapreciază importanța problemelor compozițional-artistice.

Am construit cîțiva kilometri din Leninski prospekt din Moscova cu case de locuit în care mii de familii au căpătat apartamente, dar, din păcate, arhitectura acestui complex ar fi putut fi mai bună. Au fost slab folosite bogatele posibilități de scoatere în evidență a spațiului liber dintre clădiri. Principiul corespondenței scării cvartalelor de locuințe cu destinația lor nu a fost respectat. Comasarea cvartalelor s-a realizat în general în mod mecanic, fără a introduce în sistematizare ideile progresiste de organizare a microraioanelor; acest lucru este în dauna nu numai a confortului populației, dar și în dauna frumuseții noilor complexe arhitecturale. Nu s-a ținut seama în măsura cuvenită nici de relieful terenului. De exemplu, diferența de nivel din lungul cvartalului nr. 17 din raionul de sud-vest este de 22—26 m, dar sistematizarea cvartalului are o structură simetrică. În plus, aici s-a folosit o paletă prea limitată de materiale pentru pereți și finisaj; industria noastră de construcție continuă să rămînă încă mult datoare arhitecturii.

... Rezolvarea problemelor estetice ale arhitecturii nu depinde numai de munca reușită a arhitecților și inginerilor în domeniul problemelor urbanistice, tehnice și compozițional-artistice, dar și de participarea la această operă a lucrătorilor din celelalte arte plastice. Cu toate aceastea, Academia de artă a U.R.S.S. se eschivează de la rezolvarea problemelor de sinteză a

arterelor în condițiile construcției industriale de masă. Va trebui să mobilizăm toate forțele arhitecților, inginerilor, sculptorilor, pictorilor pentru rezolvarea problemelor estetice ale arhitecturii sovietice.

*

În Uniunea Sovietică, paralel cu înflorirea particularităților originale ale națiunilor socialiste se desăvîrșește și un proces de apropiere nu numai a economiei lor, dar și a formelor naționale ale culturilor lor. Schimbarea procedeelor de folosire a materialelor, introducerea metodelor industriale de construcție și influența practicii inovatoare a arhitecturii vor trebui să ducă, inevitabil, la o considerabilă schimbare în orientarea creatoare a arhitecturii republicilor naționale.

Spunînd aceasta nu avem de loc de gînd să diminuăm importanța tradițiilor naționale progresiste în dezvoltarea arhitecturii sovietice multinaționale. În același timp însă, trebuie subliniat că *pentru arhitectura sovietică, inovatoare prin esența ei, împrumutarea necritică a procedeelor și formelor trecutului nu este justificată, fiecare operă a ei trebuind să fie actuală, contemporană. Pentru a fi un arhitect național în condiții sovietice trebuie neapărat să creezi opere contemporane.*

Industrializarea largă a construcțiilor creează condiții favorabile pentru dezvoltarea noilor particularități naționale ale arhitecturii. În lumina celor spuse trebuie apreciate într-un fel cu totul nou o serie de fenomene din practica noastră de creație.

Pînă la Conferința constructorilor din 1954, prin particularități naționale ale arhitecturii sovietice ruse, unii dintre arhitecții noștri înțelegeau împrumutarea directă a formelor vechi ruse, a formelor clasicismului sau barocului rus. Exemple de acest fel ne oferă canalul Volga-Don, clădirea înaltă a hotelului din piața Komsomolskaia, stația de metro « Arbatskaia ». Majoritatea arhitecților noștri au renunțat în prezent la un asemenea « împrumut ». El se mai folosește încă în practica noastră, manifestîndu-se, nu numai în repetarea detaliilor arhitecturale tradiționale, dar și în folosirea unor procedee învechite de compoziție spațială și volumetrică.

...Arhitecții din Armenia au obținut indiscutabil realizări mari în dezvoltarea culturii lor naționale și departe de noi gîndul de a nega calitățile pozitive însușite de arhitectura sovietică armeană în decursul celor 40 de ani de dezvoltare. Dar și aici au existat puternice tendințe restauratoriste. O situație analogă a avut loc la Baku și la Tbilisi.

În luna octombrie 1957, la Alma-Ata a avut loc o discuție de creație a arhitecților. Raportul cu tema « Practica proiectării și unele probleme ale orientării creatoare a arhitecturii sovietice » a fost ținut de M. Mendikulov membru corespondent al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S. El a încercat să justifice cîteva construcții fățiș eclectice și costisitoare din anii de după război, afirmînd că «orientarea creatoare a acestor lucrări a mers, în general, pe linia dezvoltării progresiste a conținutului și a formei ». În raport au fost supuse unei critici aspre căutările inovatoare ale arhitecților de la « Kazgiprogorselstroi » pentru lipsa oricărui element decorativ în proiectele lor ceea ce, după părerea tov. M. Mendikulov, dovedește o influență a constructivismului, o atitudine necritică față de arhitectura capitalistă și nesocotirea particularităților naționale ale arhitecturii Kazahstanului.

Referentul a afirmat că « originalitatea națională a arhitecturii este determinată de ...formele tradiționale și în special de arta decorativă » și a făcut apel la arhitecți să folosească în proiectele lor forme arhaice ale arhitecturii din Asia Centrală, cum sînt arcul ogival, cornișele și capitelurile cu stalactite, cupola, peretele orb etc. « Trebuie să elaborăm — a spus tov. Mendikulov — un album de detalii arhitecturale industriale folosind elemente naționale ».

Participanții la discuție nu au fost de acord cu tov. Mendikulov și au luat cuvîntul împotriva tezelor eronate din raportul său. Cu toate acestea, unii arhitecți, încurajați de o asemenea fundamentare « teoretică » a pozițiilor lor eronate, continuă să frîneze introducerea noului în practica de construcție.

Particularitățile naționale ale arhitecturii, ca și ale întregii noastre culturi, se manifestă, nu numai în formă, dar și în conținut. Industrializarea largă a construcțiilor trebuie să joace în dezvoltarea lor un rol cu adevărat revoluționar.

În ultimii ani a început să se manifeste tendința de a se imita formele exterioare ale arhitecturii capitaliste contemporane. Unii arhitecți care înainte recurgeau la forme arhaice pseudoclasice, astăzi nu se dau în lături să folosească forme arhitecturale împrumutate în mod mecanic din paginile revistelor de reclamă din străinătate.

În primul rînd, trebuie să facem o distincție între atitudinea față de industrializarea construcției la noi și în țările capitaliste.

În capitalism, standardizarea și tipizarea nu-și pot găsi dezvoltarea necesară din cauza caracterului privat al activității de construcție. La noi însă, dezvoltarea standardizării și a tipizării este determinată de sistemul de organizare de stat al producției industrializate de construcție, chemată să satisfacă cerințele maselor de milioane ale oamenilor muncii.

Condițiile noastre socialiste permit folosirea deplină a realizărilor actuale ale tehnicii constructive. În Occident, materialele și elementele de construcție se transformă adesea într-un obiect de exerciții formaliste. Un exemplu unanim cunoscut de folosire a elementelor de construcție în scop de reclamă îl constituie proiectul lui F. L. Wright pentru o clădire de birouri înaltă de 1 600 m.

Critica denaturărilor formaliste în folosirea elementelor și materialelor de construcție nu trebuie însă să estompeze elementele progresiste existente în practica contemporană de peste hotare. Așa este, în particular, lupta lui Le Corbusier, A. Lurçat, P. L. Nervi, F. Candella și a altora pentru eliberarea gîndirii arhitectural-constructive de lanțurile vechilor tradiții legate de sistemul de construcție din zidărie. La noi mai sînt încă multe lucruri inutile tradiționale în tratarea spațiului arhitectural; noi am început de-abia de puțin timp să introducem în practică suprafețele autoportante din pînze subțiri, bolțile și celelalte elemente de construcție progresiste, domeniu în care o bogată experiență de aplicare a fost deja acumulată de inginerii și arhitecții din străinătate.

Căile de dezvoltare a arhitecturii și legătura ei reciprocă cu tehnica de construcție, cu construcția industrializată, sînt principial diferite în condițiile noastre și în cele capitaliste. Acest lucru trebuie să ni-l întipărim bine în minte, pentru a nu greși în aprecierea, nu numai a lucrărilor arhitecturale noi, dar și în aprecierea a tot ceea ce este remarcabil în domeniul industrializării construcțiilor în străinătate. În același timp, practica dezvoltării arhitecturii capitaliste în condițiile progresului tehnicii de construcție trebuie studiată cu atenție și în mod critic.

*

Principiile realismului socialist, ca metodă de creație artistică a tuturor domeniilor artei sovietice, au, natural, cea mai directă legătură și cu arhitectura. Însă tratarea superficială, greșită, a metodei realismului socialist aplicată la arhitectură (printr-o simplă analogie cu celelalte arte) fără a ține seama de specificul arhitecturii, a dus la timpul său la orientarea ei greșită.

Metoda de creație a arhitectului sovietic conține nu numai soluționarea problemelor estetice-artistice, dar și, în primul rînd, a problemelor funcționale, tehnice și economice în complex cu cele estetice-artistice. Aceasta este o metodă de creație științifică și artistică în același timp. Această înțelegere a metodei de creație a arhitectului sovietic este deosebit de importantă în condițiile industrializării construcțiilor.

Arhitectul își va putea îndeplini sarcinile care îi stau în față numai atunci cînd va stăpîni mijloacele de realizare a acestor sarcini, cînd își va însuși în mod optim tehnica de construcție, cînd va folosi rațional elementele de construcție moderne și materialele noi, cînd va contribui la dezvoltarea tehnicii și în același timp va sorbi din ea noi posibilități pentru căutările sale creatoare. *Arhitectul trebuie să posede vaste cunoștințe teoretice și o înaltă măiestrie profesională, în accepțiunea largă a acestui cuvînt.*

Încercarea diverșilor specialiști de a reduce esența arhitecturii doar la un proces de proiectare arhitecturală, care pe măsura dezvoltării tipizării se va transforma într-o simplă alegere a diferitelor detalii tip și a combinațiilor acestor detalii, alegere care ar putea fi făcută de orice specialist, este o greșeală grosolană. Acest punct de vedere nu are nimic comun cu grija pe care o manifestă partidul nostru pentru dezvoltarea inițiativei creatoare și a măiestriei arhitecților sovietici.

Trebuie luptat cu hotărîre împotriva celor care susțin o concepție unilaterală, îngust-tehnicistă a arhitecturii, împotriva celor care proiectează și construiesc clădiri și complexe incomode, urîte și monotone. Autorii acestor proiecte, justificîndu-se, se referă adeseori la cerințele de economie, la industrializarea construcțiilor, dar în realitate ei nu stăpînesc măiestria arhitecturală, nu văd legătura reciprocă strînsă dintre arhitectură și industrializare. Lupta împotriva exagerărilor și a înfrumusețării cu orice preț nu înseamnă de loc că trebuie să se renunțe la expresivitatea artistică a arhitecturii, expresivitate care trebuie asigurată în condițiile industrializării construcțiilor. Trebuie luată cu toată dîrzenia poziție împotriva punctului de vedere greșit că industrializarea execuției construcțiilor încătușează creația arhitecților. Un bun exemplu de împletire în persoana unui maestru a arhitectului, savantului și constructorului ni-l oferă creația arhitecților V. A. Vesnin, M. I. Ghinsburg, A. V. Kuznețov, A. K. Burov și a altora.

Justa înțelegere a metodei de creație și a măiestriei arhitectului ne ajută să înțelegem că orientarea arhitecturii și industrializarea construcțiilor sînt strîns și indisolubil legate între ele. Această legătură reciprocă înseamnă: pentru arhitectură — restructurarea radicală a metodelor de lucru ale arhitectului, participarea lui la toate verigile industriei de construcții (începînd cu căutarea materialelor de construcție și terminînd cu procesul de montare a clădirii pe șantier); pentru industrializare — luarea în considerație în mod obligatoriu a arhitecturii în toate etapele de construcție (începînd cu soluția funcțională a planului clădirii și terminînd cu cerințele estetice, obligatorii pentru orice construcție arhitecturală).

Numai munca creatoare în comun a arhitectului și inginerului poate să ducă, desigur, la soluționarea multilaterală a tipurilor de clădiri în ansamblu și a fiecărui element al acestora în parte.

În Uniunea Sovietică e lipsă de arhitecți. Părerea că proiectarea tip ar reduce nevoile de cadre de arhitecți este, evident, inconsistentă. Reducerea numărului total de proiectanți pe seama lichidării proiectării individuale a tipurilor de clădiri de masă este legată în același timp de mărirea numărului de cadre ocupate cu elaborarea proiectelor tip, a proiectelor și schemelor de sistematizare regională, a planurilor de ansamblu ale orașelor, a proiectelor de construire a raioanelor de locuit și a localităților. În afară de aceasta e nevoie de cadre care să știe să aplice în mod calificat fiecare proiect tip în condiții concrete. Fără un număr mare de cadre de arhitecți nu se poate asigura calitatea necesară a produselor industriale și nici controlul de autor pe șantier. Curînd va fi nevoie de arhitecți șefi, nu numai în toate orașele (inclusiv în cele mici), dar și în toate centrele raionale sătești și chiar în așezările rurale mari. În prezent, promoția de arhitecți în țară se află abia la nivelul celei din anii 30, iar în unele instituții de învățămînt superior chiar sub acest nivel. În special, se pregătesc puțini arhitecți în ramura construcției industriale și rurale, precum și în domeniul urbanismului.

Lipsa de arhitecți frînează dezvoltarea progresului tehnic în arhitectura industrială și constituie o cauză principală a calității reduse a unora dintre proiecte. Un indice al subaprecierii rolului arhitecturii în construcția industrială ni-l oferă faptul că, în majoritatea institutelor de proiectare, postul de arhitect șef, fie că nu există, fie că e vacant.

Practica construcțiilor demonstrează că la noi încă se mai subapreciază rolul muncii de creație a arhitecților ca creatori ai proiectelor de sistematizare și de construcție a centrelor populate, ca participanți la organizarea producției industriale și agricole. Unele proiecte tip se elaborează în general fără participarea arhitectului.

Arhitecții în colaborare cu inginerii, trebuie să ocupe locul corespunzător în toate verigile proiectării și executării construcțiilor, însușindu-și metoda realistă de creație arhitecturală și ridicîndu-și perseverent măestria în conformitate cu cerințele progresului tehnic și ale industrializării construcțiilor.

*

Problema stilului este una dintre problemele centrale în activitatea de creație a arhitecților sovietici și de aceea în prezent este deosebit de important ca, în condițiile industrializării construcțiilor, să se stabilească în această

problemă principalele poziții teoretice, să se traseze căile principale de rezolvare a acestei probleme.

În primul rînd va trebui să luăm cu toată fermitatea atitudine împotriva celor care consideră că, în condițiile actuale de construcție, în condițiile industrializării și neîntreruptului ei progres tehnic, nu se poate realiza o unitate a trăsăturilor de stil în arhitectură.

Aceste considerente constituie o urmare a vechilor concepții teoretice, cînd stilul era în mod greșit considerat doar ca o categorie estetico-artistică, în afara esenței materiale a arhitecturii, în afara progresului tehnic al construcțiilor și, ceea ce este și mai important, în afara importanței sociale a arhitecturii, chemată să servească interesele poporului. În realitate, stilul este o noțiune foarte complexă.

În raportul de activitate al Comitetului Central al P.C.U.S. la Congresul al XX-lea al partidului, tov. N. S. Hrușciov a spus: « Este o chestiune de onoare a arhitecților noștri să creeze un stil arhitectural socialist, care trebuie să întruchipeze tot ceea ce gîndirea arhitecturală omenească a acumulat mai bun în trecut și totodată să se sprijine pe cele mai înaintate opere ale arhitecturii sovietice. Trebuie ca clădirile construite să aibă un maximum de confort pentru om, să fie trainice, economice, frumoase ».

Așadar, sarcina creării unui stil arhitectural socialist a fost pusă de Partidul nostru Comunist și de Comitetul lui Central pe baza unei profunde analize științifice a proceselor care au loc în societatea noastră și este însuflețită de prevederea perspectivelor de dezvoltare. Stilul arhitectural unitar este considerat, în afirmația citată a tov. N. S. Hrușciov, ca un rezultat la care va trebui în mod inevitabil să ajungă arhitectura noastră sovietică, ca urmare a unei profunde restructurări creatoare a ei.

Stilul socialist trebuie să se caracterizeze printr-o rațională simplitate și o înaltă logică a formelor arhitecturale. Trebuie să afirmăm ferm că, de exemplu, pe balcoanele noilor noastre case de locuit nu vor apărea în nici un caz baluștri palladieni sau console decorate cu acante. Ne-am putut da seama din practică ce posibilități de creație interesante ascunde în el același balcon la clădirea din panouri mari sau panoul de perete de factură modestă, cu suprafața tratată colorat.

O trăsătură distinctivă a noului stil al clădirilor o constituie simplitatea estetic creată a formelor lor: nu un belșug de forme greoaie de piatră, care încurcă pe om și împiedică pătrunderea luminii în încăperi, ci o împletire de elemente de construcție și detalii ușoare, cu pereți subțiri, care permit crearea unor spații comode pentru trai și expresive din punct de vedere estetic, care influențează asupra oamenilor prin volumul, ritmicitatea elementelor, prin proporțiile, coloritul și factura lor.

Exagerarea, inutilul este o noțiune profund străină ideologiei noastre. Ea contrazice esența ahitecturii noastre, pentru care inovația este determinantă chiar prin forța noutății istorice a însăși societății socialiste.

Stilul arhitectural nu poate fi unul pentru diferitele clădiri publice unicale și altul pentru construcțiile de masă, de locuit și industriale. Oricît de diferite ar fi calitățile funcționale ale construcțiilor, oricît de specific ar fi aspectul lor exterior, ele pot și trebuie să aibă trăsături esențiale comune, care să creeze unitatea stilului arhitectural al epocii noastre socialiste. *Elementul principal în oricare stil arhitectural îl constituie atitudinea față de om și față de nevoile sale, iar de aici, și față de spațiul organizat și de mijloacele materiale de organizare a acestui spațiu; acest element principal trebuie să fie comun, atît pentru locuința de masă a timpurilor noastre, cît și pentru oricare clădire publică unicală. Acest lucru este cel care determină în primul rînd unitatea stilului arhitecturii socialiste.*

O importantă premisă socială și totodată tehnico-materială a formării stilului o constituie bazele urbanistice planice ale arhitecturii sovietice, precum și larga tipizare și unificare a clădirilor și a părților lor componente.

Indiscutabil este și faptul că bazele urbanistice și tipizarea nu asigură în sine, în mod automat, unitatea stilului. E nevoie de munca creatoare a arhitectului pentru a crea unitatea armonioasă a întregului, e nevoie de luptă pentru ca fiecare element din acest întreg — clădire sau obiect urbanistic — să fie, din toate punctele de vedere, de calitate superioară.

Dacă privim problema creării stilului din punctul de vedere al influenței mai directe a tehnicii de construcție, vom vedea și aici numeroși factori care predetermină apariția trăsăturilor de stil.

Se poate urmări felul cum folosirea betonului armat prefabricat influențează formarea stilului, cum acesta este inclus organic în sfera arhitecturii, a proiectării tip a clădirilor și construcțiilor, în sfera elaborării nomenclaturii elementelor și detaliilor de construcție tip, în sfera compoziției arhitecturale.

Pentru dezvoltarea arhitecturii sovietice și constituirea unui stil arhitectural socialist, o deosebită importanță principială o au mijloacele de realizare a elementelor de construcție spațiale și a suprafețelor autoportante subțiri din beton armat, precum și procedeele de creare a panourilor mari, care permit obținerea unor variate compoziții de plan și spațiale (plastice) ale clădirilor și construcțiilor.

Metoda de confecționare a produselor de beton armat prin laminare — care s-a transformat în prezent în laminarea plăcilor cu pereți subțiri cu multe nervuri, fabricate pe bandă continuă — metoda de confecționare a elementelor de construcție în casete, precum și noul tip de construcție din panouri din cărămizi vibrate sînt nu numai progresiste și raționale pentru construcția de masă, dar dau naștere și la noi procedee de compoziție a clădirilor. Schimbări revoluționare și mai importante în ideile noastre obișnuite despre metodele producției de construcție aduc o serie de noutăți ca, de pildă, montarea clădirilor din blocuri-camere și blocuri-apartamente spațiale, în întregime confecționate în fabrică, sau construirea de clădiri fără macarale, cu ajutorul cricurilor hidraulice.

Industrializarea și progresul tehnic al construcțiilor constituie pentru dezvoltarea trăsăturilor stilistice ale arhitecturii acea bază tehnico-materială a cărei ignorare sau subapreciere ar constitui pur și simplu o absurditate.

În prezent, cînd arhitectura sovietică a pășit într-o nouă etapă de dezvoltare, cînd ea se leapădă cu succes de balastul restauratorismului și al exceselor, sîntem în drept să punem problema că dezvoltarea stilului în arhitectură este imposibilă fără dezvoltarea concomitentă a unui stil socialist în celelalte domenii ale artei și culturii noastre.

Experiența istorică (Grecia antică, Renașterea italiană, clasicismul rus etc.) demonstrează că această unitate a trăsăturilor stilistice a fost caracteristică tuturor domeniilor de artă dintr-o epocă anumită. Arhitectura clădirilor și orașelor, mobila și îmbrăcămintea, pictura și obiectele casnice, toate acestea împreună au constituit noțiunea de stil istoric mare. Natural că și în vremurile noastre, vremuri de măreță transformări sociale, stilul socialist în arhitectură trebuie să fie unitar cu stilul artei plastice, al muzicii, cu întreaga noastră cultură materială și spirituală.

Industrializarea construcțiilor determină un nou caracter al echipamentului, mobilierului, finisării interioare a clădirilor și construcțiilor. Rezolvarea sarcinilor funcționale ale arhitecturii nu poate fi asigurată fără organizarea corespunzătoare a spațiului interior, fără asimilarea detaliată a tuturor elementelor de utilare și mobilare, în afara lumii acelor obiecte care sînt necesare pentru traiul, munca și odihna noastră. Toate aceste obiecte, produse de mobilier, utilaj, armături de iluminat, tapete, materiale de finisaj sînt produse ale producției industriale.

Unei construcții moderne, construite prin metode și mijloace industriale, trebuie să-i corespundă în întregime și utilajul, confecționat de asemenea prin procedee industriale.

Cu toate acestea, practica ne arată că în acest domeniu se comit încă multe exagerări, că încă și azi se mai livrează produse urîte și nepractice.

În afară de marile daune materiale, exagerarea influențează negativ și asupra educației gustului artistic al omului sovietic. Toate obiectele care înconjură pe omul sovietic trebuie să corespundă formației lui spirituale, trebuie să răspundă idealurilor sale estetice, care nu au nimic comun cu fenomenul exagerării, al înfrumusețării cu orice preț, al falsului decorativism.

O importanță deosebită pentru sporirea și îmbunătățirea producției de mobilier o au materialele sintetice, a căror folosire permite ridicarea considerabilă a calității produselor.

În catalogul general de accesorii industriale de construcții, materiale de construcții și echipament, un loc deosebit trebuie acordat interiorului, echipamentului și finisării lui. O atenție deosebită trebuie să se dea în acest catalog aspectului artistic al produselor.

Problemele de educație a gustului artistic al populației necesită desigur o muncă metodică și luarea unor măsuri speciale. Institutul de cercetări științifice al industriei de artă, existent în sistemul Ministerului Culturii al U.R.S.S., a acordat pînă în prezent atenție în special artizanatului, care nu s-a ocupat de loc cu problemele de proiectare a producției industriale de obiecte de trai. Nici Academia de artă și institutele de construcție și arhitectură ale U.R.S.S. nu s-au ocupat suficient de aceste probleme.

Pentru pregătirea de cadre calificate este necesar să se revizuiască programele institutelor de învățămînt superior. Institutele de arhitectură și construcții trebuie să aibă facultăți în care să fie pregătiți specialiști în arhitectura de interior și în proiectarea de obiecte necesare traiului (inclusiv mobilă, țesături, tapete). Ar fi logic să se elaboreze în prezent o listă a noilor tipuri de clădiri (cinematografe mari, clădiri de expoziție, stadioane acoperite, bazine de înot, circuri, aerogări, gări feroviare etc.) pentru a fi proiectate și construite din materiale și produse raționale. Evident că aceste lucrări trebuie organizate și conduse de Institutul de proiectare experimentală al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S., angrenînd în această muncă pe cei mai buni ingineri și arhitecți din țară.

Munca experimentală, bine organizată, în domeniul obiectelor construcției de masă, împreună cu elaborarea obiectelor cu destinație unicală, ne va permite desigur să lichidăm rapid rămînerea în urmă, în soluționarea problemelor actuale ale arhitecturii și tehnicii, iar eforturile coordonate ale arhitecților, inginerilor și artiștilor plastici vor permite crearea unui stil arhitectural socialist ca o sinteză, ca o unitate organică a calităților funcționale de plan, tehnico-constructive și estetico-artistice ale construcțiilor noastre.

Teoreticienii noștri trebuie să mediteze profund asupra rolului și importanței stilului arhitectural în cadrul celorlalte domenii de artă și cultură. Academia de construcții și arhitectură a U.R.S.S. trebuie să dezvolte pe toate căile teoria arhitecturii, să lichideze rămînerea ei în urmă, să lămurească profund și la timp fenomenele negative și cele pozitive care apar în practica de construcție și de arhitectură și care influențează asupra formării stilului.

*

Trebuie să subliniem că nu se poate vorbi despre nici un fel de stil arhitectural, despre nici un fel de succes comun al gîndirii arhitecturale și inginerești, dacă nu va fi radical îmbunătățită calitatea execuției construcțiilor. Noua orientare creatoare a arhitecturii, tendința spre sinceritate și simplitate armonioasă în dezvoltarea stilului, pot fi discreditate de calitatea proastă a execuției construcției.

Încă și astăzi, în numeroase cazuri, clădirile sînt date în exploatare și recepționate cu multe lipsuri și numeroase lucrări de construcție, montaj și finisaj de proastă calitate. Acest lucru înrăutățește condițiile de locuit și de trai ale oamenilor muncii, provoacă deteriorări, uzura prematură a clădirilor și construcțiilor și, pînă la urmă. cheltuirea neproductivă a mijloacelor statului.

Pe șantiere au loc avarii datorită calității necorespunzătoare a lucrărilor de construcție, datorită nerespectării tehnologiei producției de construcție.

...Calitatea inferioară a lucrărilor de construcție, de montaj și de finisaj are ca urmare reparații premature și neplanificate, mărind considerabil cheltuielile de exploatare pentru întreținerea clădirilor.

...Controlul de stat pentru arhitectură și construcție din Moscova a descoperit numeroase cazuri de livrare către șantierele de construcție a unor materiale și produse fabricate de calitate inferioară. Plăcile de beton armat, grinzile ajung adesea pe șantier cu suprafețe neregulate, cu muchiile și colțurile ciocnite și chiar cu armătura greșit montată.

...Este necesar să se înlăture cauzele calității inferioare a produselor, trebuie îmbunătățită tehnica producției uzinale și organizat controlul asupra calității construcțiilor.

O răspundere foarte mare trebuie să revină direct constructorilor care înfăptuiesc montarea clădirilor pe şantier, precum şi organelor controlului de stat pentru arhitectură şi construcţie care dau avizul de execuţie şi care recepţionează pentru exploatare clădirile de locuit şi social-culturale.

În ultimul deceniu s-a stabilit o regulă după care arhitecţii şi inginerii proiectanţi, fiind ocupaţi în întregime în munca de proiectare, nu participă nemijlocit la execuţia clădirilor. În interesul dezvoltării cu succes a arhitecturii şi a tehnicii de construcţie va trebui schimbată această situaţie anormală, iar arhitecţii şi inginerii proiectanţi vor trebui să participe în mai mare măsură la construcţia oraşelor, a centrelor muncitoreşti şi aşezărilor colhoznice, lucrînd o parte importantă din timp direct la fabricile constructoare de clădiri şi pe şantierele de construcţie şi înfăptuind sistematic controlul de autor.

Conform situaţiei actuale, controlul de autor se efectuează numai la obiectele al căror cost depăşeşte 5 milioane ruble după devizul general. Acest lucru face ca aproape întreaga construcţie de masă de locuinţe şi civile să fie lipsită de controlul de autor şi tehnic. Controlul asupra arhitecturii şi construcţiei trebuie realizat obligatoriu pentru toate tipurile de lucrări legate de construirea de clădiri de locuit comunale şi social-culturale, de către autorii proiectelor sau, atunci cînd se folosesc proiecte tip, de către arhitecţii şi inginerii însărcinaţi cu acest lucru de organizaţia de proiectare, independent de costul de deviz, de gradul de aplicare a proiectelor tip şi de caracterul construcţiei.

Beneficiarul este obligat ca înainte de începerea lucrărilor să încheie un contract cu organizaţia de proiectare pentru efectuarea controlului de autor asupra execuţiei construcţiei. Pentru acest lucru, în deviz trebuie prevăzute mijloacele necesare, iar la organizaţia de proiectare trebuie să se prevadă un fond de salarii şi anume pînă la 20—25% din volumul total de lucrări şi chiar mai mult.

Este necesar să se acorde organizaţiilor de proiectare dreptul de a opri plata lucrărilor de construcţie executate necalitativ.

Se poate afirma că dezvoltarea arhitecturii sovietice este frînată într-o oarecare măsură de calitatea inferioară a lucrărilor de construcţie şi de finisaj. Este necesar să se transpună ferm în viaţă Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. din 23 august 1955 « Cu privire la măsurile industrializării continue, îmbunătăţirea calităţii şi reducerea costului de execuţie a construcţiilor ».

*

În legătură cu elaborarea, începută în prezent, a planului de perspectivă al dezvoltării economiei naţionale a U.R.S.S. pe o perioadă de 15 ani, în faţa ştiinţei arhitecturii şi construcţiilor se ridică noi sarcini importante. Tocmai ştiinţa este aceea care trebuie să asigure progresul tehnic în construcţie, elaborarea de noi tipuri de construcţii industriale, agricole, de locuit şi publice, noi tipuri de centre populate în conformitate cu necesitatea de a îmbina cerinţele zilei de azi cu cele ale viitorului. Ştiinţa trebuie să dezvăluie just cerinţele viitorului pe baza prevederii ştiinţifice, să stabilească căile şi etapele dezvoltării, ţinînd seama de cerinţele şi posibilităţile concrete în fiecare din aceste etape.

O importanţă deosebită o capătă prelucrarea multilaterală a unor probleme cum sînt orientarea arhitecturii şi construcţiilor, sistematizarea regională şi urbanismul, crearea unor noi tipuri de construcţii, industrializarea construcţiilor, cercetarea de noi materiale de construcţii, crearea unor elemente de construcţie raţionale, a unor noi tipuri de instalaţii tehnico-sanitare, precum şi a unor noi tipuri de mobilier, corpuri de iluminat etc.

Munca de cercetare ştiinţifică, legată de rezolvarea problemelor comune industrializării construcţiilor şi problemelor de arhitectură trebuie împletită cu dezvoltarea la maximum a iniţiativei pe teren şi cu generalizarea experienţei republicilor, a regiunilor economice şi a oraşelor din Uniunea Sovietică care sînt capabile să folosească mai din plin resursele, particularităţile şi posibilităţile locale.

Arh. ION SILVAN

Sîmbătă 5 martie a încetat din viaţă arhitectul Ion Silvan, director tehnic al Institutului central de studii, cercetări şi proiectare în construcţii, arhitectură şi sistematizare.

Arhitectul Ion Silvan s-a născut la Arad la 16 octombrie 1919. După absolvirea Facultăţii de arhitectură din Bucureşti, lucrează ca arhitect proiectant la Institutul de proiectare a construcţiilor. I se încredinţează apoi diferite munci de răspundere în conducerea institutelor de proiectare.

Arhitectul Ion Silvan a desfăşurat o bogată activitate în domeniul arhitecturii, remarcîndu-se îndeosebi ca un bun organizator al proiectării în fruntea Institutului de proiectări pentru construcţii tip.

Pe lîngă activitatea de proiectare, el a desfăşurat o susţinută muncă didactică în cadrul Institutului de arhitectură « Ion Mincu ».

Membru al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., Ion Silvan a fost un activist de nădejde, care a participat cu însufleţire la promovarea unei arhitecturi noi, socialiste, în ţara noastră.

Ca membru al Uniunii Tineretului Comunist şi apoi al Partidului Muncitoresc Romîn, el şi-a pus toată puterea de muncă şi devotamentul în slujba cauzei clasei muncitoare, neprecupeţind nici un efort pentru îndeplinirea sarcinilor ce-i reveneau.

Pentru meritele sale pe tărîm profesional şi obştesc, arhitectul Ion Silvan a fost distins cu Ordinul Muncii.

Moartea sa timpurie reprezintă o grea pierdere. Cu toţii îi vom păstra o amintire neştearsă.

COMITETUL DE STAT PENTRU CONSTRUCŢII, ARHITECTURĂ ŞI SISTEMATIZARE

UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

INSTITUTUL CENTRAL DE STUDII, CERCETĂRI ŞI PROIECTARE ÎN CONSTRUCŢII, ARHITECTURĂ ŞI SISTEMATIZARE

INSTITUTUL DE ARHITECTURĂ « ION MINCU »

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

CONTRIBUȚIA PROIECTĂRII LA REDUCEREA COSTULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CONFORTULUI LOR

Joi 4 februarie a avut loc la Uniunea Arhitecților o ședință comună lărgită a Comitetului de conducere U.A. și a Secției pentru locuințe și ansambluri de locuit, având ca temă: « Contribuția proiectării la reducerea costului construcțiilor de locuințe și îmbunătățirea confortului lor ».

Ședința a fost condusă de acad. prof. arh. D. Marcu, președintele Uniunii Arhitecților. Prof. arh. N. Bădescu, președintele C.S.C.A.S. a prezentat propuneri cu privire la programul locuințelor ce se vor construi în 1960. Aceste propuneri, pe baza analizării rezultatelor din ultimii ani, prevăd îmbunătățirea confortului și reducerea costului locuințelor în comparație cu 1959, ca urmare a sarcinilor trasate de Plenara din 3—5 decembrie 1959 a C.C. al P.M.R. Conf. arh. M. Alifanti a prezentat referatul Secției de locuințe și ansambluri de locuit în aceeași problemă.

În urma dezbaterilor au rezultat concluzii care vor contribui la intensificarea activității de proiectare, pentru a se asigura ritmul necesar în vederea construirii a 31 000 apartamente în anul 1960, ieftinirea costului construcțiilor de locuințe și îmbunătățirea confortului acestora.

Comitetul de conducere al U.A., prin intermediul cercurilor și filialelor, va mobiliza arhitecții să depună toate eforturile ca, prin folosirea tuturor resurselor ce le stau la dispoziție și prin utilizarea tehnicii noi, să elaboreze proiecte de calitate urmărind continuu reducerea prețului de cost și mărirea confortului apartamentelor. De asemenea, să studieze în permanență problema locuințelor pentru a elabora noi soluții pentru etapa 1960—1965, care să corespundă necesităților de viață ale oamenilor muncii din țara noastră.

REORGANIZAREA SECȚIILOR ȘI COMISIILOR U.A. PENTRU PROBLEMELE DE CREAȚIE

Printr-o hotărîre a Biroului U.A. au fost reorganizate secțiile pentru problemele de creație înființîndu-se totodată trei secții noi.

Astfel în prezent în cadrul Uniunii există următoarele secții:

a) Urbanism
b) Locuințe și ansambluri de locuințe
c) Construcții social-culturale
d) Construcții și ansambluri de construcții industriale
e) Sistematizări și construcții rurale
f) Arhitectura de interior, mobilier, decorații și expoziții
g) Conservarea și restaurarea monumentelor arhitectonice.

De asemenea au fost reorganizate și comisiile permanente de lucru, în prezent existînd în cadrul Uniunii următoarele comisii:

a) Ridicarea nivelului ideologic și profesional
b) Concursuri publice
c) Probleme organizatorice ale activității arhitecturale.

Prin aceeași hotărîre au fost numiți responsabilii, responsabilii adjuncți, secretarii și membrii secțiilor și comisiilor. Responsabili de secții au fost numiți tovarășii: arh. C. Lăzărescu (urbanism), arh. M. Alifanti (locuințe și ansambluri de locuințe), arh. I. Berindei (construcții social-culturale), arh. L. Adler (construcții și ansambluri de construcții industriale), arh. I. Ghica-Budești (sistematizări și construcții rurale), arh. St. Mănciulescu (arhitectura de interior, mobilier, decorații și expoziții), arh. H. Teodoru (conservarea și restaurarea monumentelor arhitectonice).

Totodată pe lîngă birourile secțiilor pentru problemele de creație se constituie activuri obștești compuse din arhitecții care se ocupă de domeniile profesionale respective.

Membrii U.A. sînt rugați să se prezinte la birourile secțiilor în ale căror activuri doresc să desfășoare munca obștească în cadrul Uniunii.

În cursul lunilor ianuarie și februarie secțiile pentru problemele de creație și comisiile permanente de lucru ale U.A., reorganizate, au ținut ședințe de lucru în care au discutat tematica planului calendaristic al activității de creație pe semestrul I 1960.

CONFERINȚE

În ziua de 19 ianuarie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. C. Lăzărescu « Probleme și materiale actuale în finisarea construcțiilor de locuințe ».

În expunerea sa, conferențiarul a prezentat numeroase concluzii și învățăminte din practica proiectării și a unor șantiere de construcție, îndeosebi cele de pe litoralul Mării Negre. Expunerea a fost susținută de o bogată documentație.

În ziua de 26 ianuarie, arh. N. Spătaru, care a vizitat R. D. Germană, a ținut la Casa Arhitectului o conferință cu tema « Impresii din R. D. Germană ». Conferința a fost însoțită de proiecții de diapozitive.

La 2 februarie, arh. D. Vernescu, care a vizitat în cursul toamnei anului 1959 Republica Cehoslovacă, a vorbit la Casa Arhitectului despre « Sistematizarea orașului Praga ». Conferința a fost însoțită de proiecții.

În ziua de 9 februarie, arh. M. Melicson, care a vizitat R. P. Ungară, a prezentat la Casa Arhitectului o serie de diapozitive colorate și alb-negru cu imagini din această călătorie.

La 18 februarie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. St. Bortnovschi « Probleme actuale în cercetările asupra locuinței urbane ». Conferențiarul a expus cîteva probleme de cercetări legate de proiectarea locuințelor și propuneri privind metodologia acestor cercetări.

În ziua de 23 februarie, conf. arh. A. Gheorghiu a vorbit la Casa Arhitectului despre « Schimbarea de tablou în perspectivă ».

În ziua de 1 martie a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. L. Garcia și ing. A. Boverman despre « Sisteme constructive noi la blocurile de locuințe din piața noii săli a Palatului R.P.R. și Floreasca-Nord ». Conferința, urmărită de un public numeros, a fost însoțită de proiecții și de filmul documentar al lucrărilor prezentate, film realizat de C.D.C.A.S.

EXPOZIȚII

Între 7 și 21 ianuarie a fost deschisă, la Casa Arhitectului, expoziția « Pe valea Arieșului » cuprinzînd fotografii de arhitectură populară realizate de arh. L. Schwarz.

Între 25 ianuarie și 2 februarie a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția « Aspecte din R. D. Germană » cuprinzînd fotografii realizate de arh. N. Spătaru în cursul călătoriei sale.

Proiectele valoroase realizate de arhitecți în institutele de proiectare și premiate de Fondul de arhitectură în anul 1959, au fost expuse la Casa Arhitectului între 6 și 23 februarie.

Între 26 februarie și 10 martie a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția de « Desene, acuarele și fotografii realizate de arhitecți în 1959 ».

Expoziția a cuprins un număr de 170 desene și acuarele și 130 fotografii, printre care și cele premiate de Fondul de arhitectură în 1959.

„DEZVOLTAREA ORAȘULUI CONTEMPORAN ȘI PROBLEMELE CENTRELOR SALE ISTORICE"

Între 8 și 17 octombrie 1959 a avut loc la Varșovia conferința internațională cu tema « Dezvoltarea orașului contemporan și problemele centrelor sale istorice », organizată de Societatea Arhitecților Polonezi în colaborare cu Academia Poloneză de Științe. Această conferință a fost o urmare a Congresului internațional consacrat problemei « Actualitatea urbanistică a monumentelor și a centrelor istorice », care a avut loc la Milano în 1957.

Obiectivul principal al conferinței a fost realizarea unui schimb de păreri în problemele actuale ale centrelor istorice din orașe, precum și adaptarea acestora noilor necesități, ținînd seamă, pe de o parte, de munca și eforturile conservatorilor și restauratorilor de monumente, iar pe de altă parte, de noile probleme și proiecte de sistematizare urbanistică.

La lucrările conferinței au participat arhitecți din Anglia, R. P. Bulgaria, Canada, R. Cehoslovacă, Danemarca, Franța, R. D. Germană, R. F. Germană, Italia, R. P. F. Iugoslavia, Olanda, R.P.R., R. P. Ungară și R. D. Vietnam, totalizînd un număr de 47 de participanți, la care mai trebuie adăugat un mare număr de arhitecți ai țării gazde. A asistat de asemenea un observator din partea UNESCO.

Tematica conferinței a atins una dintre importantele probleme ale urbanismului și arhitecturii contemporane, aceea a contactului care trebuie să existe între moștenirea trecutului în arhitectură și urbanism și construcțiile noi, precum și a raportului reciproc dintre aceste două elemente ce se manifestă în cadrul urban în timp și spațiu. Cu cît ritmul de realizare a noilor construcții este mai impetuos, cu atît problema raportului dintre valorile trecutului și ceea ce se creează nou devine mai importantă și mai actuală.

Dezbaterea și examinarea acestei probleme aplicate la specificul orașelor țării noastre a devenit cu mult mai importantă în urma Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, de cînd, pe baza directivelor acestei plenare, se pune un accent deosebit pe importanța planurilor de sistematizare și, în special, pe reconstrucția centrelor orașelor.

Cele aproape 30 de rapoarte prezentate la conferința de la Varșovia au atins, în principal, problemele referitoare la: metodele de clasificare, valoarea economică și condițiile de locuibilitate și utilizare, circulația în interiorul ansamblurilor istorice etc. și, ca o sinteză a tuturor, problema amenajării și remodelării ansamblurilor de monumente și a centrelor istorice în cadrul urbanismului contemporan.

Din rapoartele prezentate și din discuțiile purtate pe marginea acestora au reieșit o serie de concluzii, din care unele vor putea fi valorificate la sistematizarea și tratarea ansamblurilor de monumente din orașele noastre, ca: Sibiu, Sighișoara, Cluj, Baia Mare, Iași, Suceava etc.

De la începutul lucrărilor conferinței s-a desprins, ca un fir conducător, ideea de bază că monumentele și ansamblurile istorice trebuie să fie tratate, nu numai ca valori individuale izolate, ci ca factori reali, organici, ai urbanismului și că, în consecință, conservarea și restaurarea monumentelor și a ansamblurilor istorice trebuie să fie indisolubil legate de problemele de urbanism.

Văzînd realizările colegilor polonezi în domeniul reconstrucției orașelor în general și în special al restaurării monumentelor și ansamblurilor de monumente, care a mers în unele cazuri pînă la refacere totală, am putut constata că problema urbanistică a relației dintre vechi și nou nu este o simplă problemă de relație aritmetică. Pînă unde trebuie păstrat sau reconstruit vechiul și cum se realizează îmbinarea dintre vechi și nou? Acestea au fost întrebările ce ne-au venit în minte trecînd prin Stare Miasto din Varșovia sau prin centrul Gdanskului. Am văzut lucruri care ne-au plăcut și ne-au impresionat prin minuțiozitatea studiului și a execuției detaliilor: reconstruirea pieței din Stare Miasto din Varșovia și a centrului din Gdansk sau admirabilele conservări din centrul Kracoviei; dar am văzut și aspecte pe care le considerăm greșite, ca de exemplu ulițele strîmte din jurul pieței din Stare Miasto din Varșovia, străzi întunecoase ca Jesuitska sau Podwale (reconstruite recent și păstrînd caracterul medieval). Toate acestea reprezintă un exemplu de nejustificată sacrificare a condițiilor de viață ale oamenilor unei epoci noi. Și la Gdansk s-a ajuns la unele exagerări, care au dus la realizarea unor fronturi stradale care pot fi asemuite cu niște decoruri de teatru: fațadele caselor de negustori, foarte expresive și caracteristice epocii din care datează, au fost refăcute în întregime, în ciuda faptului că astăzi ele nu mai corespund clădirilor din spatele lor, pe care le mascheză și care au fost refăcute prin asamblarea mai multor corpuri, astfel ca să corespundă unor noi funcțiuni, total diferite de cele inițiale. Aceste aspecte negative sînt criticate astăzi și de colegii noștri polonezi. Exemplul Kracoviei, cu un inel plantat pe locul vechiului șanț din jurul orașului fortificat, cu păstrarea zidurilor de apărare și a porților principale Barbakan, arată că trecerea de la vechi la nou se face mai bine printr-o zonă plantată decît nemijlocit.

Dacă la noi în țară această problemă a tranziției nu creează dificultăți la Sighișoara, Sibiu sau Bistrița, ea devine mult mai delicată la Cluj, Orașul Stalin, Baia Mare și în special în unele orașe de dincoace de Carpați, ca Suceava, Iași, Tîrgoviște sau București, unde trebuie să fie studiată cu toată atenția, ținînd seamă de toată complexitatea ei.

În ceea ce privește problema condițiilor de locuibilitate în centrele istorice și importanța lor în compoziția ansamblului, am desprins unele afirmații care încearcă să exprime senzațiile artistice ale locuitorilor unui oraș, cărora li se adresează munca de creație arhitecturală:

Locuitorii orașelor în care s-au păstrat mărturii ale trecutului pot avea plăcerea contactului cu vechile valori culturale în care sînt materializate ideile, sentimentele și năzuințele creatorilor lor. Ei vor avea acel «ceva»—subiectiv și greu de exprimat— pe care locuitorii orașelor noi, foarte unitare, dar lipsite de tradiție, nu-l vor avea decît după ce vor ajunge la o tradiție proprie.

Valabilitatea acestei idei deosebit de interesante am putut s-o verificăm vizitînd orașele Kracovia și Nowa Hutta. Acesta din urmă, construit la mică distanță de Kracovia, apare rece și impersonal, deși s-a urmărit ca, prin tratarea plasticii arhitecturale, să se amintească de tradiția arhitecturii poloneze, atît de bine ilustrată în monumentele din centrul Kracoviei, în care trecutul și prezentul se împletesc într-un ansamblu armonios.

Ca un corolar al problemei apare faptul că trecutul este mort, dacă nu este în raport activ cu prezentul și că moștenirea în arhitectură și urbanism nu reprezintă valori autentice și importante pentru locuitorii care sînt în contact zilnic cu ea, decît dacă această moștenire este în strînsă legătură cu viața modernă și dacă își regăsește continuarea sau legătura cu creația contemporană.

De acest lucru trebuie să se țină seamă, pentru punerea în valoare a ansamblurilor de monumente, la tratarea sistematizării zonelor centrale ale orașelor din Transilvania, în care se păstrează numeroase ansambluri valoroase, dar și la Iași, Suceava, Tîrgoviște, Curtea de Argeș ș.a. Un început interesant s-a realizat de I.R.P. Cluj prin studiul de sistematizare de detaliu a zonei cuprinse între str. Dr. Petru Groza și str. Kossuth.

Pornind de la premisa, unanim acceptată, că centrul istoric trebuie să-și păstreze o serie de funcțiuni bine determinate în viața de toate zilele a orașului, care în mod inevitabil va genera o circulație mai intensă, apare necesitatea degajării centrului istoric de circulația vehiculară intensă, deoarece trama stradală existentă nu poate face față circulației vehiculare moderne, mereu crescîndă, nici ca profile și nici ca trasee.

Ca soluții se preconizează, în general, limitarea circulației vehiculare din interiorul centrului istoric, de la caz la caz, în funcție de mărimea acestuia și de dimensiunile și importanța străzilor, fie prin eliminarea totală a circulației vehiculare, fie prin introducerea unor restricții (sens unic pe anumite străzi, acces rezervat numai pentru autoturisme sau numai pentru transportul în comun etc.), cît și prin scoaterea din centrul istoric a dotărilor care ar reclama o circulație vehiculară mai intensă. Apare deci indicat ca în centrul istoric să se mențină numai circulația vehiculară strict locală, redusă la minimum posibil, iar circulația majoră de traversare a orașului să fie dirijată spre o arteră tangentă centrului sau ocolitoare, pe care vor trebui să se găsească parcajele necesare, de la care va continua circulația pietonieră spre centrul istoric. Acestea, din necesitatea respectării raportului de mărimi și de compoziție arhitecturală ce trebuie să existe între om și cadrul arhitectural înconjurător, în funcție de mijlocul și viteza de deplasare utilizată în circulația urbană.

Un rol important în lucrările conferinței de la Varșovia l-au ocupat și problemele economice legate de centrele istorice tratate în ansamblul orașului contemporan. Au fost prezentați o serie de indici tehnico-economici, metodele de elaborare a acestora și metodele de evaluare a lucrărilor de restaurare și asanare a unor cartiere pe baza cărora se pot stabili eficiența și justificarea economică a lucrărilor propuse.

*

În încheierea proiectului de rezoluție a fost subliniată importanța colaborării internaționale în acest domeniu; alături de congresele de la Paris și Milano din anul 1957, conferința de la Varșovia din 1959 reprezintă o etapă fructuoasă în colaborarea internațională din acest domeniu.

Participanții la conferință și-au exprimat dorința ca următoarea conferință internațională să aibă loc în 1961, solicitînd totodată Iugoslavia, Italia și Cehoslovacia să preia sarcina de a organiza această conferință într-una din aceste țări.

arh. V. BILCIURESCU, arh. R. RĂU

СОДЕРЖАНИЕ

90 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ВЕЛИКОГО ЛЕНИНА (стр. 2)

ВАЖНЫЕ ДИРЕКТИВНЫЕ УКАЗАНИЯ ПО ПРОЕКТИРОВАНИЮ И СТРОИТЕЛЬСТВУ НОВЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ (стр. 4). Передовая статья журнала анализирует принципы, положенные в основу новых директивных указаний по проектированию жилых домов, строительство которых намечено на 1960 год. В этих директивах предусмотрено увеличение комфорта в новых квартирах и улучшение их выполнения, параллельно с дальнейшим снижением себестоимости.

МАГАЗИНЫ И РЕСТОРАНЫ

Арх. Д. Хардт — МАГАЗИНЫ СТОЛИЦЫ (стр. 6). Быстрое развитие промышленности предметов широкого потребления и товарооборота создало в последние годы необходимость строительства и оборудования значительного числа торговых помещений.

Впервые обрисовав создавшееся положение, автор статьи критически анализирует вопросы, выдвинутые проектированием, выполнением и внутренним оформлением новых магазинов, отмечая при этом меры, которые надлежит принять для устранения бытующих еще в этой области недостатков.

Г. Теодорашку, арх. Ал. Константинеску, А. Урикару — НОВЫЕ ФОРМЫ ТОРГОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ (стр. 12). В целях улучшения снабжения и обслуживания населения предметами широкого потребления в единицах торговли и общественного питания введены в последнее время новые формы обслуживания.

В статье изложены формы самообслуживания в области продовольствия, в единицах общественного питания (буфеты «Экспресс» и «линейно-конвейерная» система), как и продажа на базе открытого экспонирования товаров в области промышленных изделий. Журнал представляет далее ряд достижений — магазинов и ресторанов, оборудованных за последние годы:

ПАВИЛЬОН ОБРАЗЦОВ ТОВАРОВ (стр. 16).

ВИННЫЙ ПОГРЕБ «БЭНЯССКИЙ ЛЕС» (стр. 18).

МОЛОЧНАЯ ЗАКУСОЧНАЯ «ДОРНА» (стр. 19).

ЗАКУСОЧНАЯ «КАРПАТЫ» в ГОРОДЕ СТАЛИН (стр. 20).

НОВЫЕ РЕСТОРАНЫ В БУХАРЕСТЕ (стр. 21).

АГЕНТСТВО ВОЗДУШНОГО ТРАНСПОРТА «ТАРОМ» в БУХАРЕСТЕ (стр. 22).

НОВЫЕ БУХАРЕСТСКИЕ МАГАЗИНЫ (стр. 23).

НОВАЯ СТРОИТЕЛЬНАЯ ТЕХНИКА

Инж. М. Дример, арх. А. Кереаски, инж. М. Лазэр, арх. Е. Попеску — ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ КРУПНОПАНЕЛЬНОЕ ЗДАНИЕ (стр. 24). В статье представлен жилой дом, построенный в 1959 году в Бухаресте из несущих крупных панелей.

В этот дом, состоящий из полуподвала и пяти этажей, входят 40 квартир в 1 или 2 комнаты.

На базе подобного же проекта в городе Сталин строится жилой квартал — общей сложностью 700 квартир.

Арх. Л. Гарчия — СТРОИТЕЛЬСТВО ИЗ МОНОЛИТНОГО БЕТОНА, УЛОЖЕННОГО В ОПАЛУБКИ ШТУКАТУРКА (стр. 29). В целях уменьшения веса в строительстве и использования более дешевых материалов, в Бухаресте в порядке эксперимента предпринято строительство жилых домов из монолитного бетона, уложенного в гипсовые опалубки-штукатурка. Проект этих домов разработан арх. Д. Йовэнеску и инж. В. Бусуйоком.

Внешние и внутренние стены были отлиты из полукомпактного бетона в гипсовые опалубки, образующие в то же время и штукатурку; перекрытия из монолитного железобетона были уложены в штукатурные опалубки типа Пфейфер, также гипсовые.

На фасадах сохранена видимая строительная система.

Арх. Е. Вернеску, инж. Г. Аснаворьян, инж. Л. Антохие — НОВЫЕ СПОСОБЫ ВЫПОЛНЕНИЯ И ОТДЕЛКИ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ ОДНОГО ЖИЛОГО ДОМА В БУХАРЕСТЕ (стр. 32). В порядке испытания более эффективных строительных методов при сооружении жилых домов в несколько этажей, в Бухаресте был проектирован и построен семиэтажный дом.

Структура сопротивления этого здания монолитная, бетон уложен в инвентарные опалубки, что обеспечивает чрезвычайно быстрые темпы их снятия.

Внешняя кладка выполнена путем комбинирования различных керамических элементов, а внутренняя — при помощи плиток из гипса или экспандированной глины.

Арх. К. Лэзэреску — АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И МАТЕРИАЛЫ ПРИ ОТДЕЛКЕ ЖИЛЫХ ДОМОВ (I) (стр. 34). Статья посвящена вопросам, встающим при использовании для отделки домов новых материалов, открывающих широкие перспективы в области снижения себестоимости строительства и достижения повышенного комфорта.

В материале, опубликованном в этом номере журнала, говорится о возможностях снижения себестоимости отделки вообще, а затем и о новых материалах, использующихся для оштукатурки внутренних и внешних стен, как и для полов и внутренней облицовки в ванных и сантехнических узлов.

В основу этой статьи лег опыт, накопленный на различных стройках страны, как и специальные работы Института по проектированию строительства и строительных материалов (ИПКМК) и рефераты, представленные на совещании Научного общества инженеров и техников (АСИТ) по этим вопросам.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Арх. В. Матюшов — ПРОЕКТЫ И ДИРЕКТИВНЫЕ ЭСКИЗЫ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА СТОЛОВЫХ (стр. 38). Труд этот, разработанный в 1959 году Институт научных исследований по вопросам архитектуры и планировки (ИСКАС) и Проектным институтом типового строительства (ИПКТ), основан на опыте, приобретенном за последние годы в области проектирования, строительства и эксплуатации многочисленных столовых РНР. Цель его — обеспечить ряд однородных столовых различной вместимости, соответствующих современным техническим и экономическим требованиям.

Арх. Аурелия Теодореску, арх. К. Борча — КРИТИЧЕСКИЕ ЗАМЕЧАНИЯ В СВЯЗИ С ИЗУЧЕНИЕМ СТРОИТЕЛЬСТВА СТОЛОВЫХ (стр. 41). В статье анализируется вышеупомянутый труд, причем, в основном, решения считаются соответствующими с точки зрения функциональной и экономической.

Далее отмечается ряд недостатков, главным образом в соотношении размеров отдельных помещений для столовых различных типов; часть этих недостатков, однако, может быть устранена на последующих этапах.

Арх. Михай Энеску — ТИПОВАЯ МЕБЕЛЬ ДЛЯ ЖИЛЫХ ДОМОВ (стр. 43). Основная цель этого труда, вкратце изложенного в настоящей статье, — научно определить минимальные габариты мебели, используемой площади и проходов, как и размеры оснащения жилых домов всем необходимым для обихода.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

А. Власов, действительный член АС и А СССР — НАПРАВЛЕННОСТЬ СОВЕТСКОЙ АРХИТЕКТУРЫ В УСЛОВИЯХ ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИАЛИЗАЦИИ СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 48) Выдержки из статьи, опубликованной в журнале «АРХИТЕКТУРА СССР» № 1/1960.

АРХ. И. СИЛБАН (стр. 53).

ХРОНИКА (стр. 54) содержит краткий отчет о Международном совещании, состоявшемся в Варшаве 7—18 октября 1959 г. на тему «Развитие современного города и вопросы его исторических центров», как и сведения о деятельности Союза архитекторов РНР в январе, феврале и марте э.г.

SOMMAIRE

90 ANS DEPUIS LA NAISSANCE DE LÉNINE (p. 2)

IMPORTANTES DIRECTIVES POUR L'ÉLABORATION DES PROJETS ET L'EXÉCUTION DE NOUVEAUX LOGEMENTS (p. 4) L'éditorial de la revue analyse les principes qui sont à la base des nouvelles directives concernant l'élaboration des projets des immeubles de logements qui seront bâtis en 1960. Ces directives prévoient l'amélioration du confort des nouveaux appartements ainsi que de leur exécution, parallèlement avec la baisse continuelle de leur prix de revient.

MAGASINS ET RESTAURANTS

D. Hardt, architecte — LES MAGASINS DE LA CAPITALE (p. 6) Le développement rapide de l'industrie des biens de consommation et de la circulation des marchandises a mené, ces dernières années, à la nécessité de construire et d'aménager un grand nombre de magasins.

Après une courte présentation de la situation existante, l'article fait une analyse critique des problèmes présentés par l'élaboration des projets, l'exécution et la décoration intérieure des nouveaux magasins, tout en relevant les mesures qui doivent être prises pour liquider les défauts qui existent encore dans ce domaine.

Gh. Teodoraşco, Al. Constantinesco, architecte, A. Uricaru — NOUVELLES FORMES DE SERVICE DANS LE COMMERCE (p. 12) En vue de l'amélioration de l'approvisionnement de la population avec des articles de consommation courante, de nouvelles formes de service ont été introduites récemment dans les magasins et restaurants.

L'article décrit les formes de self-service dans le secteur alimentaire et dans les restaurants (buffets «express» et système «liniaire sur bande») ainsi que la vente par étalage ouvert des marchandises dans le secteur industriel.

La revue présente ensuite quelques magasins et restaurants aménagés ces dernières années.

PAVILLON POUR LA PRÉSENTATION D'ÉCHANTILLONS DE MARCHANDISES (p. 16)

LA CAVE À VIN «PĂDUREA BĂNEASA» (p. 18)

LACTO-BAR «DORNA» (p. 19)

LE BUFFET «CARPAŢI» DE LA VILLE STALINE (p. 20)

NOUVEAUX RESTAURANTS À BUCAREST (p. 21)

L'AGENCE TAROM À BUCAREST (p. 22)

NOUVEAUX MAGASINS À BUCAREST (p. 23)

LA TECHNIQUE NOUVELLE DE LA CONSTRUCTION

M. Drimer, ingénieur, A. Kereaski, architecte, M. Lazăr, ingénieur, E. Popesco, architecte — UNE BÂTISSE EXPÉRIMENTALE EN GRANDS PANNEAUX (p. 24) L'article présente un immeuble de logements en grands panneaux portants, exécuté à Bucarest en 1959.

L'immeuble comprend un sous-sol, rez-de-chaussée et quatre étages avec 40 appartements à une et deux pièces.

En prenant comme base un projet semblable, on est en train d'exécuter à la ville Staline un quartier de logements comprenant 700 appartements.

L. Garcia, architecte — CONSTRUCTIONS EN BÉTON MONOLYTHE COULÉ EN ENDUIT-COFFRAGE (p. 29) En vue de la réduction du poids des constructions et de l'utilisation des matériaux meilleur marché, l'on a expérimenté à Bucarest des constructions de logements en béton armé monolythe coulé en enduit-coffrage en plâtre. Le projet pour ces logements a été élaboré par D. Iovanesco, architecte et V. Busuioc, ingénieur.

Les murs extérieurs et intérieurs ont été coulés en béton semi-compact dans des coffrages de plâtre formant en même temps l'enduit; les planchers, exécutés en béton armé monolythe, ont été coulés en enduit-coffrage genre Pfeifer, toujours en plâtre.

En ce qui concerne les façades, le système constructif a été gardé apparent.

E. Vernesco, architecte, G. Asnavorian, L. Antohie, ingénieurs — NOUVEAUX PROCÉDÉS D'EXÉCUTION ET FINISSAGE D'UN BLOC DE LOGEMENTS À BUCAREST (p. 32) Désirant expérimenter quelques méthodes de construction plus efficaces pour les immeubles de logements à plusieurs niveaux, l'on a élaboré et exécuté à Bucarest un immeuble à rez-de-chaussée et six étages.

La structure de résistance de cette bâtisse est monolythe, coulée en coffrages réutilisables permettant un rythme très rapide de décoffrage.

La maçonnerie extérieure est réalisée en combinant des céramiques différentes; quant à l'intérieur il est réalisé en plaques de plâtre ou argile expansée.

C. Lazaresco, architecte — PROBLÈMES ET MATÉRIAUX ACTUELS DANS LE FINISSAGE DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS (I) (p. 34) L'article est consacré aux problèmes de l'utilisation des matériaux nouveaux dans le finissage des constructions, matériaux qui ouvrent de grandes perspectives de réduction du prix de revient et de plus grand confort.

Dans la partie de l'article publiée dans le numéro présent de notre revue, on parle, en général, des possibilités de réduction du prix de revient du finissage, en passant ensuite aux nouveaux matériaux utilisés pour la maçonnerie des murs intérieurs et extérieurs, aux matériaux pour planchers et pour les placages intérieurs, salles de bains et groupes sanitaires.

L'article prend pour base l'expérience obtenue sur différents chantiers du pays, les ouvrages de spécialité de l'I.P.C.M.C. (l'Institut pour projets de constructions et matériaux de construction) et les travaux présentés à une conférence de l'A.S.I.T. (l'Association scientifique des ingénieurs et techniciens) sur ce thème.

PROJETS-TYPE

V. Matiuşov, architecte — ÉTUDES ET ESQUISSES DIRECTIVES POUR CANTINES (p. 38) Cette étude faite en 1959 par l'I.S.C.A.S.-I.P.C.T. (l'Institut d'études, recherches et projets d'architecture et urbanisme — l'Institut pour projets de constructions types) a pour base l'expérience acquise ces dernières année par l'élaboration, la construction et l'exploitation d'un grand nombre de cantines dans la R.P.R. Le but de cette étude est d'assurer une série unitaire de cantines à capacités variées, qui correspondent aux exigences techniques-économiques actuelles.

Aurelia Teodoresco, C. Borcea, architectes — OBSERVATIONS CRITIQUES SUR L'ÉTUDE POUR CANTINES (p. 41) L'article analyse l'étude précitée en constatant qu'en général les solutions sont satisfaisantes tant du point de vue fonctionnel, qu'économiquement.

On y signale ensuite quelques défauts, surtout dans l'équilibre des dimensions de quelques pièces pour différents types de cantines; ces défauts peuvent toutefois être partiellement remédiés dans les phases suivantes.

Mihai Enesco, architecte — MEUBLES-TYPE POUR LOGEMENTS (p. 43) L'objectif principal de cette étude, exposé brièvement dans le présent article, a été de déterminer scientifiquement les gabarits minimums des meubles, des espaces d'utilisation et de circulation, ainsi que les barèmes d'équipement ménager des logements.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

A. Vlasov — L'ORIENTATION DE L'ARCHITECTURE SOVIÉTIQUE DANS LES CONDITIONS DU DÉVELOPPEMENT CONTINUEL DE L'INDUSTRIALISATION DES CONSTRUCTIONS (p. 48) Extraits de l'article paru dans le No. 1/1960 de la revue «l'Architecture de l'URSS».

I. SILVAN, ARCHITECTE (p. 53)

La CHRONIQUE (p. 54) comprend un court compte-rendu sur la Conférence internationale qui a eu lieu à Varsovie entre le 7 et le 18 octobre, 1959 sur le thème du «Développement de la ville contemporaine et les problèmes de ses centres historiques», ainsi que des informations de l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. en janvier, février et mars 1960.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

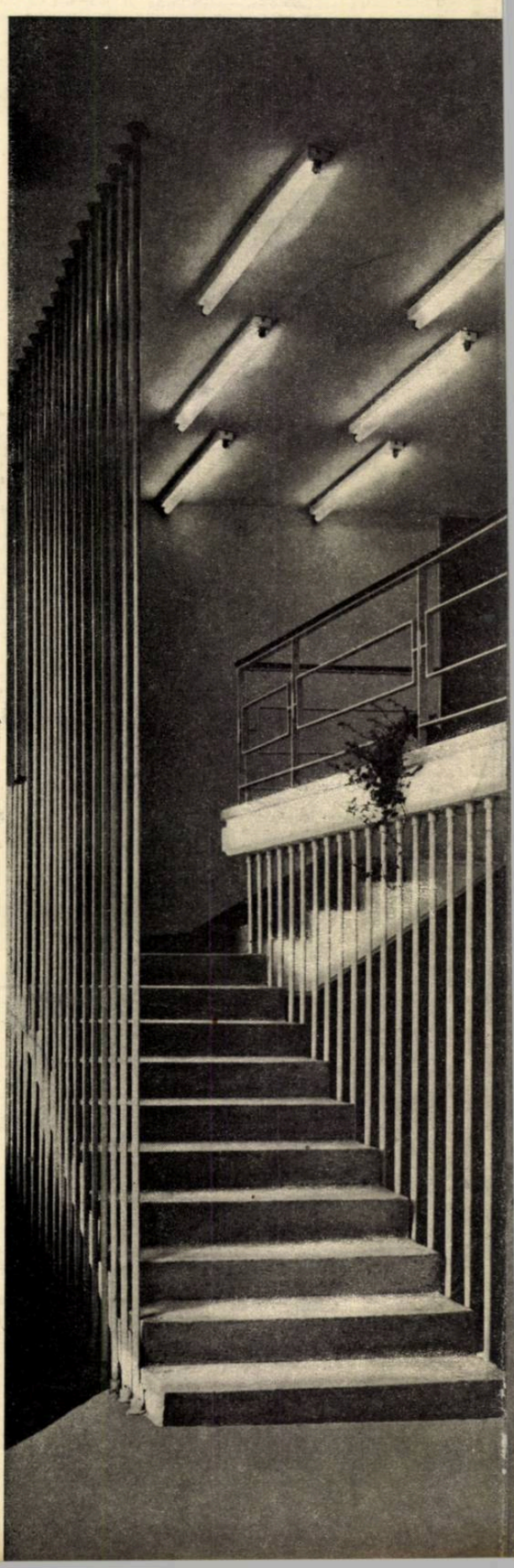

REDACŢIA : BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAŢIA REVISTEI BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4 Bucureşti

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 3 (64) • MAI – IUNIE • 1960

ARHITECTURA R.P.R.

3
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacţie:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petraşcu

Redacţia: Bucureşti — Raionul I. V. Stalin — str. Episcopiei nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 3 (64) MAI — IUNIE 1960

2 Un măreţ program de construcţii

6 Monumentul lui V. I. Lenin din Bucureşti

NOUA SALĂ A PALATULUI R.P.R.

Prof. arh. H. Maicu
8 Noua sală a Palatului R.P.R.

Ing. A. Băilescu, ing. A. Necşulea, ing. G. Hochmeister, ing. W. Issel, ing. V. Munteanu, ing. C. Bărdeanu
29 Instalaţiile noii săli a Palatului R.P.R.

★

34 Academicianul arh. Duiliu Marcu la 75 de ani de viaţă şi 50 de ani de activitate

ACTIVITATEA DE PROIECTARE ÎN REGIUNILE ŢĂRII

Arh. I. Bărăscu
REGIUNEA CLUJ 36 Din activitatea I.R.P. Cluj în anul 1959

37 Bloc de locuinţe pe strada 23 August nr. 12 — Cluj

Arh. Al. Nemeş
38 Sistematizarea pieţei Mihai Viteazul din Cluj

Arh. R. Rău
39 Unele observaţii critice

40 Bloc de locuinţe pe strada Dubălari — Cluj

40 Bloc de locuinţe în piaţa Mihai Viteazul nr. 9 A — Cluj

41 Bloc de locuinţe pe strada Horia nr. 112 — Cluj

42 Hală de desfacere a produselor alimentare la Cluj

Arh. A. Ereţian
REGIUNEA STALIN 44 Din activitatea I.R.P. Stalin în anul 1959

44 Blocuri de locuinţe în regiunea Stalin

45 Bloc de locuinţe pe strada Lazăr Cernescu — Oraşul Stalin

45 Bloc de locuinţe pe strada Dimitrov nr. 5 — Sibiu

46 Piaţă de legume la Sighişoara

46 Blocuri în piaţa Strungul — Oraşul Stalin

47 Bloc de locuinţe pe strada Pictor Pop nr. 10 — Oraşul Stalin

48 Ştrand la Poiana Stalin

49 Piaţă alimentară la Tîrnăveni

Arh. C. Lăzărescu
MATERIALE NOI ÎN CONSTRUCŢIE 50 Probleme şi materiale actuale în finisarea construcţiilor de locuinţe (II)

CRONICA 51 Din activitatea Uniunii Arhitecţilor

Coperta: Noua sală a Palatului R.P.R. — Vedere exterioară

UN MĂREŢ PROGRAM DE CONSTRUCŢII

EXTRASE DIN PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI AL III-LEA AL P.M.R. PENTRU PLANUL DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAŢIONALE PE ANII 1960 – 1965 ŞI PENTRU PROGRAMUL ECONOMIC DE PERSPECTIVĂ

În perioada care a trecut de la Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Romîn, oamenii muncii din Republica Populară Romînă au obţinut realizări de însemnătate istorică în opera de construire a socialismului.

Această perioadă se caracterizează prin creşterea continuă a forţelor de producţie, lărgirea şi consolidarea relaţiilor de producţie socialiste, dezvoltarea proporţională a economiei naţionale pe o linie mereu ascendentă şi, pe această bază, ridicarea nivelului de trai material şi cultural al poporului muncitor.

Succesele dobîndite confirmă justeţea liniei generale a partidului nostru bazată pe aplicarea neabătută a învăţăturii marxist-leniniste, care arată că singura cale de făurire a orînduirii socialiste este industrializarea socialistă, dezvoltarea cu precădere a industriei grele şi îndeosebi a industriei constructoare de maşini, transformarea socialistă a agriculturii, revoluţia culturală.

Rezultatele obţinute pînă acum şi perspectivele construcţiei socialiste au dat un mare avînt iniţiativei creatoare a clasei muncitoare, a ţărănimii muncitoare, a intelectualităţii, care, prin energia şi străduinţele lor pline de abnegaţie, au înfăptuit cu succes sarcinile trasate prin Directivele Congresului al II-lea al partidului pentru dezvoltarea economiei naţionale în anii 1956-1960.

Planurile anuale de dezvoltare a economiei naţionale în perioada 1956—1959 au fost îndeplinite şi depăşite an de an, iar în primul trimestru al anului 1960 planul producţiei globale industriale a fost depăşit cu 4 la sută, ceea ce arată că există condiţii pentru îndeplinirea şi depăşirea planului pe întregul an. **Producţia globală industrială va fi cu 65 la sută mai mare în 1960 faţă de 1955, realizîndu-se cu succes sarcina trasată de Congresul al II-lea cu privire la creşterea producţiei industriale cu 60—65 la sută.**

Producţia globală industrială a înregistrat în anii 1956—1959 un ritm mediu anual de creştere de 10 la sută, iar în anul 1960, potrivit planului, producţia industrială va spori cu 14 la sută, VOLUMUL PRODUCŢIEI INDUSTRIALE VA FI, ÎN ACEST AN, DE 5 ORI MAI MARE DECÎT ÎN 1938.

Cele mai de seamă realizări au fost dobîndite în ramurile principale ale industriei, de care depinde mersul înainte al întregii economii naţionale.

În anul 1960, industria siderurgică produce faţă de anul 1955 de peste 2 ori mai mult oţel, de peste 2 ori mai multe laminate finite pline, de 4,8 ori mai multe ţevi de oţel, de peste 5,6 ori mai mult cocs metalurgic.

Industria construcţiilor de maşini şi a prelucrării metalelor, care stă la baza înzestrării tehnice a tuturor ramurilor economiei naţionale, produce anul acesta de peste 2 ori mai mult decît în 1955; nivelul prevăzut pentru 1960 a fost atins încă în 1959.

În industria chimică, producţia creşte de 2,3 ori faţă de 1955; este în plină dezvoltare producţia de îngrăşăminte chimice, fire şi fibre sintetice, mase plastice şi alte produse chimice; sînt în curs de construire şi montaj mari complexe ale industriei chimice, dotate cu tehnica cea mai modernă şi bazate pe valorificarea superioară a resurselor naturale ale solului şi subsolului ţării noastre.

Un succes însemnat al oamenilor muncii îl constituie îndeplinirea cu aproape un an mai devreme a prevederilor planului de electrificare elaborat de partid pentru etapa de 10 ani, 1951—1960. Producţia de energie electrică a crescut de la 2,1 miliarde kWh în 1950, la 7,7 miliarde kWh în 1960, depăşind cu 10 la sută prevederile planului de electrificare.

Realizări de mare însemnătate pentru ridicarea bunăstării celor ce muncesc au fost obţinute în industria bunurilor de larg consum. În comparaţie cu anul 1955, în 1960 producţia de confecţii va creşte cu circa 36 la sută, tricotaje de lînă cu 66 la sută, tricotaje de bumbac cu 37 la sută, încălţăminte cu 62 la sută, unt şi brînzeturi de peste 2 ori, mobilă de 2,5 ori. Producţia de ulei şi de zahăr va fi în anul 1960 de aproape două ori şi jumătate mai mare decît în 1955.

În anii 1956—1959 au intrat în funcţiune, în industria republicană şi locală, 101 întreprinderi noi, 93 de secţii noi, iar 294 de întreprinderi existente au fost reutilate şi dezvoltate.

Ca urmare a dotării a numeroase întreprinderi cu utilaj modern şi a ridicării nivelului de calificare al muncitorilor, mai mult de trei sferturi din sporul producţiei industriale a fost obţinut pe seama creşterii productivităţii muncii. **Pe ansamblul industriei socialiste, productivitatea muncii creşte în 1960 faţă de 1955 cu 48 la sută, realizîndu-se în perioada 1956—1960 un ritm mediu anual de creştere de peste 8 la sută.** În mod deosebit a sporit productivitatea muncii în industria construcţiilor de maşini şi în industria chimică, ramuri în care creşterea în 1959 faţă de 1955 a fost de 56 la sută, respectiv 60 la sută. Datorită sporirii productivităţii şi eforturilor depuse de oamenii muncii în lupta pentru economii de fonduri materiale şi băneşti, preţul de cost în industria republicană a scăzut cu circa 12 la sută în anii 1956—1959.

Transformări de însemnătate istorică au avut loc în agricultură. **Sarcina trasată de Congresul al II-lea al partidului ca în 1960 sectorul socialist din agricultură să fie preponderent ca suprafaţă şi ca producţie-marfă a fost realizată încă de la sfîrşitul anului 1959. Sectorul socialist din agricultură — gospodării de stat, gospodării colective şi întovărăşiri agricole — cuprindea la 1 martie a.c., în total, 77 la sută din suprafaţa arabilă a ţării; peste 76 la sută din totalul familiilor ţărăneşti sînt cuprinse în gospodării agricole colective şi întovărăşiri.**

Pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, statul democrat-popular a acordat un puternic ajutor prin investiţii care s-au ridicat la aproape 8,6 miliarde de lei în anii 1956—1959. Faţă de 30.500 de tractoare convenţionale în 1955, agricultura va dispune la sfîrşitul anului 1960 de 62.650, depăşindu-se cu 25.650 de tractoare convenţionale prevederile Directivelor, precum şi de 17.400 de combine pentru păioase şi alte mii de maşini agricole.

Producţia globablă agricolă a înregistrat, în ultimii şase ani, un spor mediu anual de 4,2 la sută. În 1959, sectorul socialist, care la începutul campaniei agricole de vară cuprindea 67 la sută din suprafaţa arabilă, a asigurat 75 la sută din fondul central al statului la grîu, peste 60 la sută la porumb, 66 la sută la floarea-soarelui, circa 90 la sută la sfecla de zahăr.

Datorită creşterii producţiei agricole globale şi a producţiei agricole-marfă, este pe deplin asigurată aprovizionarea populaţiei cu pîine, carne, grăsimi, legume şi alte produse agroalimentare, precum şi aprovizionarea industriei cu materii prime agricole; totodată, au crescut continuu rezervele de produse agricole ale statului.

Corespunzător cu dezvoltarea continuă a economiei naţionale, traficul total de mărfuri a crescut în anii 1956—1960 cu aproape 30 la sută, din care pe calea ferată cu 22 la sută, iar în transporturile auto de 2,4 ori.

S-a continuat îmbunătăţirea repartizării teritoriale a forţelor de producţie, în vederea ridicării regiunilor rămase în urmă.

Întărirea continuă a economiei naţionale îşi găseşte expresia şi în faptul că bugetul statului se încheie în fiecare an cu excedente, circulaţia băneaască este sănătoasă, creşte puterea de cumpărare a leului, se dezvoltă comerţul exterior, iar balanţa de plăţi externe este echilibrată. **Venitul naţional va fi în 1960 de circa 1,4 ori mai mare decît în 1955 şi de aproximativ 2,7 ori mai mare decît în 1938.**

Îmbunătăţirea salarizării, mărirea pensiilor, scutirile şi reducerile de impozite, acordarea alocaţiilor de stat pentru copii au determinat creşterea veniturilor băneşti ale salariaţilor în 1959 cu mai mult de 10 miliarde lei faţă de 1955. **Sarcina cu privire la creşterea salariului real cu 30 la sută în 1960 faţă de 1955, trasată de Congresul al II-lea al partidului, a fost îndeplinită şi depăşită, realizîndu-se încă în 1959 o creştere de 33 la sută.** În vederea îmbunătăţirii condiţiilor de locuit ale salariaţilor, statul a alocat în anii 1956—1960 pentru construcţii de locuinţe fonduri în sumă totală de circa 5 miliarde de lei, din care s-au construit, pînă la sfîrşitul anului 1959, un număr de peste 63.000 de apartamente. Pentru anul 1960 se prevede darea în folosinţă a unui număr de încă 31.000 de apartamente, depăşindu-se cu peste 16.000 de apartamente prevederile Directivelor Congresului al II-lea al partidului.

Ca urmare a procesului de transformare socialistă a agriculturii şi a dezvoltării schimbului între oraş şi sat, a crescut nivelul de trai material şi cultural al ţărănimii muncitoare. **Veniturile ţărănimii, provenite din valorificarea produselor agricole către stat prin contractări şi achiziţii la preţuri remuneratorii, au sporit în 1959 cu 30 la sută faţă de 1955.** La aceasta trebuie să se mai adauge veniturile băneşti rezultate din vînzările pe care ţărănimea le face direct la piaţă, precum şi cantităţile sporite de produse consumate în gospodărie. În anii 1955—1959 s-au construit în mediul rural circa 330.000 de locuinţe.

Cheltuielile social-culturale ale statului cresc de la 6,8 miliarde de lei în 1955, la 13,4 miliarde de lei în 1960, din care pentru învăţămînt şi cultură 4,3 miliarde de lei, pentru ocrotirea sănătăţii şi prevederi sociale 4 miliarde de lei.

Volumul de desfacere a mărfurilor cu amănuntul prin comerţul socialist va creşte, potrivit planului pe 1960, cu 52 la sută faţă de 1955. La principalele produse desfacerea mărfurilor către populaţie va creşte în 1960 faţă de 1955, cu circa 68 la sută la carne şi preparate de carne, cu aproape 70 la sută la grăsimi, cu 63 la sută la zahăr şi produse zaharoase, cu circa 136 la sută la lapte, cu circa 31 la sută la ţesături şi confecţii de bumbac şi lînă, cu peste 116 la sută la încălţăminte de piele.

Pentru îmbunătăţirea deservirii populaţiei cu mărfuri, reţeaua de desfacere a crescut cu aproape 6000 de unităţi comerciale.

La obţinerea succeselor poporului romîn pe frontul construcţiei socialiste un rol deosebit de important îl are puternicul sprijin economic, tehnic şi ştiinţific pe care ni-l acordă Uniunea Sovietică, relaţiile de colaborare şi într-ajutorare tovărăşească statornicite între ţările lagărului socialist.

Îndeplinirea prevederilor Directivelor celui de-al II-lea Congres al partidului a creat baza tehnică-materială necesară pentru progresul continuu, într-un ritm şi mai înalt, al întregii economii naţionale în anii următori.

I

PLANUL DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAȚIONALE PE ANII 1960—1965

SARCINA FUNDAMENTALĂ A PLANULUI ECONOMIC PE PERIOADA DE ȘASE ANI, 1960—1965, ESTE DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICE-MATERIALE A SOCIALISMULUI, CREȘTEREA RAPIDĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE, ÎN VEDEREA DESĂVÎRȘIRII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ.

PRIN ÎNCHEIEREA COLECTIVIZĂRII AGRICULTURII, RELAȚIILE DE PRODUCȚIE SOCIALISTE VOR CUPRINDE ÎNTREAGA ECONOMIE NAȚIONALĂ CARE VA CĂPĂTA ASTFEL UN CARACTER UNITAR.

Planul economic pe anii 1960—1965, asigurînd în continuare dezvoltarea proporțională, armonioasă a întregii economii, va avea următoarele obiective principale:

1. Concentrarea și pe viitor a principalelor eforturi în direcția industrializării socialiste; dezvoltarea cu prioritate a industriei grele, cu pivotul ei, industria constructoare de mașini, care să asigure creșterea în ritm susținut a tuturor ramurilor economiei naționale.

O deosebită atenție se va acorda dezvoltării resurselor energetice, precum și bazei de materii prime, în scopul prelucrării și valorificării ei superioare.

2. Lărgirea și consolidarea relațiilor de producție socialiste la sate, încheindu-se în această perioadă procesul de transformare socialistă a agriculturii.

Dezvoltarea economică a gospodăriilor agricole colective va crea noi condiții favorabile pentru mecanizarea și chimizarea agriculturii, pentru folosirea deplină și cît mai rațională a pămîntului, pentru dezvoltarea multilaterală a producției agricole vegetale și animale.

3. Introducerea pe scară tot mai largă a cuceririlor tehnicii și științei mondiale în toate ramurile economiei naționale, în scopul creșterii productivității muncii, reducerii prețului de cost și îmbunătățirii continue a calității produselor.

4. Ridicarea în continuare a economiei regiunilor și raioanelor mai puțin dezvoltate.

La amplasarea noilor construcții industriale vor trebui avute în vedere: obținerea eficienței economice maxime, prin folosirea condițiilor economice și naturale favorabile ale fiecărei regiuni; folosirea mai completă a resurselor naturale; apropierea industriei de baza de materii prime și centrele de consum; crearea unei baze industriale în orașele lipsite de industrie sau slab industrializate; folosirea cît mai judicioasă a forței de muncă în toate regiunile țării.

5. Sporirea venitului național, ca urmare a dezvoltării economiei naționale și, pe această bază, asigurarea fondului de acumulare necesar reproducției socialiste lărgite și creșterea fondului de consum destinat **îmbunătățirii continue a nivelului de trai** al oamenilor muncii.

. . . . .

INDUSTRIA

1. VALOAREA PRODUCȚIEI GLOBALE INDUSTRIALE VA FI ÎN ANUL 1965 DE APROXIMATIV 2,1 ORI MAI MARE DECÎT ÎN 1959, CORESPUNZÎND CU UN RITM MEDIU ANUAL DE CREȘTERE DE CIRCA 13 LA SUTĂ.

Producția industriei mijloacelor de producție (grupa A) va crește în 1965 de circa 2,2 ori față de 1959, iar producția industriei bunurilor de consum (grupa B) va crește de circa 2 ori.

Pentru asigurarea ritmului intens de dezvoltare a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, principalele eforturi se vor îndrepta spre siderurgie, construcția de mașini, energie electrică, industria chimică, precum și spre intensificarea lucrărilor de descoperire a noi zăcăminte care să lărgească baza de materii prime.

. . . . .

Obiectivul industrial cel mai important în perioada 1960—1965, pentru realizarea căruia vor fi concentrate însemnate mijloace financiare și cele mai bune forțe tehnice și organizatorice, este construcția noului combinat siderurgic la Galați, pîrghie hotărîtoare în dezvoltarea întregii economii naționale în anii următori. Primele capacități ale acestui centru siderurgic vor fi puse în funcțiune în 1965, urmînd ca treptat să se atingă, spre anul 1970, capacitatea prevăzută de circa 4 milioane de tone de oțel anual.

. . . . .

Pentru industria materialelor de construcții se va însuși fabricația de tipuri moderne de linii de ciment și de alte materiale; pentru exploatarea și industrializarea lemnului, se vor produce utilaje necesare fabricilor de placaje, de plăci aglomerate și fibro-lemnoase, de mobilă, gatere și fierăstraie.

Pentru **industria construcțiilor** se va însuși producția de macarale turn de 40 și 100 de tone metri, vibratoare pentru beton, remorci speciale de transport, autovehicule și vagoane pentru transportul cimentului, excavatoare și altele.

. . . . .

Producția de mase plastice și rășini sintetice va ajunge la peste 95.000 de tone în 1965, lărgindu-se sortimentul, astfel încît cel puțin 30 la sută din producția totală să fie utilizată pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase și 20 la sută în industria lemnului și mobilei. În cadrul producției de mase plastice și rășini sintetice se va dezvolta cu precădere fabricarea policlorurii de vinil, a polietilenei, precum și a unor rășini sintetice necesare industriei prelucrării lemnului.

. . . . .

10. În vederea asigurării bazei materiale pentru realizarea volumului sporit de construcții industriale, locuințe, drumuri etc. și satisfacerii mai depline a necesităților gospodărești ale populației, **producția INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII urmează să crească de circa 2 ori în 1965 față de 1959.** Se va dezvolta în special producția materialelor care condiționează intensificarea industrializării execuției, ușurarea greutății construcțiilor și îmbunătățirea calității lucrărilor.

Producția de ciment va fi în 1965 de circa 6,5 milioane de tone, adică de aproximativ 2,3 ori mai mare față de 1959.

În scopul accelerării ritmului de execuție a lucrărilor de construcții și al dezvoltării producției de beton prefabricat și precomprimat, industria cimentului va produce cantități sporite de sortimente superioare de ciment și cu rezistențe inițiale mari.

Din sporul producției de ciment prevăzut în anul 1965 față de 1959, peste 50 la sută se va obține pe calea îmbunătățirii indicilor de utilizare a instalațiilor existente și prin dezvoltarea fabricilor de la Fieni, Turda, Bicaz și Medgidia.

Se vor pune în funcțiune 3 fabrici noi de ciment. Liniile tehnologice cu care vor fi dotate întreprinderile noi, precum și cele prevăzute pentru extinderea întreprinderilor existente, vor fi de mare capacitate, avînd indici tehnico-economici ridicați, la nivelul tehnicii moderne.

În scopul intensificării procesului de industrializare a construcțiilor și al reducerii prețului lor de cost, se va ajunge în 1965 la o producție de prefabricate din beton armat de cel puțin 1,2 milioane m³. Sporul producției de prefabricate se va obține cu precădere în unitățile industriale, mărindu-se ponderea elementelor de construcții tipizate și reducîndu-se numărul sortimentelor, în vederea obținerii unor serii din ce în ce mai mari.

Producția de materiale de zidărie va crește de circa 1,5 ori, în special prin sporirea producției de materiale ușoare de zidărie, a căror pondere în producția totală trebuie să crească de la circa 13 la sută în 1959, la circa 60 la sută în 1965.

Producția de materiale de învelitori va crește de aproape 1,7 ori. Sporul de producție este prevăzut să se obțină în proporție de 75 la sută pe seama utilizării mai bune a capacităților în funcțiune și a dezvoltării fabricilor existente.

Corespunzător dezvoltării producției siderurgice, de ciment, sticlă etc., se va asigura în 1965 o producție de circa 300 mii tone cărămizi refractare, față de 182 mii tone în 1959, astfel încît să se acopere din producția internă necesarul de cărămizi șamot și circa 90 la sută din cărămizile silica.

. . . . .

În vederea asigurării cu materiale de instalații a volumului sporit de construcții și în special de locuințe, producția de radiatoare va crește în 1965 față de 1959, de aproape 4 ori, la armături de peste 2,5 ori, la băi de peste 6 ori. Un accent deosebit se va pune pe îmbunătățirea calității materialelor de instalații.

11. Sarcina principală în sectorul **ECONOMIEI FORESTIERE** este îngrijirea și exploatarea rațională a fondului forestier, continuarea lucrărilor de împăduriri și a mecanizării exploatărilor forestiere, valorificarea superioară a lemnului și concentrarea producției în întreprinderi moderne de cherestea, placaj, furnir, plăci fibrolemnoase și plăci aglomerate, parchete, mobilă și alte articole de larg consum. Valoarea ce se va obține pe m.c. masă lemnoasă exploatată va crește în 1965 cu circa 80 la sută față de 1959.

. . . . .

Producția principalelor produse ale industriei lemnului va crește în 1965 față de 1959 la placaj de peste 4 ori, la mobilă de circa 3 ori și se vor produce în 1965 peste 300.000 de tone de plăci aglomerate și fibrolemnoase.

. . . . .

15. Se prevede ca producția globală a INDUSTRIEI STICLEI ȘI A CERAMICII FINE să crească de circa 2,2 ori în 1965 față de 1959.

Corespunzător cu creșterea volumului de construcții industriale și de locuințe, producția de geamuri va crește de circa 2,7 ori, iar producția de obiecte din faianță de 3,3 ori.

. . . . .

Se va construi o fabrică de geamuri, care va produce circa 10 milioane m².

. . . . .

AGRICULTURA

1. PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ va crește pînă în anul 1965 cu 70—80 la sută față de anul 1959.

În această perioadă se prevede încheierea procesului de colectivizare a agriculturii.

. . . . .

TRANSPORTURI ȘI TELECOMUNICAȚII

. . . . .

Pentru asigurarea traficului sporit de mărfuri și călători între Dobrogea și restul țării, se vor executa lucrări de consolidare a podurilor dunărene, dublîndu-se totodată linia Fetești—Podul Borcea.

. . . . .

În această perioadă se vor moderniza peste 4.300 km de drumuri naționale și de interes local, astfel ca la sfîrșitul anului 1965 să fie modernizate peste 75 la sută din drumurile naționale actuale.

Se va începe construcția unui pod peste Dunăre, la Hîrșova.

. . . . .

INVESTIȚII — CONSTRUCȚII

Pentru a se asigura dezvoltarea forțelor de producție în ritmul și la nivelul prevăzut și ținînd seama de creșterea treptată a resurselor materiale și financiare, SE PREVEDE PENTRU PERIOADA 1960—1965 UN VOLUM DE INVESTIȚII DIN FONDURILE STATULUI DE 170—180 DE MILIARDE DE LEI, DE CIRCA DOUĂ ORI MAI MARE FAȚĂ DE PERIOADA 1954—1959. Se prevede că gospodăriile agricole colective, cooperația meșteșugărească și cooperația de consum vor realiza din fonduri proprii pentru nevoile dezvoltării lor economice un volum de investiții de peste 11 miliarde de lei.

Partea cea mai mare din investițiile statului — și anume 58—59 la sută — va fi îndreptată spre continuarea dezvoltării industriei, din care circa trei sferturi vor fi alocate ramurilor industriale hotărîtoare ale economiei naționale.

. . . . .

În vederea creării condițiilor materiale necesare sporirii însemnate a producției agricole, în perioada 1960—1965 se prevede pentru agricultură un volum de investiții de circa 13 la sută din totalul investițiilor de stat.

În ramura transporturilor și telecomunicațiilor, investițiile în perioada 1960—1965 vor fi de circa două ori mai mari decît în perioada 1954—1959, reprezentînd circa 9 la sută din volumul total al investițiilor.

Se prevede ca peste 11 la sută din volumul total al investițiilor să fie alocat acțiunilor social-culturale: construcții de locuințe, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, ocrotirea sănătății, cercetări științifice și cultură.

Orientarea generală a investițiilor are în vedere mărirea ritmului reproducției socialiste lărgite și creșterea mai rapidă a venitului național, în scopul ridicării continue a nivelului de trai al oamenilor muncii.

. . . . .

Pentru o cît mai mare eficienţă a fondurilor investite, trebuie să se micşoreze substanţial durata de execuţie a noilor construcţii industriale şi de locuinţe, iar industria să respecte cu strictețe termenele contractuale de livrare a materialelor, maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor. Termenul de intrare în funcţiune a primelor capacităţi de producţie ale întreprinderilor industriale noi nu trebuie să depăşească în genere 24 de luni de la deschiderea şantierului, iar construcţiile de locuinţe în blocuri de 40—60 de apartamente să se realizeze în circa 4—5 luni. Pentru a economisi cheltuielile de construcţii la obiectivele industriale, este necesar să se prevadă comasarea clădirilor, micşorarea dispersării acestora şi a suprafeţelor ocupate de fabrici la strictul necesar în scopul reducerii reţelei de drumuri, de apă, canalizare, energie electrică, abur, împrejmuiri etc. şi al economisirii terenurilor agricole. Se vor adopta construcţii uşoare şi simple, ori de cîte ori procesul tehnologic şi felul utilajului o permit; de asemenea se va prevedea montarea în aer liber a unor instalaţii sau agregate industriale care se pretează la aceasta.

În raport cu ritmul de dezvoltare al economiei, volumul total al construcţiilor va creşte în 1965 de circa 2 ori faţă de anul 1959.

Industria construcţiilor va fi dotată cu maşini, mecanisme şi mijloace de transport, noi şi moderne. Pe această bază, gradul de mecanizare al principalelor lucrări va trebui să atingă în 1965 cel puţin 85 la sută la săpături, 95 la sută la prepararea betonului şi 50 la sută la manipularea agregatelor.

Se vor extinde metodele industriale de execuţie şi în primul rînd folosirea prefabricatelor. Pentru a mări eficacitatea economică în folosirea acestor metode, trebuie să se lărgească proiectarea tipizată a clădirilor, construcţiilor şi elementelor de construcţii pentru a asigura o producţie industrială de mare serie a acestora şi să se treacă la introducerea elementelor prefabricate mari, a precomprimatelor care să se livreze într-un grad de asamblare şi finisare cît mai avansat. Se va extinde folosirea panourilor mari gata finisate în construcţia de locuinţe.

Folosirea cu întreaga eficienţă economică a materialelor uşoare şi a prefabricatelor, extinderea largă a precomprimatelor şi a oţelurilor speciale, precum şi gospodărirea cît mai raţională a materialelor pe şantiere, trebuie să conducă — în anul 1965 — la o reducere a consumului de oţel-beton cu circa 20 la sută şi a cherestelei cu circa 40 la sută, din care cherestea răşinoasă circa 60 la sută.

Prin creşterea gradului de mecanizare a lucrărilor şi prin intensificarea industrializării construcţiilor, ca urmare a extinderii folosirii prefabricatelor şi a materialelor de mare eficienţă, se va reduce simţitor durata de execuţie şi se va asigura scăderea preţului de cost al lucrărilor.

În construcţiile industriale urmează să se obţină o reducere a costului de deviz cu 20—25 la sută faţă de anul 1959, prin îmbunătăţirea proiectării, introducerea în proiecte şi devize a celor mai raţionale soluţii constructive. Înlăturarea detaliilor arhitectonice inutile, extinderea folosirii materialelor înlocuitoare, amplasarea în aer liber a unor agregate şi instalaţii.

PROGRESUL TEHNIC ŞI CERCETĂRILE ŞTIINŢIFICE

O condiţie principală pentru îndeplinirea cu succes a planului economic pe anii 1960—1965 este introducerea tehnicii celei mai noi în toate ramurile economiei naţionale. Se va acorda o deosebită atenţie mecanizării şi automatizării complexe a producţiei, proceselor tehnologice avansate, specializării şi cooperării în industrie, introducerii în producţie a realizărilor ştiinţei şi tehnicii moderne.

Se va ridica nivelul de mecanizare a lucrărilor grele şi cu volum mare de muncă. În special în industria minieră, exploatările forestiere, construcţii, precum şi la lucrările de încărcare-descărcare din transporturi.

Se va acorda o mare atenţie mecanizării muncilor auxiliare în toate ramurile de producţie. În acest scop se va dezvolta, în întreprinderi specializate, fabricarea de utilaje de mare productivitate şi a elementelor de mecanizare (benzi de transport, mecanisme stivuitoare, încărcătoare etc.).

. . . . .

Cercetarea ştiinţifică este chemată să dea o contribuţie importantă la introducerea tehnicii noi şi la soluţionarea problemelor tehnico-economice pe care le ridică dezvoltarea economiei naţionale.

. . . . .

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII, REDUCEREA PREŢULUI DE COST ŞI ÎMBUNĂTĂŢIREA CONTINUĂ A CALITĂŢII PRODUSELOR

Creşterea continuă şi în ritm susţinut a productivităţii muncii în toate ramurile producţiei materiale reprezintă condiţia ridicării permanente a nivelului de trai al oamenilor muncii şi factorul hotărîtor al victoriei orînduirii socialiste.

În următorii şase ani, productivitatea muncii pe salariat, pe ansamblul industriei, va creşte cu circa 60—65 la sută, ca urmare a introducerii tehnicii noi, folosirii mai bune a tehnicii existente, adîncirii specializării producţiei şi lărgirii cooperării întreprinderilor, extinderii pe scară largă a metodelor de muncă avansate, ridicării calificării cadrelor, îmbunătăţirii continue a organizării muncii şi ridicării pe o treaptă mai înaltă a întrecerii socialiste.

Productivitatea muncii va creşte în perioada 1960—1965, după cum urmează: în siderurgie cu circa 50 la sută; în industria constructoare de maşini cu 75—80 la sută; în industria chimică cu circa 80 la sută; în industria petrolului cu 20—25 la sută; în industria cărbunelui cu circa 40 la sută; în industria materialelor de construcţii cu 40—45 la sută; în exploatările forestiere cu circa 30 la sută, iar în industria de prelucrare a lemnului cu circa 50 la sută; în industria uşoară cu 40—45 la sută; în industria alimentară cu 70—75 la sută.

În ramura construcţii-montaj, ca urmare a introducerii metodelor avansate şi, în mod deosebit, a creşterii mecanizării, a folosirii pe scară largă a prefabricatelor şi a tipizării construcţiilor, productivitatea muncii pe salariat va creşte în anul 1965 cu circa 50 la sută faţă de 1959.

Reducerea sistematică a preţului de cost în industrie, transporturi, construcţii, agricultură, a cheltuielilor de circulaţie în comerţul socialist constituie sursa principală pentru creşterea acumulărilor necesare investiţiilor şi pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Preţul de cost în industria republicană se va reduce pînă la finele anului 1965 cu 15—16 la sută faţă de 1959. În industria energiei electrice, preţul de cost se va reduce cu circa 34 la sută; costul pe un metru forat în industria petrolului cu 20—25 la sută; în industria cărbunelui cu 21—23 la sută; în industria siderurgică (inclusiv extracţia minereurilor feroase) cu circa 15 la sută; în industria constructoare de maşini cu circa 35 la sută; în industria chimică cu cel puţin 25 la sută; în exploatările forestiere cu circa 17 la sută; în industria prelucrării lemnului cu circa 14 la sută; în industria uşoară cu cel puţin 11 la sută; în industria alimentară cu 10 la sută; în transporturi cu cel puţin 20 la sută; în construcţii-montaj cu 11 la sută.

. . . . .

În perioada 1960—1965, economiile totale provenite din reducerea preţului de cost şi a cheltuielilor de circulaţie faţă de 1959 vor însuma circa 80—82 de miliarde de lei.

Pentru realizarea acestor sarcini, este necesar să fie continuată cu toată fermitatea lupta pentru valorificarea cît mai deplină a rezervelor existente în economie, pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil şi energie, extinderea folosirii materialelor înlocuitoare, eliminarea pierderilor materiale în cursul transportului şi manipulării, reducerea maximă a pierderilor din rebuturi şi deşeuri, înlăturarea transporturilor neraţionale ş.a.

. . . . .

Este necesară luarea de măsuri hotărîte pentru îmbunătăţirea continuă a calităţii tuturor produselor. Fiecare colectiv de întreprindere trebuie să lupte pentru prestigiul întreprinderii şi renumele mărcii fabricii. Se va întări controlul tehnic atît la recepţia materiilor prime şi a materialelor, cît şi pe faze de fabricaţie şi la produsele finite, şi se vor dota întreprinderile cu aparatura necesară de măsură, control şi de laborator.

. . . . .

Conducătorii organizaţiilor centrale şi ai unităţilor din economie vor trebui să acorde o atenţie tot mai mare gospodăririi socialiste în întreprinderi urmărind, prin buna organizare a activităţii, reducerea preţului de cost al producţiei şi a cheltuielilor de circulaţie, creşterea rentabilităţii în toate ramurile economiei naţionale.

RELAŢIILE ECONOMICE EXTERNE

. . . . .

Volumul comerţului exterior se va dubla în 1965 faţă de 1959.

. . . . .

DEZVOLTAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Principalele sarcini ale învăţămîntului în perioada 1960—1965 sînt: încheierea generalizării învăţămîntului de 7 ani, pînă în anii 1962—1963; pregătirea muncitorilor calificaţi, a cadrelor medii şi superioare necesare dezvoltării economiei naţionale, culturii şi ocrotirii sănătăţii; legarea tot mai strînsă a învăţămîntului cu practica construcţiei socialiste. În această perioadă, va începe trecerea treptată la învăţămîntul general de 8 ani, durata învăţămîntului de cultură generală ajungînd astfel la 12 ani.

Pentru lărgirea bazei materiale a învăţămîntului de toate gradele se vor acorda, din fondurile statului, investiţii de peste două ori mai mari decît în perioada 1954—1959.

În anii 1960—1965 se vor construi circa 15.000 de săli de clasă, din care circa 4.000 de săli de clasă în şcolile de cultură generală în oraşe şi centre muncitoreşti şi circa 11.000 de săli de clasă în localităţile rurale.

. . . . .

În învăţămîntul superior se va da o atenţie deosebită învăţămîntului tehnic, numărul celor admişi în anul I al institutelor tehnice mărindu-se pînă în 1965 de aproape 2 ori faţă de 1959. În 1965, numărul total al inginerilor în economia naţională va fi de aproximativ 80.000 faţă de circa 59.000 în 1959.

. . . . .

Actualul spaţiu de şcolarizare al învăţămîntului superior va fi lărgit prin construcţii noi, printre care Institutul politehnic din Bucureşti. Se vor construi cămine studenţeşti cu o capacitate de circa 15.500 locuri.

VENITUL NAŢIONAL ŞI CREŞTEREA BUNĂSTĂRII OAMENILOR MUNCII

1. CREŞTEREA VENITULUI NAŢIONAL ASIGURĂ INTENSIFICAREA RITMULUI REPRODUCŢIEI SOCIALISTE LĂRGITE ŞI RIDICAREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI AL OAMENILOR MUNCII.

Dezvoltarea economiei naţionale în proporţiile prevăzute va avea drept rezultat creşterea venitului naţional de 1,7—1,8 ori în 1965 faţă de 1959. Fondul de consum al populaţiei va creşte în această perioadă de 1,6—1,7 ori.

În toate ramurile economiei naţionale va continua să se aplice cu consecvenţă politica de cointeresare materială a oamenilor muncii pe baza principiului socialist al repartiţiei după cantitatea şi calitatea muncii depuse.

SALARIUL REAL AL MUNCITORILOR, INGINERILOR, TEHNICIENILOR ŞI FUNCŢIONARILOR VA CREŞTE PÎNĂ ÎN 1965 CU CIRCA 40—45 LA SUTĂ FAŢĂ DE NIVELUL REALIZAT ÎN A DOUA JUMĂTATE A ANULUI 1959, în urma aplicării măsurilor hotărîte de Plenara C.C. al P.M.R. din iulie 1959 cu privire la ridicarea nivelului de trai. Calea principală de creştere a salariului real va fi mărirea salariului nominal corespunzător ridicării productivităţii muncii, precum şi scăderea treptată a preţrrilor de vînzare a bunurilor de consum, ca urmare a reducerii preţului de cost. În toate ramurile şi întreprinderile, productivitatea muncii va trebui să crească mai rapid decît salariul mediu, pentru a asigura reducerea continuă a preţului de cost şi sporirea acumulărilor.

VENITURILE REALE ALE ŢĂRĂNIMII VOR CREŞTE CU CIRCA 40 LA SUTĂ ÎN 1965 FAŢĂ DE 1959.

. . . . .

În vederea îmbunătăţirii deservirii populaţiei, reţeaua comercială cu amănuntul va creşte cu circa 5.000 de unităţi, care trebuie să fie repartizată mai bine teritorial şi mai aproape de consumatori.

Se va dezvolta producţia industriei locale pe baza valorificării mai intense a materiilor prime locale, ţinîndu-se seama de cerinţele populaţiei.

. . . . .

2. Pentru dezvoltarea **activităţii culturale şi artistice** se vor construi noi aşezăminte de artă şi cultură: teatre, cluburi muncitoreşti, case de cultură şi biblioteci; se va dezvolta baza materială a culturii fizice şi a sportului de masă.

Se vor construi circa 200 de cinematografe noi şi se va înzestra reţeaua cinematografică de la sate cu peste 4.000 de aparate.

. . . . .

3. În domeniul ocrotirii sănătăţii se va pune accentul pe măsuri cu caracter preventiv, prin dezvoltarea activităţii antiepidemice şi de igienă, sporirea măsurilor de protecţie a muncii şi de prevenire a bolilor profesionale şi a accidentelor. Se va dezvolta şi îmbunătăţi continuu asistenţa medicală ambulatorie, se vor construi circa 100 de policlinici noi în raioane şi centre urbane.

. . . . .

Capacitatea spitalelor va creşte cu circa 18.000 de paturi, urmărindu-se ca în fiecare reşedinţă de raion să funcţioneze spitale bine utilate şi încadrate cu cadre medicale de specialitate.

Se va mări capacitatea staţiunilor de odihnă şi cură, care constituie unul din mijloacele eficiente de ocrotire a sănătăţii oamenilor muncii.

. . . . .

Se va urmări ca noile construcţii în staţiunile balneo-climaterice să se efectueze în complexe mari, spre a se asigura astfel o eficienţă sporită a fondurilor de investiţii alocate în acest scop şi o mai bună deservire.

4. În domeniul gospodăriei comunale, reţeaua de distribuţie a apei potabile va creşte în următorii 6 ani cu circa 1.700 km; se va introduce alimentarea cu apă potabilă în încă circa 30 de oraşe.

Reţeaua de canalizare va creşte cu circa 1.700 km; pînă în 1965 se va introduce canalizarea în alte circa 20 de oraşe.

Se va dezvolta reţeaua de hoteluri, parcuri şi spaţii verzi şi se va intensifica acţiunea de modernizare a străzilor.

Transportul orăşenesc de persoane se va îmbunătăţi prin sporirea parcului de mijloace de transport în comun, în special prin dezvoltarea parcului de autobuze. Pînă în 1965 numărul total al vehiculelor va creşte cu peste 2.000.

În anii 1960—1965 se vor electrifica peste 4 000 de sate, adică de 3 de ori mai mult decît în anii 1954—1959.

5. Îmbunătăţirea condiţiilor de locuit ale oamenilor muncii constituie o problemă centrală a planului de dezvoltare economică.

În următorii 6 ani se vor construi din fondurile statului în oraşe şi centre muncitoreşti peste 9 milioane m² de suprafaţă locuibilă (circa 300.000 de apatramente), ceea ce reprezintă un volum de peste 3 ori mai mare decît cel realizat în perioada 1954—1959.

Locuinţele noi se vor construi pe bază de proiecte bine studiate, adaptate specificului local, cu asigurarea confortului necesar. În alegerea amplasamentelor se va ţine seama de planurile de sistematizare şi înfrumuseţare a oraşelor, construindu-se pe terenuri libere sau insuficient ocupate, care permit folosirea cît mai completă a reţelelor edilitare în vederea realizării unui cost cît mai scăzut.

Sporirea însemnată a construcţiilor de locuinţe va îmbunătăţi simţitor condiţiile de locuit în oraşe şi centre muncitoreşti, asigurînd oamenilor muncii condiţii mai bune de viaţă.

II

LINIILE DIRECTOARE ALE PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAŢIONALE ÎN PERSPECTIVĂ

Directivele pentru dezvoltarea economiei naţionale pe anii 1960—1965 reprezintă un măreţ program de muncă şi de luptă al partidului şi al întregului popor; îndeplinirea prevederilor cuprinse în aceste Directive va ridica economia naţională pe o treaptă superioară, creînd condiţiile unui nou şi puternic avînt al forţelor de producţie şi a creşterii bunăstării poporului.

Planul de 6 ani va constitui prima etapă a programului de perspectivă al dezvoltării economiei naţionale pînă în anul 1975 a cărui schiţă s-a întocmit pe baza studiilor efectuate în ultimii doi ani.

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAŢIONALE ÎN PERSPECTIVĂ VA FI ORIENTAT ÎN DIRECŢIA CREŞTERII INTENSE ŞI MULTILATERALE A FORŢELOR DE PRODUCŢIE, ÎN VEDEREA DESĂVÎRŞIRII CONSTRUCŢIEI SOCIALISTE ŞI TRECERII TREPTATE LA CONSTRUIREA COMUNISMULUI.

ACEST PROGRAM VA TREBUI SĂ ASIGURE DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ A TUTUROR RAMURILOR ECONOMIEI NAŢIONALE, ACORDÎNDU-SE ÎN CONTINUARE PRIORITATE INDUSTRIEI GRELE, PRECUM ŞI REALIZAREA UNUI ASEMENEA BELŞUG DE PRODUSE CARE SĂ PERMITĂ RIDICAREA BUNĂSTĂRII POPORULUI MUNCITOR LA NIVELUL CELOR MAI AVANSATE ŢĂRI DIN LUME.

Din studiile efectuate, care stau la baza schiţei-program, rezultă posibilitatea creşterii PRODUCŢIEI INDUSTRIALE în următorii 15 ani de peste 6 ori faţă de anul 1959. ÎN 1975 PRODUCŢIA VA PUTEA SĂ AJUNGĂ LA UN NIVEL DE PESTE 26 de ORI MAI MARE DECÎT ÎN 1938.

. . . . .

Ca urmare a mecanizării şi chimizării agriculturii, folosirii pe scară largă a seminţelor de soi şi a îmbunătăţirii raselor de animale, precum şi a creşterii importante a numărului de specialişti din agricultură, **SE CONSIDERĂ POSIBIL CA ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ PRODUCŢIA AGRICOLĂ SĂ CREASCĂ DE APROXIMATIV 3 ORI...**

. . . . .

Ca urmare a dezvoltării economiei naţionale, **volumul total al traficului de mărfuri în REŢEAUA TRANSPORTURILOR va creşte de peste 4 ori.**

. . . . .

Se va continua şi termina modernizarea reţelei de drumuri naţionale şi regionale, îmbunătăţindu-se totodată drumurile raionale şi de interes local.

Amplasarea în apropierea Dunării a unor mari întreprinderi industriale va permite o mai bună valorificare a avantajelor economice ale fluviului.

. . . . .

Ca urmare a creşterii venitului naţional şi în raport cu necesităţile de dezvoltare a economiei naţionale, volumul de INVESTIŢII va urma o linie ascendentă, ajungînd pînă în 1975 la un nivel de circa 5 ori mai mare decît în 1959.

La proiectarea noilor lucrări capitale se vor adopta cele mai avansate procese tehnologice şi soluţii constructive, care să asigure o reducere continuă a costului investiţiilor pe unitate de capacitate, o înaltă productivitate a muncii şi o calitate superioară a producţiei, cu un preţ de cost în continuă scădere.

Producţia materialelor de construcţii va trebui să crească astfel încît să satisfacă deplin necesităţile industriei construcţiilor.

Producţia de ciment va ajunge la 14—15 milioane de tone în 1975. Se vor fabrica numeroase tipuri de materiale de instalaţii sanitare, electrice ş.a. din mase plastice şi produse sintetice, a căror producţie, calitate şi sortimente vor trebui să ţină pasul cu creşterea volumului de construcţii.

Pentru asigurarea dezvoltării economiei, se va acorda o atenţie deosebită **introducerii pe scară tot mai largă a progresului tehnic,** mecanizării şi automatizării producţiei, utilării ramurilor economiei naţionale cu maşini şi utilaje moderne, principala cale de creştere a productivităţii muncii şi de reducere a preţului de cost.

Se va termina mecanizarea principalelor lucrări grele şi cu volum mare de muncă în industria carboniferă, exploatări forestiere, construcţii, transporturi, agricultură.

. . . . .

Ritmul înalt de industrializare socialistă a ţării va aduce schimbări importante şi în structura populaţiei ocupate, sporind ponderea celor care lucrează în industrie.

Numărul total de salariaţi va ajunge pînă în 1975 la peste 5,7 milioane cu peste 2,7 milioane mai mult decît în 1959.

Dezvoltarea industriei, agriculturii, construcţiilor, transporturilor şi a celorlalte ramuri ale producţiei materiale, concomitent cu reducerea cheltuielilor materiale de producţie, va determina creşterea însemnată a **venitului naţional,** condiţie a reproducţiei socialiste lărgite şi a ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii.

Creşterea însemnată a productivităţii muncii, ca urmare a progresului tehnic, creează posibilitatea reducerii treptate a duratei zilei de muncă încă în decursul planului de şase ani, începînd cu ramurile industriale cu muncă grea şi extinzîndu-se la toate sectoarele de activitate economică şi social-culturală.

Vor creşte veniturile reale ale oamenilor muncii pe calea măririi salariilor şi pensiilor, a reducerii treptate a preţurilor, tarifelor şi impozitelor; veniturile ţărănimii vor spori mai ales ca urmare a creşterii producţiei agricole şi, în principal, a producţiei-marfă.

. . . . .

Se vor aloca fonduri materiale şi băneşti din ce în ce mai însemnate pentru dezvoltarea învăţămîntului, ocrotirii sănătăţii, extinderii instituţiilor de educaţie şi recreaţie a copiilor (grădiniţe şi creşe), serviciilor culturale (cinematograf, radio, televiziune, teatru), serviciilor pentru odihnă, sport, turism şi recreaţie; serviciilor de gospodărie comunală, transport şi locuinţe.

Se prevede ca în această perioadă problema locuinţelor să fie practic rezolvată în toate oraşele şi centrele industriale ale ţării, asigurîndu-se condiţiile necesare de confort. În acelaşi timp va creşte şi volumul construcţiilor de locuinţe la sate.

În domeniul **gospodăriei comunale** se va realiza, în linii generale, în toate oraşele ţării şi în centrele muncitoreşti, înzestrarea cu instalaţii tehnice-edilitare principale, necesare unei deserviri corespunzătoare (alimentări cu apă, canalizări, transport în comun, iluminat public, salubritate etc.). **Se creează condiţiile ca, spre sfîrşitul perioadei, să se realizeze electrificarea tuturor localităţilor rurale din ţara noastră.**

Pentru creşterea **nivelului cultural** al oamenilor muncii se prevede dezvoltarea învăţămîntului de toate gradele...

. . . . .

În domeniul **ocrotirii sănătăţii** se va pune accentul pe larga dezvoltare a medicinii preventive, pe lărgirea reţelei sanitare, pe dezvoltarea măsurilor de protecţia muncii şi prevenirea bolilor profesionale, pe lărgirea reţelei de case de odihnă pentru oamenii muncii.

★

Pe baza studiilor efectuate pînă acum, a schiţei-program întocmite şi a indicaţiilor cuprinse în Directive, se va trece la elaborarea programului de dezvoltare în perspectivă a economiei pînă în 1975. Totodată se va examina oportunitatea extinderii programului de perspectivă pînă în 1980.

. . . . .

Înfăptuirea obiectivelor planului economic va însemna o nouă şi strălucită afirmare a nesecatelor resurse de energie creatoare ale poporului muncitor puse în slujba înfloririi patriei socialiste, a făuririi propriei sale bunăstări, o nouă şi puternică demonstrare a superiorităţii economiei socialiste.

Un factor de mare însemnătate în realizarea cu succes a planurilor noastre economice îl reprezintă colaborarea frăţească cu Uniunea Sovietică şi cu celelalte ţări ale sistemului mondial socialist.

Dezvoltarea multilaterală a economiei ţării noastre va constitui o contribuţie de seamă la creşterea puterii economice a sistemului socialist mondial, la obţinerea victoriei istorice a socialismului în întrecerea paşnică cu capitalismul în producţia materială — sfera hotărîtoare a activităţii omeneşti, la întărirea forţelor păcii în întreaga lume.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn îşi exprimă convingerea că eroica noastră clasă muncitoare, harnica ţărănime muncitoare, intelectualitatea, toţi oamenii muncii vor întîmpina cu entuziasm măreţele obiective stabilite în Directive şi vor munci cu abnegaţie, sub conducerea partidului, pentru înfăptuirea cu succes a prevederilor planului de dezvoltare economică pe şase ani, etapă hotărîtoare în opera de desăvîrşire a construcţiei socialiste în Republica Populară Romînă.

MONUMENTUL LUI V. I. LENIN DIN BUCUREŞTI

Autori: prof. Boris Caragea (sculptură)
prof. arh. Horia Maicu (arhitectură)
Colaboratori: arh. Iulian Nămescu, arh. Nicolaie Cucu

Plan de situație

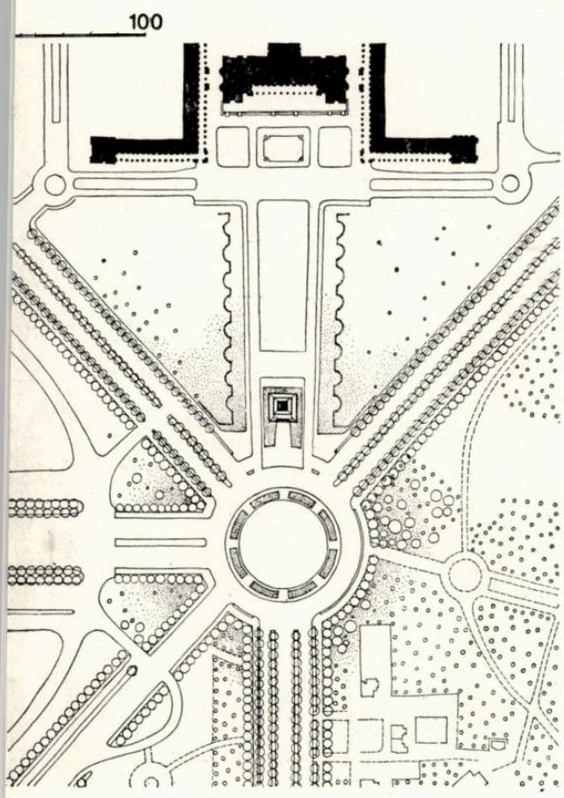

Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la nașterea marelui geniu al revoluției socialiste Vladimir Ilici Lenin a fost dezvelit în capitală un important monument închinat memoriei lui.

Această nouă realizare monumentală, operă a sculptorului Boris Caragea și a arhitectului Horia Maicu (secondat de arh. I. Nămescu pentru studiul de sistematizare și de arh. N. Cucu pentru proiectul soclului), constituie un eveniment deosebit în opera de reconstrucție a capitalei noastre, care se îmbogățește astfel cu un nou ansamblu plastic de mare importanță și adîncă semnificație politică și artistică.

Monumentul a fost amplasat în axa combinatului, cu perspectiva către șoseaua Kiseleff și suficient de îndepărtat de clădirea Casei Scînteii (la cca. 225 m), spre a nu deveni o anexă a acesteia. Apropiind monumentul mai mult de piață, i se asigură astfel condiții mai bune de acces și contemplare, se dă posibilitatea folosirii spațiului pieței cu prilejul festivităților ocazionale și se obține participarea sa activă la noul cadru urbanistic al pieței. În același timp s-a evitat judicios așezarea monumentului în mijlocul pieței, ceea ce ar fi creat multe neajunsuri de circulație și perspective din unghiuri dezavantajoase, în special din spate.

În perspectiva de la distanță dinspre șoseaua Kiseleff, silueta monumentului se percepe frumos profilată pe fundalul arhitectural al Casei Scînteii, cu care se armonizează și se completează în avantajul amîndurora.

Piața din fața monumentului va asigura separarea circulației principale a vehiculelor pe un parcurs perimetral, lăsînd în mijlocul său un spațiu central mai liniștit, delimitat printr-un inel de verdeață și conceput ca o mare platformă de pregătire în fața monumentului, destinată să creeze o legătură frumoasă între acesta și piață și un loc de contemplare liniștită pentru privitori.

Pardoseala pieței va fi tratată decorativ astfel încît să exprime clar menirea tuturor compartimentelor sale. În jurul suprafeței centrale — prevăzută a fi o peluză verde — se propune un pavaj decorativ inelar executat din calupuri de granit de Malnaș cu ancadramente de andezit negru de Baia Mare lustruit și cîmpuri din piatră de Bampotoc, care vor stabili astfel o legătură și o unitate de tratare decorativă cu platforma monumentului.

De asemenea, plantații noi vor completa ansamblul pieței, subordonîndu-se monumentului printr-o tratare cu elemente verzi joase la centru și închegînd un front înverzit vertical și perimetral, care va delimita spațiul incintei pieței.

Statuia turnată în bronz, înaltă de 6,46 m, îl reprezintă pe Lenin în picioare într-o atitudine caracteristică; fără a face apel la gesturi puternice, sculptorul a reușit să redea o expresie impunătoare printr-o mișcare calmă și reținută lipsită de orice emfază. Mișcarea statuii, a cărei dominantă este verticală, se armonizează și este astfel într-un echilibru avantajos cu fundalul oferit de liniile monumentale ale verticalelor Casei Scînteii.

Soclul, înalt de 5,25 m, întregește armonios echilibrul liniștit al monumentului, punînd în valoare cu discreție și tact calitățile plastice ale statuii. Așezat pe o platformă pardosită cu piatră de Bampotoc și cu ancadramente de andezit de Baia Mare, soclul va fi înconjurat pe trei părți de un chenar verde înflorit, care va face o trecere potrivită către spațiul verde înconjurător.

Terminarea în viitor a tuturor lucrărilor de pardosire și înverzire a pieței Scînteii și a întregului spațiu înconjurător va contura și mai bine intențiile urbanistice și arhitecturale de ansamblu.

Arh. A. Moisescu

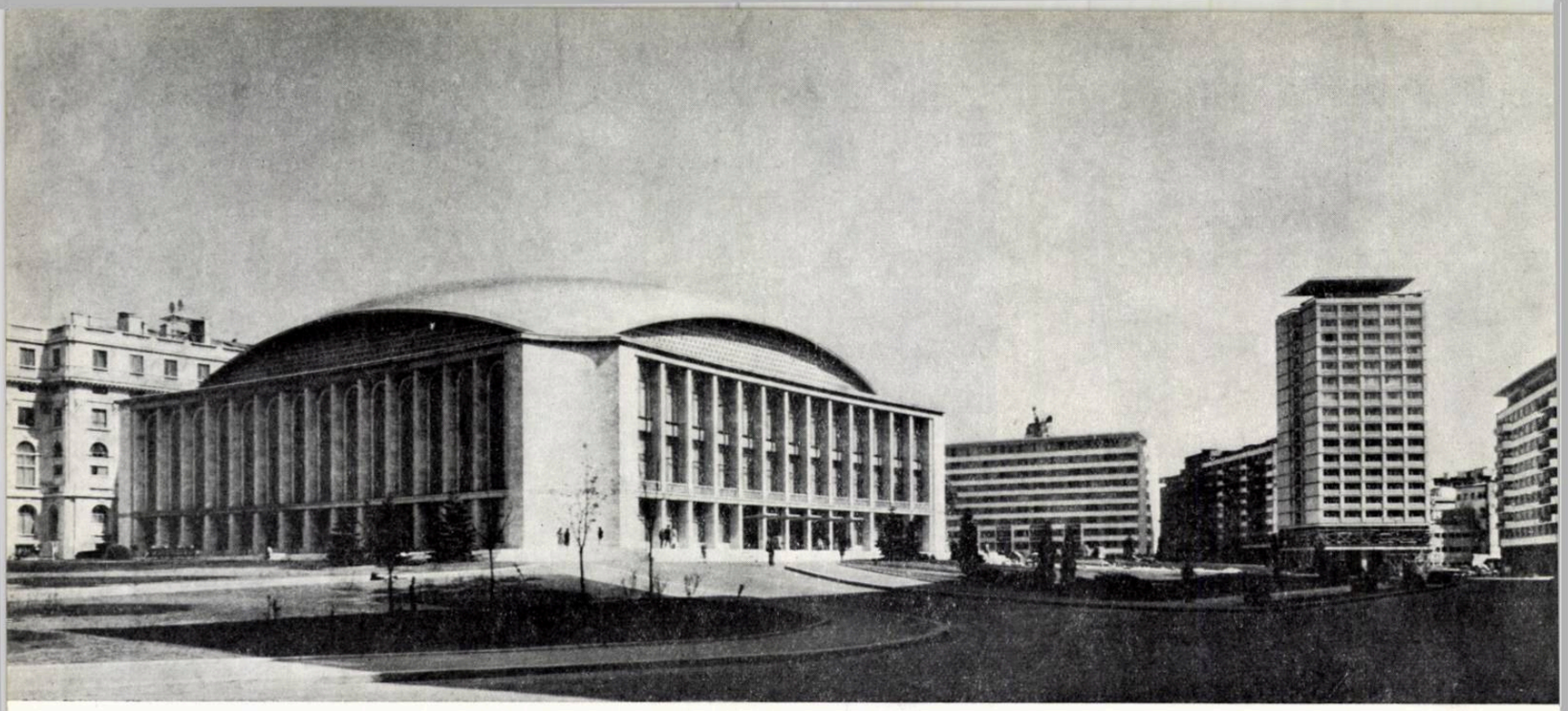

Vedere generală a sălii, din noua piață a Palatului R.P.R.

Prof. arh. H. Maicu

NOUA SALĂ A PALATULUI R. P. R.

Plan de situație

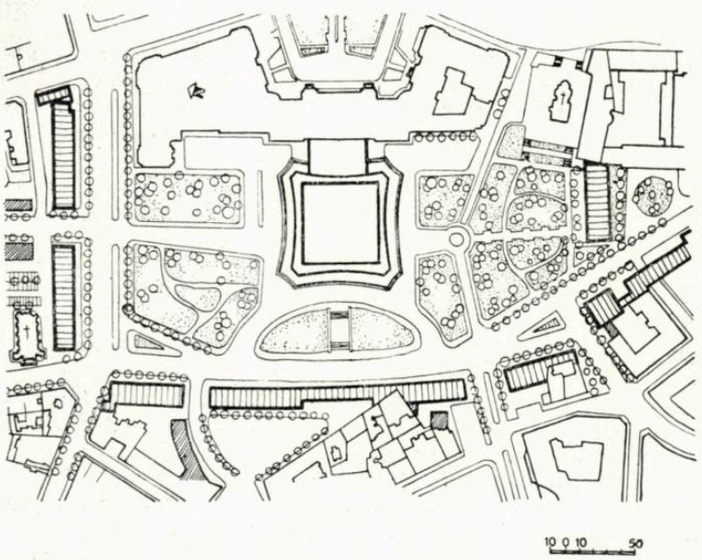

În cadrul Palatului Republicii Populare Romîne s-a construit din inițiativa conducerii de partid și de stat o sală polivalentă cu o capacitate de 3 150 de locuri, pentru congrese, mitinguri, consfătuiri, spectacole cu mari ansambluri artistice, concerte cu caracter de masă și cinematograf.

Această realizare face ca Palatul Republicii Populare Romîne să-și desăvîrșească conținutul său politic și cultural, să capete astfel un rol important în educarea maselor largi populare.

Din cuib al reacțiunii burghezo-moșierești, rece și sfidător, privit cu teamă și neîncredere, cu revoltă și ură, fostul Palat Regal și-a căpătat în zilele regimului nostru de democrație populară — prin transformarea sa în Palat al Republicii, sediu al Muzeului de Artă, întregit acum cu marea sală polivalentă — un nou conținut, legat de popor, legat de construcția noastră socialistă.

Este de semnalat de asemenea faptul că din inițiativa conducerii de partid și de stat, acest edificiu nu a fost realizat izolat, ci i s-a creat un întreg ansamblu arhitectural-urbanistic, realizat cu clădiri de locuit, magazine, parcaje și spații verzi importante.

Preocupările pentru confortul oamenilor, pentru realizarea construcțiilor într-un ritm rapid, pentru promovarea tehnicii noi și a economiei, pentru un aspect arhitectural contemporan, colorat și viu, au călăuzit pe realizatorii ansamblului de locuințe din jurul sălii Palatului R.P.R.

Proiectarea noii săli a Palatului R.P.R. s-a făcut în cadrul Institutului Proiect-București.

Sarcina de proiectare începută în noiembrie 1958 a fost predată la 30 decembrie 1958, iar proiectul tehnic la 1 martie 1959; organizarea șantierului a început la 15 noiembrie 1958, proiectul de execuție și detaliile elaborîndu-se pe parcursul execuției.

Durata proiectării și a execuției realizate în paralel a fost de 15 luni, sala fiind complet terminată la 1 aprilie 1960.

Realizarea acestei importante clădiri — cu funcțiuni polivalente și cu instalații complexe executate la un înalt nivel tehnic — în numai 15 luni de proiectare și execuție paralelă, a fost posibilă datorită, în primul rînd, sprijinului permanent acordat de conducerea de partid și de stat; plini de entuziasm, comuniștii din proiectare și execuție au reușit să mobilizeze toate energiile creatoare pentru realizarea acestui important edificiu în cinstea celui de-al III-lea Congres al partidului.

Această realizare a fost posibilă și ca urmare a colaborării strînse și continue dintre proiectare și execuție, precum și a grijii permanente a proiectării de a realiza unitatea dialectică dintre funcțiune, confort, structură, tehnică, materiale, economicitate și aspect estetic — condiție de bază a realismului în arhitectură.

Colectiv de proiectare: autor, prof. arh. Horia Maicu.
Coautori, arhitecții Tiberiu Ricci și Ignace Șerban.
Colaboratori, arhitecții D. Hariton, R. Belea, Victoria Protopopescu ș.a.

Proiectele de specialitate au fost elaborate:
Structurile de beton și beton armat — inginerii A. Cișmigiu și D. Badea.
Consilieri pentru fermele metalice — prof. ing. V. Popescu, prof. ing. Gh. Călin și ing. V. Busuioc.
Coordonarea instalațiilor electrice, electroacustice și de cinematograf — ing. A. Băilescu.
Instalațiile electrice și de iluminat — inginerii A. Băilescu și V. Marinescu.
Acustică și tratamente acustice — inginerii A. Necșulea și N. Wegener.
Instalații electroacustice — inginerii A. Necșulea și A. Ionescu.
Instalațiile de încălzire și condiționare — inginerii W. Issel și T. Pintea.
Instalațiile sanitare — inginerii C. Bărdeanu și Gh. Tănăsescu.
Instalațiile frigorifice — ing. V. Munteanu.
Instalațiile de cinematograf — ing. G. Hochmeister și ing. E. Rado (consilier).
Mobilier — arh. V. Rado.

Conducerea șantierului — ing. S. Duncan, ing. M. Gavrilescu.

Fațada principală — Detaliu

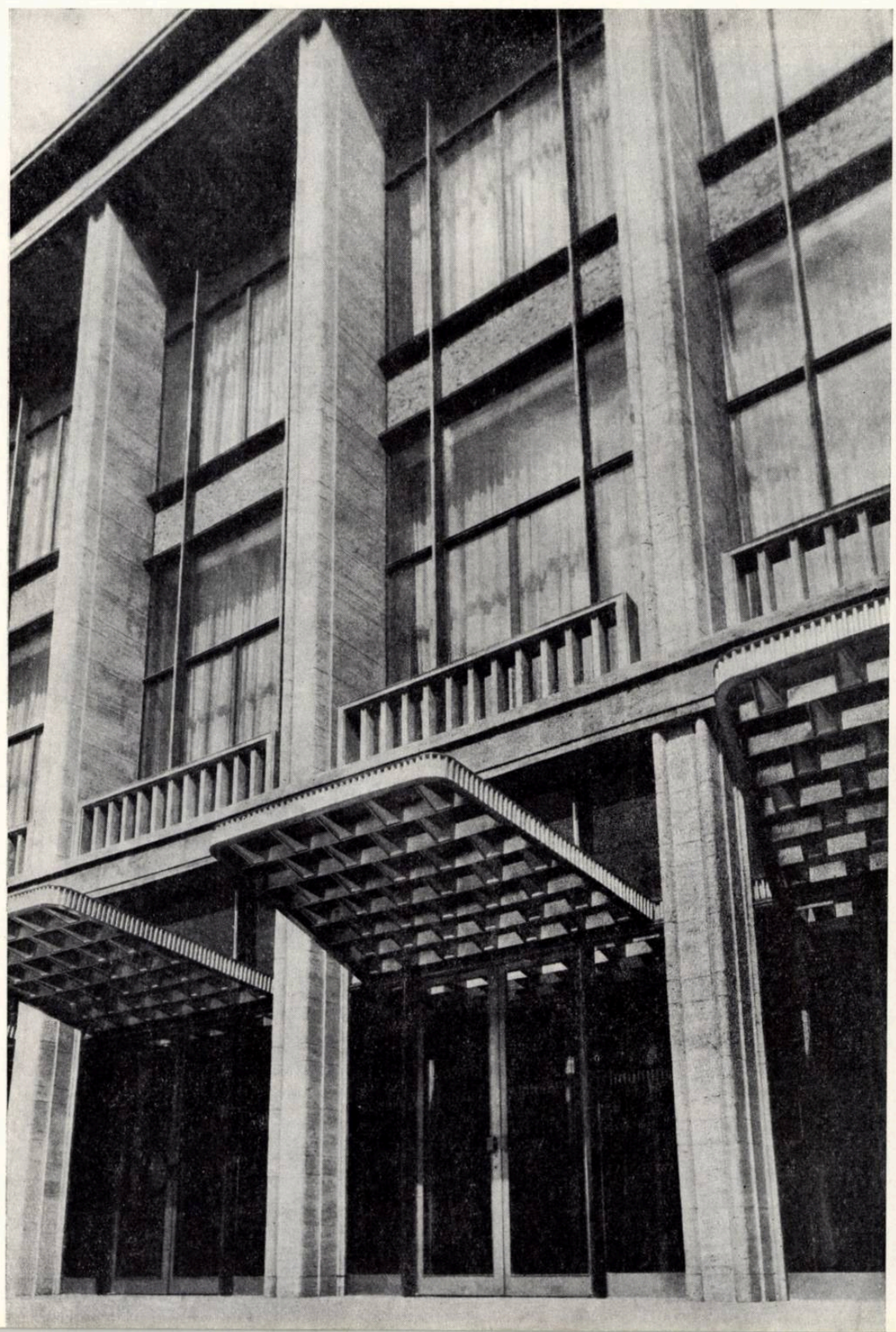

1. Geam armat colorat
2. Jgheab copertină
3. Profile de tablă inoxidabilă
4. Tub pentru scurgerea apelor de pe copertină
5. Marmură
6. Kleinmozaic de ceramică
7. Izolatie termică

a — Detaliu de fereastră metalică cuplată — Secțiune orizontală
b — Detaliu de ușă metalică exterioară — Secțiune orizontală
c — Fațada principală — Detaliu de travee
d — Detaliu de fereastră metalică cuplată — Secțiune verticală
e — Detaliu de ușă metalică exterioară cu copertină — Secțiune verticală

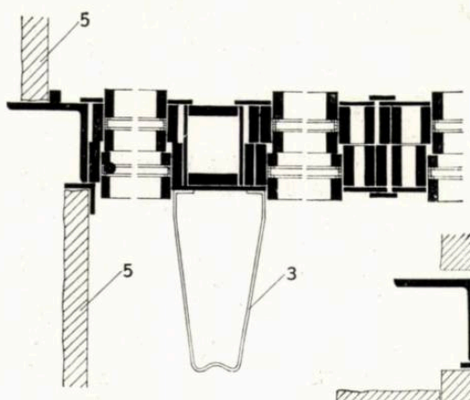

a

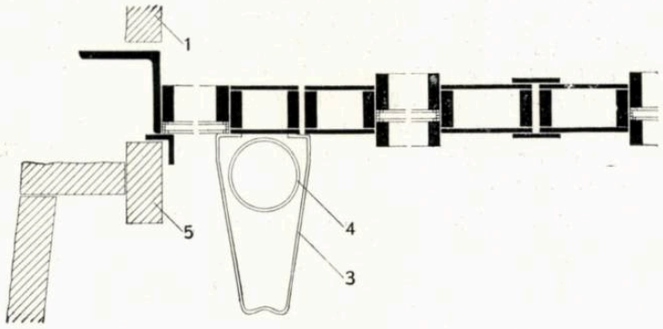

b

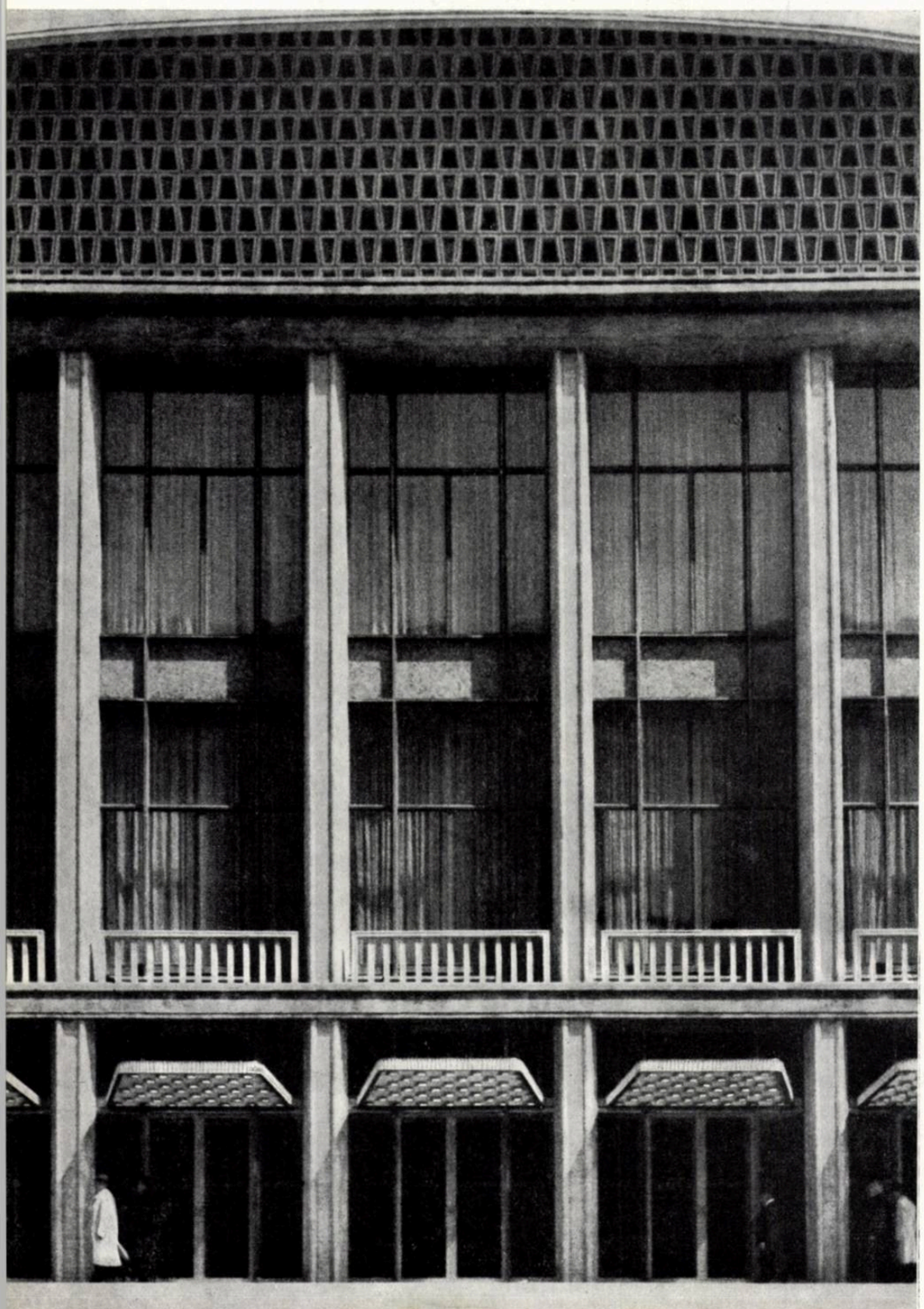

c

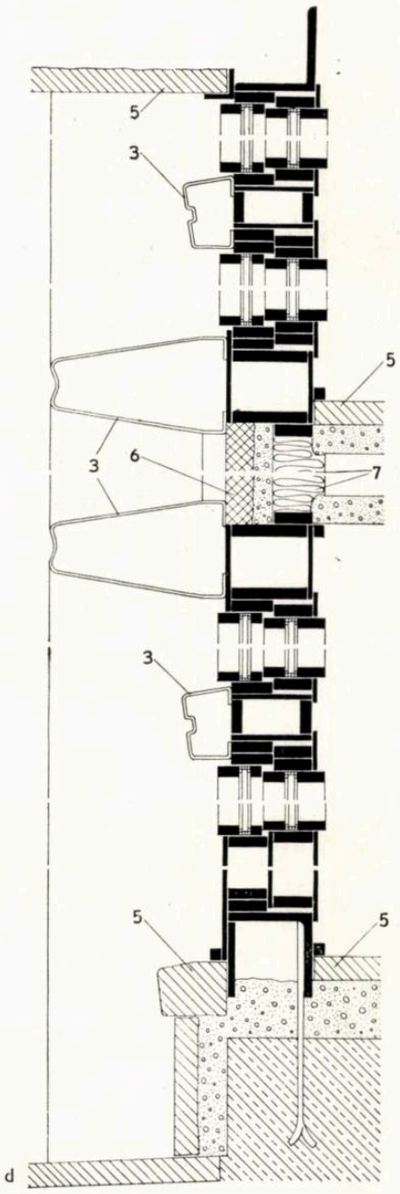

d

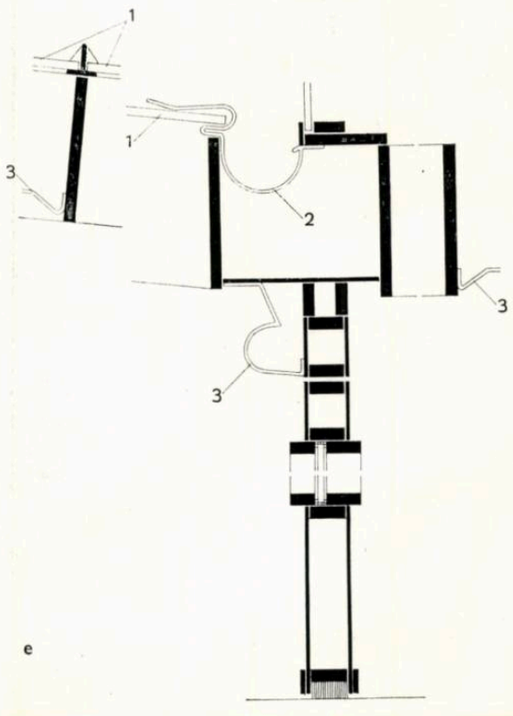

e

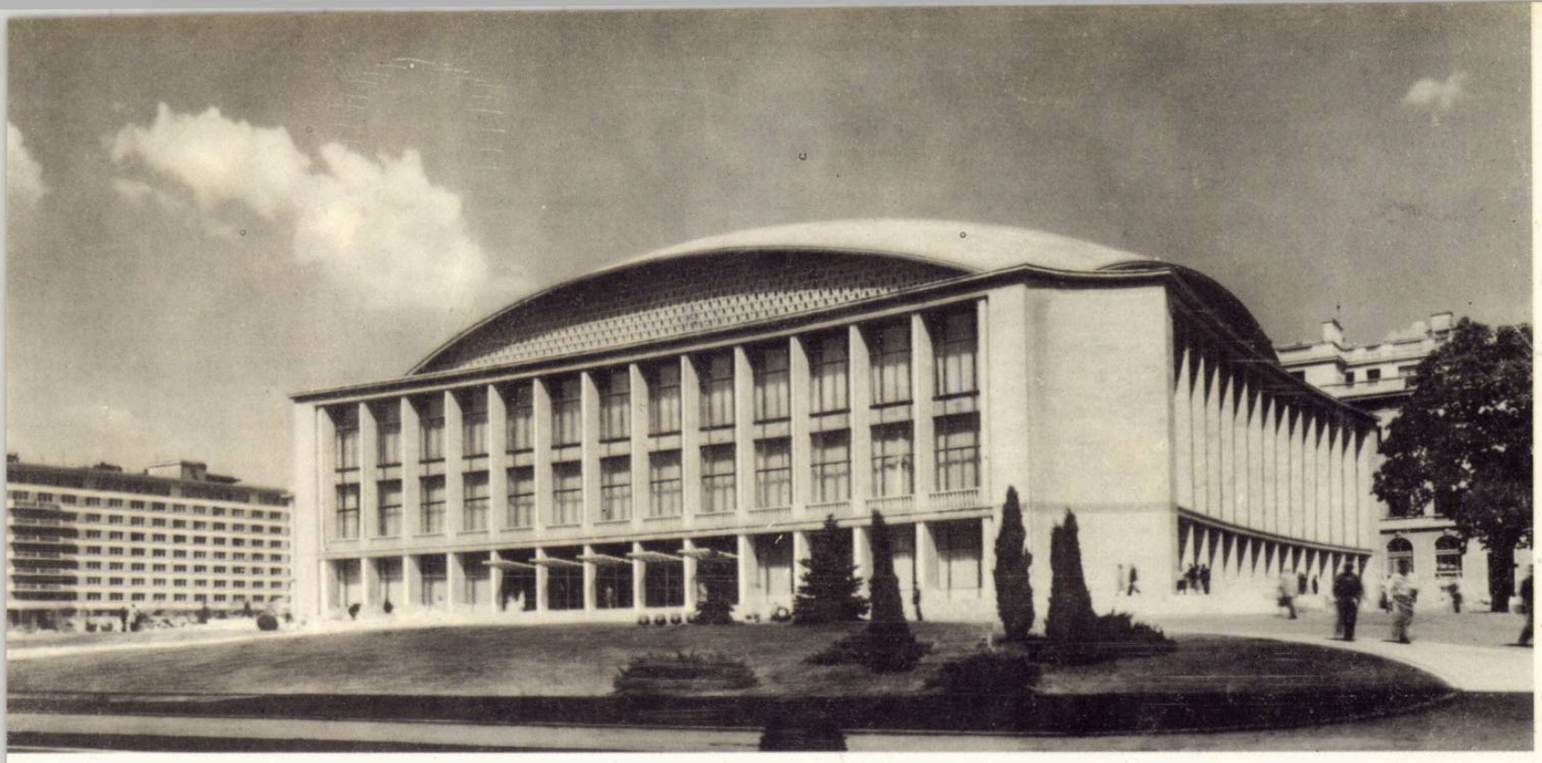

Vederea generală a sălii

Execuția s-a mobilizat și s-a dăruit cu toată energia și inventivitatea în vederea realizării unei calități superioare, în termene foarte scurte.

Consider că generalizarea acestui stil de muncă partinic în proiectare și execuție este o condiție esențială în îndeplinirea cu succes a măreților sarcini pe care partidul și guvernul le pun în fața constructorilor, pentru ridicarea continuă a nivelului de viață material și cultural al oamenilor muncii din patria noastră.

În afară de grija continuă pe care colectivul de proiectare a avut-o pentru satisfacerea completă a tuturor cerințelor rezistenței, acusticii și tratamentelor acustice, instalațiilor electrice și electroacustice, instalațiilor de încălzire și condiționare și de a coordona și rezolva contradicțiile aparente dintre aceste cerințe, convergînd ca rezultat final către principalul obiectiv — buna funcționalitate a întregului ansamblu — *acesta și-a propus să rezolve o serie de probleme plastice importante ridicate de mărimea, poziția și destinația acestei clădiri. Printre aceste probleme au fost:*

— problema reducerii volumului aparent al clădirii și a eliminării agresivității ce ar putea apărea dintr-o exprimare spațială prizmatică simplistă;

— problema stabilirii unor proporții și siluete spațiale armonioase și a tratării adecvate a interiorului sălii, astfel ca omul să simtă intimitatea festivă, primitoare și generoasă, fără a fi copleșit de dimensiunile mari, reale, ale spațiului acoperit;

— problema eliminării formelor rigide și agresive printr-o tratare simplă, uneori sinuoasă, care să urmărească consecvent întreaga realizare, de la forma de bază a sălii pînă la detaliile tuturor părților componente, păstrînd principiul unității între tratarea exteriorului, a interiorului și a detaliilor;

— problema gradării treptate a coloritului de la exterior către interior, culminînd cu elementul dominant al compoziției, sala de spectacol.

Revista « Arhitectura R.P.R. » a publicat în nr. 4/1959 un articol — scris în faza de proiect aprobat și șantier în lucru — în care se descria cum vor funcționa foaierele, sala, anexele, scările etc.; deoarece în numărul de față se publică planurile clădirii realizate și fotografii ale exterioarelor și interioarelor precum și o serie de detalii, consider inutilă o astfel de descriere, lăsînd cititorul să urmărească direct documentația grafică și fotografică pentru a-și face liber o opinie proprie, independent de opinia autorului.

Fațada laterală — vedere

1 — Holul principal — Detaliu

2 — Plan parter

1. Hol principal — 2. Cabine telefonice — 3. Grupuri sanitare 4. Holul garderobelor — 5. Birouri sau cabine pentru actori — 6. Intrare la loja principală — 7. Ventilații — 8. Acces la galeriile laterale 9. Holul de legătură cu palatul R.P.R. — 10. Intrări secundare

3 — Holul principal — Vedere de la parter

1

Consider însă necesara o prezentare mai detaliată a datelor tehnice referitoare la suprafețe, volume, indici spațiali și de folosință, materiale de finisaj etc.

Suprafața ocupată de construcție pe contur exterior:

La nivelul subsolului	5 657,00 m²
La nivelul parterului	5 213,00 m²
Volumul total al construcției	137 488,00 m³

SALA DE SPECTACOL

Dimensiuni maxime	52 × 56 m
Suprafața	2 152,00 m²
Volumul	25 642,00 m³
Indice de suprafață raportat la spectator	$\frac{2\,152}{3\,150} = 0{,}683$ m²
Indice de volum raportat la spectator	$\frac{25\,642}{3\,150} = 8{,}14$ m³

SCENA

Dimensiuni maxime	32 × 18 m
Suprafața	389,00 m²
Suprafața anexelor	410,00 m²
Suprafața fosei pentru orchestră	105,00 m²
Suprafața anexelor fosei	94,00 m²
Volumul scenei	3 890,00 m³

FOAIERE

Suprafața	3 343,25 m²
Suprafața foaierelor în ipoteza folosirii sălii pentru congrese (se mărește cu foaierele din Palatul Republicii)	4 721,25 m²
Suprafața saloanelor	612,35 m²
Suprafața garderobelor	105,00 m²
Desfășurarea liniară a garderobelor	
— pentru spectacole	64,00 m
— pentru congrese	80,00 m
Suprafața cabinelor pentru actori sau birourilor de lucru pentru congrese	723,73 m²
Uși de evacuare din sală în foaiere	29,00 m
Uși de evacuare din construcție în exterior	31,50 m
Uși de evacuare a serviciilor	7,00 m
Trepte de evacuare a sălii pentru spectacole	29,00 m
Trepte de evacuare a sălii pentru congrese	33,00 m
Suprafața totală a nivelurilor tehnice	553,00 m²

Finisajele exterioare au fost realizate în felul următor:

— Platforma cu gradene și trepte pe care se ridică construcția, din piatră de Bampotoc.

— Elementele de arhitectură, care exprimă în fațadă traveea și structura de rezistență, au fost placate cu travertin, și anume: cele verticale, cu travertin de Borsec, cele orizontale, cu travertin de Deva.

— Tîmplăria este metalică, de fier profilat, avînd subliniate subdiviziunile principale orizontale și verticale cu un profil de oțel inoxidabil.

— Copertinele celor cinci uși de intrare sînt de fier profilat, oțel inoxidabil și sticlă colorată în albastru.

— Panourile din traveele fațadelor laterale sînt în mozaic de ceramică smălțuită de culoare albastru stins; același mozaic ceramic s-a întrebuințat atît la tratarea plinurilor dintre cele două niveluri ale fațadei principale, cît și la timpanele cupolei.

— Traforurile timpanelor cupolei sînt de beton armat, prefabricate și finisate în praf de piatră gălbui, avînd tîmplărie metalică la elementele necesare luminării și ventilării.

Finisajele interioare s-au realizat astfel:

— Foaierul de la parter are pardoseală de marmură roșie de Moneasa, stîlpii îmbrăcați în marmură de Căprior, scările monumentale în marmură de Ruschița; pereții în calcio mărunt, culoarea oului de rață, plafoanele în glet de ipsos colorat bleu deschis; tîmplăria metalică în aur roscat si cristale.

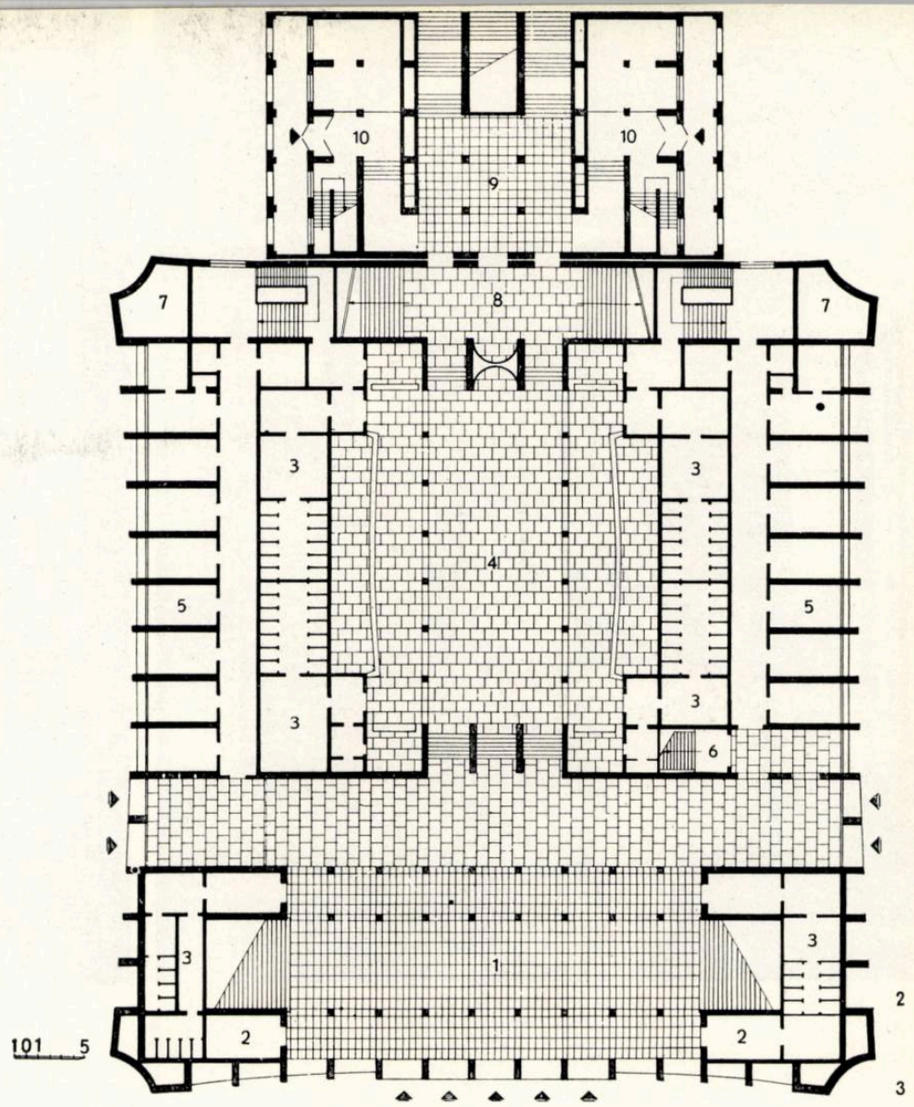

1

4

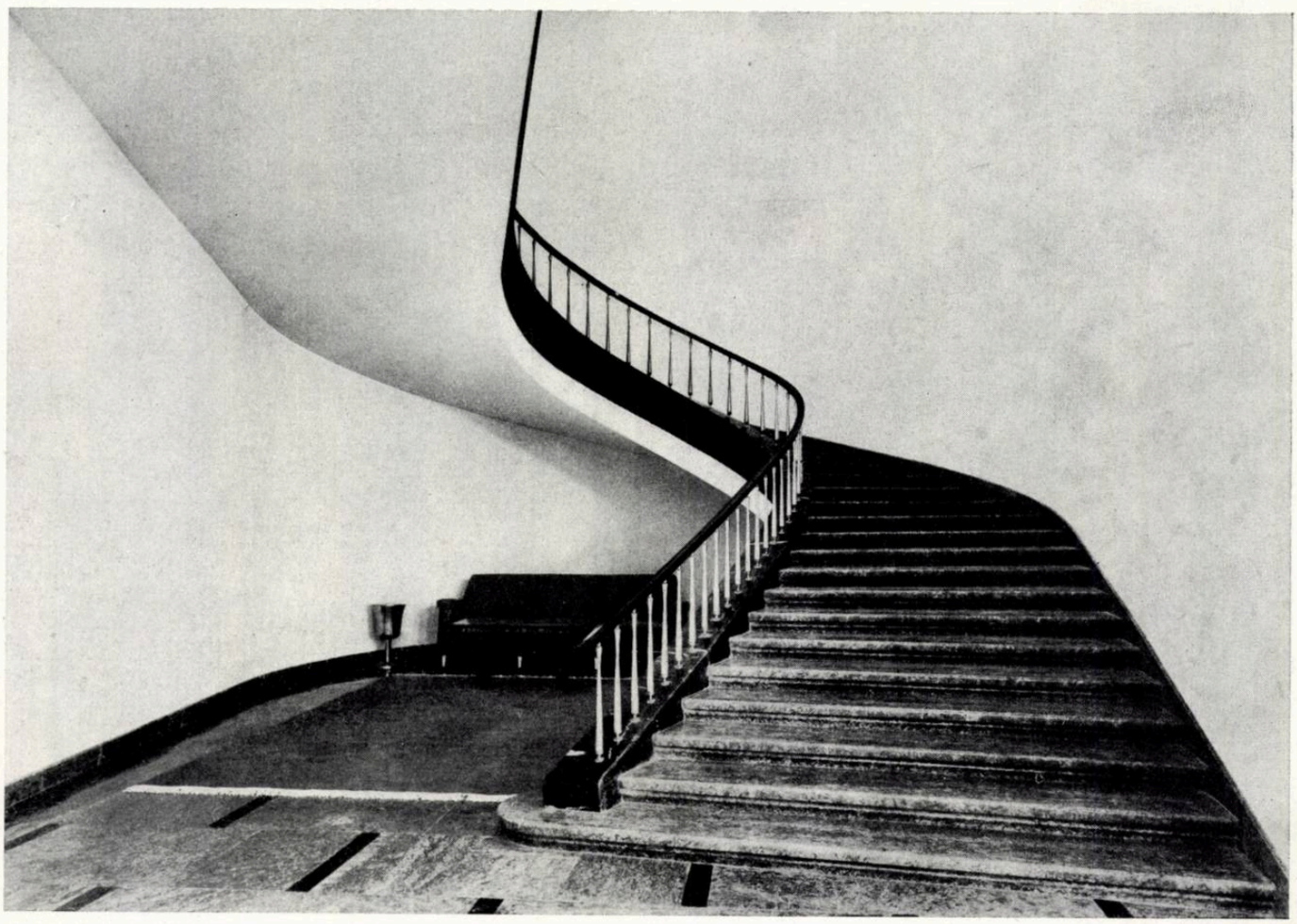

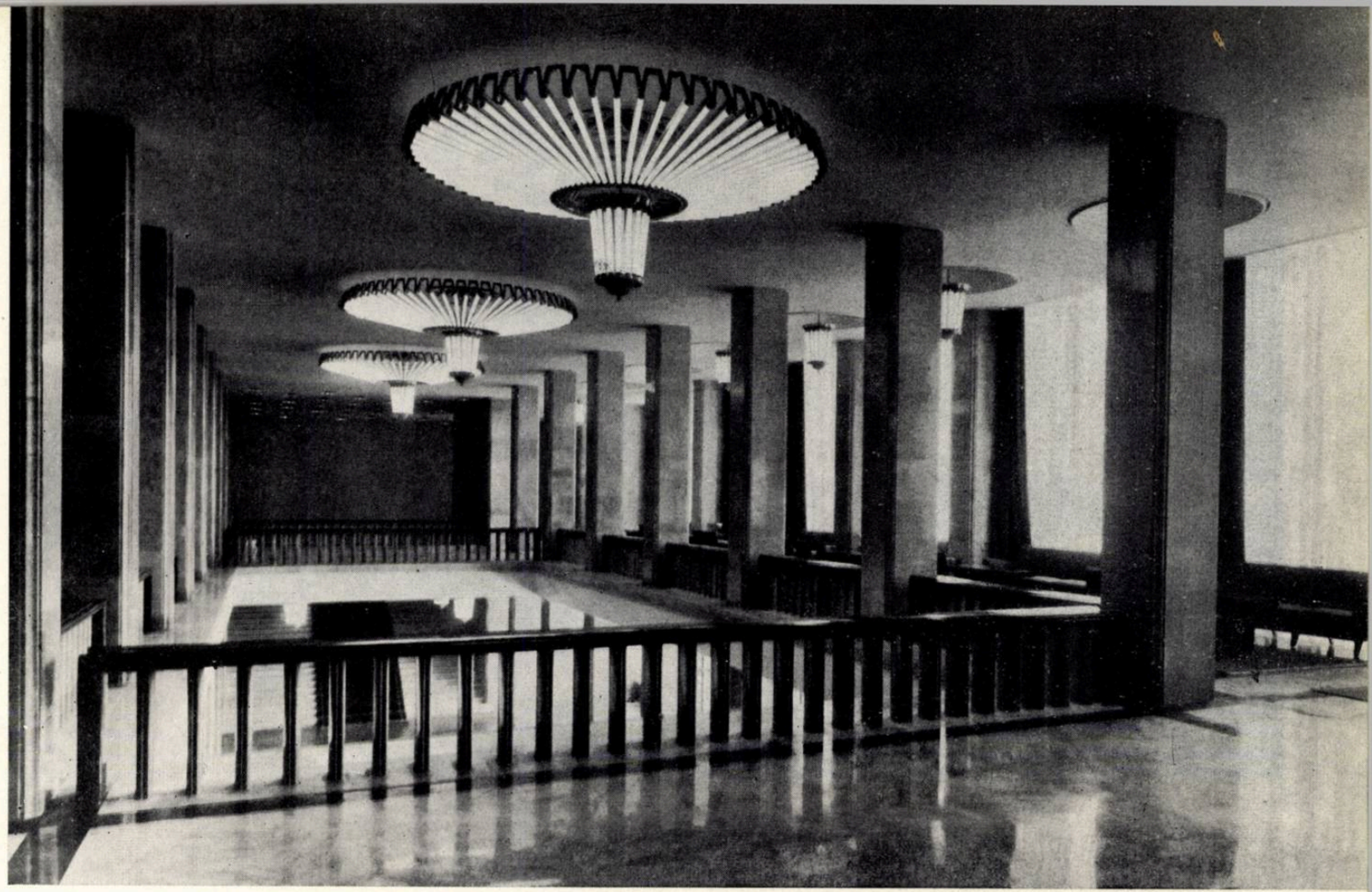

3
5

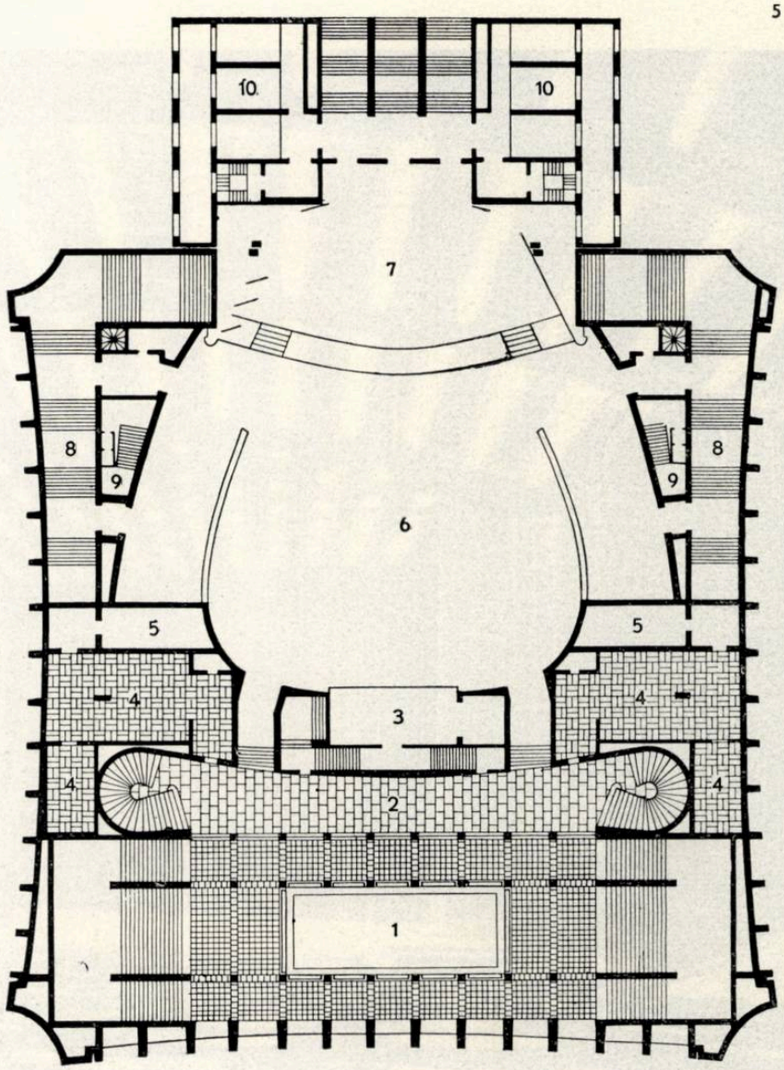

1 0 1 5 10

— *Foaierul garderobelor are pardoseala de marmură de Moneasa roșie, cu un desen simplu din marmură de Moneasa neagră; plafoanele și pereții sînt colorați în două tonuri de vioriu, cu nișa centrală în aur vechi, în care urmează să fie așezată o statuie de marmură albă.*

— *Foaierul de la etajul I are pardoseala de marmură de Alun, cu un desen mare și simplu din marmură de Moneasa neagră; stîlpii din Căprior; balustradele din jurul golului care îl leagă spațial cu foaierul de la parter au baluștrii din Căprior, cu mîna curentă din Moneasa neagră; pereții și plafonul sînt tratați ca structură și culoare la fel ca foaierul parterului; scările elicoidale ce leagă acest foaier cu cel de la etajul al II-lea, în marmură roșie de Moneasa cu vangul de marmură de Moneasa neagră; balustradele acestor scări au baluștrii subțiri de aramă, cu mîna curentă de lemn lustruit în culoarea mahonului.*

— *Cele două saloane situate la etajul I au pardoseli de Căprior punctat cu Moneasa neagră, pereții în calcio mărunt de culoare gălbuie, plafoanele în glet de ipsos alb-incert; ușile acestor saloane, ca și cele de acces la loja oficială, sînt de panel vopsit în duco mat de culoare verde-albăstrui stins, cu baghete aurii.*

— *Foaierul de la etajul al II-lea are pardoseala din Moneasa roșie, iar stîlpii structurii principale din Căprior; stîlpii rotunzi — care*

1 — Hol la etajul I — Vedere
2 — Colateralul holului principal de la etajul I — Vedere
3 — Holul principal — Vedere de la etajul I
4 — Scară în spirală între etajele I și II — Vedere
5 — Plan etaj I
1. Golul holului principal — 2. Degajament — 3. Loja principală — 4. Saloane — 5. Televiziune — 6. Sala 7. Scena — 8. Degajamente laterale — 9. Acces la lojile laterale — 10. Birouri

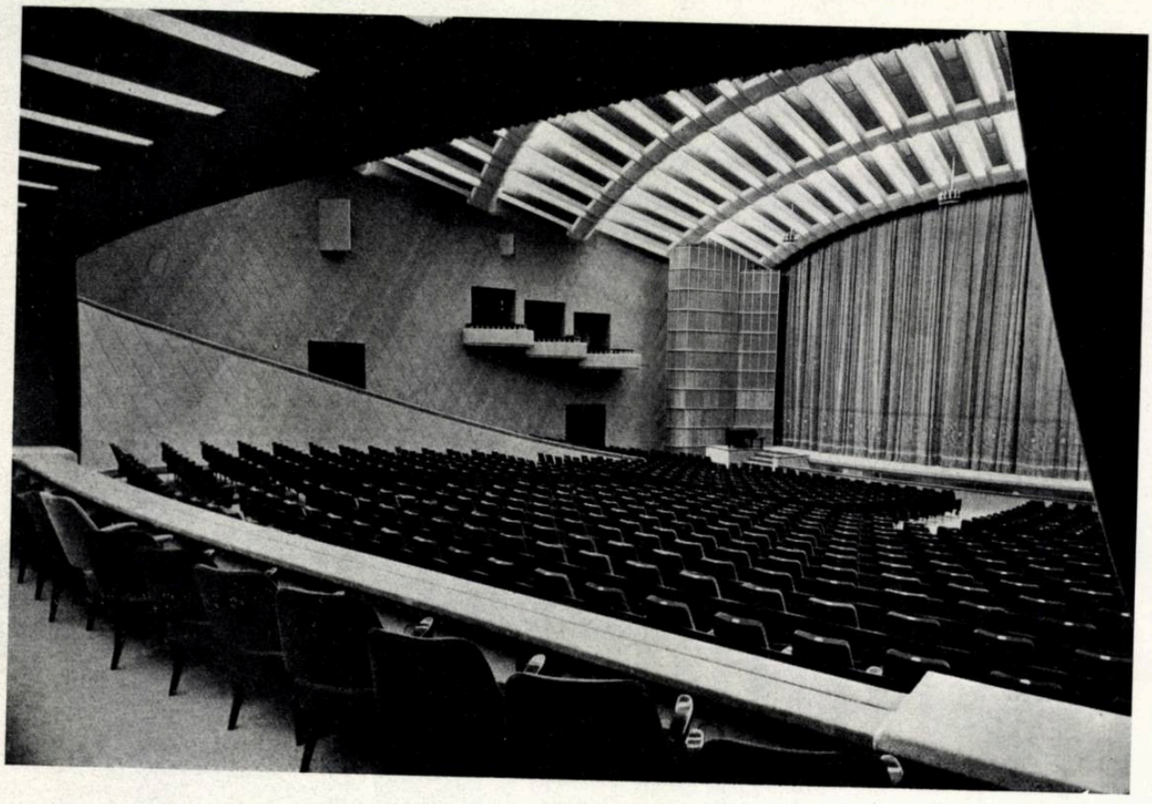

1

2

3

4

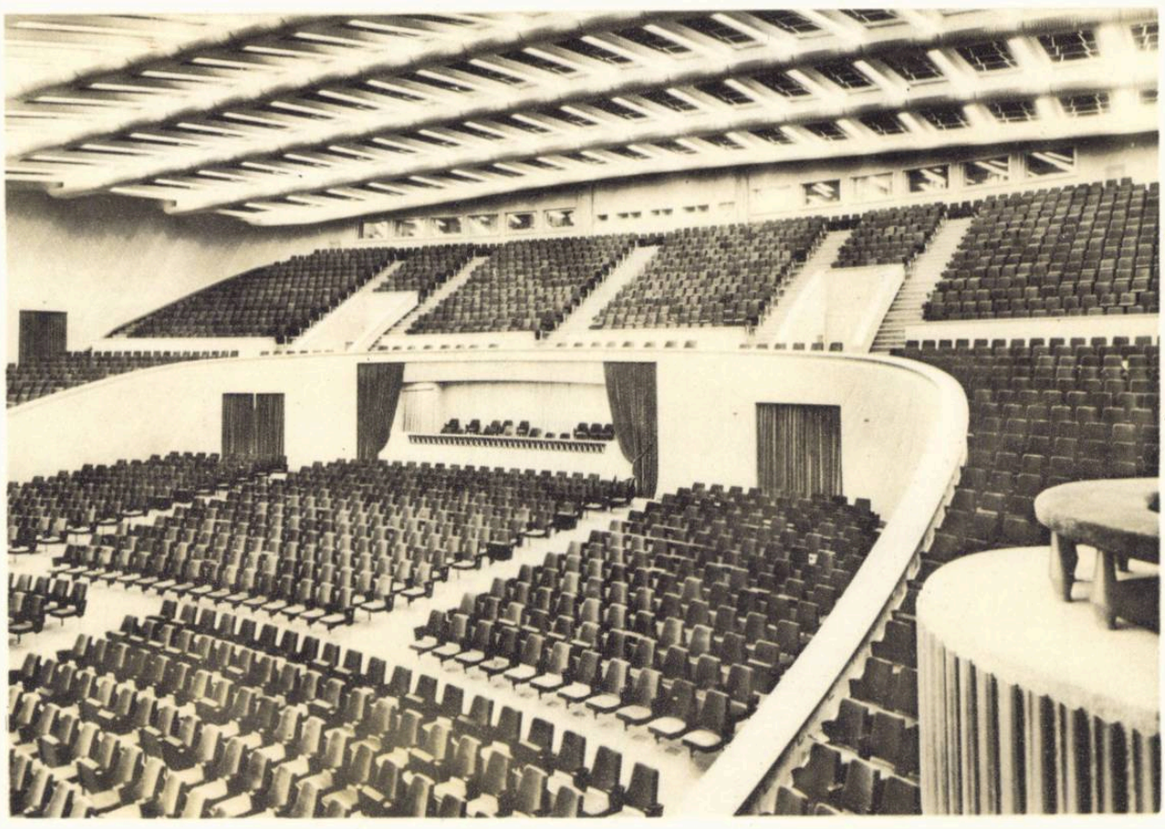

1 — Vedere generală
din loja principală
2 — Vedere către scenă
3 — Vederea sălii
4 — Vedere din lojile laterale

1

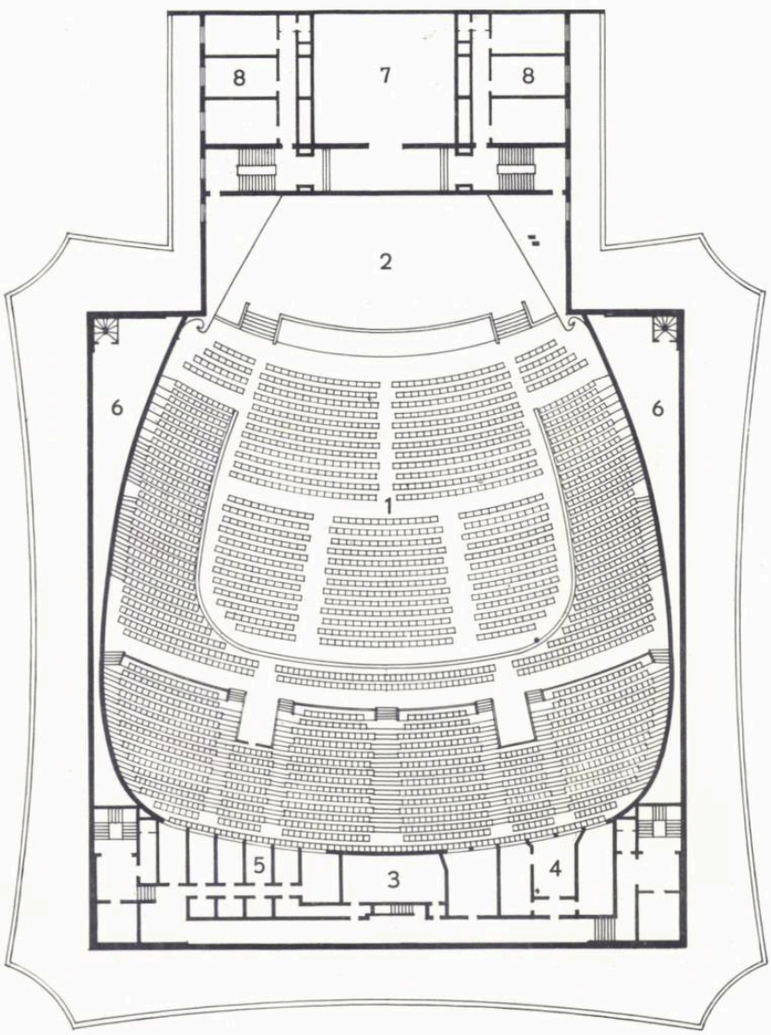

2

0 1 5 10

susțin partea de plafon în pantă a spațiului folosit de sub gradenele sălii — sînt vopsiți în duco argintiu metalizat. Pereții, în calcio mărunt culoarea oului de rață; plafoanele coborîte ale navelor laterale sînt colorate bleu palid; plafonul navei centrale, ușor curbat, este alb spre fildeș și baghetat cu bleu în romburi mari.

— Galeriile în trepte — care duc de la foaierul garderobelor, de o parte și de alta a sălii, dînd posibilitatea încărcării și evacuării acesteia la diferite niveluri și care se întîlnesc în foaierul etajului al II-lea — au treptele și podestele de marmură de Ruschița, pereții din fîșii ritmate în aur vechi pe structură de calcio alternate cu fîșii de culoare vioriu deschis pe structură de calcio mărunt; plafonul este în glet de ipsos cu fîșii de mărimea fîșiilor verticale, decalate pentru iluminatul indirect; ușile de pe aceste galerii sînt de panel, vopsite cu duco în aur vechi mat, cu baghete de aur roșcat.

Finisajele interioare ale sălii se prezintă astfel:

— Pardoseala, de mochetă gri-bleu.

— Pereții sînt îmbrăcați în catifea albastru-verzui deschis, pe o țesătură rară, care permite trecerea completă (transparentă) a sunetelor, ce sînt absorbite de saltelele pendulante de vată de sticlă ce se află în spatele acestei țesături.

— Plafonul, în dublă curbură, este compus din fîșii decalate care coboară spre scenă, urmărind imaginea unei scoici uriașe, luminată fluorescent de-a lungul nervurilor sale longitudinale și incandescent în spațiile de decalaj dintre fîșiile transversale; fîșiile și nervurile longitudinale sînt finisate în glet de ipsos riflat și colorate, primele în fildeș, și celelalte în bleu deschis.

Spațiile dintre nervuri sînt din strekmetal auriu, care permite trecerea sunetelor pentru

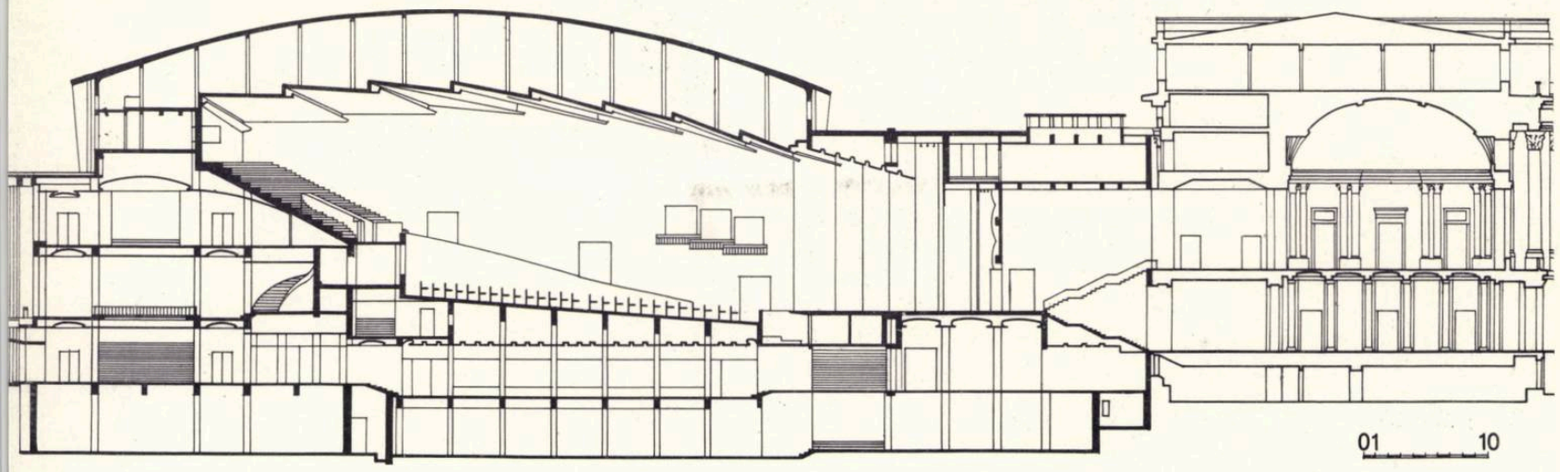

3

4

1 — Sala — Vedere generală
2 — Plan nivel tehnic
1. Sala — 2. Scena — 3. Cabină proiecție — 4. Stereoreverberație, radio, televiziune 5. — Cabine traducere simultană 6. Orga de lumină, reflectoare și alte instalații electrice — 7. Sala de ședințe 8. Birouri
3 — Secțiune longitudinală
4 — Sala — Vedere spre lojile laterale — Detaliu

1

2

a fi absorbite de saltelele de vată de sticlă din plafon, cît și intrarea în sală a aerului condiționat din gurile de refulare, precum și transparența sunetelor din difuzoarele plafonului.

— Turnurile stereofonice, de o parte și de alta a scenei, sînt aurii, din strekmetal, pentru a lăsa liberă pătrunderea sunetelor emise de grupurile de difuzoare ascunse în ele.

— Cortina principală este de catifea aurie cu un motiv decorativ brodat la baza treimii inferioare.

Cortinele de mijloc sînt de catifea de culoare albastru-verzui și roșu.

Arlechinii scenei sînt îmbrăcați în aceeași catifea ca și sala; cele trei uși duble din fundul scenei sînt de panel vopsit în aur vechi cu baghete în aur roșcat.

Peretele din fund al scenei, reflectant, este realizat din ipsos în elemente rombice cu dublă curbură și vopsite în duco bleu cu reflexe argintii, metalizat.

Plafonul scenei continuă în alt fel nervurile marii scoici a plafonului sălii, avînd elementele colorate fildeș și bleu.

---

1 — Degajamentul intrărilor laterale — Vedere
2 — Holul de sub loja principală — Vedere
3 — Detaliul intrării la holul garderobelor
4 — Intrarea la holul garderobelor — Detaliu

3

4

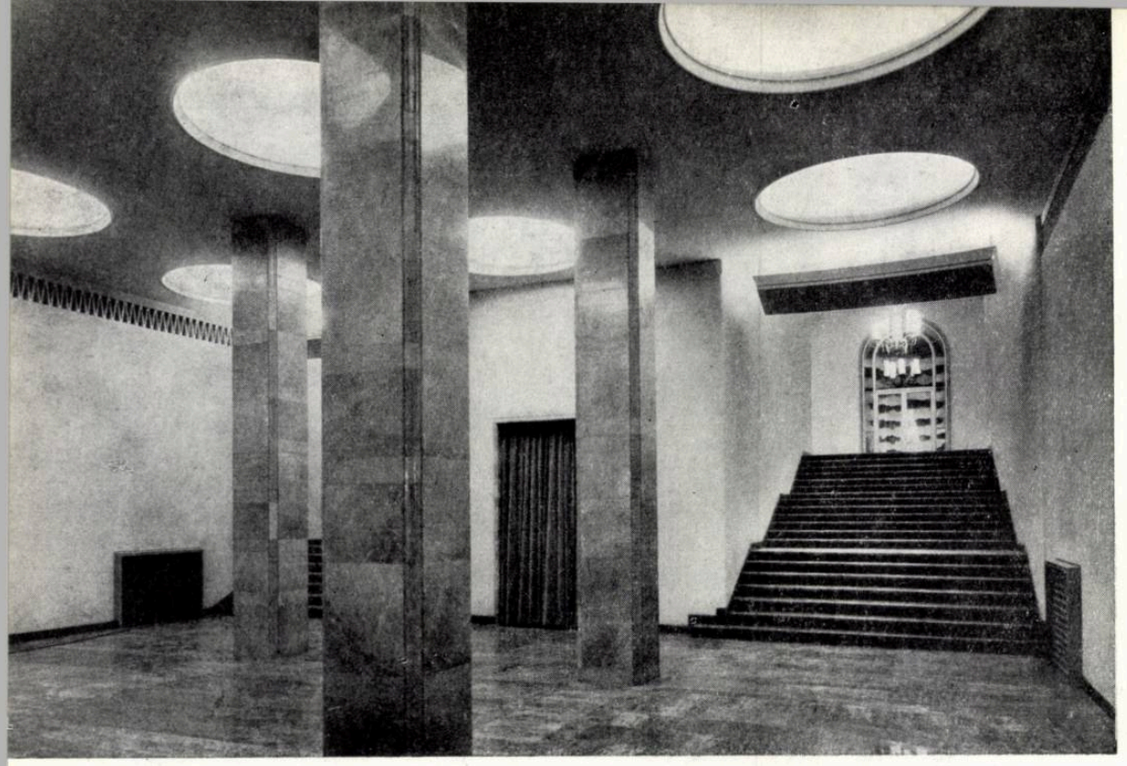

1

1 — Holul de legătură între noua sală şi palatul R.P.R. — Vedere
2 — Degajamentul lateral al sălii — Vedere
3 — Scara de acces la loja principală — Vedere
4 — Plan etaj II
1. Holul bufetului — 2. Oficiu — 3. Accese la nivelul tehnic — 4. Galerii laterale de degajare — 5. Sala — 6. Scena 7. Saloane — 8. Accese spre lojile laterale
5 — Degajamentul lateral al sălii — Vedere

3

— Scaunele sălii sînt în catifea de culoarea vişinei putrede.

— Scara în trei rampe, care se află în corpul de legătură şi face trecerea dintre Palatul R.P.R. şi sală, are treptele de marmură roşie de Moneasa, cu contratreaptă din negru de Moneasa; de asemenea, ea are vangul şi mîna curentă a balustradei din Moneasa neagră şi baluştrii din Moneasa roşie. Pereţii acestei scări sînt în calcio mărunt de culoarea liliacului deschis.

La fel sînt colorate elementele care urmăresc linia intradosului rampelor şi care formează scafele de lumină difuză fluorescentă.

Pentru a trata decorativ şi unitar elementele care au funcţia de a marca gurile de ventilaţie, radiatoarele, traforurile etc., s-au adoptat diferite variante ale unui acelaşi motiv de bază, trapezul generat din forma sălii.

O problemă pe care şi-a pus-o proiectarea a fost aceea de a crea lustre decorative din tuburi fluorescente care să elimine complet impresia de obiect industrial pe care aceste tuburi îl dau de obicei.

Astfel, s-au realizat lampadarele suspendate tronconice, care reamintesc forma de bază a trapezului, precum şi cele trei mari lustre centrale din foaierul principal.

Am arătat cîteva dintre problemele pe care le-am urmărit în procesul muncii de creaţie.

Nu am vorbit despre principalele probleme tehnice ale instalaţiilor complexe ale acestui edificiu, ele fiind expuse în acest număr al revistei de către autorii proiectelor de specialitate.

În încheiere, fac un apel în numele tuturor proiectanţilor care au participat la această lucrare, cît şi al meu personal, ca cititorii să ne ajute cu observaţiile lor critice, pozitive sau negative, fie că sînt, fie că nu sînt specialişti în problemele de arhitectură şi construcţii, pentru ca să putem trage o serie de concluzii care să generalizeze ceea ce este pozitiv în această importantă experienţă de proiectare şi realizare concretă.

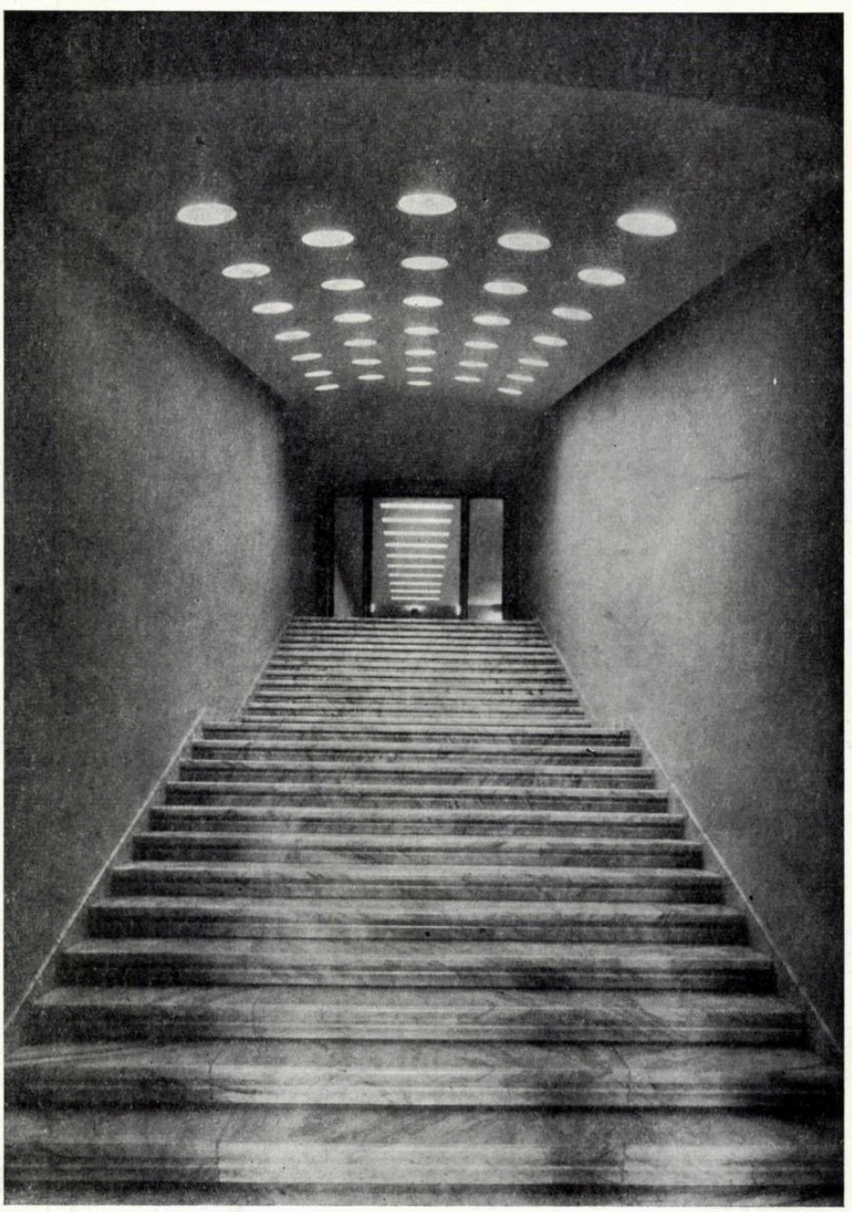

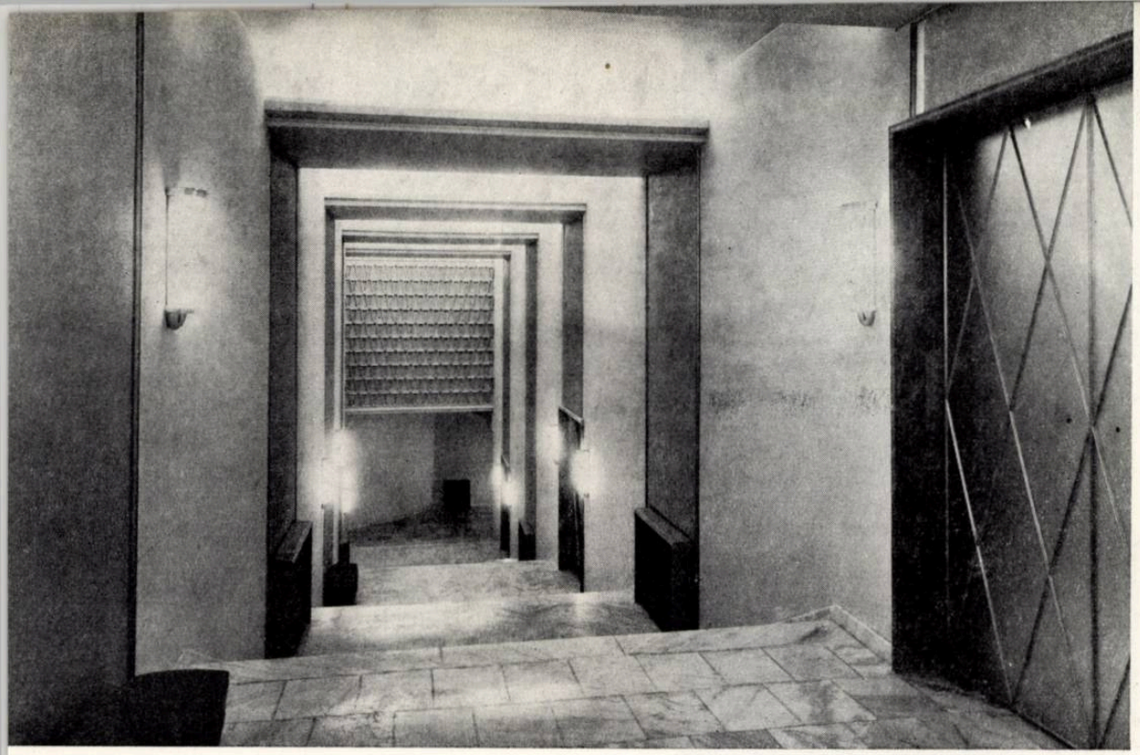

2

4

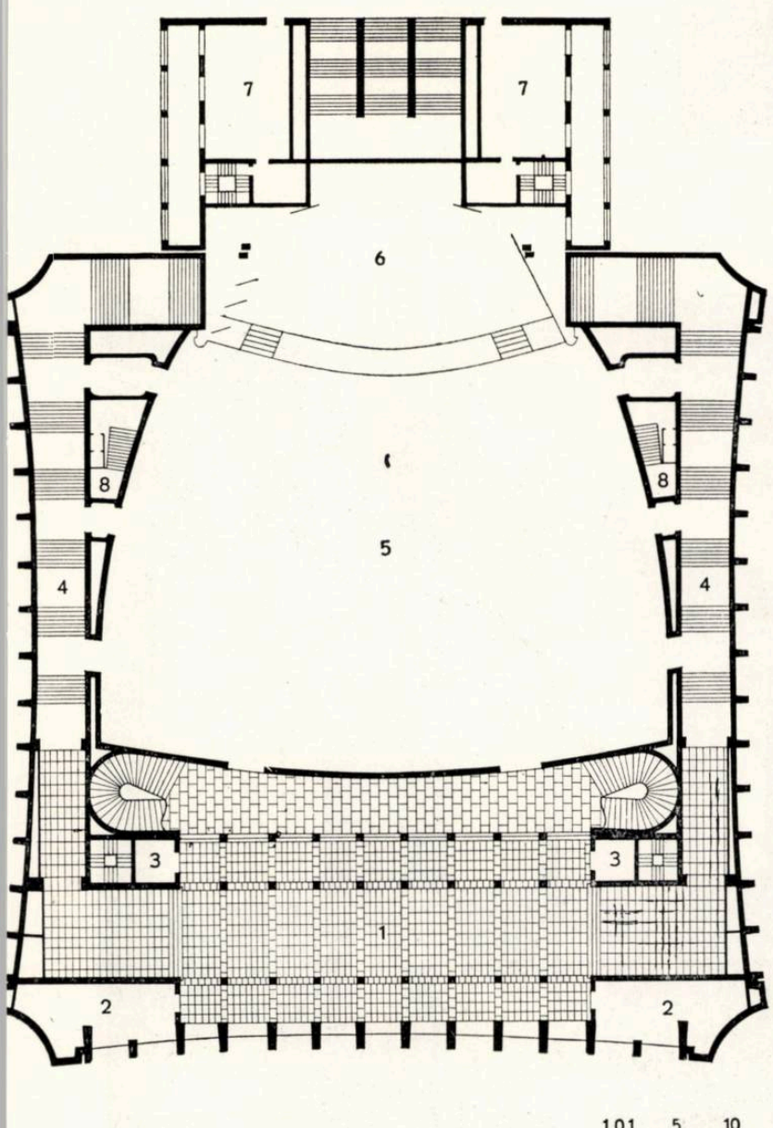

1 0 1 5 10

5

1

2

3

4

1 — Holul bufetului — Vedere
2 — Holul bufetelor — Vedere generală
3 — Holul bufetelor — Vedere spre bufet
4 — Colateralul holului bufetelor — Vedere

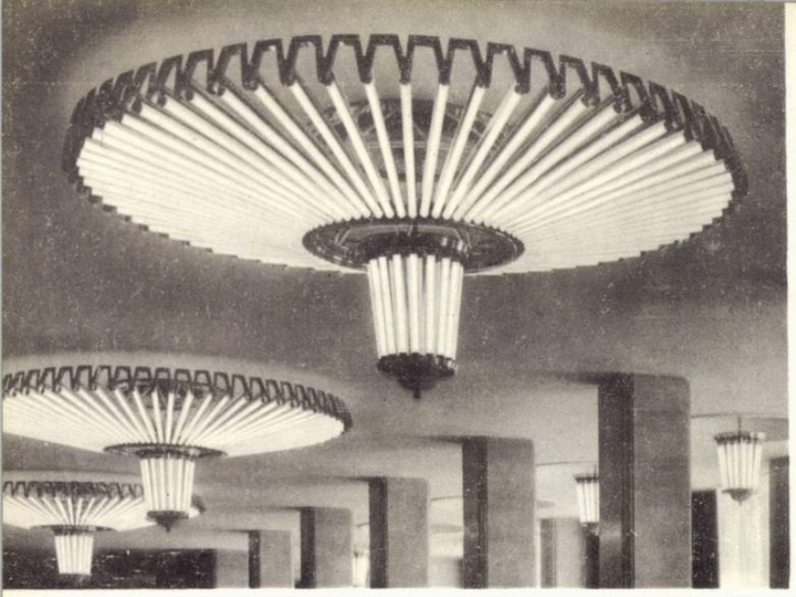

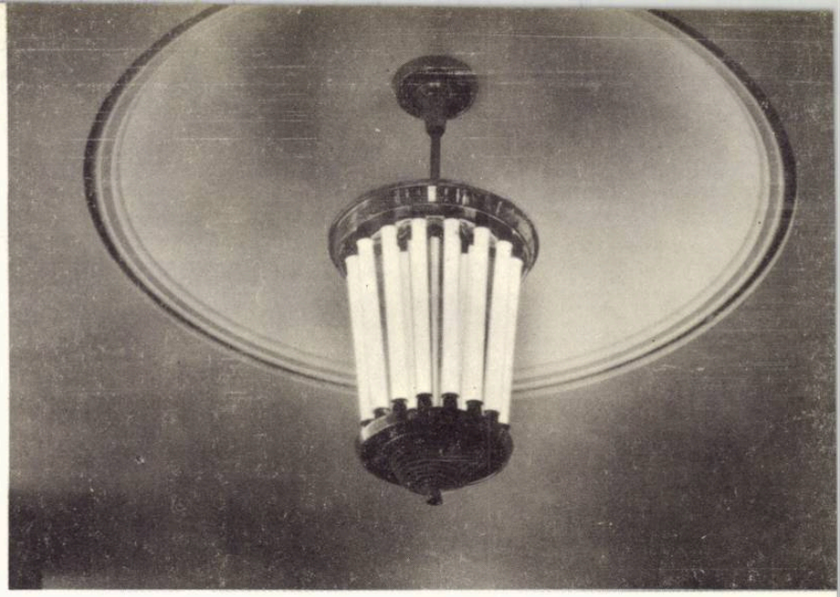

1 2

3 4

5 6

1 — Candelabru cu tuburi fluorescente în holul principal
2 — Lampă cu tuburi fluorescente din holuri
3 — Garnitură de mobilier din saloanele laterale
4 — Fotoliu din holul de sub loja principală
5 — Garnitură de mobilier din holuri
6 — Scaun tapisat din hol
7 — Scaun din sală
8 — Scaun din lojă
9 — Garnitură de mobilier din holul de sub loja principală
10 — Scaun din holul de sub loja principală
11 — Canapea din holul de sub loja principală

7

8

9

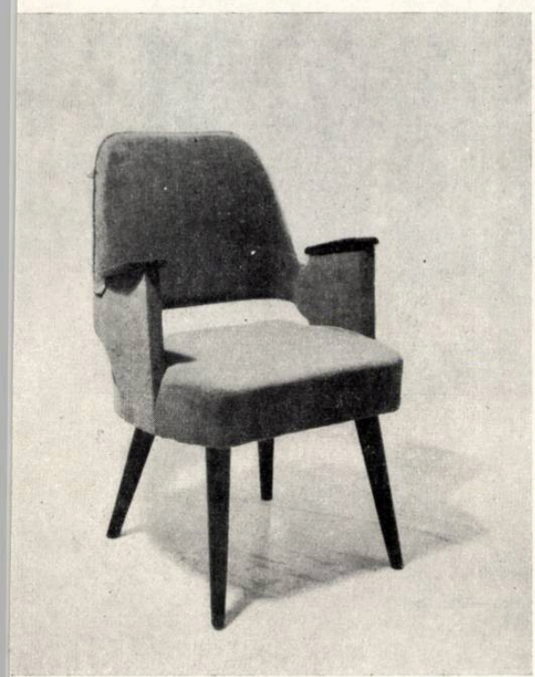

10

11

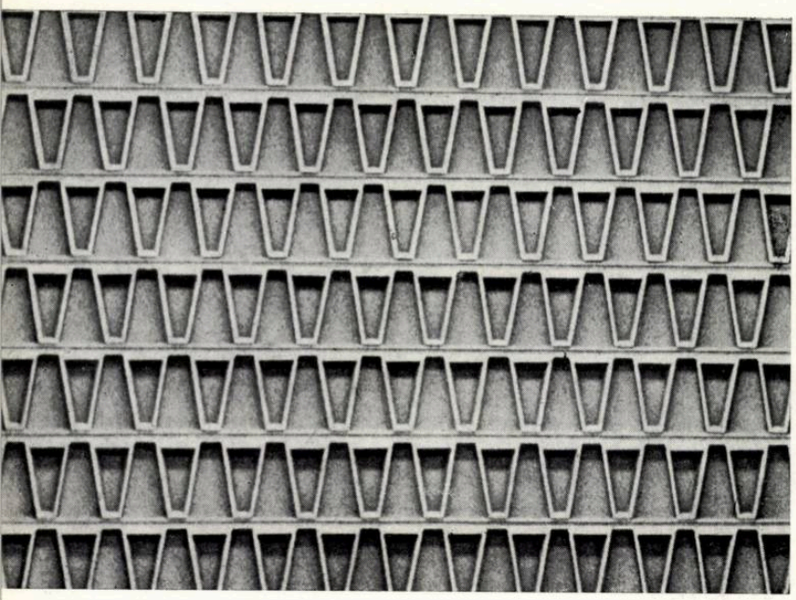

1

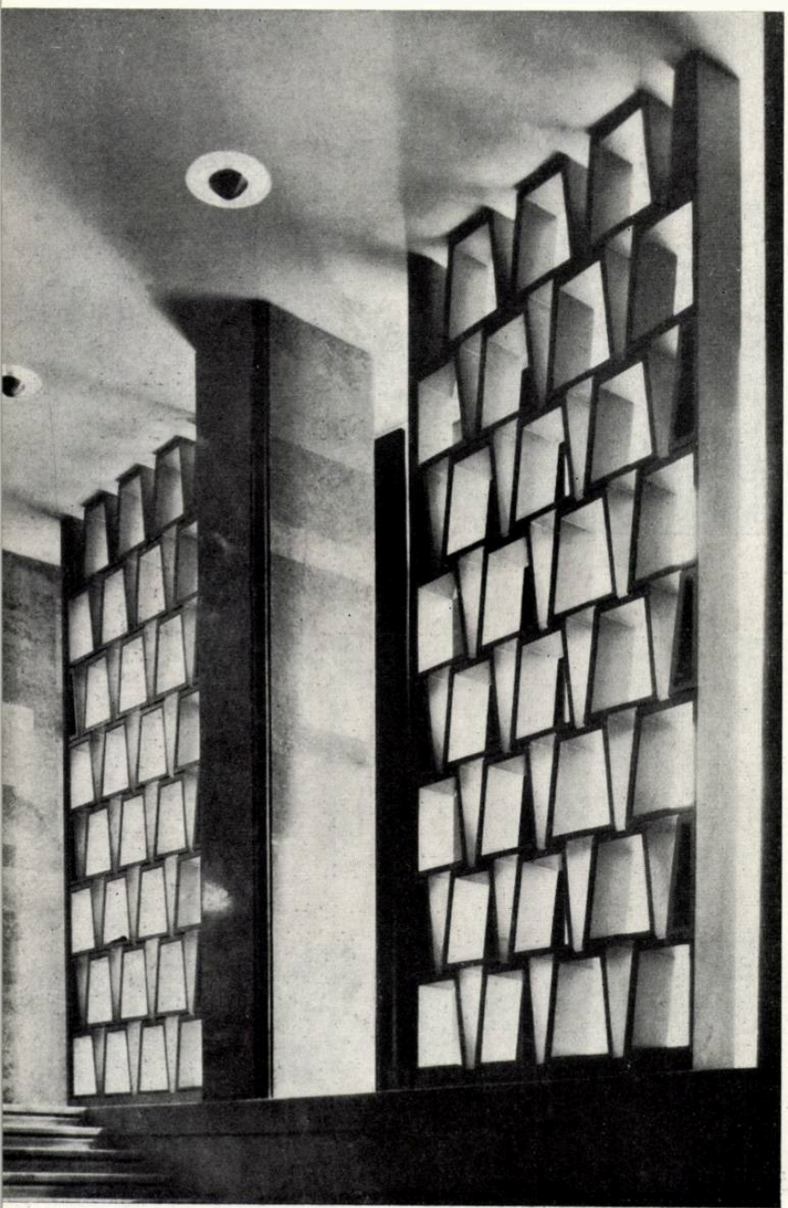

2

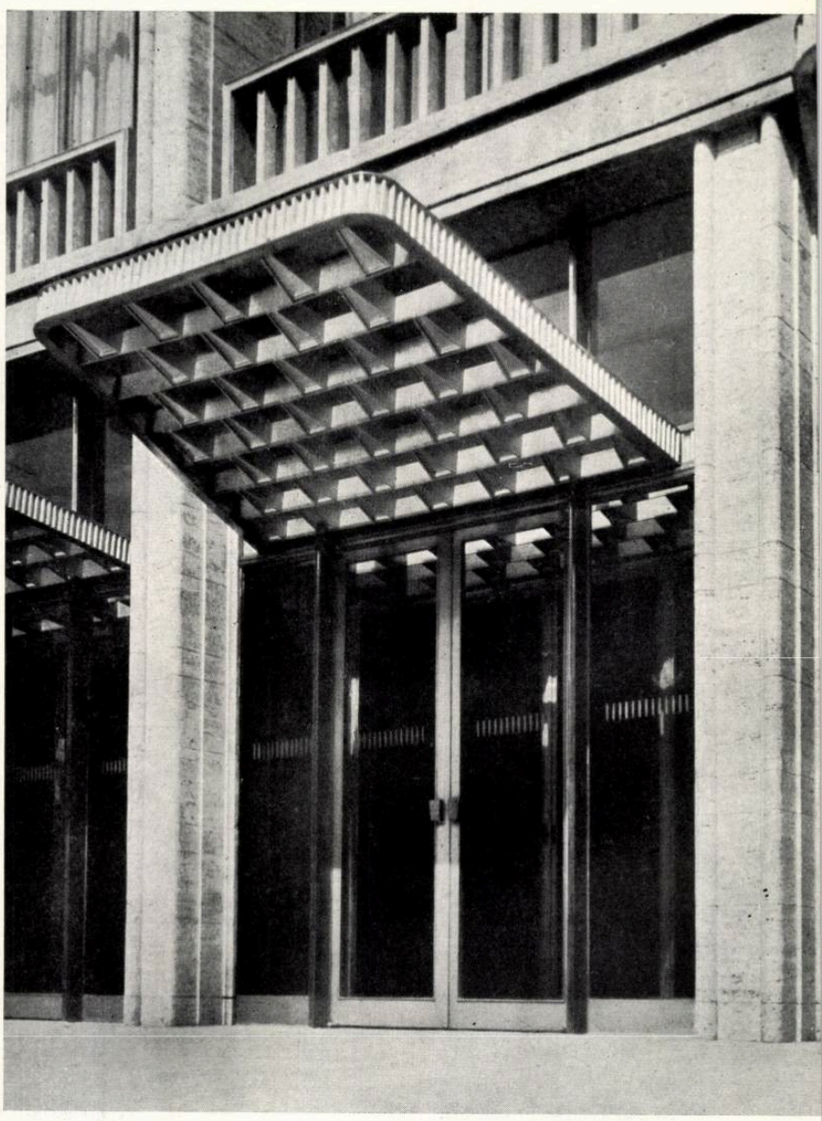

3

1 — Trafor la degajamentul lateral al sălii
2 — Traforul de la scara principală — Detaliu
3 — Intrarea principală — Detaliu
4 — Traforul de la timpanele exterioare — Detaliu

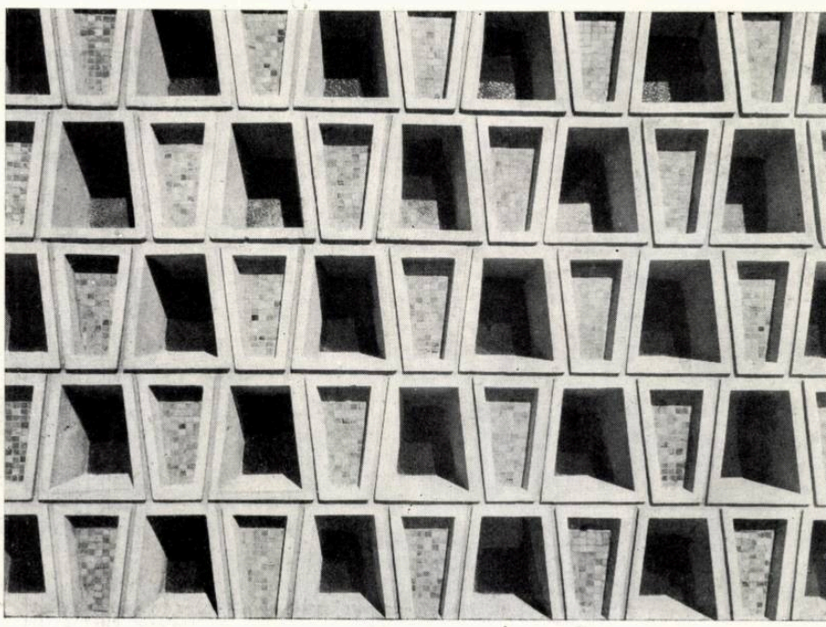

4

INSTALAŢIILE NOII SĂLI A PALATULUI R. P. R.

Ing. A. BĂILESCU

INSTALAŢIILE ELECTRICE

1. INSTALAŢIILE ELECTRICE DE CURENŢI TARI

a) Instalaţia pentru iluminatul general

Sistemul de iluminare adoptat este cel mixt, cu lămpi fluorescente şi incandescente, direct şi indirect, corespunzător detaliilor de arhitectură.

Iluminatul sălii este mixt, cu lămpi fluorescente aşezate în şiruri longitudinale, dînd un iluminat direct, şi lămpi incandescente cu reflectoare oglindate, aşezate în scafe dispuse transversal. Atît iluminatul fluorescent, cît şi cel incandescent sînt prevăzute cu dispozitive de aprindere şi stingere treptată, primul cu dispozitive electronice, iar al doilea cu reglaj prin autotransformatori. Ambele sisteme de reglaj sînt comandate electric de la distanţă, din cabina de proiecţie cinematografică şi din cabina electricianului.

Nivelurile de iluminare au fost stabilite astfel:

— Sala — pentru utilizare congrese 200—250 lucşi.

— Sala — pentru utilizare spectacol 50—150 lucşi.

— Sala — pentru filmare 500—600 lucşi.

— Foaiere 200—300 lucşi.

— Saloane, birouri, bufete 200 lucşi.

b) Instalaţia pentru iluminatul de siguranţă

Deosebit de instalaţia pentru iluminatul general, s-a prevăzut o reţea separată pentru alimentarea iluminatului de siguranţă.

Puterea instalată totală pentru iluminatul de siguranţă este de cca. 25 kW.

Ca sursă de rezervă pentru alimentarea acestui iluminat s-a prevăzut instalarea unui grup electrogen cu intrare şi ieşire din funcţiune automată.

c) Instalaţia electrică de forţă

În afară de reţeaua care alimentează iluminatul general, o reţea separată, cu plecări din tabloul general, alimentează receptorii de forţă ai diverselor instalaţii.

Puterea maximă utilă pentru acţionarea diversilor consumatori este de cca. 700 kVA.

Cel mai important consumator de forţă este instalaţia de ventilaţie şi condiţionare a aerului. Pentru comanda şi controlul acestei instalaţii s-au prevăzut dispozitivele necesare pentru automatizarea funcţionării sale. Astfel, prin acţionarea unei singure comenzi, întregul grup de ventilaţie intră în funcţiune în mod automat, fiind guvernat de termostatele dispuse în încăperi şi canale de aer. Acestea comandă deschiderea şi închiderea vanelor şi clapetelor dispuse pe circuitele de încălzire, umidificare şi răcire.

Instalaţia de automatizare este prevăzută pentru două regimuri de funcţionare: vară sau iarnă. În raport cu poziţia de funcţionare, aerul trimis în încăperi este încălzit sau răcit.

Pe tabloul de automatizare se poate urmări funcţionarea întregii instalaţii prin lămpile de semnalizare care indică poziţia fiecărui element comandat.

Controlul temperaturii şi umidităţii pe traseul instalaţiei în încăperi şi în exterior se face la distanţă cu aparate montate tot pe tabloul de automatizare. Pentru punctele mai importante s-au prevăzut aparate pentru înregistrarea acestor parametri.

d) Instalaţia de iluminat pentru jurnalul cinematografic

Filmările pentru jurnalul cinematografic necesitînd surse puternice de lumină, aşezate convenabil spre a se putea obţine iluminările cerute, pentru a evita instalarea de cabluri incomode prin dimensiunile lor şi inestetice prin numărul şi poziţiile pe care ar trebui să le ocupe în sală, s-a prevăzut instalarea de circuite şi reflectoare fixe disimulate în plafon sau în loji anume create.

Această instalaţie are de scop să ridice nivelul de iluminare de la cca. 500—600 lucşi, cît se poate obţine de la iluminatul general, pînă la cca. 1000 lucşi sau mai mult în zona prezidiului, la parterul sălii şi la loja oficială, atunci cînd filmările vor fi color.

Instalaţia are comandă centralizată pentru aprinderea şi stingerea reflectoarelor.

e) Instalaţia pentru iluminatul scenei

Noua sală nu are o scenă în adevărata accepţie, aşa cum sîntem obişnuiţi să întîlnim în teatre. Podiumul, cu o deschidere maximă de 34 m şi o adîncime pe axă de 15 m, urmînd a fi folosit pentru anumite spectacole, cum ar fi recitaluri, balete şi ansambluri de masă, a fost prevăzut numai cu instalaţiile de iluminat necesare unor astfel de manifestări.

Instalaţia electrică de scenă include în primul rînd plafonul de deasupra podiumului, ale cărui lumini pot fi aprinse şi stinse progresiv printr-un dispozitiv acţionat electric de la panoul de comanda luminilor din cabina electricianului de scenă.

S-a prevăzut o rampă escamotabilă în patru culori şi o serie de prize de scenă pentru o putere pînă la 3 kW de la care urmează a se alimenta reflectoarele necesare, aşezate de o parte şi de alta a scenei, în culisele ce se pot crea din panourile rabatabile ale pereţilor laterali.

Iluminatul din faţă este asigurat de o serie de reflectoare ascunse în plafonul sălii.

Toate circuitele de alimentare ale rampei, prizelor de reflectoare de pe scenă şi celor din plafonul sălii sînt centralizate într-un tablou de unde pot fi distribuite, fie către cele 64 circuite de reglaj ale unei orgi echipate cu autotransformatori tip Bordoni, fie către un sistem de contactoare pentru ca aprinderea lor să se poată face direct.

Douăsprezece dintre reflectoarele dispuse în plafonul sălii sînt echipate cu automate de culori.

Deosebit de reflectoarele menţionate mai sus se dispune de două reflectoare cu lămpi Xenon 1000 W, un reflector cu lampă Xenon 2000 W şi două reflectoare de urmărire echipate tot cu lămpi Xenon. Aceste reflectoare dau o lumină asemenea celei a unei zile însorite, au un flux luminos de cca. trei ori mai mare ca al unei lămpi incandescente de putere egală şi nu radiază căldură.

Iluminarea fundului scenei, adică a orizontului, se realizează cu lămpi fluorescente adecvate acestui scop, echipate cu tuburi albastre şi tuburi lumina zilei. Reglajul intensităţii luminoase se poate face în raportul 1:60 000 prin intermediul unor amplificatori cu transistori, adică de la lumina plină de zi pînă la întunericul complet. Aceasta reprezintă cea mai modernă soluţie pentru iluminarea unui orizont, întrucît necesită o putere redusă (în cazul de faţă 2,7 kW faţă de cca. 100 kW cît ar fi fost necesar cu surse incandescente), iar tonul de albastru realizat şi iluzia unei atmosfere pătrunse de lumină nu puteau fi obţinute cu mijloacele utilizate pînă acum în teatru.

Instalaţia de scenă este întregită de două proiectoare de imagini aşezate lateral în culise, pentru proiecţia de decoruri pe fundalul scenei.

Tabloul pentru comanda automată a instalaţiilor de condiţionare a aerului

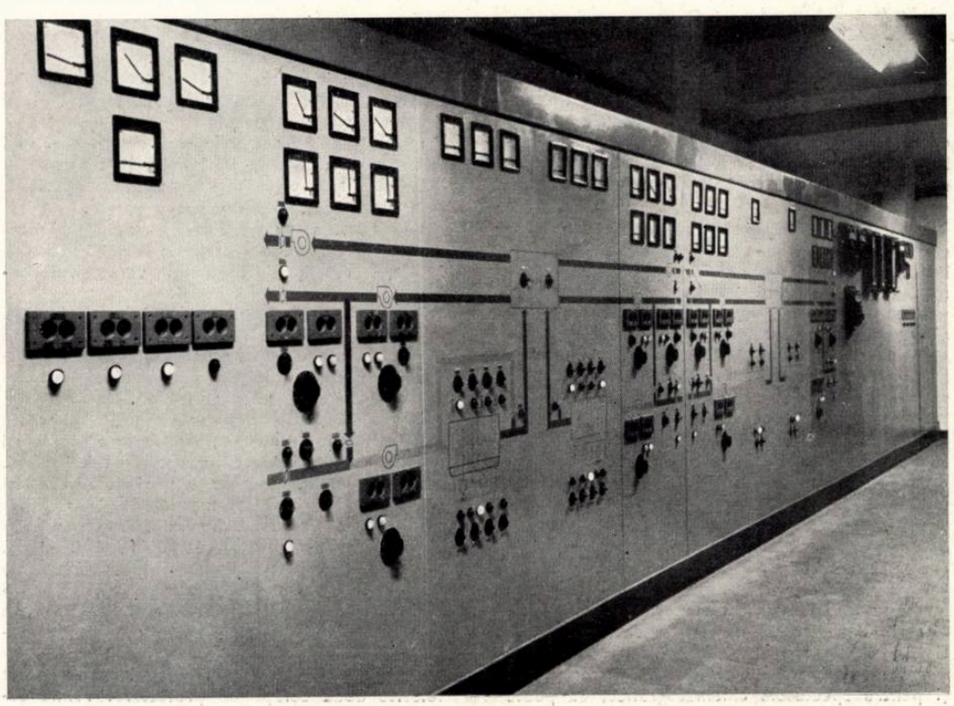

2. INSTALAȚIILE ELECTRICE DE CURENȚI SLABI

a) Instalația de telefon

Pentru comunicațiile telefonice interioare și în rețeaua publică au fost prevăzute posturi de telefon în toate încăperile principale sau de serviciu. Circuitele de telefon sînt centralizate într-un punct al clădirii de unde se face legătura, fie cu centrala telefonică ce deservește clădirea, fie cu centrala orașului.

O rețea separată telefonică cu centrală proprie, cu legături în punctele principale ale instalației electrice este destinată serviciului de întreținere.

Cabinele telefonice destinate presei și delegaților au circuite directe cu centrala telefonică a orașului.

Comunicațiile telefonice între cabinele instalațiilor electroacustice, cu dirijorul, cu regizorul, cu cabina electricianului și cu inginerul șef se fac printr-un sistem separat prevăzut cu aparate de tip special cu taste.

b) Instalația de ceasornice electrice

Încăperile tehnice ale instalațiilor electroacustice, cinematograf, regie spectacole și cele din subsolul clădirii, precum și birourile au fost înzestrate cu cîte un ceasornic electric legat într-o rețea guvernată de un ceasornic principal-central.

c) Instalația pentru avertizarea incendiului

Pentru anunțarea incendiilor, sala, scena, depozitele de mobilă și toate încăperile tehnice au fost echipate cu avertizoare automate, acționate fie de temperatură, fie numai de simpla prezență a gazelor de ardere, vizibile sau invizibile.

d) Instalația pentru regie și apel

Pentru conducerea spectacolelor s-a prevăzut o instalație de apel sonor și prin soneria de la scenă către toate birourile (care în acest caz vor fi folosite drept cabine de artiști), către dirijor, electrician și cabina de regie a instalațiilor electroacustice. Prin difuzoarele acestei instalații, artiștii pot urmări din cabinele lor desfășurarea spectacolului. Apelul prin aceste difuzoare se poate face și atunci cînd acestea sînt închise pentru urmărirea spectacolului. În cabine, tăria emisiunii poate fi reglată după plac; din cabine se poate confirma primirea apelului regizorului, se poate chema garderobierul și frizerul.

In ipoteza unui congres, această instalație este prevăzută a fi folosită pentru dispecerul congresului.

Pentru regia spectacolelor s-a prevăzut posibilitatea ca un regizor să poată urmări și acționa din fundul sălii, dintr-o cabină de traducător. Pentru aceasta s-a montat o instalație de intercomunicație « Multifon » care leagă fonic această cabină cu punctul de regie de pe scenă și cu electricianul spectacolului. Cabina de proiecție cinematografică, unde este rezervat un spațiu pentru înregistrarea sonoră a captărilor pentru jurnalul cinematografic, precum și cabina de comandă a reflectoarelor destinate iluminării în acest scop, au instalate cîte un aparat « Multifon » inclus în rețeaua de regie.

3. INSTALAȚIA PENTRU ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ

Instalația pentru alimentare cu energie electrică a fost proiectată în ipoteza asigurării unei funcționări fără posibilitate de întrerupere a iluminării.

Postul de transformare special este capabil să furnizeze 1900 kVA cu rezervă de 100% pentru unitățile de transformare.

4. INSTALAȚIA DE PARATRĂZNET

La proiectarea instalației pentru protecția contra efectelor descărcărilor atmosferice s-a urmărit ca aceasta să fie astfel dispusă încît să nu dăuneze cu nimic aspectului clădirii.

Pentru captare s-a utilizat acoperișul metalic al clădirii, iar drept conductori de coborîre au fost utilizate fiarele din partea dinspre exterior a armăturii stîlpilor de beton.

Tabloul general electric

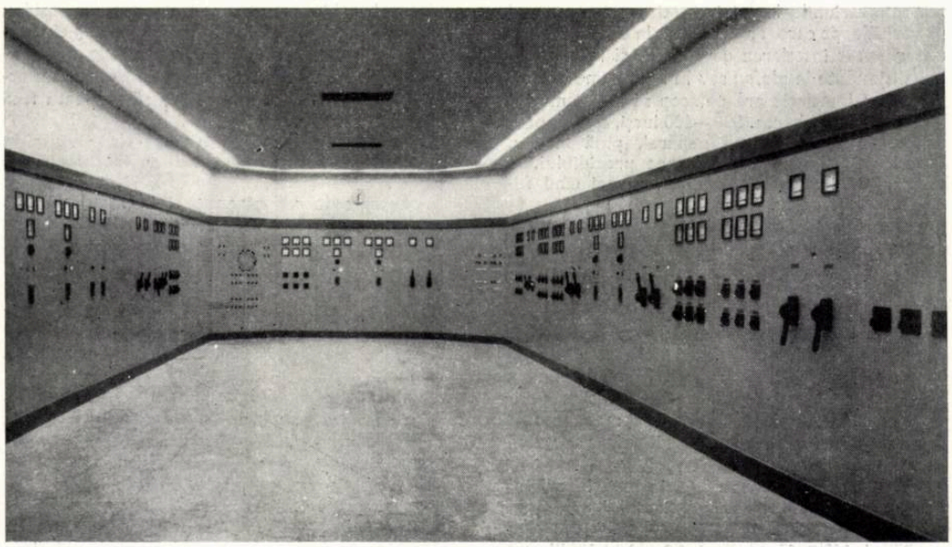

Ing. A. NECȘULEA

INSTALAȚIILE ELECTROACUSTICE ȘI TRATAMENTELE ACUSTICE

Tratamentul acustic și instalațiile electroacustice au apărut ca o necesitate impusă de dimensiunile sălii și de multiplele ei destinații. Ascultarea unei cuvîntări într-o sală al cărei amfiteatru se înscrie într-un pătrat cu latura de cca. 50 m nu se poate face în bune condiții fără o amplificare electroacustică.

Tranziția de la însușirile acustice ale sălii, care corespundea unei bune inteligibilități a vorbirii, la însușirile necesare producțiilor muzicale era de asemenea imposibilă fără contribuția electroacusticii.

Datorită tratamentului acustic și instalațiilor electroacustice cu care este dotată, sala este aptă pentru a fi folosită atît ca sală de congrese și conferințe, cît și ca sală pentru orice spectacol muzical.

În primul rînd, ea satisface desigur multiplele și variatele cerințe care apar în cazul unui congres. Participanții la congres, în număr de cca. 3 000 de persoane, pot asculta pe oratorul situat la tribună, fie în limba în care vorbește, fie, după preferință, în una dintre cele șase limbi în care se traduce simultan discursul.

Dar în afară de congrese sala poate servi și pentru conferințe însoțite de ilustrații sonore înregistrate pe bandă de magnetofon sau pe discuri; înregistrările redate în sală pot fi de tipul obișnuit sau stereofonice.

Tratamentul acustic al sălii fiind convenabil și pentru spectacole cinematografice, ea poate fi folosită, atît pentru proiecția filmelor normale, cît și pentru filmele cu ecran panoramic și sunet stereofonic pe 6 canale.

În afară de spectacolele cinematografice, sala poate servi și pentru recitaluri de muzică sau de dans cu acompaniamente de orchestră (situată, cînd este cazul, în fosa de sub scenă).

În sfîrșit, ea poate fi folosită, cu ajutorul maeștrilor de sunet, și pentru producții coral-simfonice, în condiții de sonoritate variabilă dependentă de natura producției.

Trebuie menționat că pe lîngă întrebuințările arătate, sala poate fi folosită și pentru transmisii de radio și televiziune, precum și pentru înregistrări sonore obișnuite sau stereofonice, destinate fabricării discurilor de gramofon.

Soluțiile de proiectare care asigură sălii aceste funcțiuni multiple reflectă preocuparea de a folosi tot ce se poate obține din adoptarea tehnicii noi.

Astfel, pentru obținerea unei inteligibilități maxime a vorbirii oratorului de la tribună, amplificarea a fost făcută prin difuzoare uniform distribuite, așezate în spătarul fiecărui scaun.

Pentru favorizarea componentelor sonore ale vocii, care servesc la sporirea inteligibilității cuvintelor, instalația posedă un dispozitiv de filtraj și corecție al cărui reglaj permite avantajarea oratorului.

Pentru ascultarea în limbi străine au fost folosite două soluții de proiectare. Prima soluție, cea mai modernă, asigură distribuirea traducerilor sub forma de șase radioemisiuni simultane.

Pentru fiecare limbă există un emițător a cărui lungime de undă corespunde unei armonici a frecvenței purtătoare a unui pilot stabilizat cu cuarț. Toate aceste emițătoare trimit emisiunea pe care o produc în niște bucle de conductori de cupru îngropate în pardoseala sălii. Pentru recepționarea emițătorilor și ascultarea discursului tradus în limba pe care o preferă fiecare ascultător, congresiștii primesc un minuscul receptor portabil care printr-o simplă comutare și reglare de tărie asigură posesorului audiția în limba dorită, cu nivelul dorit. Receptorul are mărimea unei lanterne de buzunar. Sunetul produs de el ajunge la ureche prin niște căști foarte ușoare. Prin faptul că recepția traducerii se face fără fir, ascultătorul se poate deplasa cu receptorul, continuînd să audă chiar cînd merge.

Recepția este posibilă însă numai în interiorul sălii, în vecinătatea buclelor din pardoseala acoperită cu scaune. În afara sălii recepția devine imperceptibilă.

Pe lîngă instalația de traducere simultană fără fir s-a aplicat ca o rezervă și soluția de distribuire prin fir. Circa 600 de locuri din sală sînt dotate cu cutii de racordare prevăzute cu comutatoare și reglatoare de nivel, cu ajutorul cărora un ascul-

tător înzestrat cu o cască se poate lega la linia cu traducerea care-l interesează.

Pentru reproducerea înregistrărilor sonore de pe bandă de magnetofon sau de pe discuri — în cazul cînd înregistrarea servește instalațiilor sonore sau în cazul cînd se înlocuiește orchestra — s-a adoptat o soluție care este compatibilă, atît cu înregistrările obișnuite, cît și cu cele stereofonice cu dublu canal.

Două coloane de difuzoare, așezate în dreapta și în stînga scenei, dau sunetul direct, înregistrat obișnuit sau stereofonic. Spre a evita ca ascultătorul acestor difuzoare să aibă senzația că aude înregistrarea ca și cînd ar fi așezat în exteriorul unei săli din care sunetul ajunge la el printr-o fereastră deschisă, difuzoarele de la scenă sînt completate cu difuzoare răspîndite pe plafonul și pereții sălii, formînd ceea ce se cheamă o instalație de ambiofonie. Prin ambiofonie se înțelege crearea cu ajutorul stereofoniei și reverberației artificiale, a unei ambiante sonore convenabile genului producției, astfel încît ascultătorul să aibă senzația că se găsește într-o sală ale cărei dimensiuni, difuzitate și reverberație le percepe direct și real, nu artificial, cum se întîmplă de fapt.

Soluția de proiectare pentru amplificarea producțiilor muzicale neînregistrate care au loc în sală, se bazează de asemenea pe ambiofonie.

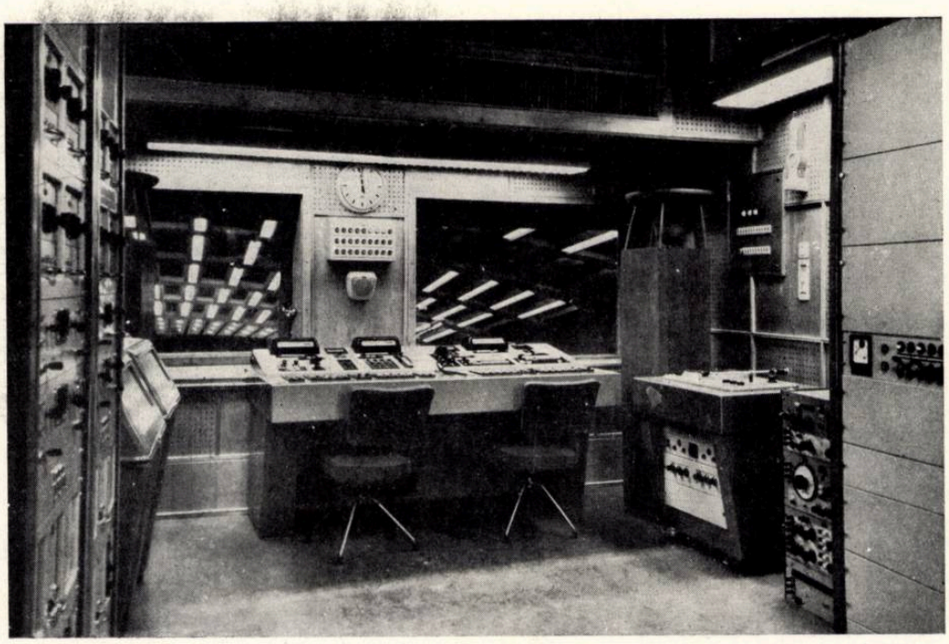

1

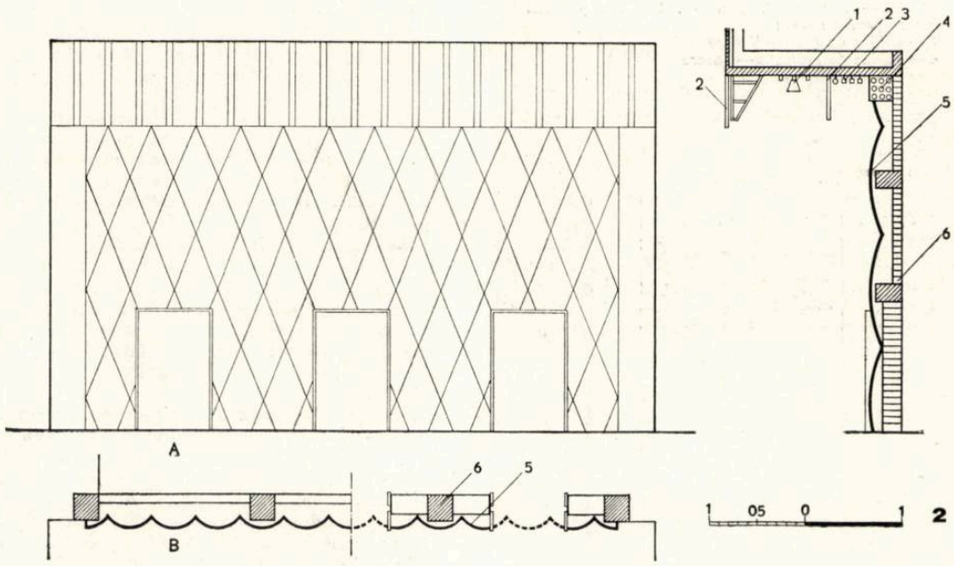

2

1 — Cabina de comandă de stereoreverberație — Vedere
2 — Detaliu de tratament reflectant al fundului scenei
A. Elevație — B. Plan — C. Secțiune
1. Iluminatul fundului scenei — 2. Șorț de rabiț
3. Cale de rulare pentru cortine — 4. Conducte
5. Element reflectant din ipsos — 6. Structura scenei
3 — Plan scenă cu indicarea utilajului
A. Scenă — B. Fosă orchestră — C. Buzunare scenă
1. Tratament acustic reflectant — 2. Cortină fundal
3. Cortină orizontală — 4. Cortină decor
5. Culisă fixă — 6. Panou fix — 7. Șorț de rabiț
8. Ecran lat demontabil — 9. Cortină pentru ecran — 10. Cortină fundal — 11. Cortină spectacol — 12. Cortină generală — 13. Turnuri stereofonice cu difuzoare — 14. Trape — 15. Panouri reflectante fixe și pivotante
4 — Cabina de traducere simultană — Vedere

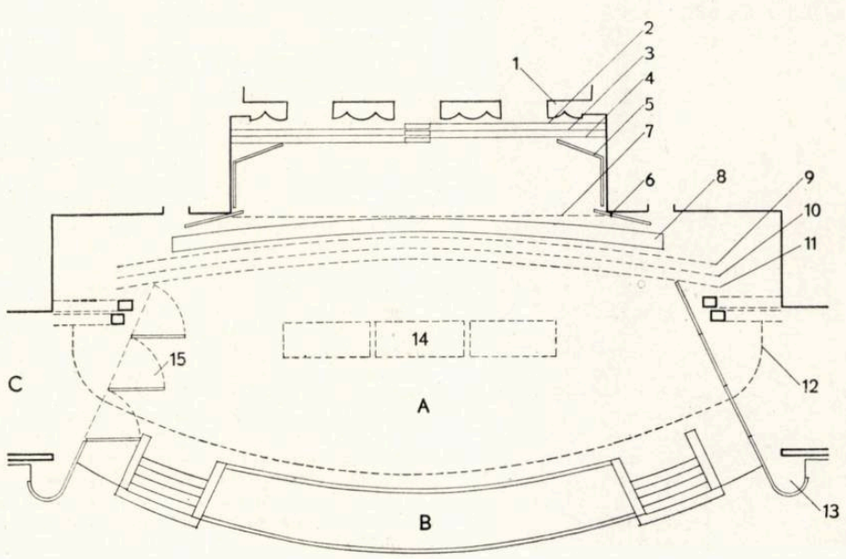

3

În cazul amplificării muzicale, sunetul direct este dirijat stereofonic către public prin patru canale care ajung la patru grupe de difuzoare directive suspendate la egală distanță deasupra deschiderii scenei. Ele sînt alimentate de patru microfoane directive orientate spre scenă. Sunetele reflectate și difuzate sînt obținute printr-un amplasament judicios al difuzoarelor de pe pereții și plafonul sălii.

Decalajul în timp dintre sunetul direct și cel reflectat este realizat cu ajutorul dispozitivelor de întîrziere. Tot cu ajutorul acestora se realizează și reverberația artificială de durată variabilă. Aceasta poate fi variată în limite atît de mari, încît ascultătorul așezat nemișcat la locul lui să aibă senzația că sala, în care auzea inițial ca în aer liber, a putut căpăta pînă la urmă sonoritatea unei adevărate catedrale.

În ceea ce privește captarea producțiilor din sală, pentru a fi transmise la radio și televiziune sau pentru a fi înregistrate, soluția de proiectare a prevăzut maximum de posibilități.

4

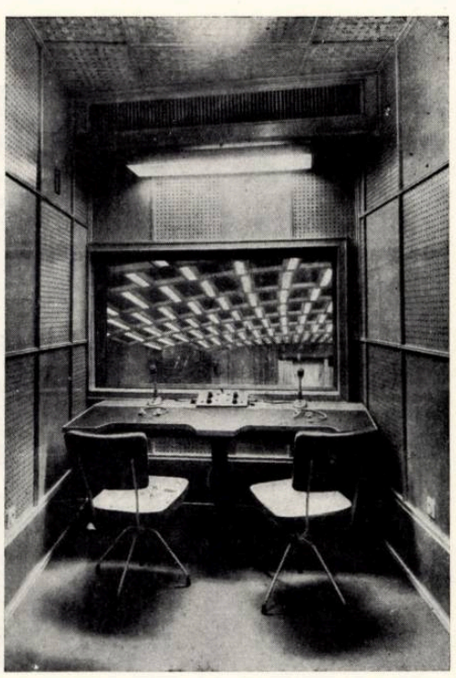

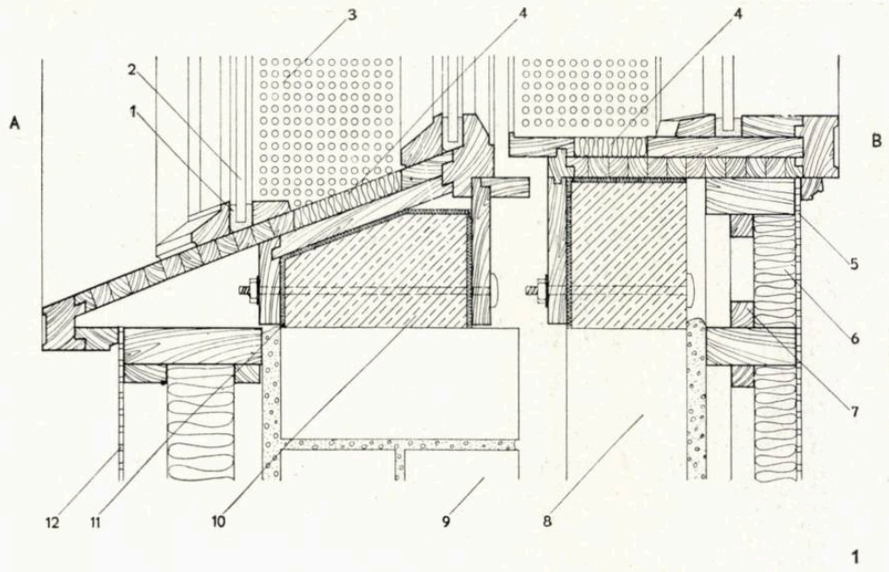

1

1 — Secțiune prin ochiul de ciclop de la cabinele tehnice
Detaliu
A. Sala de spectacol — B. Cabine tehnice
1. Garnitură de cauciuc — 2. Cristal — 3. Placaj perforat peste materialul absorbant — 4. Material absorbant — 5. Placaj găurit — 6. Vată de sticlă 7. Rame de lemn — 8. Zid de 12 cm — 9. Zid de 25 cm — 10. Ramă de beton pentru fixarea tîmplăriei — 11. Pîslă — 12. Tratament acustic

2 — Panouri flexibile la tratamentul acustic al sălii de spectacol
A. Secțiune longitudinală — B. Secțiune verticală 1. Zidăria sălii — 2. Dulap (4 × 15 cm) — 3. Scînduri orizontale (3 × 15 cm) — 4. Plasă de sîrmă 5. Vată de sticlă — 6 Șipci (4 × 4 cm) dispuse rombic — 7. Pluș — 8. Șnur — 9. Legătura panoului suspendat flexibil
3 — Cabina de regie — Vedere
4 — Cabina de proiecție — Vedere

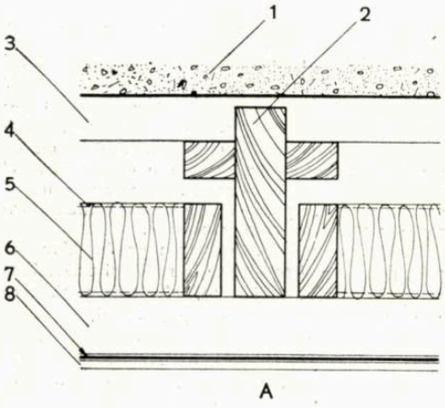

A

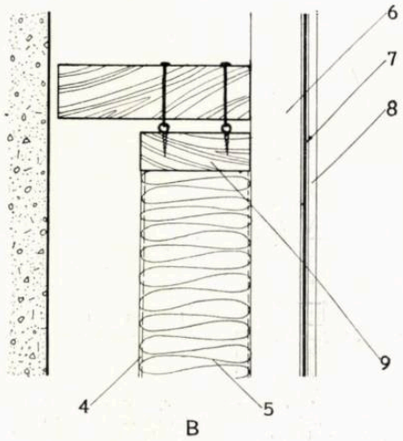

B

2

3

Instalațiile de captare a sunetului pentru radiodifuziune și televiziune sînt independente de instalațiile sălii. Cu ele se poate capta și înregistra pe un singur canal, deci nestereofonic; captările și înregistrările stereofonice pot fi făcute numai cu instalația aferentă sălii. Pentru emisiunile de radio și televizune există bineînțeles posibilitatea ca, în afară de producția din sală, să se transmită și anunțurile crainicilor și contribuția reporterilor și comentatorilor. Captările instalației de radiodifuziune, ca și cele stereofonice sau traducerile în diferite limbi, pot fi folosite și în afara destinației lor principale. Astfel, reporterii cinematografici pot primi pentru înregistrare sunetul care însoțește imaginile filmelor lor de la oricare din aceste captări.

Toate instalațiile din sală sînt grupate în niște încăperi situate la etajul I și etajul II al clădirii. Elementele care servesc la comanda și supravegherea instalațiilor electroacustice destinate amplificării vorbirii și muzicii în sală sînt așezare la etajul I într-o cameră zisă de regie a sălii. Camera de regie a sălii are vizibilitatea spre scenă printr-o fereastră. În timpul repetițiilor, această fereastră poate fi deschisă, pentru ca maestrul de sunet să urmărească direct efectul manevrelor care se fac la pupitrul de regie al camerei. Amplificatorii și celelalte elemente ale acestei instalații, care nu trebuie urmărite în permanență, sînt situate la etajul II, în camere ventilate, dar fără vizibilitate spre sală.

Pentru instalația de captare a radiodifuziunii există de asemenea o cameră de regie cu vizibilitate în dreapta și în stînga, către cele două studiouri de vorbă pentru crainicii de la radiodifuziune și televiziune.

Tot la etajul I se află camera de regie cu instalațiile aferente și cele 6 cabine necesare pentru efectuarea traducerilor simultane în mai multe limbi. În fiecare cabină lucrează cîte doi traducători. Ei au de asemenea vizibilitate spre sală.

Concepția de proiectare a instalațiilor electroacustice s-a bazat pe premisa că prin tratament acustic sala va putea fi dusă la o reverberație minimă ($T < 1{,}8$ secunde). Datorită unui mijloc de absorbție caracterizat printr-o absorbție excepțional de mare ($\alpha \simeq 0{,}9$ între 200 Hz și 5000 Hz) premisa de proiectare s-a dovedit valabilă.

Tratamentul acustic al pereților este realizat cu ajutorul unor panouri de formă dreptunghiulară, construite din rame de lemn ignifugate în interiorul cărora se află o saltea de vată de sticlă de o anumită densitate. Aceste panouri sînt suspendate în partea superioară de un schelet suport, care le menține la o distanță de cca. 7 cm față de pereții pe care-i căptușesc. Suspensia lor este flexibilă, astfel că panourile pot oscila ca un pendul.

Dimensiunile panourilor sînt diferite, pentru a evita coincidența frecvențelor de rezonanță. Spre interiorul sălii, panourile sînt acoperite cu un pluș fabricat astfel încît să fie practic transparent pentru sunet.

Plafonul este tratat similar, cu deosebire că saltelele de absorbant nu mai sînt prinse în rame oscilante și materialul decorativ transparent pentru sunet, care le acoperă, nu mai este plușul, ci niște plăci de metal perforat. Suprafața absorbantă a plafonului reprezintă numai 50% din suprafața lui totală, spre deosebire de pereți, care au fost acoperiți integral cu absorbant.

Tratamentul scenei diferă de al sălii propriuzise. Scena este tratată absorbant numai în cazul folosirii pentru congrese și conferințe. Cînd scena este folosită pentru orchestră sau pentru orice altă formație muzicală, atunci interiorul scenei poate fi făcut reflectant cu ajutorul unor paravane demontabile; de asemenea, pereții din fundul scenei au fost executați din elemente de ipsos reflectante.

Din sumara descriere a tratamentului acustic și a instalațiilor electroacustice și din comparația cu alte realizări similare pot fi trase unele concluzii. În momentul de față, sala aceasta cumulează funcțiuni îndeplinite cu maximum de calitate cunoscut în prezent. Prin faptul că instalația pentru vorbire și cea pentru muzică pot funcționa independent una de alta și că în anumite condiții ele pot lucra și împreună și se pot suplini una pe alta, riscurile unor defecțiuni în serviciu sînt reduse la minimum.

Ing. G. HOCHMEISTER

INSTALAȚIA PENTRU PROIECȚII CINEMATOGRAFICE

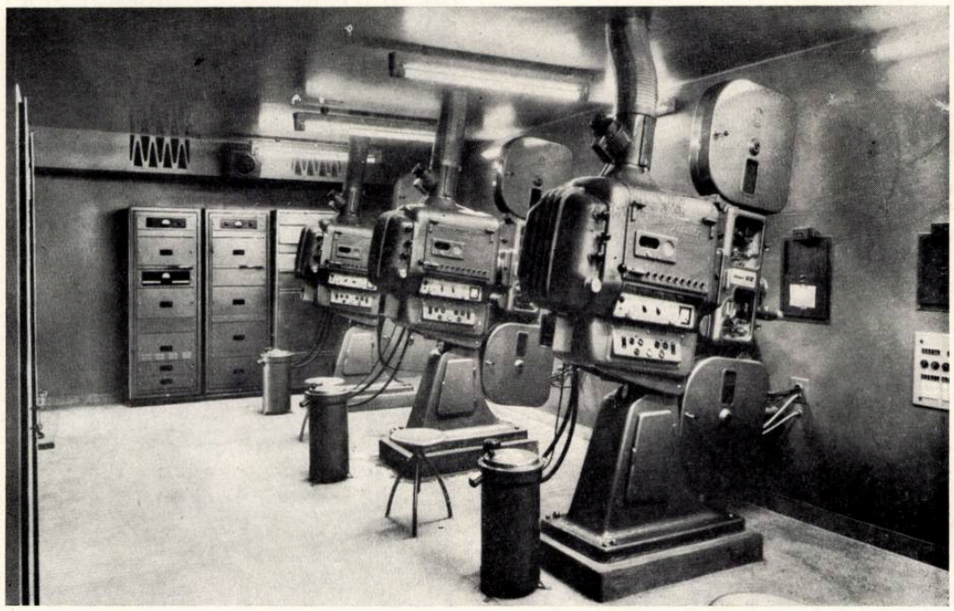

4

Instalația de proiecție cinematografică a fost prevăzută în conformitate cu dezvoltarea noilor mijloace tehnice de exprimare în cinematografie.

Aceasta este capabilă de a proiecta atît filme normale cu sunet înregistrat optic, filme pe ecran lat prin anamorfozarea cu stereosunet pe patru canale, cît și filme panoramice de 70 mm cu stereosunet pe șase canale.

Instalația este prevăzută cu trei aparate de proiecție tip U2 Bauer, trei redresori a 170 A, preamplificatori și amplificatori, precum și rezerve. De asemenea, instalația mai cuprinde și toate anexele necesare unui spectacol modern din punct de vedere artistic (difuzoare de control, gong, pick-up, magnetofon, microfon, proiector de diapozitive) și din punct de vedere tehnic (vizete automate, automatizarea și telecomanda principalelor operații, ca manevrarea celor două cortine, stingerea și aprinderea progresivă a luminii etc.).

Ecranul metalizat, direcțional și transsonor are o suprafață utilă de 20,4 × 8 m. Cortina de cadrare poate limita formatul prin comenzi automatizate, corespunzător procedeului filmului, la 1:1,37; 1:1,65; 1:2 sau 1:2,55.

Difuzoarele în cinci grupe sînt montate în spatele ecranului, iar pentru canalul de efecte sînt prevăzute în tavanul sălii 40 de difuzoare.

Pentru proiecția filmelor panoramice este prevăzut a se instala un ecran demontabil cu suprafața și curbura mărite.

Ing. W. ISSEL

INSTALAȚIILE DE INCĂLZIRE ȘI CONDIȚIONARE

Încălzirea tuturor încăperilor — cu excepția sălii — se face prin corpuri statice de încălzire (radiatoare de fontă și serpentine din țevi).

Pentru foaiere, vestiare, bufet și fumoar, instalația de încălzire centrală asigură încălzirea acestor încăperi pînă la o temperatură interioară de + 12°, iar instalația de condiționare completează această încălzire pînă la temperatura necesară (+ 18°).

Pentru sala propriu-zisă, încălzirea se face exclusiv cu aer condiționat.

Ținînd seama de numeroasele încăperi ale clădirii care cer condiții interioare de confort ridicat și de faptul că această construcție este legată de Palatul R.P.R., s-a folosit ca agent încălzitor apa caldă de 90—70° cu circulație accelerată prin pompe.

Agentul încălzitor este produs într-o centrală termică din subsolul clădirii, care deservește totodată și Palatul R.P.R.

Centrala termică are o capacitate de 11 000 000 Kcal/oră.

Comanda și reglarea întregii instalații sînt complet centralizate.

INSTALAȚIILE DE CONDIȚIONARE ȘI VENTILAȚIE

Complexul instalațiilor de condiționare și ventilație are scopul de a asigura condițiile interioare de igienă și confort în întreg ansamblul clădirii.

Pentru realizarea condițiilor de mai sus s-au prevăzut următoarele instalații de condiționare și ventilație:

1. Instalația de condiționare pentru sala propriu-zisă

Această instalație trebuie să asigure următoarele condiții de temperatură și umiditate în interiorul sălii:

— iarna: t = + 20° φ = 50 — 65%
— vara: t = + 26° φ = 50 — 65%

În timpul verii, răcirea aerului se face în două etape, și anume:

a) răcire umedă (stropire) cu apă de puț;
b) răcire uscată (cu baterii de răcire).

2. Instalația de condiționare pentru foaiere, vestiare, bufet, fumoar

Instalația asigură încălzirea și umidificarea aerului în timp de iarnă. Vara se face numai o ușoară răcire a aerului prin reutilizarea apei de puț folosite în instalația de condiționare pentru sala propriu-zisă.

Instalația este deservită de două grupuri, avînd fiecare un debit de aer de 50 000 m³/oră.

3. Instalația de condiționare pentru încăperile etajului tehnic și pentru sala de ședințe

Încăperile etajului tehnic (stereofonie, radio, televiziune, traducere simultană) și sala de ședințe sînt deservite de un număr de șase aparate locale care asigură condițiile de confort necesare.

4. Instalația de ventilație pentru cabinele artiștilor (subsol) și centrala electrică

Instalația realizează introducerea aerului proaspăt și evacuarea celui viciat și este deservită de un singur grup cu un debit de aer de 8 000 m³/oră.

5. Instalația de ventilație pentru transformatori

Instalația deservește grupurile de transformatori electrici, realizînd atît introducerea aerului proaspăt, cît și evacuarea celui viciat.

6. Instalația de ventilație pentru depozitul de la subsol

Instalația realizează numai evacuarea aerului viciat, avînd un debit de aer de 15 000 m³/oră.

7. Instalația de ventilație pentru grupurile sanitare

Instalația realizează numai evacuarea aerului viciat și este deservită de 2 grupuri exhaustoare, avînd fiecare un debit de aer de 8 000 m³/oră.

8. Instalația de ventilație de la cabina de proiecție

Cuprinde introducerea aerului proaspăt (2 500 m³/oră) și evacuarea celui viciat (3 500 m³/oră).

Deservește cabina de proiecție și încăperile anexe (derulare, redresori etc.).

9. Instalația de ventilație (avarie) pentru centrala frigorifică

Un exhaustor cu debitul de 15 000 m³/oră asigură ventilația centralei frigorifice în caz de avarie.

10. Instalații anexe pentru instalația de condiționare

Pentru asigurarea și menținerea condițiilor de temperatură în interiorul sălii în timpul verii s-au prevăzut următoarele instalații anexe:

a) Instalația frigorifică
b) Puțurile de mare adîncime
c) Instalația pentru stropirea acoperișului
d) Instalația de automatizare și control.

Asigură: reglarea automată a parametrilor aerului pe parcursul procesului de condiționare, pornirea și oprirea automată a diferitelor elemente auxiliare ale instalațiilor de condiționare, controlul electric la distanță al parametrilor realizați și securitatea funcționării instalațiilor.

Ing. V. MUNTEANU

INSTALAȚIA FRIGORIFICĂ

Condiționarea aerului din sală și anexe necesită o cantitate importantă de frig pe care instalația frigorifică o furnizează prin intermediul unui circuit de apă răcită la + 4°.

Instalația de răcire constă dintr-un bazin central izolat, în care se răcește și se păstrează apa răcită și din trei circuite frigorifice cu compresoare rotative, lucrînd cu amoniac, fiecare cu capacitate de 300 000 kcal/h din care două deservesc sala de congrese, iar cel de-al treilea, încă nemontat, va deservi Muzeul de Artă.

Cele două circuite sînt complet identice și pot lucra cîte unul sau amîndouă, după nevoie. Instalația a fost astfel proiectată încît în zile de căldură excesivă, în timpul premergător punerii în funcțiune a condiționării, să se poată realiza o substanțială acumulare de frig prin răcirea apei sub temperatura de lucru de + 4° și prin înghețarea ei parțială.

Mașinile rotative montate și tot restul utilajelor au o funcționare silențioasă și lipsită de vibrații. Funcționarea instalației este complet automatizată.

Ing. C. BĂRDEANU

INSTALAȚIA PENTRU STROPITUL CUPOLEI

Pentru ca în timpul sezonului de vară cupola sălii să nu fie expusă acțiunii directe a radiațiilor solare, s-a prevăzut o instalație care să formeze o peliculă fină de apă pe întreaga suprafață exterioară a cupolei.

În acest scop se utilizează apa de răcire de la condensatorul instalației frigorifice, apă ce a fost în prealabil utilizată pentru răcirea aerului în instalația de condiționare.

Prin intermediul unei stații de pompare, apa este refulată în partea centrală a cupolei, de unde, printr-un sistem de distribuție adecvat, este dirijată în mod uniform pe întrega suprafață a cupolei.

Cu acest procedeu se evită depășirea unei temperaturi superficiale prea ridicate a cupolei, creînd în același timp condiții favorabile, atît din punctul de vedere al conservării elementelor de construcție, cît și din cel al bilanțului termic general al instalației de condiționare.

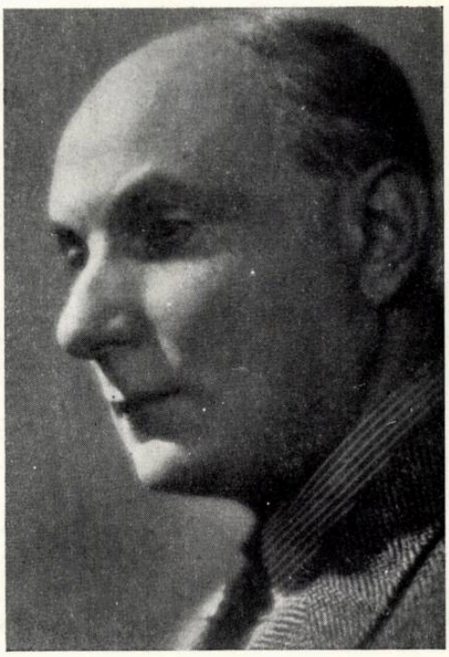

ACADEMICIANUL ARHITECT DUILIU MARCU

LA 75 DE ANI DE VIAȚĂ ȘI 50 DE ANI DE ACTIVITATE

Academicianul arhitect Duiliu Marcu și-a început activitatea profesională acum cinci decenii, după strălucite studii, care i-au dezvoltat aptitudinile artistice și i-au asigurat bogatul bagaj de cunoștințe cu care avea să-și înceapă cariera. După absolvirea școlii a intrat imediat în activitatea profesională, într-o perioadă în care creația arhitecturală din țara noastră reflecta înapoierea economică și socială a țării — urmare a stăpînirii burghezo-moșierești.

În timpul scurs de atunci, arhitectul Duiliu Marcu și-a legat strîns numele de întreaga dezvoltare a arhitecturii românești din ultimii 50 de ani, fiind unul dintre arhitecții care au realizat în numeroase opere o arhitectură nouă, generoasă, rațională, folosind mijloacele tehnice și artistice pentru rezolvarea în cele mai bune condiții a funcțiunii.

El a reușit să obțină în aceste lucrări unitatea dintre temă — conținut — mijloace de realizare și de exprimare, unitatea dintre program, funcțiune, structură și formă.

Meritul academicianului Duiliu Marcu este acela că a avut perspectiva dezvoltării și a înțeles să se situeze pe o poziție consecventă, în toată îndelungata sa carieră, bogată în realizări, ce s-au situat în desfășurarea lor într-o continuă creștere calitativă.

Deosebit de receptiv față de tot ce este nou în dezvoltarea tehnicii, față de tot ceea ce este avansat în arhitectură, fără să se lase influențat de formalismul care s-a vădit în unele realizări ale arhitecturii moderne, academicianul Duiliu Marcu își caută un drum propriu, izbutind să rămînă și să se situeze, fără îndoială, printre cei mai reprezentativi exponenți ai arhitecturii românești.

Opera înaintată și consecventă a academicianului arhitect Duiliu Marcu trebuie subliniată în mod cu totul deosebit, deoarece dacă activitatea, realizarea și creația progresistă din toate domeniile sînt extrem de dificile în condițiile societății capitaliste, acelea din domeniul creației și realizării de arhitectură sînt și mai dificile în capitalism, datorită adîncilor implicații sociale, politice și mai ales economice cărora cu mult mai greu li se poate sustrage opera de arhitectură atunci cînd se realizează. Meritul arhitectului Duiliu Marcu este în această privință, demn de a fi în mod deosebit subliniat.

Lucrările sale se disting printr-o concepție clară și generoasă. Eficacitatea și limpezimea rezolvării funcționale sînt cu consecvență subliniate de o rațională, simplă și economică realizare constructivă, în care este evitată căutarea unor efecte spectaculare.

Ansamblul și detaliul sînt soluționate cu aceeași grijă. Alegerea materialelor, utilizarea potrivită a acestora, exigența cu totul deosebită manifestată față de executant, dau tuturor lucrărilor academicianului Duiliu Marcu o notă particulară, de echilibru, trăinicie, ponderată înnoire, sobrietate și eficiență.

Dintre aceste lucrări voi cita doar pe cele mai reprezentative: palatul Academiei Române (concurs și proiect din 1927), Ministerul Transporturilor, executat în colaborare cu serviciul respectiv în 1936; gara București-Mogoșoaia; gara Sinaia; grupul edilitar Buzău; clădirea Comitetului de Stat al Planificării; noua clădire cu săli de lectură a Academiei R.P.R.; Teatrul din Timișoara; bloc de birouri și locuințe pe b-dul Magheru nr. 22 din București; Athenée Palace-Hotel, (transformări și renovare); bloc pe calea Victoriei nr. 63; Academia militară; palatul Consiliului de Miniștri.

Acestor lucrări trebuie să le adăugăm unele executate în străinătate, care au consacrat dincolo de granițe numele unui arhitect român. Este vorba de pavilioanele României la expozițiile internaționale din Spania, Italia, Polonia și în special din Franța, în cadrul Expoziției universale de la Paris din 1937.

Oricare dintre acestea ar fi fost deajuns în cariera unui arhitect, pentru a-i stabili o solidă reputație profesională.

Înaintea tuturor acestor impunătoare realizări trebuie semnalată activitatea pe tărîm urbanistic a arhitectului Duiliu Marcu.

Dintre lucrările și studiile urbanistice citez: planurile de sistematizare ale orașelor Craiova și București, în cadrul unor colective; piața Academiei R.P.R.; piața Palatului R.P.R.; piața Victoriei, cu un colectiv; cartierul universitar Băneasa; cartierul universitar Ciurel-Dîmbovița.

Toate aceste studii se caracterizează printr-o principială, clară și unitară concepție, printr-o orientare realistă a rezolvărilor.

Un loc deosebit în activitatea academicianului Duiliu Marcu îl ocupă perioada celor 27 de ani cît a deținut și funcția de profesor la Institutul de arhitectură, unde a predat istoria arhitecturii universale, istoria urbanismului și de estetica orașelor, și a condus un atelier de proiectare.

Principial, exigent, el a contribuit din plin și efectiv la instruirea temeinică a numeroase generații de arhitecți — care au putut să beneficieze larg de sfaturile și metodele pe care numai o atît de bogată experiență profesională le putea oferi.

După 23 August 1944, academicianul D. Marcu și-a consacrat activității de coordonare în diverse organe de conducere în care a fost chemat să activeze, majoritatea timpului său și întreaga sa capacitate profesională; în aceste funcții el a dovedit, în afara competenței și conștiinciozității sale cunoscute, un profund atașament față de cauza poporului nostru, un deosebit interes, abnegație și patriotism în munca depusă pentru întărirea și prosperitatea statului nostru socialist.

El este legat de regimul și politica noastră și printr-o susținută activitate obștească; neobosita sa activitate profesională și meritele deosebite în muncă i-au fost răsplătite de partid și guvern cu Premiul de Stat pe anul 1952, cu Ordinul Muncii cl. I în anul 1954, și cu Ordinul Steaua Republicii Populare Române, clasa a III-a, din anul 1955.

Recunoscîndu-i-se contribuția de seamă pe tărîmul dezvoltării arhitecturii, ca și capacitatea de a desfășura, în condițiile create de orînduirea democrat-populară, o și mai valoroasă activitate, arhitectul Duiliu Marcu a primit titlul cel mai prețuit la care poate aspira un om de știință, cultură sau artă, acela de academician.

Toate acestea au justificat și alegerea sa în anul 1953 ca președinte al Uniunii Arhitecților, ca o urmare firească a prestigiului unanim recunoscut, cît și a interesului major arătat și dovedit profesiunii pe care o reprezintă cu demnitate și succes.

În această calitate, academicianul Duiliu Marcu a contribuit și contribuie la mobilizarea tuturor arhitecților din Republica Populară Română pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale ce le revin, la studierea, cunoașterea și aplicarea bogatei experiențe a arhitecturii și tehnicii sovietice, la realizarea politicii regimului nostru în construirea socialismului.

Prof. arh. Ascanio Damian
Rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu"

1 — Palatul Consiliului de Miniștri — București
2 — Bloc de birouri și locuințe pe b-dul Magheru nr. 22 București
3 — Clădirea Comitetului de Stat al Planificării — București

1

2

3

REGIUNEA CLUJ

Intensa activitate de construcții din regiunea Cluj a pus în fața colectivului de proiectanți din I.R.P. sarcina de a asigura în termen proiectele necesare.

Însuflețiți de directivele trasate prin hotărîrile Plenarei C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958, ajutați în permanență de Comitetul Regional P.M.R. și de Comitetul Executiv al Sfatului Popular Regional, institutul nostru s-a achitat în mod satisfăcător de sarcinile sale. În centrul activității noastre de proiectare a stat elaborarea de proiecte pentru locuințe. În afară de acestea au mai fost proiectate cîteva obiective importante: complexul cultural-sportiv al studenților din Cluj (format dintr-o casă de cultură cu sală de spectacole pentru 1 000 de persoane, o hală de sport și o piscină), hala de desfacere din Cluj, linii de troleibuze, depozitul de cărți al Bibliotecii Universității din Cluj. Necesitatea amplasării judicioase a numeroaselor construcții a dus la elaborarea a numeroase studii de amplasament și detalii de sistematizare. Putem arăta ca un fapt pozitiv că nici o construcție nu a mai fost amplasată fără un prealabil studiu de amplasament, iar la complexele de clădiri amplasarea s-a făcut pe baza detaliilor de sistematizare. Astfel s-au putut alege terenurile cele mai corespunzătoare, problemele abordîndu-se în realizarea de perspectivă. Printre cele mai importante studii citām: detaliile de sistematizare a pieților Păcii, Gării, Mihai Viteazul și Abator din Cluj, studiul de amplasament al cvartalelor de locuințe de pe str. Horia și cartierul Victor Babeș din Cluj, cvartalul de la Ocna-Mureș, cvartalul de la Aiud etc.

Datorită experienței cîștigate în anul 1958 și în cursul anului 1959, a soluționării pe parcurs a diverselor probleme tehnice prin studii mai aprofundate, cum și mai ales prin urmărirea pe teren a modului de executare a lucrărilor, s-a reușit ca în 1959 să se elaboreze, în general, proiecte mai bune.

Discuțiile avute la fața locului cu beneficiarii, constructorii și locatarii, scoaterea în evidență a deficiențelor în proiectare prin presă și prin ședințele de analiză au contribuit de asemenea la realizarea de proiecte mai bune. În primul rînd, calitatea proiectelor s-a îmbunătățit prin ridicarea gradului de confort la locuințe și mărirea suprafeței medii a apartamentelor la 30 m², prin ridicarea procentului de suprafață utilă la construcțiile comerciale, industriale, social-culturale etc.

La hala de desfacere din Cluj, la casa de cultură, la piscină etc. s-a mărit suprafața utilă, fără a se mări suprafața construită, printr-o mai bună distribuție a planului.

Acolo unde s-au putut grupa blocurile de locuințe pe diferite amplasamente s-a folosit încălzirea centrală, de exemplu: grupul de blocuri de pe str. Horia numerele 38—40, 42—46, 76, 82, 84, 90, 59—63, 77—79, 67—73. Tot încălzire centrală s-a prevăzut și la blocurile din str. Horia nr. 112, piața Mihai Viteazul nr. 9 A, piața Păcii și Dubălarilor, adică la 802 apartamente. Pe lîngă avantajul economic, sistemul cu încălzire centrală dă posibilitatea folosirii integrale a suprafeței locuibile, prin eliminarea sobelor.

Preocupări importante au fost, în 1959 și mai ales în ultimul trimestru, în ceea ce privește ridicarea calității proiectelor prin soluțiile constructive alese. Astfel, crearea unui « panou sanitar » prefabricat a permis concentrarea obiectelor sanitare de la bucătării și băi, descongestionînd spațiul folosit nerațional prin trecerea diverselor coloane, dînd posibilitatea echipării mai raționale a băilor și bucătăriilor și un aspect mai frumos al interioarelor, coloanele fiind ascunse. Aceasta a făcut posibilă reducerea și concentrarea fișiilor monolite la construcțiile cu planșee prefabricate. Panourile sanitare s-au folosit la blocurile din str. Horia nr. 90 și la cele de la Cîmpia Turzii și urmează a se folosi și la alte blocuri similare.

A fost rezolvată satisfăcător problema coșurilor de ventilație și de fum, asigurînd secțiunile și timpul necesar pentru tiraje optime. Din punctul de vedere al structurii de rezistență, sistemul de zidărie portantă de 25 cm cu sîmburi de beton armat placată cu plăci de ipsos, și planșee prefabricate a căpătat un caracter general, trecîndu-se la folosirea sa de la clădiri cu p + 2—3 etaje, la p + 4—5 etaje ca, de exemplu, la blocurile din str. Horia 59—63.

S-a introdus de asemenea în mod frecvent sistemul cadrelor cu planșee dalate, care reduce consumul de ciment și oțel și dă posibilitatea unei compartimentări mai libere și mai raționale (de exemplu, blocul din str. Horia nr. 83—87) și folosirea de carcase sudate. La piața Mihai Viteazul nr. 9 A s-au folosit cadre cu o deschidere și două console, ceea ce a asigurat rezolvarea mai economică a fundațiilor, creînd și posibilități de compartimentare mai rațională. În general, acolo unde s-a folosit sistemul de cadre, pereții exteriori s-au proiectat din materiale ușoare (cărămidă găurită, alumino-silico-calcare, perete mixt), iar pereții despărțitori, din panouri ușoare de ciment sau ipsos aglomerat cu deșeuri de lemn sau cînepă, și cărămidă cu goluri. La acoperiș s-au folosit ferme metalice cu pane de oțel-beton sudat și învelitori de azbociment ca la hala Unirea și casa de cultură și ferme de oțel-beton și pane de oțel-beton la uzina din Sărmaș.

La construcțiile cu volum mare, ca la casa de cultură, s-au folosit sisteme mixte (zid portant cu sîmburi de beton armat și schelet de beton armat).

La instalații, folosirea de noi materiale, ca conducte de policlorură de vinil și conductori INTENC, alegerea traseelor celor mai scurte, alegerea de secțiuni corespunzătoare au dus la ridicarea calității proiectelor. În proiectele de clădiri de orice fel, în 1959, mai ales în trimestrul IV, s-a îmbunătățit mult și aspectul exterior, fațadele fiind mai expresive, cu finisaje și culori mai potrivite. La blocurile de pe str. Horia nr. 38—40 s-a folosit cărămida aparentă la fațade; la fel la depozitul Bibliotecii și la hala sporturilor. Fațadele halei sporturilor au fost restudiate, pentru a se introduce recomandările C.S.C.A.S., micșorîndu-se suprafața vitrată, precum și pentru a exprima funcțiunile reale (la vestiare sportivi și vestiare public); prin aceasta s-a ajuns să se mărească și spațiile de circulație de la vestiare, care erau prea strînse în proiectul tip.

La hala de desfacere s-a ajuns de asemenea la o formă care să exprime funcțiunea, precum și la o arhitectură nouă.

Prin întrebuințarea contrastelor de culoare ale diferitelor materiale de construcție, folosind finisaje și materiale ieftine locale, s-a îmbinat frumosul cu partea economică.

La centrala electrică din Sărmaș, în plastica exterioară s-a dat o linie modernă întrebuințîndu-se de asemenea materiale ieftine.

La blocul din piața Mihai Viteazul nr. 9 A, fațada a fost tratată cu ferestre mari pe toată lățimea camerelor, creînd o notă nouă, iar la blocul din str. Dubălarilor, fațada exprimă, în linii mari, structura construcției, ca de altfel și la blocul din str. Horia nr. 37—39—43—45, ceea ce va duce la crearea de efecte plastice pozitive.

Proiectele de drumuri și poduri au fost realizate la un nivel tehnic folosindu-se metode noi, ca metoda Ivanov. S-a utilizat la maximum zestrea existentă a drumurilor, proiectarea făcîndu-se printr-o strînsă legătură cu terenul.

La ridicarea calității proiectelor au adus o contribuție substanțială diversele organe de avizare externă, ca și organele de control locale și centrale. Astfel, C.S.C.A.S., prin avizele date la blocul din str. Horia nr. 83—87 și la cel din piața Păcii, a făcut recomandări pentru folosirea integrală a suprafețelor, distribuirea mai rațională a spațiilor pentru cărucioare, uscătorii și spălătorii, mărirea camerelor de locuit etc., recomandări care au îmbunătățit proiectele respective.

C.T.S. al Sfatului Popular Regional a dat prețioase recomandări la avizele diverselor construcții, ca blocurile din piața Mihai Viteazul nr. 9 A, Dubălarilor, piața Păcii, str. Horia nr. 42—44 etc. Recomandările privesc revizuirea unor tronsoane în ceea ce privește compartimentarea, reducerea consumului de oțel-beton, îmbunătățirea fațadelor etc.

Urmărirea pe șantier a lucrărilor din partea proiectanților a avut un efect pozitiv, întrucît s-au putut elimina, prin controlul și asistența dată, multe lipsuri ale proiectanților, cum și unele abateri ale executantului.

La ridicarea calității proiectelor și la scurtarea timpului de proiectare a contribuit și folosirea de proiecte tip sau refolosibile.

*

Aspectul economic al construcțiilor de toate felurile a fost abordat în anul 1959 cu mult mai multă atenție și spirit de răspundere de către toți factorii din I.R.P., mobilizați fiind de hotărîrile partidului și îndrumați de Comitetul Executiv al Sfatului Popular Regional.

Ca urmare, în anul 1959, sub aspectul rezultatului economic, activitatea în I.R.P. a înregistrat un însemnat salt calitativ față de anul 1958. S-au înregistrat însemnate reduceri la prețul de cost al construcțiilor. Astfel:

a) La clădirile de locuit, prețul realizat pe metrul pătrat de palier desfășurat a variat între 571 lei (blocurile cu 15 apartamente de la Aiud) și 696 lei (blocurile din str. Horia nr. 38). Prețul pe apartament a variat între 35 200 lei (blocul din str. Horia nr. 37—39, blocurile cu 15 apartamente de la Aiud și Cîmpia Turzii) și 40 000 lei. Raportîndu-ne la prețul plafon de 40 000 lei, s-au realizat economii de peste 3 500 000 lei, ceea ce reprezintă mai bine de 90 de apartamente.

b) La drumuri, prețul de cost realizat pe kilometru convențional în majoritatea cazurilor, se înscrie sub plafoane, ca de exemplu prețul la drumul Luduș—Sărmaș a fost cu 7,5% sub plafon.

c) La poduri cu deschideri mari s-au realizat costuri variind între 1 890 lei/m² carosabil (podul de peste Someș la Ciocmani) și 2 420 lei/m² carosabil (podul de peste Someș la Năsăud), ultimul fiind un pod amplasat în oraș, avînd prevederi suplimentare corespunzătoare condițiilor specifice urbane. Costul la lucrări aproximativ similare proiectate în 1958 (proiect de pod la Abator în Cluj) a fost de 2 920 lei/m² carosabil.

d) La clădiri social-culturale, la proiectele de școli s-au realizat costuri pe metru pătrat desfășurat variind între 553 lei (școala din Dîmbul Rotund), respectiv 90 000 lei/sală de clasă și 775 lei (școala din Cîmpia Turzii), respectiv 92 500 lei/sală de clasă; la proiectul pentru tribunele mari de la stadionul Gh. Gheorghiu-Dej s-a realizat un cost de 234 lei/loc față de 370 lei/loc, la tribuna mică proiectată în 1958; la proiectări și adaptări de dispensare

s-au realizat reduceri simțitoare față de proiectele similare din 1958 (dispensarul de la Greaca, realizat la 705 lei/m² față de 1 140 lei/m²).

e) La construcții industriale s-au realizat prețuri sub 1000 lei/m² desfășurat. Astfel, la moara Sînpaul 938 lei/m² față de 995 lei/m² din proiectul tip, la fabrica de gheață 930 lei/m². La fabricile de pîine Ocna Mureș și Rodna s-au realizat economii de 5—8% față de proiectele tip, iar la hala de desfacere din Cluj s-a realizat un cost de 710 lei/m² de palier desfășurat.

f) La lucrările edilitare. La lucrări pentru transportul în comun (troleibuze), prin recalcularea minuțioasă și reducerea coeficientului de siguranță conform cu metodele noi de calcul la rețeaua de alimentare a liniei a doua s-au realizat economii de 1 800 000 lei; prin refacerea sarcinii de proiectare inițial întocmită de IPROED-București, proiectînd stații mici automate, se vor realiza economii de cca. 8 000 000 lei la întregul complex.

De asemenea, s-au înregistrat însemnate reduceri în consumul unora dintre materialele cheie, față de indicii plafon D.A.U. Astfel:

la oțel-beton, 190 tone;

la ciment, 552 tone.

Cel mai bun indice obținut la consumul de oțel-beton a fost 7,15 kg/m² (blocul de la Aiud).

Cel mai redus indice obținut la consumul de lemn a fost 0,010 m³/m² (blocul din str. Horia nr. 28—30).

Analizînd rezultatele obținute în 1959, se constată un progres însemnat. O cotitură în activitatea I.R.P. a fost analiza activității pe primele nouă luni ale anului și planul de măsuri primit din partea Comitetului Executiv al Sfatului Popular Regional. Iată cîteva date comparative:

1. Ca urmare a sarcinii primite, am căutat să reducem la minimum proiectarea structurilor de beton armat, ajungînd în trimestrul IV la 20%.

2. Ca urmare a elaborării unor instrucțiuni tehnice de proiectare și avizării prealabile a soluțiilor de proiect s-a obținut:

a) majorarea procentului de folosire a fișiilor prefabricate pentru planșee de la 35 la 46%, în primele nouă luni;

b) reducerea costurilor la locuințe, cel mai ridicat cost înregistrat în trimestrul IV fiind de 624 lei/m² de palier (blocul din str. 6 Martie la Cîmpia Turzii);

c) reducerea și mai mult a consumurilor de materiale:

— la oțel-beton, economia înregistrată în trimestrul IV este de 65,5 t, reprezentînd 35% din economia realizată pe întreg anul. Indicii realizați variază între 8,6 kg/m² (blocul din strada Horia nr. 59—63, cu zidărie portantă) și 19 kg/m² (blocul din str. Horia nr. 77—79, cu schelet de beton);

— la ciment, economia înregistrată în trimestrul IV este de 211 t, reprezentînd 38% din economia înregistrată pe întreg anul;

d) folosirea în mai mare măsură a pietrei, material local, la pavarea diferitelor străzi din localitățile din regiune.

Realizările meritorii obținute au fost rezultatele aplicării a o serie de raționalizări și procedee economice, unele deja folosite, altele originale, ca:

— o justă proporție între suprafețele construite și cele locuibile;

— gruparea a cît mai multe apartamente la scară;

— utilizarea ferestrelor cuplate;

— utilizarea betonului de zgură pentru izolări;

— calculul plăcilor de beton armat în stadiu plastic;

— introducerea planșeelor dalate la construcții cu multe etaje;

— reducerea grosimii zidurilor portante, inclusiv a celor exterioare;

— executarea zidăriilor exterioare de umplutură din două straturi compuse din zid de cărămidă plină sau găurită de 12 cm și plăci de puzderie de cînepă și rumeguș cu ipsos de 8 cm grosime;

— executarea, la construcțiile industriale, de acoperișuri ușoare din ferme de oțel-beton cu învelitori de azbociment;

— înlocuirea țevilor de metal cu țevi de material plastic sau azbociment;

— proiectarea de centrale termice comune pentru mai multe blocuri;

— introducerea oțelurilor superioare cu profil periodic (la poduri);

— folosirea metodei de calcul de conlucrare a tablierului cu bolta (la poduri);

— cercetări amănunțite pentru descoperirea tuturor posibilităților locale și apropiate de materiale, la lucrările de drumuri, însoțite de atente analize de laborator;

— trasarea și pichetarea amănunțită a drumurilor pentru a pune în valoare zestrea existentă;

— folosirea de materiale locale eficiente economice, ca:

a) piatra din cariere locale, la betoanele de fundații;

b) alicăria de cărămidă rezultată din demolări, în zidurile de umplutură, sub formă de betoane ușoare;

c) rumegușul și puzderia de cînepă pentru executarea rumbetonului și a plăcilor aglomerate cu ipsos pentru placarea pereților exteriori sau pentru pereți interiori;

d) argila în mortare la lucrări agro-zootehnice;

e) material din cariere locale pentru executare de pereți din beton macroporos.

Dacă, așa cum am arătat, realizările din 1959 au reprezentat un salt calitativ, nu trebuie trecute cu vederea lipsurile avute, ca de exemplu limitele prea largi în care se realizează construcții de același fel, ceea ce arată că, pe de o parte, proiectanții nu folosesc încă în suficientă măsură analiza comparativă aprofundată a lucrărilor similare, iar pe de altă parte, că, organizatoric, nu este pus la punct mecanismul de evidență și de folosire a indicilor tehnico-economici.

Diversitatea problemelor ce se studiază în I.R.P., atît a celor de arhitectură, cît și de construcție, oferă proiectanților un larg cîmp de activitate creatoare, de evidențiere a talentului și pregătirii lor profesionale. Hotărîrea Consiliului de Miniștri cu privire la reorganizarea activității de construcții și proiectare și înființarea Direcției Regionale de Sistematizare, Proiectare și Construcții, cum și Hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 constituie un ajutor deosebit în munca noastră de viitor, simțind din ce în ce mai mult marea răspundere și sarcinile ce ne revin.

Învățînd mereu din experiența de pînă acum, eliminînd greutățile și lipsurile, sîntem convinși că vom răspunde și în viitor cu și mai mult elan la realizarea acestor sarcini.

Arh. I. BĂRĂSCU

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA 23 AUGUST Nr. 12 — CLUJ

Autori, arh. I. Paiu, ing. Gh. Munteanu

1

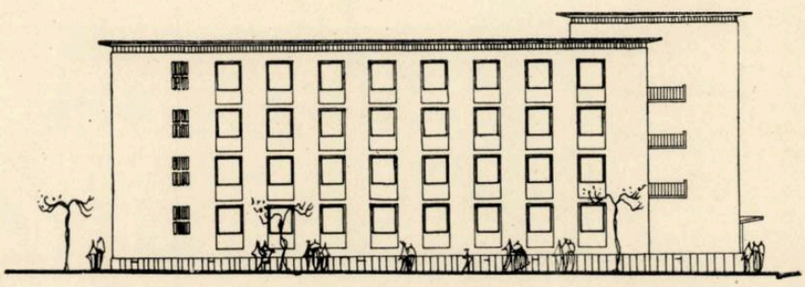

2

1. Fațadă
2. Fațadă
3. Plan nivel curent

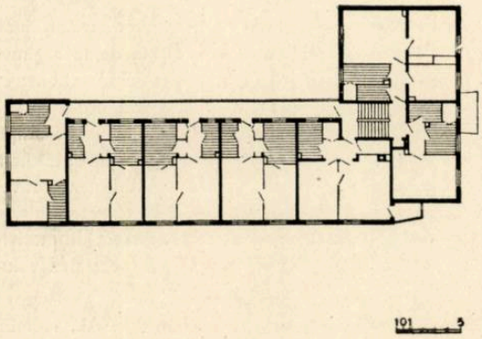

3

La încrucișarea străzilor Minoriților și 23 August din Cluj, pe un loc viran, se construiește un bloc de locuințe.

Corpul de clădire din str. 23 August are p + 4 etaje, iar cel din str. Minoriților p + 3 etaje, decalat cu jumătate de nivel față de corpul din str. 23 August.

Blocul totalizează 30 de apartamente.

Pentru rezolvarea partiului s-a folosit parțial proiectul tip cu coridor exterior; corpul din str. 23 August s-a rezolvat unicat, nefiind posibilă adaptarea la teren a proiectelor tip.

Apartamentele sînt dotate cu băi, cămări și bucătării, iar ca anexe la subsol, spălătorie, uscătorie, depozit pentru biciclete și cărucioare, precum și o încăpere pentru arderea gunoiului colectat printr-un tub colector.

Ca sistem constructiv, blocul a fost rezolvat cu fundații continue de beton armat, pereți portanți longitudinali și, parțial, transversali de cărămidă presată și planșee de beton armat monolit.

În ceea ce privește plastica fațadei, ea a trebuit să se înscrie în ansamblul existent compus din monumente de arhitectură, ca palatul Teleky și Toldalagi Karda, aceasta realizîndu-se mai ales prin echilibrarea volumelor, înlăturîndu-se decorațiile, pentru ca arhitectura fațadelor să nu concureze cu ansamblul existent.

Costul unui apartament mediu în suprafață de 29 m² revine la 37 500 lei.

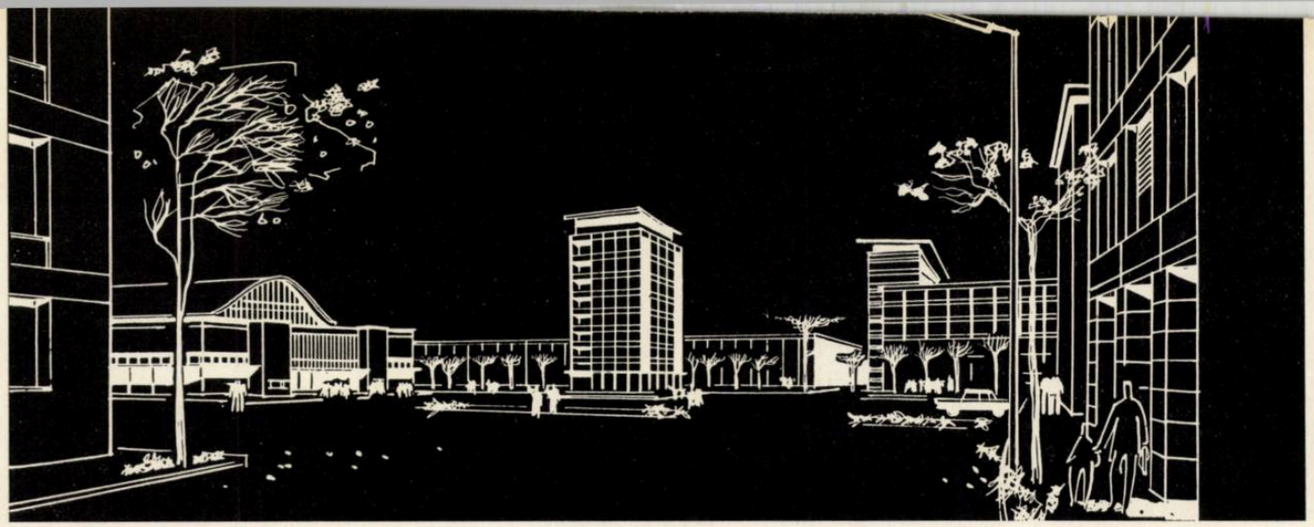

Perspectivă către blocul punct

SISTEMATIZAREA PIEȚEI MIHAI VITEAZUL DIN CLUJ

Autori, arh. Al. Nemeș, arh. Ioana Popa

Noua piață Mihai Viteazul va constitui un ansamblu foarte important; prin restructurarea situației existente, proiectul de sistematizare prevede ca într-un ansamblu care actualmente cuprinde un număr de 330 de apartamente, în majoritate necorespunzătoare, să se amplaseze 1 300 de apartamente.

Sistematizarea pieței a avut ca principii:

— construirea unui număr important de locuințe în blocuri (1 300 de apartamente), economice și dispunînd de tot confortul modern;

— rezolvarea urbanistică a funcțiunilor și circulației, atît în piață, cît și pe străzile înconjurătoare;

— crearea unei legături noi de circulație, de mare trafic, între gară și piața Malinovski, constituind o a doua legătură principală a pieței Gării cu orașul (astăzi singura legătură a pieței Gării cu centrul orașului este calea Horia).

În proiectul de sistematizare s-a prevăzut legarea pieței Malinovski cu piața Mihai Viteazul, prin deschiderea unei noi străzi între Canalul Morii și podul Traian de peste Someș, debușînd în str. Karl Marx, stradă care va da direct în piața Gării, traversînd o porțiune actualmente construită.

În acest fel, str. Horia va lega pentru marele trafic piața Gării cu piața Libertății, piața Păcii cu cartierul Grigorescu și Mănăștur, iar prin str. Karl Marx și piața Mihai Viteazul se va putea ajunge mult mai ușor în părțile de est ale orașului, în cartierul Operei, Someșeni etc.

Din punct de vedere plastic, piața Mihai Viteazul va prezenta o arhitectură unitară, sobră. În punctul de perspectivă se va construi un bloc cu p + 7 etaje și un cinematograf cu o capacitate de 1 200 de locuri; blocul va cuprinde aproximativ 200 de apartamente. Regimul de construcție pentru celelalte blocuri va fi p + 4 etaje.

În fața blocului s-a prevăzut un parc cu plantații joase, o fîntînă arteziană și parcaje pentru mașini.

Pe părțile laterale ale pieței, unde în momentul de față sînt în construcție blocurile de la nr. 7—8, 33, 34, 35, 37 și 39, anul viitor se vor supraetaja construcțiile existente, pentru a ajunge la o linie de cornișă unitară. În spatele blocului de la nr. 7 și 8 s-a prevăzut a se construi o grădină de vară, cofetărie sau restaurant, cu pergole pentru a masca calcanul existent de la nr. 6.

În locul pieței de păsări se construiește un bloc parter + 6 etaje, care va avea în față un scuar.

Spre Someș, pe lîngă blocul care leagă strada nou-proiectată cu blocul în care a fost prevăzut cinematograful de premieră, se vor construi blocuri cu p + 6 etaje, iar în spatele acestora, la o distanță de 15 m, blocuri liniare p + 4.

De-a lungul străzii proiectate, care va avea o lățime de 24 m, se vor construi blocuri cu p + 4 și 5 etaje.

Toate aceste construcții vor fi prevăzute la parter cu magazine; în spatele lor, în mijlocul unei zone verzi, s-a prevăzut a se construi o creșă pentru întreg ansamblul.

Pînă în prezent, piața Mihai Viteazul servea ca punct de vînzare pentru producătorii din întreaga regiune.

Pe viitor, vînzarea produselor se va face în mod organizat în hala de desfacere amplasată în partea de est a pieței.

În jurul halei s-au prevăzut rampe de descărcare și încărcare și parcaje pentru mașini.

Pentru o cît mai ușoară desfășurare a circulației în piață s-a proiectat atît în fața blocului cu cinematograf, cît și în fața halei o retragere pentru pietoni, care dirijează totodată și circulația autovehiculelor. Tot pentru un acces cît mai ușor spre hală, canalul existent va fi acoperit pe o porțiune a pieței.

Pentru crearea unor condiții mai bune de locuit, o parte din construcțiile existente îndreptate spre Canalul Morii vor fi demolate, iar altele vor fi supraetajate; în colțul intersecției străzilor Dubălari cu Berde Mozes s-a început executarea unui bloc de locuințe cu 90 de apartamente; acest bloc cu p + 6 etaje este capul de perspectivă al străzii Cuza Vodă.

În fața acestui bloc, la debușarea străzii Cuza Vodă în piață, făcînd o excepție de la regimul general adoptat de p + 4 — 6 etaje, se va construi cel mai înalt bloc din Cluj, avînd p + 9 etaje. Blocul, al cărui parter va fi construit pe stîlpi, permite un acces comod al pietonilor la hală și va puncta ca un accent capătul perspectivei pieței și străzii nou-trasate. Prin proporțiile sale zvelte, acest bloc va atenua impresia de masivitate a volumelor din piață și în special a volumului halei de desfacere.

Arh. AL. NEMEȘ

Plan de situație

A. Construcții cu p + 9 etaje — B. Construcții cu p + 7 etaje — C. Construcții cu p + 6 etaje — D. Construcții cu p + 4 etaje — E. Construcții cu p + 3 etaje — F. Construcții cu p + 2 etaje

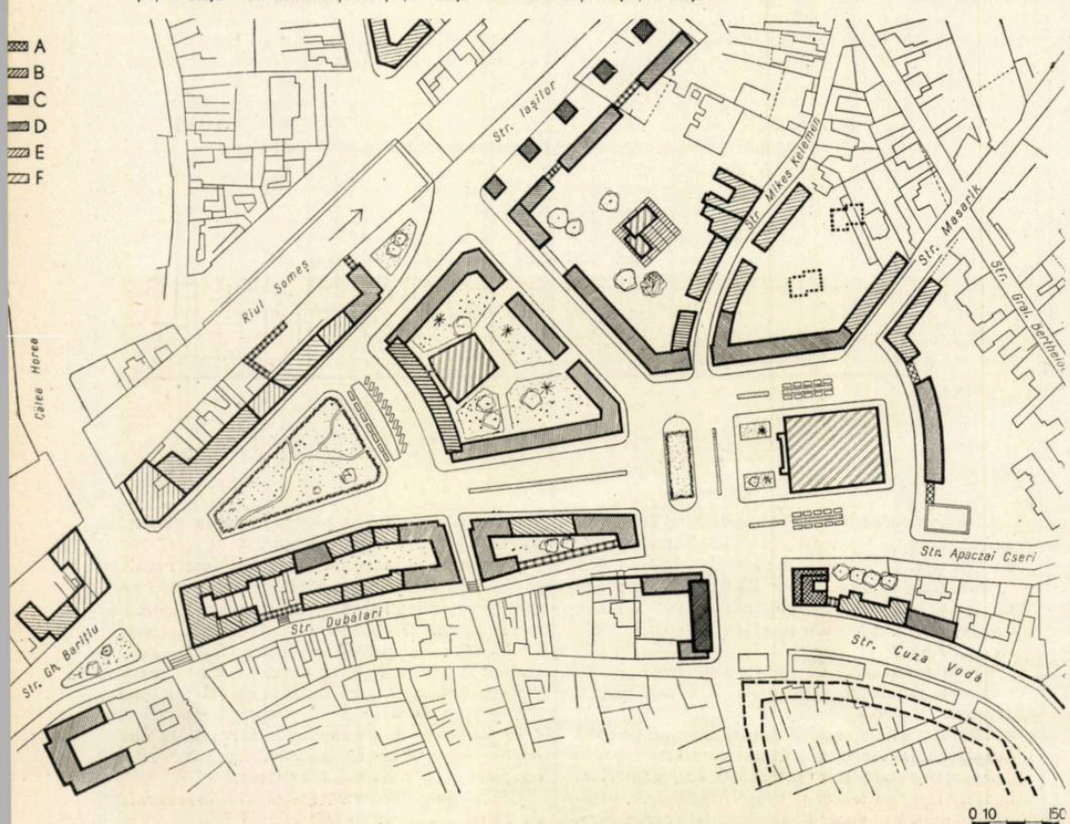

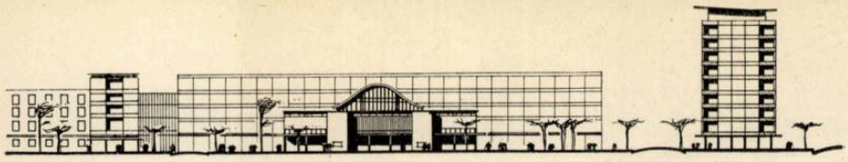

Hala de desfacere a produselor alimentare și blocul punct — Fațade

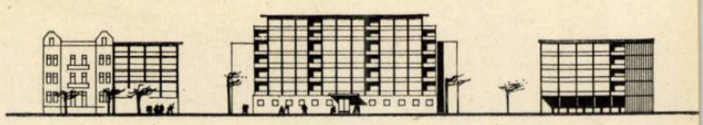

Desfășurare pe strada Dubălari

Desfășurare pe strada Iașilor

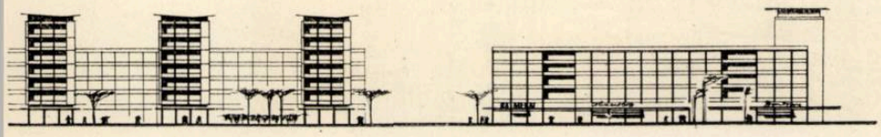

Blocul cu p + 7 etaje și sală de cinematograf — Perspectivă

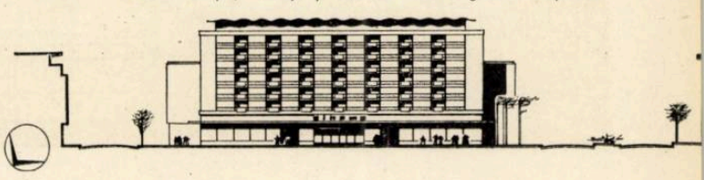

UNELE OBSERVAȚII CRITICE

Pe linia traducerii în viață a directivelor Plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 cu privire la proiectarea noilor construcții de locuințe, potrivit cărora acestea trebuie să se înscrie într-o concepție urbanistică generală, realistă, care să ducă la închegarea unor ansambluri armonioase, a fost elaborat proiectul de sistematizare de detaliu pentru piața Mihai Viteazul din orașul Cluj.

Din punct de vedere urbanistic, zona studiată ocupă un loc important în ansamblul orașului, datorită funcțiunilor concentrate aci:

— ca piață centrală de alimente, ea polarizează în jurul său un important flux de oameni și de mărfuri;

— ca piață de circulație, ea constituie punctul de convergență a numeroase direcții de interes principal.

Datorită faptului că în prezent nu există o separație între zona comercială și circulația majoră a orașului, apare o stînjenire reciprocă a celor două funcțiuni.

Pe lîngă rezolvarea acestei probleme prin crearea unei piețe de alimente dotate cu o hală de desfacere modernă și realizarea unui sistem de circulație bine dirijat, tema de proiectare prevede și amplasarea unui cinematograf cu o capacitate de 1 200 de locuri în acest ansamblu.

Soluția propusă de colectivul de proiectanți ai D.S.A.P.C. Cluj a reușit să rezolve în bună măsură, în condițiile create de existența unor construcții și unor alinieri care trebuiau să fie menținute, numeroasele probleme legate de funcțiunile sus-menționate.

Separarea și ordonarea funcțiunilor, prin crearea a două piețe legate între ele astfel încît să constituie un ansamblu, apare ca o rezolvare judicioasă. Piața triunghiulară — care apare ca o breșă în fronturile cu regim închis ale străzilor Gheorghe Doja și Horia — tratată într-o arhitectură sobră, creează cadrul corespunzător elementului dominant, blocul de p + 7 etaje cu cinematograf la parter, care va beneficia de o perspectivă avantajoasă. Cea de-a doua piață, în care locul central este ocupat de hala de desfacere, a fost retrasă, dar numai în parte, din fluxul de circulație majoră.

La o primă examinare a soluției propuse, s-ar părea că din punctul de vedere al compoziției a fost adoptată nejustificat repetarea unor forme similare în tratarea celor două piețe cu funcțiuni diferite. Această rezolvare a fost determinată în parte de necesitatea păstrării frontului de sud al pieței, dar în special de poziția blocului p + 6 etaje amplasat în axa străzii Cuza Vodă, anterior elaborării studiului de ansamblu al pieței, fără a avea la bază un studiu de detaliu.

În ceea ce privește rezolvarea pieței de alimente și a circulației pietoniere și vehiculare la hala de alimente, consider că, pe lîngă lipsa degajării corespunzătoare pe latura de est, necesară accesului vehiculelor de deservire în hală, apare și aceea că piața este încadrată pe toate laturile de circulații vehiculare, fără să se fi prevăzut o zonă rezervată exclusiv circulației pietoniere. Suprimarea circulației vehiculare pe str. Apaczai Cseri în dreptul halei și tratarea acestei străzi ca fundătură sau ca alee pietonieră și de deservire a halei, cu acces din str. G-ral Berthelot, ar fi permis realizarea unei platforme liniștite rezervate pietonilor. Separarea acesteia de circulația majoră a pieței, printr-un corp de legătură cu 1—2 niveluri între clădirea halei și blocul punct, cu continuarea spre hală a porticului prevăzut la parterul acestuia ar fi contribuit la o mai bună încadrare a pieței de circulație din fața halei, prin închiderea perspectivei nefavorabile asupra Canalului Morii și asupra fundurilor de proprietăți de pe str. Cuza Vodă.

În cele ce urmează mă voi opri mai mult asupra blocului p + 6 etaje din axa străzii Cuza Vodă, deoarece prin amplasarea lui, așa spune pripită, s-au creat condiții dificile, care prejudiciază serios rezolvarea circulației și a cadrului pieței din fața halei de alimente.

Prin poziția sa, acest bloc, în loc să marcheze deschiderea largă a unei străzi importante de mare trafic, obturează debușarea străzii Cuza Vodă în piață, determinînd chiar un punct critic, o strangulare a circulației. Rezolvarea pieței ar fi putut fi mult îmbunătățită, dacă soluția nu ar fi fost condiționată de prezența acestui bloc, în sensul că pătrunderea străzii Cuza Vodă — care stabilește legătura cu piața Malinovski — s-ar fi putut bucura de o tratare mai generoasă, la nivelul tratării întregului ansamblu. Pe de altă parte, s-ar fi putut evita și lipsa, semnalată mai sus, în legătură cu poziția halei, și anume înghesuirea laturii de est a acesteia datorită retragerii necesare față de blocul din axa străzii Cuza Vodă. În fine, blocul punct cu 10 niveluri ar fi fost mai bine pus în valoare în cadrul ansamblului, dacă prospectul spre piață nu ar fi fost atît de limitat prin poziția blocului în cauză.

Rezultă de aci că amplasarea unei construcții într-un punct atît de important al orașului Cluj, ca piața Mihai Viteazul, necesită o temeinică examinare prealabilă a tuturor consecințelor în rezolvarea circulațiilor și a cadrului arhitectural printr-un detaliu de sistematizare în care să se trateze ansamblul problemelor, pentru a evita efecte nefavorabile de felul celor create de amplasarea blocului din axa străzii Cuza Vodă.

Arh. ROMEO RĂU

Perspectiva blocului cu p + 7 etaje și sală de cinematograf la parter

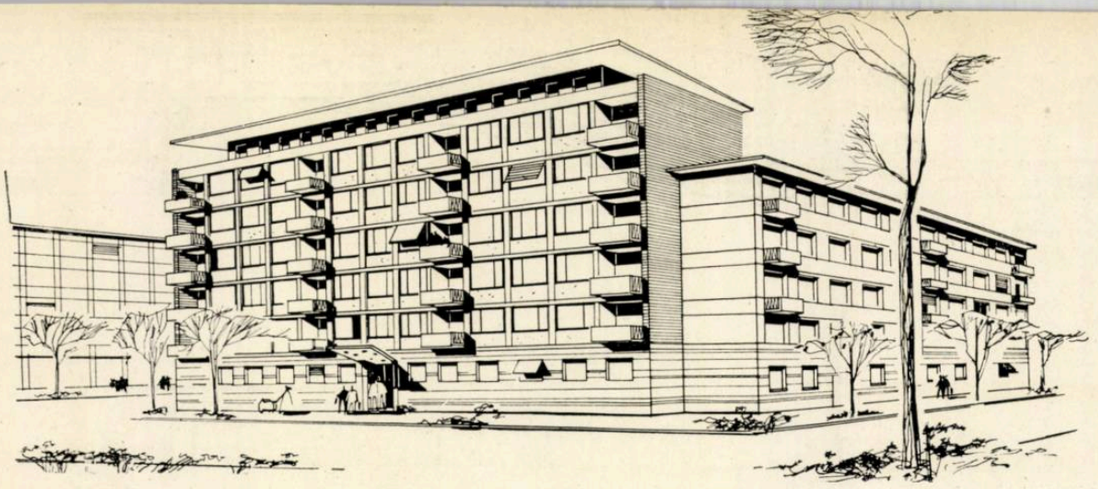

Perspectivă

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. DUBĂLARI—CLUJ

Autori, arh. Al. Nemeș, ing. A. Sirlican

La intersecția străzilor Dubălari și Gutemberg cu str. Berde Mozes a fost amplasat un bloc care face parte din complexul de locuințe ce se construiește conform proiectului de sistematizare a pieței Mihai Viteazul.

Blocul a fost proiectat cu un corp central mai înalt (p + 6 etaje) spre str. Berde Mozes; acest corp este capul de perspectivă al străzii Cuza Vodă.

Corpurile laterale au fost prevăzute a se construi cu p + 4 etaje, pentru a închide frontul sudic al pieței Mihai Viteazul, front cu un regim de p + 4 etaje.

Corpul central a fost proiectat pe schelet de beton armat cu zidărie de umplutură; la corpurile laterale s-a adoptat sistemul de zidărie portantă de cărămidă; planșeele sînt de beton armat monolit.

Blocul cuprinde în total 90 de apartamente, din care 66 cu două camere, 8 cu trei camere, 10 cu o cameră și 6 cu o cameră și jumătate.

Fiecare apartament a fost prevăzut cu baie, bucătărie, cămară și balcon sau loggii; sistemul de încălzire este central.

La corpul cu p + 6 etaje, care cuprinde și cel mai mare număr de apartamente, a fost prevăzut ascensor.

În afară de uscătorii și spălătorii s-a prevăzut un depozit pentru biciclete și cărucioare și un garaj separat pentru motociclete.

Costul unui apartament a revenit la 37 000 lei.

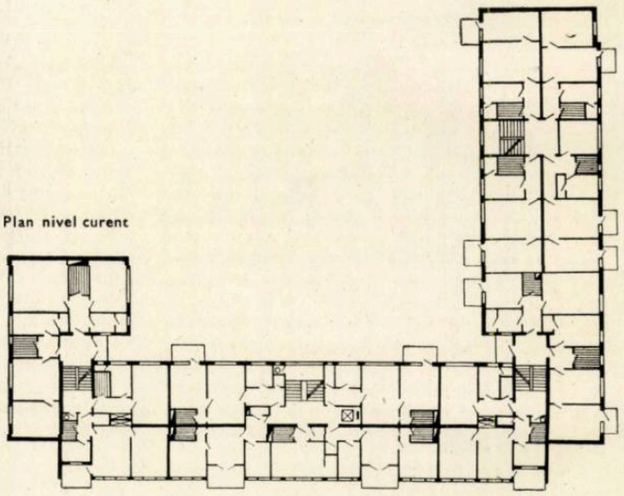

Plan nivel curent

101 5

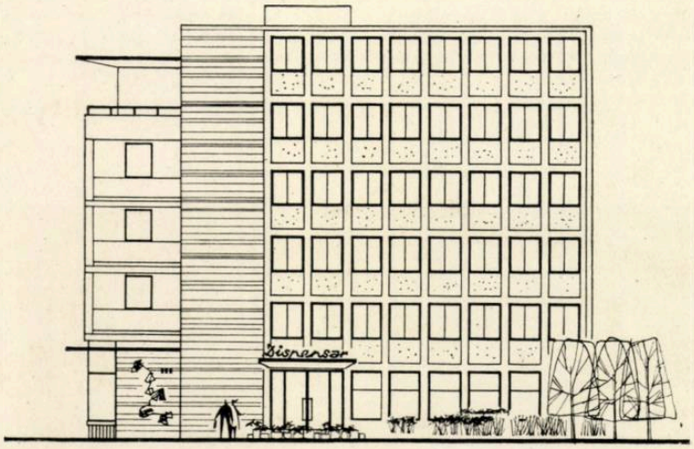

1

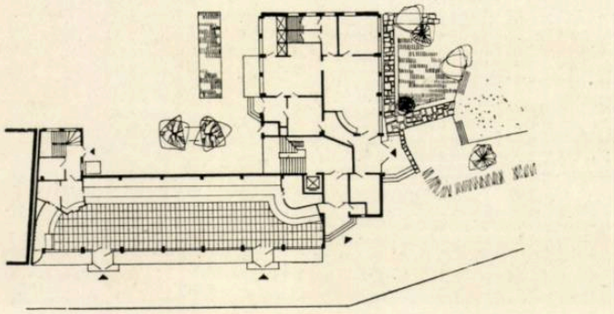

2

BLOC DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA MIHAI VITEAZUL

Autori, arh. L. Balazs, ing. V. Sarlea

Blocul de locuințe proiectat va completa frontul pieței Mihai Viteazul; la amplasarea lui s-a ținut seama de posibilitatea creării ulterioare a unui scuar în lungul Someșului, fapt pentru care construcția a fost retrasă de la rîu.

Clădirea are forma de L; aripa lungă, orientată spre piață, are patru etaje, ultimul etaj fiind retras pentru a realiza o legătură cu clădirea vecină existentă, ținînd seama în același timp și de înălțimea necesară viitoarei cornișe a pieței. Parterul acestei aripi este ocupat de un magazin alimentar cu anexele sale; depozitul magazinului ocupă parțial subsolul.

Aripa scurtă este orientată spre Someș și formează cap de perspectivă pentru chei; ea are cinci etaje, iar la parter un dispensar medical.

Etajele sînt destinate locuințelor și vor caza 112 persoane în 31 de apartamente. Nivelurile celor două corpuri fiind decalate, o singură scară va deservi cîte șapte apartamente pe nivel (trei apartamente din corpul spre chei și patru spre piața Mihai Viteazul) printr-un coridor exterior scurt.

Încălzirea centrală, liftul, tubul de gunoi asigură locatarilor un confort ridicat.

Structura constructivă a clădirii este formată din schelet de beton armat cu zidărie de umplutură. Terenul de fundație fiind la adîncime mare, s-a utilizat sistemul de fundații izolate.

Ca plastică s-a căutat să se creeze o ambianță cu construcțiile vecine, fațada spre piața Mihai Viteazul repetînd ritmarea golurilor clădirilor existente din piață; la corpul dinspre str. Iașilor s-a încercat să se creeze, printr-o structură de cadre aparentă, o fațadă unitară în care apar accente dînd un echilibru compozițional.

La acest bloc s-a realizat un K_3 de 0,54, prețul de cost pe apartament fiind de 38 200 lei.

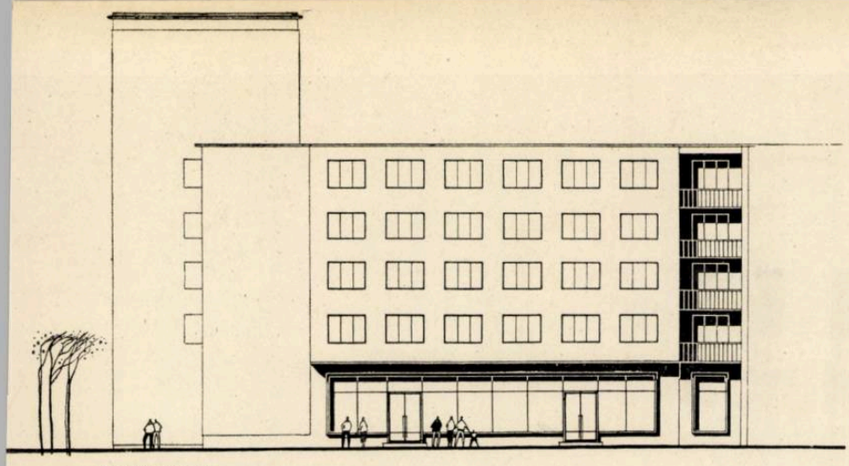

Fațadă laterală

Fațadă principală

Plan nivel curent

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA HORIA Nr. 112 — CLUJ

Colectiv de proiectare: arh. Cr. Iacobi, ing. F. Bizo

În vederea reconstruirii pieței Gării de călători Cluj a fost elaborat în Institutul regional de proiectare Cluj proiectul de sistematizare a pieței, inclusiv zonele mărginașe. Unul dintre principalele obiective ale sistematizării cu realizare în etapa I, este blocul de pe str. Horia nr. 112, a cărui construcție a început în 1959, bloc de capăt al laturii de est a străzii Horia, cît și al laturii de vest a străzii Munkacsy. Ținînd seama de forma specială, de colț, clădirea a fost concepută cu un corp central concav avînd p + 7 etaje, p + 4 etaje pe str. Horia, iar pe str. Munkacsy demisol + p + 4 etaje. Pe strada Horia, la parter, au fost proiectate magazine, iar în corpul central o cofetărie. Aripa din str. Munkacsy cuprinde la demisol sala cazanelor și o locuință, iar la parter, locuințe, aceste două niveluri echivalînd ca înălțime cu parterul aripii Horia.

Etajele cuprind locuințe dispuse la un coridor exterior către curtea interioară.

Accesul în curtea interioară se asigură printr-o trecere carosabilă de pe str. Munkacsy.

Întreaga clădire are două scări (una pînă la etajul 7, prevăzută și cu ascensor, iar a doua pînă la etajul 4) legate între ele, pe fiecare nivel, de un coridor exterior.

Blocul cuprinde 57 de apartamente din care 2 de o cameră, 6 de o cameră jumătate, 45 de două camere, 1 de două camere jumătate și 3 de trei camere. Suprafața locuibilă a unui apartament mediu de două camere este de 31,10 m², K_3 este de 0,50, iar costul unui metru pătrat locuibil revine la 1 280 lei.

Blocul a fost realizat pe schelet monolit, avînd cadre de beton armat cu deschidere marginală de 10,20 m la corpul central și 7,90 m la aripile laterale.

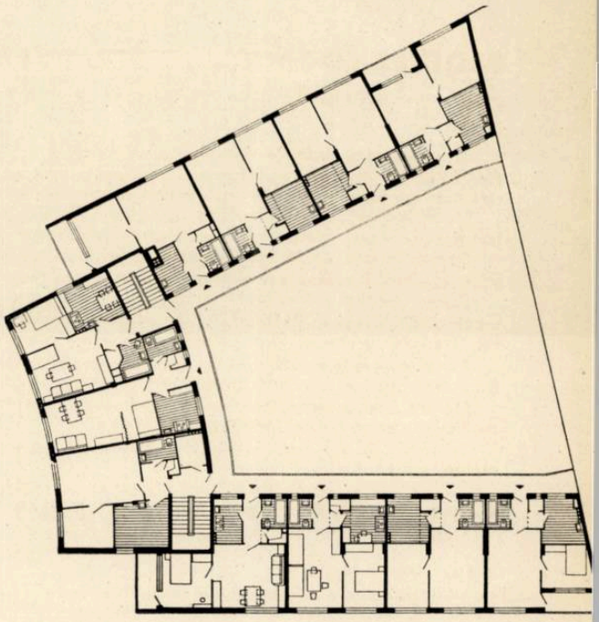

101

Nr. 9 A — CLUJ

1 — Fațadă laterală
2 — Plan parter
3 — Plan nivel curent
4 — Perspectivă

3

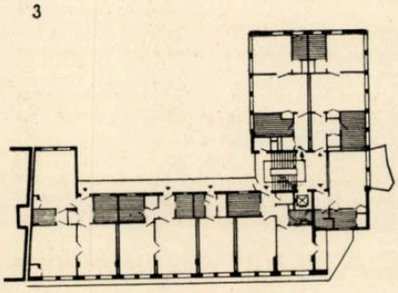

4

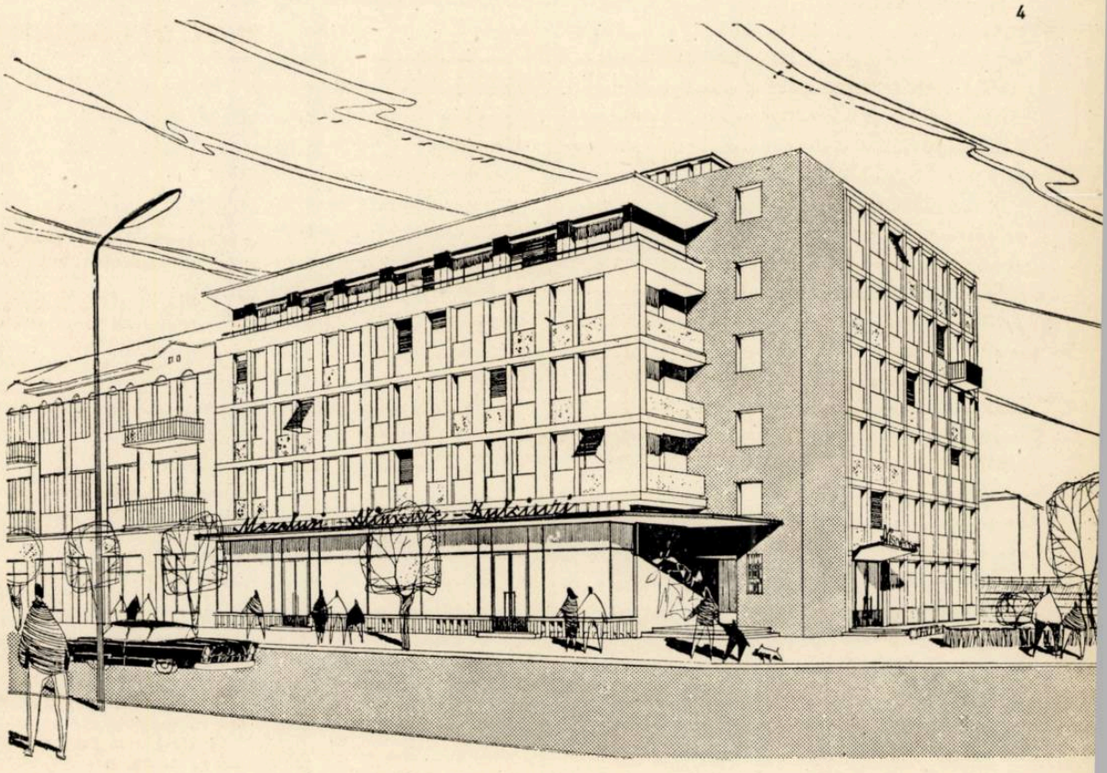

Perspectivă

HALĂ DE DESFACERE A PRODUSELOR ALIMENTARE LA CLUJ

Colectiv de proiectare: arhitecții F. Deak, N. Litvin, inginerii Magdalena Toma, Ivantia Crăciun, E. Almășanu, A. Vintilă, L. Morcan, L. Popa, I. Gherman, Ecaterina Rakotzi, I. Stoica.

În apropierea centrului orașului Cluj, în piața Mihai Viteazul, s-a studiat construcția unei hale de cartier care să îmbunătățească situația existentă a desfacerii produselor alimentare. Amplasamentul ales pentru această construcție a realizat o descongestionare a circulației de tranzit de la gară spre Turda, dificilă în prezent.

În compartimentarea planului s-a ținut seama de axa longitudinală în care se găsește intrarea principală a cumpărătorilor, și de distribuirea încăperilor și a spațiilor necesare.

Parterul a fost rezervat pentru desfacerea fructelor și legumelor ce se vor expune pe mese de beton sau în boxe laterale. Tot la parter, pe cele două fațade laterale, cu intrări direct din exterior, se găsesc o serie de magazine în care se vor vinde diferite obiecte și materiale necesare gospodăriilor.

În spatele halei, spațiul a fost rezervat pentru deservirea prin vehicule, precum și pentru manevrarea mărfurilor.

Etajul cuprinde 175 de locuri pentru vînzare, boxe pentru vînzarea cărnurilor și a lactatelor — fiecare boxă fiind dotată cu un mic depozit frigorific — un bufet la care se vor vinde mîncăruri preparate în altă parte, fiind aci doar încălzite, și un sector cu birouri administrative. La subsol s-au amenajat depozite frigorifice, un grup social pentru muncitori și o centrală termică.

Aprovizionarea se face prin intermediul rampelor de descărcare, transportul materialelor făcîndu-se cu ajutorul electrocarelor pe rampe, spre subsol, iar la etaj, cu ajutorul celor trei ascensoare de mărfuri.

Construcția este pe schelet de beton armat; partea centrală este acoperită cu pînză de beton armat rezemată pe arce cu tirant cu deschiderea de 28,00 m și 13,35 m săgeată, iar de jur împrejur sînt cadre etajate. Arcul, cu formă parabolică și secțiune constantă, are tirantul înglobat în planșeul de peste subsol. Traveea este de 9,00 m. Prin turnarea independentă și anticipată a arcului față de cadrele anexe se elimină în cea mai mare parte influența reciprocă a celor două sisteme statice.

Cadrele anexe au traveea și deschiderile riglelor de 4,50 m; planșeele s-au calculat ca plăci continue, armate cruciș, capabile să suporte electrocarul la parter, iar la etaj, transportul cu cărucioare. Clădirea este acoperită cu o terasă necirculabilă.

Fundațiile sînt izolate, pentru stîlpi și arc, continue, din beton simplu, pentru pereții laterali, și radieri de beton armat pentru cuva centralei termice.

Încălzirea centrală se face cu corpuri statice în încăperile anexe halei, iar încălzirea halei propriu-zise se face cu aer cald furnizat de centrala de ventilație.

Pentru a obține temperaturile scăzute la depozitele frigorifice și în boxe s-a proiectat o centrală frigorifică prin care se asigură menținerea temperaturii la $\pm 0°$, temperatură considerată suficientă pentru conservarea pe timp scurt a diferitelor produse; depozitele de la subsol sînt grupate în bloc, pentru a avea pierderi minime prin transmisie.

Centrala de frig, cu surplusul de frig, poate să fabrice și 1 t de gheață zilnic.

Utilajul frigorific este fabricat de uzinele «Tehnofrig» Cluj. S-au ales agregate frigorifice cu evaporatoare multitubulare, a căror exploatare este mai comodă.

S-a realizat un nivel de iluminare de peste 200 lx deasupra punctelor de desfacere a mărfurilor și o iluminare de peste 100 lx în spațiile de circulație dintre mesele de desfacere și din fața boxelor; s-au folosit lămpi fluorescente cu 1, 2 sau 3 tuburi de 40 W.

Suprafața construită este de 2 640 m^2, iar cea desfășurată de 6 920 m^2; volumul este de 29 950 m^3.

Valoarea totală a investiției s-a ridicat la 4 904 000 lei.

1 — Fațada principală

2 — Secțiune transversală

3 — Plan subsol

1. Depozite — 2. Sala pompelor — 3. Camere frigorifice — 4. Tampon — 5. Sala cazanelor — 6. Crematoriu — 7. Atelier mecanic — 8. Vestiare, lavabouri și w.c.-uri (femei) — 9. Vestiare, lavabouri și w.c.-uri (bărbați)

4 — Plan parter

A. Hala de desfacere — B. Magazine
1. Boxe pentru desfacerea legumelor — 2. Depozite 3. Cameră acumulatori — 4. Cameră frigorifică 5. Sala de pompe — 6. Fabrică de gheață — 7. Depozit pentru electrocare — 8. Depozit pentru acid 9. Depozit pentru cîntare — 10. Laborator 11. Primirea și examinarea cărnii și a laptelui — 12. Sală de așteptare — 13. Paznic — 14. Vestiare, lavabouri și w.c.-uri

5 — Plan etaj

1. Birou — 2. Boxe — 3. Bufet — 4. Spălător de vase — 5. Vestiar — 6. Depozit gunoi — 7. W.C. (femei) — 8. W.C. (bărbați) — 9. Boxe pentru desfacerea cărnii — 10. Camere frigorifice

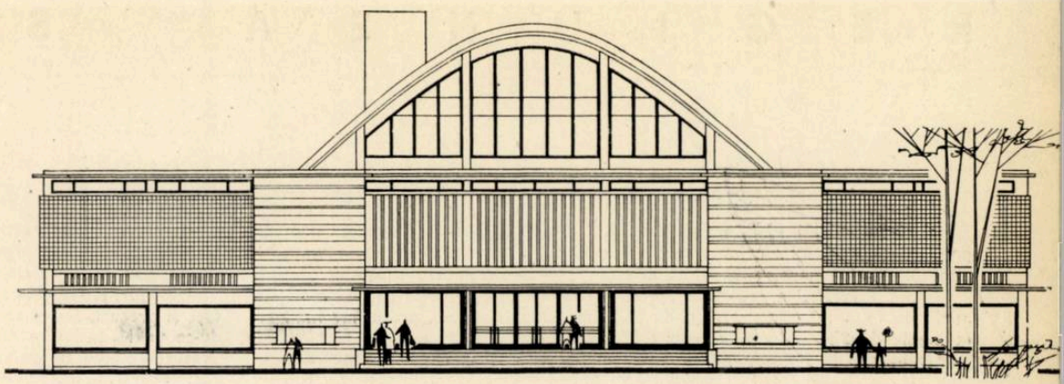

1

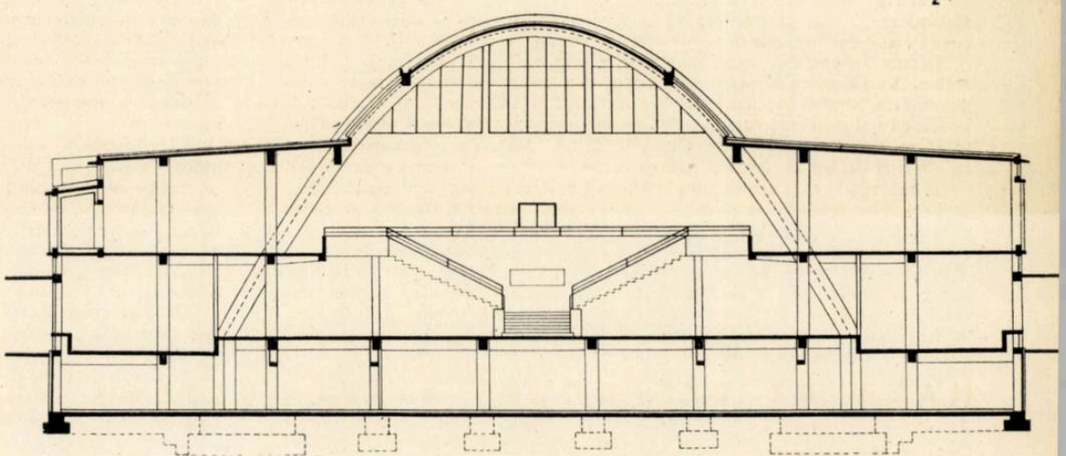

2

0 1 5

3

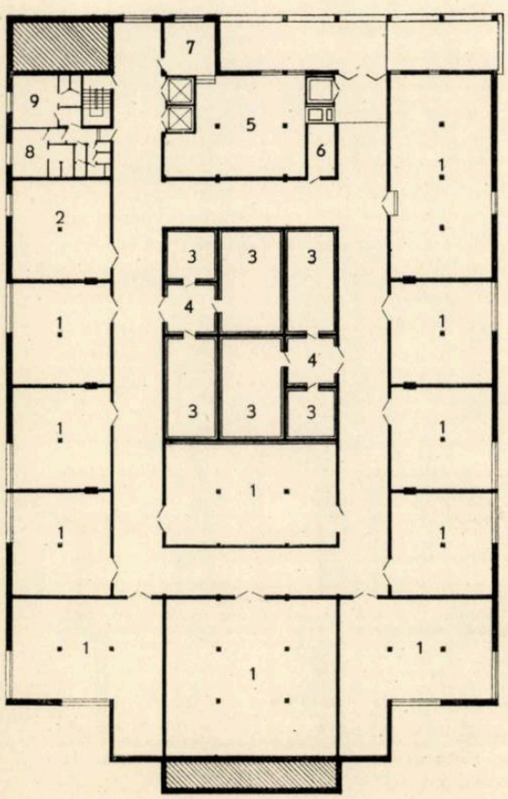

4

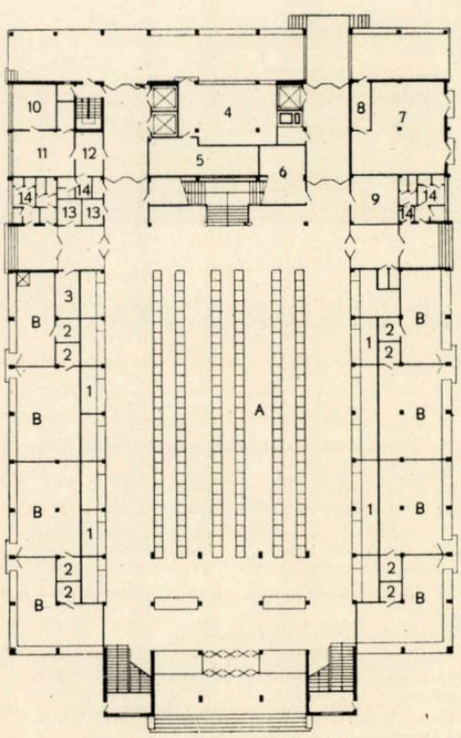

1 0 1 5

5

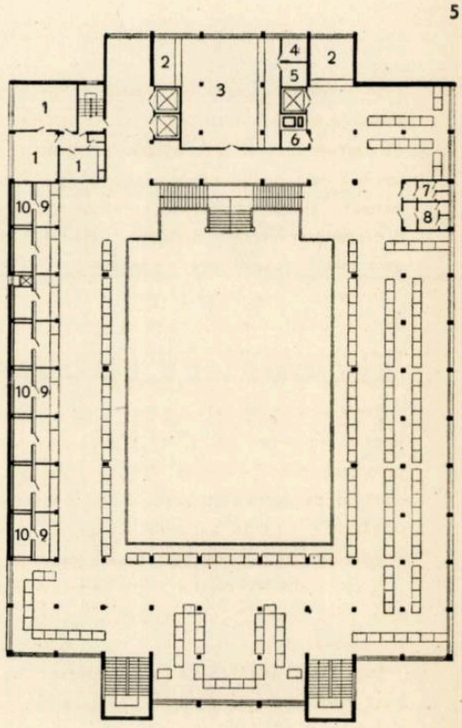

REGIUNEA STALIN

În cursul anului 1959, activitatea I.R.P. Stalin a fost caracterizată prin proiectarea unui număr important de locuințe, pentru traducerea în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

Astfel, institutul a proiectat aproape 1500 de apartamente cu suprafețe medii de 16,60 m² (o cameră) și de 29,80 m² (două camere), prețul lor fiind în medie de 22 304 lei și respectiv 37 072 lei.

Un număr de aproape 900 de apartamente au fost prevăzute cu încălzire centrală, iar la 60% din construcții s-au folosit planșee prefabricate din fîșii cu goluri rotunde.

Pentru a putea realiza acest volum de lucrări a fost nevoie de un susținut efort, care a antrenat pe toți proiectanții care au conlucrat la întocmirea documentațiilor necesare. Străduindu-se să obțină rezultate cît mai bune, proiectanții au urmărit găsirea unor soluții noi în proiectare, prin aprofundarea tehnicii moderne, precum și raționalizarea soluțiilor clasice printr-o înțelegere cît mai reală a condițiilor materiale existente și printr-o folosire mai bună a acestora.

Căile pentru reducerea prețului de cost au fost studiate de colectivele specializate, arhitecții intervenind în permanență pentru ca și celelalte specialități să prezinte cele mai bune și mai ieftine rezolvări.

Reducerea costului apartamentelor a fost realizată printr-o proiectare rațională a soluțiilor de plan, o justă rezolvare a fundațiilor prin atente studii geotehnice, scurtarea circuitelor de instalații și utilizarea de materiale și procedee noi de construcție. Astfel, pentru construcțiile p + 4 etaje au fost utilizate zidării portante de cărămidă avînd nivelurile inferioare întărite cu sîmburi de beton armat, pentru a se menține o secțiune constantă.

În cazurile în care arhitectura învecinată a permis acest lucru, s-au înlocuit acoperișurile tradiționale — care consumă mult material lemnos și cer o durată mare de execuție — cu terase cu praf hidrofob.

Gruparea obiectelor sanitare la cît mai puține coloane, prin soluții de plan bine studiate și prin proiectarea judicioasă a racordurilor la cămine, a permis o reducere a costului instalațiilor pe apartament. De asemenea o soluție des utilizată a fost folosirea unui canal median semivizitabil în care au fost concentrate toate instalațiile de încălzire centrală, apă rece și caldă, precum și canalizarea.

Proiectanții au folosit materiale noi, ca praful hidrofob, rumbetonul, conductorii INTENC etc., precum și unele procedee noi de construcție, ca pereții turnați monolit, cofrajele de inventar, sîmburii de beton armat pentru întărirea zidăriei de cărămidă etc., care au corespuns întru totul așteptărilor.

În primul trimestru al anului 1959, cînd nu apăruseră încă proiectele directive și cînd se cerea o grabnică întocmire a documentațiilor pentru asigurarea șantierelor de construcții, arhitecții din I.R.P. au căutat să obțină rezultate economice eficiente prin mărirea coeficientului K_3. Astfel s-a ajuns la un K_3 de 0,55—0,56, micșorîndu-se astfel prețul pe apartament.

Ulterior, judecîndu-se mai cu amănunțime corelațiile dintre indici, suprafețe și prețuri, s-a căutat să se îmbunătățească cît mai mult confortul, fixîndu-se un K_3 la limita de 0,50—0,51 și căutîndu-se a se înscrie locuințele în prețurile-plafon fixate cu dependințele mărite la maximum posibil. Astfel s-au realizat, la majoritatea apartamentelor proiectate după primul trimestru, suprafețe locuibile de cca. 30 m², cu bucătării de 6,05 m² și cămări de 1,20 m².

Proiectele directive de locuințe, deși sosite cu întîrziere, au servit ca etalon pentru dimensionarea și rezolvarea partiurilor folosite.

Au fost obținute rezultate și în reducerea prețului construcțiilor industriale, printr-o proiectare judicioasă și o atentă studiere a lor.

În cursul acestui an, I.R.P. a proiectat și unele proiecte de sistematizări mai importante, detalii de sistematizări, precum și un studiu interesant de restaurare a centrului medieval al Orașului Stalin, piața 23 August.

O greutate în proiectare a fost lipsa unui plan ferm de lucru și trimiterea de către beneficiari a unor comenzi și teme incomplete, fără amplasamente avizate și fără avizele necesare.

În majoritatea cazurilor, proiectanții au venit în ajutorul beneficiarilor care nu dispuneau de cadre tehnice competente, ajutînd la întocmirea temelor, la alegerea amplasamentului și dînd asistență tehnică la executarea construcțiilor.

Bilanțul acestui an a fost fructuos pentru I.R.P. Stalin care a reușit să-și îndeplinească și să depășească sarcina de plan anuală pînă la 15 decembrie 1959.

Pentru anul în curs, I.R.P. Stalin își propune să realizeze în continuare proiecte pentru locuințe bune, frumoase și ieftine, îmbunătățite în urma directivelor Plenarei C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959, astfel ca să poată să asigure un confort ridicat prin suprafețe judicios dimensionate, circulații bine studiate și prin prevederea anexelor necesare unei bune gospodăriri.

De asemenea, aceste principii vor fi aplicate la toate proiectele civile sau industriale, pentru obținerea unor rezultate optime printr-o bună proiectare.

Sîntem ferm convinși că entuziasmul și elanul tineresc, îmbinate cu experiența acumulată în acești ani, vor da roadele așteptate, elaborîndu-se proiecte mai mature, mai studiate, arhitecții din I.R.P. situîndu-se în continuare pe poziția promovării noului, a metodelor avansate și economice și a frumosului în construcții.

Arh. A. EREȚIAN

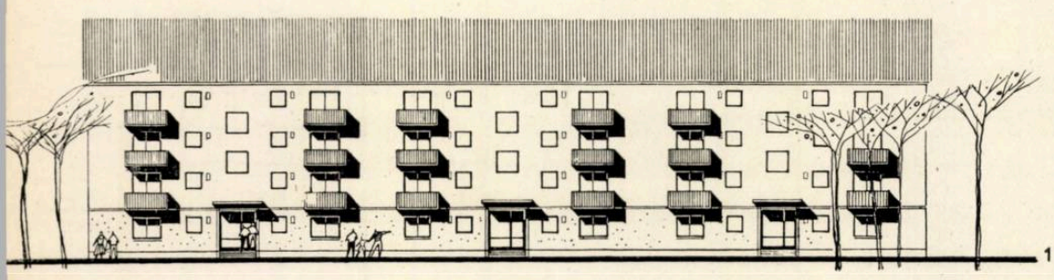

1

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN REGIUNEA STALIN

Autori, arh. S. Moldovan, ing. V. Buta

În cartierul de blocuri construit în anul 1951 într-o localitate din regiune s-au proiectat încă două blocuri pentru completarea acestei zone de locuit.

Documentațiile după care s-au executat construcțiile existente au fost întocmite de I.C.S.O.R., la amplasarea celor două blocuri ținîndu-se seama de planul de sistematizare aprobat.

În anii precedenți au fost construite numai apartamente cu un număr mai mare de camere; din această cauză, beneficiarul a cerut prevederea unui număr cît mai mare de apartamente mici, de o cameră sau de una și jumătate, pentru rezolvarea necesităților existente.

Blocurile proiectate au în total 96 de apartamente, din care 32 de o cameră și 32 de o cameră și jumătate, restul fiind de două camere.

Fiecare apartament are vestibul, baie, bucătărie, cămară sau dulap ventilat.

Deși restul blocurilor nu au încălzire centrală, aceste două blocuri, avînd un număr mai mare de niveluri, au fost prevăzute, conform normativului, cu încălzire centrală, care asigură un confort mai ridicat și o economie în consumul de combustibil.

Cele două blocuri noi reușesc să mențină dimensiunile exterioare asemănătoare cu cele vecine, păstrînd acoperișul cu două pante și frontoanele de la capete.

La suprafețele locuibile de 17,81—22,56—30,23 m², pentru apartamentele de una, una și jumătate și două camere, costul unui apartament este de 24 224, 30 397 și 37 685 lei, metrul pătrat locuibil revenind la 1 307 lei.

1 — Fațadă
2 — Tronson — Plan parter

2

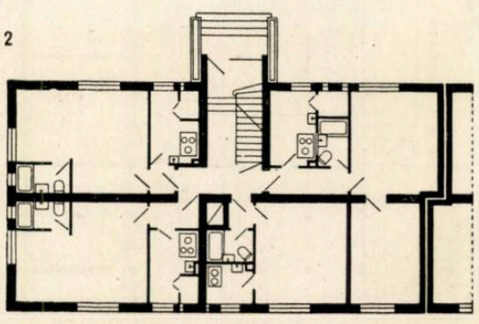

0 1 2 3 4

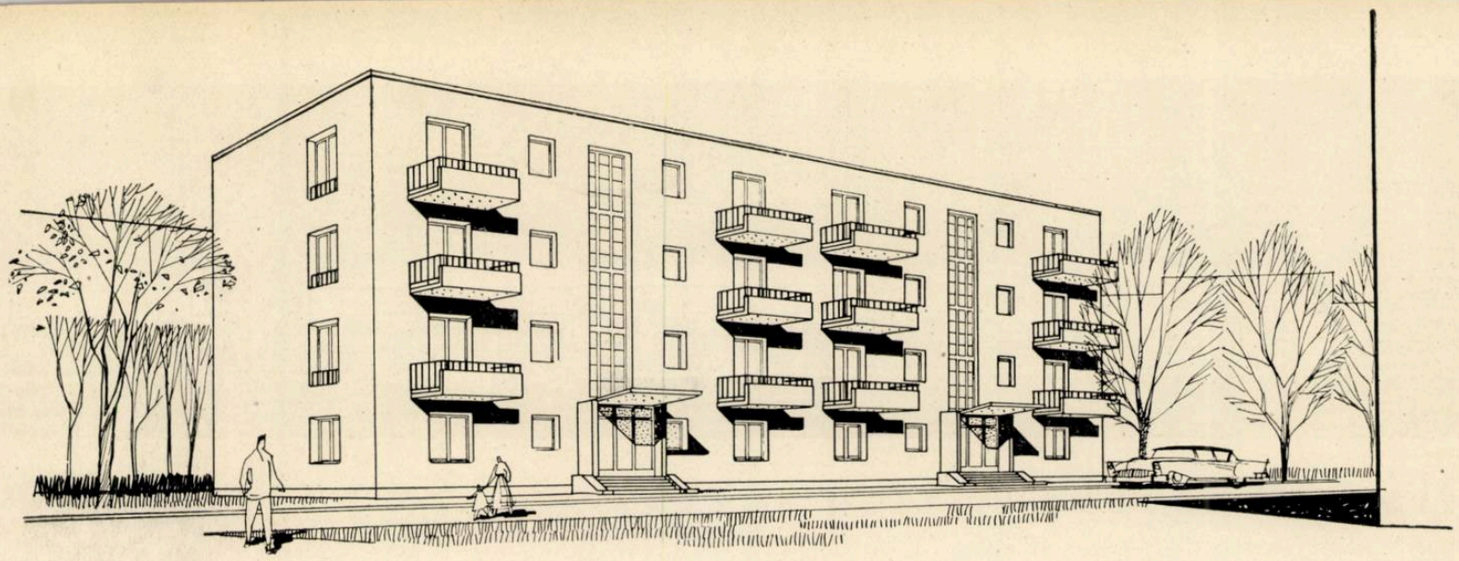

Perspectivă

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA LAZĂR CERNESCU — ORAȘUL STALIN

Autori: arh. A. Ferentzi, ing. M. Lăzărescu

Institutul a început proiectarea a 48 de apartamente la începutul lunii septembrie 1959, ținînd seama de viitoarea sistematizare a orașului, astfel ca strada care va trece pe lîngă aceste construcții să aibă un front închegat.

Terenul este retras față de străzile principale cu circulații intense, aflîndu-se în interiorul unei grădini existente cu pomi fructiferi. Pomii fructiferi au fost păstrați în proporție de 80%.

Pentru cele 48 de apartamente s-au ales tronsoane cu trei apartamente de cîte două camere la scară.

Fiecare apartament de două camere, bucătărie, baie, cămară și vestibul are o suprafață locuibilă de 29,96 m²; bucătăria, baia și cămara sînt ventilate direct.

Fiecare bloc se compune din două tronsoane, blocul avînd o lungime totală de 36,50 m și o lățime de 9,30 m. Într-unul din blocuri s-a prevăzut și subsol parțial pentru cazanele instalației de încălzire centrală.

Sistemul constructiv este de zidărie de cărămidă portantă, planșee prefabricate din fîșii cu goluri rotunde, acoperiș în terasă cu praf hidrofob, cu scurgerea interioară a apelor.

Finisajele exterioare sînt prevăzute a se executa din tencuieli colorate, care vor aduce o notă veselă și plăcută acestor construcții.

Prețul apartamentului de două camere se ridică la 38 300 lei.

Tronson — Plan parter

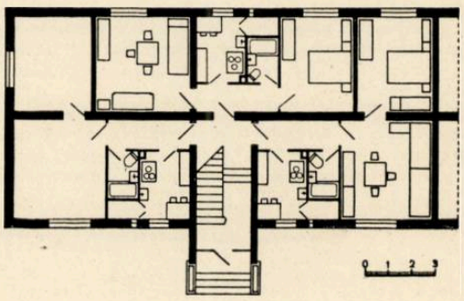

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA DIMITROV Nr. 5—SIBIU

Autori, arh. Grațiela Halmagiu, ing. I. Zernoveanu, ing. Aneliese Liebhardt

Amplasamentul ales pentru acest bloc a prezentat o serie de dificultăți de fundare, datorită stratificațiilor diferite ale solului.

Pentru a se putea utiliza în întregime terenul, s-au folosit asamblări de secții refolosite de I.R.P.

Orientarea străzii a obligat fațade NE și SV, pentru a menține alinierea cu celelalte construcții.

În spațiul rămas disponibil la stradă s-a propus amenajarea unei zone cu plantații joase în fața ferestrelor parterului, spațiul din spatele construcției fiind rezervat pentru curtea de joc a copiilor.

Blocul este proiectat cu parter, trei etaje și subsol parțial (cu spălătorie + uscătorie și centrală termică) totalizînd 48 de apartamente din care 16 cu o cameră.

Ca sistem constructiv s-au adoptat ziduri portante și planșee prefabricate din fîșii cu goluri rotunde; terasa este cu praf hidrofob.

Ca finisaje speciale, s-au prevăzut tencuieli colorate cu terasit, balcoane cu balustrade din beton tencuit și sticlă armată.

Costul apartamentului de două camere revine la 38 370 lei (suprafață locuibilă de 29,50 m²), iar al apartamentului de o cameră 23 758 lei (suprafață locuibilă 17,26 m²).

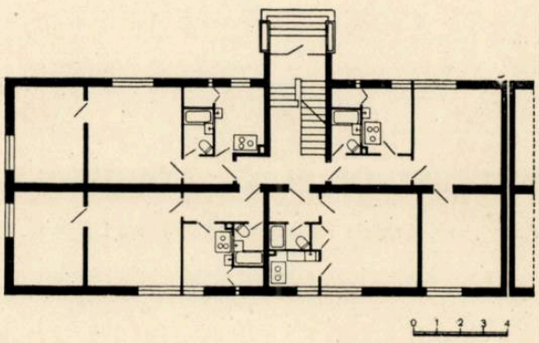

Tronson — Plan parter

Fațadă

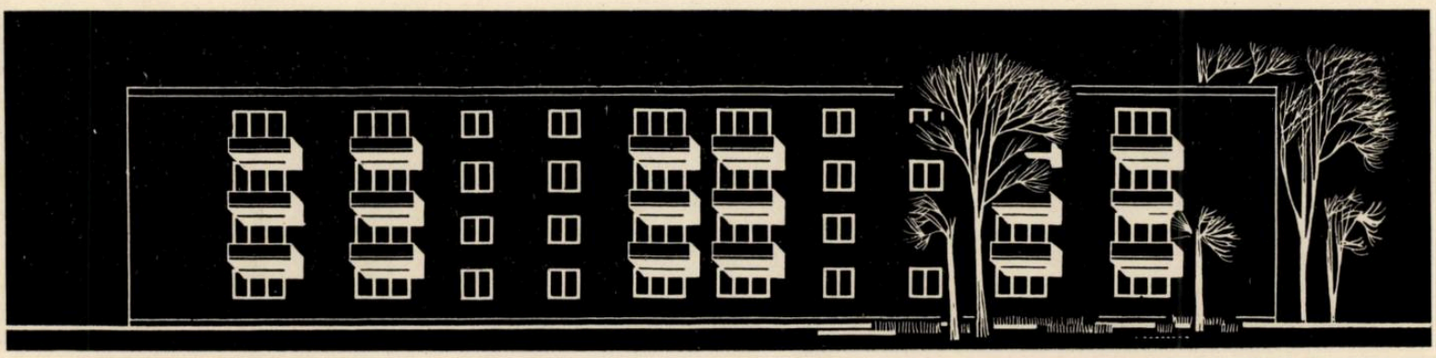

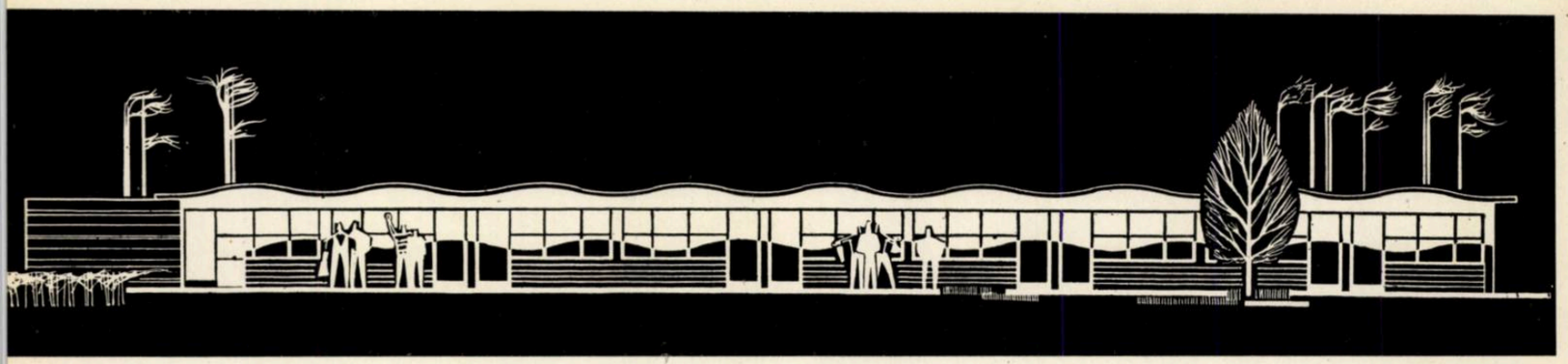

PIAȚĂ DE LEGUME LA SIGHIȘOARA

Autori, arh. Mariana Georgescu, ing. Hella Falschessel

Proiectul pentru piața de legume din Sighișoara prevede: încăperi pentru desfacerea produselor și pentru depozitare, un portic pentru vînzare cu mese acoperite, o platformă pentru vînzarea din căruțe, un W.C. public, o împrejmuire a pieței înspre str. Tîrnavei, spații verzi etc.

Cu acces direct dinspre str. Tîrnavei au fost amplasate un magazin alimentar, unul pentru pîine, cornuri etc. și un debit.

Magazinul alimentar este prevăzut cu un depozit și cu o legătură directă la grupul frigorific; același grup frigorific va deservi și măcelăria aflată la capătul șirului de boxe destinate vînzării produselor lactate, brînzeturilor, produselor G.A.C. și Gostat și care constituie aripa A a pieței.

Fiecare boxă este dotată cu un depozit și un vestibul cu lavabou.

În spatele aripii A, terenul liber este amenajat în așa fel ca aprovizionarea din camioane să se poată face cu ușurință; tot de aici se accede și la depozitul acoperit care deservește piața.

Aripa B a pieței este formată din încăperi cu destinații diferite: bufet de preparare, confecții industriale, punct sanitar, cîntar și administrație.

Cele două aripi, A și B, precum și porticul, mărginesc platforma pentru mesele descoperite.

Accesul căruțelor în spațiul destinat vînzării din căruțe se face printr-o stradă nouă.

Magazinul alimentar are o înălțime mai mare și este prevăzut cu vitrine pentru expunerea către exterior. Celelalte încăperi au o înălțime mai mică, adecvată destinației.

Mesele de vînzare au fost proiectate din beton, mozaicate.

1

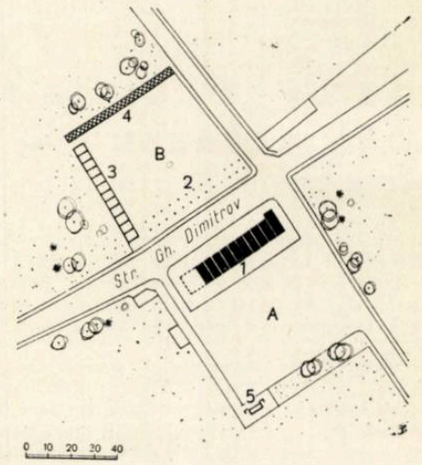

2

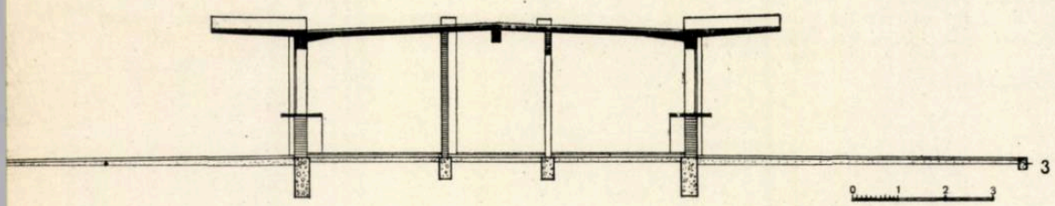

1 — Fațadă
2 — Plan de situație
A. Piață de carne — B. Piață de alimente
1. Boxe proiectate — 2. Pergole, tejghele acoperite
3. Boxe, extindere viitoare — 4. Boxe existente
5. W.C.
3 — Secțiune transversală

BLOCURI ÎN PIAȚA STRUNGUL — ORAȘUL STALIN

Autori, arh. Grațiela Halmagiu, ing. Aneliese Liebhardt

Prin sistematizarea pieței Strungul s-a propus construirea unui bloc punct cu p + 10 etaje care va cuprinde un hotel și trei blocuri de locuințe, blocuri care fac obiectul proiectului de față.

Intersecția b-dului Lenin cu str. K. Marx făcîndu-se în unghi ascuțit, necesită o racordare dificilă a celor două laturi ale terenului; aceasta a dus la o formă concavă a blocului, formă care permite racordarea în unghi drept. Raza fiind mare, concavitatea nu este exagerată și camerele nu se deformează.

Tronsonul adoptat are trei apartamente la scară (două cu două camere decomandate și unul de o cameră), cu suprafețe locuibile de 30,12 și respectiv 16,72 m²; blocurile liniare au parterul ocupat de magazine.

Blocul curb are p + 4 + subsol parțial, iar blocurile laterale liniare p (parter comercial) + 3 + subsol parțial pentru centrală termică și spălătorie-uscătorie; blocurile sînt legate între ele cu loggii.

Sistemul constructiv diferă: blocul curb are ziduri portante cu sîmburi de beton la parter și la primul etaj și planșee monolite, iar celelalte două blocuri, planșee prefabricate cu ziduri portante fără sîmburi de beton; terasele sînt executate cu praf hidrofob.

Ca finisaj s-au prevăzut tencuieli cu terasit colorat.

Costul apartamentului de două camere revine la 38 518 lei, iar cel al apartamentului de o cameră la 21 203 lei (exclusiv fundațiile speciale).

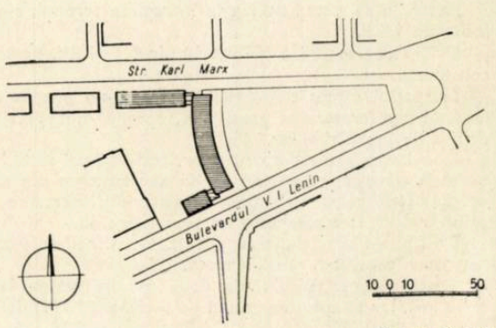

Plan de situație

Plan nivel curent

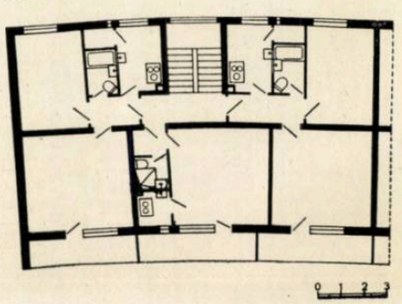

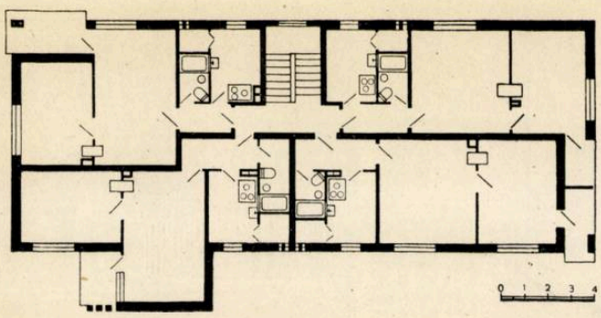

Plan parter

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA PICTOR POP Nr. 10 — ORAȘUL STALIN

Autori, arh. A. Tomescu, ing. Aneliese Liebhardt

Fiind amplasat pe o parcelă cu dimensiunile de cca. 45 × 21 m, cu latura mică pe strada Pictor Pop, așezarea tronsonului în adîncime era obligată, așa încît prima preocupare a fost de a mări latura mică a blocului, pentru a avea o fațadă la stradă care să poată susține frontul clădirilor existente în jur. Cartierul în care este situată construcția fiind format din clădiri în majoritate construite între anii 1938 și 1942 cu specificul vilelor de munte, o a doua problemă a fost de a găsi o arhitectură care să nu contrasteze cu a clădirilor învecinate.

Din cauza diferenței mari de nivel a terenului, s-a ajuns la concluzia că soluția cea mai economică este cu un demisol parțial, care la nivelul fațadei spre stradă devine parter.

Demisolul este alcătuit din două apartamente de cîte două camere tratate identic cu nivelul curent.

Ca dispoziție de plan s-a adaptat soluția cu patru apartamente la scară, fiecare de cîte două camere, avînd suprafața totală de cca. 31 m².

Indicele $K_3 = 0{,}50$, iar costul unui apartament de două camere este de 37964 lei.

Ca sistem constructiv, blocul din str. Pictor Pop folosește zidăria portantă de cărămidă, cu planșee monolite de beton armat și șarpante de lemn.

Perspectivă

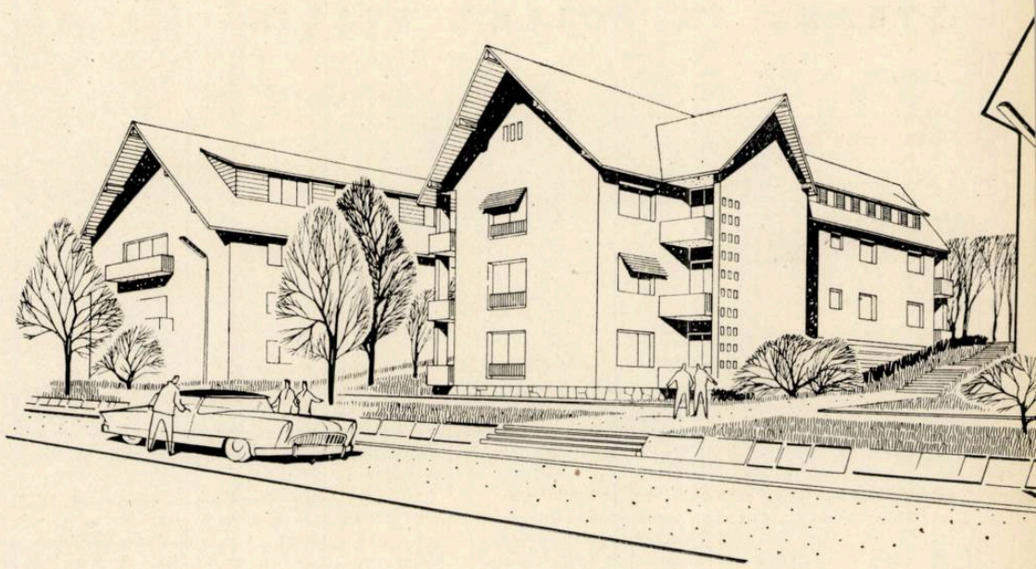

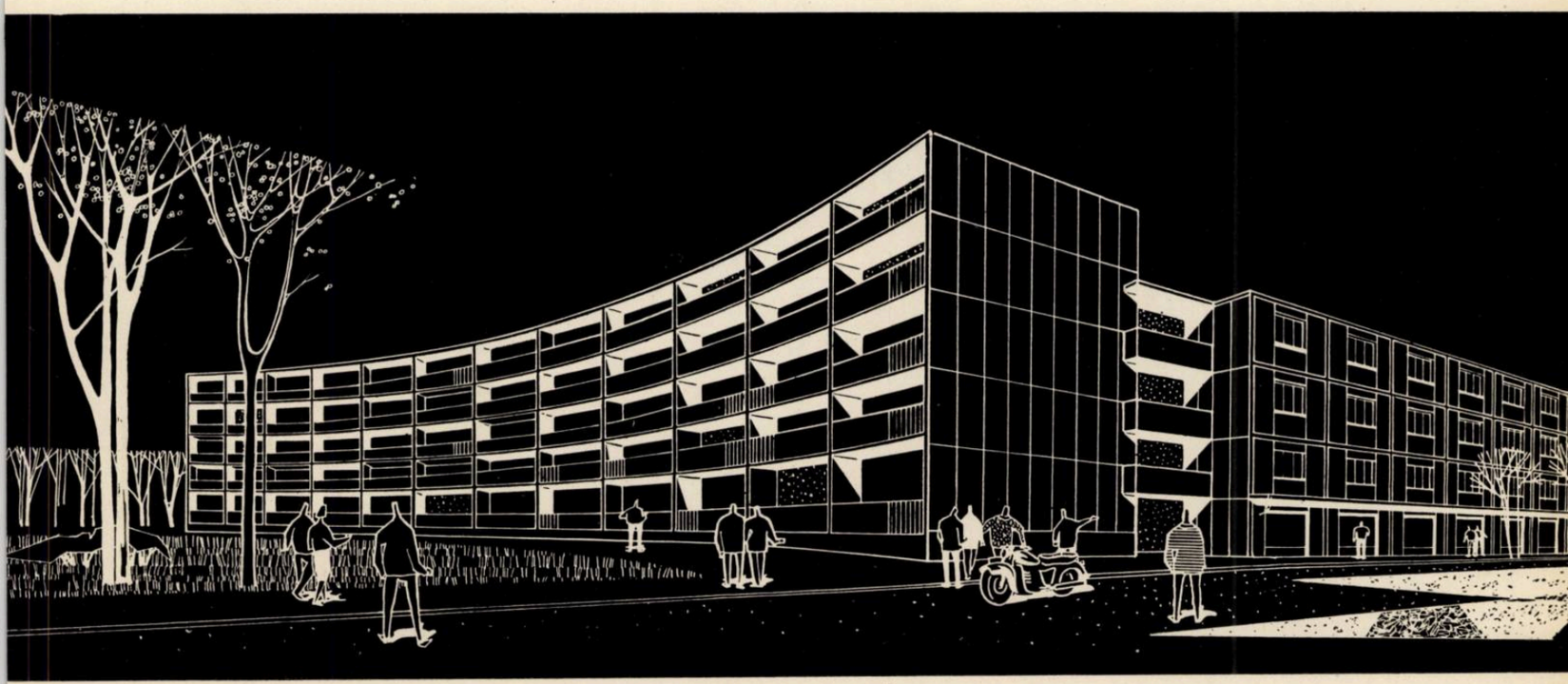

Perspectivă

ȘTRAND LA POIANA STALIN

Autor, arh. A. Ereţian

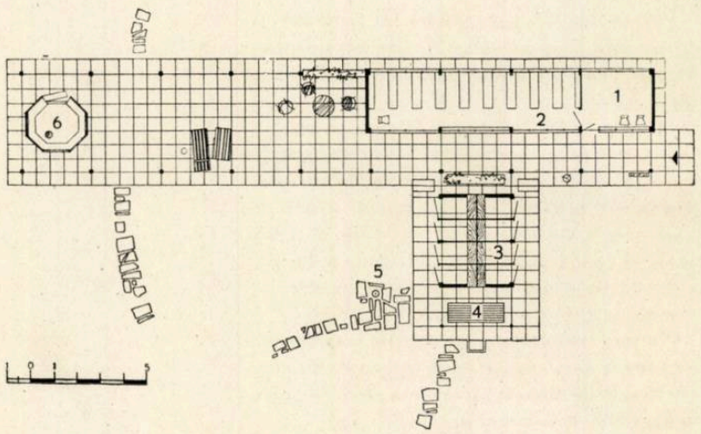

Plan
1. Case de bilete — 2. Garderobă — 3. Vestiare
4. Duşuri — 5. Buvetă — 6. Bufet.

Poiana Stalin urmează a se dezvolta, devenind un centru internaţional turistic şi de odihnă. Beneficiind de o poziţie excepţională, amplasată la poalele masivului Postăvarul, cu accese uşoare din Oraşul Stalin, cu posibilităţi de excursii turistice, cu teleferic, hoteluri, cabane, case de odihnă şi unităţi de deservire, Poiana Stalin atrage din ce în ce mai mulţi excursionişti din ţară şi străinătate. În cadrul amenajărilor executate în cursul anului 1959 s-au refăcut drumurile de acces, s-a studiat un acces uşor prin zona Stejăriş-Varte, s-a întocmit proiectul de alimentare cu apă, de canalizare şi de amenajare a lacului existent, pentru a da posibilităţi oamenilor muncii veniţi la odihnă să beneficieze de toate avantajele unei staţiuni moderne.

Amenajarea lacului, pentru a crea un ştrand şi posibilităţi de a practica canotajul, s-a efectuat într-un timp rapid de cca. o lună, o mare parte din lucrări efectuîndu-se prin muncă patriotică.

În cadrul acestor lucrări s-a efectuat în primul rînd canalizarea tuturor vilelor din zona înconjurătoare, pentru a elimina posibilitatea de scurgere a apelor uzate în lac. Suprafaţa lacului s-a triplat, pe de o parte prin supraînălţarea barajului existent cu 2,00 m, iar pe de alta, prin săpăturile efectuate în colţul lui nord-estic.

Plan de situaţie
1. Vestiar şi bufet — 2. Groapă cu nisip — 3. Bazin pentru copii — 4. Debarcader — 5. W.C. — 6. Bănci acoperite
7. Punte suspendată — 8. Baraj — 9. Decantor existent

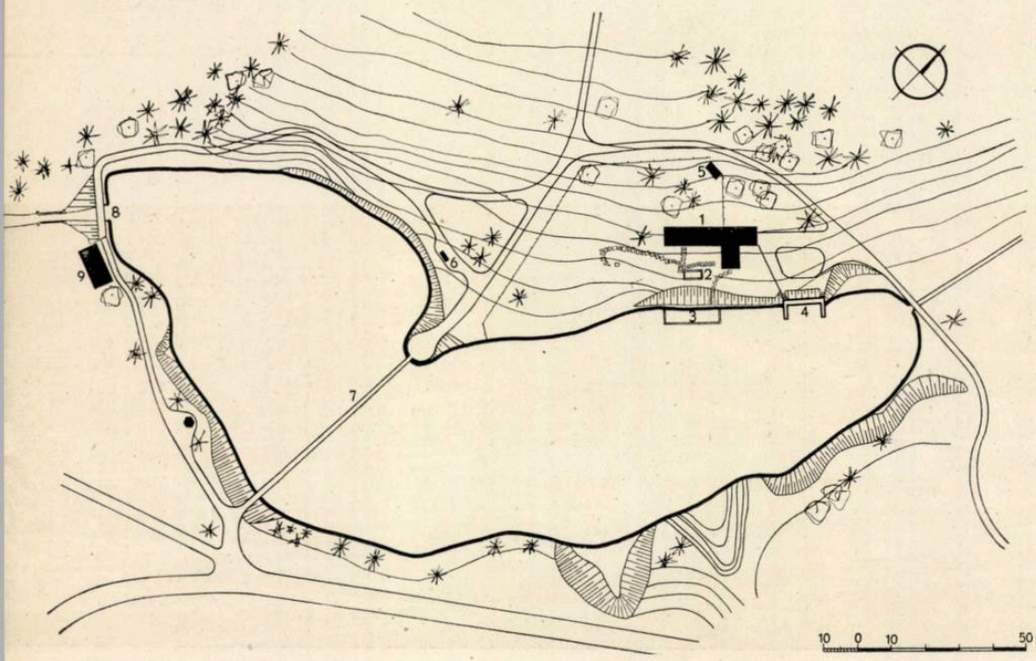

Într-o pajişte care beneficiază de o poziţie excepţională ca privelişte şi însorire, s-a amenajat un ştrand, completat cu un debarcader, care sînt deservite în comun. Accesul este asigurat printr-o alee ce porneşte din dreptul cabanei « Capra Neagră » pentru cei ce sosesc de la hotelul « Poiana » sau prin podul suspendat pentru cei ce sosesc dinspre masivul Postăvarul sau cu telefericul.

Construcţiile executate cuprind un grup de vestiare, garderobă, pergolă, chioşc alimentar, groapă de nisip, bazine pentru copii, debarcader şi un grup sanitar.

Grupul de construcţii, tratat sub forma unei clădiri joase ce se profilează pe verticalele brazilor, este format din două aripi inegale, aşezate perpendicular şi decalate ca înălţime, înscriindu-se astfel în panta terenului. Clădirea, aşezată paralel cu malul, este realizată sub forma unui portic cu stîlpi de lemn sub care sînt amplasate cabina pentru bilete, garderoba şi un chioşc de formă exagonală, pentru răcoritoare şi dulciuri. Spaţiul dintre chioşc şi garderobă serveşte ca pergolă, umbrar pentru mese şi loc de odihnă.

Stîlpii sînt vopsiţi în culoare roşie, pazia lată în culoare albă, iar şipcile, verde deschis; pereţii, din scînduri bătute vertical, sînt trataţi cu carbolineum de nuanţă cafenie-roşcată.

Corpul perpendicular, decalat prin trei trepte pentru a urmări panta generală a terenului, are un acoperiş în V, susţinut de 8 stîlpi prinşi de fundaţii prin intermediul unor papuci metalici sudaţi de un fier-beton. Şase dintre aceşti stîlpi sînt înconjuraţi cu panouri de scînduri bătute vertical, care creează un grup de 8 cabine de dezbrăcare. În ultima travee sînt prevăzute duşurile, prinse direct de plafon.

Pereţii sînt trataţi cu carbolineum, stîlpii şi pazia vopsite în roşu, iar plafonul în verde deschis.

Toate pardoselile sînt din dale de beton. Ansamblul este agrementat de spaliere pentru flori, dale de piatră ce străbat zona gazonată pînă la marginea lacului, plantaţii etc.

Ansamblul este prevăzut numai cu apă curentă, nefiind nevoie de energie electrică din cauza folosirii lui numai în timpul zilei.

Prin amenajările realizate s-a organizat spaţiul central al Poienii, creîndu-se un punct de atracţie în plus, care, pe lîngă interesul sportiv pe care îl prezintă, agrementează această zonă.

1

PIAȚĂ ALIMENTARĂ LA TÎRNĂVENI

Autori, arh. Mariana Georgescu, ing. Hella Falschessel

1 — Fațada aripii A
2 — Plan de situație
A. Aripa A (boxe) — B. Aripa B (boxe) — C. Vînzare din căruțe—D. Vînzare la mese descoperite—E.W.C.
3 — Fațada spre strada Tîrnăveni
4 — Perspectivă

Pentru desfacerea produselor gospodăriilor agricole de stat, gospodăriilor agricole colective și individuale s-a proiectat la Tîrnăveni un grup de boxe.

Piața fiind împărțită în două de o stradă, s-a considerat că pentru o mai bună organizare, o parte a ei să fie folosită ca piață de alimente, iar cealaltă ca piață de cereale. Boxele, amplasate spre strada Gh. Dimitrov, închid pe o latură piața de cereale; ele au fiecare cîte un mic depozit, sînt încălzite cu sobe de fontă, au cîte un lavabou și sifon de pardoseală.

În jurul boxelor s-a prevăzut un trotoar lat de 7 m și s-a lăsat posibilitatea extinderii boxelor.

Grupul de boxe a fost completat cu un grup frigorific compus dintr-un vestibul, camera agregatului și două camere frigorifice.

Sistemul constructiv este din zidărie de cărămidă portantă, iar acoperișul este realizat dintr-o placă în două pante și grinzi turnate din beton armat.

În fața boxelor, la ambele fațade, este prevăzută o copertină formată din unde de beton armat.

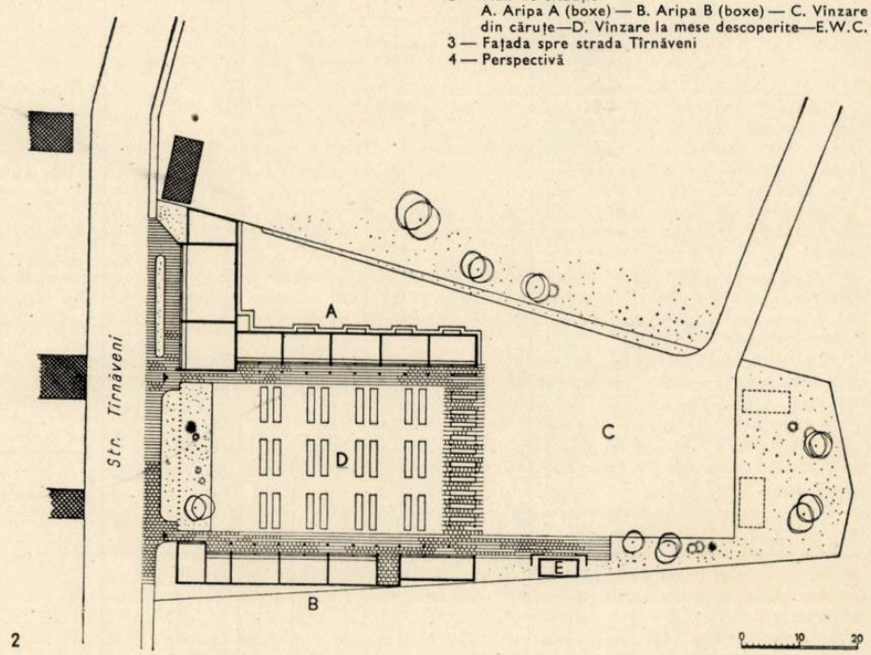

2

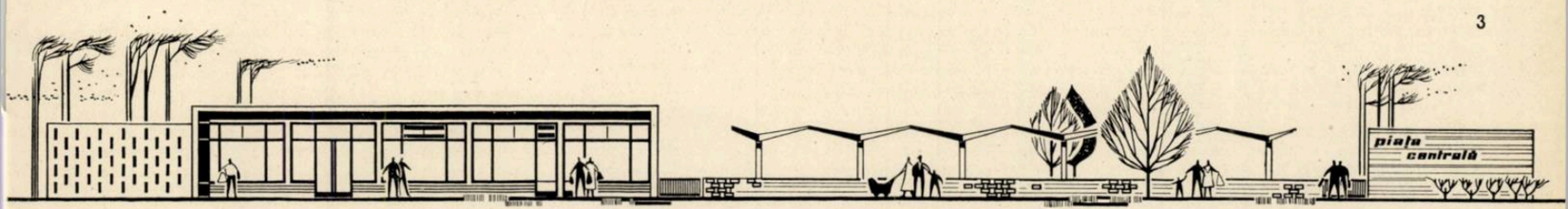

3

4

Arh. C. Lăzărescu

PROBLEME ŞI MATERIALE ACTUALE ÎN FINISAREA CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE (II)

V. Tîmplăria

Tîmplăria reprezintă 10—11% din devizul lucrărilor de construcţie, din care manopera de şantier este de numai 0,5—1%.

În urma creşterii volumului construcţiilor în anul 1960, se prevede fabricarea a 550 000 m² uşi şi ferestre, faţă de 180 000 m² cît s-a fabricat în anul 1959.

Creşterea volumului producţiei trebuie să fie însoţită în acelaşi timp de reducerea preţului de cost al acestor produse, cît şi de îmbunătăţirea calităţii.

Caracteristic pentru producţia actuală de uşi şi ferestre de lemn este numărul variat de tipuri, care se ridică, după standarde, la cifra de 352. Din această cauză, producţia de uşi şi ferestre din R.P.R. poate fi considerată ca o producţie de serie.

Pentru reducerea preţului de cost al uşilor şi ferestrelor de lemn trebuie să se treacă de la actuala producţie de serie la producţia de masă. În vederea realizării acestui deziderat sînt necesare următoarele:

— reducerea numărului de tipuri de uşi şi ferestre;

— creşterea productivităţii muncii, prin reducerea consumului de materiale şi manoperă, înlocuirea unor materiale cheie, îmbunătăţirea calităţii produselor etc.

Trebuie menţionat de asemenea faptul că slaba calitate a unor elemente de tîmplărie de lemn se datoreşte în mare parte şi calităţii necorespunzătoare a unora dintre accesoriile metalice necesare. Actualul număr de sortimente de accesorii metalice pentru tîmplăria de lemn este destul de restrîns şi necorespunzător din punct de vedere calitativ pentru noile tipuri de uşi şi ferestre.

În urma unei analize amănunţite a situaţiei accesoriilor metalice pentru tîmplăria de lemn s-a trecut, în cadrul unui colectiv din M.E.F., la îmbunătăţirea şi lărgirea sortimentelor pe baza perspectivei de dezvoltare în acest domeniu.

Rezultatul activităţii acestui colectiv a fost stabilirea unui nomenclator pentru 41 de tipuri de accesorii metalice pentru tîmplăria de lemn, necesare echipării noilor tipuri de ferestre şi uşi.

Tipuri noi de ferestre şi uşi

a) *Ferestre*

Reducerea consumului de material lemnos se realizează prin extinderea treptată a folosirii *ferestrelor cuplate* în locul celor cu deschidere interioară. Acolo unde această soluţie nu este posibilă din motive obiective, se va căuta să se extindă folosirea *ferestrelor cu deschidere interioară cu secţiuni reduse.*

Prin extinderea folosirii *ferestrelor cuplate* se pot realiza la consumul de cherestea de răşinoase economii care pot ajunge pînă la 38%, iar la preţul de cost de cca. 20%, faţă de ferestrele cu deschidere interioară, care se execută după STAS 465—55.

La ferestrele cu deschidere interioară se propune să se extindă tipurile experimentate în cadrul IPROCIL şi anume a celor la care se poate folosi cheresteaua de fag pentru executarea cercevelelor interioare şi a părţii interioare a tocului.

b) *Uşi*

Se propune extinderea utilizării uşilor celulare avînd tăblia cu miez din melci sau din plăci aglomerate din aşchii lemnoase tip OKAL. Extinderea acestor tipuri de uşi se va face treptat, ajungîndu-se, în funcţie şi de preţul de cost, să se înlocuiască uşile cu rame (frizuri) şi tăblii din cherestea de răşinoase.

Uşile cu tăblia din plăci OKAL, deşi în prezent revin la un preţ de cost mai ridicat cu aproximativ 10% decît cele cu ramă şi tăblii din cherestea de răşinoase, rezolvă totuşi problema reducerii consumului de cherestea de răşinoase, care poate fi totală în cazul executării ramelor din cherestea de fag şi a căptuşelilor din plăci aglomerate din aşchii lemnoase.

Uşile cu tăblii din plăci celulare au un preţ de cost mai redus cu cel puţin 20% faţă de uşile STAS 466—55.

Faţă de cele de mai sus, se constată că în vederea reducerii consumului de cherestea de răşinoase la uşile interioare este posibilă folosirea cherestelei de fag la executarea ramelor (frizurilor) în care se prind tăbliile, precum şi la executarea tocurilor; de asemenea, la executarea tăbliilor şi căptuşelilor, se pot folosi plăcile aglomerate din aşchii lemnoase.

Se menţionează faptul că la executarea căptuşelilor, indiferent de lăţime, se indică în primul rînd folosirea plăcilor aglomerate din aşchii lemnoase; placajul devine mai economic numai pentru executarea căptuşelilor la ziduri de o cărămidă lăţime (25 cm) sau mai late.

— Prin folosirea sistemelor indicate mai sus este posibilă reducerea totală a consumului de cherestea de răşinoase la executarea uşilor.

Tipurile de uşi experimentale de acest sistem, a căror extindere se propune, sînt următoarele:

— uşi alcătuite din rame de cherestea de fag, cu tăblii din placaj de 6 mm grosime, sau plăci aglomerate din aşchii lemnoase pe toc din cherestea de fag, sau căptuşeli din plăci aglomerate din aşchii lemnoase;

— uşi alcătuite din tăblii de plăci aglomerate de aşchii lemnoase OKAL cu rame din lemn de fag pe toc din cherestea de fag sau căptuşeli din plăci aglomerate de aşchii lemnoase.

Ca preţ de cost, aceste două tipuri de uşi revin mai scumpe cu 1—10% decît uşile din rame şi tăblii din cherestea de răşinoase STAS 466—55.

În cazul cînd aceste două tipuri de uşi sînt alcătuite din rame de cherestea de răşinoase şi tăblii de placaj de 6 mm grosime sau din plăci aglomerate

Detalii de uşi executate din PAL

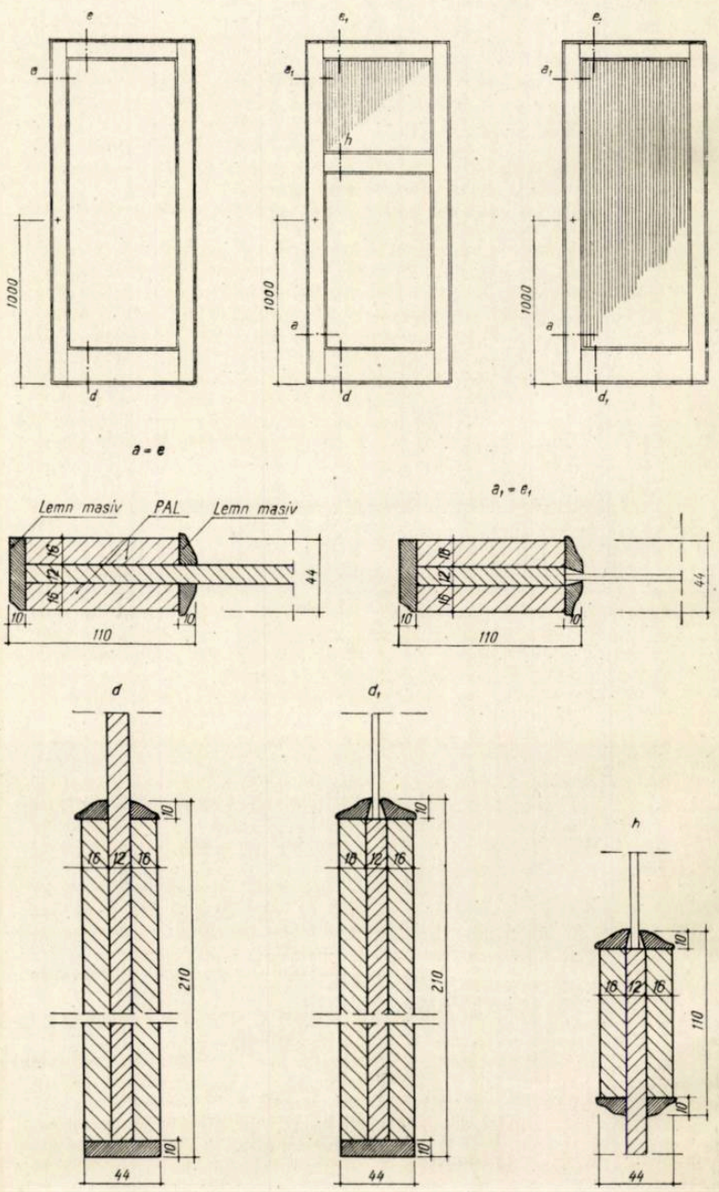

de aşchii lemnoase, pe toc cu căptuşeli din cherestea de răşinoase, preţul este mai redus cu 10—18%, iar consumul de cherestea de răşinoase este mai mic cu 28—38% decît la uşile excutate din rame şi tăblii din cherestea de răşinoase STAS 466—55.

Se constată deci că uşile confecţionate din cherestea de fag, placaj şi plăci aglomerate din aşchii lemnoase prezintă avantajul că elimină total neajunsurile de răşinoase; în consecinţă, se propune extinderea acestor tipuri, deşi revin la un preţ de cost mai ridicat, aşa cum s-a arătat mai înainte.

Reducerea numărului existent de tipuri de uşi şi ferestre

Această problemă a făcut obiectul unui studiu elaborat de I.S.C.A.S. Concluziile acestui studiu au arătat că pentru uşi este necesar să se păstreze patru formate de goluri, în loc de nouă cît prevede STAS 4670—56; lăţimile ar fi de 750, 900, 1000 şi 1400 mm şi înălţimea de 2100 mm.

Pentru ferestre s-a făcut popunerea de reducere a numărului de formate de la 18 la 6, şi anume: 600 × 600 mm, 800 × 800 mm, 800 × 1500 mm, 1200 × 1500 mm, 1500 × 1500 mm şi 1800 × 1500 mm.

Pentru uşi-ferestre (uşi de balcon), I.S.C.A.S. a făcut propunerea reducerii numărului de formate de la 10, cît prevede actualul standard, la 4.

Cercetările efectuate de I.P.C.M.C. — sectorul Cercetări în construcţii — şi prezentate într-un studiu de specialitate, arată clar necesitatea fabricării unui sortiment mai variat de accesorii metalice pentru tîmplăria de lemn, precum şi eliminarea din producţia actuală a tipurilor necorespunzătoare.

În urma cercetărilor efectuate de IPROCIL a rezultat că, în cazul cînd se vor extinde ferestrele cu grosimea cercevelei de 36 mm, este necesar să se modifice anumite sortimente de accesorii metalice (ex. foraibere, foarfeci etc.).

Materialele tradiţionale pentru confecţionarea accesoriilor metalice pentru tîmplăria de lemn (tabla neagră, banda de oţel laminată la rece etc.) se înlocuiesc treptat cu materiale mai uşoare, cu aspect mai plăcut şi preţ de cost mai scăzut, ca de exemplu: mase plastice, metale nichelate, metale acoperite (finisate) cu pelicule de mase plastice. Se poate aprecia că faţă de produsele tradiţionale, noile accesorii confecţionate din mase plastice, cu dimensiuni reduse şi consumuri specifice mici, permit o reducere a preţului de cost de 20—30%.

Vopsitorii

Pe şantierele experimentale din ţară s-a încercat eliminarea vopselelor tradiţionale cu ulei de in. Vopselele de alchidal livrate de fabrică « 13 Septembrie » — Bucureşti sînt vopsele pe bază de răşini sintetice obţinute prin reacţia dintre acidul ftalic sau maleic, cu un glicol sau poliol. Răşinile alchidice, modificate în cursul procesului de condensare cu uleiuri vegetale sintetice, dau produşi cu proprietăţi de elasticitate şi rezistenţă la acţiunea agenţilor atmosferici.

În 1958 şi 1959 s-au experimentat aceste vopsitorii pe şantierele de la Oraşul Stalin, cu bune rezultate; de asemenea, pe şantierul de la Oneşti, unde s-au realizat pe bază de acetat de polivinil sau de romalhid.

Aceste vopsitorii pe tîmplărie sau pe glet de ipsos sînt mai ieftine decît cele cu ulei şi au o calitate superioară, atît ca aspect, cît şi ca rezistenţă; ele sînt desigur soluţia de viitor în acest domeniu.

Pe şantierul de la Oneşti s-a utilizat şi la zugrăveli o emulsie de vopsea pe bază de acetat de polivinil sau de romalhid.

Materialele au fost livrate de laboratorul central de lacuri şi cerneluri M.I.P.C. Aceste zugrăveli au fost încercate atît la interior, cît şi pe faţade; ele nu pot fi comparate cu zugrăvelile obişnuite, fiind lavabile, cu caracter de peliculă impermeabilă, mai apropiate de vopsitoriile de ulei pe pereţi. Costul lor cu actualele preţuri ale vopselei de acetat de polivinil este însă foarte ridicat (5,60 lei/m²) faţă de zugrăvelile obişnuite (0,9 lei/m²).

Vopsitoriile din mase plastice (alchidice, acetat de polivinil) pe tencuieli, tîmplărie şi metal au calităţi fizico-mecanice şi estetice superioare, durabilitate mai mare şi permit un ritm mai rapid de execuţie (durata de uscare între straturile de vopsea este de cca. 6 ori mai mică decît în cazul vopsitoriilor pe bază de ulei de in).

Din cele de mai sus rezultă necesitatea *accelerării ritmului de introducere a tehnicii noi la lucrările de finisaj, ca o condiţie esenţială a ieftinirii şi îmbunătăţirii locuinţelor din ţara noastră.*

Prin folosirea tehnicii noi la lucrările de finisaj se obţin următoarele avantaje tehnico-economice principale:

1. Reducerea duratei de execuţie a clădirilor şi accelerarea ritmului de execuţie. Astfel, clădirile experimentale din panouri mari de beton uşor din granulit din şos. Giurgiului, avînd 40 de apartamente, s-au executat în 70 de zile, din care 40 de zile pentru lucrările de instalaţii şi finisaj, în comparaţie cu cca. 200 de zile necesare pentru aceleaşi lucrări la o clădire din zidărie.

2. Reducerea consumului de manoperă necesar pentru executarea lucrărilor de finisaj.

3. Reducerea preţului de cost al locuinţelor, atît prin reducerea preţurilor unitare pentru lucrările de finisaj, cît şi prin reducerea cheltuielilor de regie de pe şantier în urma micşorării duratei de execuţie a lucrărilor. Se menţionează că reducerea cu o lună a duratei de execuţie contribuie la reducerea preţului de cost cu 1—1,5%.

4. Reducerea consumului de materiale cheie (lemn, ulei de in) şi folosirea de materii prime existente în ţara noastră. În cazul folosirii PFL şi PAL se obţine o utilizare raţională şi economică a masei lemnoase (randament de utilizare sporit cu 500% la PFL faţă de neajunsurile obişnuită).

Introducerea tehnicii noi la lucrările de finisaj este legată de crearea unor condiţii noi, şi anume:

— însuşirea metodelor ştiinţifice de analiză a eficienţei economice, a tehnicii noi, mai ales în prima perioadă de introducere;

— crearea unei noi concepţii a beneficiarilor în ceea ce priveşte condiţiile de confort şi educarea atît a beneficiarilor, cît şi a constructorilor pentru folosirea şi întreţinerea specială a noilor lucrări de finisaj;

— crearea unei unităţi de experimentări semiindustriale ale lucrărilor de finisaj, care să contribuie la formarea specialiştilor — ingineri, tehnicieni şi muncitori — pentru introducerea în masă a tehnicii noi la lucrările de finisaj.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECŢILOR

INFORMARE ASUPRA CONFERINŢEI DE LA VARŞOVIA « DEZVOLTAREA ORAŞULUI CONTEMPORAN ŞI PROBLEMELE CENTRELOR SALE ISTORICE »

În ziua de 22 martie, a avut loc la Casa Arhitectului o informare asupra lucrărilor conferinţei de la Varşovia « Dezvoltarea oraşului contemporan şi problemele centrelor sale istorice ».

Au vorbit arhitecţii V. Bilciurescu şi R. Rău, care între 8 şi 17 octombrie 1959 au participat la conferinţa de la Varşovia.

REDUCEREA COSTULUI CONSTRUCŢIILOR INDUSTRIALE

Secţia de construcţii şi ansambluri de construcţii industriale a organizat o discuţie în problema reducerii costului construcţiilor industriale, în zilele de 29 şi 31 martie, la care au luat parte arhitecţi şi ingineri din institutele de proiectare industrială.

Cercurile de arhitecţi de la I.S.P.E., IPROMET, IPROCIL, IPROCHIM şi I.P.I.B.C. au prezentat referate însoţite de un numeros material documentar, planuri, schiţe, fotografii, care au ilustrat căile prin care aceste institute au obţinut economii în proiectele elaborate. Vorbitorii care au luat cuvîntul la discuţii au arătat prin exemple pozitive sau negative din activitatea lor de proiectare, căile concrete de reducere a costului acestor construcţii. Au fost relevate printre altele asemenea căi: soluţii economice în cadrul planului general, scoaterea în aer liber a unor instalaţii şi agregate industriale, comasarea secţiilor industriale în hale monobloc, sistematizarea verticală şi scurtarea căilor de comunicaţie, tipizarea şi unificarea gabaritelor etc.

DISCUŢIE ASUPRA EXPOZIŢIEI DE PERDELE ŞI STOFE DE MOBILĂ

În ziua de 5 aprilie, Secţia de arhitectură de interior, mobilier, decoraţii şi expoziţii a organizat la Casa Arhitectului o discuţie în legătură cu « Expoziţia de perdele şi stofe de mobilă » organizată de Ministerul Industriei Bunurilor de Consum.

În cadrul acestei şedinţe, tovarăşii I. Popescu şi V. Popa, directori în Departamentul Industriei Uşoare a M.I.B.C., au citit referatul M.I.B.C. în care au fost expuse, în mod succint, sortimentele, materialele, sistemul de fabricare, precum şi caracteristicile diferitelor produse ale fabricilor de perdele, covoare şi tapiserie din ţară.

În continuare, arh. A. Dîmboianu a citit referatul Secţiei de arhitectură de interior, mobilier, decoraţii şi expoziţii din cadrul U.A.

Vorbitorul a relevat importanţa care trebuie acordată finisării locuinţelor prin mobilarea şi decorarea lor, crearea unui cadru plăcut vieţii omului, caracterizat prin simplitate raţională şi utilitate maximă; în continuare a criticat unele exponate care reproduc forme învechite şi de un gust îndoielnic.

În încheierea referatului s-a menţionat importanţa colaborării dintre arhitecţi şi creatorii de modele de ţesături şi imprimeuri pentru a rezolva cît mai armonios arhitectura de interior, precum şi necesitatea de a ridica nivelul artistic al creatorilor de modele, a căror muncă joacă un rol social-educativ în cadrul societăţii socialiste de astăzi.

În cadrul discuţiilor au luat cuvîntul arhitecţi şi oameni de specialitate care au criticat unele exponate şi au făcut completări şi sugestii menite să ajute munca de creaţie în acest domeniu.

SISTEME NOI ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE

În ziua de 12 aprilie, Secţia de locuinţe şi ansambluri de locuinţe din cadrul U.A. a organizat o discuţie de creaţie cu tema « Sisteme noi în construcţia de locuinţe ».

Referatele prezentate de ing. N. Laszlo, ing. N. Ardare şi arh. Gh. Popescu-Negreanu au înfăţişat sisteme noi de construcţie şi metode moderne de execuţie experimentate la unele clădiri de locuit, în ultimul timp, în ţara noastră.

În continuare au luat cuvîntul arhitecţi şi ingineri care au pus în discuţie o serie de soluţii de structuri întrebuinţate mai curent în construcţiile cu puţine etaje, ca de exemplu: planşee monolit sau prefabricate cu diafragme din loc în loc pentru rigidizare, sistemul « fagure » şi celular; vorbitorii au analizat aceste sisteme în funcţie de extinderea lor la clădirile cu mai multe etaje, de durata necesară execuţiei şi de factorul economic.

Discuţiile purtate au fost foarte animate şi au reprezentat un schimb de experienţă folositor proiectării, precum şi o informare asupra ultimelor realizări.

DEPLASĂRI DOCUMENTARE

În zilele de 19 şi 20 martie, Uniunea Arhitecţilor a organizat o deplasare documentară la Hunedoara, Calan şi Deva, la care au participat 26 de arhitecţi.

Au fost vizitate: uzinele « Victoria-Calan », combinatul siderurgic « Gh. Gheorghiu-Dej » de la Hunedoara precum şi noul teatru, stadionul, oraşul şi cetatea din Hunedoara, iar la Deva noile locuinţe şi cetatea.

În zilele de 26, 27 şi 28 martie Uniunea Arhitecţilor a organizat o deplasare documentară la Bicaz, Săvineşti, Roznov, Oneşti, Borzeşti, Bacău şi Piatra Neamţ, la care au participat 50 de arhitecţi.

În cadrul acestei deplasări au fost vizitate: barajul « V. I. Lenin » şi fabrica de ciment şi azbociment de la Bicaz, hidrocentrala de la Stejaru, uzinele de fibre sintetice de la Săvineşti, fabrica de îngrăşăminte azotoase şi termocentrala de la Roznov, fabrica de cauciuc sintetic de la Oneşti, fabrica de sodă, rafinăria şi termocentrala de la Borzeşti, noile locuinţe de la Bicaz, Piatra Neamţ şi Bacău, precum şi noile colonii muncitoreşti de la Roznov şi Oneşti.

muzee

caşeraj · legătorie · rame

machete

expoziţii
tîrguri

magazine, mobilier

instalaţii
mecanice
de scenă

· tapiţerie
· tîmplărie
· mecanică

panouri publicitare · grafică

costume de teatru
şi artă populară

RADIANTUL DE INFRAROŞII CU GAZE

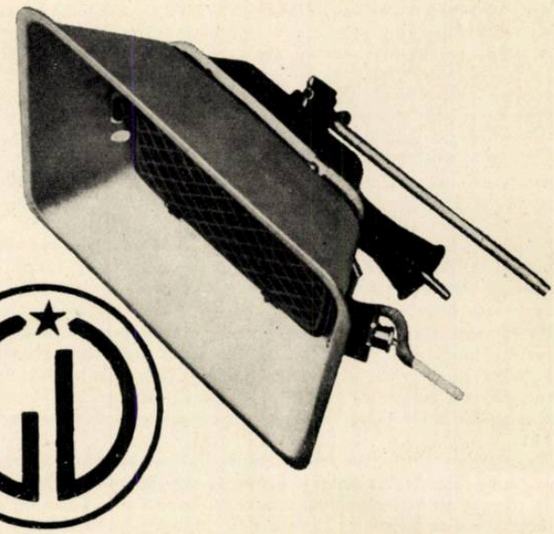

o sursă economică şi eficientă de căldură

produsă cu ajutorul oricărui gaz combustibil (gaz natural, gaz petrolier lichefiat etc.)
Aplicaţiile în industria construcţiilor şi în uzul casnic sînt multiple.

Prospecte şi relaţii tehnice se pot lua de la
UNITATEA DE EXPERIMENTĂRI
Bucureşti, str. Maior Cîmpeanu nr. 9 — tel. 18.27.86

CSCAS TUG

TRUSTUL DE UTILAJ GREU

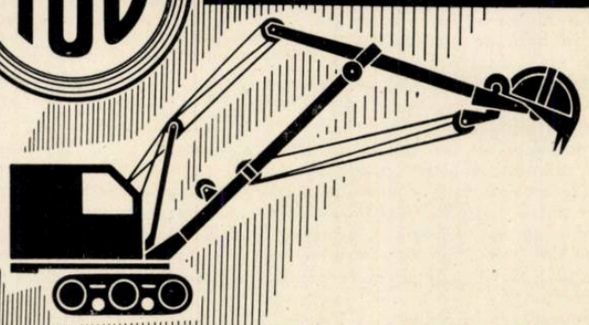

execută reparaţii de utilaje grele de construcţii şi închiriază:

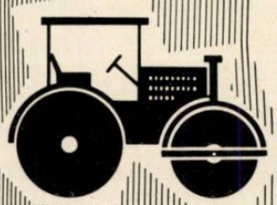

- excavatoare
- macarale pe şenile
- screpere
- gredere
- buldozere
- tractoare grele
- cilindri compresori
- macarale turn
- vagoane c.f.
- locomotive cu aburi
- locomotive Diesel

BUCUREŞTI, ŞOS. GIURGIULUI 164, RAIONUL N. BĂLCESCU, TEL. 16.60.60

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

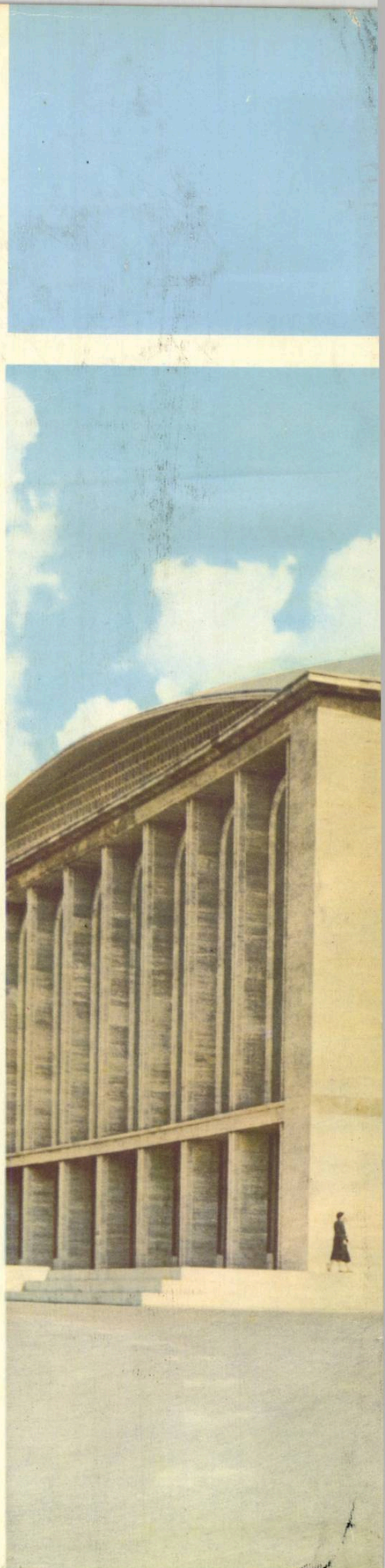

REDACȚIA : BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA :
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R.P.R. — ADMINISTRAȚIA REVISTEI BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4. București

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 4 (65) • IULIE – AUGUST • 1960

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

4
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — str. Episcopiei nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 4 (65) IULIE — AUGUST 1960

ORSZÁGOS MÚSZAKI KÖNYVTÁR 1883

CONGRESUL AL III-lea AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN

2 Extrase din raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al P.M.R.

3 Extrase din cuvîntarea tovarășului Petre Borilă la cel de al III-lea Congres al P.M.R.

URBANISM

Prof. arh. M. Locar
4 Pentru dezvoltarea urbanismului socialist.

Arh. M. Dima
8 Noul ansamblu de locuințe din piața Palatului R.P.R.

ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE ÎN REGIUNILE ȚĂRII

Arh. Cr. Iacobi — Arh. R. Rău
16 Sistematizarea pieței Gării din Cluj

Arh. I. Paiu — Arh. R. Rău
18 Sistematizarea pieței Păcii din Cluj

Arh. R. Berindei
20 Activitatea de sistematizare în regiunea Pitești

Arh. P. Pădureț
22 Sistematizarea centrului orașului Pitești

Arh. T. Evolceanu
24 Sistematizarea zonei centrale a orașului Rîmnicul Vilcea

Arh. M. Stancu — Arh. P. H. Ionescu
26 Cvartalul « 23 August » din Oradea

Arh. M. Lupu — Arh. T. Evolceanu
28 Sistematizarea străzii Dr. C. I. Parhon — Iași

Arh. Cl. Stănescu — Arh. T. Evolceanu
30 Sistematizarea centrului orașului Bacău

Arh. C. Voiciulescu — Arh. A. Ghinescu
34 Sistematizarea zonei « Calea Bucureștilor » — Orașul Stalin

Arh. C. Lăzărescu
37 Ansamblu de case de odihnă cu 10 000 de locuri la Mamaia

★

CONFERINȚA UNIONALĂ DE URBANISM — MOSCOVA 1960

V. A. Kucerenko
41 Despre situația și măsurile pentru îmbunătățirea construcției de orașe în U.R.S.S.

ACTIVITATEA DE PROIECTARE IN REGIUNILE ȚĂRII

REGIUNEA IAȘI

46 Teatru în aer liber la Iași

48 Bloc de locuințe pe str. Ștefan cel Mare nr. 3 — Iași

48 Bloc de locuințe pe b-dul Karl Marx nr. 7 — Bîrlad

49 Bloc de locuințe cu 24 de apartamente la Vaslui

49 Pasajul superior Socola — Bucium din Iași

REGIUNEA CRAIOVA

50 Bloc de locuințe pe str. I. P. Pavlov — Craiova

50 Blocuri de locuințe cu 108 apartamente pe str. A. I. Cuza — Craiova

51 Bloc de locuințe cu 115 apartamente pe str. A. I. Cuza — Craiova

CRONICA

52 Din activitatea Uniunii Arhitecților

Coperta: Noul ansamblu de locuințe din piața Palatului R.P.R. — Vedere

EXTRASE DIN RAPORTUL C.C. AL P.M.R. PREZENTAT DE TOVARĂȘUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ LA CEL DE AL III-LEA CONGRES AL P.M.R.

...

O preocupare permanentă a partidului nostru este **creşterea continuă a eficienţei economice a investiţiilor,** îndreptarea fondurilor către obiective de mare importanţă pentru dezvoltarea economiei. Gospodărirea cît mai judicioasă a fondurilor de investiţii, folosirea suprafeţelor construite şi a capacităţilor existente, fundamentarea temeinică şi justificarea economică a fiecărei investiţii, reducerea continuă a costurilor şi scurtarea termenului de punere în funcţiune a construcţiilor constituie sarcini de căpetenie ale tuturor ministerelor şi sfaturilor populare, ale organizaţiilor de proiectare şi execuţie.

Eficienţa investiţiilor industriale depinde în mare măsură de alegerea amplasamentului şi stabilirea capacităţii optime de producţie a întreprinderilor, de adoptarea unor procese tehnologice şi soluţii constructive moderne. Prevederea unor utilaje cu caracteristici tehnice ridicate, reducerea construcţiilor în volumul total de investiţii, montarea utilajelor în aer liber ori de cîte ori este posibil, precum şi limitarea lucrărilor auxiliare la strictul necesar vor asigura micşorarea apreciabilă a investiţiilor pe unitate de capacitate.

La mărirea eficacităţii economice a investiţiilor va contribui în mare măsură reducerea substanţială a duratei de execuţie a construcţiilor. Pe baza experienţei cîştigate de constructori şi proiectanţi, în perioada 1960—1965 se prevăd — faţă de trecut — termene de dare în funcţiune mult mai scurte. Astfel, primul grup al termocentralei de la Ploeşti va intra în funcţiune după un an şi jumătate de la începerea lucrării, în timp ce la centralele Doiceşti, Sîngeorgiu şi Paroşeni, primul grup a intrat în funcţiune după 2 ani şi jumătate; fabrica de zahăr de la Livezi a fost construită în 4 ani, pe cînd cele de la Luduş şi Bucecea — de capacitate mai mare — vor fi construite într-un an şi jumătate.

În realizarea planului de 6 ani va trebui urmărit cu perseverenţă ca termenul de punere în funcţiune a primelor capacităţi la cele mai mari întreprinderi să nu depăşească de regulă 24 de luni de la începerea construcţiei.

Este locul să subliniem lipsurile serioase care există încă la unele ministere şi sfaturi populare în folosirea judicioasă şi chibzuită a fondurilor de investiţii. Sînt încă destul de numeroase lucrările începute fără un studiu aprofundat, din care să rezulte justificarea economică în ceea ce priveşte alegerea amplasării, a soluţiilor tehnologice, aprovizionarea cu materii prime, posibilităţile de desfacere a producţiei. Insuficienta coordonare şi colaborare între unităţi industriale şi între departamente pentru folosirea în comun a unor instalaţii şi construcţii duce la risipirea unor importante fonduri materiale şi băneşti. Este încă destul de răspîndită practica schimbării destinaţiei fondurilor alocate, cheltuirea nejustificată la sfîrşitul anului a unor sume provenite din nerealizarea lucrărilor planificate, ca şi începerea unor lucrări fără obţinerea prealabilă a aprobării legale.

Trebuie combătută cu toată hotărîrea atitudinea de uşurinţă de care mai dau dovadă conducerile unor organe economice centrale şi locale în folosirea fondurilor de investiţii, acumulate prin eforturile întregului popor.

Organele şi organizaţiile de partid trebuie să exercite un control permanent asupra utilizării judicioase şi eficiente a fiecărui ban alocat pentru investiţii, îndrumînd organele beneficiare, pe proiectanţi şi constructori spre găsirea unor soluţii optime cu minimum de cheltuieli şi cu efecte cît mai rapide asupra dezvoltării producţiei şi îmbunătăţirii condiţiilor de muncă şi de trai ale oamenilor muncii.

Constructorii noştri au dovedit că pot să realizeze lucrări mari în termene scurte, printr-o raţională organizare a şantierelor şi prin asigurarea ritmică a acestora cu materiale de construcţie.

În domeniul lucrărilor de construcţii-montaj, al căror volum va creşte în 1965 de circa 2 ori faţă de 1959, se va trece la extinderea metodelor industriale de execuţie prin dezvoltarea mecanizării lucrărilor, folosirea pe scară largă a prefabricatelor şi a metodelor de lucru rapide. Ţinînd seama de volumul important şi în continuă creştere al construcţiilor din ţara noastră, munca pe şantiere trebuie să se transforme din ce în ce mai mult în procese de montaj al elementelor confecţionate pe cale industrială în fabrici dotate cu utilaje perfecţionate. Volumul de investiţii prevăzut pentru industria construcţiilor va fi aproape de 1,9 ori mai mare decît în perioada de 6 ani precedentă, din care circa 95 la sută va fi destinat dotării cu utilaje.

Pentru mărirea eficacităţii economice a metodelor industriale trebuie să se extindă tipizarea construcţiilor şi elementelor de construcţii şi să se treacă la o producţie industrială, de mare serie, a acestora. Metodele de execuţie industrială vor fi aplicate cu precădere la locuinţe, astfel ca durata de execuţie a unui bloc mediu să se reducă la 4—5 luni.

Creşterea gradului de mecanizare, sporirea importantă a producţiei de prefabricate şi de materiale uşoare de zidărie, introducerea în construcţii a maselor plastice creează condiţiile pentru accelerarea ritmului de execuţie, reducerea consumului la principalele materiale, îmbunătăţirea calităţii şi scăderea continuă a costului lucrărilor.

O premisă importantă pentru realizarea acestor sarcini o constituie elaborarea completă şi la un nivel tehnic ridicat a proiectelor înainte de deschiderea şantierelor, astfel încît să se cunoască şi să se asigure din timp mijloacele de lucru şi măsurile organizatorice necesare pentru cea mai raţională execuţie a lucrărilor.

Comitetul de Stat pentru Arhitectură şi Construcţii are datoria să îndrume institutele de proiectare spre folosirea materialelor cu întreaga lor eficienţă, extinderea largă a prefabricatelor şi oţelurilor speciale; aceste măsuri, precum şi gospodărirea raţională a materialelor pe şantiere şi lichidarea hotărîtă a risipei trebuie să ducă în 1965 la o reducere a consumului de oţel-beton cu 20 la sută şi de cherestea cu 40 la sută

Ministerelor şi sfaturilor populare regionale şi orăşeneşti le revine o răspundere deosebită pentru întărirea organizaţiilor de construcţii şi proiectare, în vederea realizării sarcinilor importante care stau în faţa acestora.

Corespunzător volumului de construcţii, producţia **materialelor de construcţie** va creşte de 2 ori faţă de 1959. Producţia de ciment va ajunge la 6,5 milioane tone; producţia prefabricatelor de beton armat se va mări de peste 8 ori.

În viitorii 2 ani va trebui asigurată satisfacerea pe deplin a nevoilor de materiale pentru instalaţii şi finisaj, care au un rol hotărîtor în îmbunătăţirea calităţii şi aspectului construcţiilor şi îndeosebi a locuinţelor. În 1961—1962 vor fi puse în funcţiune linii moderne pentru producţia de radiatoare, armături, articole de lăcătuşerie, instalaţii sanitare şi altele, ieftine, frumoase şi în sortimente variate.

Una din preocupările de seamă ale partidului nostru este ridicarea economică şi social-culturală a regiunilor rămase în urmă şi îmbunătăţirea continuă a repartizării teritoriale a forţelor de producţie.

Principalele criterii după care ne vom orienta în amplasarea noilor obiective industriale sînt:

— obţinerea eficienţei economice maxime, prin folosirea condiţiilor economice şi naturale favorabile ale fiecărei regiuni;

— ridicarea economică a regiunilor mai puţin dezvoltate;

— crearea unei baze industriale în oraşele lipsite de industrie sau slab industrializate;

— folosirea cît mai judicioasă a forţei de muncă în toate regiunile ţării.

În determinarea pe localităţi a amplasării noilor construcţii va trebui să se ţină seama şi de folosirea unor spaţii existente, care în prezent sînt neutilizate, de gruparea întreprinderilor pentru folosirea în comun a unor instalaţii, construcţii administrative şi social-culturale; noile întreprinderi industriale mari consumatoare de energie termică şi electrică vor trebui să fie construite în apropierea centrelor de termoficare. În acest fel se vor realiza importante economii de investiţii, precum şi reducerea cheltuielilor de producţie.

Pentru o mai judicioasă amplasare a industriei în cadrul oraşelor, trebuie să se stabilească zona industrială a fiecărui oraş, în cadrul schiţelor sau planurilor de sistematizare. Aşezarea industriei în zone industriale dinainte stabilite permite sistematizarea lucrărilor edilitare, desfăşurarea raţională a lucrărilor de construcţii, rezolvarea unitară a problemelor comune mai multor întreprinderi şi oraşului, economii de teren agricol.

Amplasarea concretă a noilor obiective industriale ce urmează a fi construite în perioada 1960—1965 se va stabili pentru fiecare caz în parte pe bază de studii tehnico-economice aprofundate, care să justifice eficienţa economică, precum şi încadrarea în profilul economic al regiunii.

...

Una din problemele cele mai importante pe care le avem de rezolvat este PROBLEMA LOCUINȚELOR LA ORAȘE.

Populația noastră orășenească a crescut între 1948—1959 de la 3,7 milioane locuitori la aproape 6 milioane și va continua să crească atît prin sporul natural, cît și prin atragerea a noi forțe de muncă din mediul sătesc. Ritmul construcțiilor de locuințe a rămas în urma creșterii populației urbane, ceea ce impune sporirea continuă a eforturilor pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit. **Asigurarea oamenilor muncii cu locuințe corespunzătoare va constitui și pe viitor o preocupare permanentă de cea mai mare importanță a partidului și guvernului nostru.**

Proiectul de Directive prevede pentru 1960—1965 construirea de locuințe noi din fondurile statului, cu o suprafață totală de peste 9 milioane metri pătrați — echivalent cu circa 300 mii apartamente, de peste 3 ori mai mult decît s-a realizat în cei 6 ani precedenți — de o calitate mai bună și cu un grad mai înalt de confort.

Statul alocă circa 13 miliarde lei pentru realizarea acestui program de construcții. Înfăptuirea unui volum atît de mare de lucrări pune în fața organelor de partid și de stat, a ministerelor și sfaturilor populare, a tuturor celor care au răspundere în acest sector — de la proiectant pînă la executant — sarcina de a lua toate măsurile tehnice și organizatorice pentru **a construi cît mai mult, mai repede, mai bine și mai ieftin,** introducînd sisteme și metode avansate de construcții, materiale noi și economicoase.

...

Înfăptuind cu perseverență principiul conducerii de către partid a activității ideologice și culturale, trebuie să veghem și pe viitor ca această activitate să fie pătrunsă de partinitate, de intransigență față de ideologia burgheză, să combatem neobosit manifestările de liberalism, obiectivismul burghez, naționalismul și șovinismul. **In prezent, activitatea ideologică, munca de lichidare a înrîuririlor educației burgheze din conștiința oamenilor este tărîmul principal al luptei de clasă, al luptei între vechi și nou.** De aici rezultă necesitatea consecvenței și fermității în combaterea concepțiilor ideologice străine, unele — moștenire a trecutului, altele — reflectare a influențelor lumii capitaliste.

...

Partidul nostru a desfășurat o largă și bogată activitate în rîndurile oamenilor de cultură, obținînd rezultate valoroase atît în clarificarea ideologică a intelectualității vechi, în apropierea ei de ideile socialismului, cît și în formarea noii intelectualități, ieșite din rîndurile poporului.

La învățămîntul ideologic participă în prezent toate cadrele didactice din învățămîntul superior, mediu și elementar, precum și numeroși alți oameni de știință și cultură. Mulți dintre cei mai de seamă reprezentanți ai intelectualității noastre au devenit ei înșiși propagandiști ai ideilor marxism-leninismului, participă activ la lupta dusă împotriva idealismului, împotriva concepțiilor retrograde, reacționare în știință, literatură și artă. Covîrșitoarea majoritate a intelectualității își manifestă adeziunea deplină față de politica partidului și guvernului, aduce o contribuție de preț la dezvoltarea economiei naționale, a științei și artei, la răspîndirea culturii în popor.

...

O problemă de însemnătate capitală pentru economie și cultură, care se află în permanență în atenția partidului și statului nostru, este pregătirea de cadre calificate de toate gradele. Astăzi numărul inginerilor în economia noastră este de 59 mii față de 9 mii cîți se numărau în 1938, iar numărul cadrelor de specialiști cu pregătire medie de peste 220 000. Aproape trei pătrimi din muncitorii noștri sînt calificați. Cadrele noastre de specialiști, în marea lor majoritate, lucrează cu devotament și simț de răspundere la locurile lor de muncă, se preocupă de lărgirea cunoștințelor lor profesionale, de însușirea tehnicii moderne și au adus o mare contribuție la obținerea realizărilor noastre în toate ramurile economiei naționale.

Corespunzător necesităților crescînde, economia noastră națională va primi în anii 1960—1965 peste 100 000 noi cadre tehnice medii. Învățămîntul superior va pregăti circa 54 mii de absolvenți. O deosebită atenție se va acorda învățămîntului tehnic superior; numărul total al inginerilor pe întreaga economie va ajunge la circa 80 mii. Va trebui continuată profilarea institutelor de învățămînt superior — îndeosebi prin dezvoltarea ramurilor legate de extinderea tehnicii moderne, — îmbunătățită pregătirea practică a studenților în anii de studiu, dezvoltat și perfecționat în continuare învățămîntul superior fără frecvență...

EXTRASE DIN CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI PETRE BORILĂ LA CEL DE AL III-LEA CONGRES AL P.M.R.

...

Tovarăși,

Analizînd sarcinile ce revin tuturor ramurilor economiei naționale, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej subliniază în raport rolul deosebit al construcțiilor în dezvoltarea forțelor de producție și în ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Ritmul intens al construcțiilor este concludent ilustrat de faptul că în anul acesta volumul producției ramurii construcțiilor este de 12,5 ori mai mare, iar în anul 1965 va fi de 23—24 ori mai mare față de anul 1948; în ultimii 10 ani, aportul construcțiilor la formarea venitului național a crescut de 4,5 ori, fiind de 11 ori mai mare decît în 1938; ponderea ce revine construcțiilor în formarea venitului național a crescut de la 4,8 la sută în 1950, la circa 9 la sută în 1960.

Îndeplinirea sarcinilor de dezvoltare a economiei naționale cere construirea unor obiective de mult mai mare amploare decît cele realizate pînă acum.

În anii ce urmează se vor construi puternice termo- și hidrocentrale, complexe moderne de rafinare a țițeiului, furnale, baterii de cocs, cuptoare Martin, laminoare, marele combinat de la Galați.

În industria chimică se vor construi uzine moderne pentru producția de îngrășăminte chimice, cauciuc sintetic, numeroase produse de sinteză și polimerizare, o fabrică de anvelope, întreprinderi de celuloză și hîrtie. Se vor realiza o serie de complexe industriale pentru prelucrarea superioară a lemnului, fabrici de ciment, de carton asfaltat, de geamuri.

Însemnate construcții sînt prevăzute în industria bunurilor de consum, în transporturi, telecomunicații, precum și în agricultură. Vor fi clădite în anii următori sute de mii de locuințe, mii de săli de clasă, noi institute științifice și de învățămînt superior, grupuri sociale studențești, săli de spectacole, hoteluri; în domeniul ocrotirii sănătății vor fi construite spitale, zeci de policlinici.

Pentru dublarea volumului de construcții în următorii șase ani, va fi asigurată creșterea corespunzătoare a producției materialelor de construcții, care va ajunge în anul 1965 de 20 ori mai mare decît în 1938.

Pentru reducerea costului construcțiilor, sarcină de mare importanță prevăzută în raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, un loc tot mai însemnat trebuie să-l ocupe producerea de noi materiale de construcții, ușoare ca greutate, cu rezistențe mari, cu eficacitate economică ridicată. Pentru reducerea consumului de metal și ușurarea greutății construcțiilor, siderurgia trebuie să furnizeze cantități tot mai mari de oțeluri speciale și de calitate superioară pentru betonul armat și precomprimat.

Crearea unei baze puternice pentru producerea de mase plastice trebuie să ducă la creșterea cantităților și sortimentelor de materiale pentru finisaje, pardoseli, tapete, obiecte și piese pentru instalații.

Sarcinile ce ne stau în față în domeniul construcțiilor fac necesară îmbunătățirea muncii în proiectare, în execuție, cît și în producția materialelor de construcții, înlăturarea unor deficiențe care mai persistă.

Calitatea multor proiecte prezentate de ministere și sfaturi populare spre aprobare este încă nesatisfăcătoare; se mai propun soluții neeconomice, învechite, exagerări de spații la clădiri industriale, construcții de locuințe cu aspect neestetic. Din păcate, asemenea proiecte sînt uneori avizate favorabil de către C.S.C.A.S. sau C.S.P.

O altă lipsă constă în subaprecierea proiectelor tip; așa cum s-a arătat în raport, C.S.C.A.S. și ministerele trebuie să extindă alcătuirea și folosirea

acestor proiecte care scurtează timpul de proiectare, asigură soluții economice de construcție, constituie un factor de primă însemnătate pentru producția de serie a prefabricatelor și pentru industrializarea construcțiilor.

În raportul Comitetului Central se acordă o mare atenție creșterii continue a eficienței economice a investițiilor. Pentru realizarea acestei sarcini este necesar ca organizațiile de proiectare, fiecare proiectant, să soluționeze just toate problemele ce determină realizarea unor investiții eficiente, introducerea celor mai raționale și moderne metode de construcții, să asigure soluții la nivelul tehnicii moderne. Sarcina proiectantului nu se termină o dată cu predarea proiectului; el are datoria să urmărească aplicarea lui în execuție, calitatea lucrărilor și, la nevoie, să-l îmbunătățească pe parcurs.

Singura cale justă pentru asigurarea volumului mare de construcții o constituie extinderea cu hotărîre a industrializării construcțiilor, care contribuie la scurtarea termenelor de execuție, îmbunătățirea calității lucrărilor și reducerea costului acestora.

Industrializarea lucrărilor de construcții trebuie să fie o preocupare principală a proiectanților și a șantierelor de construcții care vor deveni în măsură tot mai accentuată șantiere de montaj, dotate cu utilaj corespunzător, pe care industria constructoare de mașini îl va furniza în cantități mereu mai mari și cu nivel tehnic ridicat.

Calitatea lucrărilor, mai ales cele de finisaj, prezintă de multe ori deficiențe serioase, care sînt tolerate în mod inadmisibil de proiectanți, executanți și beneficiari.

La această situație contribuie slaba preocupare pentru obținerea unor materiale de construcții de calitate superioară din partea întreprinderilor producătoare și insuficienta grijă a ministerelor și comitetelor executive ale sfaturilor populare pentru formarea și ridicarea de cadre calificate îndeosebi pentru lucrările de finisaj.

Fără îndoială că pentru a mări contribuția la ridicarea eficacității investițiilor, la sporirea acumulărilor socialiste, la îndeplinirea sarcinilor de dezvoltare multilaterală a economiei și culturii, muncitorii, tehnicienii, inginerii și arhitecții din institutele de proiectare, de pe șantiere și din fabricile de materiale de construcții, ministerele și comitetele executive ale sfaturilor populare, mobilizați de organizațiile de partid, nu-și vor precupeți eforturile pentru a duce la îndeplinire sarcinile prevăzute în raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, asigurînd darea la timp în folosință a tuturor obiectivelor, îmbunătățirea calității lucrărilor și reducerea costului acestora.

Tovarăși,

Crearea celui mai înalt nivel de trai din lume constituie o sarcină nobilă pe care numai țările socialiste și-o pot asuma.

În atingerea acestui scop, așa cum se arată în raport, s-au creat condiții ca în următorii 15 ani să fie rezolvată una din cele mai complexe probleme care ne stă în față: lichidarea situației grele în problema locuințelor.

Politica de industrializare socialistă a creat treptat resursele pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit, realizările obținute în dezvoltarea economiei dînd posibilitatea să se treacă la măsuri cu caracter mult mai larg în acest domeniu, măsuri hotărîte de către plenarele C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 și iulie 1959.

Acțiunea energică, întreprinsă în ultimii ani de către partid pentru reducerea costului locuințelor a dus la scăderea costului acestora cu 30 la sută în ultimii doi ani, ceea ce a permis să se construiască cu 16 000 apartamente mai mult decît s-a prevăzut în Directivele Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Romîn.

Pentru o cît mai bună folosire a fondurilor destinate construcțiilor de locuințe, s-au elaborat norme obligatorii privind confortul și înzestrarea locuințelor, prețuri plafon ale acestora, ceea ce a dus la îmbunătățirea condițiilor de locuit și la creșterea numărului de apartamente date în folosință. Normele vor fi treptat îmbunătățite, urmărindu-se ridicarea în continuare a gradului de confort.

În ceea ce privește condițiile de locuit din mediul rural, pînă și economiștii burghezi au fost nevoiți să le recunoască drept dezastruoase. Astfel în Enciclopedia Romîniei din 1943 se arată că « din 3 078 820 locuințe rurale, un milion sînt case de pămînt, iar 100 000 bordee (adică îngropate în pămînt). Din cele trei milioane locuințe, 600 000 au simple bucăți de geam fixate în pereți, iar 800 000 sînt acoperite cu trestie sau paie și în fine, două milioane nu au podea» (volumul III, pag. 2224).

Schimbările radicale intervenite în viața satului, analizate sub toate aspectele în raportul prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, s-au reflectat puternic și în domeniul situației locuințelor prin construirea în perioada 1951—1959 a peste 530 mii locuințe.

Pentru a asigura volumul de construcții necesar rezolvării problemei locuințelor la orașe, ritmul de creștere al acestuia va urma o linie ascendentă, ajungînd ca în anul 1965 să construim 65—70 000 apartamente, atît cît s-a construit în întreaga perioadă 1954—1959. Pînă în 1970 vom ajunge la un volum de construcții anual de 100 000—120 000 apartamente, adică echivalent a trei orașe de mărimea Clujului.

O dată cu locuințele, se va construi o vastă rețea de magazine și unități de alimentație publică, de clădiri social-culturale, vor fi amenajate parcuri și grădini; se vor realiza importante lucrări edilitare, de transport, iluminat public, într-un cuvînt ceea ce este necesar pentru un ridicat nivel de trai.

La acest volum al construcțiilor, în fapt, apare și se dezvoltă la noi în țară o ramură nouă, cu caracter mult mai complex din toate punctele de vedere, construcția de orașe.

Ca parte integrantă a planului economiei naționale, construcția de orașe, potrivit indicațiilor conducerii partidului, trebuie să se desfășoare pe baza planului general de dezvoltare a fiecărui oraș, care să cuprindă toate aspectele economice, social-culturale, îmbinate astfel încît să se asigure locuitorilor condiții optime de muncă, de odihnă, de circulație, de viață socială complexă.

Cu toate realizările de pînă acum, mersul lucrărilor de sistematizare nu este încă la nivelul cerut de ritmul în care se vor desfășura construcțiile în anii viitori. Planul de șase ani și programul de dezvoltare a economiei naționale dau posibilitatea stabilirii profilurilor economice ale regiunilor, raioanelor și orașelor care să constituie temeiul lucrărilor de sistematizare.

Indicațiile date de conducerea partidului nostru pentru întocmirea planurilor de sistematizare a unor orașe au o deosebită însemnătate principială, ele urmînd să constituie și în viitor o călăuză în rezolvarea problemelor complexe ale construcției de orașe.

Planurile și schițele de sistematizare vor delimita zona construită a orașului folosind condițiile naturale ale acestuia, conducîndu-se după principiul economisirii atît a teritoriului urban, cît și a terenurilor agricole: zona preorășenească ca parte integrantă a orașului va fi inclusă în sistematizare, în vederea folosirii ei ca zonă de vegetație necesară împrospătării aerului, pentru odihnă și recreație. Delimitarea zonelor orășenești industriale, de locuit, centrul administrativ, cultural, arterele de circulație, zonele verzi și altele — va asigura fiecărei zone cele mai bune condiții de funcționare și totodată cele mai lesnicioase legături pentru obținerea ansamblului unitar de viață complexă a orașului.

Amplasarea clădirilor industriale, a blocurilor de locuințe și clădirilor social-culturale și, în genere, acele lucrări care prin caracterul lor afectează sistematizarea și urbanismul necesită studii aprofundate din care să rezulte cele mai bune soluții. De aceea conducerea partidului a stabilit ca aceste probleme să fie discutate de colective de specialiști, de către comitetele executive ale sfaturilor populare, de către comitetele locale de partid, să fie supuse avizării organelor centrale de stat, iar cele mai importante, aprobării conducerii de partid și de stat.

Trăsăturile fundamentale ale orașului socialist se reflectă tot mai mult în concepția nouă a ansamblului urban, în ridicarea nivelului lui de dotare și deservire, redînd în mod viu scopul principal urmărit în activitatea de sistematizare: satisfacerea crescîndă a necesităților de trai material și cultural ale poporului.

Ridicarea confortului locuințelor cere o mai mare atenție față de calitatea și aspectul tapetelor, pardoselilor, tîmplăriei, obiectelor sanitare, mobilierului, stofelor decorative, perdelelor, a lămpilor, aparatajului electric, a feroneriei.

Fabricile de mobilă vor produce în cantități mereu mai mari mobilierul corespunzător, practic, estetic și de bună calitate, necesar înzestrării noilor locuințe, folosind larg noile materiale ale industriei: plăci aglomerate, fibrolemnoase, mase plastice, aluminiu.

Pentru îndeplinirea sarcinilor puse de partid în domeniul construcției de locuințe este necesar ca C.S.C.A.S. să înlăture lipsurile din activitatea sa, să adopte un stil de muncă mai operativ, să fie mai energic în exercitatea atribuțiilor ce le are în domeniul îndrumării și controlului activității de proiectare, execuție, pregătirea cadrelor și să-și îmbunătățească activitatea în domeniul avizării proiectelor.

O condiție hotărîtoare pentru rezolvarea problemelor de proiectare, sistematizare și execuție o constituie pregătirea corespunzătoare și mărirea numărului de cadre de muncitori, constructori, de ingineri și arhitecți.

Organizarea de expoziții, cu proiecte de construcții și sistematizare, cu machete de apartamente în mărime naturală, mobilate, avînd dotările corespunzătoare, a dat rezultate pozitive. Antrenarea unor mase tot mai largi de cetățeni la discutarea proiectelor de locuințe, de cartiere și orașe, are un însemnat efect educativ, contribuind ca fiecare cetățean să devină un participant activ la opera de reconstrucție și înfrumusețare a orașului său.

Tovarăși,

Sîntem deplin convinși că, însuflețiți de sarcinile puse de Congres, de perspectivele mărețe ale dezvoltării viitoare a țării, muncitorii constructori, inginerii, proiectanții, arhitecții, sub conducerea organizațiilor de partid, vor ridica realizările lor la un astfel de nivel încît să cîștige atît buna apreciere a celor care azi construiesc socialismul, cît și admirația generațiilor de mîine.

Prin munca entuziastă a poporului, orașele patriei vor deveni, în cursul anilor desăvîrșirii construcției socialismului, modele de urbanism în care vor fi asigurate cele mai bune condiții de muncă și trai celor ce muncesc, creatorii și stăpînii bogățiilor țării, a tot ce face viața mai bogată, mai frumoasă.

...

U R B A N I S M

Prof. arh. M. Locar

PENTRU DEZVOLTAREA URBANISMULUI SOCIALIST

Cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, eveniment de o deosebită însemnătate în viața partidului și poporului nostru, a făcut bilanțul marilor realizări înfăptuite de poporul nostru muncitor și a adoptat planul de dezvoltare economică și culturală a țării pe perioada următoare.

Raportul Comitetului Central, prezentat la Congres de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, planul de șase ani de dezvoltare a economiei naționale și programul economic de perspectivă pe 15 ani, exprimă încrederea în viitor, în forța constructivă a poporului, care, deplin stăpîn pe destinele sale, construiește, sub conducerea partidului, socialismul și comunismul. În fața noastră se deschid perspectivele luminoase ale dezvoltării construcției socialiste și ale trecerii treptate la construirea comunismului.

În cadrul efortului creator cerut de dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului, sectorului de construcții, arhitectură și sistematizare îi revin însemnate sarcini.

Amploarea acestor sarcini rezultă din următoarele prevederi:

— Creșterea în perioada 1960—1965 a volumului de investiții de două ori față de cincinalul anterior; dublarea volumului de construcții în 1965 față de 1959.

— Realizarea a cca. 300 000 de apartamente, adică de trei ori mai mult decît în perioada precedentă.

— Creșterea producției materialelor de construcții de 2 ori în 1965 față de 1959.

Reducerea costului în construcții-montaj în 1965 cu 11% față de cel din 1959, iar a costului de deviz al construcțiilor industriale cu 20—25%; sporirea productivității muncii cu 40—45% în industria materialelor de construcții și cu 50% în construcții-montaj pe aceeași perioadă.

Realizarea unor mari complexe industriale, a numeroase construcții în transporturi, telecomunicații și agricultură, mărirea substanțială a volumului de construcții de locuințe și clădiri social-culturale, precum și a lucrărilor de echipare tehnico-edilitară, în condițiile creșterii continue a eficienței economice a investițiilor, reducerii costului construcțiilor, scurtării termenelor de execuție și îmbunătățirii calității lucrărilor cer un mare efort creator din partea tuturor celor ce lucrează în acest sector.

Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej și dezbaterile congresului au arătat căile de urmat pentru aducerea la îndeplinire a acestor sarcini. Acestea sînt extinderea cu hotărîre a industrializării construcțiilor prin dezvoltarea mecanizării lucrărilor, folosirea pe scară largă a prefabricatelor și a metodelor de lucru rapide, astfel ca șantierele de construcții să se transforme din ce în ce mai mult în șantiere de montaj, tipizarea construcțiilor și a elementelor de construcții. De asemenea producerea de noi materiale de construcții ușoare și cu eficacitate economică sporită, introducerea materialelor din mase plastice în special pentru finisaje, ridicarea calității proiectelor și extinderea aplicării proiectelor tip, judicioasa alegere a amplasamentelor sînt linii diriguitoare care trebuie urmate pentru îmbunătățirea muncii în proiectare, în execuție, cît și în producția materialelor de construcții.

Politica partidului de dezvoltare a economiei naționale, de ridicare a nivelului de trai al maselor exprimată în prevederile planului de șase ani și ale programului de perspectivă, precum și dezvoltarea rapidă a construcțiilor orășenești, pun astăzi probleme deosebite în domeniul urbanismului. Populația orășenească din țara noastră a crescut între 1948—1959 de la 3,7 milioane locuitori la aproape 6 milioane și va continua să crească ca urmare a industrializării țării. Un exemplu concludent al consecințelor pe care le are avîntul economic al țării noastre pentru dezvoltarea orașelor îl constituie prevederea construcțiilor centrului siderurgic de la Galați — obiectiv principal pe viitorii 10 ani și programului de perspectivă — ce se realizează cu sprijinul și ajutorul multilateral acordat de marea țară prietenă, Uniunea Sovietică. Construcția acestei grandioase lucrări, de cea mai mare importanță în desăvîrșirea construcției socialismului în țara noastră, va aduce o dublare a populației actuale a orașului Galați. Alte orașe ca Hunedoara, Suceava, Craiova, Piatra Neamț, Onești ș.a. pășesc pe drumul unei dezvoltări rapide datorită marilor complexe industriale din apropierea lor.

Prevederea construirii în perioada 1960—1965 a cca. 300 000 de apartamente, înseamnă construirea din nou a 10 orașe de mărimea actuală a orașului Ploiești. Dacă la aceasta mai adăugăm construirea a 15 mii de săli de clasă, a noi spații de școlarizare pentru învățămîntul superior, a unor cămine studențești însumînd peste 15 000 de locuri, ridicarea de noi așezăminte de cultură și artă, de spitale cu o capacitate de 18 000 de paturi, a cca. 100 de policlinici orășenești și raionale, a unor construcții și amenajări în stațiunile balneo-climatice, avem imaginea vastului efort constructiv care va schimba înfățișarea orașelor noastre.

Sarcina realizării acestor construcții pînă în 1965 trebuie privită însă și în lumina prevederilor programului de perspectivă. Rezolvarea practică a problemei locuințelor pînă în 1975 trebuie de pe acum să intre în preocupările noastre, la elaborarea planurilor de sistematizare.

Pentru rezolvarea unor probleme de asemenea amploare, puse pentru prima oară în țara noastră, este nevoie de altă măsură și de alte metode decît cele folosite pînă acum.

Analiza situației proiectării de sistematizare în țara noastră arată o rămînere în urmă în acest domeniu. Majoritatea orașelor noastre n-au încă schițe sau planuri de sistematizare împuternicite cu bază legală pentru aplicare. În lipsa unor date de perspectivă a dezvoltării orașelor, în anii trecuți s-au elaborat un număr destul de mare de studii preliminare — cca. 180 — care au astăzi o valoare practică redusă. Chiar în cazurile cînd s-au elaborat schițe de sistematizare, incertitudinea în precizarea profilurilor social-economice ale unor orașe a condus la refacerea lor repetată. În această situație s-a aflat schița de sistematizare a orașului Iași, refăcută de două ori, cea a orașului Roman, refăcută în trei rînduri și a orașului Hunedoara, refăcută de două ori. În lipsa unor planuri de sistematizare, sarcinile realizării unor investiții au fost soluționate prin detalii de sistematizare. Dacă pentru un volum mic de construcții această metodă a dat în general rezultate mulțumitoare, o dată cu creșterea volumului de investiții ea s-a dovedit necorespunzătoare, deoarece problemele multiple și variate puse de realizarea marilor complexe de locuințe nu se pot rezolva decît în cadrul unui plan de sistematizare general elaborat multilateral.

Numai în acest cadru se rezolvă problemele complexe ale construcției orășenești, ca stabilirea limitei construite a orașului și a structurii lui, în vederea obținerii celor mai bune rezultate funcționale, economice și de înfățișare. Printre problemele cele mai importante ce trebuie rezolvate prin planul de sistematizare se numără: zonificarea rațională luînd în considerare condițiile igienice și climatice, rețelele de transport, așezarea ansamblurilor de locuințe în unități organice, cu o bună rezolvare spațială menită să ușureze viața și să creeze cele mai favorabile condiții de trai, rezolvarea unitară a rețelelor de deservire sociale, culturale, comerciale, precum și a centrelor publice, soluționarea dotărilor tehnico-edilitare, de transport, a spațiilor verzi, organizarea zonei preorășenești ș. a.

Astăzi, valorificînd experiența cîștigată în proiectarea de urbanism din țara noastră și din țările prietene, avînd date certe pentru stabilirea profilurilor economice, concretizate în prevederile programului economic de perspectivă pe 15 ani, într-un cadru organizatoric și legislativ creat în ultimii

ani prin hotărîri ale Consiliului de Miniştri, avem toate premisele pentru a lichida într-un termen scurt rămînerea în urmă în acest domeniu, astfel ca oraşele să fie dotate cu planuri generale de sistematizare, instrumente eficace în îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al III-lea al P.M.R., de a construi cît mai mult, mai repede, mai bine şi mai ieftin.

*

În elaborarea planurilor de sistematizare trebuie folosite temeinic marile avantaje ale orînduirii noastre, planificarea, baza previziunilor economice de dezvoltare a oraşelor noastre. Ce înseamnă acest avantaj s-a văzut din dezbaterea problemei urbanismului mondial la al V-lea Congres al Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor ţinut la Moscova în iulie 1958. Pe cînd în ţările socialismului, planurile de sistematizare devin programe concrete de realizare mijloacele fiind prevăzute prin planuri de stat, în ţările capitaliste planurile de sistematizare sînt simple deziderate, contrazise de realităţile unei societăţi bazate pe exploatare şi sfîşiate de adînci contraziceri. Superioritatea orînduirii socialiste se dovedeşte şi pe acest tărîm. Pe cînd în 1959 în S.U.A., cea mai puternică ţară capitalistă, s-au construit 7,9 apartamente la mia de locuitori, în Uniunea Sovietică s-au construit 14,5 apartamente, ea ocupînd astăzi primul loc în lume în ceea ce priveşte numărul apartamentelor construite pentru fiecare mie de locuitori. Pentru prima oară în istorie, Uniunea Sovietică şi-a pus drept sarcină de a rezolva într-un termen istoric scurt — 10—12 ani — problema locuinţelor. După exemplul Uniunii Sovietice şi celelalte ţări ale lagărului socialist îşi pun, pe baza succeselor lor economice, astfel de sarcini. Avînd asemenea posibilităţi în construcţia clădirilor de masă, care constituie fondul de bază al oraşelor, avînd şi celelalte avantaje ale orînduirii socialiste — în care scopul principal este ridicarea continuă a nivelului de trai al maselor largi, satisfacerea crescîndă a nevoilor lor materiale şi spirituale — urbanismul trece în societatea socialistă spre o nouă etapă, cea mai înaltă atinsă pînă acum în dezvoltarea societăţii omeneşti.

La Consfătuirea unională pentru construcţia oraşelor, ţinută la Moscova în iunie 1960, a reieşit clar conţinutul nou, multilateral al urbanismului socialist, « unul din cele mai importante capitole ale economiei naţionale ». Înţelegerii strîmte de pînă acum a urbanismului, ca o activitate din domeniul proiectării, urbanismul socialist, exemplificat în modul cel mai strălucit de cel sovietic, îi opune o concepţie largă a unei activităţi concrete multilaterale care cuprinde întreaga activitate de construcţie a aşezărilor omeneşti, de la datele planificate ale temei de proiectare şi elaborarea proiectelor de ansamblu şi de detaliu, pînă la soluţionarea în detaliu a unităţii de locuit, de folos obştesc, a înverzirii şi la controlul aplicării planurilor de sistematizare.

În condiţiile creşterii continue a volumului construcţiilor de locuinţe şi social-culturale, ale industrializării construcţiilor şi aplicării largi a proiectelor tip, accentul precumpănitor se deplasează spre proiectarea de ansamblu. Pentru a crea bazele acestei proiectări este necesară intensificarea şi ridicarea la un nivel corespunzător a activităţii de sistematizare. Organele care au răspunderea sau care pot aduce un aport în acest domeniu — sfaturile populare, C.S.C.A.S., Uniunea Arhitecţilor, institutele de proiectare centrale şi locale — trebuie să ia măsuri pentru desfăşurarea unei activităţi planificate, astfel ca în timpul cel mai scurt posibil oraşele patriei noastre să aibă planuri de sistematizare temeinic fundamentate şi aprobate.

Un număr redus de oraşe au pînă acum schiţe de sistematizare, care însă nu sînt definitivate. Dezvoltarea activităţii de construcţii, noile directive privind economicitatea construcţiilor şi metodele noi, mai economice şi raţionale de sistematizare a oraşelor, cer o revizuire a celor mai multe dintre aceste schiţe. Cazul tipic este cel al capitalei, al cărei plan general se bazează pe anumite premise, care impun revederea şi punerea sa de acord cu perspectivele actuale de dezvoltare şi cu practica acumulată în ultimii ani.

Pînă în ultimul timp, planurile de sistematizare se elaborau numai în institutele centrale. Ruperea proiectării de sistematizare de locul executării construcţiilor, nefolosirea posibilităţilor locale şi neantrenarea organelor locale cu întreaga lor răspundere în rezolvarea propriilor lor probleme de sistematizare, au fost unele din cauzele rămînerii în urmă în acest domeniu. Analiza acestor aspecte necorespunzătoare a dus la concluzia ca proiectele de sistematizare să fie elaborate de către organizaţiile locale de proiectare; H.C.M. 1678/1959 a creat cadrul şi mijloacele dezvoltării acestor activităţi în cadrul sfaturilor populare regionale, prin înfiinţarea direcţiilor de sistematizare, arhitectură şi proiectarea construcţiilor, în cadrul cărora s-au creat colective pentru proiectarea de sistematizare subordonate direct arhitectului şef.

Primul plan pe anul 1960 al proiectării de sistematizare al acestor unităţi regionale, stabilit cu acordul sfaturilor populare regionale, prevede elaborarea a 56 de schiţe de sistematizare pentru oraşe, centre raionale şi alte localităţi. Din analiza felului cum se desfăşoară pînă acum această activitate se poate constata că îndeplinirea planului nu este asigurată, iar lucrările realizate nu corespund în mare măsură nivelului ce trebuie să-l aibă astfel de lucrări. Cauzele deficienţelor primului an de activitate al D.S.A.P.C.-urilor în acest domeniu se datoresc în primul rînd slabului interes pe care-l manifestă încă sfaturile populare pentru lucrările de sistematizare, precum şi lipsei cadrelor de specialitate şi cu experienţă.

În general, se poate afirma că faţă de amploarea problemelor urbanistice care se pun astăzi există o lipsă de arhitecţi, ingineri şi economişti de specialitate în acest domeniu. Planul singurului institut de arhitectură din ţară a fost redus în anii trecuţi aproape la jumătate, iar în profilul Institutului de construcţii nu intră încă pregătirea unor specialişti în construcţia de oraşe.

Pentru întărirea cu cadre de specialitate a institutelor centrale şi locale pentru pregătirea cadrelor capabile să rezolve problemele complexe ale planurilor de sistematizare a oraşelor, forurile interesate trebuie să ia de urgenţă măsuri pentru ca institutele tehnice superioare să pregătească cadrele necesare.

Pînă la formarea noilor cadre trebuie urmărită o justă repartizare a cadrelor existente, atragerea şi specializarea cadrelor existente pentru proiectarea de sistematizare prin organizarea unor cursuri de ridicare a cunoştinţelor de specialitate, precum şi formarea în termen scurt a unor cadre medii. Trebuie continuată cu perseverenţă descentralizarea proiectării, întărirea organizaţiilor regionale de proiectare astfel ca să asigurăm condiţiile pentru elaborarea proiectelor de sistematizare la faţa locului, în scopul cunoaşterii condiţiilor concrete şi confruntării soluţiilor propuse cu realitatea vie.

*

Elaborarea planurilor de sistematizare trebuie să pornească de la trăsăturile fundamentale ale noului oraş socialist, al cărui scop principal este satisfacerea crescîndă a necesităţilor de trai materiale şi culturale ale poporului.

Dezvoltarea armonioasă a oraşelor în scopul creării unor condiţii de viaţă sănătoase şi comode impune o justă zonificare a teritoriului şi folosirea cît mai economică a mijloacelor. Propunerile pentru restructurarea oraşelor existente, în vederea lichidării grelei moşteniri a regimurilor trecute, trebuie făcută cu mare chibzuială, ţinîndu-se seama în cea mai mare măsură de factorul economic. Unele prevederi ale planurilor de sistematizare care reclamă dezafectări masive de construcţii existente şi de unităţi industriale în plină producţie apar de la început utopice, datorită marilor investiţii pe care le reclamă, disproporţionate cu scopul urmărit. Astfel, în primele versiuni ale schiţei de sistematizare a oraşului Iaşi s-a propus abandonarea întregii zone a luncii Bahluiului, o treime din oraş, pentru Bîrlad şi Tîrnăveni s-au propus soluţii asemănătoare, iar pentru alte oraşe, ca Sibiu şi Oraşul Stalin, s-a prevăzut dezafectarea unor industrii importante în plină producţie.

În aceste cazuri este recomandabil a se găsi alte căi pentru eliminarea unor factori negativi existenţi în oraşe, ca, de exemplu, procedee tehnice moderne pentru eliminarea nocivităţilor, zone de protecţie, lucrări hidrotehnice, asanări ş.a.

La delimitarea zonelor construite ale oraşelor trebuie avută în vedere economisirea teritoriului urban. Dezvoltarea haotică a oraşelor noastre în trecut a dus la irosirea unor mari suprafeţe de teren şi la o densitate redusă, care face imposibilă echiparea tehnico-edilitară a oraşului şi duce la soluţii oneroase în ceea ce priveşte costul construcţiei şi întreţinerii lui.

În îndeplinirea sarcinii trasate prin H.C.M. 1678/1959 de fixare a limitei construite a oraşului trebuie urmărită restrîngerea suprafeţei oraşelor, în vederea obţinerii unor densităţi raţionale. Trebuie analizate cu multă grijă terenurile mari rezervate de diferite departamente şi azi nefolosite, precum şi terenurile excedentare care depăşesc necesităţile rezultate din sistematizările unor zone industriale. De asemenea se simte nevoia lichidării dezvoltării haotice a construcţiilor individuale, creîndu-se condiţii pentru îndrumarea iniţiativei particulare spre cooperare, în scopul restrîngerii construcţiilor individuale şi al creării unor ansambluri închegate de construcţii de locuit, în blocuri, construcţii înşiruite, duplex etc.

Valorificarea raţională a teritoriului urban trebuie să ducă la o mai bună organizare a zonificării oraşului, la o economică şi raţională organizare a transportului, la o bună repartizare a spaţiilor verzi, să creeze condiţii mai bune de muncă, trai şi odihnă.

Pentru realizarea unor mai bune condiţii de viaţă şi odihnă pentru populaţia muncitoare a oraşului, zona preorăşenească trebuie să fie considerată ca parte integrantă a oraşului, ca parte componentă a planului de sistematizare. Zona preorăşenească masiv plantată, legată de oraş prin pene de verdeaţă, organizată şi protejată prin grija comitetului executiv orăşenesc, trebuie să constituie un factor activ în îmbunătăţirea microclimatului şi să fie pusă în valoare pentru necesităţile de odihnă, sport şi turism ale populaţiei orăşeneşti. Zonele preorăşeneşti ale oraşelor noastre prezintă multe valori pitoreşti, prin pădurile, lacurile şi frumuseţile naturale deosebite. Valorificarea lor prin măsuri de protecţie, amenajări uşoare şi prin crearea unor mijloace de transport în comun lesnicioase, va lărgi peisajul urban şi va deschide perspective noi pentru recrearea populaţiei.

O trăsătură caracteristică a oraşului socialist este caracterul colectiv al unor funcţiuni ale vieţii zilnice. Necesităţile personale multilaterale ale locuitorilor oraşului, împletite cu cerinţele funcţionale ale colectivităţii, sînt satisfăcute de o reţea de diferite clădiri sociale legate nemijlocit de complexele de locuinţe.

În aceste condiţii, concepţia clădirii de locuit se lărgeşte, aceasta fiind completată cu instituţii pentru copii, creşe şi grădiniţe, şcoli, cantine, cluburi, magazine etc., menite a satisface necesităţile de viaţă zilnică ale familiei şi colectivităţii.

Organizarea spaţială urbanistică şi arhitecturală a zonelor de locuinţe trebuie să corespundă acestor noi cerinţe în cadrul unităţii sociale a organismului urban, a oraşului. Rezultă necesitatea organizării microraionale, unitate structurală care permite rezolvarea optimă funcţională şi economică a ansamblurilor de locuinţe, a reţelelor edilitare şi a dotărilor social-culturale.

Microraionul este în esenţă un ansamblu de locuinţe conceput organic, astfel ca să constituie o unitate a cărei populaţie să fie legată prin instituţiile social-culturale de deservire zilnică. Microraionul este delimitat prin străzi

cu circulație intensă sau prin alte elemente, ca cursuri de apă, căi ferate etc. Potrivit experienței de pînă acum, ținînd seamă de raza optimă de deservire a populației cu dotări social-culturale, de densități etc., populația unui microraion nu poate depăși 10 000—12 000 de locuitori, numărul populației unui microraion fiind și în funcție de mărimea orașului, de situația existentă etc. Terenul microraionului nu trebuie să fie traversat de străzi importante, iar distanța maximă a oricărei locuințe pînă la stația transportului în comun nu trebuie să depășească 500 m. Este indicată separarea circulației pietoniere de cea a vehiculelor și reducerea punctelor de intersecții ale acestor circulații în cadrul microraionului.

Pentru crearea celor mai bune condiții de locuit și pentru economicitatea soluțiilor constructive se recomandă realizarea construcțiilor pentru dotări social-culturale, comerciale sau de deservire în construcții separate, grupate într-un centru social și de deservire, în afară de creșe, grădinițe, școli, ce trebuie așezate în apropierea spațiului mare plantat, grădina de folosință publică a microraionului.

Microraionul apare astfel ca o unitate structurală de bază a orașului. În funcție de mărimea orașului, acesta poate fi împărțit în cîteva microraioane — ca în cazul orașelor mici și în cartiere de locuit, la rîndul lor împărțite în microraioane — în cazul orașelor mijlocii; în orașele mari, care au o organizare administrativă raională, raioanele au la rîndul lor o organizare similară cu a orașelor mijlocii.

În afara dotărilor social-culturale microraionale mai există și o rețea de dotări de cartier, cluburi, biblioteci, cinematografe, policlinici, mari magazine, amenajări sportive, după cum este necesar să se prevadă și unele dotări orășenești, ca teatre, mari complexe sportive, spitale etc.

Organizarea microraională cere o bună repartizare a zonelor verzi, concepute ca un sistem unitar legat de plantațiile raionale și orășenești. Spațiile verzi microraionale pot fi de folosință limitată — ca plantațiile din cadrul unităților de locuințe, plantațiile în folosința școlilor, creșelor și grădinițelor — precum și zone verzi de folosință publică, grădina microraionului, care primește și amenajările sportive și de joc și care poate fi străbătută de circulația pietonieră.

De aplicarea justă a acestor principii generale în condițiile concrete date depinde crearea unui cadru corespunzător pentru traiul zilnic al locuitorilor, obținerea unui confort ridicat, a unei eficiențe maxime a investiției și a exploatării construcțiilor. Bazele teoretice și practice ale microraionării sînt încă la începutul concretizării lor; ele se îmbogățesc zi de zi prin rezultatele practicii noastre. Aplicarea formală a acestei noi concepții structurale a orașului, simpla împărțire a orașului în unități numite microraioane, fără a urmări prin structura compozițională obținerea confortului locuitorilor în înțelesul lui larg și nou, înseamnă a ne îndepărta de la realizarea trăsăturilor esențiale ale orașului socialist.

*

Un plan de sistematizare nu poate avea eficacitate în aplicare dacă nu are prevederi de etapizare. Etapele construcției sau reconstrucției unui oraș trebuie să aibă la bază investițiile ce urmează a se realiza în conformitate cu prevederile Planului de stat. Etapele planului de sistematizare trebuie, prin individualizarea amplasamentelor, să dea posibilitatea realizării unui decalaj între proiectarea și realizarea investițiilor, fără de care nu se pot lua din timp măsuri de organizare optimă a lucrărilor, de aplicare a celor mai bune soluții tehnice și de amenajare prealabilă a teritoriului în vederea obținerii eficienței maxime a investițiilor.

Problema amplasamentelor este una dintre cele mai importante în procesul complex al construcțiilor orășenești. Experiența noastră arată că un amplasament necorespunzător poate influența în mod hotărît valoarea investiției. Astfel realizarea în anii trecuți a unor ansambluri de locuințe pe terenuri periferice, fără lucrări edilitare, a necesitat cheltuieli edilitare apreciabile. Reconstrucția zonelor centrale, dotate cu lucrări edilitare, pune pe de altă parte problema procentului mare de demolare a unor construcții existente necorespunzătoare. De asemenea, construcția perimetrală a arterelor centrale și ocuparea tuturor terenurilor centrale cu construcții de locuințe fără un studiu aprofundat de organizare microraională, poate avea consecințe nedorite în utilizarea rațională a terenurilor. În special, nerezervarea unor terenuri pentru dotări social-culturale, pe care viața le va cere, poate influența în mod negativ organizarea viitoare a ansamblului orășenesc.

De aceea este necesar ca urmînd indicațiile date de conducerea de partid și de stat, amplasamentele să fie stabilite pe baza unor studii de detaliu care să dezvolte prevederile de etapizare ale planului de sistematizare pe o temeinică fundamentare tehnico-economică.

Dată fiind creșterea continuă a volumului de construcții și aplicarea metodelor industriale, singura cale pentru asigurarea realizării în timp scurt, în condiții de calitate ridicată și de eficiență economică sporită a acestui volum de construcții, este rațională concentrarea investițiilor pe un număr redus de șantiere mari, care să permită desfășurarea metodelor rapide, industriale, de construcție.

În calculul procentului de dărîmări cerute de restructurarea unor zone construite existente ar trebui stabilite criterii obiective, bazate pe o apreciere justă a unui fond existent, de multe ori depășit ca posibilitate de folosire normală și a cărui restructurare se impune din motive sanitare și de rezistență.

Este necesar ca detaliile de sistematizare a ansamblurilor de locuințe să țină seama de dotarea lor complexă, să prevadă amenajările necesare pentru crearea condițiilor optime de viață și amplasamente chiar pentru acele construcții care nu se realizează în prima etapă. Rezolvarea corespunzătoare a unor amenajări ca depozite de biciclete, cărucioare, depozitarea și îndepărtarea gunoaielor, iluminatul public trebuie să concure la realizarea unor ansambluri confortabile, plăcute și să elimine improvizațiile care creează aspecte necorespunzătoare.

De cea mai mare importanță pentru bunul trai al locuitorilor ansamblurilor orășenești este organizarea și amenajarea spațiilor libere și a celor plantate. Pe lîngă rolul lor activ în crearea unor bune condiții microclimatice, plantațiile reprezintă elementul menit să dea viață și să agrementeze cadrul, într-o măsură oarecare arid, creat prin construcții masive de beton și zidărie. Pe lîngă aceasta, plantațiile, în special cele joase, servesc și la demarcarea clară a elementelor de organizare a suprafeței solului prin peluze și altele. Lipsa de cadre tehnice, arhitecți peisagiști, ingineri horticultori de specialitate etc., au făcut ca aceste multiple avantaje pe care le prezintă plantațiile să nu fie folosite în întregime la noi, cu toate că avem condiții de climă și sol excepțional de favorabile dezvoltării vegetației.

Plantarea orașelor nu a constituit pînă în prezent o suficientă preocupare a sfaturilor populare. Din această cauză, plantările noi în orașe s-au făcut cu materialul săditor existent în acel moment în pepiniere, de toate vîrstele și speciile. Au apărut astfel în multe cazuri plantații prea tinere, expuse la degradări, smulgeri și la o viață scurtă, plantări de aliniamente din diferite specii amestecate, avînd culori, forme și perioade de dezvoltare diferite și ducînd la aspecte cu totul necorespunzătoare.

Problema plantațiilor în orașe trebuie să-și capete cît mai curînd o rezolvare completă prin crearea de pepiniere, în care să fie crescute pentru plantare speciile cele mai potrivite climatului local, precum și prin antrenarea maselor largi pentru realizarea și păstrarea plantațiilor.

*

Proiectele de sistematizare, oricît de profund și multilateral elaborate, și măsurile legislative, oricît de cuprinzătoare, nu pot conduce la o construcție ordonată a orașelor, cu efecte pozitive în ceea ce privește confortul, economicitatea și frumusețea lor, fără introducerea unei serioase discipline urbanistice.

Conducerea de partid a dat în repetate rînduri îndrumări prețioase în acest domeniu, iar ultimele acte normative se bazează pe aceste indicații principiale. Din ce în ce mai mult sfaturile populare militează pentru ideea sistematizării și analizează cu competență problemele complexe ale construcției orășenești. Totuși mai sînt cazuri de nerespectare a ordinei și legalității în construcție și se mai amplasează construcții fără a avea la bază un detaliu de sistematizare. Astfel sînt blocurile de locuințe din piața Strungul — Orașul Stalin, blocul din piața Mihai Viteazul din Cluj, două blocuri de locuințe în piața Victoriei din Baia-Mare ș.a.

Aceste amplasamente arbitrare creează dificultăți serioase în elaborarea studiilor ulterioare de sistematizare, devenind puncte obligate, care împiedică rezolvarea optimă de ansamblu.

Aceste fenomene mai sînt posibile pentru că nu întotdeauna arhitecții șefi — acolo unde există — răspund rolului și menirii lor. Arhitecții șefi trebuie să fie sfătuitorii cei mai competenți ai organelor locale, să aibă un înalt simț al răspunderii, să-și pună toată pasiunea lor creatoare în rezolvarea lucrărilor de sistematizare și construcție a orașelor și regiunilor.

Sînt încă numeroase orașe în care posturile de arhitecți șefi nu sînt ocupate sau sînt îndeplinite de tehnicieni cu calificare sau experiență insuficientă. Din cele 16 regiuni, numai 12 au arhitecți șefi, iar din cele 170 de orașe ale țării, un procent redus au arhitecți șefi. Înființarea serviciilor de sistematizare și arhitectură se face într-un ritm foarte lent. Această situație necorespunzătoare este datorită în primul rînd faptului că nu toate sfaturile populare au creat condiții pentru dezvoltarea acestor instituții cărora le revine un rol atît de important în sistematizarea orașelor.

Trebuie create arhitectului șef condiții care să contribuie la ridicarea prestigiului său, astfel ca arhitecți valoroși și cu experiență să fie atrași spre aceste funcții de cinste și de mare răspundere.

Pentru rezolvarea cu succes a problemelor de sistematizare și construcție mai este necesară antrenarea maselor largi ale populației la cauza orașului lor. Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă scopurile sistematizării orașelor, să devină un militant activ pentru frumusețea orașului său. Organizarea de expoziții de proiecte, punerea în discuție largă a proiectelor și construcțiilor realizate vor contribui la înțelegerea țelurilor proiectelor de sistematizare și a necesității disciplinei urbanistice, vor antrena poziția activă a cetățenilor la cauza sistematizării orașelor noastre.

Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn deschide perspective strălucite dezvoltării orașelor noastre. Pentru îndeplinirea acestor mărețe sarcini este nevoie de o înțelegere adîncă, multilaterală a acestor complexe probleme, de entuziasm creator și de înțelepciune cumpănită. Mijloace noi compoziționale izvorîte din noul conținut al vieții orașelor noastre socialiste, noile metode de construcție, care au mari posibilități de reducere a prețului construcțiilor, de ridicare a confortului și de expresivitate plastică, aplicate în condițiile specifice ale țării noastre, trebuie să stea la baza lucrărilor de sistematizare. Valorificînd experiența pozitivă de pînă acum, promovînd tot ce este nou și înaintat în acest domeniu, arhitecții și ceilalți specialiști în lucrările de sistematizare, prin munca lor de cercetare și proiectare, vor răspunde sarcinii de a crea orașe noi socialiste, în scopul satisfacerii crescînde a necesităților de trai material și cultural al poporului.

Vedere din piaţă

NOUL ANSAMBLU DE LOCUINŢE DIN PIAŢA PALATULUI R. P. R.

Autori: arhitecţii L. Garcia, T. Niga; ing. A. Boverman
Coautori: arhitecţii G. Filipeanu, S. Harutunian; inginerii Fr. Lissai, Z. Măduţă, F. Tulpan, M. Drimer, M. Lupu, A. Trelea
Colaboratori: arhitecţii M. Enescu, Clarice Lazăr, E. Arvanitache, Rodica Vrancu, E. Walter, A. Mureşanu, H. Hudiţă, I. Cantuniari, Adriana Ciortan, Rodica Grozea, A. Streja.
Rezistenţă: inginerii: E. Baiculescu, A. Pop, Ioana Mutafolo, P. Petre, M. Cristescu
Instalaţii termice: inginerii Antoaneta Dabija, Gh. Zaharia
Instalaţii sanitare: inginerii A. Simonetti, M. Oniga
Instalaţii electrice: inginerii M. Eustaţiu, B. Placicov
Organizarea şantierului: ing. M. Anastasiu
Economist: ing. P. Cireşanu

Şef proiect complex (aprilie-septembrie 1959): arh. A. Moisescu
Consultanţi: arh. Gh. Trifu, arh. I. Silvan; ing. I. Vernescu, ing. C. Şandor

Plan de situaţie

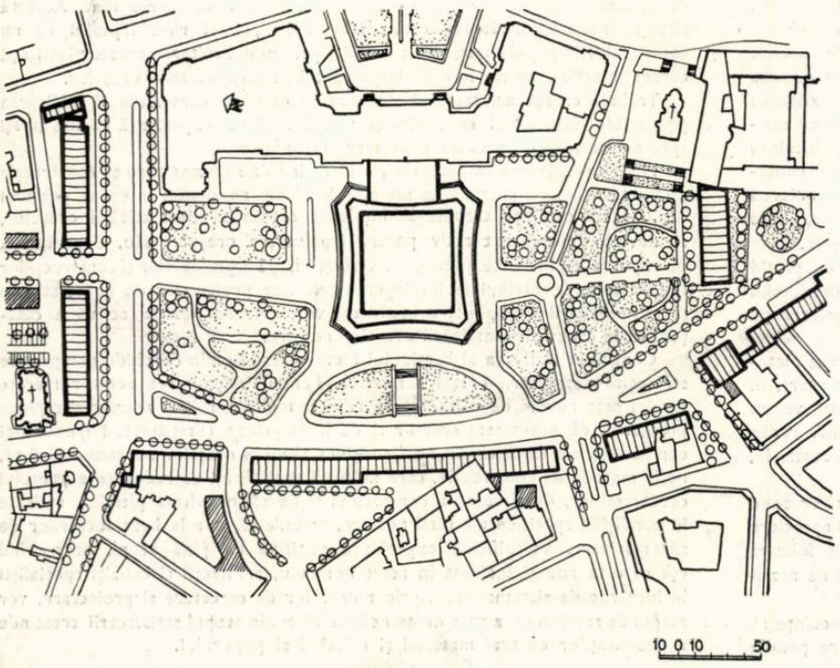

Nu de mult, cetăţenii capitalei au trăit bucuroşi un eveniment: deschiderea pieţei din faţa noii săli a Palatului R.P.R.

Încă o dată, alături de alte forme manifeste ale progresului nostru material şi cultural, arhitectura vine să-şi aducă aportul în marele proces de transformare a vieţii noastre. Trăim un sentiment plin de justificată mîndrie, construind într-o capitală ce astăzi ne aparţine în întregime.

Traducînd în viaţă politica partidului şi guvernului îndreptată spre ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, constructorii au dat jos schelele de pe încă o importantă realizare, ce se înscrie în planul de reconstrucţie a capitalei precum şi în programul de realizare a cît mai multe locuinţe pentru oamenii muncii.

Imaginea trecută a mizeriei orăşeneşti din spatele fostului palat regal, mizerie materială şi morală de care monarhul se izolase la adăpostul unui zid, este înlocuită acum de incinta luminoasă în care un ansamblu de blocuri cu apartamente şi magazine face front noii săli a Palatului Republicii.

Clădirile pieţei, realizate simultan, aduc în acest ansamblu o imagine de unitate, satisfăcătoare prin ordinea ce o creează în acest spaţiu al oraşului şi prin tratarea arhitecturală contemporană. Exprimarea sinceră în faţade a conţinutului sporeşte această unitate, atît de necesară în arhitectură.

Sistematizarea pieţei s-a străduit să echilibreze numeroasele elemente existente, şi prin mijloace cît mai raţionale să creeze un ansamblu urban de calitate. Realizarea este merituoasă şi, pe lîngă satisfacţia ce ne dăruieşte, este totodată un bun prilej de analize cu învăţăminte creatoare pentru etapele noastre de dezvoltare.

Atenţia principală în studiul unor noi amplasări se răsfrînge de la început asupra sistematizării. În condiţiile construcţiei de masă, ideea de bază a studiului urbanistic este în măsură să hotărască de la început drumul spre reuşită.

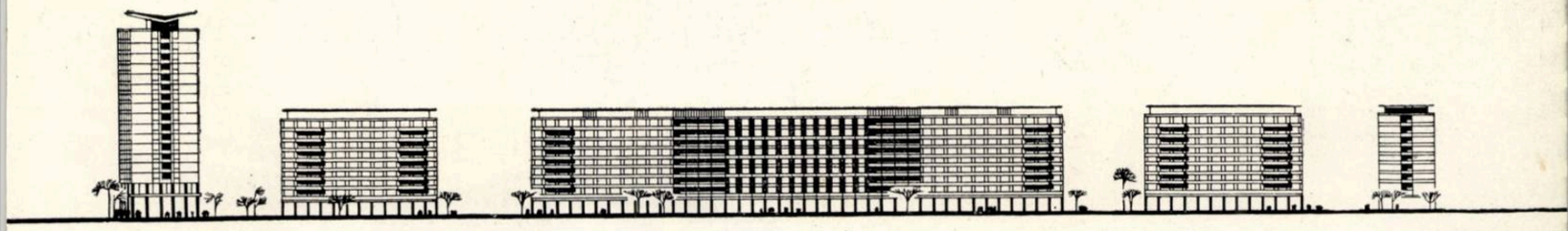

Desfășurarea laturii de vest a pieței

Vederea ansamblului pieței dinspre str. Știrbei Vodă

1

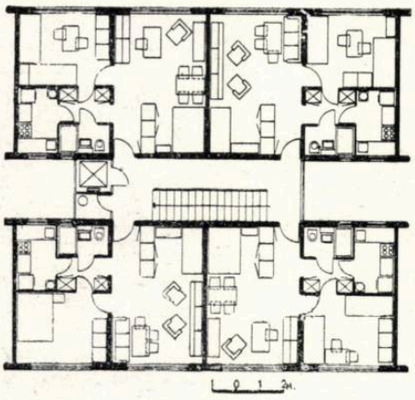

3

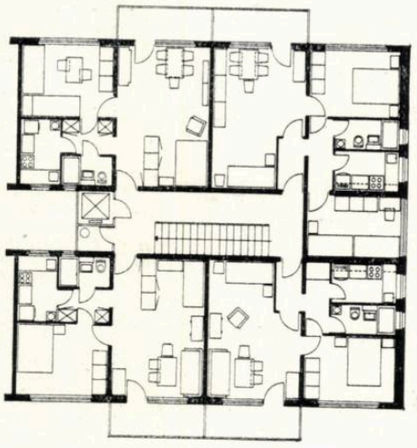

2

4

1 — Vedere dinspre Ateneul R.P.R.
2 — Plan tronson curent
3 — Plan tronson de capăt
4 — Vedere spre Ateneul R.P.R.
5 — Detaliu de fațadă

5

În cazul noii piețe, sistematizarea a avut de înfruntat numeroase condiții dificile ce nu puteau fi rezolvate în întregime la același nivel.

În această ordine de idei se situează în primul rînd problema adaptării la terenul denivelat; apoi necesitatea de continuare a clădirilor existente, ce trebuiau înglobate în ansamblu, cît și rezolvarea vecinătății cu alte construcții exterioare incintei.

Toate aceste elemente au contribuit în mare măsură la alegerea ipotezei de studiu ce a stat la baza construcției.

Este merituos și pozitiv faptul că proiectarea a făcut o justă triere a celor mai de seamă criterii, izbutind să ne dea o imagine ce sporește frumusețea capitalei noastre.

Unele puncte de perspectivă ce se deschid asupra acestui ansamblu satisfac atît prin asigurarea unor imagini ale vechilor clădiri — printre care un monument istoric — cît și imaginile noilor clădiri realizate. În geometria ansamblului, îmbinarea planurilor descendente spre grădina Cișmigiu, cu forma curbă a fundalului pieței, creează o imagine ce place de la prima vedere. În acest sistem, dificultatea obținerii punctelor de perspectivă cu acuratețe a fost una din încercările proiectării, care a reușit să stăpînească principalele elemente.

Problema adaptării la condițiile existente nu a fost neglijată, realizîndu-se treceri gradate spre noul ansamblu. Unghiurile diferitelor trasee de aliniere s-au dovedit de asemenea a fi un examen dificil. Unghiul de intersecție între blocul aliniat pe calea Victoriei și restul ansamblului de pe latura sud, nu este suficient aprofundat, încît imaginea este neplăcută. De asemenea continuarea blocului Crețulescu nu este suficient studiată. Trecerea de la un stil de arhitectură existent la noile elemente de arhitectură folosite în ansamblu impunea o pregătire mai susținută.

Exprimarea arhitectonică s-a situat curajos pe ideea reunirii în ansamblu a construcțiilor existente, dezvoltate într-un stil de arhitectură neoclasică, cu noile clădiri ale ansamblului ce folosesc elemente de arhitectură contemporană.

Aceasta, cu obiectivul de a nu crea contradicții între personalitatea stilurilor diferite ce se învecinează. Fațada posterioară a palatului, avînd o arhitectură mai puțin aprofundată, se subordonează noii săli; aceasta preia judicios și amplifică într-un limbaj contemporan elementele fațadei palatului, pe care le transmite ca proporții corpului central al ansamblului de locuințe, bineînțeles cu o preluare a detaliilor de arhitectură, potrivit conținutului la care se referă.

Sobrietatea dată de materialele de finisaj prețioase (travertin, mozaic colorat etc.) este înlocuită la blocurile de locuințe prin vioiciunea coloritului, atît la registrele cu apartamente, cît și la parterul cu magazine. Acuratețea finisajului este un element de unitate în plus între clădirile noi și cele existente, și asigură înțelegerea cuvenită fiecărei personalități în parte și în ansamblu. Frontul clădirilor cu locuințe este realizat în ideea folosirii unor mijloace mai avansate de construcție. Utilizarea de prefabricate la planșee și la pereți a hotărît o modulare a planului de arhitectură care, în parte, a condiționat suplețea de adaptare la teren.

A fost desigur un examen dificil peste care proiectarea a trebuit să treacă.

În compoziția planurilor de apartamente se fac remarcate concepții novatoare în sistemul de circulație, înlocuind dispoziții curente și permițînd avantaje de economicitate și arhitectonice.

Se fac remarcate: retragerea serviciilor din fațade și amplasarea lor pe curți de ventilație, accesul la aceste servicii prin camera principală, precum și accesul în apartament direct din holul scării, fără vestibul. Poate cea mai interesantă realizare este degajarea serviciilor din frontul clădirii.

Eliberate de servitutea golurilor diferite, fațadele au fost rezolvate cu mai multă ușurință. Dispoziția în întregul apartamentului rămîne logică, anticipînd un mod de trai ce este pe cale să se dezvolte și la noi. Desigur, pentru început vor exista unele dificultăți de ordin subiectiv în viața locatarilor ce-și vor schimba modul de organizare deprins în apartamentele locuite anterior. Într-o analiză de amănunt se fac remarcate unele detalii ce se supun observațiilor critice. În această ordine de idei se găsesc dimensiunile adoptate pentru

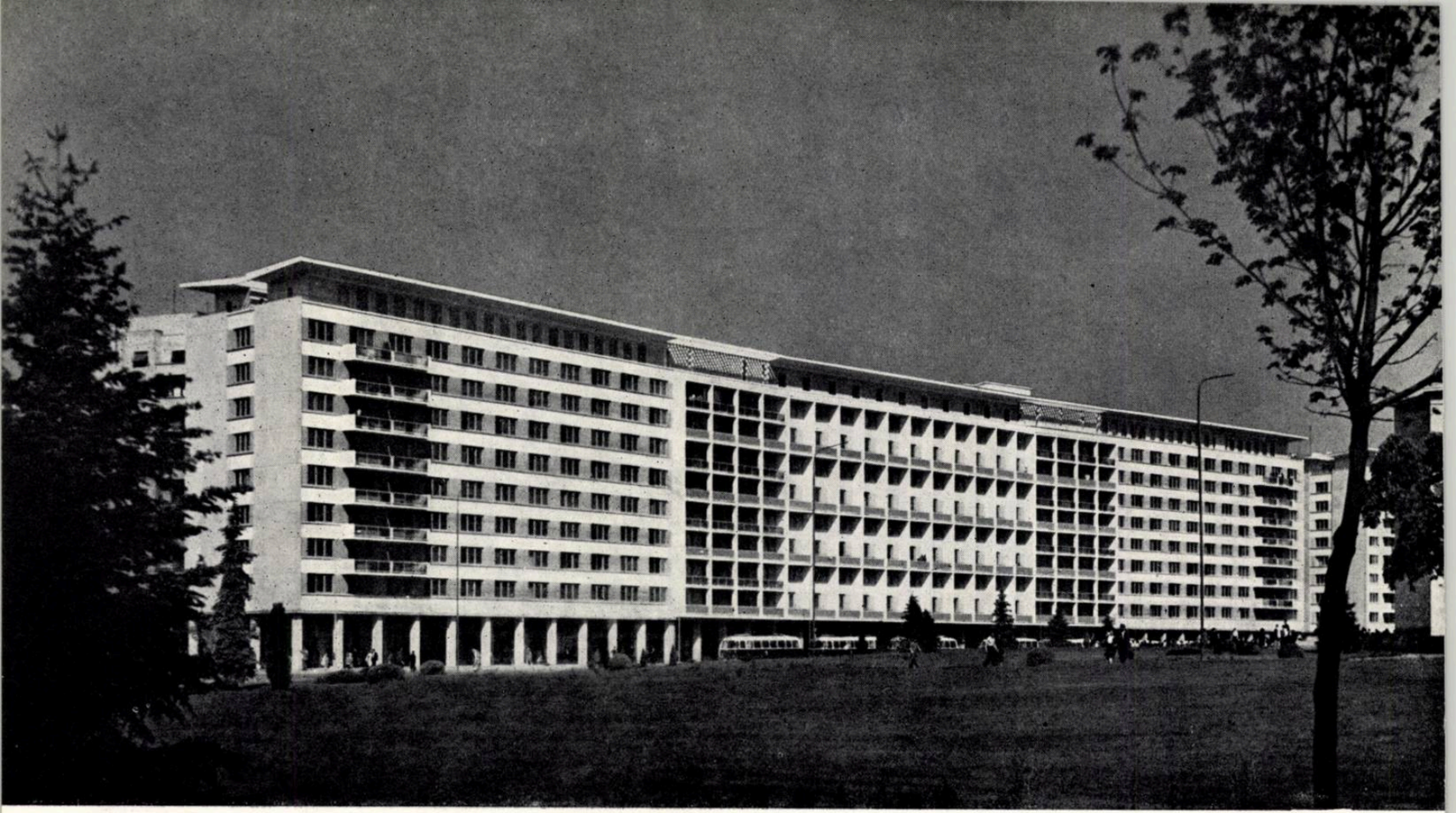

1

2

3

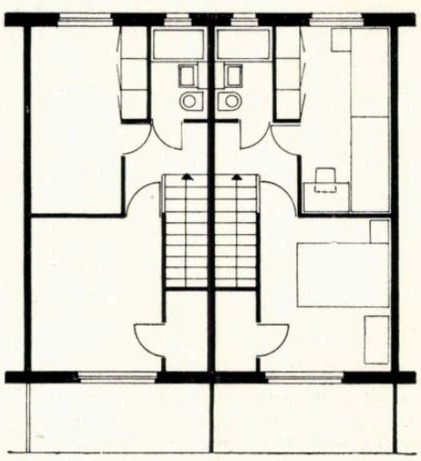

4

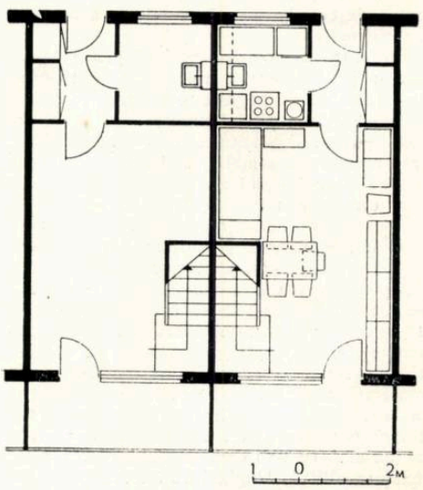

încăperile de servicii. Astfel, dimensiunile băilor sînt reduse la un minim în care activitatea va fi stînjenită. De asemenea bucătăria are suprafețe de circulație restrînse, necesitînd o foarte bună organizare din partea celui ce o folosește. De asemenea curțile interioare ale serviciilor trebuie urmărite cu atenție în modul lor de funcționare. Dimensiunile acestor curți, lipsa unei prize de aer la nivelul primului etaj sînt cîteva din elementele acestor observații. Adoptarea unor principii mai avansate cu privire la dezvoltarea diferitelor servicii este foarte interesantă pentru proiectare. Astfel, concentrarea spălătoriilor într-o unitate de deservire publică se face remarcată în primul rînd.

Roadele aplicării acestor principii fac obiectul atenției noastre. Aceasta pentru a se putea realiza un echilibru cît mai just între valorile acceptate pentru investiție, și calitățile de confort și întreținere ale apartamentelor ce se vor construi și de aci înainte.

Rezolvarea detaliilor de construcție reflectă atenția proiectantului pentru obținerea unor efecte plăcute ochiului prin folosirea unor mijloace curente.

Astfel, folosirea jaluzelelor de aluminiu a adus, pe lîngă utilitate, și frumusețea lor.

Balcoanele cu parapete de sticlă colorată, precum și coloritul vestibulurilor de intrare în blocuri sînt cîteva din aceste detalii.

Cunoscîndu-se ritmul de lucru și marile calități de economicitate obținute, cu atît mai interesantă apare realizarea ca un stimulent pentru viitoarele construcții.

1 — Vederea blocului din fața noii săli a Palatului R.P.R.
2 și 5 — Detalii de fațadă
3 — Plan nivel II
4 — Apartamente tip duplex — Plan nivel I
6 — Vedere din piață

5

6

→ Vederea blocului turn

← Vederea blocului turn dinspre str. Ştirbei Vodă

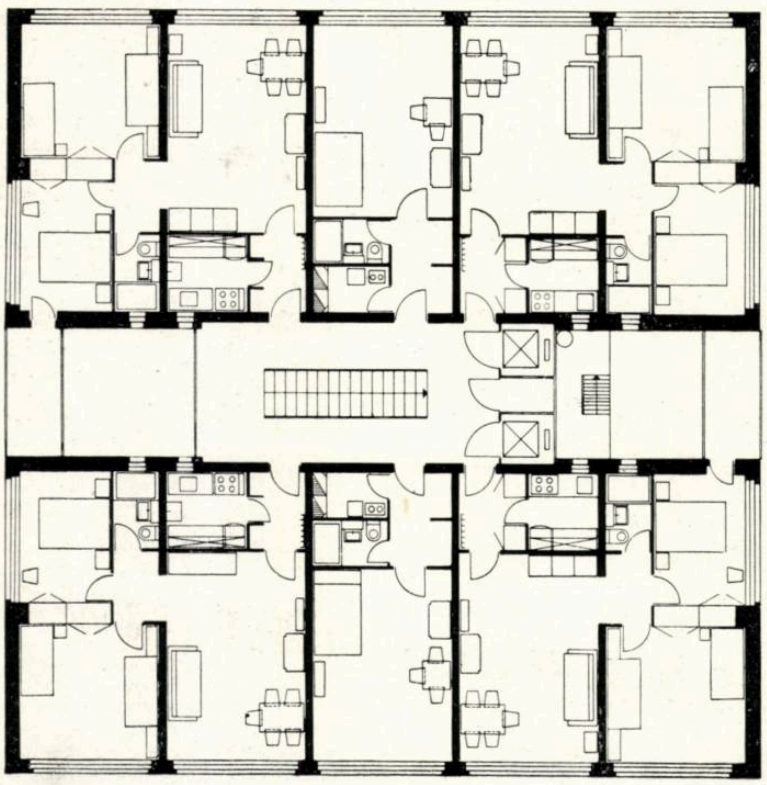

Blocul turn — Plan nivel curent

Vioiciunea imaginii obţinute prin planuri mari de culoare ce subliniază ritmul arhitectonic se amplifică prin porticul generos de la parterul destinat spaţiilor comerciale.

Şi aici numeroase detalii de construcţii încă neutilizate la noi fac să sporească interesul trecătorului. Finisajul magazinelor unde s-au folosit intens materiale noi — plastice — şi mobilierul contribuie la crearea unei imagini noi şi atractive. Distribuţia spaţiului, mobilarea pereţilor, culorile şi decoraţia contribuie la realizarea unităţii întregului ansamblu.

Defilarea vitrinelor în interiorul porticului este atrăgătoare atît în timpul zilei, cît mai ales în efectele iluminatului cu neon care scoate contraste interesante de umbră şi lumină în întreg ansamblul.

Încăperile comerciale, amenajate cu elemente simple şi atrăgătoare, oferă totuşi un spaţiu mai puţin generos, sub nivelul ansamblului. Aceasta nu influenţează însă numărul foarte mare în care sînt atraşi de la început vizitatorii, putîndu-se constata de pe acum că noul centru s-a integrat în viaţa cetăţenilor capitalei.

Atenţia proiectantului s-a reflectat şi în studiul spaţiului verde, al circulaţiilor, precum şi al iluminatului.

Punerea în folosinţă simultan a întregului ansamblu cu toate aceste detalii a dat o bună răsplată pentru nerăbdarea plină de grijă cetăţenească a trecătorilor ce urmăresc cu foarte mult interes noile şantiere.

Ansamblul din piaţa Palatului R.P.R. reprezintă încă o treaptă atinsă în drumul ascendent parcurs de proiectanţi şi constructori.

În lumina Directivelor Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn, sarcini de mare amploare revin şi arhitecturii.

Ea trebuie să aducă în viaţa noastră satisfacţii materiale şi morale, ducînd generaţiilor viitoare mesajul avîntatei noastre epoci.

Arh. M. DIMA

SISTEMATIZAREA PIEȚEI GĂRII DIN CLUJ

Autori : arh. Cr. Iacobi (șef proiect) și ing. I. Sălăgeanu

Piața gării de călători din Cluj se găsește la nord de piața Libertății, fiind legată de aceasta prin străzile Horia și Doja.

Astăzi, piața Gării are o formă neregulată și o suprafață redusă, mai ales în fața gării de călători, unde lipsește degajarea necesară. Caracterul actual al pieței este de circulație; din ea pornesc cinci străzi, și anume Encsel Moor, Terhes Gyula, Munkacsy, Horia și Caragiale. Principala arteră de legătură cu orașul propriu-zis este str. Horia; debușarea acestei străzi în piață se face dezaxat și în unghi față de clădirea gării, dînd naștere la un colț ascuțit marcat de hotelul gării, construcție p + 1 etaj, care îngreunează considerabil circulația. Pe lîngă aceasta, prin fața gării trece o circulație secundară de tranzit (în direcția est-vest), care leagă cartierul Dîmbul Rotund de cartierul Iris și de partea de est a orașului.

Majoritatea construcțiilor ce se găsesc în piață sînt clădiri vechi, cea mai reprezentativă fiind clădirea gării, construită în 1870. Aspectul arhitectural al cartierului este haotic, prezentînd imaginea unor clădiri vechi, în majoritate construcții parter, necorespunzătoare ca fond locuibil.

Singura stradă care se prezintă mai unitar, cu construcții mai înalte (p + 4) — mai ales după executarea recentă a unor blocuri, ca de pildă cele de la nr. 96—106 și nr. 67—73 — este str. Horia.

În fața clădirii gării există o construcție cu parter și două etaje (depozitul ICRA) legată de clădirea hotelului gării și de bufetul Expres, construcții vechi și necorespunzătoare, atît din punct de vedere funcțional, cît și estetico-urbanistic.

Ținînd seama de aspectul unitar pe care trebuie să-l prezinte sistematizarea pieței Gării, s-au luat în studiu și străzile aferente care debușează în piață.

Suprafața de sistematizat însumează 14,5 ha, din care 7 cvartale de locuințe avînd o suprafață totală de 85 000 m²; piața propriu-zisă urmează să aibă 15 000 m².

Densitatea medie netă actuală (cvartale de locuințe fără străzi, piața Gării și gara propriu-zisă) este de 360 loc./ha.

Avînd în vedere posibilitățile de construcție și de investiție, sistematizarea pieței Gării a fost proiectat a fi executată în trei etape.

Întreaga lucrare de sistematizare se bazează pe bilanțul teritorial existent executat amănunțit, cuprinzînd cartările pentru întreaga zonă sistematizată, în ceea ce privește proprietatea terenurilor, suprafețele acestora, numărul de niveluri, după destinație, după rezistență, după umiditate, după vechime, după numărul de apartamente și persoane etc.; pe lîngă aceste cartări au fost executate desfășurările existente și cele proiectate ale străzilor Horia, Caragiale,

3

1 — Desfășurarea laturii de nord a străzii Encsel Moor și a pieței Gării

2 — Desfășurarea laturii de sud a străzii Encsel Moor și a pieței Gării

3 — Plan de sistematizare

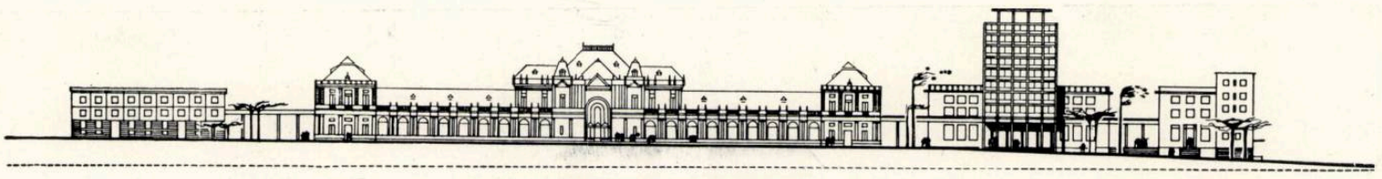

1

2

Munkacsy, Terhes Gyula, Encsel Moor şi a pieţei Gării.

Principalele idei de proiectare au fost următoarele:

1. Mărirea pieţei pentru punerea în valoare a clădirii gării şi pentru rezolvarea optimă a circulaţiei.

2. Degajarea clădirii gării în vederea unei mai bune funcţionalităţi a pieţei, atît în ceea ce priveşte circulaţia taxiurilor şi a mijloacelor de transport în comun (autobuze şi troleibuze), cît şi a pietonilor.

3. Schimbarea formei pieţei actuale la o figură regulată, de dreptunghi alungit.

4. Crearea cadrului respectiv necesar clădirii gării prin construirea masivă a tuturor fronturilor care mărginesc piaţa cu clădiri p + 4 şi p + 2.

5. Obţinerea unei arhitecturi şi unui aspect estetico-urbanistic unitar şi compact, prin demolarea unor construcţii vechi necorespunzătoare şi înlocuirea acestora cu construcţii noi avînd o arhitectură adecvată.

6. Crearea de puncte de perspectivă şi de accente arhitectonice (bloc Horia nr. 112, în etapa I, clădirea turn C.F.R., în etapa a treia, clădirea existentă din faţa gării, tot în etapa a treia).

7. Descongestionarea străzii Horia de circulaţia grea, prin mutarea intrării în gara de mărfuri din piaţă, în dreptul străzii Terhes Gyula.

În faza finală, după execuţia prevederilor sistematizării, se vor crea în total 635 de apartamente în plus faţă de situaţia existentă, reprezentînd posibilităţi de cazare pentru cca. 2 500 de persoane.

Toate construcţiile din zona sistematizată urmează a se încadra în prevederile sistematizării; astfel, în 1959 a început construirea blocului de pe str. Horia nr. 112, iar în 1960, a blocului de pe str. Horia nr. 83—93.

Arh. CR. IACOBI

Soluţia propusă în detaliul de sistematizare satisface în mare măsură cerinţele funcţionale şi urbanistice în condiţiile respectării unei întregi serii de elemente fixe ale temei.

Problemele generate de situaţii ca: poziţia dezaxată a clădirii de călători faţă de str. Horia, principala arteră de legătură dintre gară şi centrul oraşului; necesitatea lărgirii pieţei prin mărirea prospectului dintre clădirea gării şi depozitul ICRA; rezolvarea circulaţiei în ceea ce priveşte suprapunerea circulaţiei secundare de tranzit, pe direcţia est-vest, peste circulaţia curentă din piaţa gării; traseul liniilor de transport în comun; separarea circulaţiei la staţia de călători de aceea la staţia de mărfuri şi etapizarea lucrărilor, au constituit principalele elemente care au stat în centrul atenţiei autorilor proiectului. Faptul că toate aceste probleme au fost examinate cu toată atenţia, fiind seriate în raport cu ponderea lor în ceea ce priveşte rezolvarea sistematizării pieţei gării, a făcut posibil ca, în mare parte, ele să fie soluţionate judicios.

Propunerea de a da o lărgire pieţei prin retragerea frontului opus gării, marcat în prezent de clădirea depozitului ICRA, asigură, pe de o parte, punerea în valoare a clădirii gării printr-o mai bună proporţionare a pieţei şi, în raport cu aceasta, a construcţiilor care o încadrează, iar pe de altă parte creează condiţii favorabile rezolvării problemelor de circulaţie sus-amintite.

Arhitectura pieţei, dominată de volumul gării care se detaşează din cadrul general printr-o tratare specifică, va fi echilibrată de clădirea proiectată în axa străzii Horia şi de blocul de locuinţe cu p+6 etaje care marchează debuşarea străzilor Horia şi Munkacsy în piaţă. Aceste două obiecte, tratate pe înălţime, vor constitui totodată puncte interesante de perspectivă convergentă şi divergentă.

În ceea ce priveşte problema rezolvării sistematizării, în funcţie de etapele de realizare, astfel ca noile construcţii să se înscrie succesiv, în mod armonios, în soluţia generală — cu condiţia menţinerii în prima etapă a unor clădiri existente — colectivul de proiectare a reuşit să găsească soluţii judicioase, care vor face posibilă realizarea treptată a ansamblului, fără a trece prin situaţii care să creeze aspecte defavorabile sau să împiedice buna desfăşurare a funcţiunilor pieţei. Această problemă poate fi considerată problema-cheie a sistematizării pieţei Gării.

În afara acestor aprecieri pozitive asupra soluţiilor propuse, consider utilă o observaţie asupra modului în care a fost valorificat materialul documentar cules de colectivul de proiectare cu privire la proprietatea terenurilor, suprafeţele acestora, numărul de niveluri, destinaţia, rezistenţa, gradul de umiditate, vechimea construcţiilor, numărul de apartamente şi de locatari cazaţi etc.

Din examinarea soluţiei propuse în raport cu datele documentare sus-menţionate apare clar, de la prima vedere, că exceptînd clădirea gării cu anexele acesteia şi cîteva clădiri existente în bună stare, care nu afectează soluţia de sistematizare, nu a fost menţinută nici o construcţie existentă, nepunîndu-se problema includerii lor în ansamblul general.

Rezultă de aci că o bună parte din cartările foarte amănunţite amintite mai sus au fost elaborate în mod nejustificat, ele necontribuind efectiv la precizarea soluţiilor.

Arh. R. RĂU

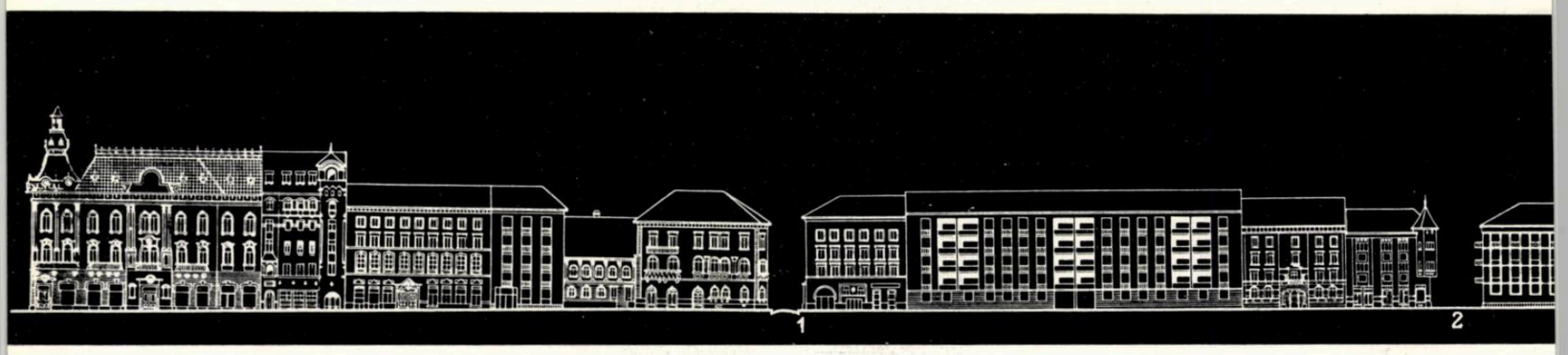

SISTEMATIZAREA PIEŢEI PĂCII DIN CLUJ

Autor, arh. I. Paiu

Piaţa Păcii se găseşte la vest de piaţa Libertăţii, fiind legată de aceasta prin strada Jokai. Piaţa se găseşte în imediata apropiere a centrului istoric al oraşului, din care face parte integrantă. Spre vest, face legătura cu Sfatul popular regional, situat la intersecţia străzilor Petru Maior şi 30 Decembrie; spre vest şi sud-vest, face legătura cu cartierul clinicilor, iar spre sud-est, prin strada Republicii, cu Grădina botanică.

Majoritatea construcţiilor ce se găsesc în piaţă sînt clădiri vechi, dintre care cea mai reprezentativă este Biblioteca universitară.

1 — Desfăşurarea frontului de nord al străzii Jokai şi al pieţei Păcii — Varianta II 1. Str. Fortăreţei — 2. Str. Weseleny — 3. Str. Republicii — 4. Str. V. Babeş

2 — Plan de sistematizare (etapa finală) — Varianta I

3 — Desfăşurarea frontului de sud al străzii Jokai şi al pieţei Păcii — Varianta II. 1. Str. Petru Maior — 2. Str. Gh. Şincai — 3. Str. Samuel Micu

4 — Desfăşurarea frontului de est al străzii Republicii şi al străzii Gh. Şincai — Varianta II 1. Str. Moţilor

2

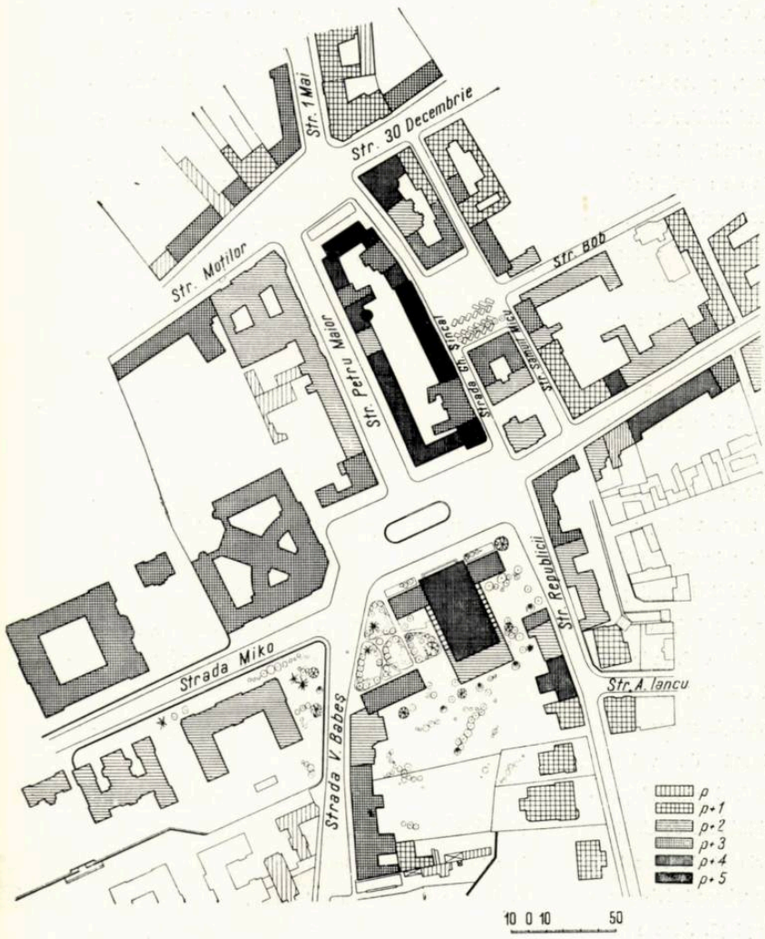

Este specific caracterul feudal, atît al străzilor ce debuşează în piaţă, cît şi al pieţei propriu-zise. În mijlocul pieţei se găsea vechea statuie ecvestră a Sf. Gheorghe, astăzi în muzeul oraşului.

Caracterul actual al pieţei este de circulaţie, din ea bifurcîndu-se şase străzi.

Accesul principal în piaţă este dat de strada Petru Maior din care se deschide perspectiva dinspre artera transversală est-vest a oraşului (calea Moţilor).

Această perspectivă se închide prin Casa de cultură a studenţilor construită aici, al cărei amplasament a necesitat un studiu aprofundat. În soluţia simetrică adoptată, volumul sălii şi al intrării principale ocupa axa compoziţiei. În ipoteza unei rezolvări asimetrice, sala ar fi trebuit dispusă transversal pe axa de compoziţie.

Fluxul principal de circulaţie din piaţă trece prin strada Petru Maior spre str. Republicii şi reprezintă cerinţa funcţională esenţială. Compoziţia mai trebuie să se înscrie armonios şi pe firul de circulaţie care trece din centrul oraşului, prin str. Jokai, spre clinicile universitare. Sensurile principale de circulaţie semnalate determină şi cele mai importante puncte de perspectivă, care vor trebui satisfăcute prin compoziţia plastică. Rezultatul de dorit ar fi fost retragerea clădirii principale aproape de alinierea determinată de şirul pavilioanelor de clinici şi, poate, chiar o uşoară adaptare la direcţia determinată de ele.

Conform îndrumărilor primite pe parcurs, Casa de cultură a fost dispusă perpendicular pe axa străzii Petru Maior, retragerea respectînd distanţa indicată prin consultarea dată de C.S.C.A.S., impusă de menţinerea temporară a clădirilor învecinate.

Prin compoziţia de volum a Casei de cultură rezultă două aripi laterale care îngreunează rezolvarea spaţiilor laterale. Perspectiva de capăt a corpurilor înguste şi curţile laterale închise cu volume de caractere diferite au dus la următoarele variante posibile:

a) degajarea cît mai largă a faţadelor laterale;
b) acoperirea parţială a faţadelor laterale;
c) închiderea plastică a spaţiilor laterale.

Prin ultima soluţie se asigură o racordare închegată între Casa de cultură şi clădirile anexe, o bună închidere a pieţei şi, în acelaşi timp, reducerea demolărilor necesare. În varianta cu spaţiile laterale largi s-ar fi pierdut din caracterul dominant al pieţei nou-create. Crearea unor pieţe laterale ar impune reluarea studiului de arhitectură, pentru a îmbunătăţi efectul plastic al noii clădiri, printr-o mai bună şi strînsă grupare a elementelor.

Peretele pieţei opus Casei de cultură formează un front aliniat.

Realizarea noului bloc de locuinţe se poate concepe numai într-o singură etapă, deci după demolarea clădirii existente. Construirea în mai multe etape ar scumpi execuţia şi ar compromite supărător estetica pieţei, făcînd necesare soluţii tehnice dificile prin racorduri ulterioare.

*

Soluţionarea cvartalelor înconjurătoare a fost determinată de existenţa traveei stradale, care a fost menţinută, intervenţia principală a proiectanţilor constînd în crearea unei mici piaţete cuprinse între străzile Şincai şi Samuel Micu. Prin degajarea unor construcţii mici se dă posibilitatea amplasării unor construcţii de locuinţe cu mai multe niveluri într-o zonă centrală şi în acelaşi timp liniştită, ferită de zgomot şi de circulaţia intensă. Această piaţetă permite crearea unui scuar care, pe lîngă spaţiul înverzit pe care-l va oferi zonei de locuinţe înconjurătoare, va putea servi şi ca parcaj de maşini.

Un alt punct important studiat în proiect este intersecţia dintre străzile Şincai, Petru Maior şi 30 Decembrie; aici existenţa clădirii Sfatului popular al regiunii Cluj, a Întreprinderii de electricitate şi a Institutului de proiectări va determina gabaritul şi plastica blocului de locuinţe care va închide grupul de construcţii amintit. Aici se impune retragerea acestui bloc de la alinierea existentă a străzii 30 Decembrie, pentru a lăsa liberă perspectiva asupra turnului monumental al Sfatului popular regional. Clădirea va fi legată şi de posibilitatea de dezvoltare a străzii Petru Maior, pentru care se fac propuneri de «plombe» şi supraetajări, în scopul întregirii unităţii acestei străzi, latura ei opusă fiind construită cu clădiri monumentale prezentînd o cornişă unitară.

Sistematizarea pieţei Păcii a pus probleme dificile de rezolvat şi în special pe aceea de a transforma o piaţetă de la intersecţia unor străzi într-o piaţă monumentală, construcţiile executîndu-se paralel cu elaborarea studiului de sistematizare şi cu întocmirea proiectului de execuţie pentru celelalte construcţii.

Arh. I. PAIU

1

Formularea unui punct de vedere obiectiv asupra sistematizării pieței Păcii este deosebit de dificilă datorită numeroaselor condiții care au trebuit să fie luate în considerare la elaborarea soluției și care, cu atît mai mult, trebuie avute în vedere în aprecierea critică a acesteia.

Proporționarea pieței în funcție de clădirile care o încadrează, punerea în valoare a Casei de cultură a studenților, gradarea valorică a efectelor arhitecturale, înscrierea pieței în ansamblul tramei stradale cu condiția menținerii a numeroase clădiri și trasee existente, transformarea pieței dintr-o piață de circulație într-una cu caracter reprezentativ, rezolvarea problemelor de circulație, care rămîn totuși importante, iată numai cîteva dintre numeroasele probleme care au stat în fața colectivului de proiectare.

Problemele sus-menționate sînt atît de strîns legate într-o relație de interdependență și de condiționare reciprocă, încît este greu de stabilit o seriere a acestora în ordinea importanței locului pe care-l ocupă în rezolvarea sistematizării pieței.

De la prima vedere se desprinde, ca factor principal care a determinat în mare măsură rezolvarea acestui complex de probleme, poziția Casei de cultură a studenților în ansamblu. După cum arată de altfel și autorul proiectului în prezentarea soluției, această poziție a fost condiționată de necesitatea menținerii temporare a unor clădiri existente pe str. Republicii și pe str. V. Babeș și de partiul simetric adoptat în rezolvarea programului Casei de cultură.

Ca o consecință imediată a poziției Casei de cultură față de unele clădiri existente, care urmează să participe la cadrul pieței, și față de traseul și alinierea străzilor ce debușează în piață, consider că apar în raport cu problemele sus-amintite o serie de aspecte negative.

Astfel, în ceea ce privește proporționarea pieței și gradarea efectelor arhitecturale, amplasamentul Casei de cultură, care depășește mult alinierea străzii Miko, a determinat o considerabilă reducere a dimensiunilor pieței, deplasarea ei spre nord și prin aceasta cuprinderea în cadrul fronturilor ei a unor clădiri existente — aripa de sud a clădirii Poștei de lîngă Biblioteca universitară, frontul de est al acesteia și clădirea de la colțul străzilor Șincai și Jokai. Participarea acestor construcții cu funcțiuni și aspecte foarte variate, la formarea cadrului pieței, cît și apropierea pronunțată dintre cele două clădiri importante — Casa de cultură și Biblioteca universitară — creează serioase dificultăți în armonizarea fronturilor pieței. Cele două secțiuni ale frontului opus Casei de cultură sînt tratate diferit, atît din punctul de vedere al funcțiunii, cît și din cel al arhitecturii de fațadă, partea de vest fiind alcătuită din aripa supraetajată a Poștei — cu o arhitectură de fațadă adaptată la stilul și structura unei clădiri mai vechi existente — iar partea de est fiind ocupată de blocul de locuințe proiectat, cu magazine la parter, cu un accent de p + 6 etaje în extrema din axa străzii Republicii. Or, față de compoziția pieței și pentru punerea în valoare a obiectului central ar fi fost indicat să existe, dimpotrivă, o tratare cît mai liniștită și mai unitară, și nu această tratare care accentuează senzația de lipsă de gradație și de echilibru al efectelor în compoziția ansamblului.

Cu privire la punerea în valoare a Casei de cultură a studenților în cadrul pieței se poate afirma că deși din punctul de vedere al volumului și al tratării arhitecturale ea va domina piața, clădirea nu va beneficia totuși de perspective favorabile, exceptînd vederea pe care o va oferi celor ce se îndreaptă spre piață venind din str. Moților prin str. Petru Maior. Aceasta fiindcă prospectele clădirii principale sînt relativ reduse datorită lipsei unei retrageri corespunzătoare față de zona de circulație. La aceasta se adaugă faptul că în părțile laterale ale corpului central al Casei de cultură apar două buzunare care vor crea serioase dificultăți în tratarea laturii dinspre str. Republicii și în special a intersecției străzilor V. Babeș și Miko care participă direct la piață și care, așa cum apare în soluția propusă, nu poate fi considerată rezolvată, deoarece duce la crearea unei stricțiuni în dreptul intrării la Bibliotecă și la închiderea nedecisă a perspectivei din str. Miko spre piață.

Nici în ceea ce privește înscrierea pieței în ansamblul tramei stradale, transformarea ei dintr-o piață de circulație într-o piață reprezentativă și rezolvarea circulației în aceste condiții, soluția nu este avantajată de amplasamentul Casei de cultură. Datorită deplasării pieței spre nord și în special datorită lipsei unei zone liniștite în fața Casei de cultură — rezervată circulației pietoniere — care pe de o parte să marcheze accesul principal, subliniind efectul monumental al clădirii, iar pe de altă parte să asigure separația necesară față de traficul intens ce se desfășoară în piață, caracterul reprezentativ al pieței nu apare evident, ansamblul fiind dominat de servituțile și funcțiunile unei piețe de circulație traversată de fluxuri majore.

Dacă actualmente aceste deficiențe și-ar găsi justificarea în faptul că poziția Casei de cultură a studenților a fost determinată în mare măsură de necesitatea menținerii temporare a unei construcții existente, o dată cu demolarea acesteia vor cădea și justificările, astăzi aparent valabile, iar soluția adoptată sub comandamentul unor necesități de moment nu va mai putea rezista criticilor ce vor fi aduse.

Consider că retragerea hotărîtă a clădirii Casei de cultură pînă dincolo de alinierea străzii Miko, care ar fi fost de dorit să-și regăsească un rapel în piață, chiar cu sacrificarea încă în prima etapă a unor clădiri supuse demolării într-o etapă ulterioară sau prin adoptarea unei alte soluții de partiu în rezolvarea programului Casei de cultură — soluție care să permită pe de o parte înscrierea clădirilor propuse a fi menținute în prima etapă, în ansamblul pieței, iar pe de altă parte să facă posibilă plasarea pieței astfel încît să se înscrie în trama stradală existentă — ar fi dat posibilitatea autorului proiectului să găsească calea către o rezolvare mai clară a tuturor aspectelor relevate.

Arh. R. RĂU

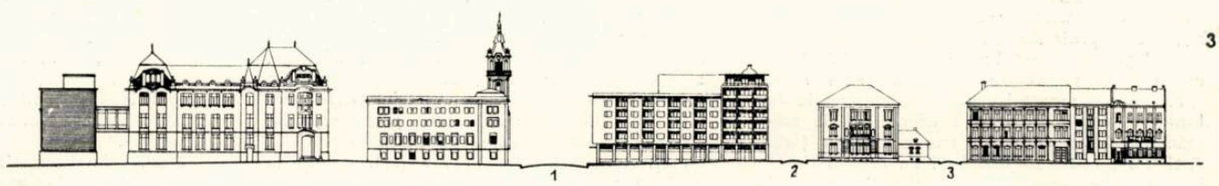

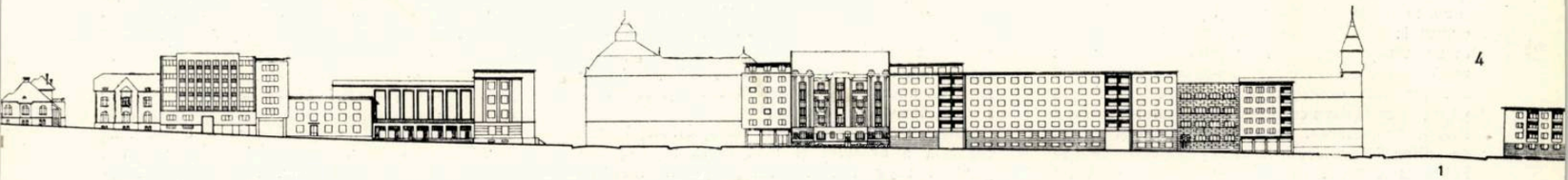

Blocuri de locuințe pe str. Libertății — Vedere

ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE ÎN REGIUNEA PITEŞTI

Grija pe care o acordă partidul și guvernul oamenilor muncii prin construirea unui număr mereu sporit de locuințe, precum și faptul că proiectarea marilor complexe industriale cade în sarcina institutelor centrale de proiectare, a făcut ca proiectarea locuințelor să constituie efortul preponderent în activitatea Institutului regional de proiectare Pitești în anul 1959.

Privită sub aspectul urbanistic, construcția de locuințe în orașul Pitești a urmat o linie asemănătoare cu aceea din alte orașe din țară. Astfel, s-a construit mai întîi un cvartal situat în afara zonei centrale a orașului (cvartalul petroliștilor, proiectat de I.C.S.O.R. în anul 1956) și s-a început construirea unui alt cvartal (Leonte Filipescu), situat, ca și primul, pe cornișa orașului; căutînd a se muta centrul de greutate în zona mai centrală a orașului, s-au proiectat apoi unele blocuri izolate. De-abia în 1958—1959 s-a început execuția unui cvartal închegat situat în zona dens construită a orașului (cvartalul IRTA). Proiectarea, neunitară în timp și făcută de diferiți proiectanți, a cvartalului Leonte Filipescu a făcut ca la acest ansamblu să nu se beneficieze de avantajele pe care le dă gruparea blocurilor. Astfel, clădirile se încălzesc cu sobe, iar problema gunoiului menajer a fost rezolvată necorespunzător.

În prezent, I.R.P., proiectînd parcul din fața blocurilor și totodată proiectînd un bloc mai mare cu magazine care completează cvartalul, a propus și soluționarea problemelor de ansamblu (gunoi, spălătorii etc.). La cvartalul IRTA, proiectat în întregime în I.R.P., problemele de ansamblu au fost puse și soluționate pe linia directivelor pentru anul 1959 (aplicîndu-se la unele blocuri ale acestui cvartal secțiuni directive, unele îmbunătățite, iar la un bloc secțiuni noi cu confort sporit).

În cursul anului 1959 — pregătind campania de lucru pentru 1960 — Institutul de proiectare și-a concentrat activitatea pentru a începe pe scară largă reconstrucția orașelor prin construirea unor cvartale mari bazate pe studii de sistematizare mai extinse.

Astfel, s-au studiat pentru orașul Pitești zona centrală a orașului și încă două zone (piața gării și zona 1 Mai — Trivalea) — în fază de detaliu de sistematizare — axate pe schița de sistematizare întocmită de I.S.C.A.S. Pentru orașul Rîmnicul Vîlcea s-a studiat zona centrală a orașului, urmînd a fi aplicată chiar în 1960 prin începerea construirii unui prim lot de 300 de apartamente. Pentru celelalte orașe din regiune (Cîmpulung, Curtea de Argeș, Slatina, Găești, Drăgășani, Călimănești, Vedea) studiile sînt în stadiul incipient, fiind prevăzută începerea lor în 1960, pe baza temelor și ridicărilor topografice efectuate.

Studiul de sistematizare pentru zona centrală a orașului Pitești se bazează atît pe studiul rețelei de circulație a orașului cuprins în schița de sistematizare a orașului, cît și pe unele principii stabilite prin consultări făcute cu C.S.C.A.S. (regim, înălțimi, respectarea unor monumente istorice și de arhitectură aflate pe teritoriul sistematizat). Esplanada principală — care unește piața Lenin cu piața situată în fața Casei armatei — are o formă de pîlnie din cauza necesității de a respecta actualele străzi care o conturează (str. Victoriei și str. Doamna Bălașa), precum și biserica monument istoric. Puncte dificile de

rezolvat le constituie zonele din fața clădirii Sfatului popular regional — situată dezaxat față de grădina publică actuală — precum și zona din jurul Teatrului de stat — care prin felul cum este amplasat, cu fațade masive (cea laterală chiar greoaie) la alinierea străzilor, creează servituți de netrecut. Considerăm pozitivă ideea de a crea un degajament de vedere în fața Școlii medii nr. 1 (situată pe str. Horia, Cloșca și Crișan în apropierea teatrului) aceasta fiind poate cea mai interesantă clădire, din punct de vedere arhitectonic, din orașul Pitești.

Studiul pentru zona centrală a orașului Rîmnicul Vîlcea este pornit pe baze mult mai libere, pentru că foarte puține clădiri existente merită să fie păstrate.

De aceea, la elaborarea acestui studiu s-au întocmit o serie de variante în care piața centrală a orașului a căpătat diverse amplasamente în raport cu magistralele de circulație: b-dul Tudor Vladimirescu și str. V. I. Lenin.

Varianta adoptată a fost acceptată și de organele locale, pe considerentul unei optime posibilități de aplicare pe teren (în funcție de etapizarea execuției). Desigur că dacă s-ar fi putut analiza acest studiu avînd la bază numai principiile urbanistice și efectul arhitectonic final, părerea noastră ar fi înclinat pentru varianta în care piața este amplasată la nord de b-dul Tudor Vladimirescu.

Traseul sinuos al străzii V. I. Lenin este proiectat ca atare din mai multe motive: axarea inițială pe podul de peste pîrăul Olănești, un punct obligat situat la intersecția cu str. I.C.Frimu, precum și posibilitatea de a se păstra — pe parcursul realizării în etape — actuala rețea de lucrări edilitare.

Arh. R. BERINDEI

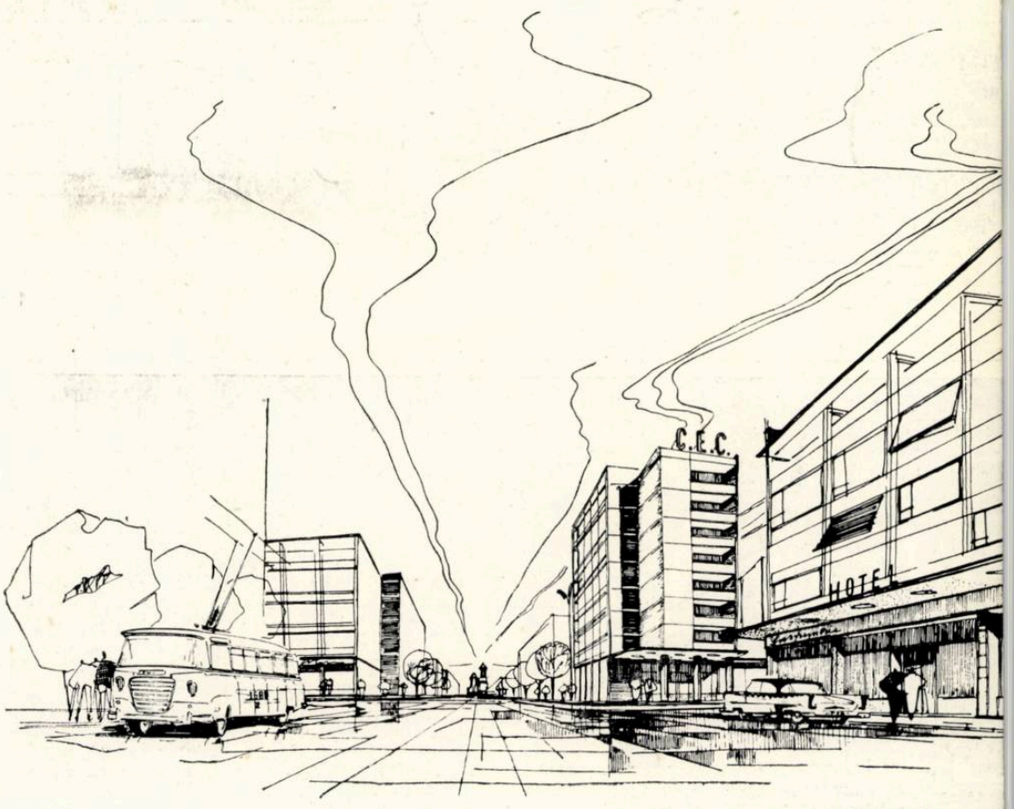

Perspectivă

Cvartalul de locuințe Leonte Filipescu — Vedere

1

SISTEMATIZAREA CENTRULUI ORAŞULUI PITEŞTI

Autor, arh. P. Pădureţu

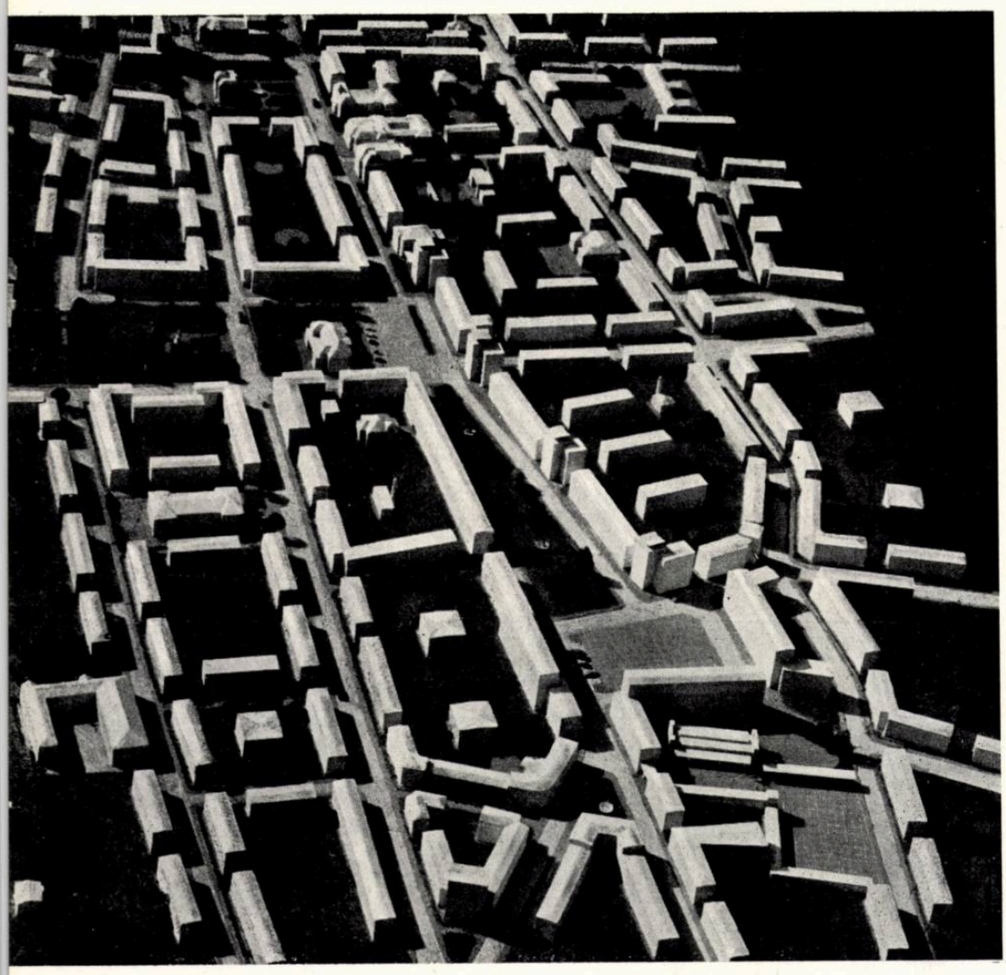

2

În cadrul sistematizării oraşului Piteşti s-a studiat porţiunea cuprinsă între Teatrul de stat şi piaţa Lenin, care constituie de fapt şi centrul comercial al oraşului. De-a lungul străzii Victoriei sînt situate o serie de construcţii dintre cele mai reprezentative ale oraşului, ca Teatrul de stat, sediul P.M.R., Palatul de cultură, Banca R.P.R., Poşta etc.

Frontul este împărţit în două de spaţiul verde situat în faţa Sfatului popular regional, căruia îi deschide o frumoasă perspectivă.

Porţiunea cuprinsă între str. Victoriei şi str. Doamna Bălaşa este prevăzută de asemenea a fi spaţiu verde; acest spaţiu continuă pînă în piaţa Lenin, unde se termină cu biserica Sf. Gheorghe — monument istoric — care participă la constituirea noului cadru al pieţei.

Construcţiile de pe acest centru vor avea p + 4 etaje, parterul fiind ocupat de magazine.

3

4

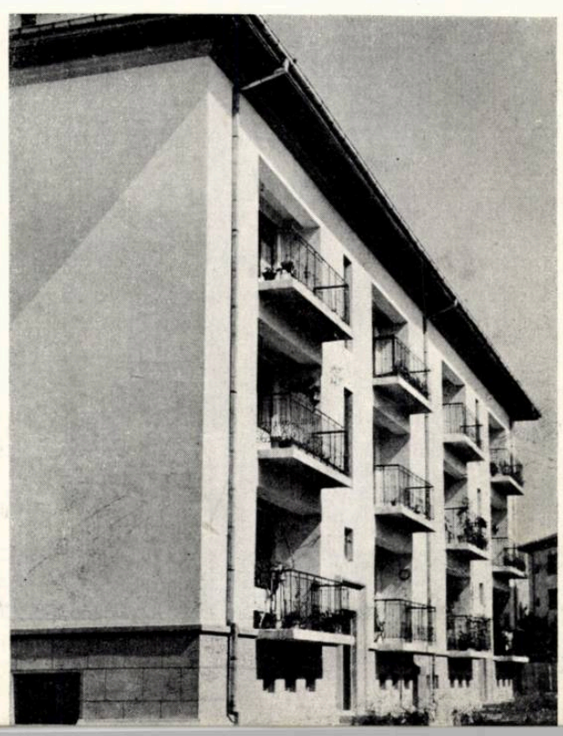

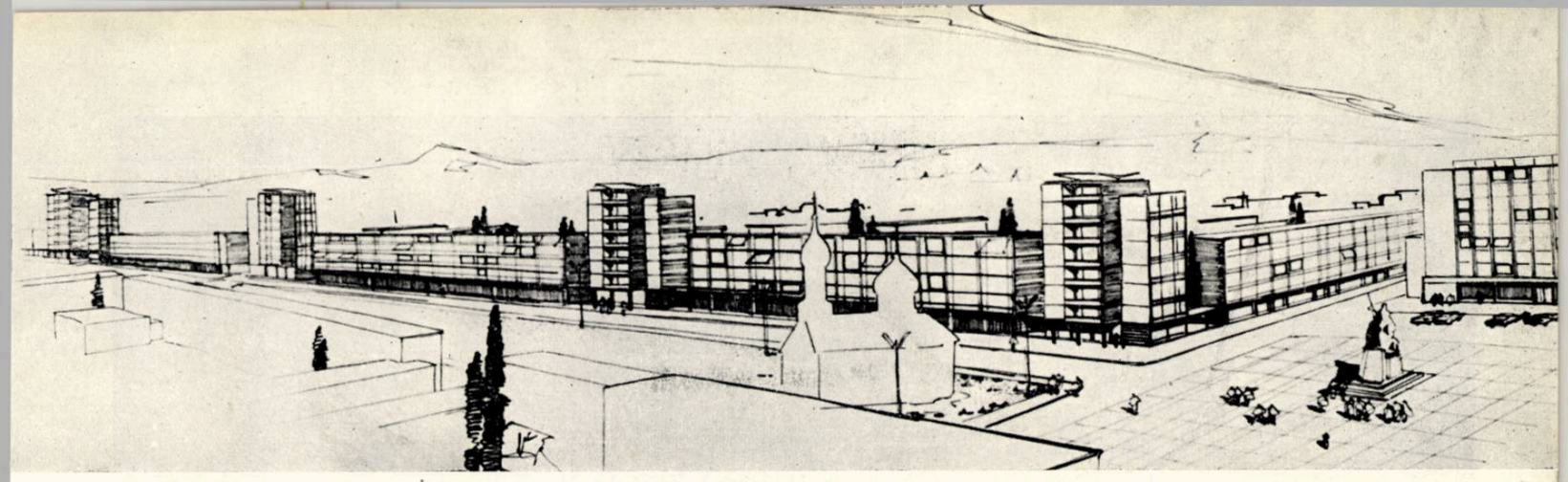

5

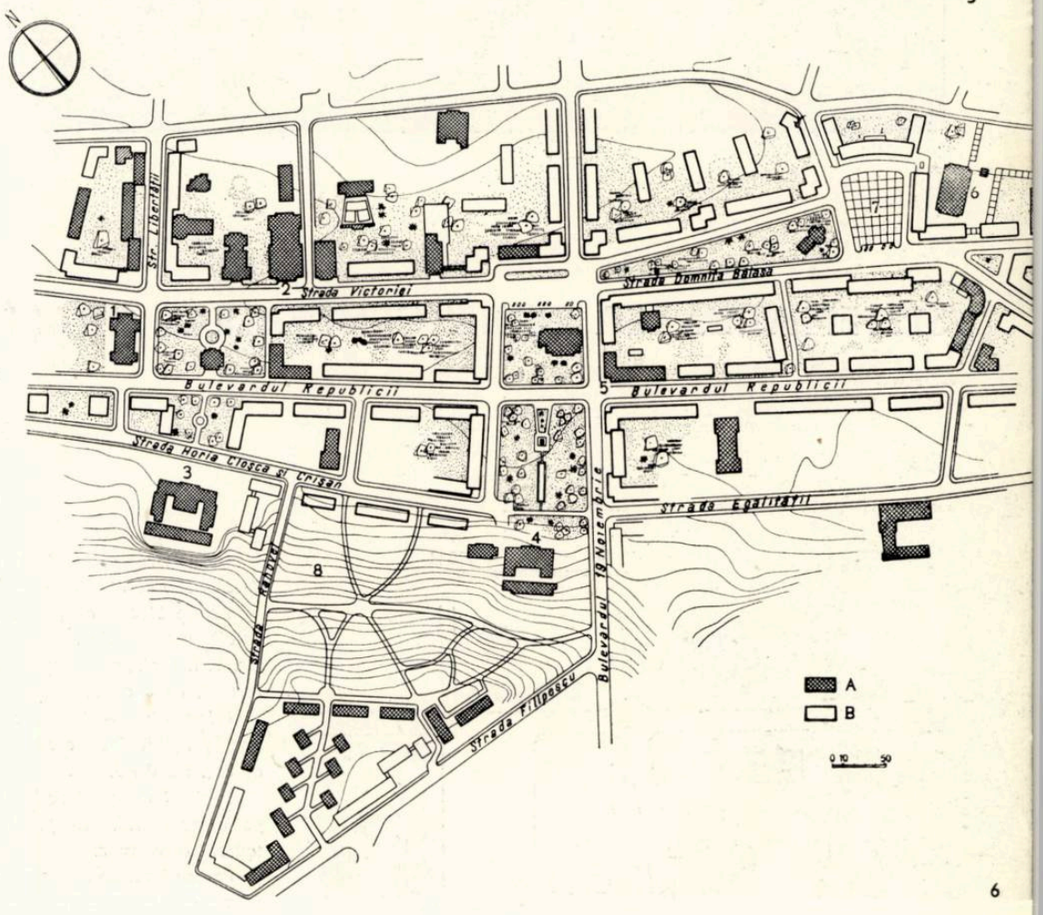

6

1 — Perspectivă
2 — Machetă
3 — Bloc de locuințe pe str. C. A. Rosetti
4 — Bloc de locuințe pe str. Libertății
5 — Perspectivă
6 — Plan de situație
1. Teatrul de stat — 2. Palatul culturii — 3. Școala medie nr. 1 — 4. Sfatul popular regional 5. P.T.T.R. — 6. Hala — 7. Piața V.I.Lenin — 8. Parc
A. Construcții existente — B. Construcții proiectate
7 — Bloc de locuințe pe str. Victoriei nr. 66-68
8 — Bloc de locuințe pe str. Unirii

7 8

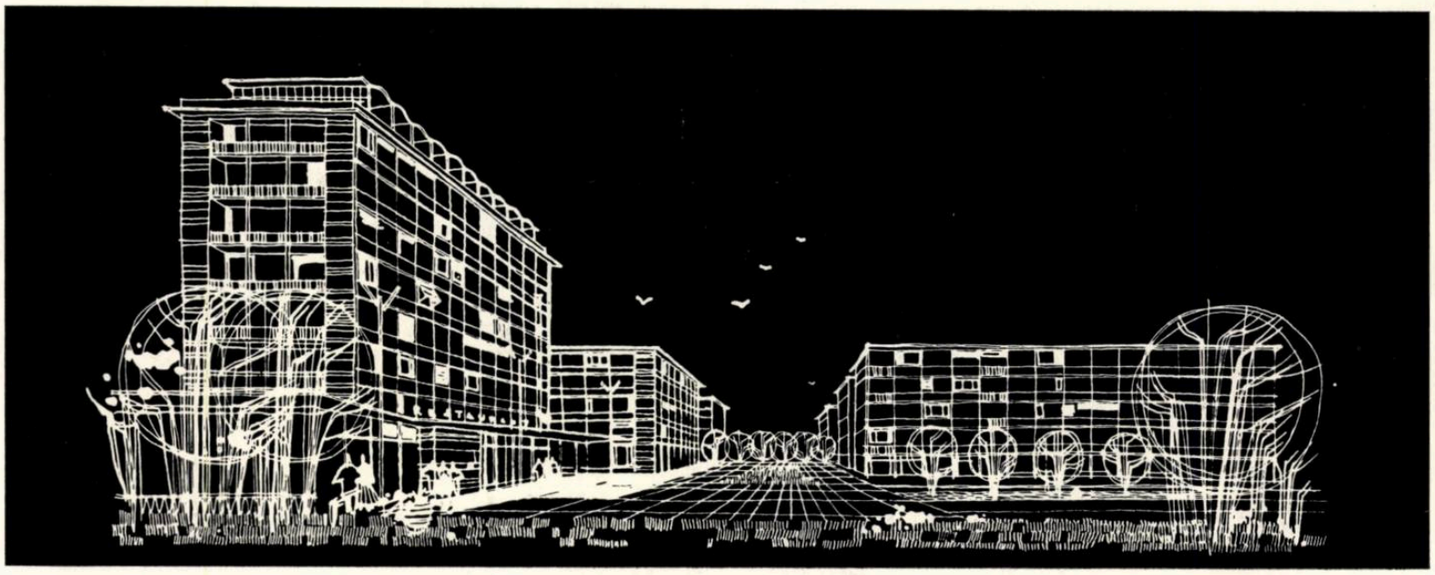

1

SISTEMATIZAREA ZONEI CENTRALE A ORAŞULUI RÎMNICUL VÎLCEA

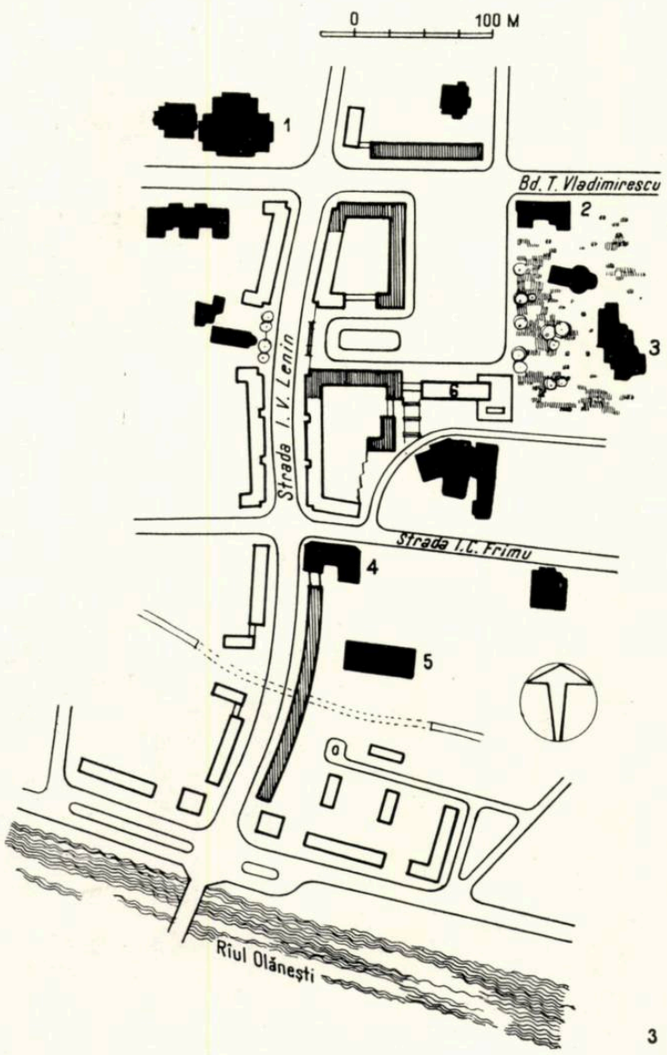

3

Dezvoltarea uzinei de sodă Govora a dus la necesitatea construirii unui număr de cca. 500 de apartamente în oraşul Rîmnicul Vîlcea.

Aceste blocuri au fost amplasate în centrul oraşului a cărui sistematizare de detaliu o prezentăm. Pe cele două artere importante, b-dul Tudor Vladimirescu şi str. V. I. Lenin, s-a dezvoltat centrul comercial al oraşului, creîndu-se şi o piaţă mai retrasă, ca o continuare a parcului Maxim Gorki.

Prima etapă — 1960 — cuprinde construirea a 300 de apartamente, în etapa finală fiind prevăzută construirea a 820 de apartamente şi a unor magazine în suprafaţă de cca. 6 000 m².

Regimul de construcţie este de p + 4 etaje, cu magazine la parter; în piaţă, pe latura sudică, este prevăzut un hotel cu p + 7 etaje, avînd la parter un restaurant către parc.

Pentru locuinţe s-au studiat cîteva tronsoane pe cadre de beton armat, din care prezentăm două dintre cele curente.

Realizarea uzinelor de sodă Govora la cîţiva kilometri distanţă de oraşul Rîmnicul Vîlcea a constituit factorul principal de reconstrucţie a oraşului.

Fondul de locuit nou din prima etapă (500 apartamente) reprezintă un volum apreciabil pentru oraş. Prin realizarea lui se creează posibilitatea schimbării aspectului oraşului şi în acest sens s-a hotărît aşezarea noilor blocuri chiar în centrul său.

Situaţia oraşului se prezintă analog cu cea din majoritatea oraşelor ţării noastre situată la sud şi la est de arcul carpatic. Oraşul s-a dezvoltat mai întîi sub formă de tîrg situat la joncţiunea celor două drumuri importante, cel de pe valea Oltului şi cel de la Piteşti, trecînd peste Dealul Negru. Din tîrg a devenit mai tîrziu oraş, datorită funcţiei administrative (capitală de judeţ) ce i s-a conferit către sfîrşitul secolului trecut.

Deşi a primit calitatea oficială de oraş, Rîmnicul Vîlcea a căpătat un aspect urban numai în zona centrului, în jurul joncţiunii celor două drumuri principale. Aci s-a dezvoltat zona comercială a oraşului, aci au fost aşezate, fără a se ţine seama de o ordine oarecare, edificiile lui administrative. Datorită acestei dezvoltări întîm-

2

1 — Perspectivă din piață
2 — Perspectiva străzii V. I. Lenin
3 — Plan de sistematizare
I. Palatul culturii — 2. P.T.T.R. — 3. Clădirea Sfatului popular — 4. Magazin central — 5. Hală — 6. Hotel-restaurant
Poșat — Construcții care se păstrează
Haşurat — Construcții care se execută în prima etapă
Conturat — Construcții proiectate
4 — Secțiune tip de locuință cu 5 apartamente la scară — Plan tronson de colț
5 — Secțiune tip de locuință cu 4 apartamente la scară — Plan tronson

plătoare, sarcina proiectanților a fost deosebit de grea. Peste dificultățile datorite acestei situații a clădirilor s-au suprapus cele generate de relieful, destul de accentuat, al zonei centrale.

Proiectanții au reușit, cu ajutorul forului central de avizare, să înlăture în mare măsură aceste dificultăți, elaborînd un proiect a cărui aplicare va duce la realizarea unui aspect corespunzător rolului pe care-l are orașul în dezvoltarea regiunii.

Soluția finală a fost obținută pe baza comparației unei serii de variante. Alegerea s-a făcut în primul rînd, pe criteriul de economicitate, alegîndu-se soluția care permitea realizarea primei etape cu minimum de demolări și utilizarea din plin a lucrărilor edilitare existente.

Compoziția se axează pe reconstrucția aproape totală a porțiunilor din drumurile principale din preajma joncțiunii lor. Profitînd de faptul că în partea lui de sud orașul este traversat de pîrâul Olănești, care creează o largă zonă liberă de-a lungul ambelor sale maluri, proiectanții propun crearea unui front de blocuri de-a lungul malului stîng. Acest front mărginește ansamblul spre sud. Accesul către centrul propriu-zis se face pe str. V. I. Lenin, menținută în mare măsură ca traseu și alinieri.

Soluția pieței centrale diferă oarecum de soluțiile clasice de creare a unor piețe la joncțiunea unor magistrale. În loc să se amenajeze piața utilizînd ca fronturi ale ei înseși fronturile, în continuare, ale străzilor ce se întîlnesc, se propune crearea unei piețe liniștite, legate direct cu una dintre artere și avînd legătura cu cealaltă arteră prin intermediul unei scurte esplanade. Relieful teritoriului a prilejuit în acest punct o rezolvare atrăgătoare, căci accesul din artera nord-sud la această esplanadă se face prin intermediul unor trepte. În acest fel se evită o circulație vehiculară intensă și se prilejuiește formarea unui centru comercial ferit de acest fel de circulație.

Piața propriu-zisă are dimensiuni potrivite mărimii orașului și prin alăturarea ei la spațiul plantat existent în acest punct, proiectanții au reușit să păstreze caracterul specific al orașului.

Prin propunerea de sistematizare, proiectanții au reușit să rezolve și problema dificilă a armonizării clădirilor noi cu cele existente ce se vor păstra. Volumul supărător al Palatului de cultură a fost scos din compoziție, iar menținerea Poștei și a Sfatului popular în spațiul plantat existent este în armonie cu scopul de a se menține caracterul specific de care am amintit.

O critică ce se poate aduce proiectului este cea privitoare la greutățile de realizare ce se vor ivi datorită necesităților de demolare a unui fond de construcții care, deși lipsit de valoare din punctul de vedere al calității, conține un spațiu locativ destul de însemnat. Aceste greutăți vor trebui înlăturate printr-o grijă deosebită în programarea etapelor de realizare.

Arh. T. EVOLCEANU

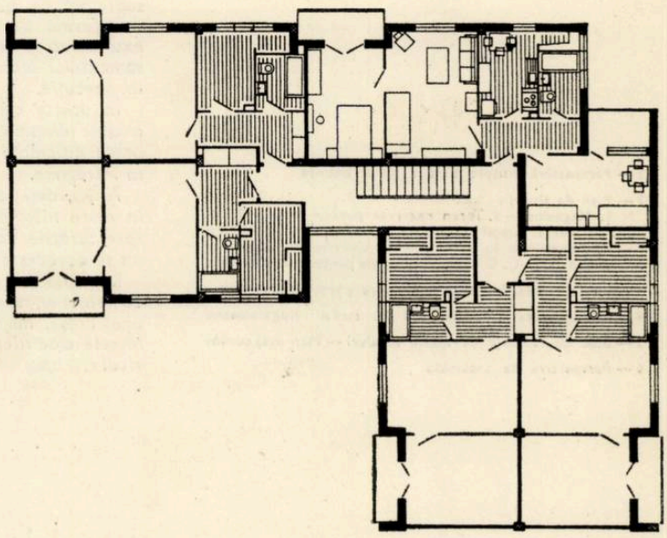

4

5

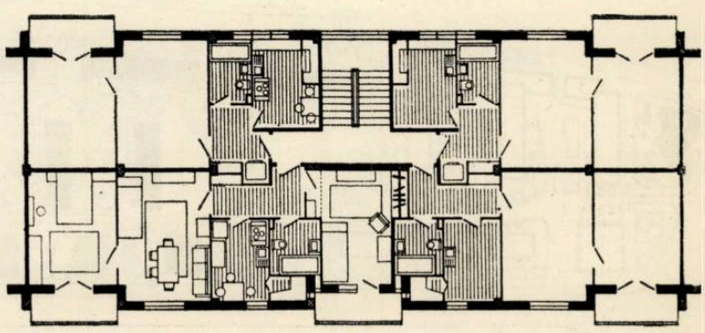

0 1 5

CVARTALUL «23 AUGUST» DIN ORADEA

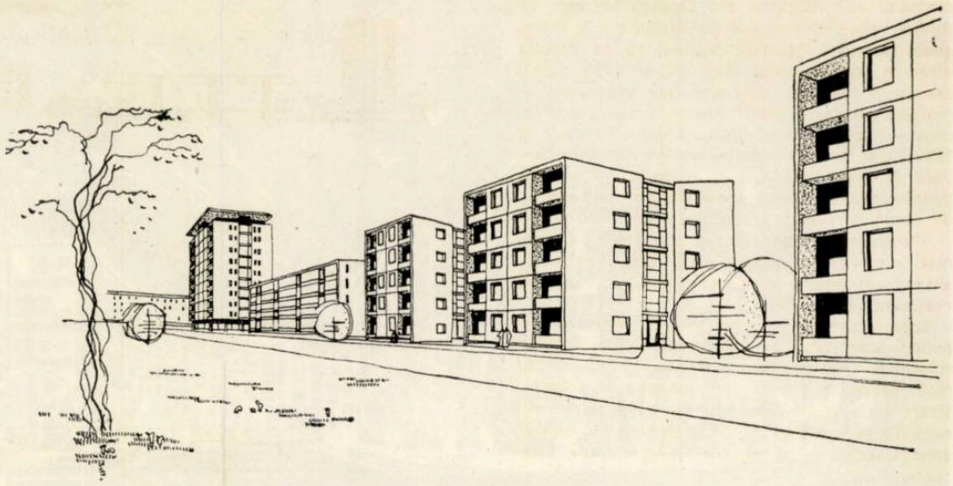

1

Autor, arh. M. Stancu
Coautori, arhitecții I. Regman, Pompilica Roșca, G. Georgescu
Colaboratori, inginerii N. Fîntînă, A. Stamatiu, A. Bako, I. Zavodski, subinginer T. Ilea

1 — Perspectivă dinspre parc a părții extinse

2 — Plan de situație
1. Magazine — 2. Teren rezervat pentru creșă — 3. Teren afectat pieței comerciale — 4. Parcul «23 August» A. Construcții în execuție — B. Construcții noi pentru extindere — C. Construcții propuse pentru etapa viitoare

3 — Desfășurarea frontului nord, spre parcul «23 August»

4 — Desfășurarea frontului sud al străzii Kogălniceanu

5 — Bloc de locuințe cu multe niveluri — Plan etaj curent

6 — Perspectivă de ansamblu

Pe terenul ocupat de piața comercială a orașului, teren cu amplasament central în suprafață de 3,2 ha, s-a propus inițial construirea unui ansamblu de blocuri de locuințe care trebuia să dezafecteze numai jumătate din suprafața terenului considerat; piața comercială urma să continue a funcționa pe jumătatea de est a terenului. Proiectul inițial a fost prezentat în nr. 3/1959 al revistei.

Recent s-a ajuns la concluzia că ar fi necesară și posibilă dezafectarea întregului teren, piața comercială deplasîndu-se pe un teren disponibil învecinat.

Faza inițială fiind în execuție aproape în întregime, studiul pentru un cvartal lărgit, pe întreaga suprafață de 3,2 ha, nu putea fi abordat decît sub formă de extindere a cvartalului inițial; extinderea devine posibilă prin modificarea amplasamentului blocului nr. 5, care nu a intrat încă în execuție.

În aceste condiții, de abordare fragmentată a unui ansamblu unic, au apărut la proiectare unele dificultăți care nu au putut fi înlăturate în întregime.

Astfel, deși soluția urbanistică propusă asigură în mare măsură unitatea fronturilor cvartalului spre străzile limitrofe, totuși, ca masă, soluția nu se dovedește a fi în întregime unitară.

Spațiul liber realizat în centrul geometric al compoziției, spațiu care ulterior va fi afectat unei creșe, nu a putut fi încadrat armonios. Masele clădirilor, organizate pe fronturile exterioare, apar întîmplătoare dinspre interior.

Complexul inițial de blocuri, în construcție, se dovedește a avea defectul unei densități prea mari, ca rezultat al unei tendințe greșite de a utiliza la maximum terenul care, datorită amplasamentului său, asigură condiții optime pentru canalizare, electrificare și termoficare.

Blocul turn (s + p + 11 etaje) propus a se executa la extremitatea de N-E a cvartalului va contribui la realizarea unei echilibrări a maselor în cele două faze ale ansamblului. Blocul turn, prin amplasamentul său, va fi cap de perspectivă pentru șoseaua internațională Budapesta-București, în punctul în care această șosea, trecînd peste Criș, își schimbă direcția de la N spre E.

Pentru extinderea cvartalului nu s-a putut menține nici unitatea secțiunilor folosite pentru construcțiile cu p + 4 etaje, întrucît secțiunile folosite inițial pentru blocurile liniare cu coridor exterior sînt considerate actualmente necorespunzătoare funcțional.

Această lipsă de unitate structurală, impusă de împrejurările sus-amintite, a creat dificultăți urbanistice, îngreunînd totodată munca constructorului.

Secțiunile ce se propun pentru blocurile 7 a, 7 b, 7 c și 8 sînt secțiuni cu 3 apartamente la scară, adaptate după proiectele directive.

Pentru studiul blocului turn (blocul nr. 9) s-au folosit proiectele elaborate de I.S.C.A.S. pentru construcții similare la București și Galați. Blocul este dotat cu lift și o a doua scară pentru evacuare, cerută de normativul P.C.I.

Apartamentele întregului cvartal au fost studiate conform ultimelor directive pe anul 1960.

În extremitatea de S-E a cvartalului, spre viitoarea piață comercială, se propune un front de unități comerciale numai parter. Magazinele se extind și la parterul blocului 7 c și la al blocului turn.

Numărul total de apartamente care vor fi realizate în cvartalul extins este de 549 (65% cu 2 camere, 25% cu 3 camere, 10% cu o cameră). Capacitatea maximă a cvartalului este de aproximativ 2 200 de locatari.

Valoarea totală a investiției este de 14,2 milioane lei pentru prima fază și aproximativ 11,6 milioane lei pentru extindere.

Termoficarea acestui cvartal constituie o fază incipientă a termoficării orașului Oradea. Pentru această zonă a orașului, agentul primar încălzitor este furnizat de uzina electrică sub formă de abur supraîncălzit. Întregul cvartal va avea trei posturi de transformare a căldurii, în care se obține apă caldă pentru scopuri menajere și pentru încălzirea centrală. Corpurile de încălzire care se vor experimenta în acest cvartal vor fi plăci radiante de beton montate sub ferestre, realizîndu-se astfel importante economii de fontă. În ansamblu, sistemul de încălzire studiat se dovedește rațional și economic.

În prezent, sarcina oe proiectare a primit avizul C.S.C.A.S., potrivit căruia numărul nivelurilor blocului turn se va reduce la p+8 etaje.

Arh. M. STANCU

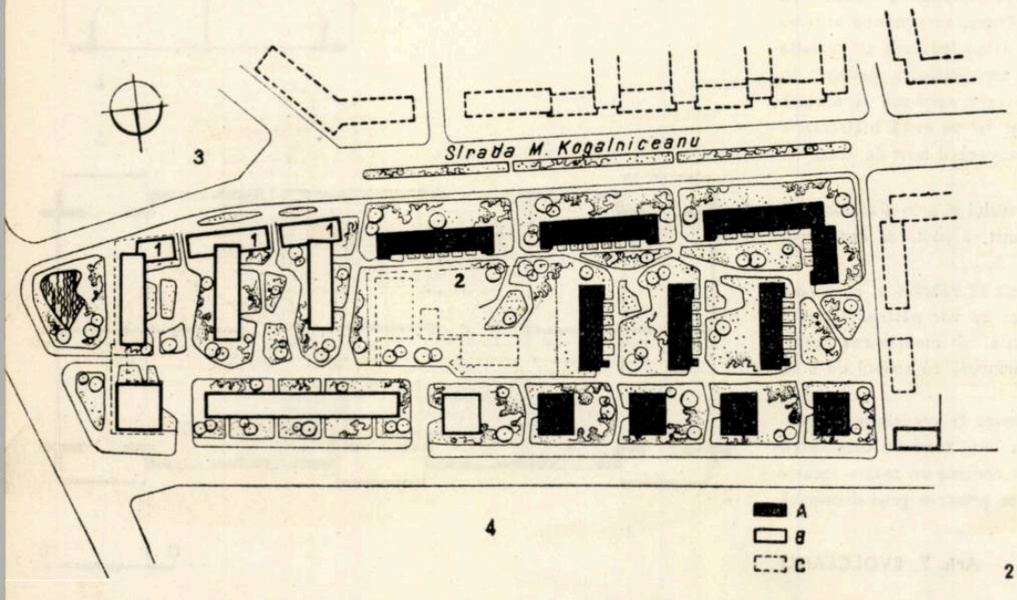

2

Din expunerea autorilor proiectului pentru cvartalul «23 August» din Oradea reținem că soluția urbanistică «nu se dovedește a fi în întregime unitară», datorită faptului că ea rezultă dintr-un studiu inițial întocmit în 1959 numai pentru o jumătate din suprafața cvartalului — cealaltă jumătate fiind rezervată pieței comerciale — întregit cu al doilea studiu întocmit în 1960 «sub formă de extindere a cvartalului inițial» în urma afectării și a restului de teren pentru locuințe, piața comercială mutîndu-se pe un teren învecinat, disponibil.

Abordarea în acest fel a problemelor de sistematizare — chiar atunci cînd este vorba de ansambluri mici — nu putea să înregistreze decît rezultate criticabile.

Această abordare a problemei de sistematizare pentru acest cvartal se datorește mai întîi lipsei schiței de sistematizare a orașului și în al doilea rînd faptului că în detaliul respectiv de sistematizare s-a luat în considerare o suprafață prea mică din teritoriul orașului, anume numai terenul afectat scopului, cu străzile și vecinătățile adiacente.

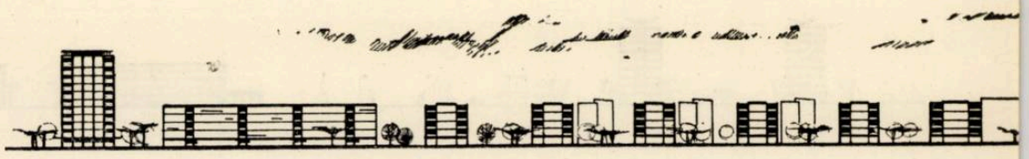

3

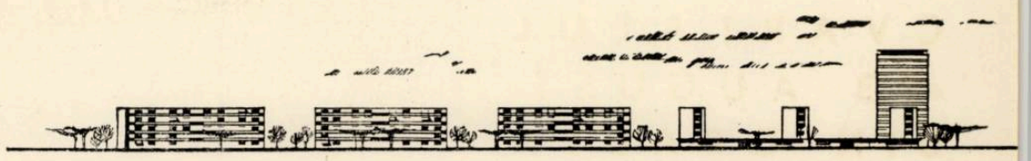

4

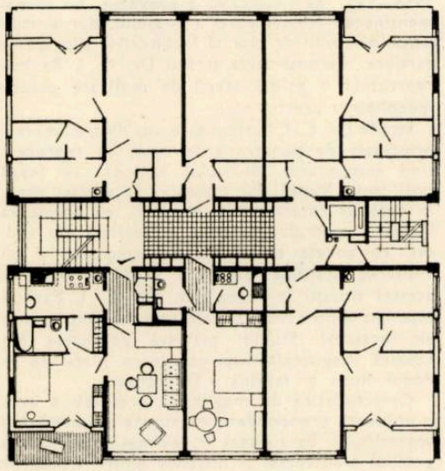

5

În cazul de față, socotim că trebuia ca studiul detaliului de sistematizare să ia de la început în considerare cel puțin întreaga suprafață a terenului de 3,2 ha, chiar dacă într-o primă etapă nu se afecta pentru locuințe decît jumătate din teren. Dacă s-ar fi avut o privire mai largă, prin acest studiu s-ar fi sugerat nevoia și posibilitatea de a se muta piața comercială pe un alt teren, concluzie la care s-a ajuns ulterior.

O primă concluzie care se poate trage și pe care o considerăm valabilă și pentru alte cazuri este aceea că la întocmirea detaliilor de sistematizare pentru unele porțiuni din oraș trebuie să avem în vedere o perspectivă mai lungă; în nici un caz nu trebuie să ne rezumăm la stricta rezolvare a unui program limitat fie de fondurile alocate pentru anul respectiv, fie de suprafața terenului afectat, acest mod de rezolvare fiind admis numai la cazurile de « plombări » pe străzile principale cu clădiri existente valoroase și cu un regim bine conturat.

Desigur, este normal și convenabil din punct de vedere economic ca pentru noile locuințe necesare unui oraș să avem în vedere și să folosim, în primul rînd, terenurile libere centrale pentru considerentele știute (existența lucrărilor edilitare, închegarea fronturilor de străzi etc.). Dar în acestă acțiune, cînd este vorba de terenuri mai cuprinzătoare, în care urmează să stabilim un regim nou de construcție, trebuie să ținem seama de încadrarea lui în ansamblul existent, dacă aceasta contează, sau de consecințele viitoare ale acestui început de realizare, de măsura în care el va trebui continuat — atunci cînd fondul existent de clădiri cu uzură pronunțată va fi înlocuit cu timpul — precum și de nevoile proprii de dotări social-culturale și comerciale, din care unele ar putea deservi și locuințele existente în zona învecinată.

Din prezentare lipsește o analiză a modului în care se încadrează acest cvartal în ansamblul înconjurător și a consecințelor pe care le va avea acest ansamblu în curs de realizare pentru viitoarele construcții din această parte a orașului (densități, înălțimi, dotări etc.).

Trecînd la analiza soluției urbanistice — limitată la cvartalul considerat — putem face cîteva constatări.

În primul rînd, cele 549 de apartamente prevăzute cu o capacitate maximă de 2 200 de locuitori dau o densitate netă de 687 de locuitori la hectar, ceea ce este prea mult, dacă ținem seama că asemenea densități rezultă în cazurile cînd recurgem la înălțimi de cel puțin 8 caturi; or, cu excepția blocului turn care are 9 caturi, restul blocurilor au 5 caturi. Aceasta înseamnă că procentul de folosire a terenului pentru construcții este excesiv.

În al doilea rînd, rezervarea în interiorul cvartalului a unui teren pentru o creșă corespunzătoare unei capacități de 100 de copii o considerăm rațională din punct de vedere economic și al nevoilor de deservire pe o rază mai mare (nevoile cvartalului fiind numai pentru cca. 40 de copii); prin această prevedere s-au redus însă spațiile de recreație și de joc pentru copii.

Din punct de vedere plastic, cu toate dificultățile ivite în rezolvarea urbanistică a ansamblului și în armonizarea volumelor construite în 1959 cu cele proiectate pe 1960, avînd secțiuni diferite, proiectantul a reușit în bună măsură să înfățișeze în cadrul proiectului fronturi valabile de clădiri către toate străzile.

Arh. P. H. IONESCU

6

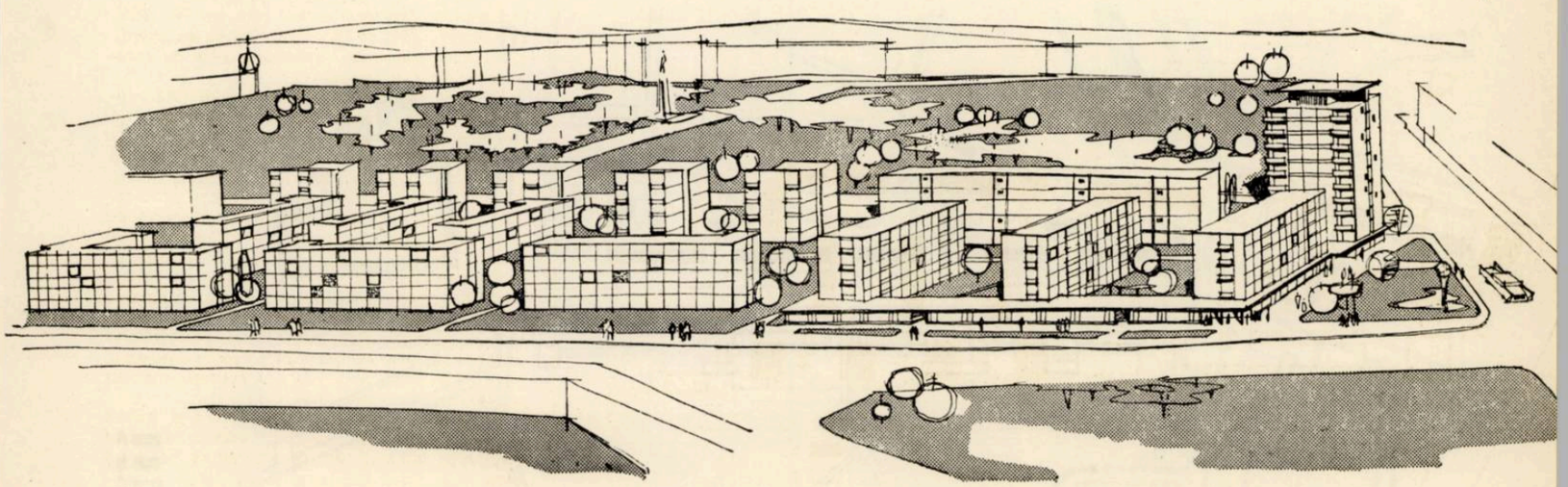

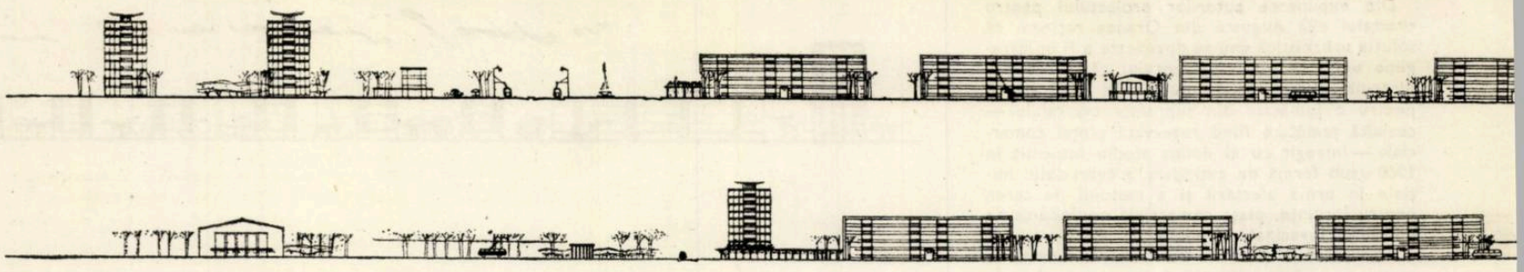

SISTEMATIZAREA STRĂZII DR. C. I. PARHON — IAŞI

Autor, arh. Mihai Lupu

Cvartalul Dr. C.I.Parhon este situat în partea de sud-est a oraşului Iaşi, unde s-a prevăzut construirea unui număr de 350 de apartamente în blocuri.

Cvartalul este actualmente slab construit, cu locuinţe vechi şi în parte insalubre. În partea de est a teritoriului se află o zonă industrială puternic reprezentată prin fabrica de textile, fabrica de mobilă şi altele. Amplasamentul blocurilor a urmărit închiderea pieţei Podul Roşu şi crearea unui front pe str. Dr. C. I. Parhon.

Blocurile sînt p + 4 etaje, din panouri mari prefabricate, cu 20—40—60 de apartamente.

Energia termică pentru întreg complexul este asigurată de o centrală de cvartal.

Propunerea de a se abandona partea din oraşul Iaşi situată în lunca Bahluiului, făcută în prima schiţă de sistematizare a oraşului elaborată în 1954 de ISPROR, a fost respinsă de forurile de avizare ca neraţională. În consecinţă, al doilea studiu de sistematizare întocmit în 1956—1957 de I.C.S.O.R. a prevăzut, nu numai menţinerea acestei părţi a oraşului, dar şi ridicarea nivelului de trai al locuitorilor din aceste cartiere. Reconstrucţia străzii Dr. C. I. Parhon reprezintă o primă etapă de realizare pentru îndeplinirea acestui scop.

Strada Dr. C. I. Parhon este una dintre arterele principale de penetraţie în oraş, ea reprezentînd continuarea drumului naţional ce leagă Iaşii, prin Vaslui, cu capitala. În acelaşi timp, în reţeaua interioară a oraşului, ea formează legătura centrului cu zona industrială din sud-est, cu zonele exterioare de agrement şi cu viitoarea staţiune balneară Bucium. Datorită acestei situaţii în reţea, str. Dr. C. I. Parhon este una dintre magistralele cele mai importante ale oraşului. Studiul priveşte porţiunea din această magistrală cuprinsă între piaţa de la Podul Roşu şi fabrica «Ţesătura».

Caracteristica de magistrală a străzii a avut o influenţă preponderentă asupra sistematizării ansamblului. Ea a dictat în cea mai mare măsură profilul transversal şi distanţa dintre fronturile sau alinierile clădirilor riverane. Pentru profilul transversal s-au propus trei benzi carosabile, din care una centrală pentru circulaţia de tranzit şi viteză, şi două laterale pentru deservirea locală.

A doua caracteristică, de data aceasta a terenului, a influenţat la rîndul ei ideea de sistematizare. Este vorba de faptul că terenul respectiv este aproape plan şi aproape orizontal.

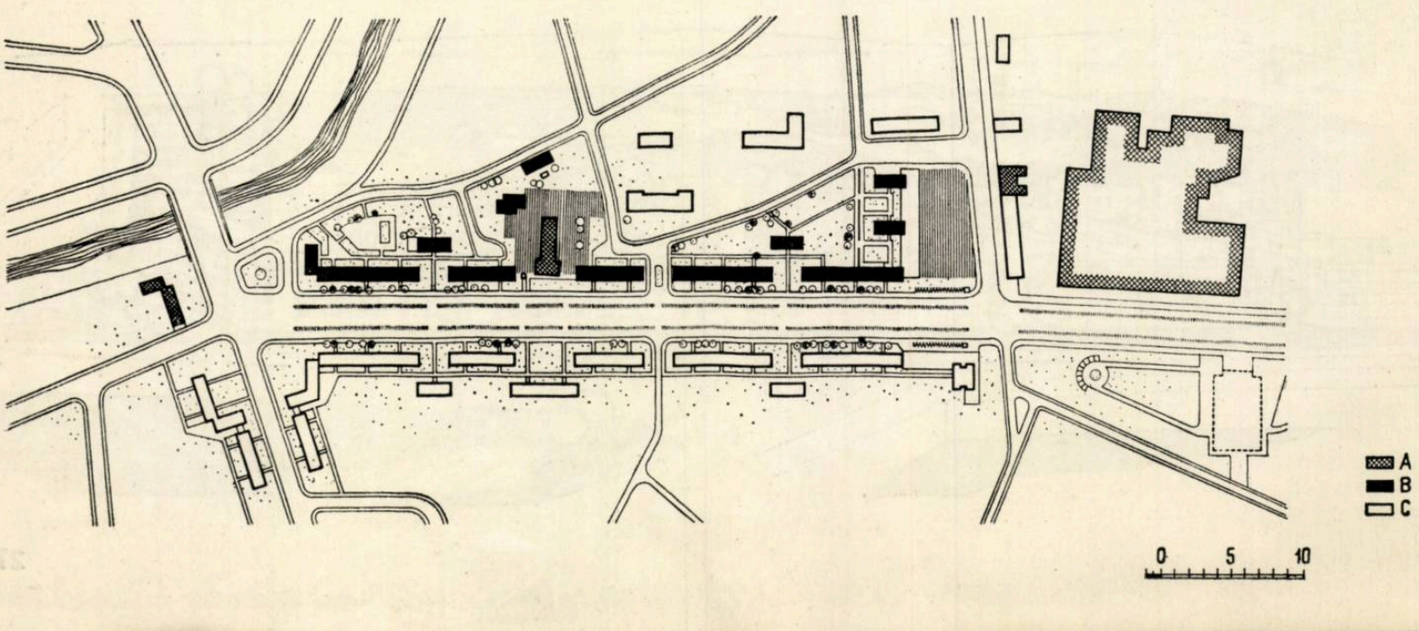

1

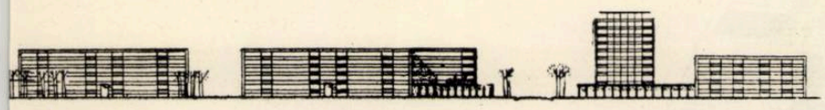

2

1 — Desfășurarea laturii de nord a străzii Dr. C. I. Parhon

2 — Desfășurarea laturii de sud a străzii Dr. C. I. Parhon

3 — Plan de sistematizare
A. Construcții care se păstrează — *B.* Construcții în etapele I și II — *C.* Construcții în etape următoare

4 — Locuințe pe strada Dr. C. I. Parhon din Iași — Tronson tip

5 — Perspectivă de ansamblu

Această caracteristică favorabilă utilizării mijloacelor de ridicare mecanice a dictat soluția de construcție a blocurilor după cea mai înaintată metodă de industrializare, aceea a panourilor mari. Alegerea acestei soluții constructive a determinat pînă la urmă așezarea blocurilor. Pentru o desfășurare economică a liniilor macaralelor, aceste blocuri au fost așezate paralel cu alinierea străzii, iar pentru crearea unei zone de izolare a locuințelor de la stradă s-a creat între trotoarul străzii și clădiri o zonă verde de cca. 10 m lățime.

Blocurile riverane magistralei au aceeași lungime și cuprind cîte 60 de apartamente. Așezarea lor rigid simetrică față de axa străzii, cu o variație a intervalelor simetrică față de o axă transversală, este într-o măsură oarecare justificată de caracteristica acestei porțiuni din magistrala care face legătură între două piețe avînd caracter diferit. Desfășurarea ei pe o lungime de cca. 500 m poate duce însă la un aspect de monotonie nedorit. Acest aspect nu va putea fi evitat decît prin tratarea diferită a plantațiilor din lungul străzii și printr-un studiu atent al tratării coloristice a fațadelor. Orientarea blocurilor, deși nu lipsește camerele total de lumina solară, nu este optimă, o fațadă fiind spre nord-est, în bătaia crivățului, iar alta spre sud-vest, toridă în lunile de vară.

Unele deficiențe ale compoziției ansamblului se observă și în felul în care a fost soluționată piața de la Podul Roșu care reprezintă, în rețeaua de străzi a orașului, un nod foarte important de circulație. În acest punct se întîlnesc o serie de magistrale principale: str. Dr. C. I. Parhon, al cărei rol a fost arătat mai înainte, str. Suzana Pîrvulescu, care leagă orașul cu Bîrnova și reprezintă a doua legătură cu Vasluiul, drumul dinspre vest și străzile 7 Noiembrie și Mareșal Malinovski care leagă cartierul din lunca Bahluiului cu centrul orașului.

Tratarea plastică a unui asemenea nod de circulație este în toate cazurile dificilă. Aci intervine contradicția dintre cerințele de închidere a spațiului — legate de noțiunea de piață — și cerințele de vizibilitate întinsă, legate de o bună rezolvare a circulației. Propunerea făcută de proiectant urmărește să răspundă ambelor necesități. Prin aceasta ajunge la o soluție cu caracter hibrid, un fel de lățire a magistralei principale în punctul de întretăiere. Lipsa unui caracter hotărît în înfățișarea pieței este agravată de existența în acest punct a unei clădiri noi așezate paralel cu alinierea străzii Suzana Pîrvulescu, ale cărei proporții nu pot susține pasul cu amploarea compoziției din lungul străzii Dr. C. I. Parhon. Este deci necesară reluarea studiului acestei piețe, urmărindu-se obținerea unui caracter mai hotărît în înfățișarea ei.

În celălalt capăt al tronsonului de magistrală, în dreptul fabricii « Țesătura », proiectantul a reușit o soluționare mai satisfăcătoare în urmărirea punctării magistralei pentru evitarea aspectului de rigiditate și monotonie inerent soluției generale alese.

În concluzie, considerăm că prin aplicarea corectivelor propuse mai înainte, realizarea primului tronson din str. Dr. C. I. Parhon va forma una dintre realizările urbanistice cu care se va putea mîndri orașul Iași.

Arh. T. EVOLCEANU

4

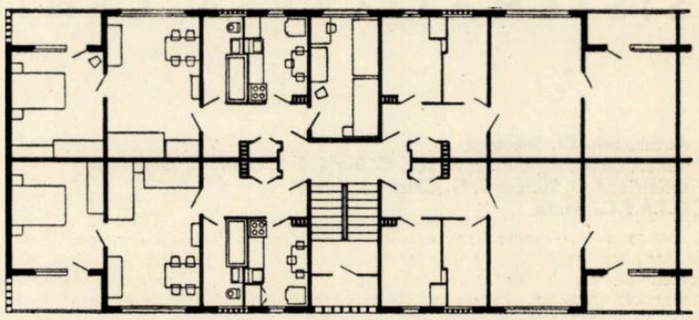

0 4

5

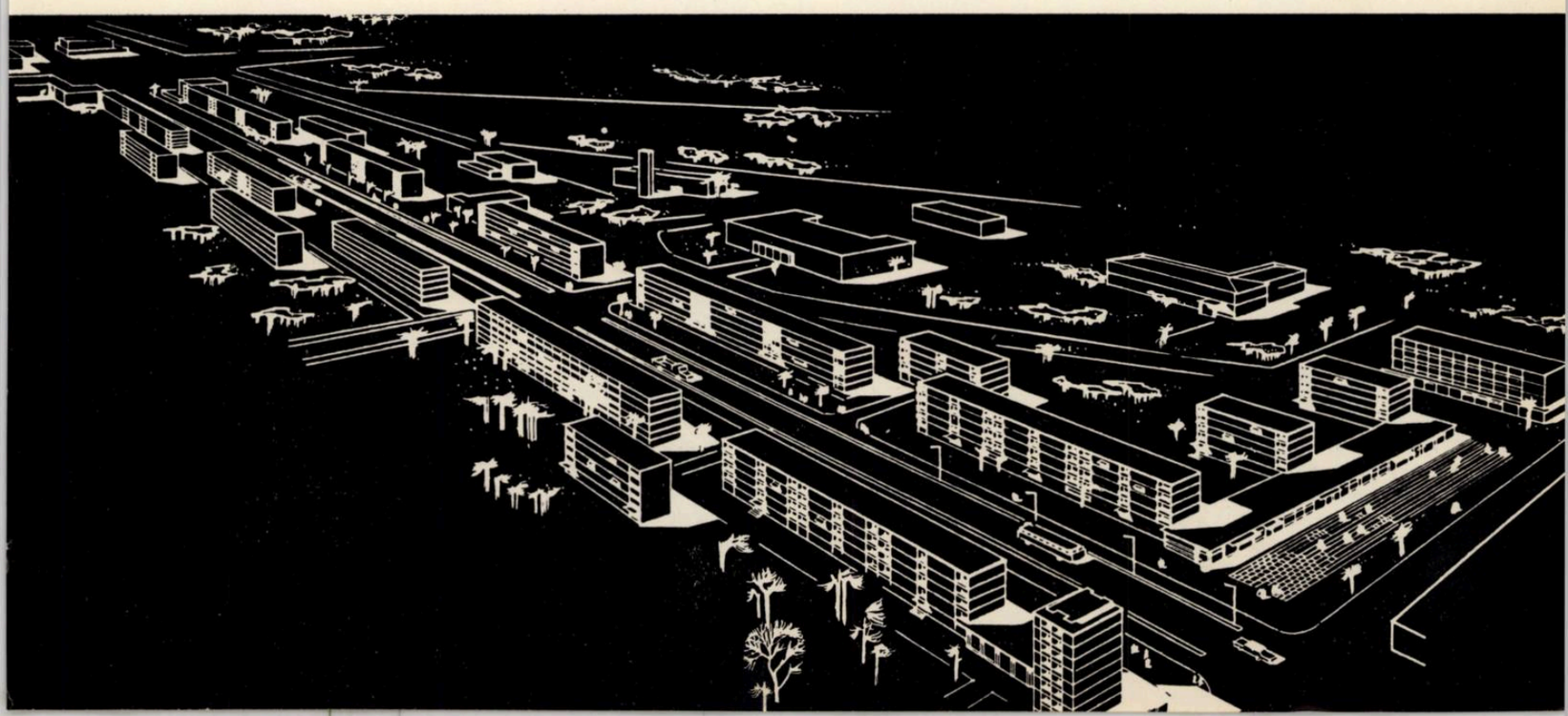

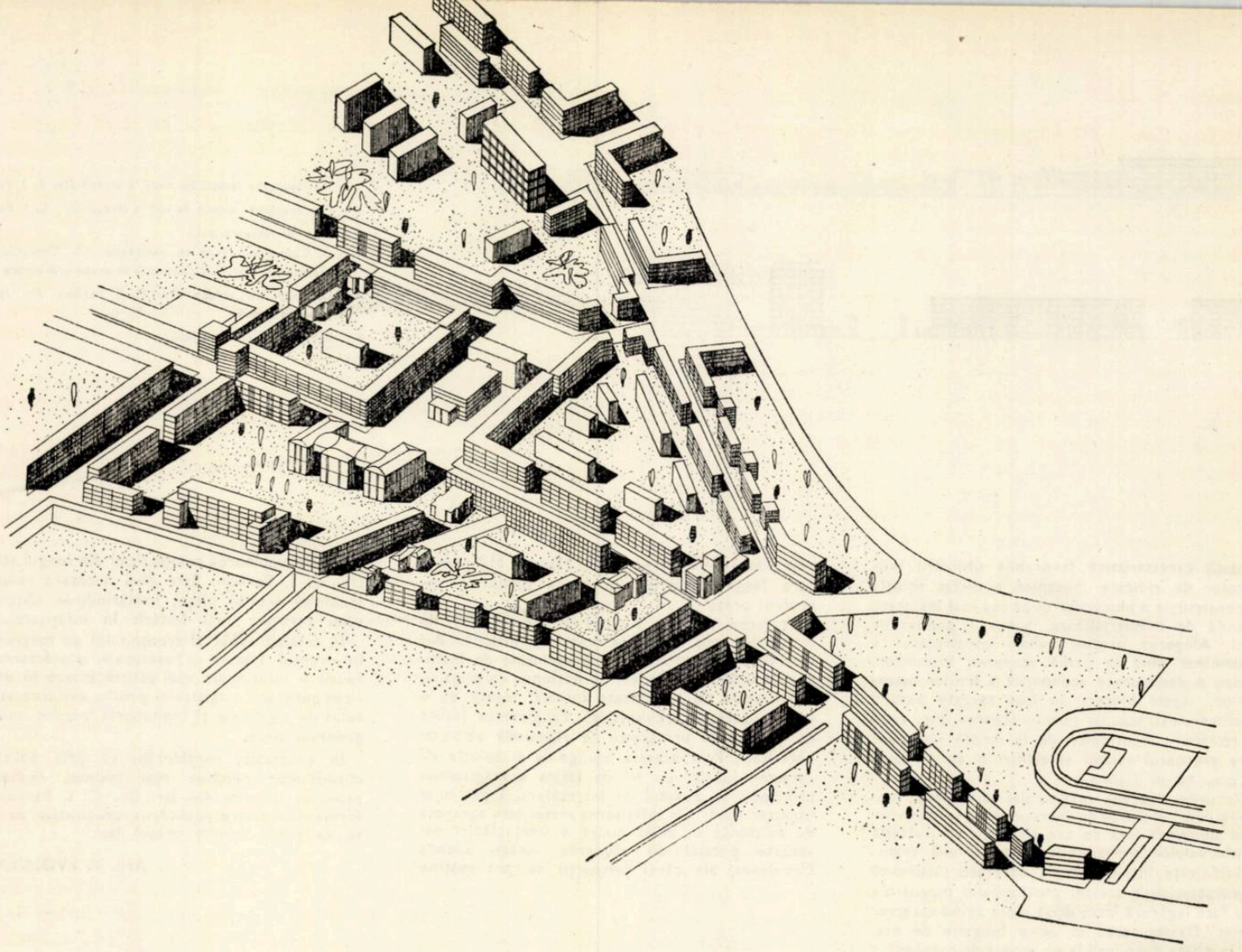

1

SISTEMATIZAREA CENTRULUI ORAŞULUI BACĂU

Autor, arh. Cl. Stănescu
Colaboratori, inginerii I. Neagu, C. Burlă, I. Nicolau, C. Grünzeit; tehnicienii D. Stoicescu, G. Chirea, I. Vulcan
D.S.A.P.C. Bacău

Anul 1959 a însemnat în activitatea I.R.P. Bacău un an de o însemnătate deosebită, atît în realizarile de pe teren, cît şi în ceea ce priveşte pregătirea documentaţiei de proiectare pentru investiţiile din anul 1960.

Spre deosebire de anul 1958, anul 1959 se caracterizează în principiu prin pregătirea detaliilor de sistematizare necesare investiţiilor din 1960.

Principalul obiectiv care a format obiectul unei atenţii deosebite, atît a Comitetului regional P.M.R. Bacău şi a Comitetului executiv al Sfatului popular regional, cît şi a forurilor centrale de avizare, a fost «Sistematizarea centrului oraşului Bacău».

Modul de a concepe sistematizarea centrului, crearea pieţelor principale (de mitinguri şi a Teatrului de stat), a esplanadei, gabaritul străzilor, precum şi întreaga concepţie de perspectivă pe care o impune sistematizarea unui oraş care este centrul unei regiuni industriale în plină dezvoltare au constituit obiectul unor continue frămîntări şi discuţii critice, atît în interiorul, cît şi în exteriorul institutului.

În rezolvarea problemelor de sistematizare a centrului oraşului Bacău munca arhitecţilor şi tehnicienilor din Institutul de proiectare a fost susţinută şi îndrumată în mod activ de toţi factorii locali de partid şi de stat.

Trebuie arătat că în evoluţia ideilor de sistematizare a centrului, proiectanţii au pornit iniţial în mod greşit, lipsindu-le experienţa necesară în sistematizarea şi reconstrucţia oraşelor mari.

Astfel, optica de cuprindere a problemelor era restrînsă şi limitată la stîngace rezolvări de pieţe şi noduri de circulaţie, care nu izbuteau să formeze un ansamblu armonios. Tentaţia de a părăsi axa existentă (str. N. Bălcescu—Mărăşeşti) şi de a deschide o nouă arteră nord-sud cu o piaţă de mitinguri aşezată la intersecţia a două artere de circulaţie (artera nord-sud Bucureşti—Roman şi est-vest, str. I.V. Stalin — str. Aurel Marcus) a dus la una dintre soluţiile prin care s-a trecut, dar care nu a fost avizată.

Paralel cu studiile întocmite de ISCAS pentru «Schiţa de sistematizare a oraşului Bacău», precum şi ajutorului foarte susţinut pe care l-a acordat colectivul de urbanism de la C.S.C.A.S., s-a ajuns la o soluţie de sistematizare acceptabilă, care a fost avizată.

Sistematizarea centrului oraşului Bacău s-a impus ca o necesitate, pentru a se putea trece la reconstrucţia sa pe suprafaţă mare.

Oraşul Bacău are în prezent o populaţie de cca. 60 000 de locuitori, prevăzîndu-se o creştere a populaţiei de 80 000—100 000 de locuitori.

Alegerea clădirilor care să fie menţinute în cadrul sistematizării nu a constituit o problemă prea grea, dată fiind starea avansată de uzură şi insalubritate a majorităţii fondului clădit existent. Astfel, s-a propus spre a fi păstrate următoarele clădiri: Sfatul popular regional, oficiul P.T.T.R., magazinul universal, hotelul «Bistriţa», monumentele istorice şi cîteva case mai bune, parter şi etaj, pe str. Ada Marinescu şi Războieni.

Prin construirea de blocuri cu mai multe niveluri — s + p + 4 etaje — se propune o densitate ridicată (între 350 şi 450 loc./ha), fapt care a determinat ca fondul existent ce se demolează să constituie cca. 10% din fondul nou-construit. De fapt, acţiunea de reconstrucţie a centrului constituie în acelaşi timp o acţiune de asanare şi salubrizare a oraşului, care se impune.

Teritoriul afectat sistematizării propriu-zise a zonei centrale se întinde pe o suprafaţă de cca. 80 ha.

Pe acest teritoriu s-a prevăzut a se realiza următoarele obiective: cca. 5 000 apartamente în blocuri cu p + 3 şi p + 4 etaje, avînd magazine la parterul blocurilor de pe arterele importante, Sfatul popular al oraşului, Teatrul de stat, cu o capacitate de 800 locuri, 3 cinematografe, cu o capacitate cuprinsă între 800 şi 1 200 locuri, Casa de cultură a sindicatelor, şcoala de 16 clase cu anexe, piaţa de alimente, baia centrală a oraşului, complexul de producţie alimentară, creşe şi cămine de zi.

Str. N. Bălcescu — Mărăşeşti fiind considerată ca axă principală a centrului oraşului, s-a urmărit dezvoltarea în cadrul sistematizării centrului, grupîndu-se în jurul său cele mai importante pieţe şi dotări.

Circulaţia de tranzit şi de transport în comun este prevăzută să se efectueze — în sistematizare — pe un inel de ocolire format din străzile ce delimitează zona centrală, degajînd astfel circulaţia în centrul propriu-zis, inclusiv pe axa principală a oraşului.

Accesele principale în oraş (nord-sud şi est-vest) au constituit jaloanele sistematizării centrului.

Aceste accese sînt fără îndoială cele mai importante. Fluenţa Bucureşti—Bacău — Roman sau Bucureşti — Bacău — P. Neamţ constituie de mult scheletul de orientare a principalelor artere de circulaţie ale oraşului Bacău.

Avîntul puternic de dezvoltare a complexului petro-chimic Borzeşti a dus la conturarea acceselor şi pe direcţia est-vest, adică Borzeşti — Bacău — Roman sau Borzeşti — Bacău — P. Neamţ.

Rezolvarea nodurilor de circulaţie nord-sud şi est-vest a influenţat în mare măsură sistematizarea zonei centrale, poziţia şi forma pieţelor principale, cu precădere în zona de nord a centrului.

În afara problemelor de circulaţie au existat şi alte probleme importante care au condiţionat studiul de sistematizare, ca de exemplu:

— îmbinarea clădirilor vechi care se menţin, cu cele noi;

— înglobarea şi dezvoltarea parcului existent (Parcul trandafirilor) în centrul oraşului;

— o justă punere în valoare a clădirii Sfatului popular regional;

— crearea unei pieţe centrale pentru mitinguri, legată de axa principală a oraşului;

— găsirea amplasamentelor pentru toate dotările prevăzute în temă;

— rezolvarea armonioasă a fronturilor arhitectonice stradale.

Studiile efectuate au dus la o soluţionare de principiu pentru zona centrală în faza G, trecîndu-se la dezvoltarea la nivel de sarcină de proiectare pentru jumătatea sudică a teritoriului central, care totalizează o suprafaţă de cca. 40 ha şi un număr de 2 200 apartamente şi dotări.

Principiile de rezolvare ale sistematizării centrului au fost următoarele:

1. Amplificarea axei principale Nicolae Bălcescu — Mărăşeşti cu o esplanadă largă de cca. 60 m cuprinsă între Sfatul popular orăşenesc şi Parcul trandafirilor. Realizarea lăţimii de 60 m se face păstrîndu-se frontul de est cu clădiri în bună stare şi dezvoltîndu-se spre vest cu demolarea clădirilor existente în stare necorespunzătoare.

Esplanada va fi plantată cu plantaţii joase, pe toată lungimea sa, fiind prevăzută cu un trotoar lat de 10 m în partea nou-creată a magazinelor centrale, însă păstrîndu-se continuitatea zonei circulabile pe direcţia nord-sud.

Zona verde a esplanadei ar urma să constituie un loc de promenadă în continuare directă cu Parcul trandafirilor, amplificat şi reamenajat.

Esplanada ar fi delimitată la un capăt de clădirea nouă a Sfatului popular orăşenesc, iar la celălalt capăt de Palatul C.C.S.

2. Punerea în valoare a clădirii Sfatului popular regional s-a făcut prin crearea unei pieţe dispuse simetric faţă de axa clădirii sfatului, simetrie dictată şi de amplasamentul noului hotel «Bistriţa». În această piaţă se va amplasa clădirea Teatrului de stat, cu o capacitate de 800 de locuri.

3. Crearea pieţei de mitinguri în zona de sud a centrului legată organic de esplanada axei centrale şi de parcul existent amplificat, cu un perete verde al pieţei mobilat cu blocuri avînd la parter magazine.

În compoziţia centrului s-a urmărit crearea unui sistem central format din cele două pieţe (a Teatrului şi cea pentru mitinguri) legate prin axa centrală, pe de o parte, şi noua arteră Mihai Viteazul, pe cealaltă parte. Realizarea unui sistem central închegat oferă maximum de posibilităţi, atît pentru realizarea unei reţele comerciale bine puse în valoare, cît şi pentru întreaga compoziţie a centrului.

4. Rezolvarea nodurilor de circulaţie de la sud şi de la nord.

Nodul de circulaţie de la sud rezolvă următoarele funcţiuni:

— accesul principal spre centrul oraşului pe axa străzilor Nicolae Bălcescu — Mărăşeşti;

— accesul de tranzit pe inelul de ocolire, fără să se creeze dualitate faţă de accesul principal şi intersecţia cu transportul în comun în zona centrală;

— accesul pietonilor dinspre stadion spre centrul oraşului.

Nodul de circulaţie de la nord trebuie să răspundă legăturilor: Bacău — Roman, Bacău — Piatra Neamţ, Roman — Piatra Neamţ, Borzeşti — Roman — Piatra Neamţ.

Pentru zona de nord s-au întocmit o serie de studii care sînt în curs de definitivare.

«Studiul de sistematizare în faza G a centrului Bacău», pe o suprafaţă de cca. 40 ha — egală cu jumătatea sudică a zonei centrale — a fost avizat de C.S.C.A.S. în noiembrie 1959. Aceasta a permis întocmirea «Sarcinii de proiectare pentru 2 200 de apartamente în centrul Bacău», care a fost avizată de C.S.C.A.S. în februarie 1960. Astfel s-a putut începe întocmirea proiectelor tehnice pentru prima etapă a anului 1960, însumînd 1 300 de apartamente, care în momentul de faţă sînt în execuţie.

1 — Perspectiva aeriană a centrului — Zona de sud (proiect avizat).

2 — Plan de sistematizare

1. Sfatul popular regional (clădire existentă) 2. Hotelul «Bistriţa» (cl. ex.) — 3. Cinematograful «Muncitorul» (cl. ex.) — 4. Policlinica (cl. ex.) 5. Clădire existentă — 6. Teatrul de stat (clădire proiectată) — 7. Şcoala de 16 clase (cl. în execuţie) 8. Biserica Precista (monument istoric) — 9. Sfatul popular orăşenesc (cl. proiectată) — 10. Magazinul universal, Teatrul P.T.T.R. (cl. ex.) — 11. Nodul de circulaţie de la sud (proiectat) — 12. Piaţa de mitinguri (pr.) — 13. Casa de cultură (pr.) — 14. Cinematograf (pr.) — 15. Biserica Sf. Nicolae (ex.) — 16. Piaţa de alimente (pr.) — 17. Complex alimentar (pr.) A. Str. A. Marinescu — Războieni (ex.) — B. Str. N. Bălcescu — Mărăşeşti (ex.) — C. Str. 9 Mai (ex.) D. Str. A. Marcus (ex.) — E. Str. Mihai Viteazul (pr.) — F. Str. Alexandru cel Bun (pr.) — G. Stadionul «23 August» (ex.) — H. Esplanada (pr.) I. Extinderea parcului (pr.) — K. Nodul de circulaţie de la nord (pr.) — L. Drumul spre Roman (ex.) M. Drumul spre Piatra Neamţ (ex.) — N. Str. Oituz (ex.) — O. Str. Karl Marx (ex.) — P. Str. I. V. Stalin (ex.) — R. Str. I. C. Frimu (ex.) — S. Str. Bistriţei (pr.) — T. Penetraţie nou-creată — U. Str. Bernath Andrei (ex.).

Poşat — Blocuri de locuinţe în zona celor 2 200 de apartamente

Haşurat — Dotări în zona celor 2 200 de apartamente

Conturat — Blocuri de locuinţe în zona de nord a centrului

2

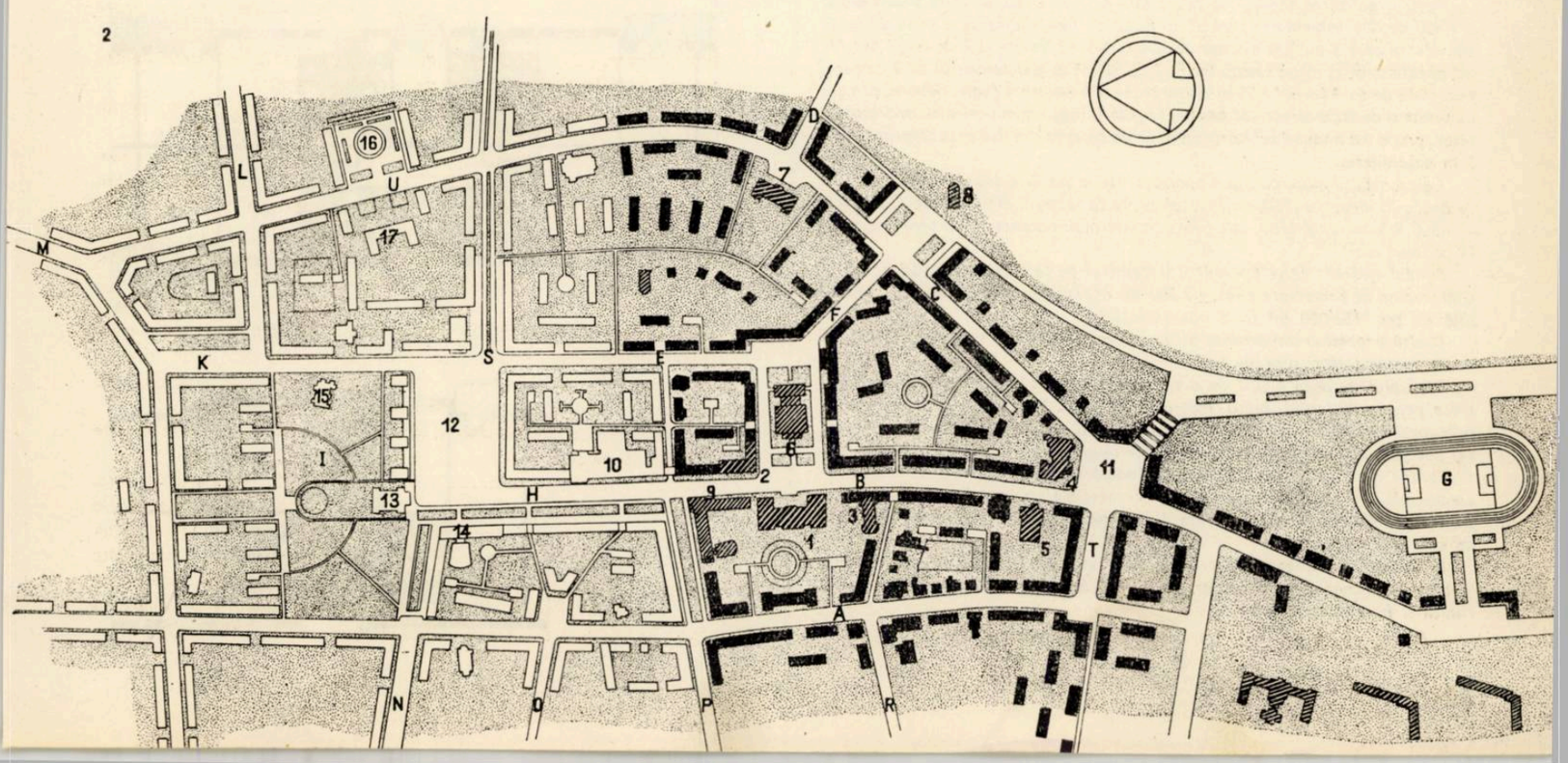

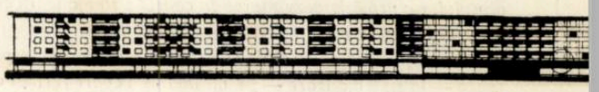

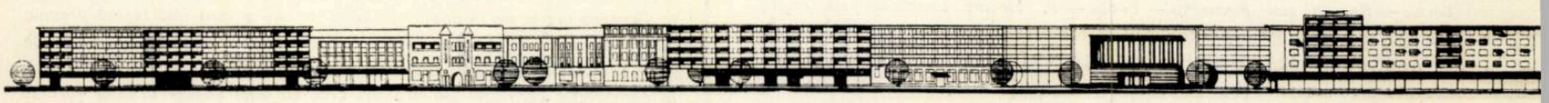

Zona aferentă celor 2 200 de apartamente care au făcut obiectul sarcinii de proiectare reprezintă jumătatea sudică a centrului studiat.

Pe lîngă problemele de sistematizare, s-au ridicat o serie întreagă de probleme noi — legate de investiţiile imediate — între care cea mai importantă a fost aceea a secţiunilor de locuit.

BILANŢ TERITORIAL

pentru întregul teritoriu al sarcinii de proiectare pentru 2 200 de apartamente

Elementele teritoriului	Suprafaţa construită (ha)	%
Clădiri existente care se menţin	1,50	3,80
Blocuri de locuit cu magazine la parter	0,80	2,00
Blocuri de locuit fără magazine la parter	3,40	8,60
Şcoală medie cu 16 clase şi anexe	0,15	0,40
Creşă pentru 80 de copii	0,05	0,15
Două creşe pentru 40 de copii	0,02	0,05
Sfatul popular orăşenesc	0,20	0,50
Teatrul de stat	0,20	0,50
Străzi, alei şi pieţe	9,68	25,00
Spaţii verzi şi zone gospodăreşti	23,00	59,00
Total	39,00	100,00

INDICI TEHNICO-ECONOMICI PENTRU LOCUINŢE

— Suprafaţa locuinţelor 2012 ap. × 30 m = 60 360 m²
— Suprafaţa desfăşurată 2012 ap. × 60 m = 120 720 m²
— S.loc/ap. = 30 m²
— S. d/ap. = 60 m²
— Cost pe apartament mediu de 2 camere = 39 900 lei
— Cost pe metru pătrat locuibil = 1 308 lei
— Cost pe metru pătrat desfăşurat = 676 lei

Pentru realizarea sarcinii de proiectare privind construirea în prima etapă a 1 300 de apartamente în centrul oraşului au fost elaborate o serie de secţii tip, dintre care 5 au fost avizate de C.S.C.A.S. (2 liniare şi 3 de colţ). Secţiile tip aprobate asigură un spaţiu locuibil de 30 m² la apartamentul de 2 camere, bucătărie de 6 m² (avînd 1,55 m lăţime), anexele necesare (baie, debara, cămară luminate şi aerisite direct, loc pentru frigider), loggii la majoritatea apartamentelor, gruparea nodului sanitar, folosirea de planşee din fîşii precomprimate de 5 m deschidere.

Cele 2 secţii liniare cu 3 şi 4 apartamente la scară, elaborate de D.S.A.P.C. — Bacău în ianuarie 1960, au fost asimilate ca secţiuni directive de C.S.C.A.S. — I.S.C.A.S. în iunie 1960, atît pentru construcţii curente, cît şi pentru blocuri în panouri mari.

Fondul existent ce se prevede a fi demolat pe teritoriul de sud (reprezentînd sarcina de proiectare pentru 2 200 de apartamente) însumează 17 080 m² faţă de cca. 152 000 m² fond nou-construit.

O altă problemă importantă a fost aceea a rezolvării spaţiilor comerciale de la parterul blocurilor de locuit.

Principiul de bază a fost de a se mobila cu precădere: artera principală, piaţa pentru mitinguri, piaţa teatrului, inelul ce formează sistemul central, precum şi realizarea unor centre de interes local pe zone. Un accent important s-a pus şi în zona aferentă viitoarei pieţe alimentare.

Pentru a se putea găsi cea mai raţională distribuţie a tuturor unităţilor comerciale, s-a studiat schema reţelei comerciale pe întreaga zonă a teritoriului central, detaliindu-se la faze S.P. numai magazinele aferente jumătăţii de sud a zonei centrale.

În prezent sînt în execuţie primele două loturi de cca. 400 de apartamente, în blocuri cu magazine la parter, pe str. N. Bălcescu — Mărăşeşti între Policlinică şi hotelul « Bistriţa ».

Arh. CI. STĂNESCU

În cadrul aducerii la îndeplinire a vastului program de construcţii de locuinţe şi pe linia trasată de partid şi de guvern de a atinge un preţ de cost cît de redus, atît prin proiectarea, cît şi prin amplasarea acestor locuinţe, utilizîndu-se la maximum lucrările edilitare existente, s-a trecut în timpul din urmă la reconstrucţia zonelor centrale, mai ales în oraşele unde fondul de construcţii din această zonă nu reprezenta valori materiale deosebit de importante. Această din urmă situaţie este tipică pentru oraşul Bacău.

Zona centrală a oraşului Bacău oglindeşte grăitor condiţiile de dezvoltare a oraşelor noastre din această parte a ţării sub regimul trecut, burghezo-moşieresc. O reţea încîlcită de străzi strîmte, mărginite de clădiri în majoritate parter înghesuite una într-alta, fără a ţine seama în multe locuri de alinieri. Valoarea ridicată a frontului spre stradă a dus la o fărîmiţare a acestui front şi la apariţia de clădiri dezvoltate mai mult în adîncime, în care condiţiile de viaţă sînt precare, multe din încăperi fiind lipsite de lumina zilei.

Bazat pe această constatare, cît şi pe faptul că înseşi clădirile se află într-o stare avansată de uzură, proiectantul propune demolarea marii majorităţi a fondului construit din această zonă a oraşului. El arată că acţiunea de reconstrucţie a centrului este în acelaşi timp o acţiune de asanare şi salubrizare a oraşului, care se impune.

Această caracterizare a acţiunii este teoretic justă, dar reuşita ei este legată de mijloace şi de felul în care se păşeşte la îndeplinire.

Constatarea făcută de proiectant că fondul existent este în stare proastă trebuia completată cu arătarea gradului său de ocupare în prezent. De acest grad de ocupare depinde în cea mai mare măsură posibilitatea de restructurare. Prin dărîmarea fondului existent apare necesitatea imediată de cazare a familiilor care locuiesc în prezent acel fond şi cu cît numărul acestor familii este mai mare, cu atît numărul real al apartamentelor noi, obţinute prin restructurare, se reduce.

Ţinînd seama de gradul de uzură şi de nevoile de înlocuire, care apare în orice caz, procentul normal de înlocuire nu trebuie să depăşească 6—7%. În cazul oraşului Bacău, datorită gradului de uzură avansat, se justifică creşterea acestui procent pînă la maximum 10%.

Acesta este chiar procentul arătat în expunerea făcută de proiectant. Afirmaţia aceasta poate fi verificată printr-un calcul simplu.

Pe suprafaţa de 80 ha care se restructurează se vor construi, după cum arată proiectantul, cca. 5 000 de apartamente. Admiţînd că în fiecare apartament vor fi cazate 4 persoane, se obţine o populaţie de cca. 20 000 de locui-

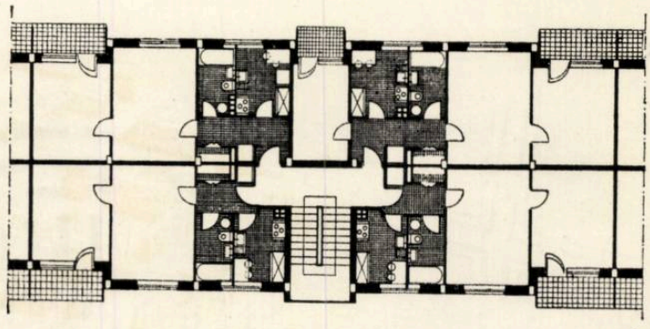

3

4

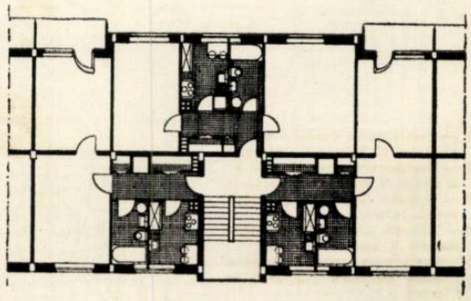

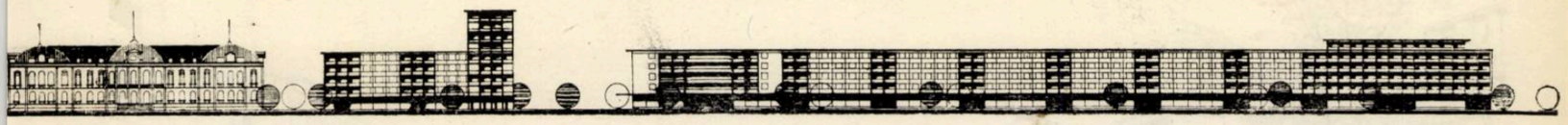

1

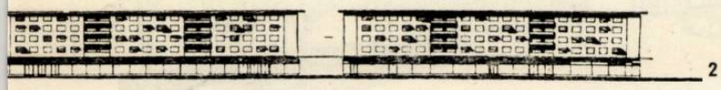

2

tori pentru întregul ansamblu sau o densitate brută de 250 loc./ha, oarecum normală pentru această zonă a orașului.

Densitatea brută existentă poate fi dedusă din statisticile făcute în cazuri analoge, din aspectul de ocupare ridicată a terenului care apare din examinarea planului, precum și din documentația schitei de sistematizare a orașului, care arată o densitate medie de 50 loc./ha pe tot orașul. Din toate acestea se poate deduce o densitate brută pentru zona centrală nu mai mică de 75 de locuitori pe ha.

Prin demolarea întregului fond locuibil existent din zona de 80 ha care se restructurează ar apărea deci necesitatea recazării a cca. 6 000 de persoane, adică a construirii a cca. 1 500 de apartamente. Aceasta reprezintă un procent de cca. 30% de înlocuit. Acest procent este de 3 ori mai mare decît cel admisibil și reprezintă o scădere apreciabilă a avantajelor care rezultă din construcția de locuințe noi, precum și o creștere de cost echivalentă a acestora.

În orașul Bacău, situația se agravează în oarecare măsură prin abandonarea unei părți apreciabile a lucrărilor de echipare edilitară existente. Apreciem în consecință că este necesară o reluare atentă a studiului prin cartarea prealabilă a situației clădirilor existente și mai ales a numărului de familii care vor trebui cazate în locuințe existente sau noi, chiar în prima fază a realizării. Rămîne ca după ce se vor fi obținut rezultatele cartării și după ce se vor fi calculat necesitățile de recazare forurile competente să aprecieze forma în care urmează a se face reconstrucția centrului orașului Bacău. Pînă atunci, studiul de sistematizare a centrului în porțiunea sa din nord, în care se propune crearea unor spații libere întinse și în care deci situația recazării este și mai importantă, nu poate avea decît o valoare informativă, așa cum a apreciat de altfel și forul de avizare de stat, C.S.C.A.S.

Acestea sînt aspectele economice ale proiectului de sistematizare a centrului orașului Bacău. Aspectele estetic-urbanistice sînt arătate mai departe.

Proiectantul și-a orientat întreaga compoziție a centrului pe o axă principală nord-sud, formată din artera existentă N. Bălcescu—Mărășești, care în partea de la nord de Sfatul popular capătă, în studiu, un caracter de esplanadă. De-a lungul acestei axe principale urmează să se grupeze cele mai importante piețe și dotări ale orașului. Pentru a degaja această arteră de circulație de tranzit și de transport în comun se propune crearea, în parte pe străzi existente, a unor artere de dublare, de o parte și de alta a arterei principale, formînd un fel de inel alungit.

Studiile variante pentru sistematizarea zonei centrale care au fost prezentate de proiectant se bazează pe schema axă centrală — inel, descrisă mai înainte. În fiecare variantă, schimbările intervin numai în zona de la nord de clădirea Sfatului popular regional și privesc forma și orientarea pieței de mitinguri, legăturile dintre această piață și ieșirile — respectiv intrările — în oraș ale magistralelor Bacău — Piața Neamț și Bacău — Roman, precum și în amploarea care se dă spațiului plantat de la nord de piața de mitinguri. Din punctul de vedere al circulației, cît și din acela al echilibrului elementelor, în compoziție sînt preferabile soluțiile în care spațiul plantat este mai dezvoltat și în care legătura cu magistralele rutiere de la nord se face mai fluent; de asemenea este de ales o soluție în care piața de mitinguri să fie orientată în același sens cu artera principală față de cea în care piața de mitinguri are același sens de orientare ca și piața teatrului.

Din întregul ansamblu s-a ales pentru înfăptuire în prima etapă porțiunea dinspre sud, care cuprinde cca. 2 000 de apartamente. Pentru această porțiune, proiectantul prezintă un detaliu de așezare a clădirilor și de organizare a terenului.

În general, așezarea clădirilor se face pe principiul îmbrăcării perimetrale a cvartalelor, în ideea de a sublinia în compoziție direcțiile principale de mișcare și circulație. Aceasta nu este o idee nouă în compoziția urbană; în cazul de față ea este, în oarecare măsură, justificată de posibilitățile mai economice de utilizare a lucrărilor edilitare ale orașului, cît și de așezarea clădirilor existente care se mențin.

Într-unele puncte însă, s-ar fi putut rupe cu această tendință, găsindu-se unele soluții de detaliu care să aducă o oarecare varietate și să evite unele aspecte de rigiditate. În acest sens s-ar fi putut trata latura de sud-est a străzii Mărășești și, în continuare, aceeași latură a străzii ocolitoare de la est, pe porțiunea pînă la biserica Precista. Situația acestei laturi a arterei, pe o cornișă care domină lunca Bistriței, poate da prilejul unei tratări mai libere și cu un front mai puțin compact, care ar permite o serie de viziuni fugare asupra peisajului de dealuri ce se desfășoară pe văile Bistriței și Siretului.

Unele aspecte criticabile se vădesc și în piața de intrare în centru; astfel, nodul de circulație de la sud, în care clădirea care închide axa principală de vedere dinspre sud, nu reprezintă — nici ca formă și nici ca volum — un element de anunțare a ansamblului central. Între defectele de compoziție de detaliu din această piață apare, pe de o parte, forma pătrată rigidă a pieței, în oarecare contradicție cu sensurile de mișcare a circulației vehiculare și pietoniere, iar pe de altă parte, încheierea nereușită și nerealizabilă a capătului scurtei esplanade care prelungește piața spre vest.

Unele aspecte nesatisfăcătoare există și în așezarea blocurilor din interiorul cvartalului de la sud-est de Sfatul popular, care apare ca întîmplătoare.

Arh. T. EVOLCEANU

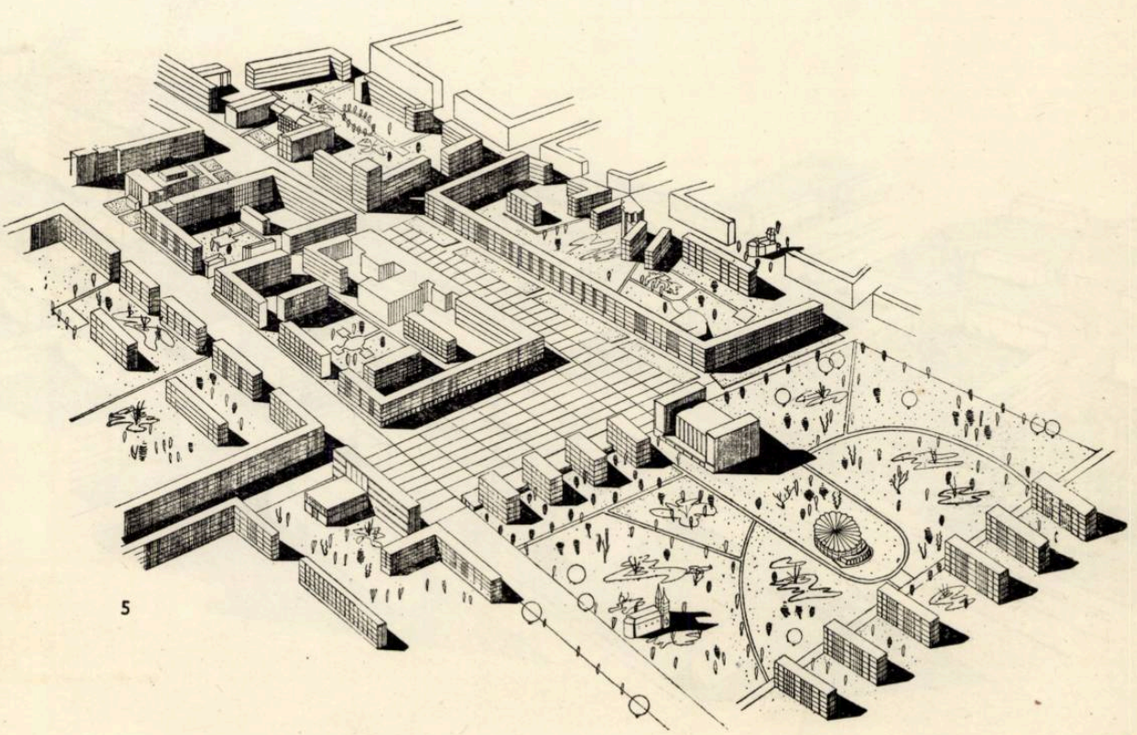

5

1 — Desfășurarea frontului de vest al străzii N. Bălcescu — Mărășești
2 — Desfășurarea frontului de est al străzii N. Bălcescu — Mărășești
3 — Tronson liniar cu 3 apartamente la scară
4 — Tronson liniar cu 4 apartamente la scară
5 — Perspectiva aeriană a centrului Zona de nord (variantă de studiu).

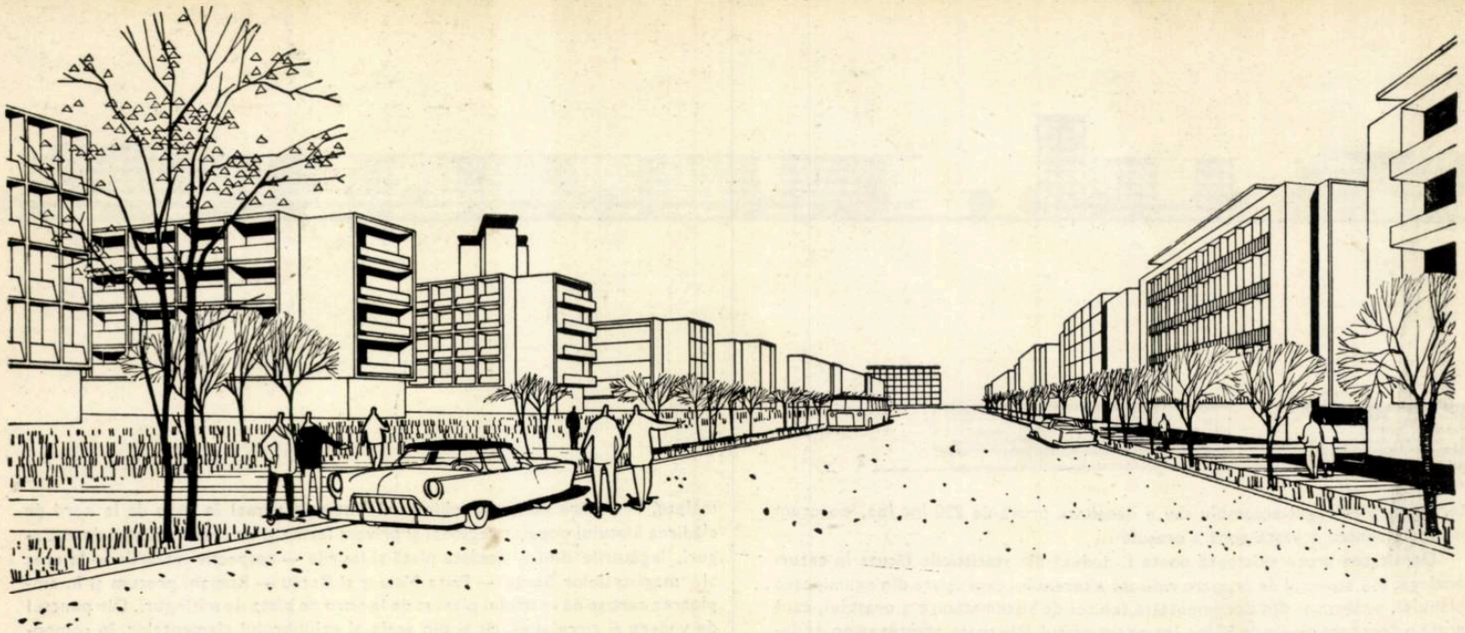

1

SISTEMATIZAREA ZONEI «CALEA BUCUREŞTILOR» ORAŞUL STALIN

Autor, arh. C. Voiciulescu

În partea estică a Oraşului Stalin, între debuşeul văii Racădăului şi albia Timişului Sec, de o parte şi de alta a şoselei de intrare în oraş dinspre Bucureşti, se dezvoltă o nouă zonă de locuinţe în conformitate cu prevederile planului de sistematizare a oraşului.

Organizarea acestei zone este legată de dezvoltarea industriilor mari situate în această parte a oraşului: «Steagul Roşu», «Metrom», «Temelia», fabrica de prefabricate «Bela Brainer» şi altele.

În vederea acestei organizări au fost elaborate de I.C.S.O.R., în 1958 şi 1959, o serie de studii şi detalii de sistematizare referitoare la porţiunea cuprinsă între calea Bucureştilor şi calea ferată Bucureşti—Oraşul Stalin. Acestea au avut drept prim obiectiv completarea cartierului existent de locuinţe Steagul Roşu şi au fost urmate de întocmirea documentaţiilor tehnice pentru investiţii în porţiunile denumite Steagul Roşu II şi Steagul Roşu III.

Studiul care formează obiectul articolului de faţă, întocmit de I.R.P. Stalin, denumit «sistematizarea zonei calea Bucureştilor», cuprinde extinderea studiilor de sistematizare întocmite de I.C.S.O.R. şi asupra porţiunii situate între calea Bucureştilor şi fabrica «Temelia», precum şi o detaliere a fronturilor căii Bucureştilor între cartierul Steagul Roşu şi b-dul Lenin. Reconstrucţia acestei importante artere de intrare în oraş este menită să constituie prima etapă a investiţiilor acestui ansamblu.

Studiul prevede restructurarea teritoriului construit existent, prin dezafectarea unor industrii propuse prin studiile de sistematizare a fi scoase din oraş, şi prin demolarea unor clădiri existente necorespunzătoare.

2

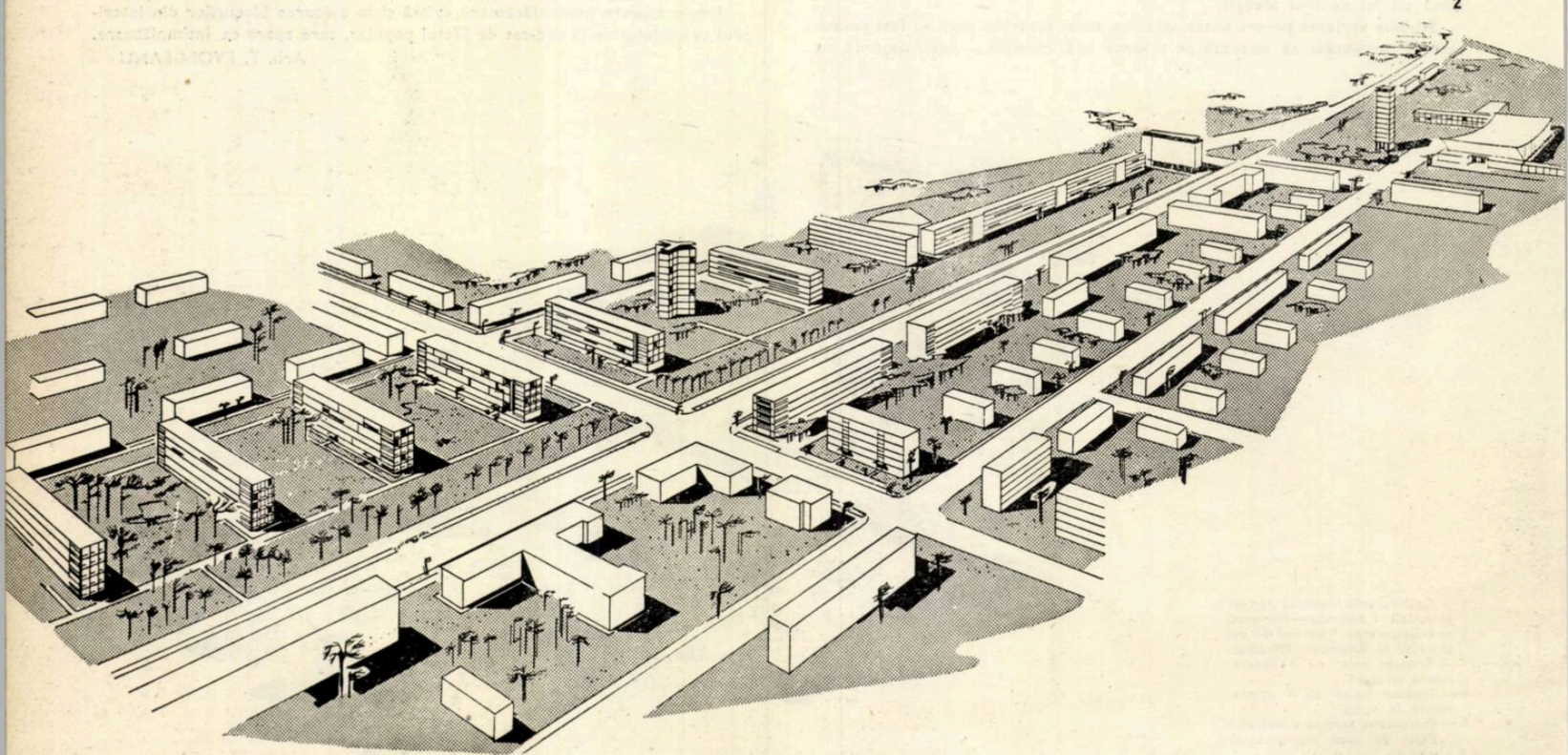

3

1 — Perspectivă dinspre U.R.C.M.; 2 — Perspectivă de ansamblu; 3 — Noul bloc de locuințe din piața Strungul; 4 — Bloc nou de locuințe pe calea Bucureștilor; 5 — Plan de sistematizare: *A*. Construcții existente — *B*. Construcții proiectate

Zonificarea teritoriului se bazează pe ideea creării a două ansambluri de locuit avînd organizare proprie, situate una de o parte și alta de cealaltă parte a căii Bucureștilor, fiecare cu o populație de cca. 15 000—16 000 de locuitori.

Ideea organizării teritoriului pe principiul ansamblurilor organice o considerăm rațională și posibilă de realizat în timp prin restructurări, cartierul existent fiind în general slab construit și avînd un aspect urbanistic necorespunzător.

Prin această organizare se face un pas important înainte în problema înzestrării orașului cu elemente de dotare și deservire bine amplasate și ducînd în final la o îmbunătățire substanțială a condițiilor de trai ale locuitorilor.

Soluția organizării în detaliu a celor două ansambluri nu prezintă o rezolvare clară din toate punctele de vedere. Păstrarea întocmai a actualei trame de străzi, închizînd cvartale foarte mici, nu este justificată decît în mică măsură, întrucît în zonă există multe spații libere, neconstruite, iar străzile existente sînt în majoritate lipsite de echipamentul edilitar corespunzător.

Această deficiență se face mai ales simțită în zona dintre calea Bucureștilor și fabrica «Temelia» care prezintă posibilități mai mari de restructurare. În această zonă, trama adoptată este amorfă, lipsită de o diferențiere și o tratare adecvată a elementelor compoziționale.

Problema dotărilor social-culturale a fost bine analizată în general, la nivelul dezvoltărilor prevăzute. Nu s-a urmărit însă o grupare a unităților prevăzute pentru deservirea populației într-unul sau mai multe centre, bine situate în cadrul ansamblului, care să constituie totodată elemente urbanistice valoroase în cartier.

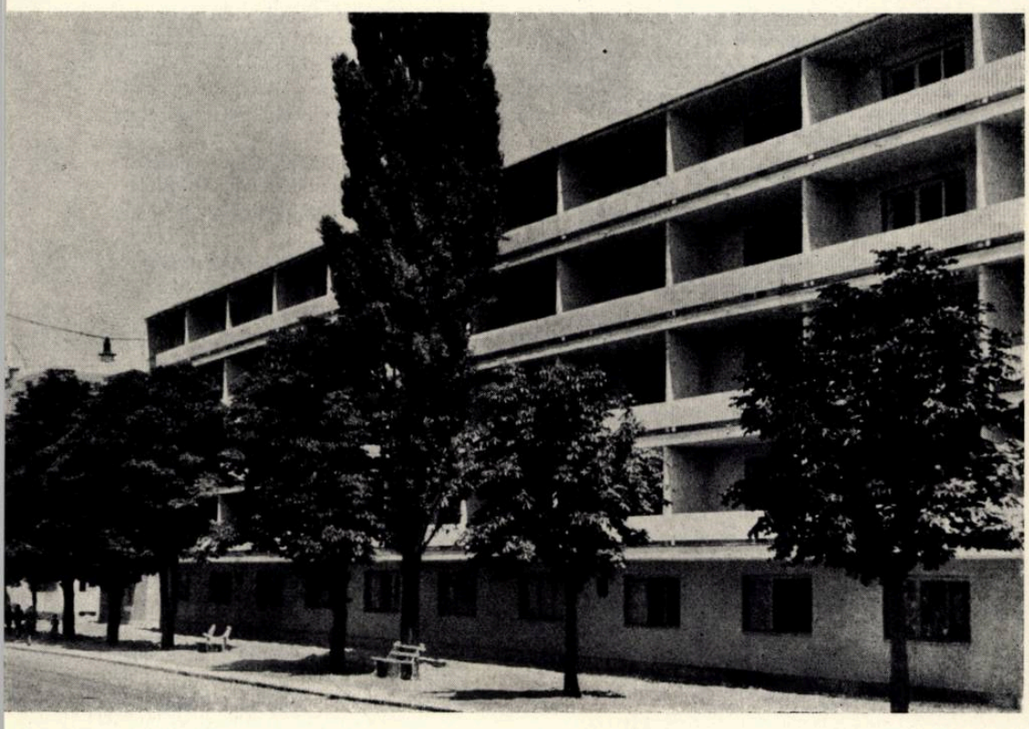

4

5

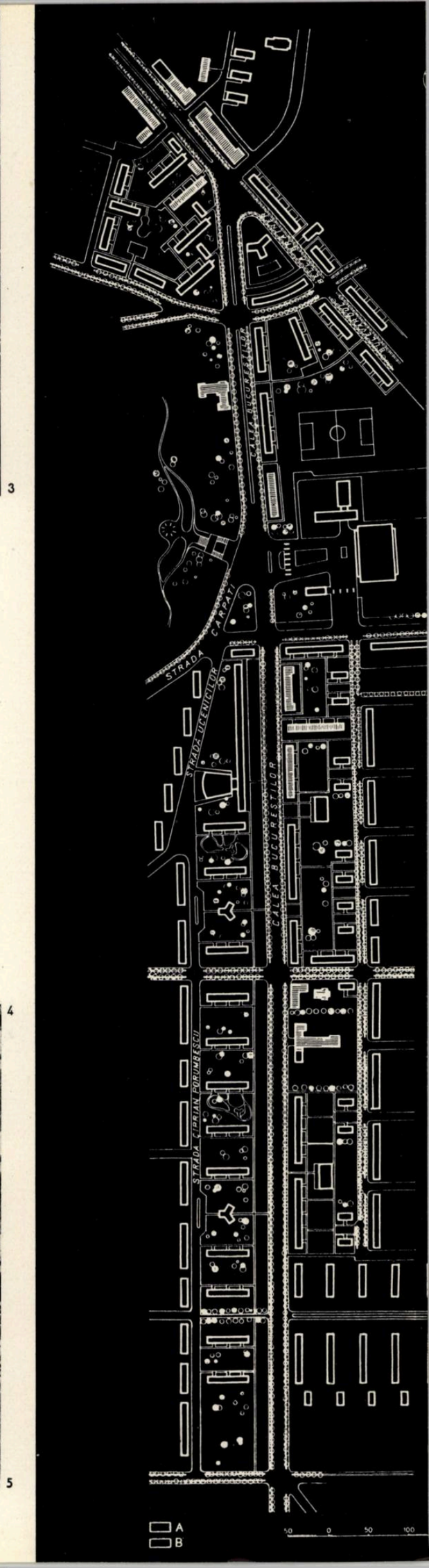

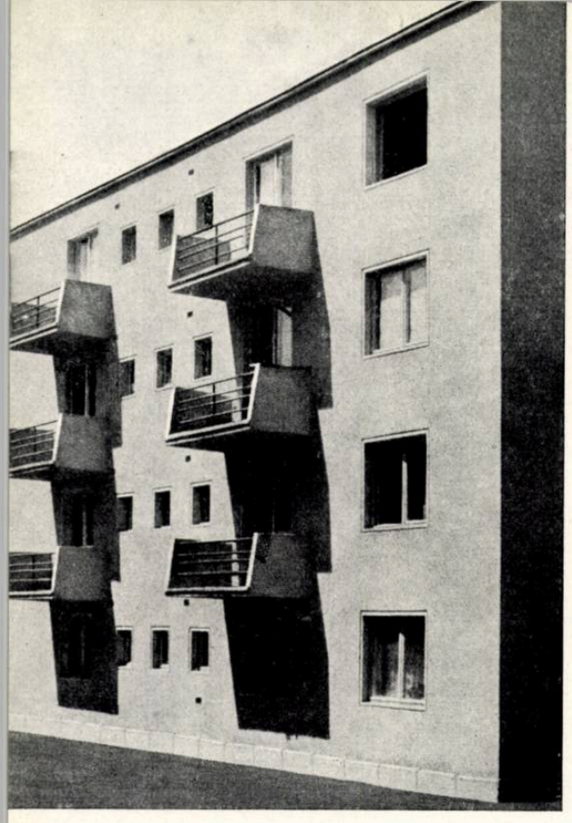

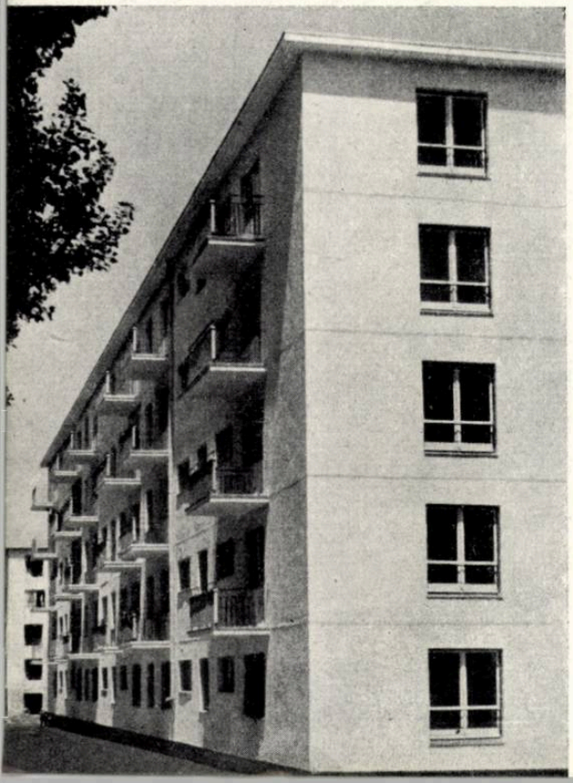

1—2—3 — Noi blocuri de locuințe în execuție pe calea Bucureștilor

Regimul de construcție prevăzut pe arterele principale, în medie parter și 3—4 etaje, ni se pare potrivit raportat la scara orașului și în limite admisibile din punctul de vedere al economicității.

Totodată, apreciem că generalizarea regimului de clădiri cu puține niveluri — parter și 1—2 etaje — în tot restul cartierului este nerațională, ducînd la o utilizare neeconomică a teritoriului. Disponibilul de terenuri libere sau ușor restructurabile din zona respectivă justifică și chiar impune realizarea de clădiri mai înalte — parter și 2—4 etaje — ducînd la ameliorarea raportului dintre suprafața de construcție realizată și cea demolată.

Socotim util de semnalat aci o problemă, ridicată de altfel de proiectanți în memoriul proiectului, anume aceea a nocivităților industriale din această zonă, în special a celor provenite de la fabrica «Temelia», situată în imediata vecinătate a zonelor de locuit.

1

Trebuie să se țină seama că trecerea la construirea în masă în această zonă implică o atenție deosebită din partea organelor interesate în dezvoltarea orașului, pentru studierea și asigurarea de măsuri eficiente în vederea înlăturării nocivităților, pe calea recondiționării proceselor tehnologice și a creării zonelor de protecție necesare.

Fără aceste măsuri, investițiile ce s-ar face în această zonă ar putea fi compromise, iar viața și sănătatea populației, periclitate.

Tratarea în detaliu a sistematizării căii Bucureștilor se bazează pe ideea realizării unei axe principale de compoziție, a unei artere moderne cu caracter reprezentativ, la intrarea în oraș, venind dinspre capitală.

Din punct de vedere funcțional, se prevede crearea a două artere de dublură a căii Bucureștilor, care vor prelua circulația locală din zonă, permițînd reducerea intersecțiilor între artera principală de circulație și străzile laterale.

Profilurile transversale preconizate pe diferitele tronsoane ale căii Bucureștilor sînt larg dimensionate, capabile să asigure debitul și fluența necesară în circulația și transportul din zona respectivă. Unele puncte de intersecție mai importante — cum ar fi intersecția căii Bucureștilor cu b-dul Lenin, str. Bela Brainer și str. Primăverii, intersecția căii Bucureștilor cu str. Carpați și intersecția căii Bucureștilor cu b-dul Chivu Stoica și str. Berzei — necesită o mai mare aprofundare a studiului circulației și prevederea elementelor de detaliu auxiliare necesare reglementării circulației pe toate direcțiile.

Din punct de vedere compozițional, tratarea fronturilor căii Bucureștilor prezintă o rezolvare clară și interesantă, bine adaptată specificului local.

Prin dispoziția blocurilor — amplasate pe latura de nord-est paralel cu artera, închizînd vederea spre cartierul existent, mai dens construit, și perpendicular pe cealaltă latură a arterei — se obține un efect variat, mai interesant, al ansamblului.

Tratarea mai liberă a frontului de blocuri pe latura de sud-vest, formînd alveole închise pe planul al doilea, permite vederi controlate pînă la o anumită înălțime și totodată nu împiedică o vedere cuprinzătoare spre elementul natural valoros din împrejurimi: panorama munților. Capetele de blocuri dispuse perpendicular pe calea Bucureștilor necesită un studiu atent al plasticii fațadelor, pentru ca acestea să constituie elemente bine puse în valoare în cadrul ansamblului.

2

3

Introducerea unor accente de construcții mai înalte — parter + 6 etaje — în frontul general de clădiri, care are înălțimea medie de parter + 4 etaje, contribuie la realizarea varietății și a unui efect plastic valoros în compoziție.

Închiderea perspectivei din ambele direcții de vedere pe calea Bucureștilor, prin amplasarea unei construcții cu parter + 6 etaje la joncțiunea cu str. Carpați — dotare cu caracter administrativ — asigură o terminare a elementelor compoziționale în acest punct și marchează o importantă intersecție de circulație.

Amplasarea complexului de sport — importantă dotare cu caracter orășenesc, conținînd hala de sporturi, club, piscină, terenuri de antrenament etc.— în această zonă, la poalele Dealului Melcilor, asigură legătura cu elementul natural și pătrunderea spațiului de plantații în oraș.

Unele aspecte ale studiului nu prezintă însă, după părerea noastră, o rezolvare îndeajuns de clară.

Aceste aspecte apar la încheierea fronturilor căii Bucureștilor și a str. Ciprian Porumbescu, la intersecția cu str. Berzei și la compunerea frontului de clădiri pe str. Berzei. Această intersecție constituind accesul în cartierul blocurilor de locuințe Steagul Roșu și spre uzinele «Steagul Roșu», necesită o tratare mai amplă, cu elemente bine legate în compoziția ansamblului.

Frontul de construcție prevăzut pe str. Berzei, vizibil foarte de departe de pe șoseaua de intrare în oraș și limitînd cartierul nou pe latura de sud-est, necesită de asemenea o tratare mai cuprinzătoare. Apreciem că adoptarea unui regim de construcție cu mai multe niveluri se impune pentru ca frontul respectiv să poată susține mai bine perspectiva pe această latură a cartierului.

Între lipsurile semnalate, cele mai importante sînt cele legate de organizarea spațială a zonei de locuit în unități cuprinzînd elemente de deservire zilnică completă (microraioane). A sosit timpul ca proiectarea de sistematizare să privească problemele de construcție sau restructurare, din cadrul zonelor de locuit, sub prisma acestui mod de organizare spațială, singurul capabil să asigure cele mai bune condiții de trai locuitorilor.

Arh. A. GHINESCU

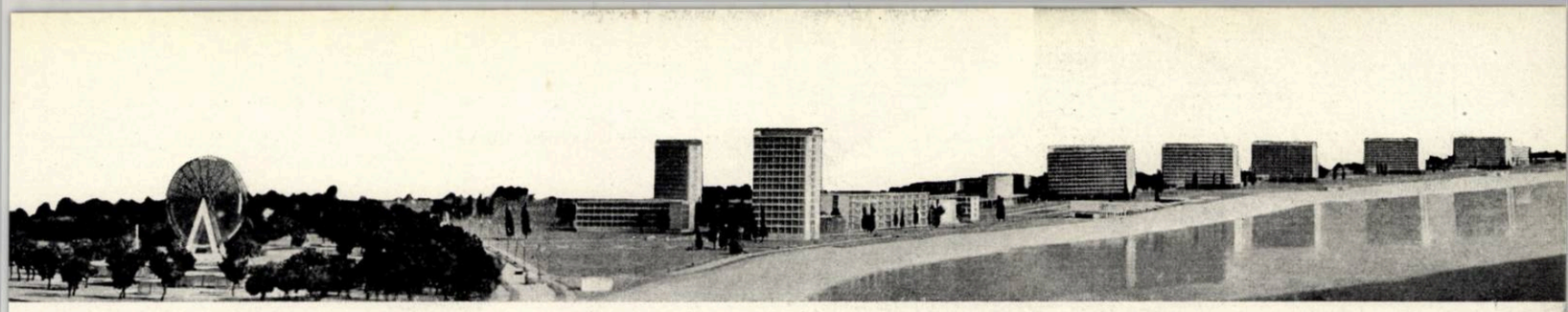

Vedere de-a lungul litoralului — Machetă

ANSAMBLU DE CASE DE ODIHNĂ CU 10 000 DE LOCURI LA MAMAIA

În ultimii ani, dezvoltarea stațiunilor balneare de pe litoralul Mării Negre s-a făcut într-un ritm vertiginos. Astfel, în intervalul 1957—1960 s-au realizat case de odihnă, hoteluri, colonii de copii și sanatorii cu o capacitate totală de cca. 15 000 de locuri simultane. S-a dublat capacitatea anterioară a stațiunilor.

Cu aceste construcții și cu toate lucrările și amenajările de spații verzi, plajă și faleză, străzi și piețe s-a schimbat complet fața litoralului nostru.

Casele de odihnă realizate pînă în prezent formau ansambluri de 1 000—2 000 de locuri, dotate cu toate anexele necesare asigurării unui confort corespunzător și a unor funcționări aproape independente.

Cu toate reducerile mari ale prețului de cost pe loc de vizitator, făcute de la an la an, soluțiile rămîneau totuși relativ scumpe tocmai datorită acestei independențe a fiecărui ansamblu.

În prezent s-a început realizarea la Mamaia a unui mare ansamblu de 10 000 de locuri, amplasat pe terenul dintre orașul Constanța (lacul Tăbăcăriei) și cazinoul Mamaia.

Autor, arh. C. Lăzărescu
Colectiv de proiectare: arhitecții V. Staadecker, V. Constantinescu, N. Popescu, M. Laurian, L. Valentin, C. Ionescu, A. Ionescu ș. a.

Vedere aeriană a ansamblului — Machetă

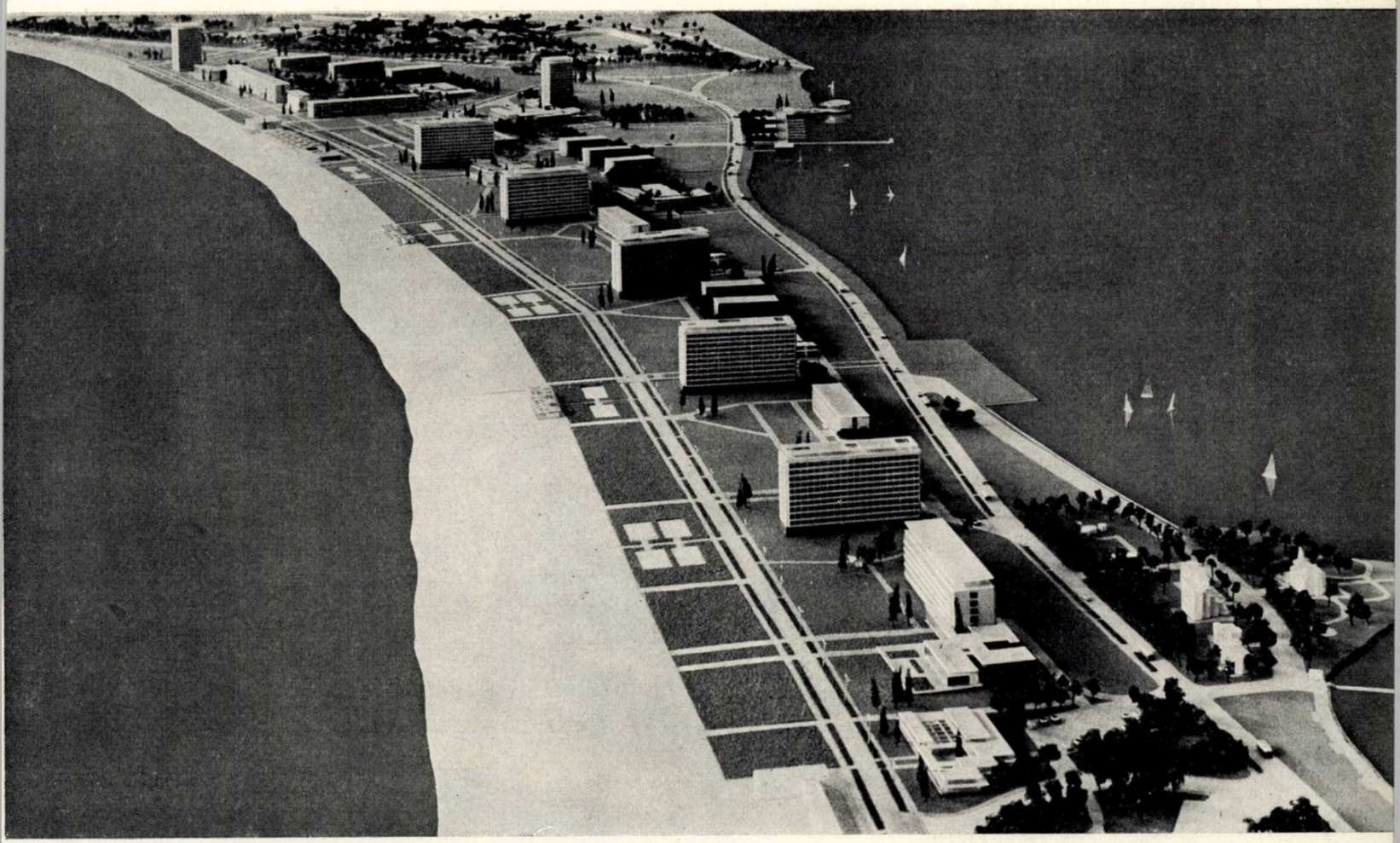

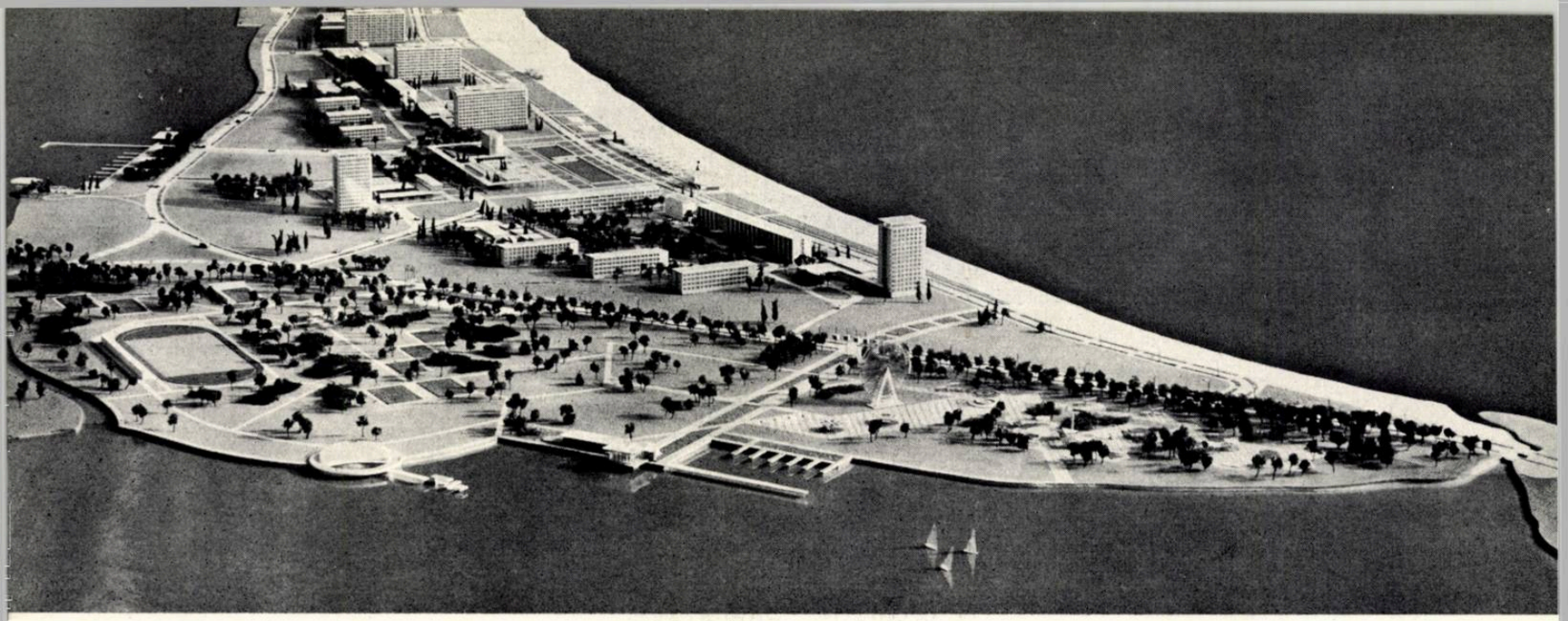

1

Acest ansamblu se deosebește de celelalte realizate pînă acum, în primul rînd printr-o concepție unitară de organizare a întregii stațiuni.

Numărul de 10 000 de locuri a fost fixat în funcție de capacitatea simultană a plajei, considerîndu-se folosibilă o fîșie de 50 m lățime pe cei aproape 2 km pe care se desfășoară întregul ansamblu; se rezervă astfel pe plajă cca. 9 m² de fiecare vizitator.

Folosirea maximă a plajei este necesară pentru a se asigura o repartizare cît mai rațională a cheltuielilor mari necesitate de lucrările edilitare și de pregătire a teritoriului. Astăzi pe terenul destinat viitoarelor hoteluri sînt bălți și smîrcuri. În cîteva luni totul va fi nivelat cu nisip scos prin hidromecanizare de pe fundul Siut-Ghiolului și fertilizat cu mîl de pe fundul lacului Tăbăcăriei, scos prin aceeași metodă.

Lucrările majore de alimentare cu apă și canalizare sînt terminate, iar pe noua șosea construită pe malul lacului circulă în prezent troleibuzele care leagă toată stațiunea cu orașul Constanța.

Dat fiind costul ridicat al tuturor acestor lucrări, ni s-a părut cu totul justificată premisa folosirii în întregime a capacității plajei.

Cazarea a 10 000 de vizitatori și prevederea tuturor dotărilor necesare pe o fîșie de pămînt lungă de 1,8 km și lată în medie de 200—300 m a pus o problemă urbanistică deosebită.

Soluția cu hoteluri parter și 3—4 etaje, necesitînd un mare număr de construcții, ar fi dus la o densitate construită apreciabilă; clădirile ar fi trebuit amplasate pe mai multe rînduri, limitînd mult vederea spre lac și mare. S-a considerat că cea mai indicată soluție ar fi realizarea unor mari hoteluri cu 12—15 niveluri, așezate pe axa est-vest la o distanță de 250 m între ele, beneficiind de o vedere liberă din toate camerele, atît spre mare, cît și spre lac. Aceste 7 blocuri înalte organizează întreg ansamblul, în jurul lor compunîndu-se o serie de incinte, cu alte hoteluri parter și 4 etaje și cu restaurante cu un nivel.

Din primele studii făcute pînă acum rezultă, în condițiile specifice stațiunii, o reducere de cost la construcții de cca. 8% la blocurile cu 12 niveluri față de cele cu 5 niveluri, la un confort egal.

Această soluție are și avantajul ocupării reduse a teritoriului, dînd posibilitatea realizării unor mari spații libere și plantate, care vor da un caracter specific stațiunii și vor asigura cît mai multe vederi libere spre lac și mare.

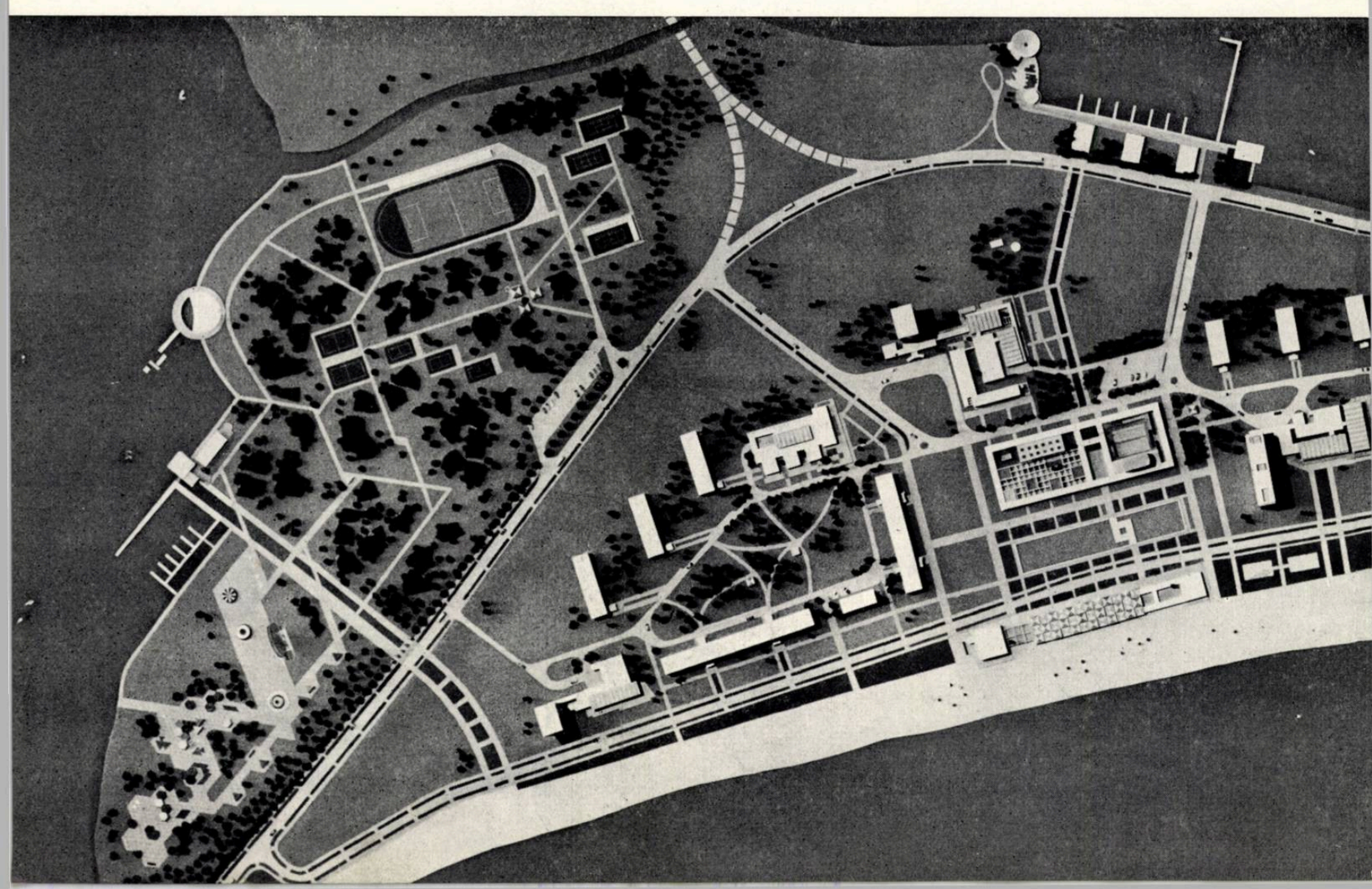

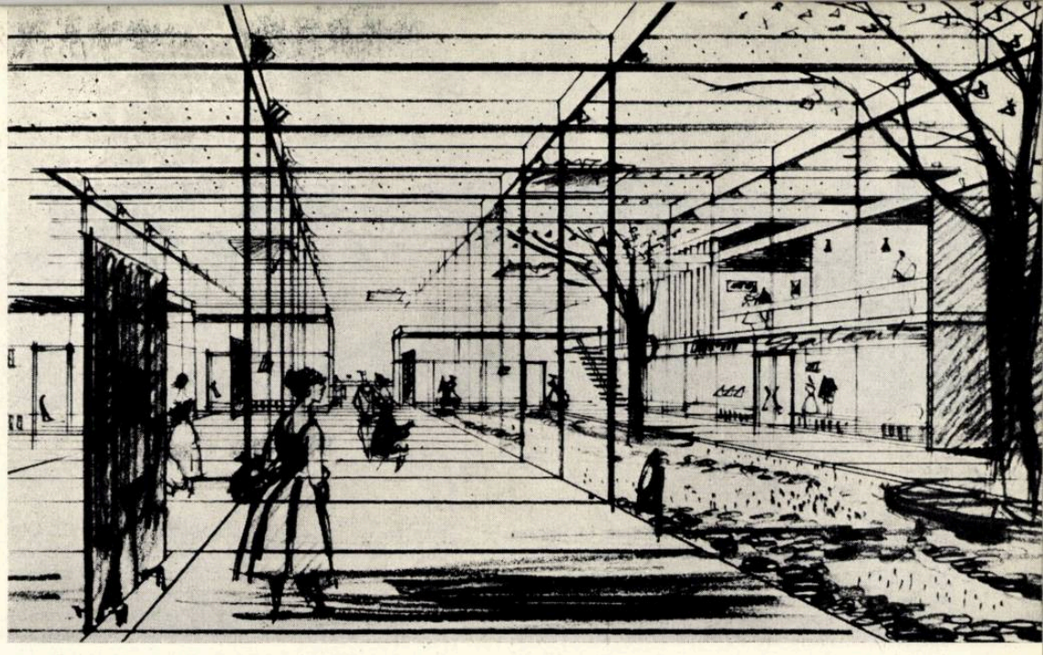

1 — Vedere aeriană a ansamblului — Machetă
2 — Perspectiva centrului comercial
3 — Bloc turn și magazine — Elevație
4 — Plan de situație a ansamblului proiectat

2

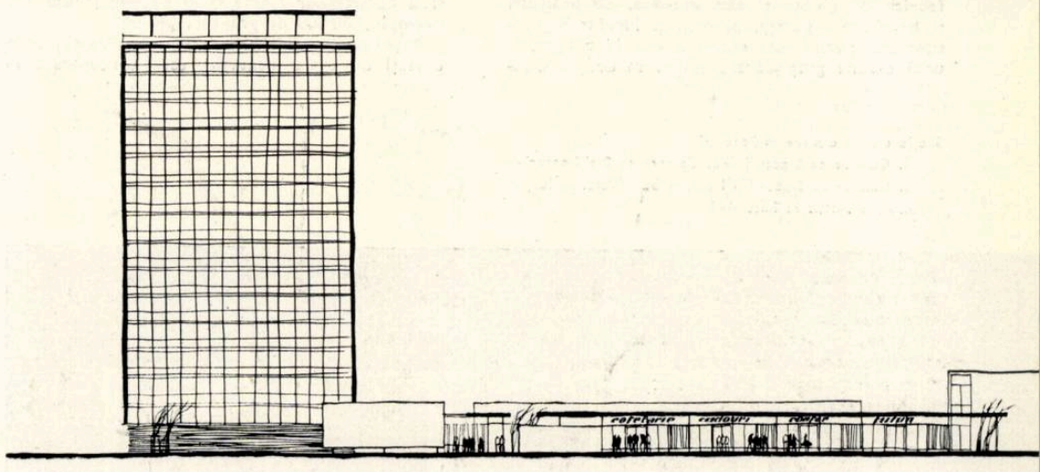

Camerele de hotel sînt cu 2 și 3 paturi, toate fiind prevăzute cu grup sanitar propriu (duș, w.c., lavoar), unele și cu căzi de baie, cu loggii sau balcoane. Pe fiecare palier al blocului se găsesc toate dotările obișnuite la hotel (oficiu, camere personal, depozite lenjerie etc.)

Masa se va lua în 12 restaurante de diferite dimensiuni și cu aspecte variate, amplasate unele în legătură cu holul hotelului respectiv, altele în imediata apropiere, iar altele pe malul lacului sau pe plajă. De asemenea, pe terasa superioară a blocurilor cu 15 niveluri vor fi amplasate baruri și cofetării de unde consumatorii vor putea privi întreaga stațiune și orașul Constanța cu toată zona lacurilor învecinate.

Un lucru nou care se introduce aci este centralizarea depozitelor și preparațiilor tuturor restaurantelor într-un centru gospodăresc amplasat

3

4

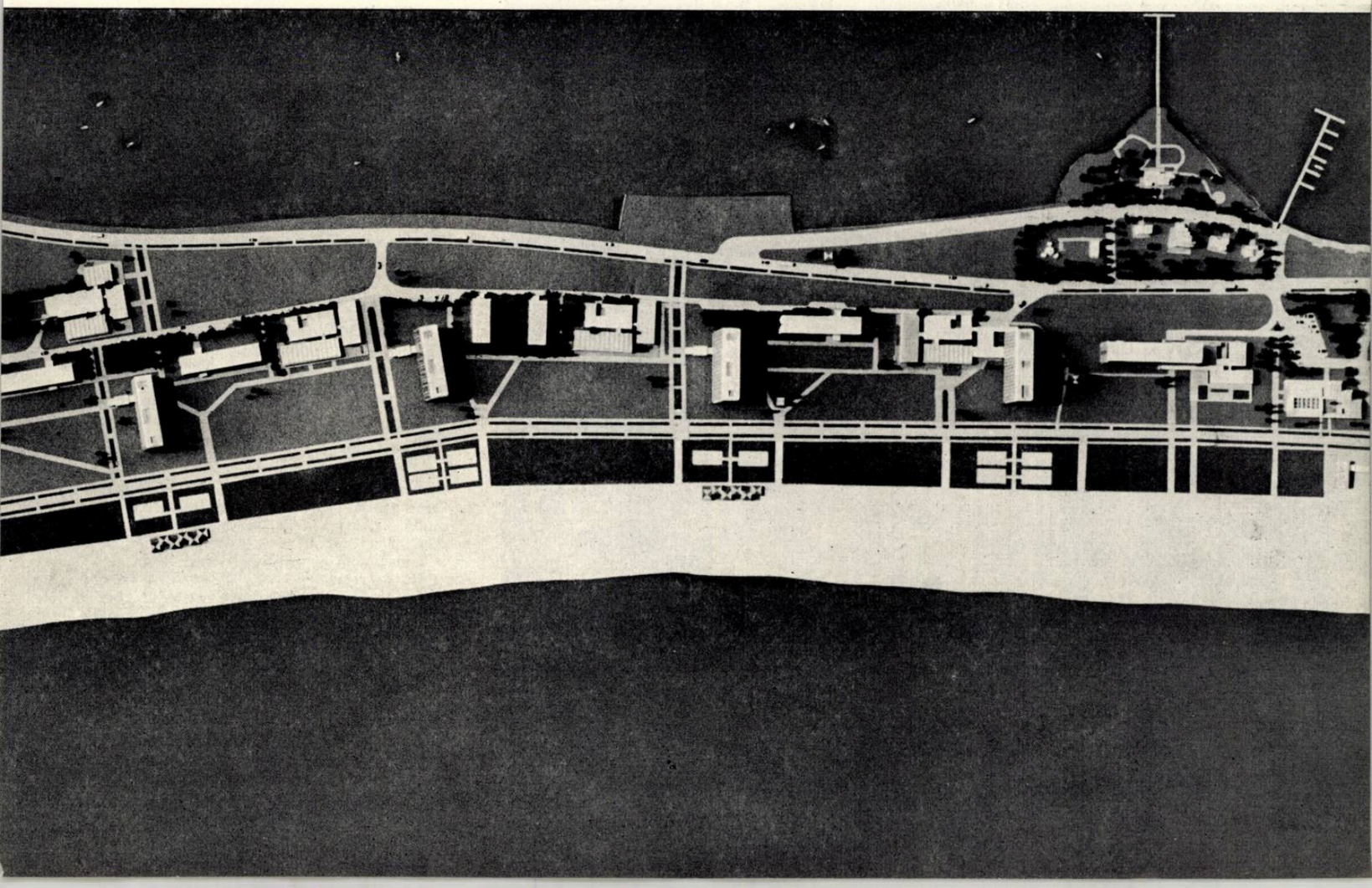

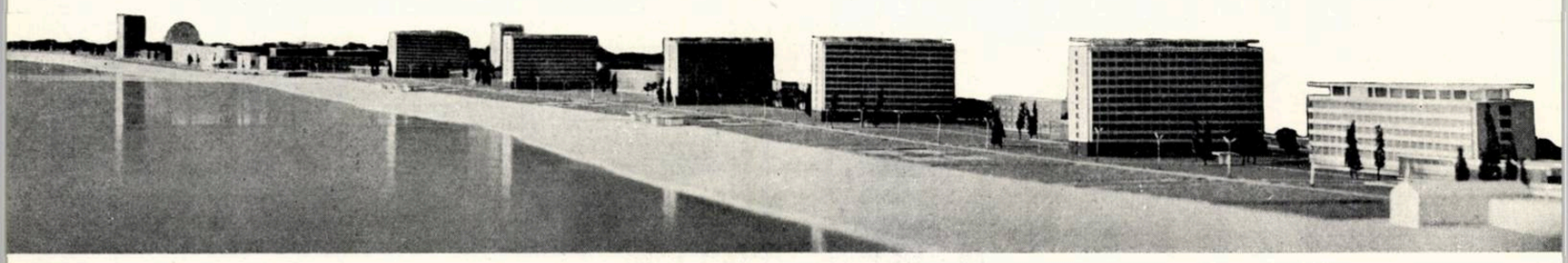

Vedere de-a lungul litoralului — Machetă

în afara staţiunii. De aci vor fi aduse la fiecare unitate alimentele semipreparate (gen « Gospodina »), urmînd ca prepararea propriu-zisă să se facă în restaurantul respectiv.

Gruparea acestor servicii — la care se adaugă spălătoriile, atelierele de reparaţii şi întreţinere, fabrica de ghiaţă şi ape gazoase, de prăjituri şi bomboane, garaje, precum şi locuinţele personalului permanent etc. — a dus la realizarea unui centru gospodăresc amplu în oraşul Constanţa, în imediata apropiere a staţiunii. Din punct de vedere economic, soluţia prezintă avantaje mai ales că dă posibilitatea folosirii acestor investiţii tot timpul anului şi pentru oraşul Constanţa. Sînt necesare însă studii dificile datorită lipsei noastre de experienţă în acest domeniu şi a cantităţilor foarte mari de prelucrare (de exemplu, 30 000 de prăjituri pe zi).

Reţeaua comercială de deservire, care cuprinde unităţi de toate genurile, este concentrată în principal în două centre, rezolvate cu un caracter specific unor staţiuni estivale; diverse unităţi sînt dispersate însă şi pe tot teritoriul ansamblului, în holurile hotelurilor, pe plajă, la restaurante etc.

Secţie tip de camere n hoteluri

1. Camere cu 2 paturi — 2. Camere cu 2 şi 3 paturi — 3. Camere cu 2 paturi şi 1 pat, cu baie (hotel de lux) — 4. Apartament în hotel de lux

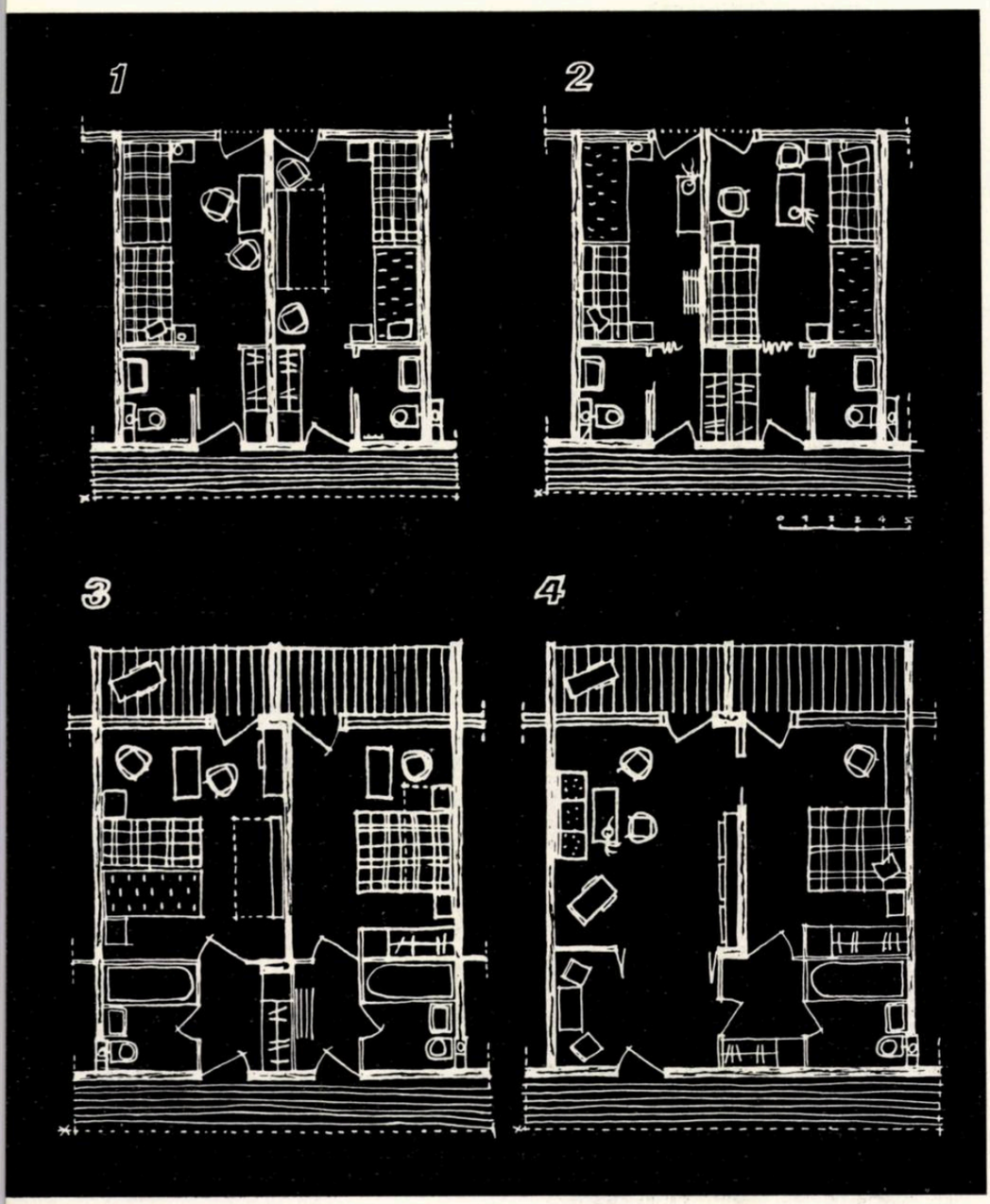

Pentru spectacole se vor realiza două teatre-cinematograf în aer liber, însă acoperite, cu o capacitate de 1 000 de locuri fiecare, avînd ecran lat şi amenajările necesare unor spectacole de estradă. De asemenea se va mai realiza un teatru pe apă, care va avea ca scenă oglinda lacului Tăbăcăriei şi ca fundal panorama generală a oraşului Constanţa, şi o perdea de fîntîni arteziene din lac.

În prima parte a staţiunii se va amenaja un parc de distracţii dotat corespunzător şi un parc sportiv.

În zona centrală a staţiunii s-a prevăzut de asemenea realizarea unor săli de jocuri, a unor biblioteci şi unei săli pentru diverse expoziţii.

Pe malul lacurilor Siut-Ghiol şi Tăbăcăriei se vor realiza cluburi nautice pentru sportul cu vele, rame şi cu motor.

Pentru a se putea prelungi durata de folosire a acestor construcţii, două hoteluri (primul şi ultimul din ansamblu) vor fi încălzite, putînd funcţiona tot timpul anului. Ele vor avea şi cîte un bazin cu apă de mare, acoperit şi încălzit. De asemenea se vor mai realiza şi cîteva bazine deschise, cu apă de mare încălzită pentru zilele răcoroase din sezon.

Sistemele şi materialele de construcţie care vor fi folosite marchează marele progres pe care ţara noastră l-a făcut în acest domeniu. Construcţiile înalte vor fi realizate cu membrane de beton de 14 cm grosime turnate în cofraje glisante, putîndu-se realiza un nivel la 1,5—2 zile. Planşeele şi majoritatea elementelor neportante vor fi prefabricate. Se va încerca introducerea pe scară largă a materialelor plastice; pardoseli de linoleum sau covoare şi plăci semirigide de masă de şpaclu pe culuoare; trepte şi contratrepte din policlorură de vinil; izolaţii din pelicule de polietilenă; tapete lavabile lipite direct pe beton; pereţi despărţitori din plăci OKAL; vopsitorii pe bază de răşini sintetice. La clădirile încălzite vor fi folosite geamuri termopan în tîmplărie metalică.

Toate aceste materiale vor fi exclusiv produse romîneşti.

În jurul clădirilor, în spaţiile libere şi pe malul lacurilor se vor realiza peluze de flori şi plantaţii bogate, care vor transforma întreaga staţiune într-un adevărat parc. Pentru a ajuta acest lucru se studiază posibilitatea creării unei oglinzi de apă naturală care să agrementeze teritoriul şi care să aibă o scurgere naturală spre mare, beneficiind de diferenţa ce există, de cca. 2 m, între nivelurile lacului şi mării.

Întregul ansamblu, inclusiv toate lucrările edilitare şi de pregătire a teritoriului cu toate dotările şi amenajările, va costa 240 000 000 lei şi va fi realizat în două etape: 5 000 de locuri la 1 iunie 1961 şi restul la 1 iunie 1962.

Ţinînd seama de confortul deosebit care se asigură şi de complexitatea dotărilor, costul pe pat al acestui ansamblu este cu cca. 15% mai redus decît la cele realizate pînă acum.

Credem că pe baza sprijinului şi îndrumărilor deosebite pe care le-am primit din partea organelor superioare de partid şi de stat şi a efortului susţinut pe care-l depun constructorii şi proiectanţii, realizarea acestui ansamblu va constitui o etapă pozitivă în evoluţia arhitecturii în ţara noastră.

Arh. C. LĂZĂRESCU

DESPRE SITUAŢIA ŞI MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA CONSTRUCŢIEI DE ORAŞE ÎN U.R.S.S.*

Raportul ţinut de V.A. Kucerenko, preşedintele Comitetului de stat pentru construcţii al U.R.S.S.

Tovarăşi!

Programul măreţ pentru crearea bazelor tehnico-materiale ale comunismului, trasat la Congresul al XXI-lea al partidului nostru, a stîrnit un nemaiîntîlnit entuziasm în muncă, în masele largi ale poporului. Înarmat cu hotărîrile Congresului, poporul sovietic îşi îndreaptă întreaga sa iniţiativă şi energie creatoare spre asigurarea îndeplinirii cu succes a planului septenal.

În raportul lui Nikita Sergheevici Hruşciov la cea de a V-a sesiune a Sovietului Suprem au fost expuse în completă plenitudine realizările primului an al septenalului. Dezvoltarea cu succes a industriei şi agriculturii creează condiţiile necesare pentru ridicarea continuă a bunăstării celor ce muncesc. Cea de a V-a sesiune a Sovietului Suprem a adoptat legile cu privire la desfiinţarea impozitelor la muncitori şi funcţionari şi desăvîrşirea trecerii tuturor muncitorilor şi funcţionarilor la ziua de lucru redusă în acest an.

Ultima Consfătuire unională a fruntaşilor brigăzilor de muncă comunistă în întrecere şi cuvîntarea lui Nikita Sergheevici Hruşciov la această consfătuire vor alcătui o pagină minunată în istoria construirii comunismului.

În Uniunea Sovietică se înfăptuiesc uriaşe transformări sociale; se face totul pentru ca viaţa oamenilor sovietici să se îmbunătăţească pe zi ce trece, pentru ca cerinţele lor materiale şi spirituale să fie satisfăcute şi mai din plin.

Poporul sovietic vede că, din ce în ce mai mult, comunismul devine o realitate efectivă a zilelor noastre.

Toate aceste succese sînt rodul muncii eroice a poporului sovietic, sînt rezultatul giganticei munci organizatorice a Partidului Comunist, al activităţii neobosite a Comitetului lui Central şi a Guvernului Sovietic.

Oamenii sovietici, ocupaţi cu munca paşnică creatoare, condamnă cu un sentiment de profundă indignare şi mînie politica agresivă a imperialiştilor americani, care merge pe calea provocărilor nerușinate şi a aventurilor războinice împotriva ţării noastre, împotriva păcii şi a securităţii popoarelor. Drept răspuns la provocările mîrşave ale agresorilor americani, poporul sovietic răspunde, strîngîndu-şi rîndurile, cu noi fapte de eroism în muncă, pentru consolidarea puterii economice şi de apărare a măreţei noastre patrii socialiste.

O mărturie vie a politicii iubitoare de pace a guvernului nostru o constituie şi convocarea şi organizarea prezentei Consfătuiri unionale pentru urbanism, deoarece numai un guvern ce înfăptuieşte o politică de pace se poate ocupa cu o anvergură atît de uriaşă de o asemenea problemă paşnică cum este construirea unor oraşe noi şi reconstrucţia oraşelor vechi.

Au trecut aproximativ şase ani de la Consfătuirea unională pentru construcţii de la Kremlin, cînd au fost soluţionate problemele de bază ale industrializării construcţiilor. În aceşti ani s-a depus o muncă imensă în toate ramurile de construcţii şi de industrie a construcţiilor.

Un indice clar al succeselor noastre îl oferă creşterea, fără precedent în istorie, a volumului construcţiilor de locuinţe.

Dacă în 1954 s-au construit locuinţe cu o suprafaţă totală de 32,5 milioane m², în 1959 s-au realizat 80,4 milioane m². Într-un singur an se construiesc acum aproape tot atîtea locuinţe cîte se construiau în zece ani înainte de război.

Astăzi, nici una dintre ţările burgheze nu se mai poate întrece cu ţara noastră în ceea ce priveşte ritmul şi volumul construirii de locuinţe; nici una din aceste ţări nu este în stare să spere măcar într-o astfel de amploare a construcţiei de locuinţe.

Uniunea Sovietică ocupă azi primul loc în lume cu privire la numărul apartamentelor construite pentru fiecare mie de locuitori. În timp ce în 1959 s-au construit pentru fiecare mie de locuitori, în Anglia, 5,4 apartamente, în Franţa 7,2 şi în S.U.A. 7,9, în Uniunea Sovietică s-au construit 14,5 apartamente. În ţara noastră se construiesc acum în fiecare an mai multe apartamente decît în S.U.A., Anglia, Franţa, R.F.G., Suedia, Olanda, Belgia şi Elveţia luate la un loc.

Aceste cifre exprimă sugestiv adevărata grijă pentru popor din partea Comitetului Central al partidului nostru, a Guvernului Sovietic, a lui Nikita Sergheevici Hruşciov, care, în opera de reînzestrare a bazei tehnico-materiale a construcţiilor, depune talentul său organizatoric, vastele sale cunoştinţe, o experienţă uriaşă şi marea dragoste ce o are pentru construcţie. *(Aplauze).*

E bine să reamintim mersul realizării programului de stat pentru construcţia de locuinţe, care a fost adoptat în 1937 de Statele Unite ale Americii. Nu de mult, Robert Fisher, redactorul ziarului *Oraşul modern*, constată — în cartea sa *20 de ani de construcţie de locuinţe de către stat* — eşecul programului de stat pentru construcţia de locuinţe, scriind că, în decurs de 20 de ani, în S.U.A. s-au construit de către stat numai 429 mii de apartamente. În aceşti ani, spune autorul, au fost lichidate în S.U.A. numai 7 procente din numărul cocioabelor, iar într-un astfel de ritm, pentru lichidarea cocioabelor este nevoie de 280 de ani.

În U.R.S.S., amploarea uriaşă a construcţiei de clădiri industriale, de locuinţe şi social-culturale, dezvoltarea rapidă a gospodăriei comunale a oraşelor ridică în mod deosebit de pregnant problemele urbanismului.

Consfătuirea de faţă în probleme de urbanism, convocată de Comitetul Central al Partidului Comunist, are loc în ţara noastră pentru prima oară. Ea a fost convocată deoarece partidul şi guvernul nostru doresc ca oraşele şi centrele muncitoreşti pe care le construim să fie demne de omul sovietic — constructorul comunismului — să fie cele mai comode, cele mai bine amenajate şi cele mai frumoase.

E lucru ştiut că Statul Sovietic a moştenit din partea Rusiei capitaliste o gospodărie comunală extrem de înapoiată, cea mai înapoiată în acel timp din Europa. 80% din fondul de locuinţe al oraşelor consta din clădiri în majoritate de lemn şi cu puţine etaje. Numai cca. 10% din locuinţe aveau instalaţie de alimentare cu apă, iar canalizare abia 3%. Tramvaie existau numai în cîteva oraşe mai mari.

Încă din primele zile ale existenţei Statului Sovietic, partidul şi guvernul au acordat o atenţie permanentă problemelor de îmbunătăţire a gospodăriei comunale, construcţiei de locuinţe şi ridicării nivelului de confort pentru uşurarea vieţii populaţiei.

În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, ocupanţii fascişti nemţi au distrus 1 710 oraşe şi centre muncitoreşti, peste 70 de mii de sate şi cătune, au aruncat în aer şi au distrus 32 de mii de întreprinderi industriale. Peste 25 de milioane de oameni au rămas fără adăpost. Au fost transformate în ruine oraşele Stalingrad, Minsk, Sevastopol, au fost distruse numeroase raioane din Kiev, Harkov, Rostov pe Don, Voronej şi alte oraşe. Refacerea oraşelor distruse s-a făcut concomitent cu reconstrucţia lor. S-au extins şi creat noi artere principale, raioane întregi au fost sistematizate, s-au trasat parcuri noi, s-au creat zone verzi şi s-au desfăşurat lucrări de aprovizionare cu apă.

În ultimul cincinal au intervenit schimbări radicale în tehnica construcţiei. S-a creat şi s-a dezvoltat o bază puternică tehnico-materială pentru construcţia industrială. S-a realizat trecerea la construcţia clădirilor după proiecte tip, introducîndu-se în măsură tot mai mare metodele industriale pentru înălţarea construcţiilor. Toate acestea au redus costul, au scurtat termenele şi au îmbunătăţit calitatea construcţiilor.

PLANIFICAREA — BAZA URBANISMULUI SOVIETIC

Sprijinindu-se pe succesele obţinute în dezvoltarea economică a ţării noastre, partidul şi guvernul au trasat întregului popor marea sarcină de a lichida în următorii 10—12 ani necesităţile de locuinţe. Această sarcină se realizează cu succes.

Condiţiile de trai în oraşe, nivelul social-cultural şi de deservire comunală a populaţiei se îmbunătăţesc permanent. În sistematizarea şi construcţia multor oraşe s-au produs îmbunătăţiri radicale. Nivelul amenajării s-a ridicat, au apărut raioane mari în care s-au înălţat importante clădiri publice şi de locuinţe.

S-au transformat îndeosebi oraşele din fostele regiuni naţionale de la periferia Rusiei ţariste. În anii Puterii Sovietice s-au născut aproximativ 900 de oraşe noi.

Totuşi, în şirul succeselor incontestabile ale urbanismului sovietic se semnalează încă în practică şi lipsuri însemnate. În munca noastră nu folosim încă pe deplin avantajele fundamentale ale societăţii socialiste: planificarea, lipsa proprietăţii particulare asupra pămîntului şi a mijloacelor de producţie.

Repartiţia forţelor de producţie şi — legată de aceasta — construcţia oraşelor şi centrelor muncitoreşti, a căilor de acces, a comunicaţiilor inginereşti, instalaţiilor de captare şi de epurare a apelor nu dispun adesea de un plan unic, ceea ce aduce statului mari daune materiale. Deseori, în proiectele de sistematizare a oraşelor nu sînt just determinate perspectivele dezvoltării lor, ceea ce atrage schimbări importante în întreaga structură urbanistică. Nu este pusă la punct planificarea complexă a investiţiilor pentru construcţiile urbanistice, ceea ce împiedică realizarea finală a unor raioane de locuinţe cu întregul complex de lucrări de amenajare şi cu toate reţelele de deservire social-culturală. În construcţia oraşelor n-au fost încă înlăturate toate interesele cu caracter departamental. Numeroase fabrici, beneficiare de importante investiţii şi resurse materiale, rezolvă problemele construcţiei

* Traducere din ziarul *Pravda* nr. 160 din 8 iunie 1960.

de locuințe și clădiri social-culturale fără a ține seama de cerințele urbanistice și de interesele generale ale orașului.

Pentru a se dezvolta normal, orașul trebuie să posede baze economice teoretice ferme în perspectivă, care să determine structura de plan a orașului și principiile dezvoltării sale. Totuși, în momentul de față, volumul investițiilor în construcția orășenească nu este determinat numai de plan, ci se compune din suma construcției de locuințe, de clădiri social-culturale și diferite întreprinderi comunale, efectuată de consiliile economice naționale, de comitetele executive orășenești, precum și de diversele ministere și departamente. Această situație provoacă disproporții în dezvoltarea anumitor elemente ale orașului și îngreunează înfăptuirea planificată a acestei dezvoltări.

Urbanismul sovietic, ca unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei naționale, trebuie să aibă un plan științific propriu, bine fundamentat, de perspectivă și de dezvoltare curentă. Un astfel de plan va crea o bază tehnico-economică fermă pentru dezvoltarea orașelor.

Hotărîrea luată în anul 1957 de Comitetul Central al partidului și de Consiliul de Miniștri, cu privire la dezvoltarea construcției de locuințe în Uniunea Sovietică, a apărut ca o nouă etapă în construcția sovietică de orașe. Potrivit celor hotărîte la Congresul al XXI-lea al partidului, trebuie să construim în cursul septenalului 15 milioane de apartamente. Pentru a ne da mai bine seama ce însemnează acest lucru, trebuie să spunem că aceasta echivalează cu aproximativ 180 de orașe noi, avînd fiecare o populație de 250 mii de locuitori și că acest lucru depășește de trei ori întregul fond orășenesc de locuințe din Rusia țaristă.

Față de aceste proporții atît de mărețe, urbanismul capătă o importanță deosebit de mare și reclamă o organizare precisă în materie de planificare, construcție, control de stat, precum și o respectare dintre cele mai riguroase a disciplinei urbanistice. Avantajele fundamentale ale societății socialiste sovietice creează pentru arhitecți, proiectanți și constructori posibilități nelimitate pentru realizarea unor orașe comode, confortabile și sănătoase pentru trai, frumoase și economice, asigurînd o dezvoltare armonioasă și multilaterală pentru om și colectivitate.

Una dintre problemele esențiale ale urbanismului o constituie problema zonificării teritoriilor urbane în scopul folosirii lor cît mai raționale și mai economice.

Anumiți proiectanți și unii dintre funcționarii consiliilor locale și-au format părerea greșită că, întrucît posedăm mult pămînt, nu este nevoie de a-l economisi. Astfel, la Stalinabad, zonificarea teritoriului orașului n-a fost nici pînă în prezent pusă de acord cu dezvoltarea actuală a orașului. Drept rezultat, pe terenurile din apropierea centrului orașului s-au păstrat 400 ha cultivate cu bumbac. În același timp s-a preconizat construirea de noi locuințe orășenești la o distanță de 6—8 km de centrul orașului, pe parcele cu relief accidentat și seismicitate ridicată, ceea ce majorează costul construcției cu aproximativ 18—20%. Pierderi mari de teren urban rezultă și din alocarea unor teritorii exagerate întreprinderilor industriale. Plata — extrem de redusă — pentru arenda pămîntului îngăduie conducerii întreprinderilor să țină aceste teritorii « drept rezervă » pentru orice eventualitate.

Arhitecții șefi ai orașelor și autorii planurilor de ansamblu nu trebuie să se limiteze la o distribuție mecanică a terenurilor destinate întreprinderilor industriale. Ei au obligația să ia parte la soluționarea planurilor de folosință a acestor teritorii și să urmărească aplicarea principiilor de economisire pe toate căile a teritoriilor orașelor. Terenul este unul dintre cele mai prețioase bunuri ale statului și de aceea fiecare hectar trebuie să fie utilizat cît mai rațional și cît mai eficient.

Una dintre problemele foarte însemnate în legătură cu aceasta este poziția față de construcția individuală. În viitor, acest tip de construcție se va restrînge considerabil, însă situația actuală în domeniul nevoii de locuințe nu îngăduie încă acest lucru. Trebuie luate însă măsurile necesare pentru reglementarea acestui aspect al construcției.

Se impune trecerea mai hotărîtă la forme de construcție prin cooperare a locuințelor cu multe apartamente. Acest mod de construcție va duce la economisirea unor imense teritorii și va da posibilitatea creării condițiilor necesare pentru ridicarea gradului lor de amenajare.

Condițiile existente în momentul de față pentru construirea de locuințe individuale unifamiliale sînt mai bune decît cele pentru construirea prin cooperare a clădirilor cu mai multe apartamente. Această situație ar trebui reexaminată. Totodată, în momentul de față, pentru economisirea teritoriilor orășenești, a scurtării căilor de comunicație și a ridicării nivelului lor de amenajare ar fi indicat să se interzică construcțiile cu unul sau două niveluri într-un mare număr de orașe, trecînd la realizarea în special a clădirilor complexe de locuințe cu 4—5 niveluri.

Prejudicii mari, iar adesea și pierderi considerabile în construirea planificată a orașului, provoacă construcția dezordonată și arbitrară a locuințelor individuale și a vilelor pe terenurile destinate — în planurile de ansamblu — pentru construcția de stat cu multe etaje. E încă foarte greu să se ducă cu succes lupta împotriva construcției arbitrare, datorită faptului că în legislația noastră lipsesc măsuri suficient de eficiente de pedepsire în aceste cazuri. În ultimul timp, Prezidiul Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești și al R.S.S. Armene au publicat un decret cu privire la răspunderea cetățenilor pentru construirea arbitrară — lucru care a avut drept rezultat reducerea bruscă a construcției arbitrare în orașele din aceste republici. Credem că această experiență trebuie luată în considerare și de alte republici unionale.

În ultimii ani, conform directivelor partidului și guvernului, marea majoritate a construcției de locuințe s-a realizat pe teritorii libere. Acest lucru este just. Cu toate acestea, nimeni nu ne-a dispensat de necesitatea aplicării metodelor celor mai raționale la reconstrucția vechilor raioane ale orașelor noastre, care conțin adesea construcții de mică valoare, case dărăpănate, construite încă înainte de revoluție. În unele cazuri, fondul de locuințe existent constînd din case mărunte și neamenajate este în stare atît de proastă, încît în momentul de față e mai convenabil să le dărîmăm și să organizăm o construcție nouă. Cu ocazia aceasta se va putea folosi uneori rețeaua existentă de străzi, mijloacele existente de transport orășenesc, comunicațiile subterane, a căror construcție pe teritorii încă nevalorificate este destul de costisitoare. În plus, teritoriile ce urmează să fie utilizate pentru reconstrucție vor fi folosite mult mai eficient pentru construcții cu 4—5 niveluri în locul celor cu parter și etaj, care există în momentul de față.

În consecință, continuînd în practica construcțiilor linia generală de valorificare a terenurilor orășenești libere, nu trebuie s-o transformăm însă într-o dogmă lipsită de viață. Trebuie alese terenurile libere în limitele zonei orășenești proiectate; alegerea terenurilor trebuie examinată sub toate aspectele, pentru a adopta varianta cea mai potrivită și cea mai economică.

Zona suburbană mai este și în prezent considerată ca ceva separat de oraș. Or, zona suburbană a unui oraș, în special a orașului mare, trebuie să facă parte integrantă din oraș și să fie folosită permanent pentru trebuințele sale. Zona trebuie să asigure afluxul curentului de aer proaspăt în oraș; ea va fi folosită în largă măsură pentru organizarea odihnei de masă a populației.

Astfel, problemele organizării muncii, ale odihnei și deservirii populației sub raport social-cultural pot fi rezolvate rațional numai în cazul cînd orașul și zona sa suburbană vor constitui un tot inseparabil. În momentul de față, orașul și această zonă nu au un singur stăpîn. Trebuie stabilit ca reglementarea tuturor tipurilor de construcție de pe teritoriul zonei suburbane să fie făcută de Comitetul executiv orășenesc. Proiectul de sistematizare a zonei suburbane trebuie să intre în componența planului general al orașului, iar atribuțiile arhitectului șef trebuie extinse și asupra acestei zone.

PROBLEMA ESENȚIALĂ — SATISFACEREA NEVOILOR CRESCÎNDE ALE OAMENILOR

O problemă foarte importantă pentru îmbunătățirea urbanismului o constituie ridicarea nivelului de amenajare edilitară și tehnico-sanitară a orașului. Acest lucru este extrem de important sub aspectul profilactic în lupta pentru longevitatea oamenilor sovietici.

Un rol imens în formarea orașului modern sovietic îl are dezvoltarea formelor sociale de viață, deservirea social-culturală a oamenilor muncii. La Congresul al XXI-lea al partidului, N.S.Hrușciov, dezvoltînd teza leninistă cu privire la mlădițele comunismului, a accentuat în mod deosebit importanța elementelor sociale ale vieții zilnice, pentru instaurarea unor forme comuniste de viață în colectiv, în condițiile actuale de construire a comunismului.

În legătură cu dezvoltarea deservirii social-culturale a populației, sistemul de amplasare a locuințelor pe teritoriul raionului de locuit în legătură organică cu diferitele clădiri publice are o imensă importanță socială. Tocmai aci se realizează, înainte de toate, trăsăturile orașului societății comuniste.

Satisfacerea nevoilor materiale și culturale crescînde ale omului va căpăta tot mai mult un caracter social. În aceste condiții, noțiunea de apartament capătă un conținut mai larg. Nu e vorba numai de apartamentul propriu-zis, ci și de instituțiile pentru copii, de școli-internate, magazine, cantine, cluburi care vor contribui — toate — la satisfacerea în mod practic a nevoilor familiei și ale colectivului. De aceea, problema satisfacerii multilaterale a necesităților familiei și ale întregului colectiv din microraionul de locuit reclamă trecerea hotărîtă la construirea de microraioane finite sub aspect constructiv, împreună cu toate elementele de deservire social-culturală.

Pentru a obține aceasta trebuie revizuită practica existentă, în care construcția de locuințe, de instituții pentru copii, de magazine, spălătorii, clădiri culturale, precum și alte clădiri sociale se proiectează pe căi diferite, fără a fi îmbinate într-un plan unitar, în care numărul unităților de locuințe să corespundă, în anumite proporții, cu numărul clădirilor din rețeaua primară de deservire social-culturală. În caz contrar, în practica construirii microraioanelor de locuințe, disproporția dintre clădirile de locuințe și cele cu caracter social se va mări.

Partidul și guvernul au trasat o sarcină de o deosebită însemnătate socială și economică: nu numai lichidarea lipsei de locuințe, ci și îmbunătățirea concomitentă și simțitoare a nivelului de trai al populației, dînd fiecărei familii un apartament separat. Pînă nu de mult se construiau încă apartamente mari, care în marea majoritatea a cazurilor erau ocupate, datorită lipsei de locuințe, de mai multe familii. Pentru a îndeplini sarcinile planului septenal în domeniul construcției de locuințe se cere rezolvarea a trei probleme principale: sporirea volumului construcțiilor de locuințe de peste două ori în comparație cu septenalul precedent; trecerea la apartamentele unifamiliale; reducerea simțitoare a costului construcției de locuințe.

În 1956 costul mediu pe apartament era de 55—60 mii ruble, iar costul mediu pe metrul pătrat de suprafață locativă era de aproximativ 1 500 ruble. În general, apartamentele erau ocupate de două-trei familii. Pentru a construi în septenal 15 milioane de apartamente a fost necesar să se reducă costul apartamentului pînă la 35 mii ruble. Dificultatea problemei consta în faptul că se cerea concomitent crearea de apartamente unifamiliale, iar costul pe metrul pătrat de suprafață locativă să nu depășească 1 150 ruble.

Principiul apartamentului unifamilial a permis să se atace din nou soluția de plan a apartamentului și să se revizuiască totodată normele de proiectare.

În ultimul timp au fost făcute o serie de propuneri pentru introducerea unor modificări în proiectele tip. Ele se referă la mărirea încăperilor auxiliare, la

construirea de camere separate în apartamente, la utilarea clădirilor cu 4—5 niveluri cu ascensoare şi tuburi pentru evacuarea gunoaielor menajere. Desigur că aceste propuneri ar îngădui mărirea confortului apartamentelor. Dar ele scumpesc considerabil costul locuinţelor şi, prin urmare, duc la micşorarea volumului construcţiilor de locuinţe. Aplicarea imediată a acestor propuneri ar însemna diminuarea planului de construcţie de locuinţe cu cel puţin un milion de apartamente, lucru inadmisibil faţă de lipsa de locuinţe încă existentă.

A sosit timpul cînd conducerea comitetelor executive, în mîinile cărora trebuie concentrate toate obiectele construcţiei de clădiri sociale şi de locuinţe, trebuie să studieze minuţios contingentul viitorilor locatari şi să stabilească în planurile de construcţie greutatea specifică a fiecărui tip de apartament. Este cu totul greşit faptul că pînă în prezent nu se construiesc încă clădiri pentru celibatari şi tineri căsătoriţi, deşi familiile alcătuite din una sau două persoane reprezintă circa 30% din întreaga populaţie.

Este necesar să se aibă în vedere că apartamentele economice de tip nou nu pot fi ocupate de două familii chiar dacă ele sînt înrudite. Nu se admite nici suprapopularea apartamentelor noi, lucru practicat în cazuri izolate cînd popularea apartamentelor se face calculîndu-se 6—7 m^2 de suprafaţă locativă pe cap de om.

Pe măsura îmbunătăţirii posibilităţilor economice ale ţării şi consolidării bazei tehnico-materiale a construcţiilor se vor modifica şi proiectele tip de locuinţe. Un mare număr de arhitecţi şi ingineri lucrează în momentul de faţă la crearea unor noi tipuri de apartamente, locuinţe şi clădiri sociale prevăzute a fi folosite în construcţie începînd aproximativ din 1963.

Cu toate că din punct de vedere economic este oportună construirea unor imobile speciale pentru întreprinderile comerciale şi de alimentaţie publică, se mai observă încă tendinţa de a amplasa astfel de întreprinderi la primele niveluri ale clădirilor de locuinţe. Amenajarea de magazine în clădirile de locuinţe este însă mult mai costisitoare decît amplasarea lor în imobile separate. În plus, aceste magazine sînt improprii în exploatare, ele au sălile de vînzare înguste, sînt strîmte, incomode din cauza numărului mare de stîlpi, sînt compartimentate în diferite secţii de cajele scărilor, prin încăperi trec numeroase conducte ale instalaţiei tehnico-sanitare, proprii clădirilor de locuinţe.

Exploatarea magazinelor amenajate în imobile de locuit înrăutăţeşte considerabil condiţiile igienice şi sanitare de trai în astfel de imobile. De aceea, amenajarea magazinelor şi a întreprinderilor de alimentaţie publică este permisă la parterul imobilelor de locuinţe numai în condiţiile regimurilor de construcţie existente pe frontul marilor magistrale şi în pieţe. Este indicată de asemenea şi amenajarea unor magazine de proporţii mai mici, pentru vînzarea pîinii, a laptelui şi a semifabricatelor. În toate celelalte cazuri, magazinele, întreprinderile de alimentaţie publică şi întreprinderile pentru deservirea comunală urmează să fie amplasate în imobile separate sau în centre comerciale.

Rămînerea în urmă în construirea întreprinderilor comerciale se explică, în special, prin insuficienţa investiţiilor alocate în acest scop pentru primii ani ai septenalului. Ar trebui ca în anii 1960—1963 să fie majorate aceste investiţii în limitele prevederilor generale prevăzute în planul septenalului.

Este necesară de asemenea îmbunătăţirea în mod hotărît a procesului tehnologic al întreprinderilor de alimentaţie publică şi de deservire comunală. La noi se mai livrează încă un utilaj tehnologic prea voluminos şi de mică productivitate pentru astfel de întreprinderi. Drept urmare, suprafaţa bucătăriilor din cantinele noastre egalează pe cea a sălilor de mese, în timp ce în practica mondială suprafaţa bucătăriilor reprezintă cca. 30% din cea a sălilor de mese.

INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCŢIILOR ŞI BAZA EI TEHNICO-MATERIALĂ

Succesele Uniunii Sovietice în domeniul construcţiilor de locuinţe şi al celor social-culturale au devenit posibile datorită folosirii pe scară largă a metodelor industriale de construcţie. Clădirile de locuinţe din elemente prefabricate confecţionate prin producţia uzinală de serie au devenit preponderente în ţara noastră. Începînd de anul trecut se realizează trecerea la construirea masivă de clădiri din panouri mari. În decurs de patru ani, capacitatea de producţie a întreprinderilor de construcţie a clădirilor din panouri mari trebuie să atingă o suprafaţă locuibilă de cca. 28 milioane m^2 anual.

Mari colective din organizaţiile de proiectare şi de cercetări ştiinţifice, împreună cu constructorii şi cu muncitorii din industria materialelor de construcţii, elaborează elemente de construcţie raţionale din panouri mari, pentru imobile de locuit, precum şi metode de fabricaţie a acestora. Partidul şi guvernul au dat o înaltă apreciere eforturilor şi realizărilor creatoare ale celor mai buni proiectanţi şi inovatori în construcţia de clădiri din panouri mari, acordînd titlul de Erou al Muncii Socialiste inginerilor Nikolai Iakovlevici Kozlov, Vitali Pavlovici Lagutenko, Aleksandru Alekseevici Susnikov şi Lev Gherasimovici Iuzbaşev. *(Aplauze).*

Un rol important în dezvoltarea producţiei industriale de masă a construcţiei de locuinţe şi de clădiri social-culturale l-au avut proiectele tip de clădiri de locuit şi social-culturale. Au fost elaborate serii de proiecte tip unificate pentru clădiri sociale şi pentru locuinţe. Acest lucru a permis să se întocmească cataloage pentru detalii şi elemente de construcţii, reducînd considerabil nomenclatura lor.

La elaborarea seriei de proiecte tip şi de proiecte experimentale pentru locuinţe şi pentru clădiri sociale au participat foarte mulţi arhitecţi şi ingineri capabili, între care trebuie menţionaţi tovarăşii: B.N.Banîkin, A.A.Bogacenko, V.I.Bogomolov, B.I.Bondarenko, L.O.Bumajnîi, N.M.Vavirovski, A.I.Vasiliev, I.L.Vartanesov, M.N.Vahomski, G.A.Gradov, M.V.Grigorian, N.I.Diubov, L.K.Diubek, A.M.Zalţman, I.I.Karakis, I.N.Kastel, S.F.Kibirev, G.I.Koporovski, A. Kotli, A.M.Krîlov, L.D.Kulikov, E.A.Levinson, I.B.Levontin, I.O.Levko, V.P.Mednik, I.A.Merport, N.A.Osterman, G.P.Pavlov, B. D. Plesein, M.A. Porta, M.V.Posohin, N.I.Ripinski, S.O.Revişvili, N.P.Rozanov, B.R.Rubanenko, A.A.Rumianţev, A.A.Siniţîn, N.N.Smirnov, S.B.Speranski, A.B.Strutinski, N.L. Iacobson şi alţii. *(Aplauze).*

Totuşi, în problema creării unor proiecte tip economice şi confortabile pentru clădiri publice, contînd pe folosirea bazei industriale pentru construcţia de clădiri din panouri mari, mai trebuie angrenate cercuri mult mai largi de proiectanţi. Trebuie să predăm încă în 1960—1961 noi proiecte tip pentru clădiri social-culturale, folosind elemente mari de panouri prefabricate, între care şcoli, instituţii pentru copii, magazine, întreprinderi pentru alimentaţie publică şi de deservire comunal-sociale, hoteluri, spitale, internate, centre culturale şi alte clădiri.

Se poate spune fără exagerare că realizarea în Uniunea Sovietică, din iniţiativa lui N.S.Hruşciov, a industriei betonului armat prefabricat a produs o cotitură în industrializarea construcţiilor şi a promovat ţara noastră în această privinţă, pe primul loc din lume. În anul 1953, la începuturile creării betonului armat prefabricat industrial, s-au realizat în ţară 2,4 milioane m^3 din aceste elemente de construcţie. În cursul acestui an, numai întreprinderile din Moscova vor livra circa 2,7 milioane m^3 de beton armat prefabricat, iar în total pe ţară, în 1960 se vor confecţiona 29 milioane m^3 de elemente de construcţie din beton armat, ceea ce întrece de trei ori producţia acestor elemente în America, Anglia, Franţa şi R.F.G. luate la un loc. În 1965 se vor produce la noi 45 milioane m^3 de beton armat prefabricat. *(Aplauze).*

Este interesant de menţionat că în momentul de faţă ţările capitaliste îşi revizuiesc poziţia faţă de problemele industrializării construcţiilor. În particular, directorul unei firme americane de arhitectură şi construcţii, Ernst Kamp, spune: «Socotesc că standardizarea elementelor şi aplicarea metodelor industriale în construcţie apar drept singurele mijloace pentru a întrece nivelul de trai al altor popoare şi pentru a ridica nivelul arhitecturii».

Datorită dezvoltării betonului armat prefabricat, gradul de prefabricare a construcţiilor de locuinţe a crescut în ţara noastră, în ultimii 5 ani, de 1,7 ori ceea ce, la rîndul său, a redus consumul de muncă în construcţia de locuinţe cu 40%. În ţara noastră au crescut numeroase cadre talentate în construcţie şi în industria de construcţii, a căror neobosită activitate creatoare a prilejuit acea schimbare cantitativă şi calitativă care a fost atinsă în construcţia de locuinţe şi de clădiri social-culturale. Aceştia sînt conducătorii organizaţiilor de construcţie şi ai întreprinderilor din industria de construcţii, tovarăşii: Vradii, Varobiev, Ghelman, Glezer, Dardik, Zaharov, Ivanenko, Isaev, Laevski, Loktiuhov, Mamleev, Minkievici, Nikonov, Novikov, Petruk, Sizov, Sokolov, Trahman, Truhel, Hotianov şi mulţi alţii. *(Aplauze).* Succese minunate în industrializare, scăderea costului şi îmbunătăţirea calităţii construcţiei au obţinut brigăzile de construcţie ale tovarăşilor Kireev, Zatvoriţki, Lamocikin, Demidov, Kobîsov, Demidkin, Pahomov, Gusev, Zaiţev, Doneţ, Şomin şi alţii. *(Aplauze).*

Industrializarea construcţiei orăşeneşti este înfăptuită cu succes în special de organizaţiile mari specializate. Totuşi, specializarea lucrărilor de construcţie nu este încă suficient de dezvoltată la noi. Există cazuri cînd în unele consilii ale economiei naţionale se procedează chiar la lichidarea organizaţiilor constructoare specializate pentru lucrările de finisaj, amenajări exterioare, precum şi a altor feluri de lucrări. O astfel de tendinţă este greşită.

În sistemul «Glavmosstroi»*, trusturile sînt specializate pe tipuri de construcţii orăşeneşti, iar majoritatea întreprinderilor de construcţii sînt specializate pe lucrări. O bună specializare a fost atinsă şi de direcţiile generale constructoare pentru oraşele Leningrad (Glavleningradstroi), Kiev (Glavkievstroi), Rostov (Glavrostovstroi), precum şi în organizaţiile de construcţii din Cerepoveţ, Magnitogorsk şi alte oraşe. Aceste organizaţii au întrecut cu mult celelalte întreprinderi de construcţii din ţară, la toţi indicii de calitate. Astfel, în anul 1955, Glavmosstroi a construit 643 mii m^2 suprafaţă locativă avînd 112 mii muncitori, iar în 1959 a construit 1 532 mii m^2 de suprafaţă locativă avînd numai 96 mii muncitori. În felul acesta, avînd în 1959 aproape cu 15% mai puţini muncitori decît în 1955, Glavmosstroi a dat o suprafaţă locativă de aproape 2,5 ori mai mare.

Volumul de muncă în producţia elementelor prefabricate de beton armat este la Moscova aproape de două ori mai mic decît cel mediu pe ţară. Întreprinderile din sistemul Glavmospromstroimaterialov şi-au luat angajamentul să scadă în anul în curs costul planşeelor de beton armat cu 25% şi să atingă în 1963 nivelul de productivitate a muncii stabilit pentru anul 1965.

În oraşul Cerepoveţ, datorită dezvoltării specializării în domeniul construcţiei de locuinţe din panouri mari, care anul trecut constituia deja circa 50%, s-a realizat în decurs de patru ani o reducere a volumului de muncă de aproape două ori. La trustul «Magnitostroi», unde greutatea specifică a construcţiei din blocuri şi panouri mari va atinge în anul curent aproximativ 60%, volumul de muncă la construcţia de locuinţe s-a micşorat cu mai mult de 2 ori.

În anii imediat următori, în legătură cu înfăptuirea noii industrii a construcţiei de clădiri din panouri mari, industrializarea construcţiei de locuinţe şi de clădiri sociale va creşte şi mai mult. Se prevede ca în 1965, gradul de prefabricare în construcţia de locuinţe să atingă 70%, iar volumul de muncă să scadă la aproximativ 50%.

Iată de ce dezvoltarea construcţiei de clădiri din panouri mari, care trebuie să constituie şi în viitor linia noastră generală în construcţia de locuinţe şi de clădiri sociale, apare drept una dintre sarcinile cele mai însemnate pentru toţi constructorii şi lucrătorii din industria materialelor de construcţii. Ar fi indicat să nu se reducă sistemul de creştere a capacităţii industriei constructoare de clădiri din panouri mari după anul 1961, aşa cum este prevăzut în plan,

* Direcţia generală pentru construcţii a oraşului Moscova.

ci să se atingă, începînd din anul 1962, o creştere anuală a capacităţii pînă la 8 milioane m² de suprafaţă locativă. Adaptarea acestei propuneri ar permite ca la finele anului 1965 să existe în ţară o capacitate generală în materie de construcţie de clădiri din panouri mari, nu de 28 milioane m², ci de 46 milioane m² suprafaţă locativă, ceea ce ar asigura din plin îndeplinirea sarcinii măreţe, trasate de partid şi de guvern, de lichidare a lipsei de locuinţe.

Pentru ca construcţia din panouri mari să capete o amplă aprobare din partea populaţiei, trebuie neapărat îmbunătăţită calitatea construcţiei locuinţelor din panouri mari. Trebuie să se construiască în fiecare oraş o serie de clădiri-etalon din panouri mari, de calitate superioară, care să servească drept model pentru construirea de locuinţe în masă.

Totuşi, în domeniul dezvoltării construcţiei de clădiri din panouri mari, nu toate lucrurile sînt perfecte. În decurs de şase ani în ţară trebuie să fie construite circa 500 de întreprinderi pentru construcţia de locuinţe din panouri mari, din care 122 de întreprinderi în 1959 şi 1960. În realitate, în cursul anului 1959 şi în prima jumătate a anului 1960 s-au construit abia 20 de întreprinderi. De asemenea, nu se dă suficientă atenţie pregătirii utilajului tehnologic necesar acestor întreprinderi. Planul de confecţionare a utilajului tehnologic a fost îndeplinit pe primul trimestru de Consiliul economiei naţionale din Sverdlovsk cu numai 17%, iar de cel din Kemerovo cu 26%.

Avem toate posibilităţile pentru a asigura în anul în curs realizarea necondiţionată a sarcinilor stabilite pentru anii 1959—1960 cu privire la sporirea capacităţii de construcţie a clădirilor din panouri mari.

Se ştie că fără materiale termoizolante şi fără materiale uşoare de umplutură nu este cu putinţă să se fabrice panouri mari pentru pereţi şi învelitori. Or, punerea în funcţiune a capacităţilor de producţie pentru plăci de vată minerală a fost îndeplinită pe anul 1959 şi în prima jumătate din anul curent numai în proporţie de 30%. Construcţia fabricilor de piatră spartă de cheramzit merge foarte încet. În cursul anilor 1957—1960 trebuia realizată o capacitate de producţie de cheramzit pentru 2 milioane m³; în realitate s-au pus în funcţiune capacităţi de producţie pentru numai 840 mii m³ sau 40% din sarcină.

Deosebit de nesatisfăcătoare este situaţia în domeniul materialelor de finisaj. Nici în prezent şantierele nu primesc vopsele de bună calitate şi variate ca nuanţe, ruberoid de calitate superioară, linoleum de diferite culori, tapete rezistente şi frumoase, ceramică de placaj, precum şi alte materiale pentru finisajul încăperilor interioare şi pentru faţade. Calitatea lucrărilor de finisaj nu poate fi considerată satisfăcătoare.

În ceea ce priveşte rezistenţa clădirilor şi nivelul lor de amenajare tehnico-sanitară, calitatea construcţiilor noastre a crescut incomparabil. Totuşi, calitatea finisării clădirilor, a elementelor de beton armat şi a celor de tîmplărie nu corespunde încă cerinţelor tehnice şi arhitecturale. Este absolut necesar să se acorde o atenţie deosebită calităţii instalaţiilor interioare ale apartamentelor şi ale clădirilor sociale de masă şi îmbunătăţirii ornamentării lor.

În arhitectura interioarelor se pot observa două extreme. Pentru decorarea unor hoteluri, sanatorii, teatre şi clădiri administrative se cheltuiau sume foarte mari. În acelaşi timp, de problemele de interior ale locuinţelor, şcolilor, spitalelor, instituţiilor pentru copii, precum şi ale altor clădiri de masă cu caracter social-cultural, industria noastră de resort, organizaţiile de ştiinţă şi de proiectare se ocupă foarte puţin.

O deosebită importanţă o prezintă utilarea, finisarea, decorarea şi mobilarea clădirilor cu apartamente economice unifamiliale. Mobilierul pe care îl livrează în prezent industria este învechit ca tip şi impropriu pentru amenajarea apartamentelor noi. Acest mobilier nu corespunde dimensiunilor încăperilor şi ocupă pînă la 50% din suprafaţa lor. Într-o serie de cazuri, acest mobilier voluminos nu poate fi introdus decît cu mare greutate în noile apartamente. Cu toate acestea, industria de mobilă îşi însuşeşte extrem de încet, s-ar putea spune chiar fără bunăvoinţă, producţia unor garnituri economice de mobilier pentru apartamentele unifamiliale. La ocuparea noilor apartamente, noii locatari se izbesc de mari dificultăţi în ceea ce priveşte procurarea de mobilier de tip nou, întrucît producţia acestui mobilier nu este suficientă pentru satisfacerea cerinţelor crescînde ale populaţiei.

Pentru a putea aproviziona populaţia cu mobilier în termen scurt şi cît mai complet ar fi potrivit ca o parte însemnată a capacităţii de producţie a întreprinderilor ce confecţionează clădiri tip din lemn să fie trecută la producţia de mobilier înzidit şi utilaj de bucătărie precum şi la confecţionarea pieselor de tîmplărie de calitate superioară. Ar mai fi de asemenea indicat ca mobilierul înzidit şi utilarea bucătăriilor să fie încredinţate organizaţiilor de construcţie în procesul construirii clădirilor de locuinţe, cu plata costului acestor utilări de către noii locatari, la mutarea lor în apartamentele noi.

Din păcate, în prezent nu se vînd încă obiecte de artă decorativă ieftine pentru decorarea interioară a apartamentelor. La expoziţia de artă aplicată «Rusia Sovietică» organizată acum de Ministerul Culturii şi de Academia de Arte, sînt exponate multe obiecte interesante de artă aplicată; cu toate acestea ele nu au pătruns încă în producţia industrială de masă.

Înălţimea apartamentelor adoptată în prezent, precum şi particularităţile distribuţiei interioare a locuinţelor şi clădirilor sociale determină noi cerinţe cu privire la armătura de iluminat. Prin construcţia, dimensiunile şi aspectul lor exterior, dispozitivele de iluminat trebuie să corespundă destinaţiei şi dimensiunilor încăperii. Cu toate acestea, pînă în prezent numai trei întreprinderi din ţară — fabrica de tehnică a iluminatului din Riga şi fabricile pentru aparatură de iluminat electric ale comitetelor executive din oraşele Moscova şi Leningrad — au început să producă armături pentru iluminatul electric adecvate încăperilor de locuinţe cu înălţimea de 2,5 m, şi aceasta în cantităţi extrem de mici. Este necesar să se organizeze producţia de jaluzele din mase plastice şi aliaje de aluminiu pentru ferestre, înlocuind perdelele scumpe şi draperiile din clădirile sociale şi din locuinţe.

PROIECTAREA ORAŞELOR ŞI DISCIPLINA URBANISTICĂ

Realizarea cu succes a lucrărilor urbanistice nu poate fi concepută fără planuri de ansamblu şi proiecte de detaliu de sistematizare şi construcţie a oraşelor, minuţios elaborate şi avizate. Cu toate acestea, situaţia reală a asigurării oraşelor cu documentaţia de plan şi proiect naşte o serioasă nelinişte.

Pînă în prezent, chiar o serie de mari oraşe din Federaţia Rusă — cum sînt Sverdlovsk, Novosibirsk, Irkutsk, Gorki, Kuibîşev şi altele — nu posedă planuri generale avizate. În Republica Ucraineană, din 331 de oraşe, numai 187 au elaborate planurile generale; din acestea, numai 136 de oraşe au planurile generale aprobate. Nu sînt aprobate planurile generale pentru Harkov, Odesa, Stalino, Lugansk, Makeevka, Gorlovka şi alte oraşe.

Orice oraş trebuie să aibă un plan general. Totodată, el trebuie să posede obligatoriu cuvenita avizare. Fără acest lucru, planul general nu poate fi luat, în general, în considerare, iar aceasta echivalează cu inexistenţa lui.

Numărul total al oraşelor care nu sînt asigurate cu plan general este de circa 600. La aceasta trebuie adăugat că dezvoltarea intensă a volumului de construcţii industriale şi de locuinţe, precum şi aplicarea metodelor noi mai economice şi mai progresiste în sistematizarea şi construirea oraşelor, reclamă o revizuire serioasă şi a celor mai multe dintre planurile generale existente.

Pentru a dota oraşele noastre cu planuri generale e necesar să se revizuiască practica în vigoare în domeniul proiectării, sistematizării şi construcţiei oraşelor.

Pînă în ultimul timp, planurile generale se întocmeau în special numai de organizaţiile de proiectare din Moscova, Leningrad, Kiev şi alte cîteva oraşe mari. Este absolut necesară schimbarea acestei stări de lucruri, proiectele trebuind să fie executate, în general, pe loc. Pentru aceasta trebuie întărite organizaţiile de proiectare regionale şi orăşeneşti cu specialişti experimentaţi, creîndu-le baza materială necesară. Totodată trebuie create posibilităţi care să permită proiectanţilor planului general al oraşelor să primească din partea Comitetului de stat al planificării datele iniţiale principale cu privire la perspectivele reale de dezvoltare a oraşelor respective.

Faptul că lipsa proiectelor care să reglementeze construcţia oraşelor duce la construirea dezordonată şi la cheltuirea neraţională a mijloacelor statului nu mai necesită să fie demonstrat. La noi a fost stabilită o regulă perfect justă, după care nici un tip de construcţie nu se realizează fără documentaţia de proiect şi de deviz aprobate, independent dacă obiectul este evaluat la cîteva sute de mii de ruble sau la miliarde de ruble. Din păcate, această regulă nu se extinde asupra proiectului de sistematizare şi construcţie a oraşului, deşi costul lucrărilor urbanistice întrece adeseori costul construcţiei celor mai mari întreprinderi industriale.

A sosit timpul ca planul de amplasare a construcţiilor orăşeneşti să fie înlocuit cu un alt document, mai operativ. În afară de amplasarea obiectelor ce urmează a fi construite, acest document trebuie să stabilească volumele tuturor tipurilor de construcţii orăşeneşti şi să fie însoţit de un calcul financiar de deviz pe ani şi în perspectivă. Asemenea planuri trebuie puse de acord în întregime cu planurile de dezvoltare a economiei naţionale. Măsura aceasta va contribui la dezvoltarea proporţională a tuturor ramurilor din economia orăşenească, care trebuie să se înfăptuiască pe aceeaşi bază fermă de plan şi finanţare ca şi construcţia marilor obiective industriale. Cu această ocazie trebuie să se obţină negreşit ca beneficiar titular de investiţie asupra tuturor tipurilor de construcţie orăşenească să devină comitetul executiv orăşenesc.

O importanţă hotărîtoare în realizarea cu succes a planului general al oraşului o are disciplina urbanistică. Planul oraşului — la a cărui analiză desfăşurată trebuie angrenată şi populaţia — după aprobarea de către instanţele de resort ale statului trebuie să devină lege pentru toţi beneficiarii.

Cu toate acestea, planurile oraşelor sînt adesea încălcate fără nici o motivare. Există numeroase exemple cînd înseşi sovietele locale nu respectă în mod flagrant planurile generale. Aşa s-a întîmplat la Habarovsk, la Komsomolsk pe Amur, la Ufa, Orel şi în multe alte oraşe.

Un rol şi o răspundere deosebită pentru construirea planificată şi de bună calitate a oraşului revin arhitectului şef al oraşului. Arhitectul şef trebuie să fie organizatorul şi conducătorul creator al lucrărilor de sistematizare, de construcţie şi de urbanism ale oraşului. Problema arhitecţilor şefi provoacă însă o neliniştе serioasă. Din 875 de oraşe ale Federaţiei Ruse, numai 212 au arhitecţi şefi; majoritatea absolută a oraşelor mici nu au arhitecţi şefi. În unele oraşe se produce adeseori schimbarea inadmisibil de frecventă a arhitecţilor şefi.

Or, practica a arătat că toate exemplele pozitive de înfăptuire a planurilor generale ale oraşelor sînt legate în mod absolut de munca îndelungată şi creatoare a arhitectului şef, de nivelul calificării sale.

Acest lucru se vede din exemplul Leningradului, unde în ultimii 25 de ani, timp de 14 ani a lucrat arhitectul Baranov, iar în ultimii 10 ani lucrează arhitectul Kamenski; din exemplul oraşului Baku, unde de 20 de ani lucrează în calitate de arhitect şef al oraşului, tovarăşul Ivanov. Refacerea cu succes a oraşelor Minsk şi Rostov pe Don este în mare parte rezultatul atitudinii creatoare în muncă a arhitecţilor şefi, tovarăşii L. P. Maţkevici şi I. A. Rebain. Trebuie menţionată de asemenea şi munca creatoare a arhitectului Vlasov în postul de arhitect şef al Moscovei şi al Kievului. O muncă însemnată în domeniul sistematizării şi construirii oraşelor au depus arhitecţii

G. G. Agababian, I. A. Air-Babamian, D. D. Baraghin, V. G. Veselovski, A. A. Galaktinov, A. M. Zaslavski, I. M. Kilovatov, S. I. Kolesnikov, V. A. Korol, A. I. Kuznețov, Z. A. Kurdiani, O. A. Malîșenko, G. E. Miscenko, D. S. Meerson, A. I. Naumov, M. R. Naumov, V. A. Paşkov, N. H. Poliakov, B. I. Priimak, B. E. Svetlicinîi, M. E. Spara și mulți alții.

Este absolut necesar ca în toate orașele noastre să existe arhitecți șefi calificați. Arhitectului șef al orașului trebuie să i se creeze condiții juridice și materiale bine definite, pretinzîndu-i responsabilitate pentru realizarea planului general. Trebuie să se ajungă la situația ca cei mai de seamă arhitecți sovietici să considere drept o cinste deosebită, dreptul de a fi arhitect șef al orașului.

Un rol important în problema îmbunătățirii calitative a construcției orașului revine organelor Controlului de stat pentru arhitectură și construcții. Cu toate acestea, inspecțiile Controlului de stat pentru arhitectură și construcții nu reușesc încă să facă față atribuțiilor lor. Se cunosc numeroase exemple de consilii locale care nu țin seama de opinia controlului de arhitectură și construcții, recepționează de la constructori și dau în exploatare clădiri cu lucrări de proastă calitate și cu un mare număr de lucrări neterminate. Organele Controlului de stat pentru arhitectură și construcții trebuie să fie întărite corespunzător noilor sarcini.

Pentru realizarea cu succes a lucrărilor urbanistice este extrem de important să se organizeze just opinia publică în jurul problemelor zilnice ce survin la construcția fiecărui oraș.

În legătură cu aceasta, o mare însemnătate practică o are popularizarea ideilor de dezvoltare a planului general al orașului. Trebuie procedat astfel încît fiecare locuitor să poată vedea viitorul orașului său, să înțeleagă țelurile și rezultatele finale ale fiecărei măsuri urbanistice, să fie un patriot al orașului său, al raionului și al casei sale. Ar trebui create în toate orașele mari, expoziții de urbanism cu caracter permanent. În aceste expoziții trebuie prezentate machete ale orașului care să oglindească succesiunea și caracterul modificărilor în raioanele lui, încît fiecare orășan să poată vedea dezvoltarea și creșterea în timp a orașului său.

În momentul de față, cînd partidul și guvernul, în grija lor pentru ridicarea nivelului asigurării materiale și culturale a oamenilor muncii, acordă o importanță atît de mare urbanismului, știința noastră urbanistică trebuie să acorde un ajutor maxim organizațiilor de proiectare și de construcții în rezolvarea problemelor complicate de construcție a orașelor.

Baza noastră de construcții se modifică și se desăvîrșește, metodele industriale de construcție devin dominante, schimbări tehnice esențiale se produc în domeniul transporturilor și al rețelelor inginerești. Știința urbanistică trebuie să se pronunțe asupra felului în care toate acestea influențează structura orașului sovietic pe drumul dezvoltării urbanisticii.

Este necesară prelucrarea sub toate aspectele a problemei referitoare la dimensiunile optime ale orașelor de diferite profile și care asigură cele mai înalte cerințe igienico-sanitare, o legătură comodă între locuință și locurile de muncă, precum și pentru satisfacerea tuturor exigențelor culturale și materiale ale omului, folosind totodată cît mai efectiv investițiile în construcția orașelor. Trebuie aprofundate problemele unei repartiții cît mai raționale a populației în legătură cu creșterea teritorială a marilor orașe.

Pînă în prezent la noi nu s-a depus o muncă serioasă în domeniul sistematizării raioanelor agricole, precum și al sistematizării, construirii și amenajării localităților rurale; nu s-a desfășurat o muncă suficient de intensă pentru studierea specificului sistematizării și construirii orașelor în condițiile Extremului Nord și ale Sudului, deși în raioanele menționate se duce o muncă intensă de construcție și reconstrucție a orașelor.

Pentru rezolvarea cu succes a acestor probleme mari și variate trebuie, în primul rînd, asigurată o coordonare aprofundată a muncii tuturor instituțiilor științifice ale țării care sînt legate de problemele urbanistice. Coordonarea justă a acestei munci constituie o rezervă imensă pentru rezolvarea rapidă și multilaterală a problemelor complexe de urbanism.

Volumul imens de muncă în domeniul construcției orașelor reclamă pregătirea unui mare număr de specialiști cu înaltă calificare: arhitecți-urbaniști, arhitecți peisagiști, ingineri pentru amenajarea centrelor populate, economiști specializați în domeniul sistematizării orașelor.

Pentru îmbunătățirea pregătirii cadrelor în domeniul urbanismului, Comitetul de stat al planificării și republicile unionale, împreună cu Ministerul Învățămîntului Superior și Mediu de Specialitate trebuie să stabilească necesarul de specialiști în domeniul urbanismului și să organizeze pregătirea lor.

Pentru completarea rapidă a cadrelor de urbaniști ar fi indicat ca, începînd chiar din acest an, să fie majorat numărul studenților din ultimii ani ai Institutului de arhitectură din Moscova și ai Institutului de construcții din Leningrad, specializîndu-i în disciplinele urbanisticii. Afară de aceasta, trebuie ca Ministerul Învățămîntului Superior și Mediu de Specialitate, împreună cu Uniunea Arhitecților, să organizeze în anul 1960 o rețea de cursuri pentru ridicarea calificării arhitecților și inginerilor în domeniul urbanismului și al sistematizării raionale.

ORAȘELE NOASTRE TREBUIE SA FIE FRUMOASE

Acțiunea binefăcătoare a unei ambianțe frumoase asupra omului este imensă și bine cunoscută. Ea îl mobilizează și îi mărește capacitatea vitală, creînd condiții pentru odihnă și pentru dezvoltarea mai deplină a lui.

Frumusețea orașului are o imensă însemnătate practică și ideologică.

Care sînt însă mijloacele de care dispun arhitecții și constructorii pentru a face orașele noastre frumoase?

Construcția modernă a locuințelor în masă, precum și construcția clădirilor cu caracter social se înfăptuiesc cu metode industriale, folosindu-se pe scară largă proiecte tip. În legătură cu această împrejurare, unii tovarăși își pun problema dacă ansamblul de construcție format din astfel de clădiri nu va fi monoton și trist. Asemenea îndoieli nu se ivesc întîmplător. Adevărul este că în practica noastră de construcții după proiecte tip, unii dintre arhitecți nu folosesc încă toate avantajele pe care le oferă metodele industriale de construcții, precum și metodele urbanistice moderne.

Trecerea la executarea construcției de locuințe și de clădiri sociale prin metode industriale nu trebuie în nici un caz să ducă la un aspect monoton al complexelor de locuințe. Trebuie ca panourile mari care formează fațadele locuinței sau clădirii sociale să fie prelucrate cu îngrijire; ele trebuie să aibă proporții armonioase, suprafețe bine finisate și de culori variate. Acest lucru reclamă ca arhitectul să fie prezent, nu numai pe șantier, ci și la fabrică. El trebuie să pătrundă în însuși procesul uzinal, pentru ca, împreună cu tehnologul, să obțină un produs fabricat de calitate și bine finisat.

Concomitent cu aceasta, constructorii și lucrătorii din uzină trebuie să poarte întreaga răspundere pentru calitatea materialelor și a produselor, cît și pentru calitatea lucrărilor de construcție, întrucît pentru o formă arhitecturală simplă și precisă, calitatea materialelor și a execuției constituie una dintre cele mai importante condiții ale frumuseții acestor forme.

Cu toate acestea, posibilitățile principale pentru crearea unor orașe și complexe de locuințe frumoase și variate, care să impună prin aspectul lor executat după proiecte tip, constă în urbanism, în metodele de sistematizare și de execuție. Structura de plan a orașului și metodele moderne de sistematizare a raioanelor locuite ale orașului cuprind mari posibilități artistice. Dacă înainte vreme, specificul artistic al orașului era determinat de cele mai multe ori de construcția numai a cîtorva străzi și piețe centrale orășenești, precum și a cîtorva imobile — foarte reduse ca număr — astăzi orașul modern trebuie construit pe baza unei atente interpretări a diferiților factori naturali, ca un sistem de ansambluri de locuințe și de clădiri sociale confortabile și frumoase.

Reușita construirii unor complexe de locuințe depinde în primul rînd de măiestria creatoare a autorului proiectului, de măsura în care a știut să folosească condițiile naturale ale terenului și relieful său, de vegetația existentă, de cît de efectiv și de judicios a știut să amplaseze clădirile de locuit și pe cele sociale, cît de reușit rezolvă amenajările, zonele verzi, precum și arhitectura formelor mici, cum rezolvă prezentarea coloristică a construcțiilor.

Fără exagerare, se poate spune că, în prezent, în condițiile industrializării construcției și față de volumul crescînd de construcție a clădirilor din panouri mari, orientarea predominantă în munca creatoare a arhitectului o constituie elaborarea unor proiecte complexe pentru construirea raioanelor de locuințe cu folosirea proiectelor tip. Tot talentul, întreaga inițiativă creatoare a celor mai bune cadre de proiectanți, trebuie să fie dirijate spre această muncă.

Problemele care stau în fața arhitecților sînt atît de vaste, încît rezolvarea lor practică reclamă munca unor mari colective creatoare.

O importanță tot atît de mare în formarea aspectului artistic al orașului o are și decorarea lui în timpul nopții. Iluminatul și calitatea vitrinelor, amplasarea reclamelor și dimensiunile acestora, raportul armonios dintre culori și luminozitate, subordonate unei concepții artistice bine determinate prin folosirea unor nuanțe diferite pentru iluminarea clădirilor cu caracter social, a parcurilor, a fîntînilor — toate imprimă orașului o caracteristică proprie, care rămîne îndelung întipărită în memorie.

Îngrijind de frumusețea orașelor noastre, trebuie să avem în vedere că la baza acestei griji se află în primul rînd satisfacerea necesităților de confort ale omului. Problema constă în realizarea unei unități complexe a problemelor economice, tehnice, igienico-sanitare și estetice pentru crearea unor orașe în care omul să trăiască confortabil și plăcut, în care să existe un climat sănătos pentru dezvoltarea sa fizică și morală.

*

Tovarăși! Problemele ce stau în fața noastră în domeniul urbanistic sînt mărețe și variate. Rezolvarea lor grabnică reclamă din partea noastră un înalt simț de răspundere, cunoștințe multilaterale și cea mai riguroasă disciplină.

Comitetul Central al partidului nostru și Guvernul Sovietic atribuie o imensă atenție problemelor urbanismului. Perspectivele măreațe ale construcției orașelor noastre oglindesc mai bine ca orice spiritul pașnic și creator al poporului nostru, al statului nostru sovietic.

Oricare ar fi uneltirile «cavalerilor războiului rece», poporul sovietic, cunoscînd pe deplin valoarea și forțele sale, sub conducerea Partidului Comunist, înfăptuiește cu convingere prevederile grandioase ale mărețului plan septenal, programul construirii comunismului în țara noastră.

Urbaniștii sovietici trebuie să aibă mereu viu în minte că orașele noastre constituie mediul material în care trăiește, lucrează și se odihnește omul sovietic — constructorul comunismului. Aceste orașe trebuie să oglindească epoca noastră măreață, idealurile noastre, înflorirea culturii noastre multinaționale. Este un titlu de onoare pentru urbaniștii sovietici, pentru proiectanți, constructori, sociologi, igieniști, horticultori și climatologi, pentru lucrătorii din consiliile economiei naționale, pentru activiștii din soviete și pentru cei de partid, de a crea orașe demne de mărețul nostru popor care construiește comunismul.

Fără îndoială că armata multelor milioane de constructori sovietici de orașe, sub conducerea partidului nostru drag și a guvernului, va rezolva cu succes această problemă măreață. *(Aplauze îndelungate).*

REGIUNEA IAȘI

TEATRU ÎN AER LIBER LA IAȘI

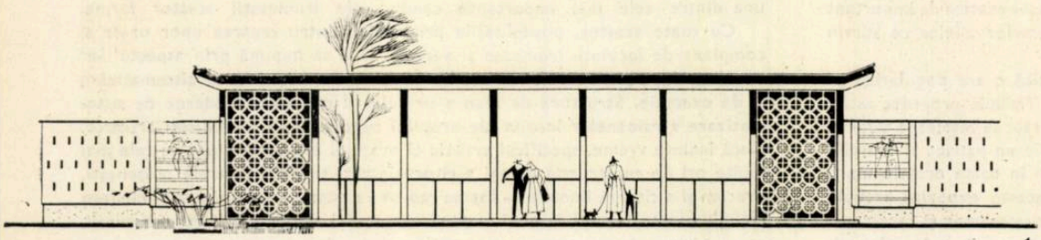

1

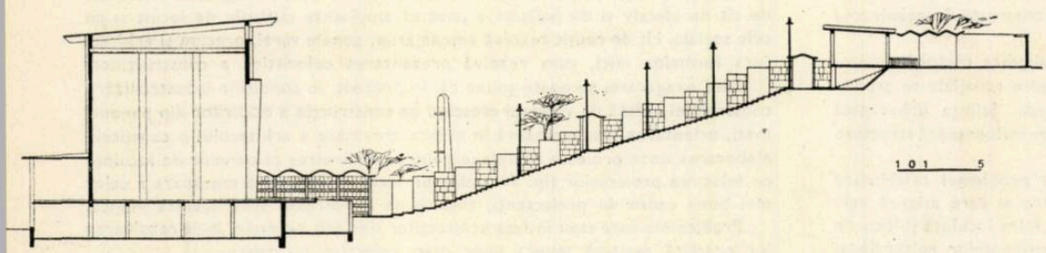

2

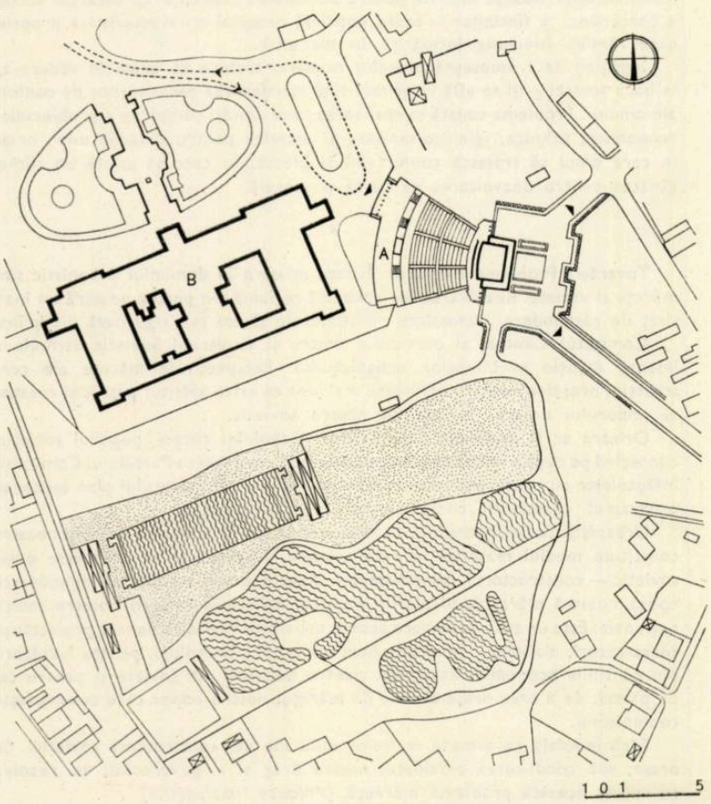

3

Teatrul în aer liber din Iași a fost amplasat în apropierea Palatului culturii, pe cornișa ce delimitează piața palatului și valea Bahluiului.

Acest amplasament a fost condiționat de panta terenului, care a putut fi utilizată pentru gradene — fiind necesare numai mici mișcări de teren — de existența arterei principale a orașului, str. Ștefan cel Mare, care asigură accesul publicului la teatru și de parcul de cultură și odihnă al orașului, în curs de realizare, care va îngloba și teatrul.

Teatrul are o capacitate de cca. 2 300 de locuri repartizate pe gradene în formă de potcoavă.

Intrarea este formată dintr-un portic cu șapte travee, la extremitățile căruia se găsesc două case de bilete.

Pe cornișă s-a prevăzut un foaier spațios din care se accede spre gradene — prin patru grupuri de scări largi — precum și la bufet, la cabina de proiecție și la cele două grupuri sanitare subterane.

Scena a fost studiată pentru a corespunde tuturor genurilor de spectacole: cinematograf obișnuit, cinemascop, reprezentații de teatru și operă, precum și spectacole de ansamblu; aceasta a impus crearea unei scene acoperite, prevăzute ca cabine pentru artiști, buzunare pentru decoruri, fosă pentru orchestră de cca. 60 de persoane, precum și alte anexe. De asemenea a fost prevăzut utilajul tehnic necesar pentru decoruri și iluminat (contrabare, rivalte, orizont mobil, paserele, arlechini etc.).

Teatrul este delimitat de parc prin panouri decorative colorate, din elemente de beton armat sau prefabricate. Evacuarea publicului se face prin două ieșiri situate lîngă scenă.

Iluminatul teatrului și foaierului este asigurat cu lămpi cu mercur. Iluminatul dirijat al scenei se face prin proiectoare automate de culori și prin proiectoare de urmărire dispuse pe doi stîlpi de beton armat amplasați în apropierea scenei.

Pentru cinema s-a avut în vedere prezentarea de filme cu înregistrarea stereofonică prin difuzoare amplasate corespunzător.

S-a prezăvut de asemenea o instalație de sonorizare complexă cuplată la instalațiile de cinema.

Scena are o structură de rezistență complexă.

Cadrul de la oglinda scenei, cu o deschidere de 20 m, este realizat din beton armat monolit. Acoperișul este format dintr-o grindă ondulată de beton armat.

Spațiul destinat spectatorilor cuprinde o suprafață de aproximativ 1 500 m²; au fost folosite trei tipuri de gradene de beton armat prefabricat, dispuse pe umplutură. Pentru înscrierea în profilul parabolic al amfiteatrului, gradenele au o singură nervură marginală de înălțime variabilă.

Cabina de proiecții cu structură de rezistență de beton armat monolit are acoperișul format dintr-o placă cutată de beton armat.

4

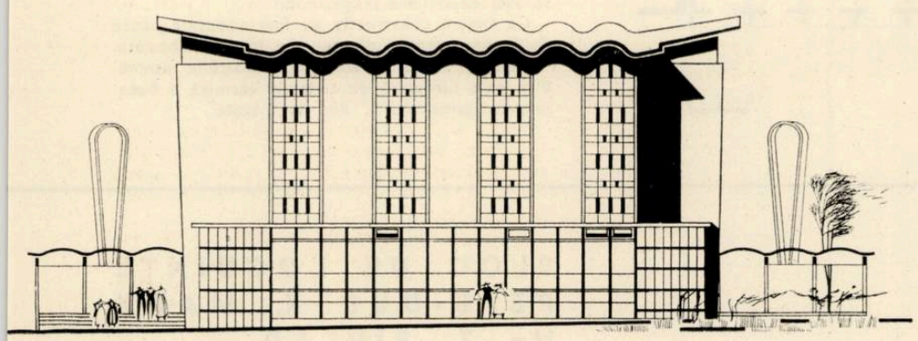

5

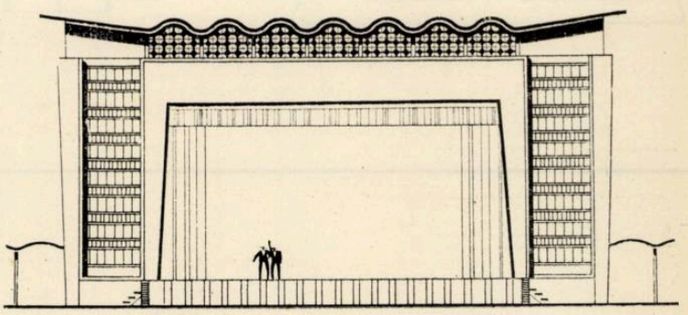

6

7

Colectiv de proiectare:

Arhitecții Gh. Tănase, V. Faliboga, Simona Vîlcea Capri, inginerii Luminița Mazilu, C. Mihai, Gh. Palamaru (rezistență), Șt. Hadîrcă, E. Deutsch (instalații)

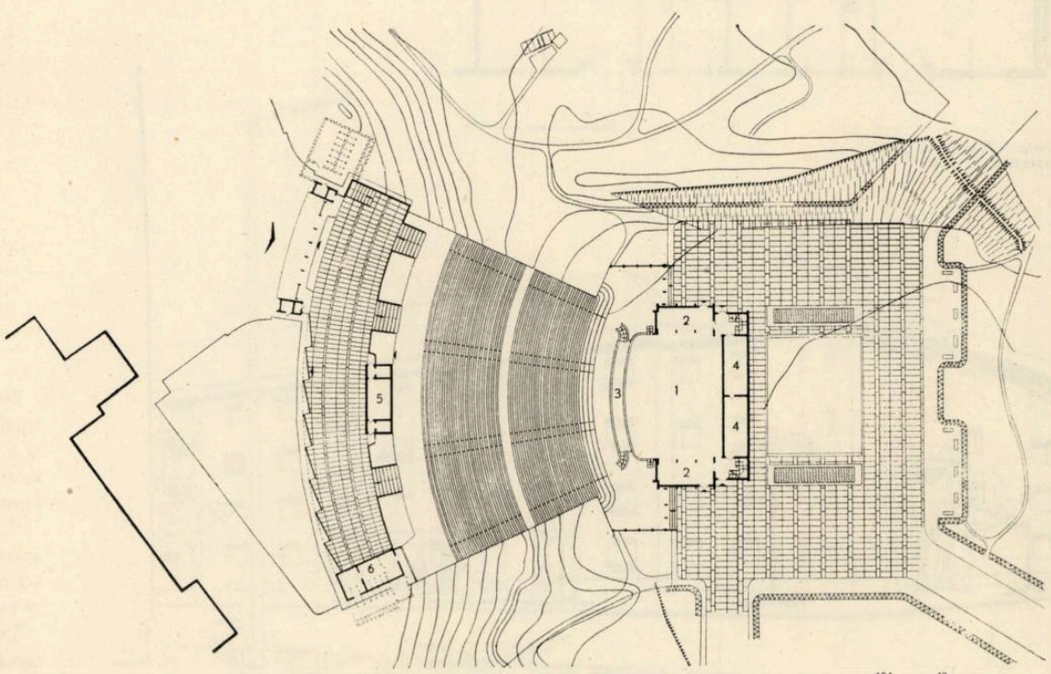

1. Fațada cu intrarea principală
2. Secțiune longitudinală
3. Plan de situație
   A. Teatrul de vară — B. Palatul culturii
4. Perspectivă
5. Fațada spre parc
6. Scena — Fațadă
7. Planul teatrului
   1. Scena — 2. Buzunare scenă — 3. Fosă orchestră — 4. Cabine artiști — 5. Cabine proiecții — 6. Bufet

Façadă

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. ȘTEFAN CEL MARE Nr. 3 — IAȘI

Autor: arh. Claudia Chiriac

Plan parter

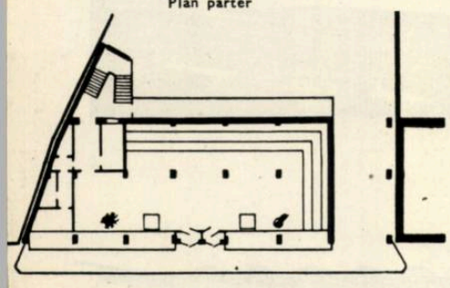

Plan nivel curent

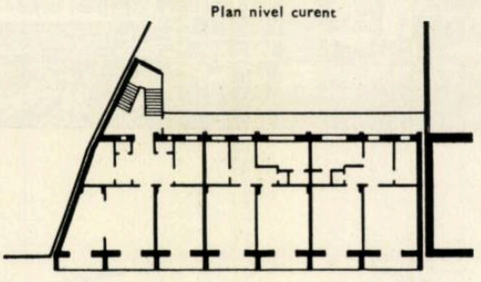

0 1 2 3 4

Pe strada Ștefan Cel Mare din Iași, pe un teren cuprins între două clădiri vechi, una cu p + 3 și alta cu p + 1 etaje, s-a propus construirea unui bloc de locuințe având la parter magazine.

Blocul are un front de 24,35 m, 8,00 m lățime și un coridor exterior spre curtea interioară, pentru a permite amplasarea camerelor de locuit numai la stradă.

Parterul cuprinde, în afară de magazin cu anexele lui, și o trecere carosabilă; la subsol se află depozitele magazinului.

Ca sistem constructiv au fost adoptate cadre de beton armat și planșee din fișii prefabricate.

Energia termică necesară încălzitului acestui bloc este furnizată de centrala termică a hotelului « Continental » din vecinătate.

BLOC DE LOCUINȚE PE B-DUL K. MARX Nr. 7 — BÎRLAD

Colectiv de proiectare: arh. Claudia Chiriac, ing. Elena Grigor, ing. R. Rozenberg

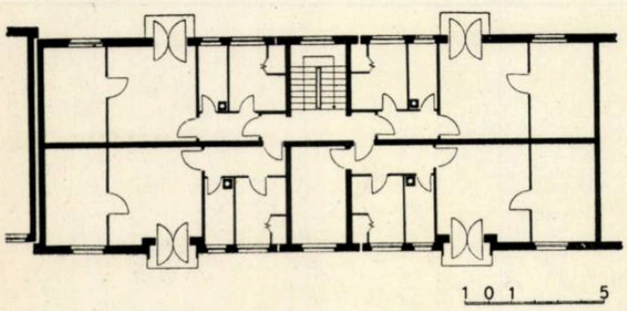

1 0 1 5

Tronson — Plan nivel curent

Perspectivă

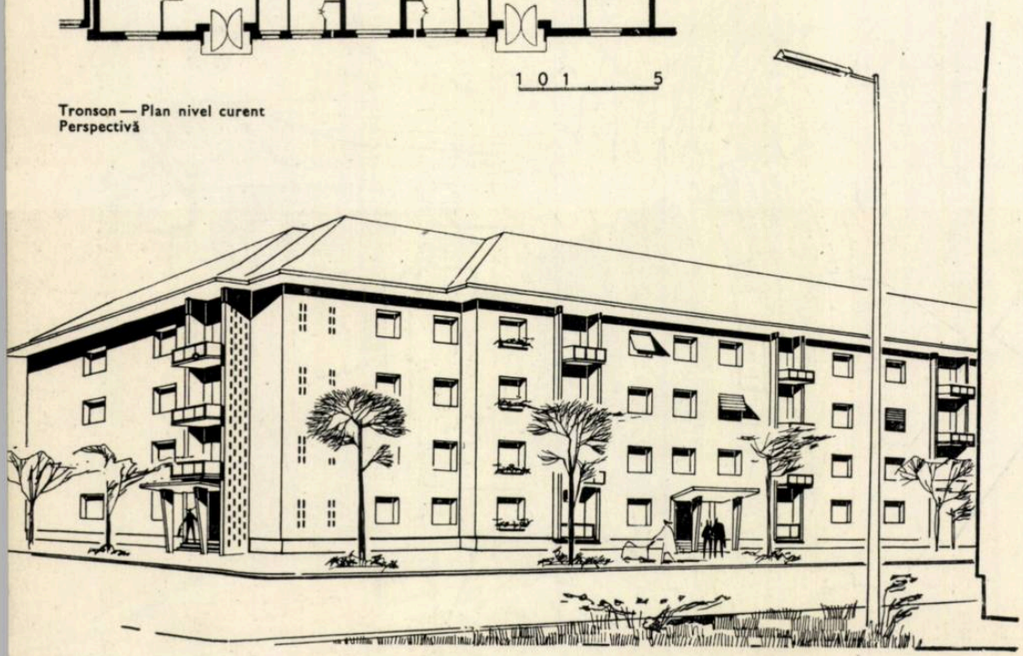

Blocul a fost amplasat pe una dintre cele mai frumoase artere din oraș — b-dul. Karl Marx — la o intersecție, ceea ce a impus adoptarea unei soluții de colț, care rezolvă în bune condiții funcțiunile.

Clădirea are p + 3 etaje, și cuprinde 47 de apartamente cu două și trei camere. La subsol s-a prevăzut o centrală termică ce asigură încălzirea și a altor clădiri din apropiere.

Ca sistem constructiv s-a adoptat zidăria portantă și planșee prefabricate din fișii de beton.

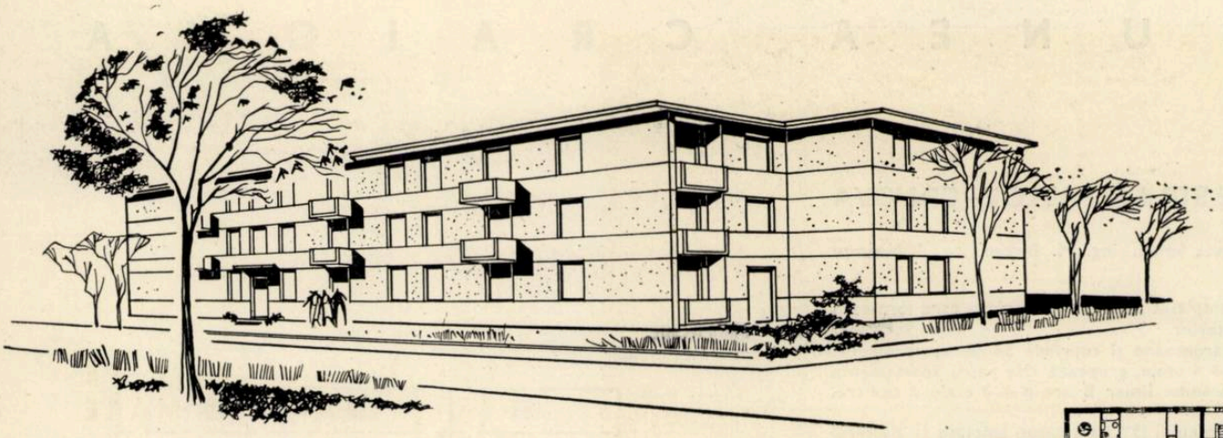

Plan parter

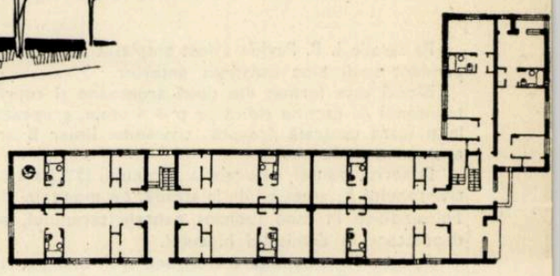

BLOC DE LOCUINȚE CU 24 APARTAMENTE LA VASLUI

Autor, arh. Draga Marinescu

PASAJUL SUPERIOR SOCOLA-BUCIUM DIN IAȘI

Colectiv de proiectare: inginerii C. Egidiu, A. Mihul, A. Saia, C. Asiei

În partea de sud a orașului Iași s-a proiectat un pasaj superior peste stația Socola pentru a descongestiona cele două căi intens exploatate. Pasajul se compune din rampe de acces, estacade și pasajul propriu-zis.

Dispoziția pasajului în plan determină un unghi de 40° între cele două căi, fapt care a obligat amplasarea pilelor paralel cu liniile de cale ferată, iar suprastructura, în zona pasajului propriu-zis și parțial în estacade oblice.

Trecerea de la tablierele oblice la cale dreaptă s-a făcut printr-o pilă triunghiulară. Pilele sînt rigidizate la partea superioară prin rigle, iar la partea inferioară prin radier.

Terenul bun de fundații aflîndu-se la mare adîncime, a fost necesară folosirea piloților forați.

Podul are o deschidere centrală de 28,50 m și este alcătuit dintr-un sistem de 16 grinzi precomprimate după sistemul sovietic Korovkin; grinzile au secțiunea în T.

Solidarea grinzilor prefabricate se realizează prin plăcuțe sudate pe diafragmele ce formează antretoazele.

Celelalte deschideri, modulate la 20 m, s-au proiectat din grinzi cu carcase sudate tip Matarov. Ele alcătuiesc tablierele oblice, cît și cele drepte.

Rample de acces sînt mărginite de ziduri de sprijin de beton.

Pentru accesul pietonilor s-a prevăzut în dreptul pilelor triunghiulare cîte o scară.

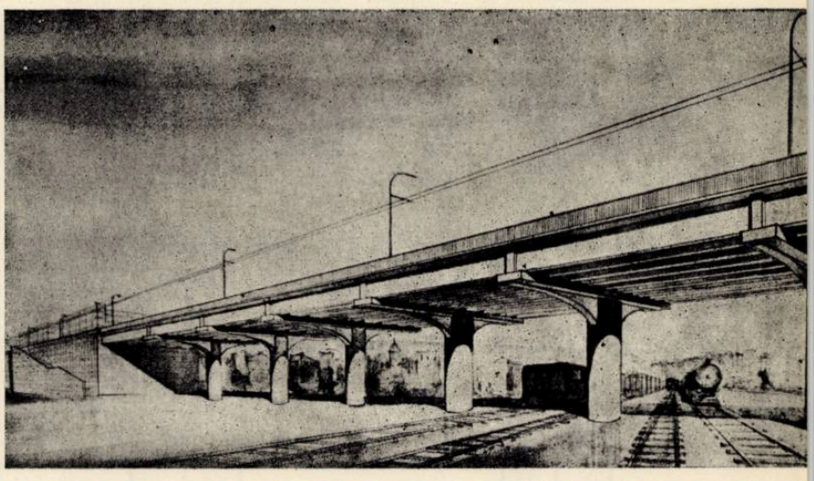

Variantă
Perspectivă

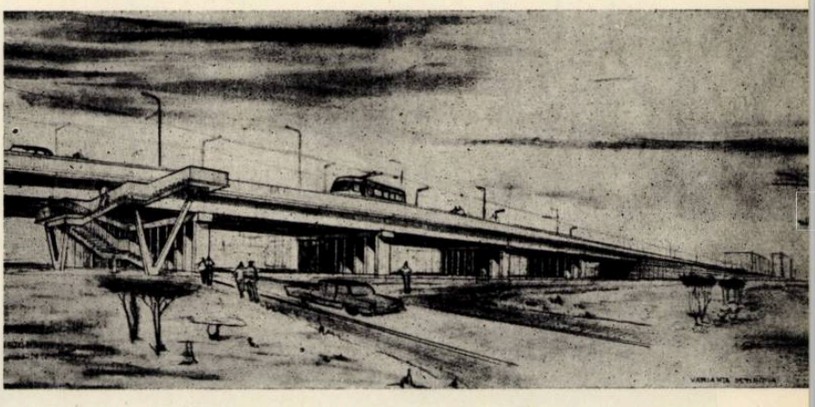

Variantă definitivă
Perspective

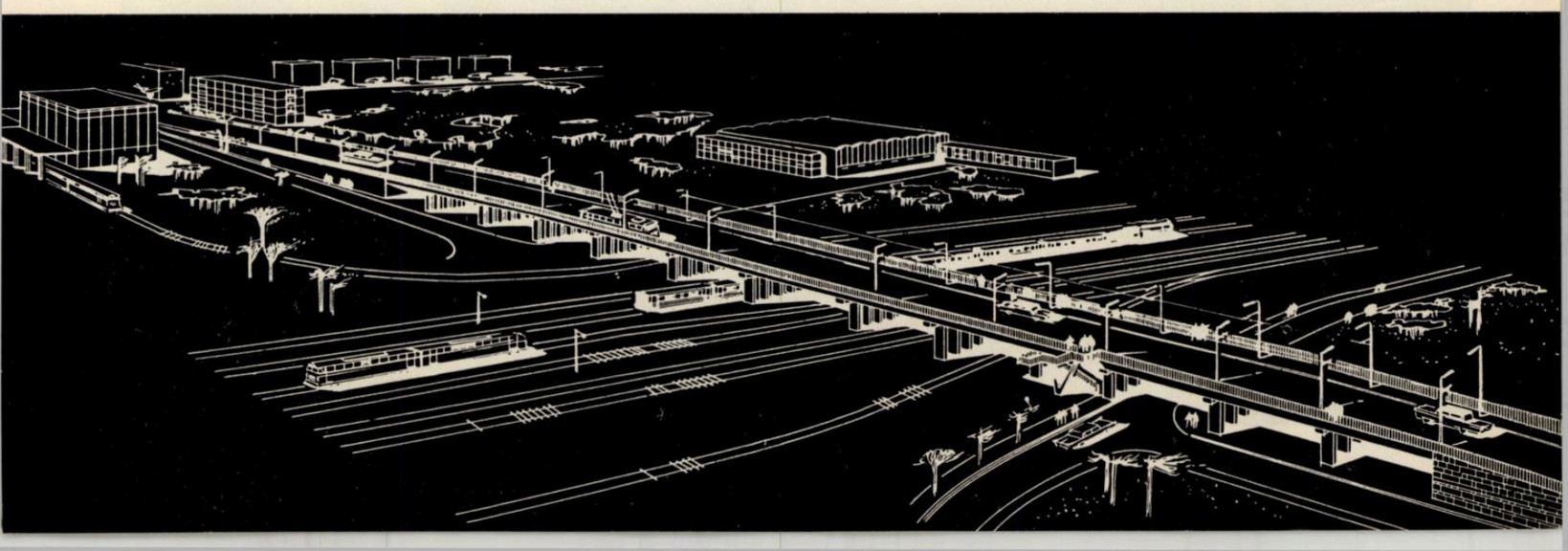

R E G I U N E A C R A I O V A

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. I. P. PAVLOV – CRAIOVA

Colectiv de proiectare: arh. Ileana Solon, ing. M. Bîrzan, ing. I. Neamțu

Pe strada I. P. Pavlov a fost amplasat un bloc de locuințe care formează pandant unui bloc construit anterior.

Blocul este format din două tronsoane și cuprinde 54 de apartamente; tronsonul A, care se ridică pe p + 4 etaje, grupează cîte patru apartamente la o scară centrală dreaptă; tronsonul liniar B are p + 3 etaje și cîte trei apartamente la scară.

Datorită pantei naturale a terenului (5%) s-a putut amplasa la parterul tronsonului A, accesibil de la stradă, un magazin alimentar cu autodeservire. Folosindu-se în mod judicios pantele terenului, s-au putut crea spații de depozitare în demisolul blocului.

Soluția de rezistență a tronsonului A este pe cadre în porțiunea ocupată de magazin, iar în rest, pereți exteriori de cărămidă de 37,5 cm și ziduri de 20 cm (turnate din beton armat monolit) la casa scării și între apartamente. Planșeele sînt monolite.

Tronsonul B a permis utilizarea în bune condiții a prefabricatelor (fîșii STASA) datorită sistemului adoptat cu zidărie portantă exterioară de 37,5 cm și zid median de 25 cm.

Suprafața locuibilă a apartamentului mediu de două camere este de 30 m². Costul unui apartament de două camere este de 40 000 lei. Costul magazinelor revine la 650 lei metrul pătrat.

Arh. ILEANA SOLON

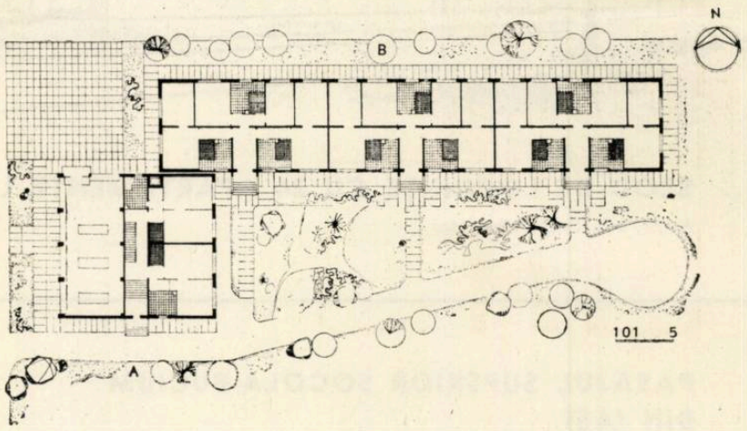

1

BLOCURI DE LOCUINȚE CU 108 APARTAMENTE PE STR. A. I. CUZA – CRAIOVA

Colectiv de proiectare: arh. V. Solon, ing. Al. Polihroniade

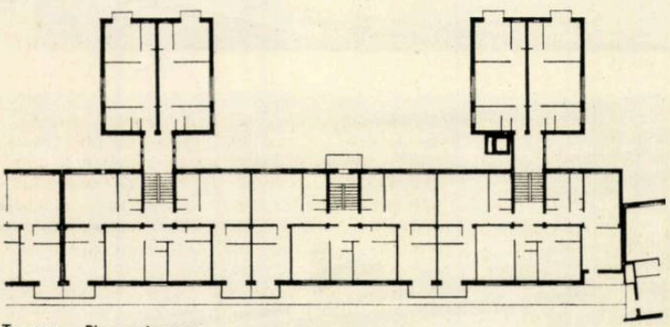

Tronson — Plan etaj curent

Perspectivă 101 5

Blocurile B și C fac parte dintr-un cvartal de blocuri care a fost studiat și proiectat în cadrul sistematizării centrului orașului Craiova.

Cvartalul este delimitat de străzile 6 Martie, V. Roaită, K. Marx și A. I. Cuza.

Blocurile B și C sînt amplasate pe str. A. I. Cuza, formînd unul din fronturile nou-construite ale viitoarei piețe a Teatrului Național.

Deoarece prin amplasarea acestor blocuri se face o trecere între o arhitectură veche și una nouă, s-a căutat ca acest lucru să fie exprimat în arhitectura exterioară. Astfel, blocul B, acoperit cu țiglă smălțuită, din cauza vecinătății cu blocul « Casa Albă », se deosebește de blocul C, acoperit în terasă. De asemenea, și o serie de elemente de detaliu fac această trecere de arhitectură.

Blocurile, însumînd 108 apartamente, au parter cu magazine și anexe și patru etaje cu locuințe.

Blocul C are la subsol centrala termică a întregului cvartal, depozitele magazinelor, spălătorii și uscătorii; la blocul B, subsolul cuprinde depozitele magazinelor, spălătoria și uscătoria.

Accesul la locuințe se face din cvartal.

Din cele 108 apartamente, 104 au două camere, iar patru, o cameră.

Soluția constructivă a fost aleasă în funcție de destinația parterului. Astfel, la blocul B și la tronsoanele 1 și 2 (liniar și de colț) ale blocului C s-au folosit cadrele de beton armat și planșeele monolit, iar la tronsoanele 3 și 4 ale blocului C, ziduri portante de cărămidă și planșee monolit.

Blocurile sînt dotate cu încălzire centrală, lumină electrică, telefon.

La blocul C, costul apartamentului de două camere (28 m²) a revenit la 39 050 lei, iar la blocul B, la 39 800 lei.

Arh. V. SOLON

1 — Plan parter
A. Tronson cu p + 4 etaje, cu magazine la parter
B. Tronson cu p + 3 etaje; la subsol, centrala termică
2 — Tronson — Plan nivel curent
3 — Perspectivă

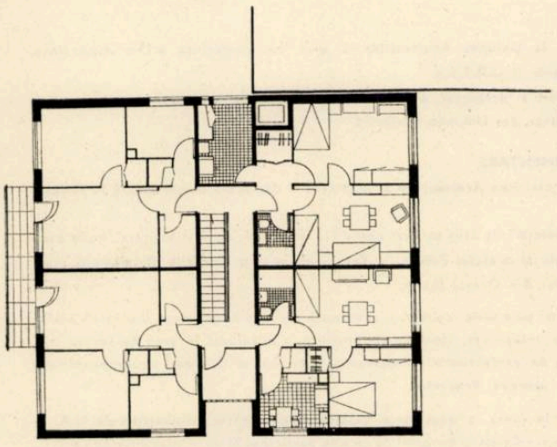

0 1 5

2

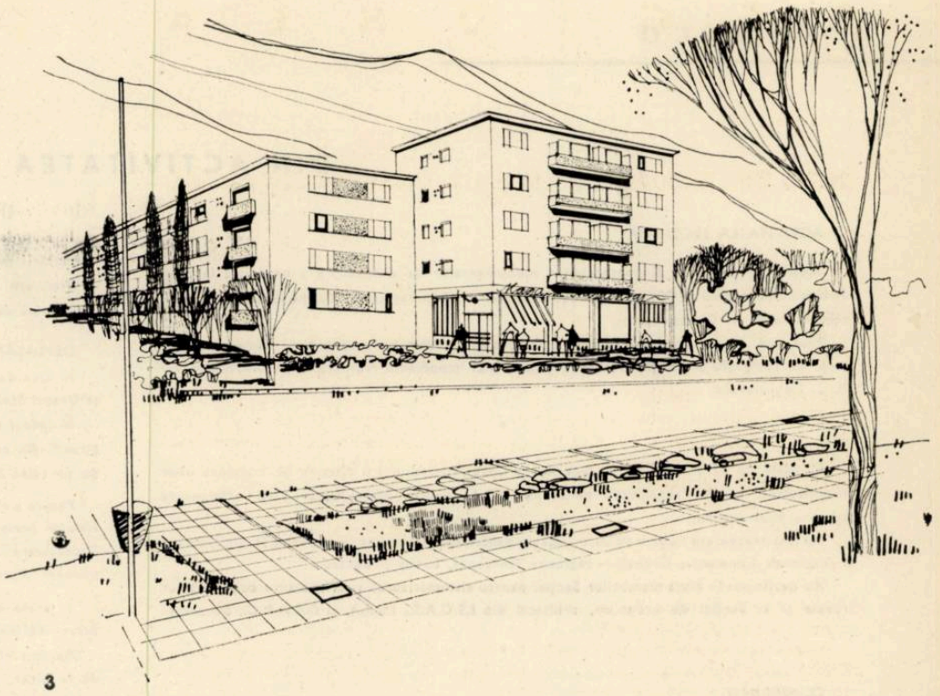

3

BLOC DE LOCUINȚE CU 155 APARTAMENTE PE STR. A. I. CUZA – CRAIOVA

Colectiv de proiectare: arh. R. Barbu, ing. M. Bîrzan, ing. Al. Coșereanu

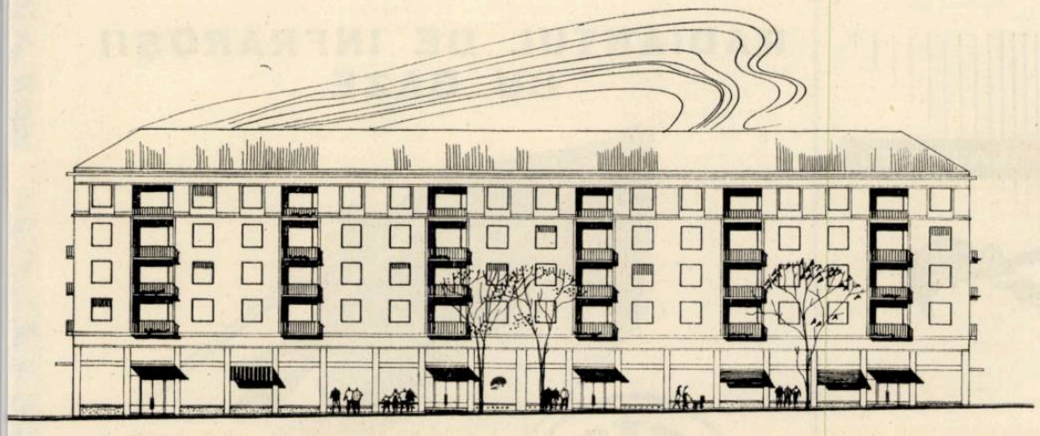

Fațadă

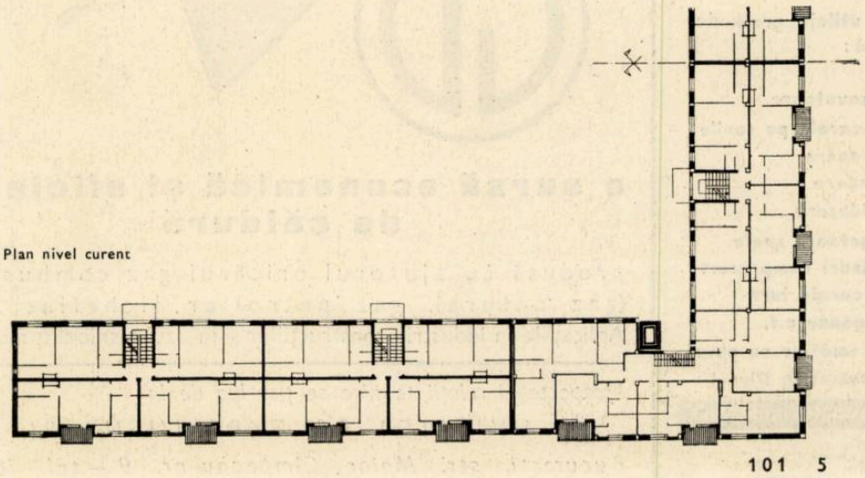

Plan nivel curent

1 0 1 5

Construcția este amplasată în centrul orașului, pe strada A. I. Cuza, lîngă o operă de arhitectură a lui I. Mincu și constituie un pandant al unui bloc existent, proiectat de I.P.C. în anul 1956. Arhitectura acestui bloc, cît și prezența în imediata apropiere a unor clădiri monumente de arhitectură, au imprimat linia de urmat în tratarea fațadelor.

Pentru realizarea unei unități de ansamblu s-a ținut seama atît de faptul că toate clădirile învecinate sînt acoperite cu țiglă smălțuită, cît și de unele dintre detaliile de arhitectură ale clădirilor existente.

Blocul are 155 de apartamente dispuse pe patru etaje și un mezanin realizat deasupra depozitelor magazinelor; sînt 28 de apartamente de o cameră, 115 de două camere și 12 de trei camere.

Accesul la locuințe se face prin curtea interioară a blocului.

Parterul este ocupat la tronsoanele 2, 3 și 4 de magazine prevăzute cu depozite înspre curtea interioară, pe unde au și accesul direct.

Soluția de rezistență a tronsonului 1 este zidăria portantă de 37,5 cm la exterior, întărită cu sîmburi de beton armat pe înălțimea parterului și a etajului I; zidul median de 25 cm este întărit cu sîmburi și diafragme de beton armat. Planșeele sînt monolit și din fîșii STASA, iar fundațiile continue din beton simplu.

Tronsoanele 2 și 3 au cadre de beton armat, datorită destinației parterului.

Blocul este dotat cu încălzire centrală, centrala termică fiind amplasată la subsolul tronsonului 2.

Costul unui apartament de două camere (suprafață 28 m²) este de 38 700 lei, iar prețul pe metru pătrat locuibil, de 715 lei. Costul unui metru pătrat la magazine revine la 750 lei.

Arh. R. BARBU

DIN ACTIVITATEA U. A.

ACTIVITATEA SECȚIILOR

Secția de restaurare și conservare a monumentelor de arhitectură a organizat la Casa Arhitectului în ziua de 20 iunie a.c. conferința cu tema «Restaurări de monumente de arhitectură în R. S. Cehoslovacă».

Prof. arh. H. Teodoru a prezentat o interesantă informare, susținută de numeroase proiecții de fotografii și schițe cu privire la cele mai importante restaurări de monumente din R. S. Cehoslovacă.

*

În zilele de 22 și 28 iunie a avut loc la Casa Arhitectului o discuție pe marginea unor sistematizări rurale, organizată de Secția U. A. pentru sistematizarea și arhitectura construcțiilor rurale.

Au fost prezentate studiile de sistematizare pentru satele Hărman — regiunea Stalin, Comana — regiunea Constanța, Grabăți — regiunea Timișoara, Luduș și Bucecea.

Au participat în afara membrilor Secției pentru sistematizarea și arhitectura construcțiilor rurale și ai Secției de urbanism, arhitecți din I.S.C.A.S., I.S.P.A. și D.S.A.P.C., București.

*

CONFERINȚE

În ziua de 10 mai, arh. C. Lăzărescu a conferențiat la Casa Arhitectului despre «Folosirea materialelor plastice în construcția de locuințe». Au participat numeroși arhitecți din institutele de proiectare din București.

Marți 17 și joi 19 mai a.c. Uniunea Arhitecților a organizat un schimb de experiență în problema construcțiilor de locuințe din panouri mari. Referatele au fost prezentate de institutele de proiectare I.P.B., I.P.C.M.C. și I.S.C.A.S.

În ziua de 24 mai, la Uniunea Arhitecților, arh. Aurelia Teodorescu a prezentat referatul «Realizări și teme noi pentru creșe și grădinițe».

Discuțiile care au urmat au constituit un schimb de experiență folositor proiectării.

În ziua de 31 mai la Uniunea Arhitecților a avut loc conferința «Din experiența restaurării monumentelor în U.R.S.S.».

Prof. arh. Gr. Ionescu a prezentat o informare ilustrată cu diapozitive asupra unor rerstaurări de monumente din Uniunea Sovietică.

DEPLASĂRI DOCUMENTARE

În ziua de 15 mai, Uniunea Arhitecților a organizat o deplasare documentară la Ploiești și Orașul Stalin.

În cadrul acestei deplasări, la care au luat parte 111 arhitecți, au fost vizitate: noile construcții din centrul civic al orașului Ploiești și Teatrul de stat și blocurile din panouri mari de pe calea Bucureștilor din Orașul Stalin.

Pentru a cunoaște mai bine noile realizări și avantajele pe care le prezintă utilizarea materialelor prefabricate în construcții, Uniunea Arhitecților a organizat în ziua de 16 mai a.c. o deplasare la fabrica de prefabricate «Progresul» București și la blocul experimental din panouri mari de pe șoseaua Progresul.

În zilele de 11 și 12 iunie a avut loc o deplasare documentară organizată de U.A. la Bicaz—Săvinești—Roznov—Onești și Borzești, la care au participat 26 de arhitecți din D.S.A.P.C.

Au fost vizitate: barajul, lacul de acumulare, fabrica de ciment și fabrica de azbociment de la Bicaz; uzina de fibre sintetice din Săvinești; combinatul de îngrășăminte azotoase și noile locuințe din Roznov; rafinăria și uzina de sodă electrolitică din Onești, iar la Borzești, termocentrala și fabrica de cauciuc.

EXPOZIȚII

În ziua de 18 iunie a.c. Uniunea Arhitecților a prezentat în București (piața Universității) și Ploiești, expoziții volante cu tema «Aspecte din construcția orașelor R.P.R.».

*

În ziua de 15 iulie a.c. s-a deschis în pavilionul C al Parcului de cultură și odihnă I. V. Stalin, expoziția de acuarele și desene întocmite de arhitecții membri și candidați ai U.A., în cursul anului 1959. Lucrările expuse reprezintă noi realizări în domeniul arhitecturii din țara noastră.

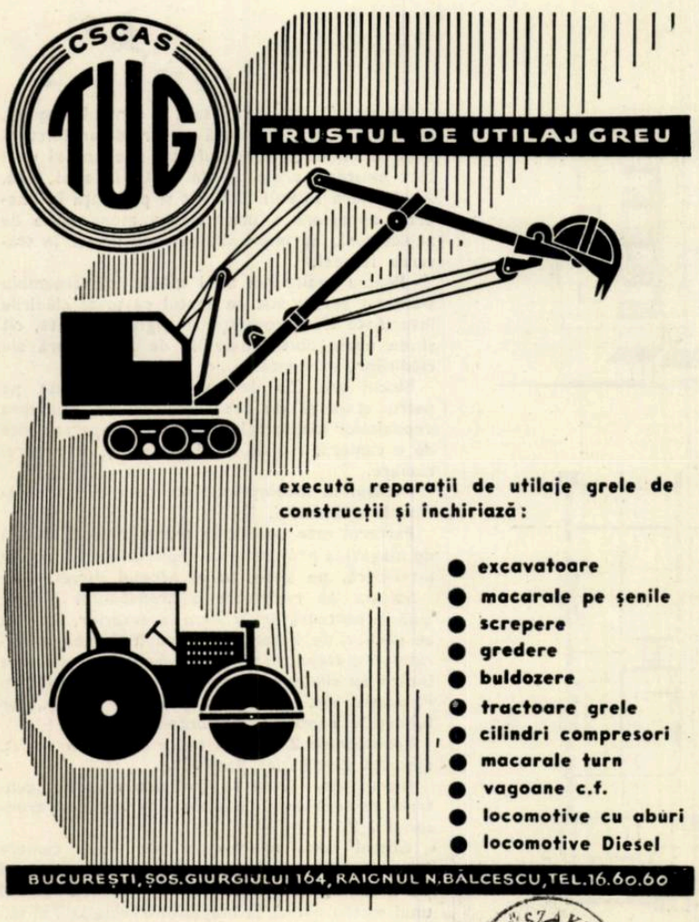

RADIANTUL DE INFRAROȘII CU GAZE

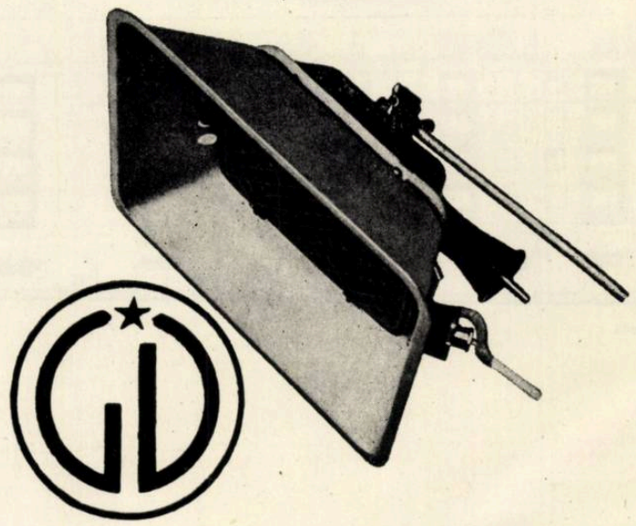

o sursă economică și eficientă de căldură

produsă cu ajutorul oricărui gaz combustibil (gaz natural, gaz petrolier lichefiat etc.) Aplicațiile în industria construcțiilor și în uzul casnic sînt multiple.

Prospecte și relații tehnice se pot lua de la

UNITATEA DE EXPERIMENTĂRI

București, str. Maior Cîmpeanu nr. 9 — tel. 18.27.86

СОДЕРЖАНИЕ

ВЫДЕРЖКИ ИЗ ПРЕДСТАВЛЕННОГО III СЪЕЗДУ РРП ТОВАРИЩЕМ ГЕОРГЕ ГЕОРГИУ-ДЕЖ ДОКЛАДА ЦК РРП О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПАРТИИ (стр. 2).

ВЫДЕРЖКИ ИЗ РЕЧИ ТОВАРИЩА ПЕТРЕ БОРИЛЭ НА III СЪЕЗДЕ РРП (стр. 3)

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Проф. арх. М. Локар — ЗА РАЗВИТИЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ГРАДОСТРОИТЕЛЬСВА (стр. 4). В статье пространно анализируются важнейшие задачи, встающие перед сектором архитектуры, строительства и планировки в свете шестилетнего плана развития народного хозяйства.

Отмечая большой размах этих задач, результат роста объема капиталовложений в период 1960—1965 годов вдвое против уровня прошлой пятилетки, увеличение объема строительства в 1965 году вдвое против 1959 года, намеченное строительство примерно 300.000 квартир — в три раза больше, чем в предыдущем периоде, как и увеличение вдвое в 1965 году производства строительных материалов по сравнению с 1959 годом, автор статьи указывает что в таких условиях основной упор в проектной деятельности будет сделан на проектирование ансамблей.

Арх. М. Дима — НОВЫЙ ЖИЛОЙ АНСАМБЛЬ НА ПЛОЩАДИ ДВОРЦА РНР (стр. 8). По обе стороны и перед новым Залом Дворца РНР построен ансамбль многоквартирных жилых домов, который создает этому новому залу соответствующее обрамление.

В основу планировки новой площади легли следующие важнейшие задачи: строительство ряда многоквартирных домов (примерно тысяча квартир), экономичных и оснащенных всеми удобствами; решение функций и движения на площади, соответствующее требованиям современного градостроительства, а также создание единого архитектурного стиля для всего нового жилищного ансамбля.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ОБЛАСТЯХ СТРАНЫ

Арх. Кр. Якоби — Арх. Р. Рэу — ПЛАНИРОВКА ВОКЗАЛЬНОЙ ПЛОЩАДИ В КЛУЖЕ (стр. 16). Неправильная форма, ограниченная площадь, особенно перед пассажирским вокзалом, и хаотическая архитектура привокзального района сделали необходимым планировать вокзальную площадь в Клуже. При этом преследовалось: увеличить площадь для облегчения движения, изменить ее форму и добиться единого архитектурного стиля и оформления которое соответствовало бы требованиям градостроительства и эстетики.

Арх. И. Паю — Арх. Р. Рэу — ПЛАНИРОВКА КЛУЖСКОЙ ПЛОЩАДИ МИРА (стр. 18). В ходе планировки Площади Мира возник ряд нелегких задач, в первую очередь, задача превратить небольшую площадь феодального характера в площадь современную, при проведении строительства новых домов параллельно с дальнейшей разработкой проектов планировки.

Арх. Р. Бериндей — ПЛАНИРОВОЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПИТЕШТСКОЙ ОБЛАСТИ (стр. 20). Параллельно с проектной деятельностью по строительству жилых домов в этой области, Питештское Управление по планировке, архитектуре и проектированию строительства сосредоточил свое внимание на реконструкции городов путем строительства больших кварталов на основе более развернутых проектов планировки. Так, например, в городе Питешть была изучена центральная зона и еще две другие (вокзальная площадь и зона 1 Мая-Триваля).

Арх. П. Пэдурецу — ПЛАНИРОВКА ЦЕНТРА ГОР. ПИТЕШТЬ (стр. 22). Был исследован участок между Государственым Театром и Площадью Ленина, являющийся одновременно и торговым центром города.

Арх. Т. Эволчану — ПЛАНИРОВКА ЦЕНТРАЛЬНОЙ ЗОНЫ ГОРОДА РЫМНИКУ-ВЫЛЧА (стр. 24). Автор статьи отмечает ряд заслуг проекта планировки центральной части города Рымнику-Вылча, внося в то же время и отдельные критические замечания с целью устранить менее удачные стороны проекта планировки центральной зоны города Рымнику-Вылча,

Арх. М. Станку — Арх. П. Х. Ионеску — КВАРТАЛ ИМЕНИ 23 АВГУСТА В ГОРОДЕ ОРАДЯ (стр. 26). Авторы статьи, посвященной анализу этого квартала, отмечают недостатки, кроющиеся в фрагментарном изучении частей, подлежащих планировке. Как это явствует из критического анализа квартала имени 23 Августа в Орадии, детали планировки отдельных частей города следовало устанавливать при учете более длительной перспективы.

Арх. Н. Лупу — Арх. Т. Эволчану — ПЛАНИРОВКА УЛИЦЫ ИМЕНИ ДОКТОРА К. И. ПАРХОНА В ЯССАХ (стр. 28). В юго-восточной части города Яссы, на улице им. Доктора К. И. Пархона намечено построить новый жилой квартал на 350 квартир. Анализируя решение проекта планировки, арх. Т. Эволчану отмечает отдельные недостатки, в числе которых — чрезмерно симметричное расположение зданий.

Арх. Кл. Стэнеску — Арх. Т. Эволчану — ПЛАНИРОВКА ЦЕНТРА ГОРОДА БАКЭУ (стр. 30). Подлежащая планировке территория центральной зоны города Бакэу занимает площадь примерно в 80 га. На этой территории намечено построить примерно 5.000 квартир в четырех — и пятиэтажных домах.

Из всего ансамбля для осуществления в первой очереди была избрана южная часть территории, охватывающая 2.000 квартир. Как это видно из анализа решения этой планировочной задачи, параллельно с положительными сторонами отмечаются и отдельные недостатки, как, например: отсутствие детальных решений, которые смогли бы внести некоторое разнообразие, позволяя избегнуть излишней суровости оформления.

Арх. А. Гинеску — Арх. К. Войчулеску — ПЛАНИРОВКА ЗОНЫ «КАЛЯ БУКУРЕШТИЛОР» В ГОРОДЕ СТАЛИН (стр. 34). Статья содержит ряд критических замечаний в связи с проектом планировки зоны «Каля Букурештилор» в городе Сталин.

Арх. К. Лаззареску — АНСАМБЛЬ ДОМОВ ОТДЫХА НА 10.000 МЕСТ В МАМАЕ (стр. 37). Работы по оформлению и оснащению курортов Черноморского побережья домами отдыха, гостиницами и здравницами продолжались и в этом году; в Мамае предпринято строительство нового ансамбля на 10.000 мест.

Этот ансамбль, расположенный на территории между городом Констанца и казино в Мамае, отличается от остальных ансамблей отдыха единством замысла и удачным строительным решением. Благодаря характерным особенностям площади, на которой будет построен этот ансамбль, строители пришли к выводу, что самым правильным будет построить 12—15-этажные гостиницы, расположенные на направлении восток-запад с расстоянием между ними в 250 метров. Это решение позволит значительно снизить стоимость работ и в то же время обеспечит вид на море и на озеро.

ВСЕСОЮЗНОЕ СОВЕЩАНИЕ ПО ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВУ — МОСКВА ИЮНЬ 1960 ГОДА

В. А. Кучеренко, председатель Госстроя СССР — О СОСТОЯНИИ И МЕРАХ УЛУЧШЕНИЯ ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА В СССР (стр. 41). Перевод из газеты «Правда» от 8 июня 1960 года.

ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ОБЛАСТЯХ СТРАНЫ

В этом номере журнала представлен ряд проектов и достижений проектных институтов Ясской и Крайовской областей. Из Ясской области: Летний театр в Яссах (стр. 46). Многоквартирный дом на улице Штефана Великого, № 3 Яссы (стр. 48). Многоквартирный дом на проспекте имени Карла Маркса, № 7 — Быргад (стр. 48). 24-квартирный дом в Васлуе (стр. 49). Переезд Сокола-Бучум в Яссах (стр. 49). Крайовская область: Многоквартирный дом на ул. им. И. П. Павлова в Крайове (стр. 50). Жилые дома на 108 квартир на улице им. А. И. Куза в Крайове (стр. 50). Жилой дом на 155 квартир на улице А. И. Куза в Крайове (стр. 51).

ХРОНИКА (стр. 52) Содержит информацию о деятельности Союза архитекторов РНР в мае, июне и июле 1960 года.

Обложка: Новый ансамбль жилых домов на площади Дворца РНР

SOMMAIRE

EXTRAITS DU RAPPORT DU COMITÉ CENTRAL DU PARTI OUVRIER ROUMAIN PRÉSENTÉ PAR LE CAMARADE GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ AU III-e CONGRÈS DU PARTI (p. 2).

EXTRAITS DU DISCOURS TENU PAR LE CAMARADE PETRE BORILA AU III-e CONGRÈS DU PARTI OUVRIER ROUMAIN (p. 3)

URBANISME

Prof. arch. M. Locar — POUR LE DÉVELOPPEMENT DE L'URBANISME SOCIALISTE (p. 4) L'article analyse les tâches importantes qui reviennent au secteur de constructions, architecture et aménagement dans le cadre du plan de développement économique pour 6 ans.

Soulignant l'ampleur de ces tâches, résultant de l'accroissement pendant la période 1960—1965 du volume des investissements, deux fois plus grand par rapport au quinquennat passé, le volume des constructions, double en 1965 par rapport à 1959, la réalisation d'environ 300.000 appartements, c'est-à-dire trois fois plus que pendant la période précédente, ainsi que l'accroissement de la production des matériaux de construction par 2 fois en 1965 par rapport à 1959, l'auteur démontre que dans ces conditions l'accent primordial dans l'activité d'élaboration de projets se déplace vers l'élaboration de projets d'ensembles.

M. Dima, arch. — LE NOUVEL ENSEMBLE DE LOGEMENTS, PLACE DU PALAIS DE LA R. P. ROUMAINE (p. 8) On vient de bâtir, sur les côtés qui encadrent la Nouvelle salle du Palais de la R.P.R. un ensemble de blocs de logements qui forment à présent le cadre naturel de la Nouvelle salle du Palais de la R.P.R.

Les paramètres principaux qui ont servi comme base à l'aménagement de la nouvelle place ont été: la construction de blocs de logements (env. 1000 appartements) économiques et pourvus de confort; la solution urbanistique des fonctions et de la circulation dans la place ainsi que la réalisation d'une architecture unitaire du nouvel ensemble de logements.

L'ACTIVITÉ d'URBANISME DANS LES DÉPARTAMENTS DU PAYS

Cr. Iacobi, arch. — R. Rău, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA PLACE DE LA GARE DE CLUJ (p. 16) La forme irrégulière, la surface réduite, surtout devant la gare de passagers, l'aspect architectural chaotique du quartier de la place, ont rendu nécessaire l'aménagement de la place de la Gare de Cluj. On a eu comme but l'agrandissement de la place pour faciliter la circulation, la modification de la forme de la place et l'obtention d'une architecture et d'un aspect esthétique-urbanistique unitaire.

I. Paiu, arch. — R. Rău, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA PLACE PĂCII DE CLUJ (p. 18) L'aménagement de la place Păcii a posé des problèmes aux solutions difficiles, surtout celle de transformer une petite place à l'aspect féodal en une place moderne, les nouvelles constructions étant exécutées parallèllement à l'élaboration de l'étude d'aménagement.

R. Berindei, arch. — L'ACTIVITÉ D'AMÉNAGEMENT DANS LE DÉPARTEMENT DE PITEŞTI (p. 20) Parallèllement à l'élaboration des projets de constructions de logements dans la région, la D.S.A.P.C. (La direction d'aménagements, architecture et élaboration de projets de constructions) de Piteşti, a concentré son attention sur la reconstruction des villes par la construction de grands quartiers ayant comme base des études d'aménagements plus amples. L'on a ainsi étudié pour la ville de Piteşti, la zone centrale et encore deux autres zones (la place de la Gare et la zone 1 Mai-Trivalea).

P. Pădureţu, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA VILLE DE PITEŞTI (p. 22). L'on a étudié le terrain compris entre le Théatre d'État et la Place Lénine qui est aussi le centre commercial de la ville.

T. Evolceanu, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA ZONE CENTRALE DE LA VILLE DE RIMNICUL-VILCEA (p. 24) L'article met en évidence une série de qualités du projet d'aménagement du centre de la ville de Rîmnicul-Vîlcea, en apportant en même temps quelques considérations critiques dont le but est de changer les parties moins réussies de ce projet.

M. Stanco, arch. — P. H. Ionesco, arch. — LE QUARTIER 23 AUGUST D'ORADEA (p. 26) La présentation du quartier 23 August d'Oradea relève les désavantages cachés par l'étude fragmentée des portions devant être amenagées. Comme il ressort de l'analyse critique du quartier 23 August d'Oradea, l'élaboration des détails d'aménagement pour certaines sections de la ville devait se faire avec une perspective plus longue.

N. Lupu arch. — T. Evolceanu, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA RUE Dr. C. I. PARHON — JASSY (p. 28) Dans le Sud-Est de la ville de Jassy, tout au long de la rue Dr. C. I. Parhon, on a prévu la construction d'un nouveau quartier de logements avec 350 appartements. En faisant l'analyse de la solution du projet d'aménagement, l'architecte T. Evolceanu met en évidence quelques défauts parmi lesquels la position rigidement symétrique des bâtiments.

Cl. Stanesco, arch. — T. Evolceanu, arch. — L'AMÉNAGEMENT DU CENTRE DE LA VILLE DE BACĂU (p. 30) Le territoire affecté à l'aménagement de la zone centrale de la ville de Bacău s'etend sur une surface d'environ 80 ha. Sur ce territoire l'on a prévu la réalisation d'env. 5000 appartements en blocs.

De cet ensemble, on a choisi pour la première étape, la portion du Sud qui comprend 2000 appartements. L'analyse de la solution de cet aménagement nous montre, à côté des parties positives, certains défauts comme par exemple: l'absence de solutions de détails apportant la variété et évitant certains aspects trop rigides.

C. Voiciulesco, arch. — A. Ghinesco, arch. — L'AMÉNAGEMENT DE LA ZONE « CALEA BUCUREŞTILOR » — VILLE STALINE (p. 34) L'article comprend une série d'observations critiques concernant le projet d'aménagement de la zone Calea Bucureştilor de la Ville Staline.

C. Lazaresco, arch. — ENSEMBLE DE MAISONS DE REPOS À 10.000 PLACES À MAMAIA (p. 37) Les travaux qui ont lieu sur le litoral de la Mer Noire pour l'embellissement des stations et la construction des maisons de repos, hôtels et sanatoriums, ont encore continué cette année; on a commencé à construire à Mamaia un nouvel ensemble de 10.000 places.

Cet ensemble, situé sur le terrain entre la ville de Constantza et le casino de Mamaia, est différent des autres ensembles de repos par sa conception unitaire et par une judicieuse solution urbanistique. C'est ainsi que, grâce aux conditions spécifiques présentées par le terrain où l'on va construire cet ensemble, l'on est arrivé à la conclusion que la solution la plus indiquée est la réalisation d'hôtels à 12—15 étages, disposés sur l'axe Est-Ouest, éloignés de 250 m l'un de l'autre. Cette solution mène à une importante réduction du coût des travaux, tout en bénéficiant d'une vue libre vers la mer ainsi que vers le lac.

LA CONFÉRENCE UNIONALE D'URBANISME — MOSCOU, JUIN 1960

V. A. Kucerenko, président du Comité d'État pour les constructions de l'URSS — SUR LA SITUATION ET LES MESURES POUR L'AMÉLIORATION DE LA CONSTRUCTION DES VILLES EN URSS (p. 41) Traduction de la « Pravda » du 8 Juin 1960.

L'ACTIVITÉ D'ÉLABORATION DE PROJETS DANS LES DÉPARTEMENTS DU PAYS

Ce numéro de la revue présente une série de projets et de réalisations des instituts d'études et d'élaborations de projets des départements Iassy et Craiova. Du département Jassy sont presentés: théâtre en plein air à Jassy (p. 46) bloc de logements 3, rue Ştefan cel Mare-Jassy (p. 48), bloc de logements 7, Boul. Karl Marx-Birlad (p. 48), bloc de logements à 24 appartemdnts à Vaslui (p. 49), le passage supérieur Socola-Bucium de Jassy (p. 49).

Du département Craiova: bloc de logements rue I. P. Pavlov, Craiova (p. 50). blocs de logements à 108 appartements, rue A. I. Cuza-Craiova (p. 50) bloc de logements à 115 appartements, rue A. I. Cuza, Craiova (p. 51).

La CHRONIQUE (p. 52) comprend des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R. P. Roumaine pour les mois de Mai, Juin, Juillet 1960.

Notre couverture: Vue du nouvel ensemble de logements de la Place du Palais de la R. P. Roumaine.

ARHITECTURA R P R

REDACȚIA : BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI
BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 14.76.02.

Lei 15

I. P. 4. București

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 5 (66) SEPTEMBRIE–OCTOMBRIE • 1960

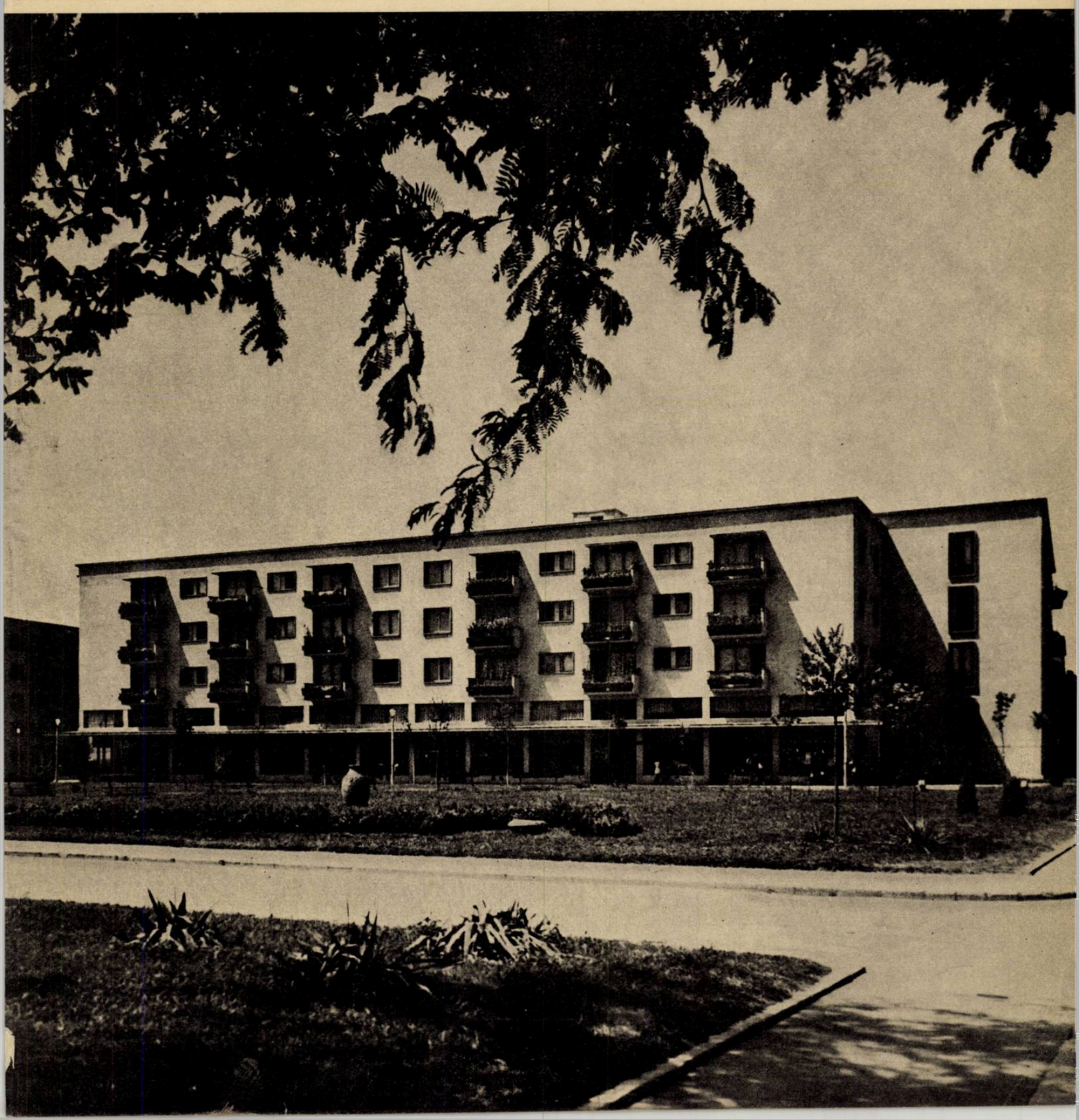

ABONAȚI-VĂ PE 1961

la revista

A R H I T E C T U R A R. P. R.

organ al Uniunii Arhitecților din R. P. R. și al Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare

Costul unui abonament: 6 luni — 45 lei
1 an — 90 lei

Abonamentele se pot face la:
Redacția Publicațiilor CSCAS București, str. Episcopiei nr. 9
Telefon 13.98.80
sau prin mandat poștal, contul 040004 B.R.P.R.
Dir. Operațiunilor

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

5
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R. ŞI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCŢII, ARHITECTURĂ ŞI SISTEMATIZARE

Colegiul de redacţie:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moşinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petraşcu

Redacţia: Bucureşti — Raionul I. V. Stalin — str. Episcopiei nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 5 (66) SEPTEMBRIE — OCTOMBRIE 1960

MŰSZAKI KÖNYVTÁR

LOCUINŢE

Arh. T. Ricci
2 Aspecte din proiectarea secţiunilor de locuinţe în Institutul Proiect-Bucureşti

Arh. M. Caffé
6 Noile secţiuni directive pentru locuinţe cu p + 3—4 niveluri şi încălzire centrală

Arh. B. Cotaru
10 Noi blocuri de locuinţe pe magistrala nord-sud

12 Noi construcţii de locuinţe în Bucureşti

CONSTRUCŢII NOI ÎN ŢARĂ

Arh. Th. Săvulescu, ing. Gr. Mitran
34 Noua gară de călători a oraşului Constanţa

Arh. D. Gheorghiu
38 Sanatoriu balnear la Mangalia

★ ★

MATERIALE DE CONSTRUCŢIE
Arh. C. Lăzărescu
42 Folosirea materialelor plastice în construcţiile de locuinţe şi social-culturale

TEORIA ARHITECTURII
S. Han-Magomedov
48 Arhitectura şi obiectele de uz casnic

CRONICA
Arh. L. Schwarz
50 Expoziţia « Materiale de construcţie, instalaţie şi finisaj »

52 Din activitatea Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

Coperta: Noi blocuri de locuinţe în cartierul Floreasca

Arh. Tiberiu Ricci

ASPECTE DIN PROIECTAREA SECŢIUNILOR DE LOCUINŢE ÎN INSTITUTUL PROIECT-BUCUREŞTI

Proiectarea clădirilor de locuit, această continuă şi susţinută activitate din Institutul Proiect-Bucureşti, s-a limitat în ultimii ani la rezolvarea problemelor imediate, ce au rezultat pe de o parte din cerinţele urbanistice ale oraşului Bucureşti, iar pe de altă parte din preocuparea de a se asigura un grad de confort corespunzător nevoilor oamenilor muncii din capitală, obţinîndu-se în paralel o scădere simţitoare a preţului de cost al apartamentelor şi al metrului pătrat de suprafaţă locuibilă.

Succesele obţinute pînă în prezent s-au materializat în special prin reducerea preţului de cost — care a scăzut la începutul acestui an cu mai mult de 50% faţă de anul 1955 — cît şi prin obţinerea unei expresii şi calităţi arhitecturale de ansamblu şi de detaliu meritorii. Totuşi situaţia în care ne găsim astăzi nu ne poate mulţumi, ea constituind doar o experienţă necesară, pentru asigurarea cerinţelor de viitor.

Problemele puse pînă în prezent proiectării, în ceea ce priveşte asigurarea creşterii ritmului de construcţie şi a scăderii preţului de cost au dus la utilizarea mijloacelor şi a metodelor celor mai adecvate, în funcţie de planul de construcţie anual, de dotarea trusturilor de execuţie şi de posibilităţile oferite de industria materialelor de construcţie. Planul anual, prin volumul lui, a permis pînă în prezent alegerea unor soluţii de partiu şi a unor metode de lucru corespunzătoare pentru momentul respectiv, dar insuficiente pentru cerinţele de viitor.

Raportul tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al P.M.R. analizează şi conturează cu multă grijă problema locuinţelor, pe plan naţional, precizînd volumul ce urmează a se construi în perioada 1960—1965, volum ce se cifrează la cca. 300 000 de apartamente, adică de peste 3 ori mai mult decît s-a realizat în cei 6 ani precedenţi.

Acest volum mărit de construcţie va duce în mod cert, aşa cum arată hotărîrile, la alegerea unor soluţii şi metode noi în proiectare şi în execuţie, care să fie capabile să satisfacă ritmul necesar şi calitatea, cu un grad de confort mărit.

Ezitările şi uneori soluţionările de compromis, care menţin metodele meşteşugăreşti-tradiţionale, îmbunătăţite cu o mecanizare slabă a şantierelor, şi utilizarea parţială a unor elemente prefabricate (în general pentru planşee) urmează a fi limitate şi înlocuite treptat cu metode noi, mult mai eficiente.

În paralel cu completarea şi modernizarea centrului oraşului şi a unor artere importante de circulaţii şi penetraţie — care au favorizat pînă în prezent, atît ca volum, cît şi ca amplasament, utilizarea la maximum a mijloacelor şi a metodelor tradiţionale de execuţie — se impune atacarea unor ansambluri care să permită organizarea şantierelor de proporţii mari cu metode avansate de lucru, singurele capabile să asigure satisfacerea volumului clădirilor de locuit stabilit pentru viitorii 6 ani. Pentru aceasta însă se impune definitivarea schiţei de sistematizare a oraşului şi a unor studii de microraioane şi de detaliu. O dată cu aceasta va fi posibilă şi trecerea la aplicarea în proiectare şi execuţie a metodelor avansate, prin industrializarea şi prefabricarea treptată a elementelor de construcţie şi mecanizarea treptată a procesului de montaj. Primele încercări de acest gen, din cartierul Floreasca sau piaţa Palatului R.P.R., nu au făcut decît să confirme cele de mai sus, ele constituind la timpul lor doar un început.

Terenurile mici libere împrăştiate de-a lungul magistralelor existente vor trebui completate treptat, aplicîndu-se, după caz, fie un sistem constructiv pe zidării portante cu elemente prefabricate de planşeu în cazul a 4—5 niveluri, fie pe structură de beton monolit, executate în cofraj de inventar, în cazul a 7—8 niveluri. Pentru acestea din urmă apare favorabilă soluţia aplicării de elemente prefabricate uşoare de faţadă, pentru a înlătura cît mai mult posibil schela şi suprafeţele mari de tencuieli exterioare, care lungesc timpul de execuţie, cer existenţa anumitor condiţii climatice şi utilizează capacitate mare de manoperă.

Terenurile de desfăşurare mai mare — între 1 500 şi 3 000 de apartamente — vor fi în măsură a satisface cerinţele de organizare impuse de clădirile cu panouri mari prefabricate.

Încă din acest an, în Bucureşti, la două ansambluri mari (b-dul Mărăşeşti şi calea Griviţei) s-au introdus experimental, pe scară mai mare, metode noi: panouri mari prefabricate în clădiri de locuit cu 7—8 niveluri.

Scurta expunere făcută arată că premisele, volumul de construcţie şi amplasamentul vor determina în anii ce urmează metodele de lucru cele mai eficiente. La rîndul lor, metodele de lucru vor influenţa concepţia de plan şi structură a clădirilor de locuit, legate bineînţeles de posibilităţile industriei materialelor de construcţie, care este de dorit să poată satisface cerinţele noi corespunzătoare metodelor noi aplicate.

Volumul construcţiilor de locuinţe şi metodele de lucru sînt arătate în Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R.; amplasamentele anului 1961—1962 urmează a se preciza în scurt timp pe baza propunerilor făcute de institut; rămîne deci în funcţie de acestea să fie elaborate proiectele avînd la bază o concepţie de plan corespunzătoare.

În momentul de faţă, pe baza experienţei anului 1960 şi a cerinţelor normativului C.S.C.A.S. — care precizează gradul de confort şi de economicitate — s-a trecut la serierea celor mai bune formule de apartamente şi secţiuni elaborate de institut în diferite sisteme constructive. Materialul existent corespunde cerinţelor imediate pentru satisfacerea compoziţiei noilor ansambluri de locuinţe, precum şi pentru precizarea metodelor şi mijloacelor de execuţie.

Aceste secţiuni alese — majoritatea asamblate în proiecte de blocuri — vor fi refolosite integral cît mai mult posibil. Treapta următoare va fi desigur tipizarea, printr-o modulare a elementelor şi o unificare judicioasă a detaliilor.

Caracteristicile secţiunilor seriate în momentul de faţă nu vor permite uşor o unificare a lor, ca modulare. Aceasta se datoreşte în parte datelor normativului, privind suprafeţele de locuit şi de spaţiu util, iar pe de altă parte marii varietăţi de front şi de adîncime a secţiunilor impuse de terenurile existente — mici şi variate ca front de faţadă. La toate acestea se adaugă şi sistemele constructive multiple şi modularea diferită a materialelor utilizate astăzi în execuţie.

Exemplele alese se deosebesc în special în compunerea secţiunii, apartamentul de 2 şi 3 camere avînd în general aceleaşi caracteristici de confort şi suprafaţă, stabilite prin normativ şi studiul de machete la mărime naturală, executate la începutul anului din iniţiativa Comitetului executiv al Sfatului popular al capitalei.

Apartamentul de 2 camere a fost utilizat în două variante de partiu:

1 — Cu dormitorul comandat de camera de zi şi cu camera de baie-W.C. amplasată lîngă dormitor, pentru a permite accesul direct în timpul nopţii din ambele încăperi.

2 — Cu ambele camere decomandate, cu accesul la baie-W.C. din vestibul; această variantă apare numai în secţiunile de tip H2 şi H3.

Apartamentul de 3 camere a fost utilizat de asemenea în două variante:

1 — Apartamentul de 2 camere de tip curent, avînd un dormitor suplimentar, la cealaltă orientare, legat cu degajamentul baie-W.C.; se obţine astfel şi o ventilare transversală a apartamentului.

2 — Apartamentul de 3 camere în linie, cele două dormitoare fiind legate de asemenea de degajamentul camerei de baie-W.C., în soluţiile de tip H1 şi varianta secţiunii tip C.

Ca o concluzie generală reiese că apartamentul de 2 camere alăturate, comandate, avînd grupul baie-W.C.-bucătărie cu acces din vestibul, deşi dă economii mari la suprafaţa construită şi oferă cele mai mari avantaje structurii de panouri mari prefabricate, nu a fost totuşi selecţionat pentru oraşul Bucureşti, el avînd un grad de confort mai scăzut, datorită comandării accesului la baie-W.C. din camera de dormit. În toate variantele de apartamente, camerele de baie au fost echipate cu o cadă de 1,70 m. Trebuie spus de asemenea că, în general, suprafaţa locuibilă a apartamentelor de 2 şi 3 camere a fost împinsă la limita maximă admisă de normativ.

Din tabelul 1 se pot desprinde caracteristicile de suprafaţă construită, suprafaţă locuibilă, capacitatea minimă şi maximă de încărcare a apartamentului, precum şi raporturile între acestea, care reflectă în special în cazul nostru economia de suprafaţă construită în funcţie de sistemul constructiv ales şi de numărul şi capacitatea apartamentelor la o scară.

De asemenea, din comparaţia dimensionării încăperilor (tabelul 2) se pot observa micile variaţii ce există la suprafeţele locuibile şi utile, astfel ca să fie posibilă încadrarea în normativul C.S.C.A.S.

Variaţia acestor limite de suprafaţă fiind foarte mică a dus la o speculare maximă a jocului travei de faţadă, astfel încît să poată face posibilă rezolvarea secţiunilor de diferite tipuri ca adîncime şi fronturi, utilizînd totuşi aceleaşi suprafeţe pentru apartamente. La această variaţie de travee a contribuit desigur în mare măsură şi împletirea celor două raporturi de suprafeţe, ale apartamentelor de 2 şi 3 camere, care în general nu satisfac cerinţele de compunere ale secţiunii pe travee modulată. Excepţie fac numai secţiunile tip P7 şi P4, la care procesul tehnologic al panourilor mari a impus o travee unică, din care cauză aceste secţiuni au fost rezolvate numai cu apartamente de 2 camere.

În aceste condiţii reiese clar că la secţiunile existente nu este recomandabilă aplicarea prefabricatelor de faţadă, soluţie pe care o considerăm adecvată în special la sistemul constructiv cu diafragme sau fagure din beton monolit.

Făcînd o succintă analiză a secțiunilor prezentate se poate remarca, în afară de caracteristicile comune arătate mai sus, o serie de avantaje de confort și de rezolvare plastică a fațadelor, precum și unele defecte de același ordin, rezultate la fiecare secțiune în parte, în funcție de sistemul constructiv și de schema de plan adoptată.

SECȚIUNILE Z-Z1 elaborate în atelierul arh. N. Sburcu, liniare cu 4 apartamente (2.2.3.3.), sistem constructiv zidărie portantă ; varianta Z1 are încălzire cu sobe. Calitatea secțiunii, privită comparativ, o constituie cele 4 loggii ample, aferente fiecărui apartament și posibilitatea pe care golurile o oferă bunei rezolvări a fațadelor. Distribuția ușilor oferă posibilitatea unei bune mobilări. În varianta Z1, cu sobe, în unele încăperi soba este amplasată lîngă ușă pe mijlocul peretelui, ceea ce aduce prejudicii serioase imaginii încăperii și mobilării ei. În această variantă, prezența sobelor scade cu 0,50 m² suprafața locuibilă a fiecărei încăperi, astfel că apartamentele se situează la limita inferioară, ca suprafață totală de locuit. Ceea ce apare neeconomic este prezența a 7 puncte sanitare. Secțiunile Z s-au utilizat la ansamblul Giulești și b-dul Suvorov.

SECȚIUNEA C — atelier arh. N. Kepeș — liniară cu 5 apartamente (2.2.2.3.3.), sistem constructiv diafragme și stîlpi din beton armat pe conturul unui apartament luat ca unitate.

Prezența celui de al cincilea apartament aduce un avantaj în economia suprafeței construite și în costul de exploatare a liftului. Apartamentele de 3 camere beneficiază de cîte o loggie. Defectele secțiunii sînt cauzate de traveea diferită de fațadă și de lipsa de ritmare a golurilor, care nu pot fi ușor evitată chiar prin prezența unui balcon (în fațada principală la apartamentul de 2 camere). De remarcat că axa secțiunii și a compoziției de fațadă nu corespunde nici cu plin nici cu gol, iar o compoziție asimetrică a secțiunii va duce obligat la un număr par de tronsoane.

Apare de asemenea neeconomică distribuția cu 9 puncte sanitare.

Secțiunea s-a utilizat în ansamblul Mihai Bravu.

SECȚIUNEA D — atelier arh. M. Bercovici — liniară, cu 4 apartamente (2.2.3.3), sistem constructiv diafragme (fagure) din beton armat pe celulă apartament. Sistem constructiv clar și ușor realizabil. Distribuția ușilor permite o bună mobilare a apartamentului în capacitatea lui maximă.

Traveea și distribuția încăperilor obligă la o singură rezolvare a fațadei. Neeconomic apare numărul mare de puncte sanitare. Secțiunea s-a utilizat în ansamblul calea Griviței.

SECȚIUNEA D1 — atelier arh. N. Kepeș — liniară, 4 apartamente (2.2.3.3.), același sistem constructiv ca și la secțiunea D.

Prezintă avantajul de a rezolva liftul în afara casei scării și o cameră de evacuare a gunoiului aerisită direct. De asemenea prin amplasarea mai judicioasă a diafragmelor lasă posibilitatea rezolvării variate a fațadei principale, înscriindu-se într-un contur curat și cu fațada posterioară. Secțiunea s-a utilizat la complexul Circului și ansamblul Mihai Bravu.

SECȚIUNEA P7 — atelier arh. T. Ricci — liniară, cu 4 apartamente (2.2.2.2), sistem constructiv, panouri mari prefabricate portante, cu sîmburi monolitizați. Partiul este compus prin prisma unei simetrii pe două axe, ceea ce favorizează la maximum repetarea tipurilor de panouri. Această rezolvare

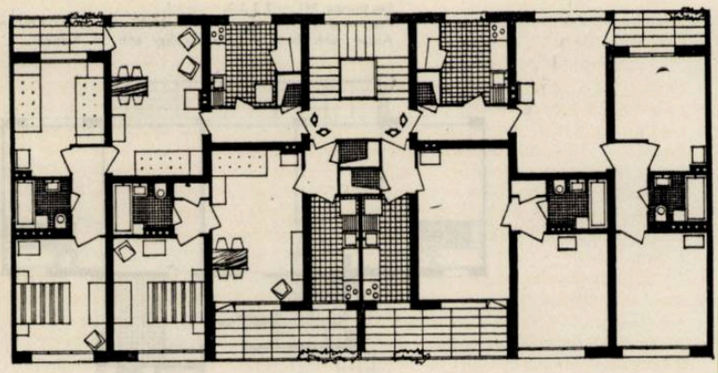

1

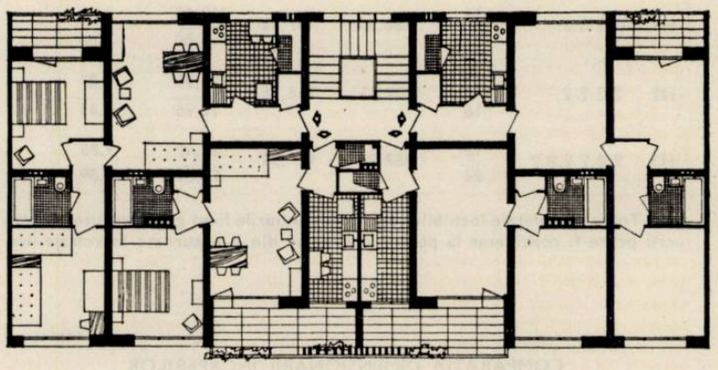

2

0 1 4

1 — Secțiunea Z1 — 2.2.3.3. — p+4
Plan etaj curent; dimensiuni: 25,22×11,99 m
Autor, arh. N. Pruncu. Atelier arh. N. Sburcu

2 — Secțiunea Z — 2.2.3.3. — p+4
Plan etaj curent; dimensiuni: 24,92×11,43 m
Autor, arh. N. Pruncu. Atelier arh. N. Sburcu

3 — Secțiunea C — 2.2.2.3.3. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 29,00×11,85 m
Autor, arh. I. Moscu. Atelier arh. N. Kepeș

4 — Secțiunea D — 2.2.3.3. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 24,98×10,75 m
Autor, arh. T. Elian. Atelier arh. M. Bercovici

5 — Secțiunea D1 — 2.2.3.3. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 25,25×10,67 m
Autor, arh. D. Hariton. Atelier arh. N. Kepeș

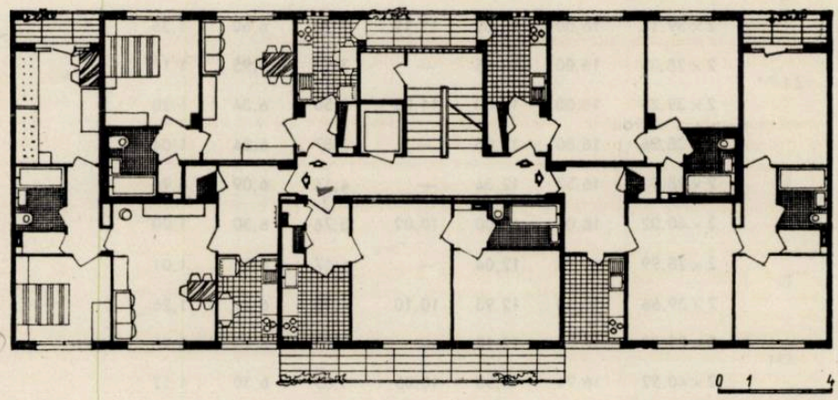

3

0 1 4

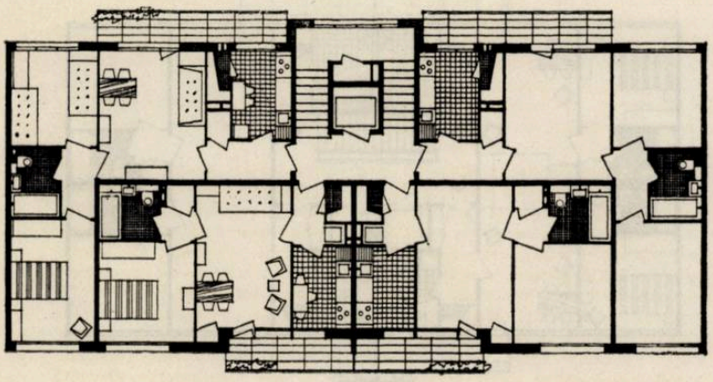

4

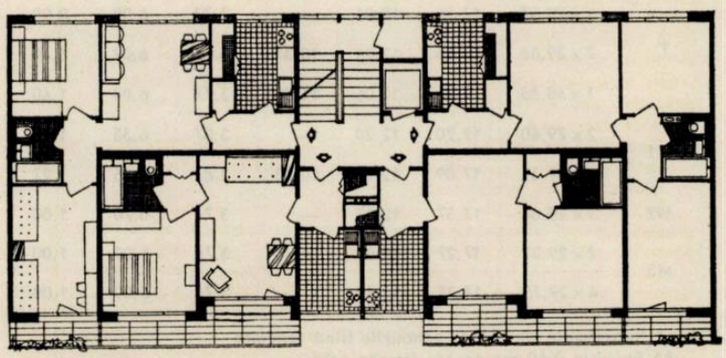

5

0 1 4

TABELUL 1

Secţiunea	Apartament	Pers. min-max	S. constr.	S. loc.	Sc/pers	Sl/pers	Obs.
Z	2.2.3.3.	14/18	284,83	136,12	20,34/15,82	9,72/7,55	
Z1	2.2.3.3.	14/18	302,38	139,48	21,59/16,79	9,96/7,76	
C	2.2.2.3.3	17/22	343,65	166,40	20,21/15,62	9,78/7,56	
D	2.2.3.3.	14/18	288,03	137,30	19,10/14,89	9,80/7,52	
D1	2.2.3.3.	14/18	264,77	139,68	18,91/14,70	9,97/7,75	
P7	2.2.2.2.	12/16	237,60	120,00	19,80/14,80	10,00/7,50	*
P4	2.2.2.2.	12/16	238,70	118,80	19,05/14,90	9,05/7,42	*
T	2.3.3.3.	15/19	312,51	150,50	20,83/16,45	10,03/7,92	
H1	2.2.3.3.	14/18	266,30	137,44	19,00/14,80	9,80/7,60	
H2	2.2.2.2.	12/16	239,45	118,56	19,95/14,96	9,87/7,41	
H3	2.2.2.2.2.2.	18/24	367,70	177,50	20,42/15,32	9,85/7,39	

* Toate suprafeţele locuibile sînt neto, panourile fiind gata tencuite. Acelaşi lucru poate fi considerat la pereţii diafragme din b.a. turnate în cofraje lise.

TABELUL 2

COMPARAŢIA DIMENSIONĂRII ÎNCĂPERILOR

Secţiunea	S. loc/ap.	Camera de zi	Dormitor 1	Dormitor 2	Baie	Bucătărie	Cămară
Z	2×28,92	16,90	12,02	—	3,50	6,00	1,06
	2×39,14	16,00	12,02	11,12	3,76	6,60	1,36
Z1 **	2×28,05	16,00	12,05	—	3,50	5,95	1,17
	2×39,25	16,00	12,00	11,25	3,50	6,34	1,20
C	1×28,86	16,80	12,06	—	3,87	6,24	1,04
	2×28,91	16,57	12,34	—	4,14	6,09	0,96
	2×40,02	18,00	12,00	10,02	3,76	6,30	1,00
D	2×28,99	16,95	12,04	—	4,17	6,21	1,01
	2×39,66	16,63	12,93	10,10	4,20	6,21	1,28
D1	2×29,32	17,20	12,12	—	3,76	6,20	0,96
	2×40,52	16,94	13,53	10,05	3,85	6,30	1,52
P7 *	2×29,70	17,96	11,74	—	3,50	6,00	1,12
	2×30,30	17,96	12,34	—	3,76	6,00	1,12
P4 *	4×29,70	17,96	11,74	—	3,50	6,00	1,25
T	1×29,57	17,56	12,01	—	3,77	6,09	0,90
	2×39,88	17,56	12,01	10,31	3,77	6,09	1,40
	1×40,85	17,56	12,06	11,28	3,77	6,09	1,40
H1	2×29,40	17,20	12,20	—	3,87	6,35	1,23
	2×39,32	17,09	12,20	10,03	3,87	6,35	1,27
H2	4×29,64	17,37	12,27	—	3,74	6,70	1,00
H3	2×29,27	17,27	12,00	—	3,76	6,09	1,00
	4×29,75	17,35	12,40	—	3,76	6,09	1,00

* Suprafeţele sînt neto, panourile fiind tencuite
** Exclusiv 0,50 m² pentru fiecare sobă

necesită doar 4 puncte sanitare şi 3 tipuri de panouri S1—S3, cuprinzînd toate instalaţiile, inclusiv apele de ploaie, coşul de fum şi instalaţia de incendiu. Distribuţia uşilor permite o bună mobilare a încăperilor la încărcarea maximă a apartamentului. Cămările sînt aerisite direct.

Rigidizarea construcţiei din panouri mari pe 7 niveluri ridică problemele cele mai dificile, în cazul construirii în zone seismice. Aceasta face ca toate panourile, inclusiv cele de faţadă, să fie portante, ceea ce condiţionează plastica. O corectură se poate aduce numai prin variaţia amplasării balcoanelor.

Secţiunea s-a aplicat experimental la ansamblul calea Griviţei-Ateliere.

SECŢIUNEA P4, liniară cu 4 apartamente (2.2.2.2). Sistemul constructiv, acelaşi ca la secţiunea P7 din care derivă. Scoaterea liftului şi încăperii de serviciu de pe palierul scării aduce avantajul loggiilor în faţada principală.

Proiect în curs de elaborare pentru 1961, în atelierul arh. T. Ricci.

SECŢIUNEA T — atelier arh. M. Bercovici — punct cu 4 apartamente (2.3.3.3) sistem constructiv, diafragme din beton armat pe celule de 1 şi 2 travee. Prezintă avantajul creat de prezenţa celor 4 loggii dispuse în colţurile secţiunii şi o bună grupare a punctelor sanitare-baie-W.C.

Mobilarea camerei de zi, în cazul încărcării maxime a apartamentului, nu se realizează în condiţii bune. Traveea rezultată, deşi simetrică, obligă rezolvarea faţadelor lungi.

Secţiunea s-a aplicat la ansamblul din piaţa Gării de nord.

SECŢIUNEA H1 — atelier arh. N. Kepeş — liniară dublă cu 4 apartamente (2.2.3.3.), sistem constructiv acelaşi ca la secţiunea P4 pe 2 şi 3 travee. Rezol-

Secţiunea H1 — 2.2.3.3. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 17,30×2×5,60×7,80 m
Autor, arh. N. Opreanu. Atelier arh. N. Kepeş

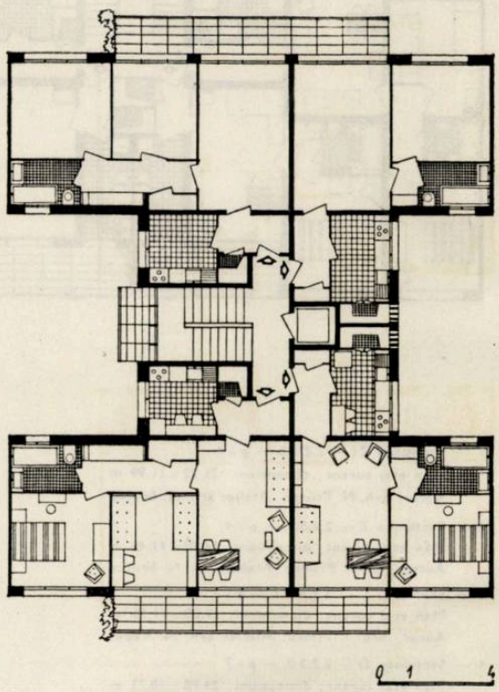

Secţiunea P7 — 2.2.2.2. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 21,70×11,00 m
Autor, arh. T. Ricci. Atelier arh. T. Ricci

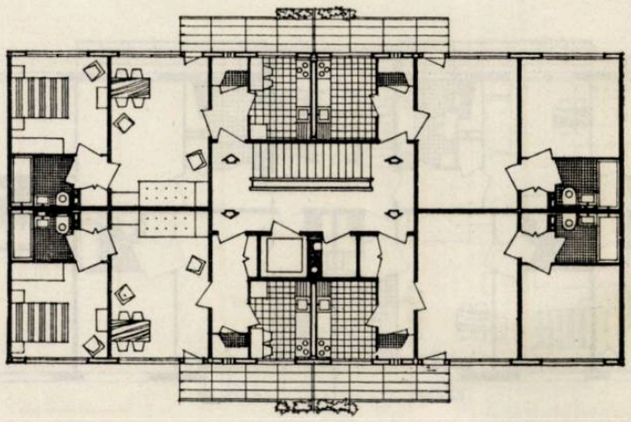

varea foarte clară a partiului cu posibilităţi reale de schimbare a distribuţiei din cadrul apartamentului. Băi aerisite şi luminate direct. Curtea interioară de 7,80 m lăţime permite o bună aerisire şi favorizează prezenţa magazinelor la parter. Secţiunea se impune pentru terenuri limitate şi adînci.

La apartamentul de 2 camere, camera de zi la încărcarea maximă, se mobilează nefavorabil; nefavorabile apar şi cele 8 puncte sanitare.

Secţiunea s-a aplicat la ansamblul Mihai Bravu.

SECŢIUNEA H2, liniară dublă cu 4 apartamente (2.2.2.2), sistem constructiv ca la secţiunea H1. Prezintă în plus avantajele decomandării camerelor şi la apartamentul de 2 camere, cămările aerisite direct; permite o mai bună mobilare a camerei de zi, reduce numărul punctelor sanitare. Lăţimea curţii interioare se reduce însă la 4,10 m şi oferă numai apartamente de 2 camere.

Studiu întocmit de Serviciul tehnic şi documentare, pentru 1961.

SECŢIUNEA H3, liniară dublă, cu 6 apartamente (2.2.2.2.2.2). Sistem constructiv ca la secţiunile H1 şi H2. Această rezolvare încearcă o distanţare a acceselor verticale la 21,94 m, ceea ce favorizează simţitor amplasarea magazinelor la parter şi reduce costul exploatării liftului. Permite de asemenea o bună mobilare a camerelor şi oferă loggii la toate apartamentele. Această soluţie asigură circulaţia verticală a aerului între clădiri prin comunicarea liberă a subsolului cu spaţiul dintre scări; în cazul prezenţei magazinelor la parter, circulaţia verticală a aerului este asigurată prin ghene mari practicate pînă în subsol. Traveea neregulată şi ritmarea faţadei impun un număr par de secţiuni pentru o rezolvare corectă.

Studiu întocmit la Serviciul tehnic şi documentare pentru 1961.

După cum rezultă din observaţiile de mai sus, aceste plusuri şi minusuri pe care fiecare secţiune le prezintă sînt în general compensate, cu mici excepţii. Respectînd cerinţele de confort, suprafeţe şi cost impuse de normativ, aceste calităţi şi lipsuri apar totuşi de la caz la caz, aşa cum am arătat, datorită în parte atît rezolvării de detaliu a dimensionării cerute de sistemul constructiv, cît şi unei rigidităţi în dimensionarea spaţiilor cerute prin normativ. O lipsă generală pentru perioada imediată o constituie însă neregularitatea traveei, ceea ce nu va permite aplicarea de panouri uşoare prefabricate la faţadă, corectură ce se impune la sistemul constructiv cu diafragme monolit în cofraje de inventar, pentru a-i mări eficienţa de ritm în execuţie şi a-i permite scăderea preţului de cost.

Prezenţa unei singure secţiuni cu zidărie portantă pentru 4 niveluri este justificată prin posibilităţile multiple pe care le oferă seriile de secţiuni studiate în cadrul I.S.C.A.S., pentru care această temă constituie studiul de bază. În ceea ce priveşte cele două tipuri de secţiuni cu 4 şi 7 niveluri din panouri mari prefabricate, desigur că ele constituie un început. Secţiunile urmează a fi completate şi cu apartamente de 3 camere şi îmbunătăţite apoi treptat în paralel cu evoluţia sistemului constructiv şi a metodelor de prefabricare cu panouri mai uşoare avînd aceeaşi eficienţă. Experienţa anului 1961, privită prin prisma volumului de locuinţe, va duce desigur la îmbunătăţirea premiselor care au stat la baza studiilor prezentate. Rămîne deci ca şi alegerea amplasamentelor să favorizeze atingerea aceloraşi obiective: « volum şi grad de industrializare », pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrilor Congresului.

Secţiunea H2 — 2.2.2.2. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 14,00×2×7,68×4,11 m
Autor, arh. Tr. Săvulescu. Serviciul Tehnic I.P.B.

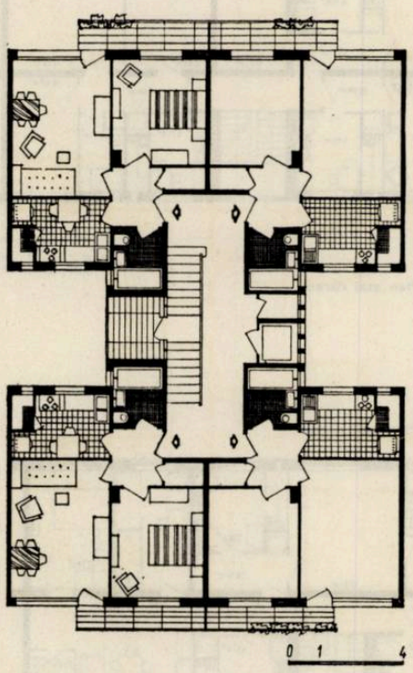

Secţiunea H3 — 2.2.2.2.2.2. — p+7
Plan etaj curent; dimensiuni: 21,49×2×8,50×6,00 m
Autor, Serviciul tehnic I.P.B.

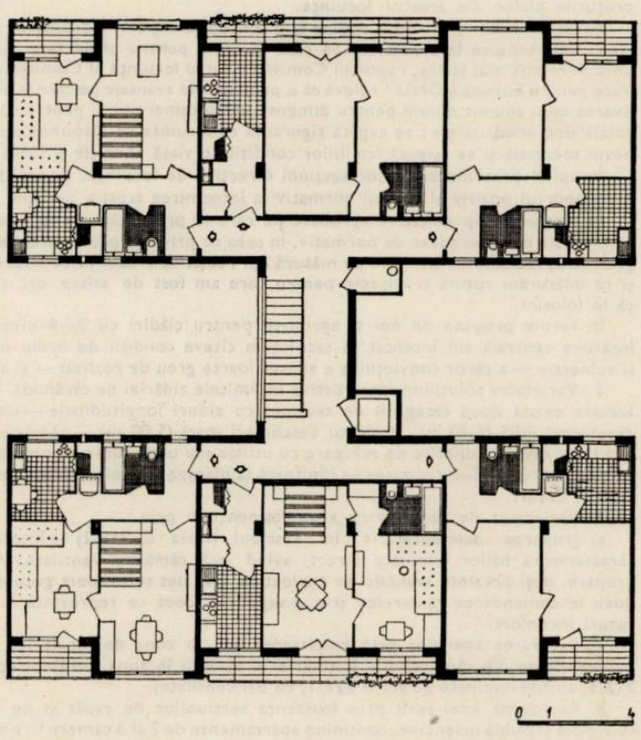

Secţiunea P4 — 2.2.2.2. — p+4
Plan etaj curent; dimensiuni: 21,70×11,00 m
Autor, arh. W. Juster. Atelier arh. T. Ricci

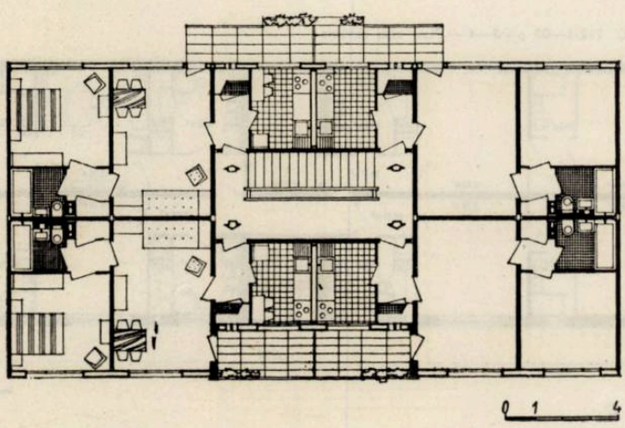

Secţiunea T — 2.3.3.3. — p+7 şi p+10
Plan etaj curent; dimensiuni: 24,53×12,74 m
Autor, arh. Cl. Alifanti. Atelier arh. M. Bercovici

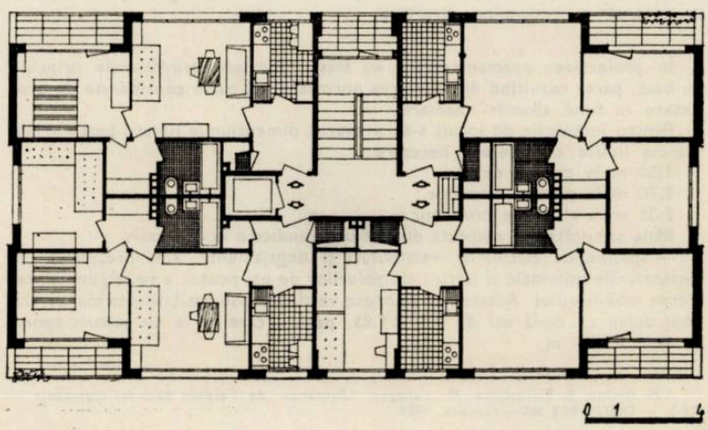

Arh. M. Caffé

NOILE SECŢIUNI DIRECTIVE PENTRU LOCUINŢE CU P+3-4 NIVELURI ŞI ÎNCĂLZIRE CENTRALĂ

Studii şi proiecte directive I. S. C. A. S.

Preocuparea de a îmbunătăţi condiţiile de confort oferite oamenilor muncii în locuinţele construite după proiecte tip poate fi considerată drept una din trăsăturile caracteristice ale activităţii de tipizare din primul semestru al anului; această preocupare s-a concretizat prin numeroase studii şi analize. Apariţia H.C.M. nr. 146/1960 a dat un sprijin serios activităţii de proiectare în acest domeniu; pe baza acestui H.C.M., C.S.C.A.S. a stabilit printr-un normativ o serie de condiţii funcţionale şi dimensionale care determină limita inferioară acceptabilă a confortului locuinţelor de masă şi totodată fixează preţurile plafon ale acestor locuinţe.

Acest normativ a introdus ordine şi o concepţie clară în îndrumarea proiectării. Referindu-se la avantajele pe care le oferă pentru proiectare existenţa unui normativ mai strîns, raportul Comisiei pentru locuinţe al Comisiei Economice pentru Europa a ONU [1] relevă că « principalele avantaje pe care le prezintă fixarea unui anumit minim pentru dimensionarea camerelor şi pentru suprafaţa totală sînt următoarele: se capătă siguranţa că locuinţa va răspunde anumitor nevoi esenţiale şi se asigură familiilor condiţii de viaţă normale şi sănătoase ».

Începînd prezentarea noilor secţiuni directive de locuinţe, ţinem să subliniem aportul pozitiv al acestui normativ la întocmirea acestor secţiuni.

În secţiunile tip directive aprobate pe care le prezentăm ies la iveală clar elementele pozitive aduse de normativ. În ceea ce priveşte proiectarea, e foarte greu să apreciem noi înşine în ce măsură am reuşit să creăm nişte « locuinţe » şi să înlăturăm rutina şi clişeele pentru care am fost de atîtea ori criticaţi că le folosim.

În seriile propuse de noi şi aprobate pentru clădiri cu 3—4 niveluri şi încălzire centrală am încercat să satisfacem cîteva condiţii de ordin obiectiv şi subiectiv — a căror convieţuire e adesea foarte greu de realizat — şi anume:

1. Varietatea soluţiilor constructive în limitele zidăriei de cărămidă. Pentru aceasta există două categorii de secţiuni cu ziduri longitudinale — unele cu deschideri mici (4,40 m), altele cu deschideri mari (5,00 m) — capabile a face faţă unor niveluri diferite de echipare cu utilaje sau unor surse de prefabricate. La toate seriile industrializarea se limitează la planşee şi la elementele de ventilaţie şi coşuri.

2. Varietatea de funcţionare a apartamentului prin:

a) gruparea baie-bucătărie în vestibul (seria C 212/2) — însoţită de caracteristica băilor luminate direct, avînd însă cămările ventilate. Această grupare, deşi prezintă avantaje de exploatare mai ales sub raport gospodăresc, duce la comandarea camerelor (tip « vagon »), ceea ce reprezintă în unele cazuri inconfort.

b) Separarea anexelor prin amplasarea băii în zona de locuit (cu accese independente din camere) şi a bucătăriei şi cămării în zona intrării (secţiunile 212/1, cu băi luminate direct şi 222/1, cu băi ventilate).

3. Realizarea unei serii prin existenţa secţiunilor de capăt şi de mijloc, cu simplă şi dublă orientare, conţinînd apartamente de 2 şi 3 camere în proporţii variabile. Crearea de posibilităţi pentru asamblări diferite, cu străpungeri şi intrări aşezate indiferent faţă de stradă. În acest scop, proiectul e completat cu o planşă de asamblări conţinînd blocurile ce se pot alcătui din aceste secţiuni în funcţie de lungimi şi componenţe variabile de apartamente.

4. Prevederea de loggii şi balcoane, precum şi a unor dispoziţii de plan care să permită ordonarea şi armonizarea golurilor în faţadă. Faptul de a nu cuprinde şi soluţionarea faţadelor — pe cale de a fi remediat prin elaborarea în curs a unor proiecte de clădiri tip — constituie cu siguranţă o scădere importantă a secţiunilor directive.

*

În proiectarea apartamentelor au fost respectate următoarele principii de bază, parte rezultînd din aplicarea normativului, parte considerate de proiectare ca fiind absolut necesare.

Pentru încăperile de locuit s-au prevăzut dimensiunile liniare peste următoarele limite considerate necesare:

3,30 m la camera de zi;
2,70 m la primul dormitor;
2,35 m la al doilea dormitor.

Băile şi bucătăriile respectă dimensiunile indicate în normativ.

— Spaţiile de circulaţie, vestibuluri şi degajamente, sînt prezentate cu dimensiunile minimale şi poziţii ale golurilor de uşi pentru a se asigura manevrarea mobilierului. Acestea se stabilesc verificîndu-se posibilitatea manevrării unui dulap cu două uşi de 0,60×1,25, pentru care se ia un gabarit sporit de 0,65×1,30 m.

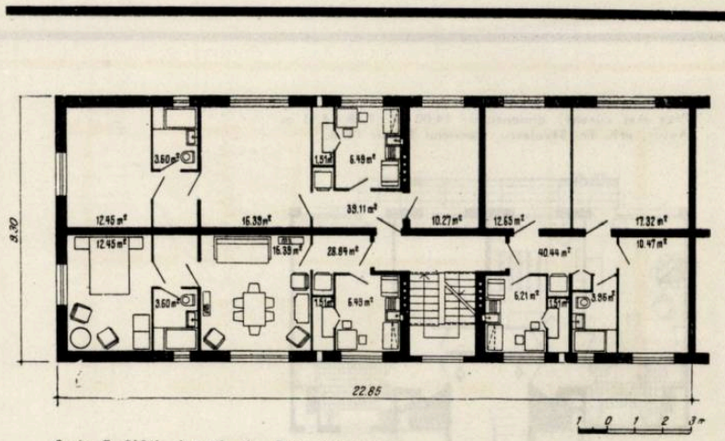

Seria C. 212/1—1 p+3—4 — Plan etaj curent

Seria C. 212/1—2 p+3—4 — Plan etaj curent

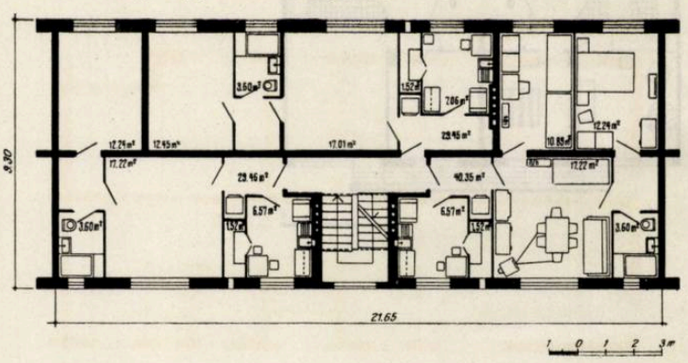

Seria C. 212/1—03 p+3—4 — Plan etaj curent

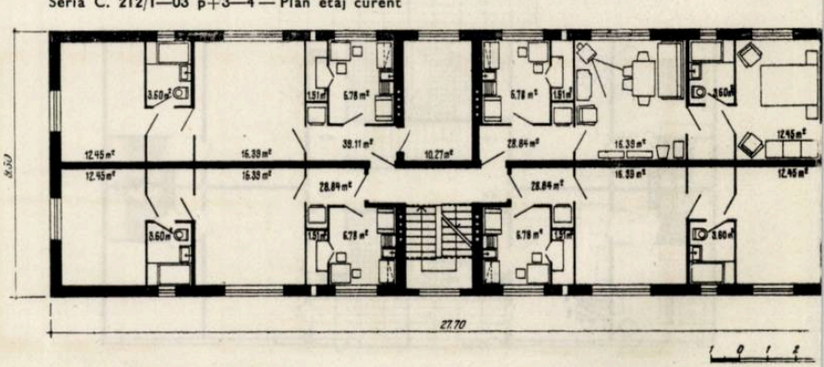

[1] M. Blohin, B. Blackschaw, M. Lebegge: Utilisation de l'espace dans les logements — C.E.S. — ONU-E/ECE/360— Geneva, 1959.

— Înălțimea nivelurilor este de 2,82 m, asigurîndu-se astfel înălțimea liberă între tavan și pardoseală de 2,55 m (pardoseala de 7 cm).

— Înălțimea treptelor rezultată de 17,5 cm. Pentru realizarea unor trepte mai comode, proiectul cuprinde variante de scară cu decroșarea casei scării în fațadă, ceea ce dă posibilitatea unei scări mai comode (înălțimea treptelor = 16,6 cm).

— În privința dotării anexelor, proiectul prevede băi echipate normal (cadă 1 200 sau 1 500 mm, W.C., lavabou 600 mm). Bucătăriile sînt prevăzute cu o jumătate de spălător dublu, completat cu un uscător de lemn.

Dispoziția echipamentului cu loc fix (mașină de gătit și spălător) s-a prevăzut în așa fel încît să rămînă maximum doi pereți liberi pentru restul mobilierului. Acesta poate fi un mobilier special (proiect tip I.P.C.T. nr. 703) sau mobilier curent din comerț.

5. Respectarea riguroasă a normativului și a prescripțiilor în vigoare, precum și încadrarea în plafoanele de prețuri. La acest capitol vom remarca faptul că majoritatea secțiunilor sînt sub plafoane; cele care le depășesc sînt secțiuni de mijloc, prevăzute a fi asamblate cu altele de capăt, cu care s-ar compensa, clădirea în ansamblu înscriindu-se în plafoanele date.

Producerea în serie a mobilierului rațional de bucătărie ar mări cu mult posibilitățile de utilizare a spațiului.

— Amenajarea spațiilor comune în clădire (intrări străpunse, spălătorii-uscătorii, depozite de biciclete, cărucioare etc.) se poate face prin modificarea componenței secțiunilor, prin transformarea apartamentului opus casei scării. Toate aceste transformări ale componenței atrag însă scăderi ale plafoanelor (apărînd apartamente mai mici), fără nici o reducere a suprafețelor construite. Aceasta duce evident la scumpirea apartamentului și de aceea e de studiat avantajul care ar rezulta — mai ales în cazul marilor ansamblur' nou-create — prin amenajarea unor spații exterioare în construcții mai ieftine. În această privință, experiența pe cale de a fi cîștigată la unele mari proiecte de investiții ar trebui controlată și eventual introdusă în normativele respective.

Din punctul de vedere al indicilor spațiali și de cost, secțiunile directive prezintă aspectele înfățișate în tabelele 1—3.

— Proiectul directiv cuprinde planuri de arhitectură pentru toate nivelurile, care diferă, fie prin structura planului, fie prin îngroșările constructive ale zidăriei, rezolvarea pozei fîșiilor de planșeu de 60 și 40 cm, precum și alte detalii constructive (detalii de băi și de bucătării, variante și detalii pentru scări și pentru intrările de la parter).

*

Considerăm că din proiectul directiv lipsesc cîteva serii a căror necesitate a apărut, fie ca urmare a solicitărilor unor beneficiari, fie pentru rezolvarea unor probleme constructive. Astfel, lipsesc secțiuni avînd cămările luminate direct, dar băile ventilate (pe deschideri de 5,00 m); lipsesc de asemenea secțiuni pe alte scheme constructive (ziduri transversale). În afară de aceasta, pentru a face față cerințelor de clădiri cu puține niveluri e necesară existența unor secțiuni de locuințe încălzite cu sobe. Toate aceste lacune sînt însă pe cale de a fi remediate, întrucît proiectele respective se află în diferite faze de elaborare în atelierul de locuințe tip al I.S.C.A.S.

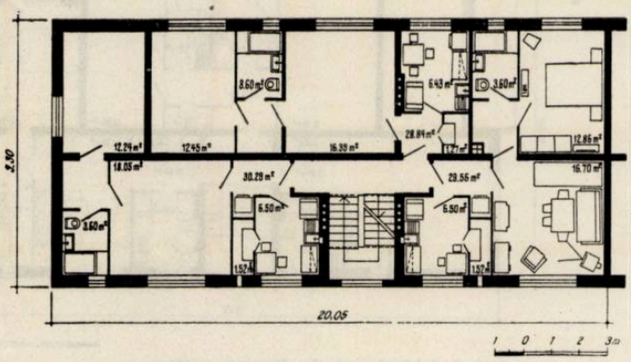

Seria C. 212/1—4 p+3—4 — Plan etaj curent

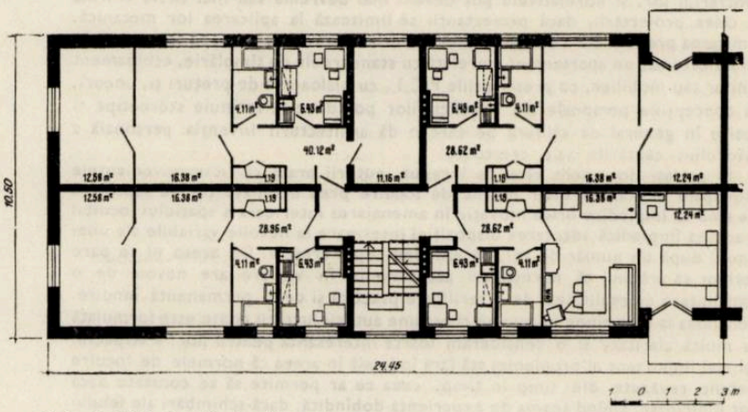

Seria C. 212/2—3 p+3—4 — Plan etaj curent

Seria C. 212/2—1 p+3—4 — Plan etaj curent

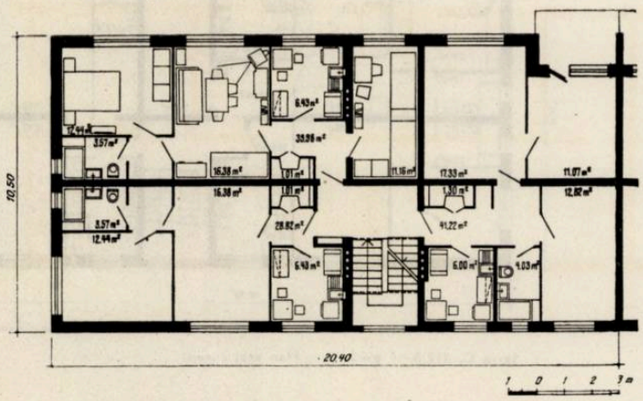

Seria C. 212/2—5 p+3—4 — Plan etaj curent

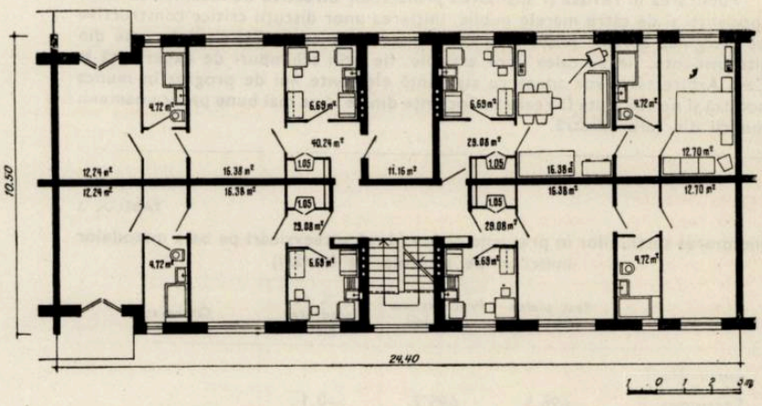

Seria C. 212/2—2 p+3—4 — Plan etaj curent

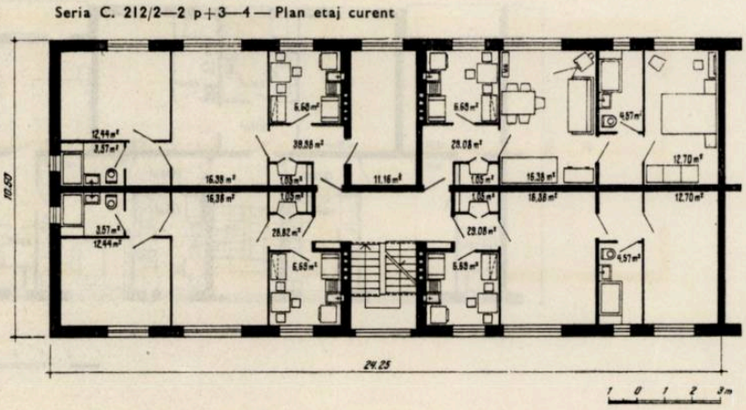

Seria C. 212/2—7 p+3—4 — Plan etaj curent

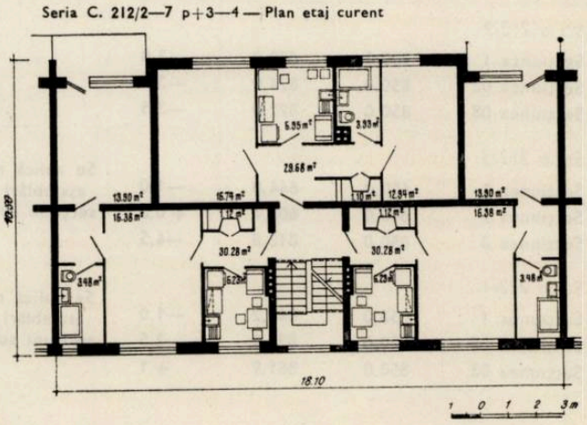

TABELUL

VARIAȚIA SUPRAFEȚELOR ÎN APARTAMENTELE DE DOUĂ CAMERE

Seria	212/1			212/2			212/3			222/1		
	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu
Camera de zi	16,19	18,05	*16,80*	16,38	15,74	*16,40*	16,38	17,22	*16,60*	16,38	16,40	*16,80*
Dormitor	12,01	12,86	*12,40*	12,24	13,90	*12,75*	12,44	13,31	*12,75*	12,44	13,16	*12,70*
Bucătărie	6,43	6,78	*6,50*	6,23	6,95	*6,55*	6,60	7,65	*7,15*	6,21	6,60	*6,50*
Baie	3,60	3,63	*3,60*	3,48	4,57	*3,90*	3,57	4,34	*3,75*	3,51	3,98	*3,70*
Cămară	1,27	1,52	*1,48*	1,05	1,19	*1,10*	1,01	1,07	*1,02*	1,05	1,12	*1,07*
Debara	0,80	1,20	*1,06*	0,60	1,00	*0,76*	1,00	1,40	*1,24*	0,60	0,90	*0,80*
Circulații	3,68	5,50	*4,12*	3,26	6,30	*4,55*	2,90	5,85	*3,25*	3,95	5,22	*4,20*
Aria loc.	28,84	30,29	*29,35*	28,62	30,28	*29,20*	28,82	29,70	*29,21*	28,82	29,56	*29,15*
Aria utilă	45,02	47,70	*45,80*	42,80	49,56	*45,50*	44,09	49,97	*47,20*	44,14	47,18	*45,60*
K_3 A.loc./A. ut.	0,630	0,700	*0,660*	0,600	0,700	*0,640*	0,590	0,650	*0,620*	0,630	0,660	*0,640*

În încheierea acestei prezentări, socotim util să ridicăm în atenția proiectanților unele probleme legate de aplicarea normativului de locuințe. Arătăm la începutul articolului aportul pozitiv adus de acest normativ în activitatea proiectanților de locuințe, ordinea introdusă în acest domeniu.

Dar, așa cum multe lucruri, prin trecerea timpului, se pot transforma în contrariul lor, și normativele pot deveni mai devreme sau mai tîrziu o frînă în calea proiectării, dacă proiectanții se limitează la aplicarea lor mecanică. Limitarea prea strictă a dimensiunilor, referirea precisă la aproape toate spațiile care alcătuiesc un apartament, corelată cu standardele de tîmplărie, echipament sanitar sau mobilier, cu prescripțiile P.C.I., cu plafoanele de prețuri și, uneori, cu concepțiile personale ale beneficiarilor pot duce la formule stereotipe și lipsite în general de căldura pe care o dă arhitecturii invenția personală a autorului, căutările sale creatoare.

În același document citat la început, autorii arată că « inconvenientele principale în fixarea unor norme de locuire prea detaliate țin de faptul că ele tind să împiedice orice inovație în amenajarea interioară a spațiului locuibil și adesea împiedică adaptarea dispoziției interioare la nevoile variabile ale unei familii după un număr de ani, de ex. cînd copiii cresc ». De aceea ni se pare necesar să arătăm că normativul actualmente în vigoare are nevoie de o confruntare cu realitatea, de o verificare practică și de o permanentă înnoire. Concluzia la care ajung în această chestiune autorii lucrării citate este formulată cu multă claritate și o considerăm foarte interesantă pentru noi : « Aspectul cel mai important al problemei stă fără îndoială în aceea că normele de locuire trebuie revăzute din timp în timp, ceea ce ar permite să se constate dacă sînt judicioase, ținînd seama de experiența dobîndită, dacă schimbări ale felului de viață și ale nevoilor familiare justifică modificări sau dacă, din cauza unei evoluții importante a situației, ar mai fi nevoie cu adevărat să se fixeze noi norme ».

*

Publicarea în revistă și analizarea proiectelor directive de locuințe de către specialiști și de către marele public, inițierea unor discuții critice constructive pe marginea acestor proiecte și confruntarea lor cu realizările valoroase din alte institute, fie pe calea unor articole, fie prin schimburi de experiență la Casa Arhitectului vor aduce cu siguranță elemente noi de progres în munca noastră și ne vor ajuta să realizăm locuințe din ce în ce mai bune pentru oamenii muncii din țara noastră.

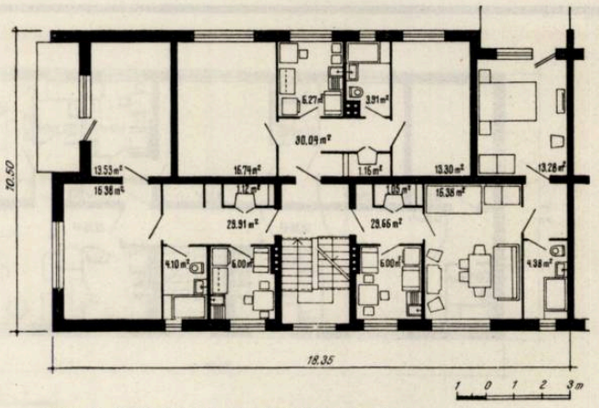

Seria C. 212/2—8 p+3—4 — Plan etaj curent

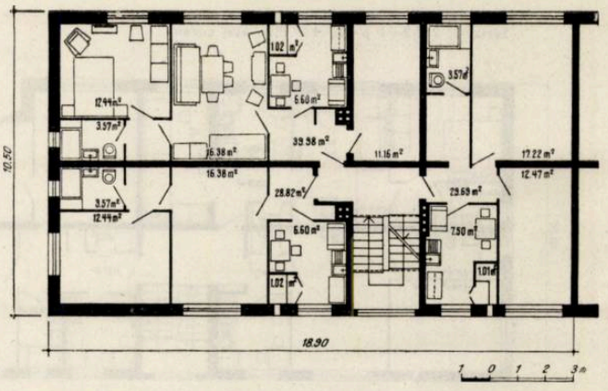

Seria C. 212/3—1 p+3—4 — Plan etaj curent

Seria C. 212/3—2 p+3—4 — Plan etaj curent

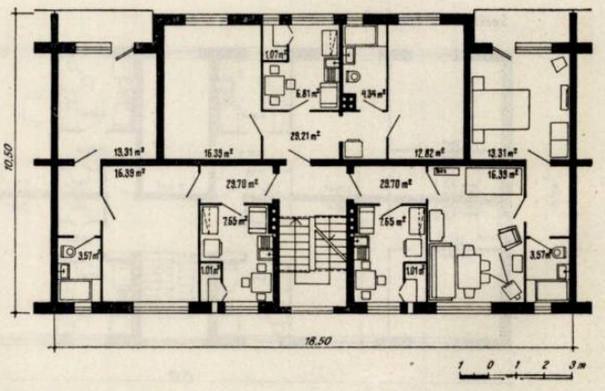

TABELUL 3

Încadrarea secțiunilor în prețurile plafon (după anteevaluări pe baza metodelor indicilor pe capitole de lucrări)

	Preț plafon (mii lei)	Preț secțiune (mii lei)	± % de încadrare în plafon	Observații
Seria 212/1				
Secțiunea 1	696,5	695,2	—0,1	
Secțiunea 2	650,0	632,4	—2,0	
Secțiunea 3	850,0	849,0	—0,8	
Seria 212/2				
Secțiunea 1	700,0	679,0	—3,0	
Secțiunea 02	850,0	824,0	—3,0	
Secțiunea 03	850,0	822,0	—3,5	
Seria 212/3				Se aplică numai în asamblări cu alte secțiuni sub plafon
Secțiunea 1	650,0	644,0	—1,0	
Secțiunea 2	600,0	602,7	+0,3	
Secțiunea 3	850,0	813,8	—4,5	
Seria 222/1				Se aplică numai în asamblări cu alte secțiuni sub plafon
Secțiunea 1	850,0	842,2	—1,0	
Secțiunea 02	850,0	825,9	—2,5	
Secțiunea 03	850,0	861,9	+1	

TABELUL 2

VARIAȚIA SUPRAFEȚELOR ÎN APARTAMENTELE DE TREI CAMERE

Seria	212/1			212/2			212/3			222/1		
	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu	min.	max.	mediu
Camera de zi	16,17	17,32	*16,80*	16,38	17,33	*16,85*	16,17	16,80	*16,38*	16,38	17,30	*16,60*
Dormitor 1	12,00	12,65	*12,40*	12,44	12,82	*12,60*	12,44	12,65	*12,50*	12,44	13,16	*12,65*
Dormitor 2	10,11	10,47	*10,20*	11,07	11,16	*11,09*	10,20	11,16	*10,80*	10,20	11,30	*11,05*
Bucătărie	6,08	6,49	*6,30*	6,00	6,43	*6,20*	6,20	6,50	*6,50*	6,44	6,60	*6,55*
Baie	3,60	4,09	*3,75*	3,57	4,11	*3,65*	3,57	3,60	*3,60*	3,57	3,98	*3,65*
Cămară	1,47	1,51	*1,48*	1,01	1,30	*1,10*	1,00	1,15	*1,05*	1,01	1,15	*1,07*
Debara	0,50	1,20	*0,85*	0,50	0,94	*0,85*	0,94	1,20	*1,00*	0,58	1,20	*0,65*
Circulații	5,50	6,20	*5,85*	3,38	0,20	*4,50*	4,40	6,50	*4,85*	4,50	4,85	*5,15*
Aria loc.	38,28	40,44	*39,70*	39,98	41,22	*40,00*	39,98	40,40	*40,00*	39,98	41,30	*40,50*
Aria utilă	55,42	58,82	*56,50*	53,31	62,35	*57,20*	55,42	62,15	*57,00*	55,20	62.20	*60,47*
K_3 A. loc./A. ut.	0,650	0,690	*0,670*	0,650	0,710	*0,690*	0,680	0,710	*0,690*	0,660	0,690	*0,670*

Notă. Cifrele medii sînt calculate pe media aritmetică a valorilor pentru toate secțiunile seriei respective.

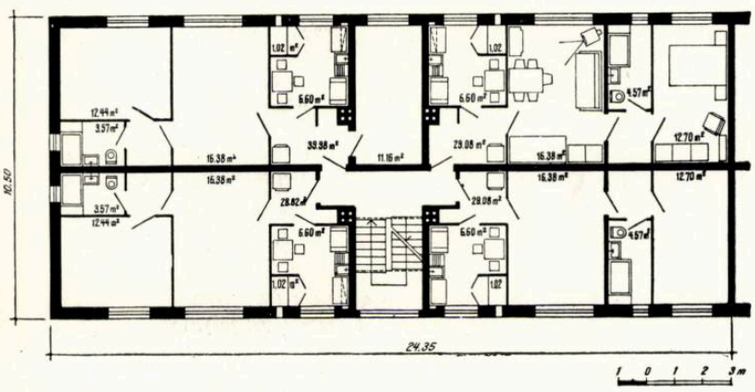

Seria C. 212/3—03 p+3—4 — Plan etaj curent

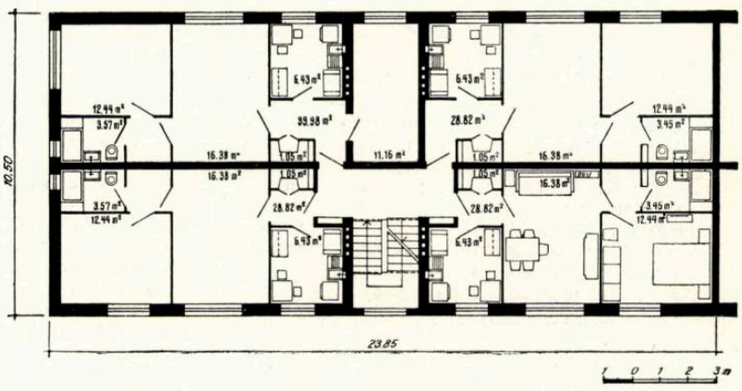

Seria C. 222/1—2 p+3—4 — Plan etaj curent

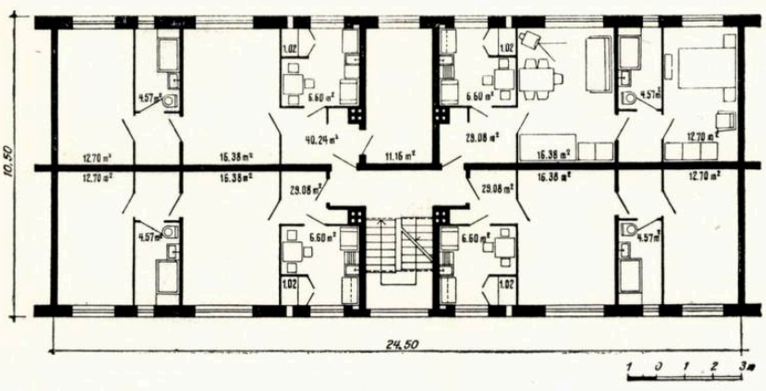

Seria C. 212/3—4 p+3—4 — Plan etaj curent

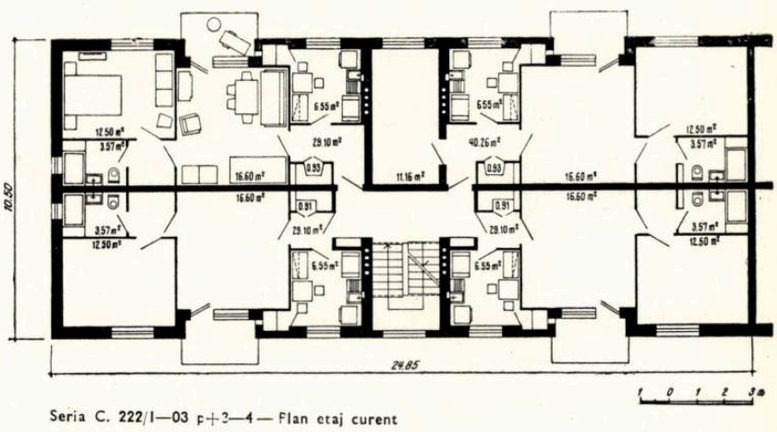

Seria C. 222/1—03 p+3—4 — Plan etaj curent

Seria C. 212/3—1 p+3—4 — Plan etaj curent

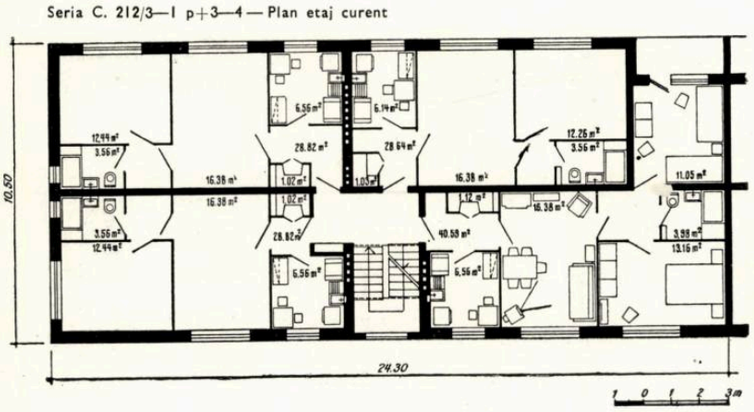

Seria C. 222/1—4 p+3—4 — Plan etaj curent

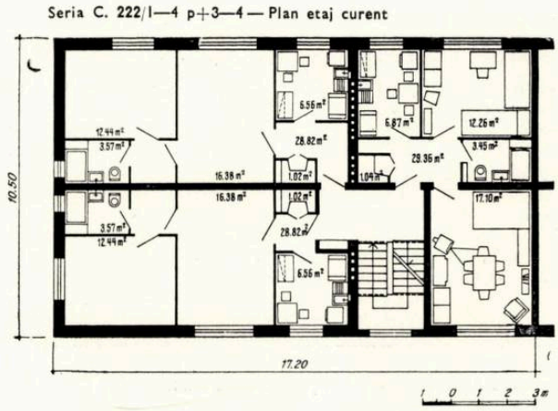

Arh. B. Cotaru

NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE MAGISTRALA NORD-SUD

Institutul de proiectări pentru construcții și materiale de construcții — I.P.C.M.C. — a primit sarcina să întocmească în acest an proiecte pentru 3 500 de apartamente în cîteva ansambluri din capitală: pe magistrala nord—sud (străpungerea piața Mărășești—liceul Șincai), cartierul Pieptănari, și completarea ansamblului din jurul noii săli a Palatului R.P.R.

Prin folosirea de materiale noi, eficiente, și prin aplicarea unor metode de execuție industrializate în cît mai mare măsură, aceste proiecte vor căpăta un caracter demonstrativ asupra căilor de urmat în proiectare și execuție, căi trasate limpede prin Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R., în vederea măririi confortului locuințelor, a reducerii prețului de cost și a consumului de materiale principale, precum și a scurtării timpului de execuție.

Astfel, pentru blocurile din ansamblul Mărășești — Șincai s-a stabilit o structură cu planșee și pereți de beton armat monolit turnat în cofraje de inventar bachelitizat (sistemul denumit « fagure ») ; fațadele vor fi executate din panouri prefabricate din beton.

Ansamblul Pieptănari este construit integral din panouri mari prefabricate din beton.

Secțiunile adoptate sînt cu patru apartamente la scară, apartamentele fiind în majoritate cu două camere, iar un număr mai redus au trei camere. Apartamentele cu o cameră s-au prevăzut numai acolo unde ele au rezultat ca necesare din distribuția planului (în special la parter). Apartamentele cu patru camere sînt de asemenea foarte puține la număr.

O condiție fixată pentru toate blocurile a fost ca băile și bucătăriile să fie direct luminate și aerisite ; tot prin temă s-a stabilit ca parterul să fie ocupat numai de locuințe.

La străpungerea Mărășești—Șincai (arhitect șef al ansamblului, B. Cotaru) s-au proiectat trei tipuri de secțiuni.

Pentru terenurile cu adîncime mică s-a întocmit o secțiune « bară îngustă » (proiectanți, arhitecții Sandu Miclescu, Șt. Perianu, R. Patrulius, C. Marinescu, C. Oancea), (fig. 1 și fig. 2).

Acest tip de apartament are bucătăria, cămara, baia și spațiul pentru debara grupate la vestibul.

Bucătăria de 5,85 m² poate primi ca dotare o plită cu aragaz, un spălător de vase dublu sau unul cu uscător, un frigider, un dulap pentru vase pe perete, o masă de preparat și o masă pliantă cu 2—3 taburete. Pereții despărțitori sînt prevăzuți din fîșii de ipsos « fagure » de 2,56 × 0,60 × 0,08 m. Baia de 4,00 m², are cadă de 1,68 m, lavabou, W.C. și spațiu pentru mașina de spălat rufe.

Instalațiile sanitare sînt grupate într-un grup sanitar de tip unic, comun pentru baie și bucătărie.

Camera de dormit de 12,63 m² are o terasă de 4,20 m² și este comandată de camera de zi, care are 17,43 m². Peretele despărțitor dintre cele două camere — executat din palex cu goluri — poate fi demontat dacă nevoile locatarului necesită aceasta. Acest principiu de a asigura apartamentelor posibilitatea unui plan mai elastic prezintă avantaje importante, atît pentru apartamentele mici, cît și pentru cele mari.

Traveea unică adoptată pentru această secțiune este de 3,60 m.

— Suprafața locuibilă (apartamente de două camere) ....30,06 m²
— Suprafața locuibilă/locatar ..... 7,79 m²
— Suprafața construită/locatar .....16,77 m²

Tronsonul are trei apartamente cu două camere și un apartament cu trei camere (a treia cameră fiind de 10 m²).

Pentru terenurile cu adîncime mare s-a proiectat secțiunea « bară lată » (proiectanți : arh. M. Enescu, A. Ciortan, R. Săulescu-Milicescu, G. Polizu, M. Smighelschi) (fig. 5 și fig. 6).

La această secțiune s-a reluat tipul de tronson cu curte interioară, folosit la ansamblul blocurilor de locuințe din jurul noii săli a Palatului R.P.R., pentru avantajele pe care le prezintă (pe aceeași lungime de front, cu această secțiune se pot construi cu 40% mai multe apartamente decît cu secțiunea « bară îngustă »), care s-a îmbunătățit printr-o serie de schimbări importante.

Prin dispunerea scării perpendicular pe fațade și prin lățirea tronsonului la 17,70 m — limită maximă permisă de brațul macaralei — curțile interioare au fost dublate ca suprafață, dimensiunile mărindu-se de la 2,40 la 3 m lățime și de la 5,88 la 10,85 m lungime.

Traveea a fost redusă de la 4 la 3,85 m și prin aceasta s-a micșorat și frontul apartamentelor.

Din vestibulul larg dimensionat (3,20 m²) se poate intra independent în camera de zi (17,20 m²), în camera de dormit (12 m²), care are o terasă de 3,40 m², în bucătărie (5,85 m²) și în baie (4 m²).

Cămara (direct luminată) și camera debara (ventilată au acces din bucătărie.

— Suprafața locuibilă pe apartament .....29,20 m²
— Suprafața locuibilă/locatar ..... 7,30 m²
— Suprafața construită/locatar .....16,23 m²

A treia secțiune proiectată este pentru blocurile punct (proiectanți, arhitecții M. Pinkis și S. Miclescu) (fig. 3 și fig. 4).

Această secțiune este asemănătoare cu secțiunea « bară lată », dar are terasa la camera de zi, curtea deschisă pe o latură și dependințele mai larg dimensionate ; traveea este de 2,90 m la dormitoare și de 3,40 m la camerele de zi.

Din vestibul (5,75 m²) se accede în camera de zi (16,95 m²), care are o terasă de 3,20 m², în dormitor (12,65 m²), în baie (4,60 m²), în bucătărie (5,85 m²), în cămară și la debara.

Pe fiecare nivel sînt trei apartamente cu două camere și un apartament cu trei camere (a treia cameră avînd o mică terasă proprie).

— Suprafața locuibilă (apartament de două camere) ....29,60 m²
— Suprafața locuibilă/locatar ..... 7,55 m²
— Suprafața construită/locatar .....17,96 m²

La toate secțiunile, ascensoarele nu sînt în vecinătatea camerelor de locuit, iar tuburile pentru evacuarea gunoiului sînt în balcoane sau încăperi aerisite direct.

La blocul Kirov (proiectant, arh. Șt. Crețoiu) se folosește secțiunea « bară îngustă », tronsoanele din capetele de est și vest suferind modificări.

Pentru ansamblul Pieptănari — arhitect șef al ansamblului D. Iovănescu — s-au proiectat două tipuri de secțiuni: una pentru blocurile cu parter și patru etaje și una pentru blocurile cu parter și șapte etaje (fig. 7 și fig. 8).

Secțiunea pentru p +4 (proiectant, arh. E. Arvanitache) este asemănătoare cu secțiunea « bară îngustă », cu unele deosebiri : din vestibul se accede în baie (4,10 m²), bucătărie (5,85 m²), debara și cameră de zi (16,20 m²). Cămara, direct aerisită în acest caz, are intrare din bucătărie, iar terasa (de 3 m²) este afectată camerei de zi. Dormitorul (12,60 m²) este despărțit de asemenea de camera de zi printr-un perete de palex, care poate fi ușor demontat, dînd posibilitate de a organiza apartamentul și în alt mod.

— Suprafața locuibilă pe apartament (două camere) .....28,80 m²
— Suprafața locuibilă/locatar ..... 7,28 m²
— Suprafața construită/locatar .....14,60 m²

Secțiunea pentru blocurile p +7 (proiectant, arh. N. Mănescu) (fig. 9 și fig. 10) este proiectată pe principiul secțiunii « bară lată » cu curte interioară, cu deosebirea că băile dublează casa scării și terasa de serviciu (cu tubul pentru deșeuri menajere la jumătate de palier).

Vestibulul larg (4 m²) dă acces separat la : camera de zi (16 m²), camera de dormit (12,63 m²), baie (4,16 m²) și bucătărie (6,03 m²). Cămara și debaraua au acces din bucătărie. Camera de zi are balcon.

La acest tip de apartament, camerele de locuit sînt despărțite printr-un panou prefabricat din beton.

— Suprafața locuibilă pe apartament (două camere) ....28,63 m²
— Suprafața locuibilă/locatar ..... 7,15 m²
— Suprafața construită/locatar .....15,50 m²

În soluționarea ambelor secțiuni s-au urmărit în mod deosebit următoarele :

1) modularea panourilor, prin fixarea uneia dintre cote, cealaltă putînd varia pe lungimea pistei de turnare ;

2) modularea panourilor, astfel încît un număr cît mai mare de panouri să fie folosite atît la p +4, cît și la p +7;

3) reducerea în cît mai mare măsură a rosturilor de fațadă; prin folosirea panourilor parapet, acestea sînt limitate la rosturile verticale dintre parapete și la un rost orizontal (la spaleți).

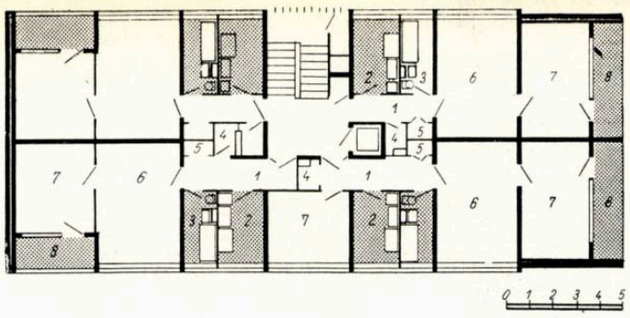

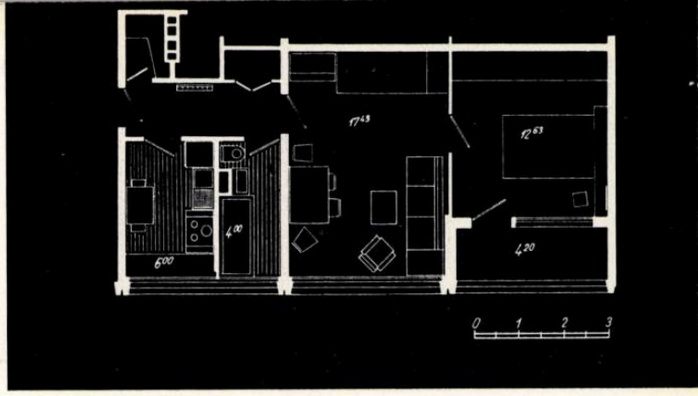

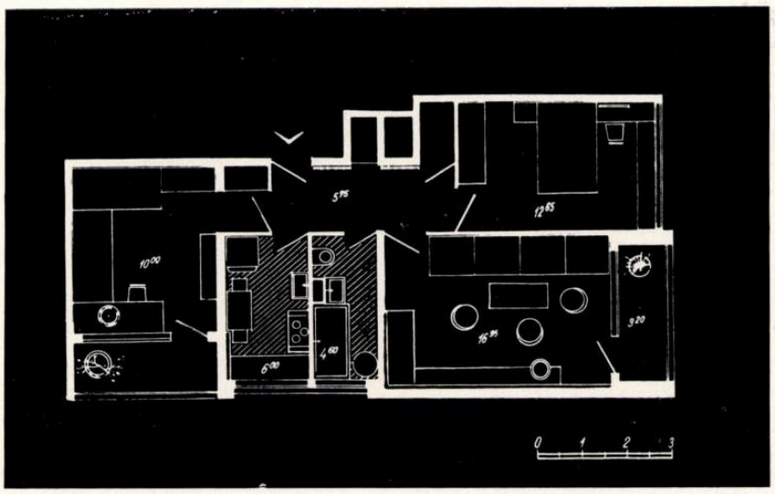

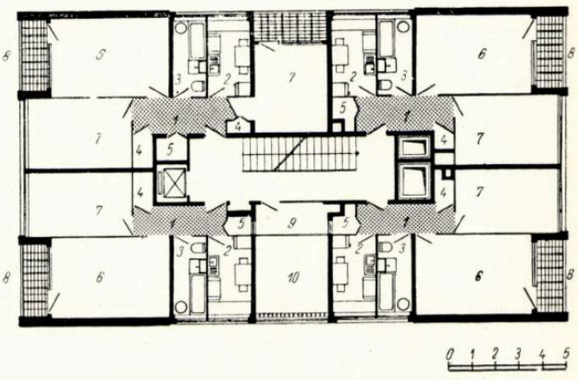

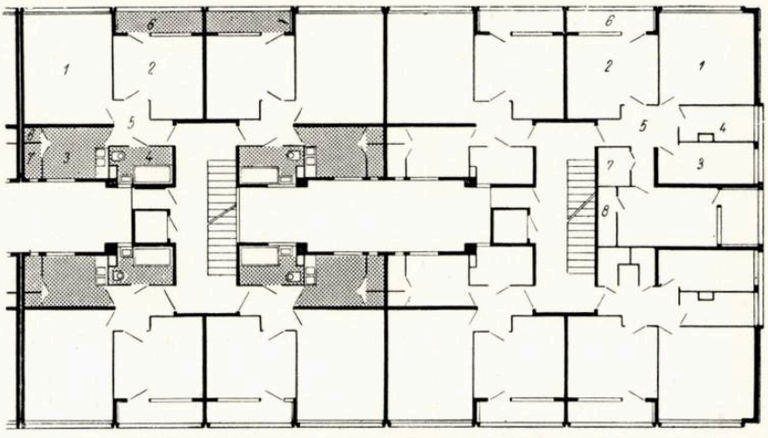

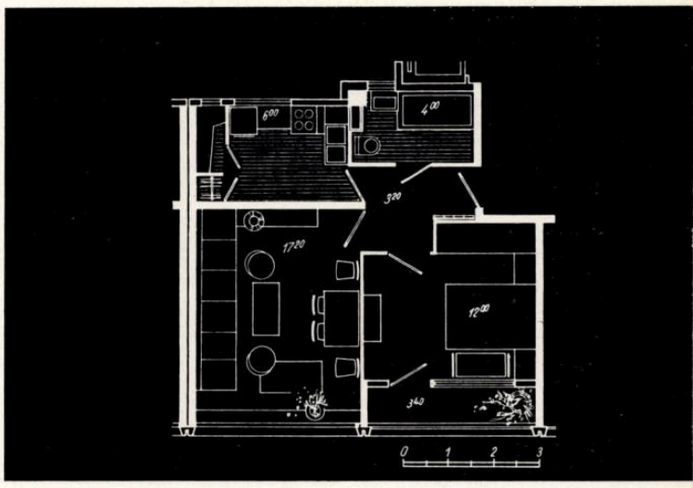

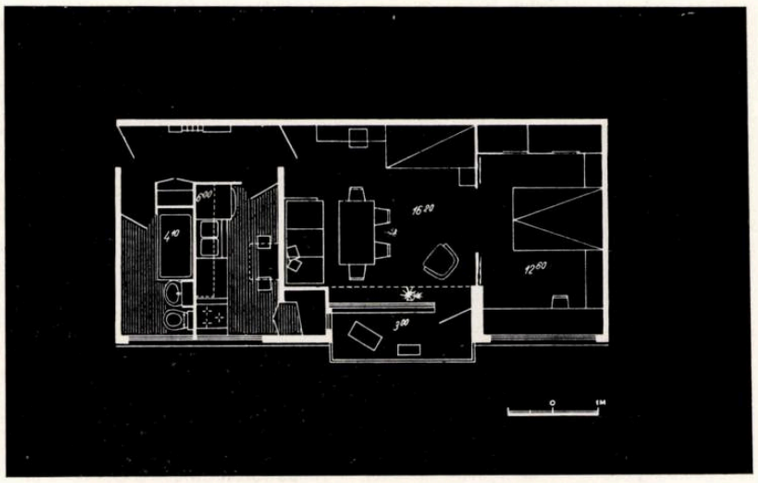

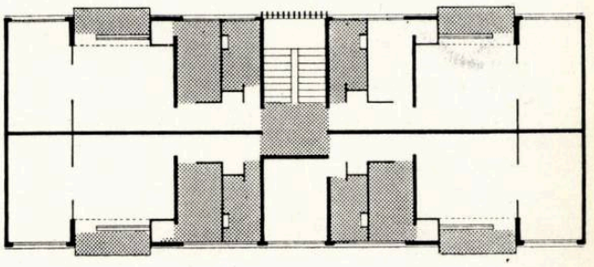

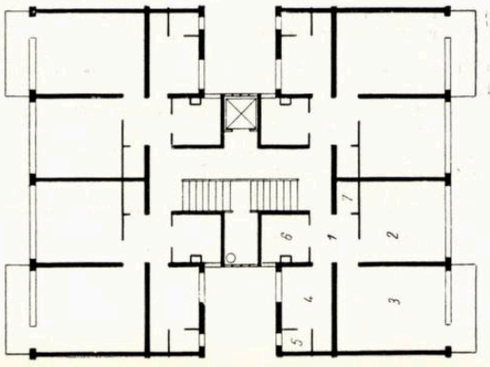

1 2
3 4
5 6
7 8
9 10

NOI CONSTRUCŢII DE LOCUINŢE ÎN BUCUREŞTI

Bloc de locuințe în piața M. Eminescu — Vedere

Construcţia şi reconstrucţia capitalei se înfăptuiesc într-un ritm din ce în ce mai intens. Se îndeplinesc în acest fel hotărîrile şi indicaţiile partidului şi guvernului nostru cu privire la construirea unui număr cît mai mare de locuinţe şi dotări social-culturale, pentru ridicarea nivelului de viaţă al populaţiei.

Campania de construcţie din 1959—1960 poate fi caracterizată drept o campanie cu largi desfăşurări de forţe.

Acţiunea de înfrumuseţare şi modernizare a trebuit să ţină seamă de o serie de elemente specifice oraşului.

Oraşul Bucureşti este un oraş vechi, cu o reţea stradală dificilă; cea mai mare parte din teritoriul ocupat de locuinţe este construit cu case parter.

Pe de altă parte, construirea masivă de cvartale moderne în zonele marginale ale oraşului ar duce la extinderea suprafeţei sale — şi aşa exagerată — şi la creşterea investiţiilor, prin extinderea lucrărilor edilitare.

Ţinînd seamă de aceasta, proiectanţii din Institutul Proiect-Bucureşti au căutat pe de o parte — reducînd demolările la minimum necesar — să definitiveze arterele principale ale oraşului, cum ar fi marile bulevarde: 1848, N. Bălcescu, G-ral Magheru, 6 Martie, calea Griviţei, calea Victoriei, pe de altă parte — acolo unde acest lucru apare rentabil în această etapă — se construiesc ansambluri de diverse mărimi, care permit industrializarea lucrărilor. Astfel, putem aminti complexul cartierului Floreasca, însumînd 3 300 de apartamente şi dotări social-culturale, noul ansamblu de locuinţe din piaţa Palatului R.P.R., însumînd 1 000 de apartamente, ansamblul de pe b-dul Suvorov, cele 1 151 de apartamente din piaţa Gării de nord şi noul ansamblu din piaţa Kogălniceanu etc.

Proiectanţii şi constructorii din Bucureşti au de rezolvat probleme dificile.

Pentru a definitiva arterele principale este necesar să se completeze toate golurile şi să se aducă la aceeaşi cornişă toate imobilele. Acest lucru a implicat, în primul rînd, unele demolări şi implicit necesitatea de cazare a locatarilor imobilelor dezafectate.

În al doilea rînd, proiectarea şi execuţia unor imobile separate, în aşa-zisele plombe, nu permite adoptarea unei tehnici de mare serie şi randament.

S-au depus eforturi pentru găsirea unor soluţii de arhitectură şi construcţie care să ieftinească costul construcţiilor, ridicînd în acelaşi timp nivelul de confort şi urmărind în permanenţă încadrarea în ansamblul arhitectonic din care fac parte.

La majoritatea noilor imobile s-a adoptat o soluţie constructivă nouă — « dala groasă » — care a permis o folosire intensivă a cofrajelor de inventar.

În unele cazuri, acolo unde acest lucru s-a dovedit rentabil, noile imobile au fost racordate la cele vechi (intrarea sau încălzirea centrală).

Paralel cu construcţia de locuinţe — obiectiv principal şi de cea mai mare necesitate în capitală — s-au realizat şi numeroase construcţii social-culturale.

Astfel, s-au construit un mare număr de şcoli de diferite grade, de magazine moderne, policlinici şi puncte sanitare, noua sală a Palatului R.P.R., sala de concerte a Radiodifuziunii etc.

În capitală, construcţiile sînt însoţite de mari lucrări edilitare, de modernizarea reţelelor de transport în comun, de amenajarea spaţiilor verzi şi a locurilor de agrement.

Acest ritm viu, care a fost imprimat construcţiei de locuinţe şi care conform Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R. va creşte în 1961 şi în anii viitori, va duce la îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de partid în vederea rezolvării în următorii ani a problemei locuinţei.

*

În numărul de faţă al revistei prezentăm arterele principale şi pieţele sau cvartalele în care s-au concentrat majoritatea construcţiilor în campania 1959—1960, precum şi o parte din construcţiile realizate. Majoritatea proiectelor acestor construcţii au fost prezentate în nr. 10—11—1958 al revistei noastre.

Bloc de locuinţe în piaţa M. Eminescu — Vedere dinspre b-dul Magheru

MAGISTRALA NORD-SUD

După cum se poate urmări din schema de la pag. 14, magistrala Nord-Sud constituie una dintre arterele principale ale oraşului, care în ultimii ani capătă un caracter definitiv.

În această perioadă s-au construit, între altele, imobilele de pe b-dul 1848 (colţ cu str. Gabroveni şi colţ cu str. Doamnei), de pe b-dul Bălcescu 33, de pe b-dul Magheru — piaţa Mihail Eminescu. Sînt în curs de execuţie blocurile din Piaţa de flori, b-dul Magheru colţ cu str. V. Kuibîşev, b-dul Magheru colţ cu str. B. Franklin, piaţa Amzei şi se studiază în prezent cele două pieţe importante: piaţa Unirii şi piaţa Victoriei.

Bloc de locuinţe în piaţa M. Eminescu

Autor, arh. Sofia Ungureanu

S-au realizat peste 420 de apartamente dispuse pe nouă etaje. La parter s-au amenajat nouă magazine, dintre care unele foarte mari.

Sistemul constructiv este o structură de beton armat monolit cu dale groase şi diafragme.

Plan etaj curent

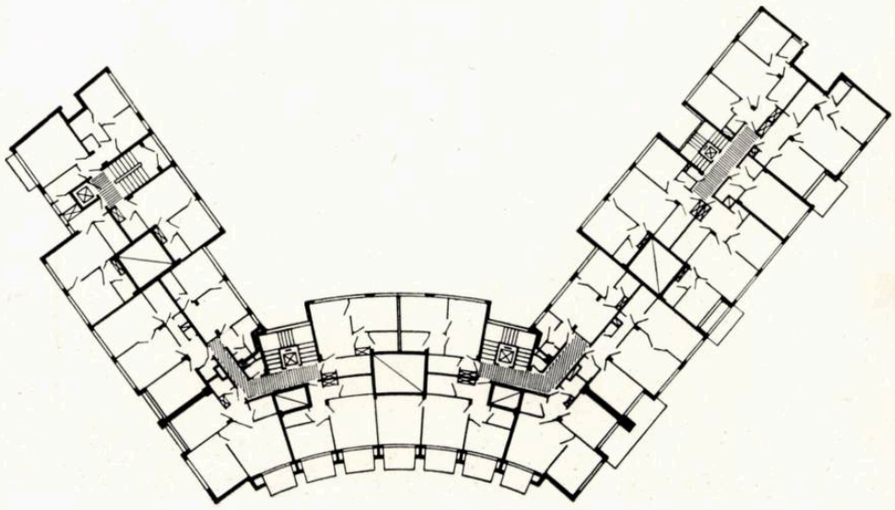

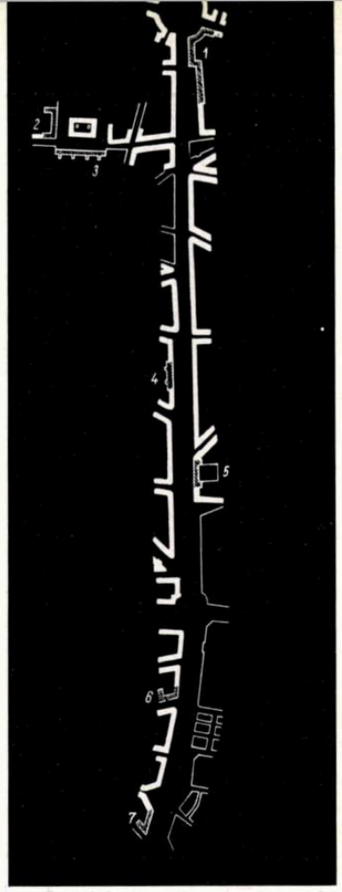

Schema magistralei nord-sud

1. Bloc de locuințe în piața M. Eminescu — 2. Bloc de locuințe pe str. Cristian Tell — 3. Bloc de locuințe în piața Amzei — 4. Bloc de locuințe pe b-dul N. Bălcescu nr. 33 — 5. Bloc de locuințe pe b-dul N. Bălcescu nr. 18 — 20 — 6. Bloc de locuințe pe b-dul 1848 colț cu str. Doamnei — 7. Bloc de locuințe pe b-dul 1848 și str. Gabroveni

Bloc de locuințe pe strada Cristian Tell

Autor, arh. E. Cosmatu

Blocul cuprinde 125 de apartamente într-o construcție, avînd una din fațade spre piața Amzei și cealaltă spre o curte interioară.

Blocul are laturile 30 × 27 m ; jocul simplu de volume este accentuat numai de goluri și loggii. Înălțimea celor șapte etaje este de 24,30 m.

Plan etaj curent

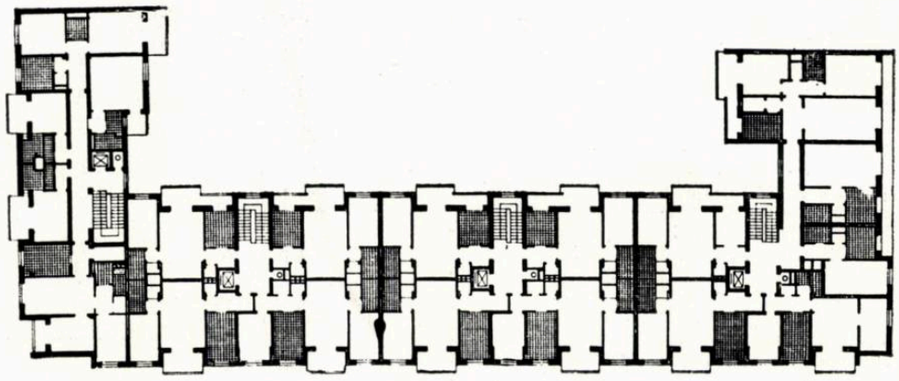

Fațada blocului de locuințe de pe str. Cristian Tell — Vedere

Bloc de locuinţe pe b-dul Bălcescu nr. 33

Autor, arh. E. Cosmatu

S-au realizat 182 de apartamente, dispuse cîte 10 în jurul unei scări. Pe lîngă corpul principal din dreptul fiecărei scări s-au realizat două aripi care mai cuprind cîte două apartamente la fiecare nivel intermediar. Intrările în bloc se fac prin două accese acoperite, care permit degajarea completă a părţii centrale a parterului afectat magazinelor.

Pentru a crea un spaţiu comercial cît mai corespunzător s-a adoptat la parter un interax al punctelor de sprijin de 8,40 m ; pe înălţimea parterului, stîlpii din centru au fost adunaţi în formă de V, creîndu-se în acest fel un spaţiu larg pentru marele magazin alimentar cu autodeservire. Structura este de beton armat monolit, cu dală groasă şi diafragme.

Plan etaj curent

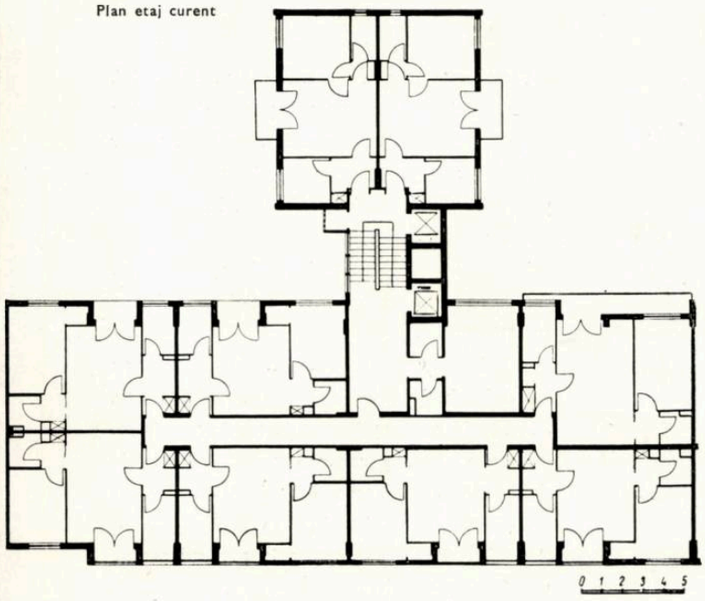

Vedere interioară a magazinului de la parter

Bloc de locuinţe pe b-dul 1848 colţ cu str. Doamnei

Autori: arhitecţii M. Hornstein şi D. Ignătescu

Plan etaj curent

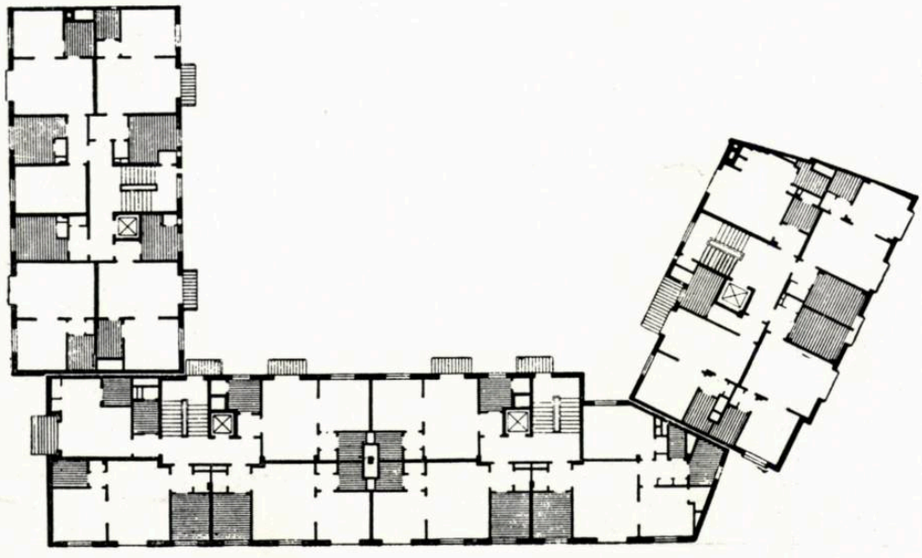

Blocul este format din trei corpuri: corpul A (spre b-dul 1848) cu subsol, parter şi 9 etaje; corpul B (spre str. Doamnei) cu subsol, parter şi 6 etaje; corpul C (spre biserica rusească), cu parter la nivelul solului şi 7 etaje. La parter se găsesc patru magazine.

Etajele cuprind în total 99 de apartamente. Construcţia s-a executat pe schelet de beton armat monolit.

Sub îndrumarea C.S.C.A.S., proiectanţii au tratat faţada dinspre b-dul 1848 identică cu cea a imobilului vecin, pentru o perfectă armonizare.

De asemenea, se remarcă condiţiile favorabile create pentru punerea în valoare a bisericii ruseşti, monument istoric şi de arhitectură, cît şi lărgirea străzii Doamnei prin porticul pentru circulaţia pietonilor.

Bloc de locuinţe pe b-dul 1848 colţ cu str. Gabroveni

Autor, arh. N. Stoenescu

Corpul principal de pe b-dul 1848 conţine: subsol cu boxe, depozite pentru magazine şi instalaţii; parter cu intrările locatarilor şi spaţii comerciale, 7 etaje cu locuinţe, dintre care unul retras.

S-au realizat 81 de apartamente pentru un număr de cca. 400 de persoane cazate.

Sistemul de construcţie: schelet de beton armat cu planşee de beton monolit şi zidărie de umplutură.

La parter, un portic permite circulaţia pietonilor în spaţiul acoperit din faţa vitrinelor.

1. — Detaliu de apartament cu 2 camere
2. — Plan etaj curent

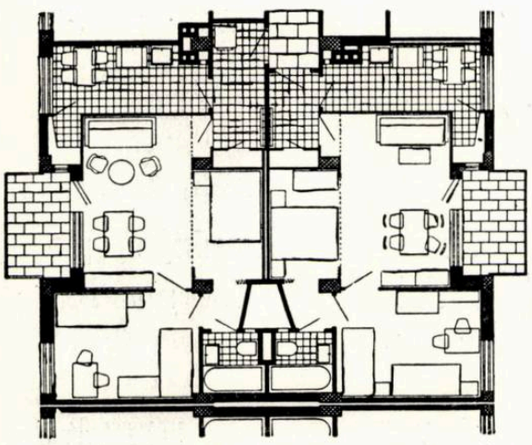

1

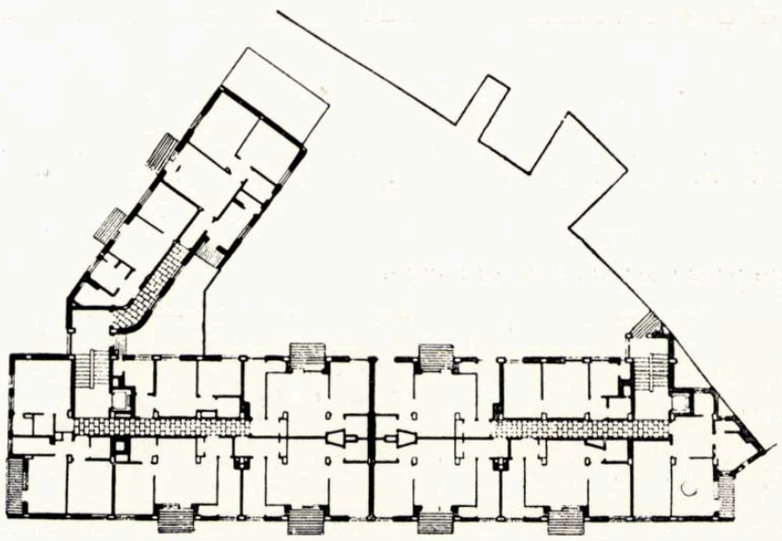

2

Plan de situație — B-dul 6 Martie
1. Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie nr. 101 — 2. Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie nr. 85 — 3—4. Noi blocuri de locuințe în piața Kogălniceanu — 5. Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie nr. 22 — 6. Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie și str. N. Beldiman — 7. Bloc de locuințe în piața C.C.A. — 8. Bloc de locuințe pe str. Academiei nr. 4—6

MAGISTRALA EST-VEST

Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie nr. 101 — Vedere

Bloc de locuințe pe b-dul 6 Martie nr. 101

Autor, arh. C. Hacker

S-a realizat prima etapă, adică tronsonul front spre piața Teatrului de operă și balet, corpul cuprinzînd 45 de apartamente pe parter și 7 etaje.

Plan etaj curent

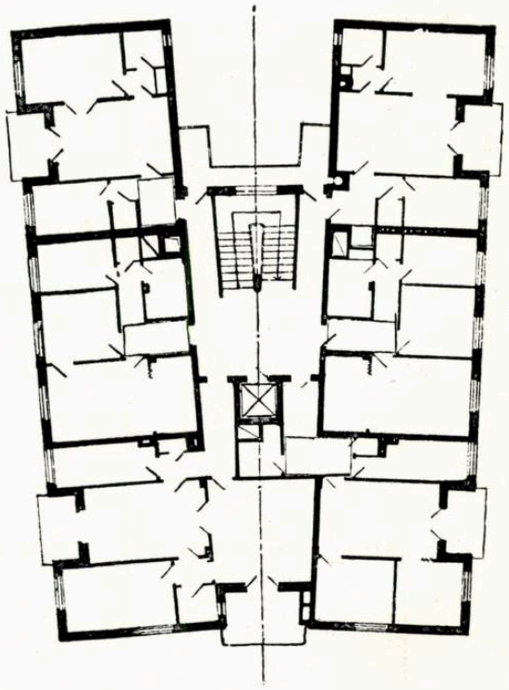

Bloc de locuinţe pe b-dul 6 Martie nr. 85

Construcţia cuprinde subsol, parter şi 8 niveluri, dintre care două în retragere, cu 14 apartamente pe etaj, la două scări.

Dintre acestea: 15 apartamente cu o cameră şi nişă, 67 de apartamente cu 2 camere, 12 apartamente cu 3 camere (în total 94 de apartamente). La parter s-a amenajat un magazin alimentar cu autodeservire care cuprinde tot frontul de pe str. B. P. Hasdeu şi cheiul Dîmboviţei şi un magazin de parfumerie şi mercerie pe b-dul 6 Martie. Finisaj exterior: terasit în două culori, soclu de piatră artificială buciardată.

Bloc de locuinţe cu magazine la parter pe b-dul 6 Martie nr. 85 — Vedere

Plan etaj curent

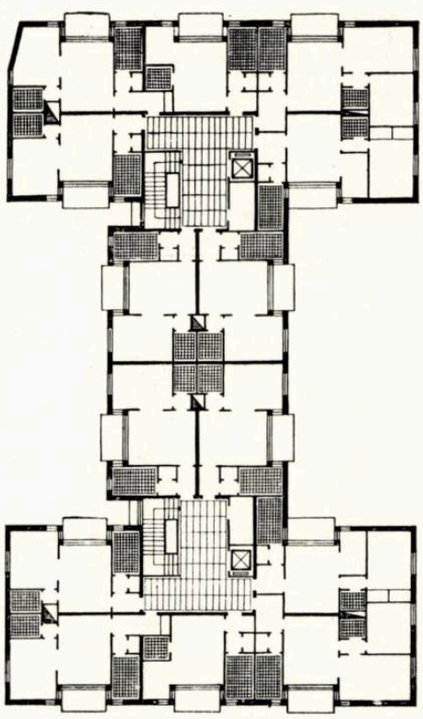

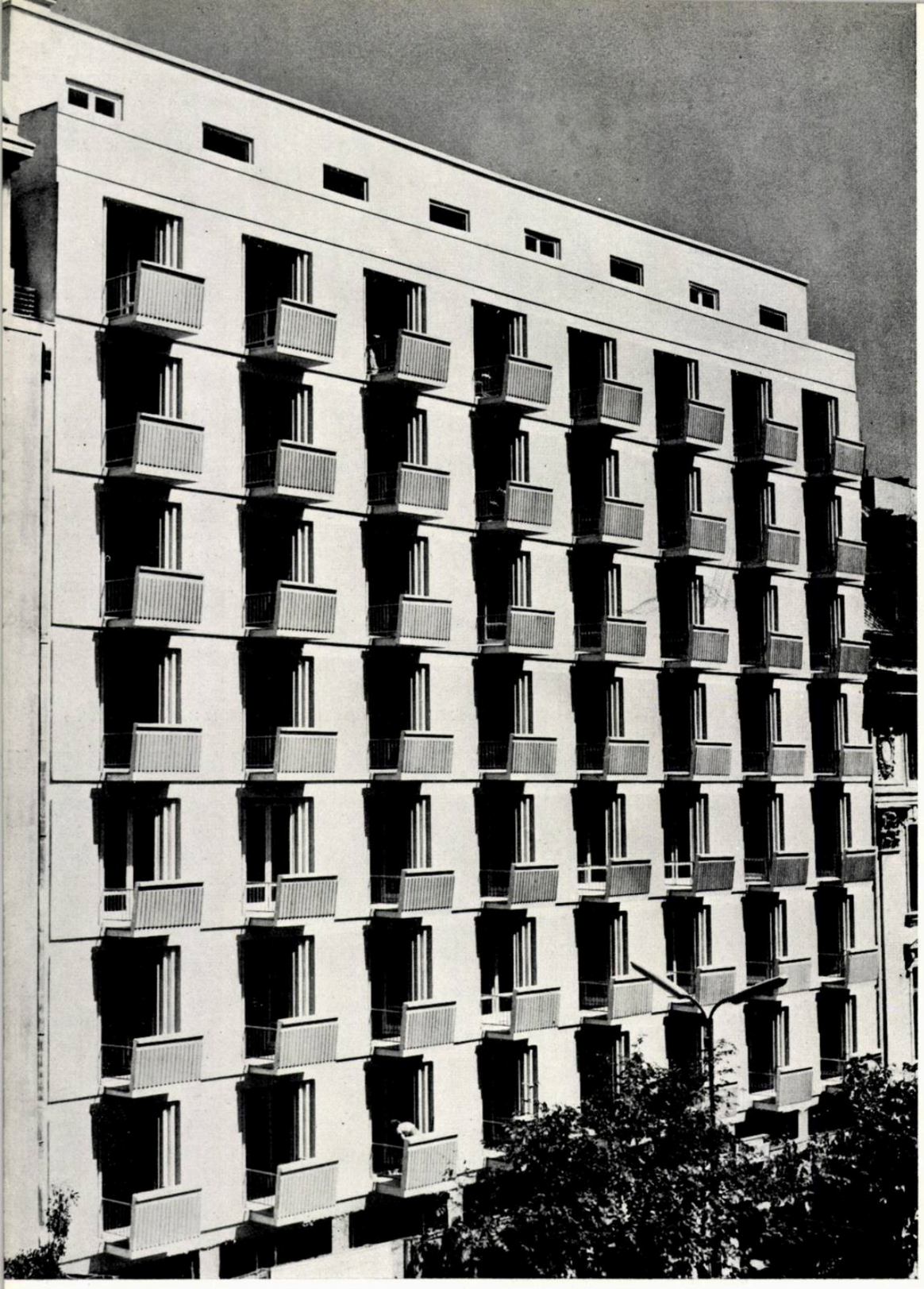

Plan etaj curent

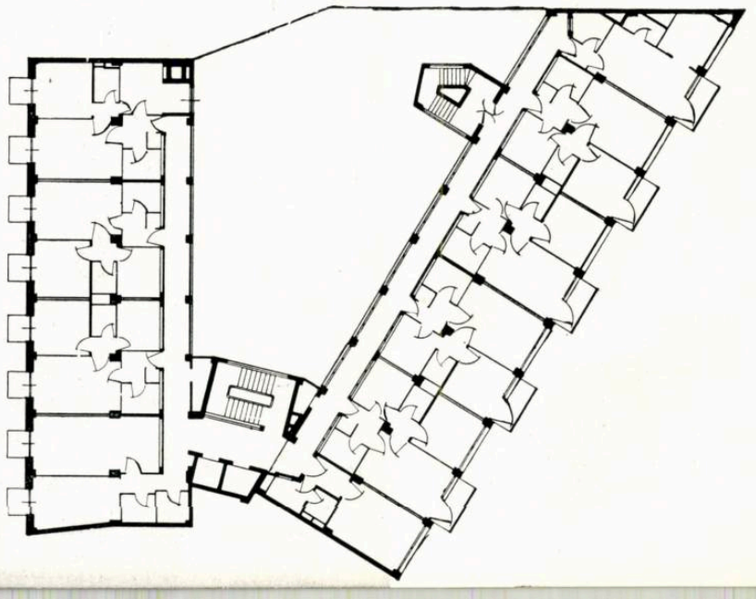

Bloc de locuinţe pe b-dul 6 Martie nr. 22

Autor, arh. M. Dima

S-au realizat 9 etaje cu 86 de apartamente de 1, 2 şi 3 camere cu acces prin culoar deschis. Parterul este destinat unui restaurant compus din două saloane, bar, ring de dans. La subsol sînt instalaţiile comune, centrala termică şi serviciile restaurantului. Ca sistem constructiv, cadre de beton armat cu fundaţiile pe radier general.

Bloc de locuinţe pe strada Beldiman

Autori: arh. Cristina Neagu şi arh. D. Ioanovici

Imobilul realizat, făcînd parte din latura de sud a pieţei C.C.A., a închis două calcane de pe str. Beldiman şi b-dul 6 Martie.

Parterul este destinat unui mare magazin; cele 7 etaje cuprind 75 de apartamente grupate la 2 scări.

Construcţia s-a executat cu radier general şi cadre de beton armat.

Plan etaj curent. Soluţia iniţială

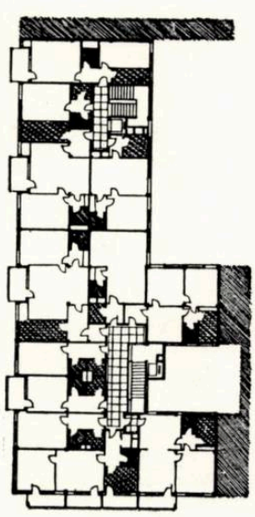

Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 60

Autor, arh. N. Sburcu

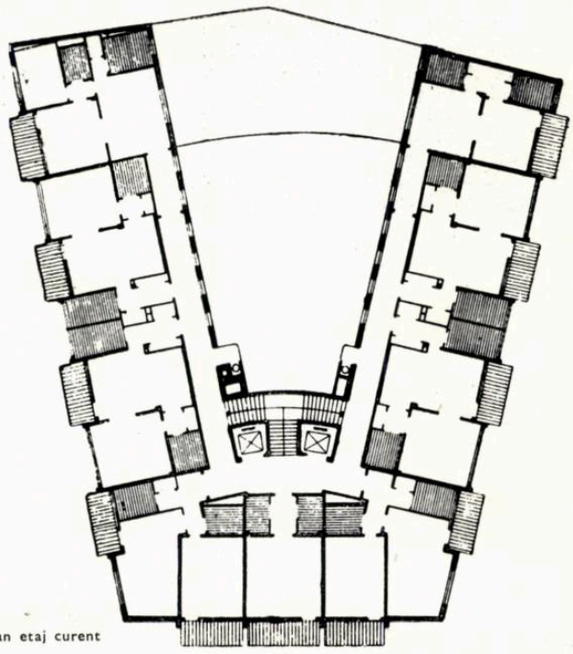

Plan etaj curent

S-a realizat un imobil de colţ cu subsol, parter cu un mare magazin alimentar cu două faţade şi 7 etaje (ultimul retras) cu 62 de apartamente dispuse la o scară şi un ascensor.

Poziţia pe care o ocupă imobilul în piaţetă a determinat adoptarea unui plan în V, cu circulaţii pe coridoare spre o curte interioară. În spaţiul de la parter s-a amenajat un mare magazin alimentar, cu fronturi foarte convenabile de vînzare. Magazinul alimentar suplineşte bine lipsa unor astfel de magazine din piaţa Palatului R.P.R.

Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 47–49

Autor, arh. Viorica Simionescu

S-a realizat un mare imobil, cu subsol, parter şi 10 etaje, din care ultimul retras. Blocul de locuinţe realizat, prin poziţia pe care o ocupă, a permis o mai largă deschidere spre grădina Cişmigiu, a străzii Brezoianu şi legătura spre piaţa Palatului R.P.R. şi noua sală a palatului. Clădirea este în întregime afectată celor peste 210 apartamente, care sînt deservite de trei scări.

Planul străzii Brezoianu

1. Bloc de locuinţe pe str. 30 Decembrie
2. Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 60
3. Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 54—56
4. Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 48—50
5. Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 55
6. Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 47—49

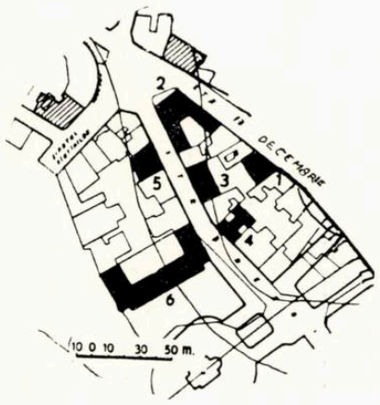

Plan etaj curent

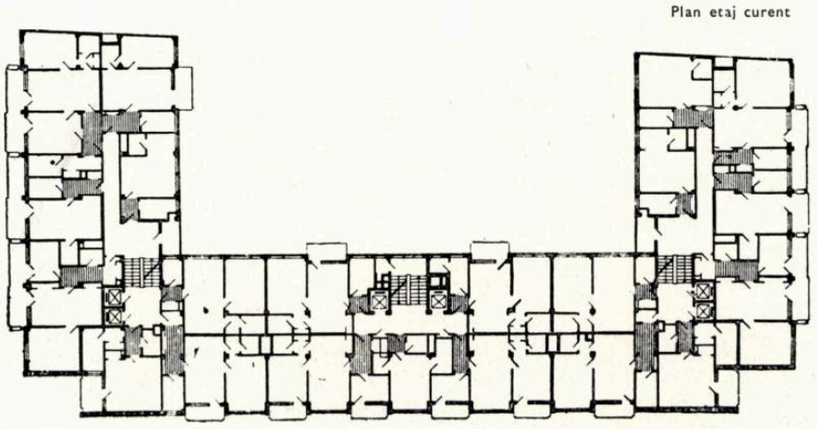

Bloc de locuinţe pe str. Brezoianu nr. 48–50

Autor, arh. N. Kepeş

S-a realizat un imobil cu subsol, parter şi 7 etaje pe un teren cu un front foarte îngust de numai 14,50 m. Acest front îngust a determinat adoptarea unui plan interesant cu scara între două corpuri denivelate. Acest plan a servit mai tîrziu ca bază la întocmirea unei serii de proiecte tip cu curţi interioare pentru ventilarea băilor şi bucătăriilor.

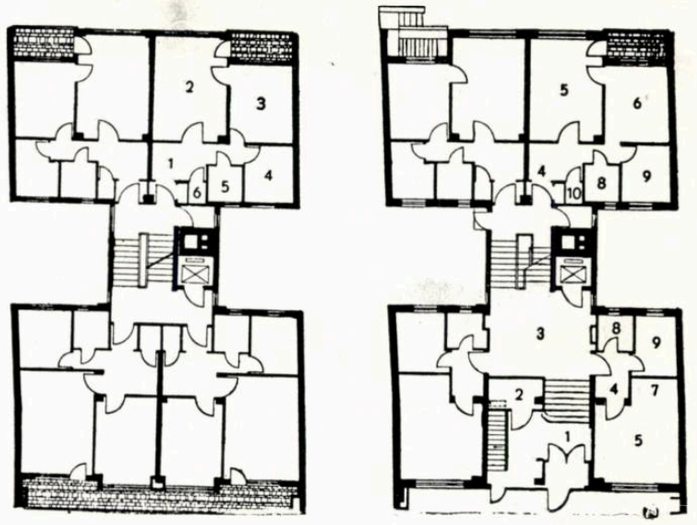

Plan etaj curent — Plan parter

Bloc de locuințe pe strada 13 Decembrie

Autor, arh. S. Bercovici

Imobilul cuprinde 28 de apartamente, dintre care 13 cu 2 camere și 15 cu o cameră cu nișă. Soluția adoptată (zidurile interioare paralele cu calcanele clădirilor) a prevăzut la fiecare nivel patru apartamente, două de cîte 2 camere și două de cîte o cameră cu nișă.

Bucătăriile permit utilizarea mobilierului tip unic. Băile, cuplate, au o ventilație naturală.

Tuturor apartamentelor li s-au prevăzut balcoane adînci și suficient de largi.

Subsolul cuprinde o încăpere pentru cărucioare, un mic garaj pentru biciclete și motociclete, crematoriu și boxă. Ultimul etaj — retras — cuprinde: spălătorie, uscătorie, și un mic apartament de o cameră cu nișă.

Plan etaj curent

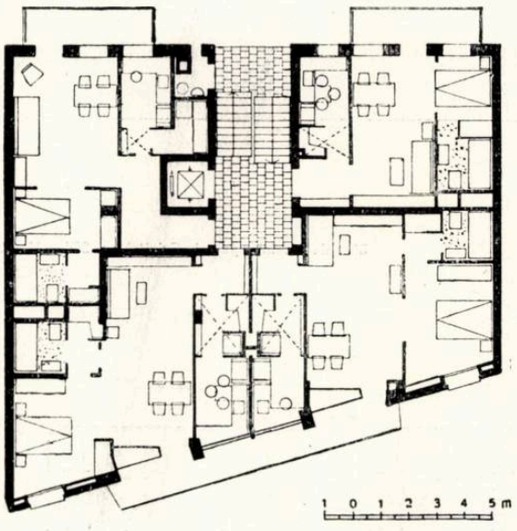

Plan parter

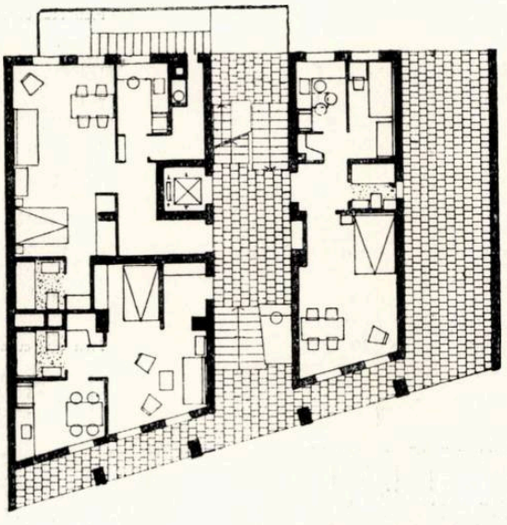

Bloc de locuinţe pe cal. Griviţei nr. 297 — Vedere

CALEA GRIVIŢEI

Zona b-dul ing. Gh. Duca — calea Griviţei este în atenţia specială a Sfatului popular al capitalei. Ceea ce s-a făcut în 1959—1960 — peste 1 600 de apartamente, dotări importante, o şcoală şi magazine — constituie doar un început pentru ceea ce este în curs de execuţie pe calea Griviţei, arteră care în următorii doi ani îşi va schimba complet înfăţişarea.

Dintre lucrările realizate în această zonă prezentăm în numărul de faţă cîteva imobile izolate, urmînd ca ansamblul pieţei Gării de nord să fie prezentat mai amplu într-un număr viitor.

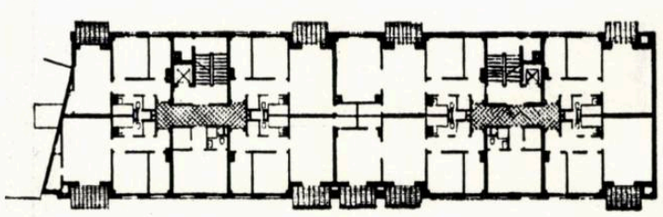

Plan etaj curent

Bloc de locuinţe pe cal. Griviţei nr. 297

Autor, arh. V. Agent

Plan etaj curent

S-a realizat un imobil cu 92 de apartamente pe subsol, parter şi 4 etaje.

La parterul imobilului s-au amenajat spaţii comerciale de mari dimensiuni.

Clădirea este placată în întregime cu cărămidă aparentă.

Bloc de locuinţe pe cal. Griviţei nr. 152–156

Autor, arh. V. Agent

Construcţia, compusă din subsol, parter cu magazine şi treceri acoperite pentru intrări, şi şapte etaje cu 70 de apartamente, este realizată pe o structură de beton armat monolit.

Bloc de locuinţe pe cal. Griviţei nr. 152—156 — Vedere

Bloc de locuinţe pe şos. Ştefan cel Mare colţ cu str. V. Lascăr — Vedere

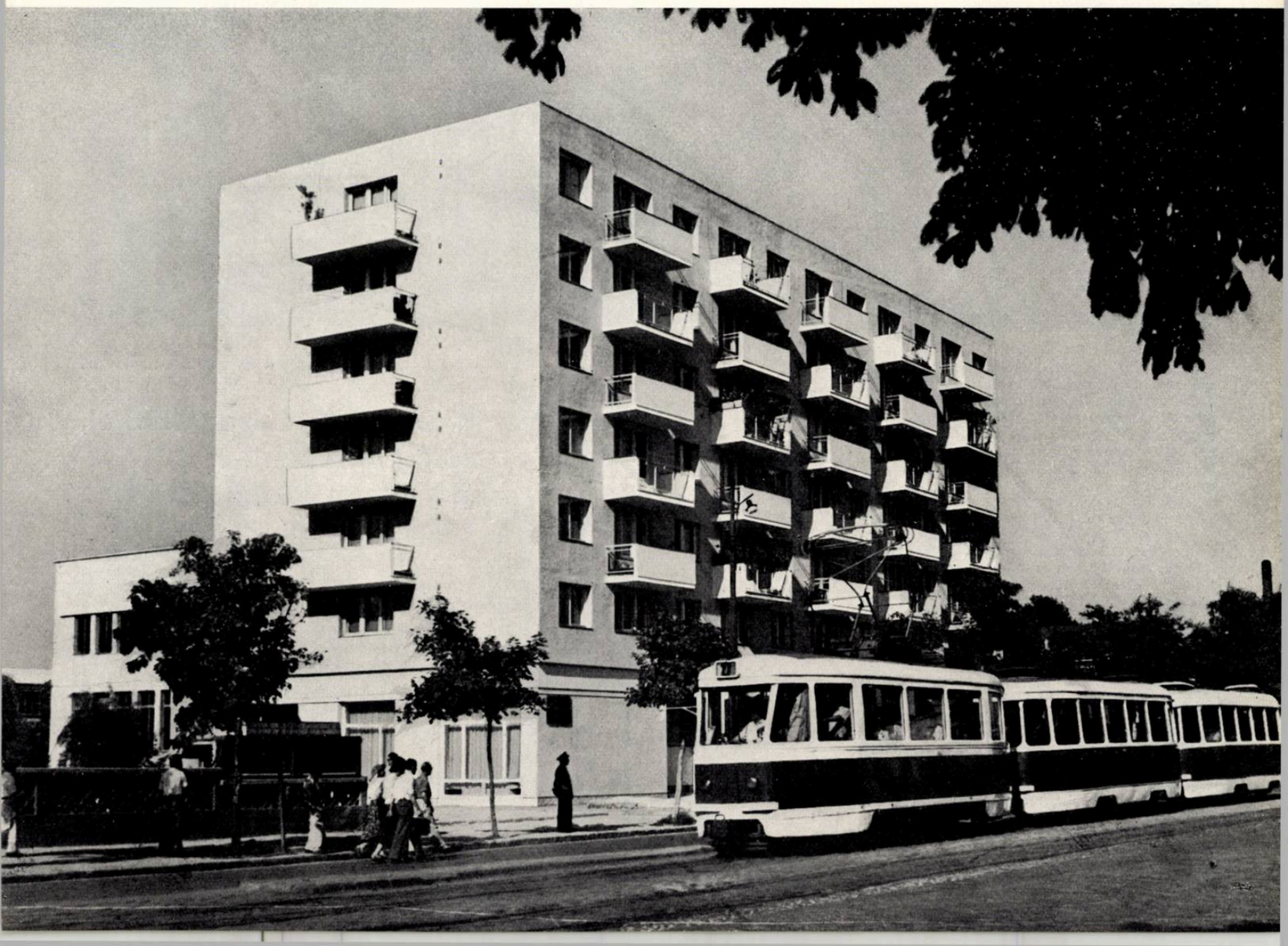

Bloc de locuințe pe cal. Griviței nr. 162 — Vedere

Blocuri pe calea Griviţei, piaţa Dorobanţi şi şoseaua Ştefan cel Mare

Autor, arh. Maria Vaida

Pe un același tip de plan s-au realizat 12 blocuri amplasate, fie în ansambluri (2 blocuri pe b-dul 1 Mai formînd o incintă cu școala, două blocuri formînd o piațetă pe str. Vasile Lascăr colț cu șos. Ștefan cel Mare etc.), fie izolat (cal. Griviței nr. 3—5, piața Dorobanți, cal. Griviței nr. 162 etc.), fie complete (cal. Rahovei colț cu cal. Ferentari).

Tipul de bază cu parter și șase etaje, cuprinde 54 de apartamente (cîte 9 apartamente pe nivel dispuse pe coridor: o garsonieră, 2 apartamente de 3 camere și 6 apartamente de 2 camere), centrală termică, hidrofor, ascensor, două spălătorii, uscătorii, crematoriu. S-a executat și un tip modificat p+4 (piața Dorobanți) fără ascensor și crematoriu.

Sistemul constructiv: dală groasă, cu diafragme la fațade; s-a urmărit o variație prin tratarea balcoanelor, prin culori și tratarea plinurilor.

S-au realizat șapte magazine mari, ocupînd tot parterul (textile, alimentare, autodeservire, mobilă), 2 partere cu magazine mici (pîine, lapte, aprozar), 3 partere cu circumscripție sanitară și policlinică stomatologică.

Această tipizare a permis o rapiditate în proiectare și execuție, a ușurat coordonarea și a dus la un preț de cost redus.

Plan etaj curent

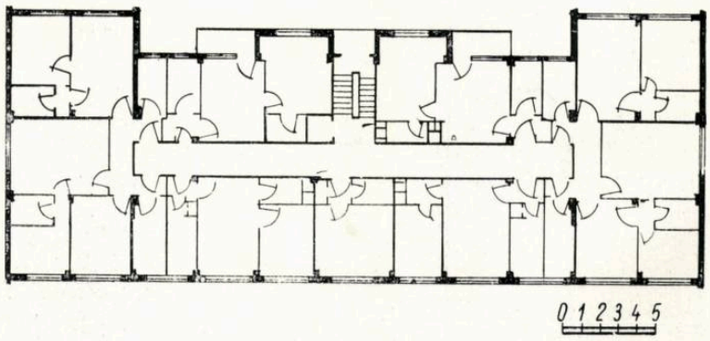

Bloc de locuințe pe b-dul ing. Gh. Duca nr. 15

Autori: arh. E. Vernescu
ing. G. Asnavorian, ing. L. Antohi

Pentru completarea unei fîșii înguste rămase la intersecția b-dului ing. Gh. Duca cu str. C. C. Arion s-a executat un imobil avînd la parter magazine și șase etaje, dintre care unul retras cuprinzînd 24 de apartamente.

Imobilul are un caracter experimental, atît în ceea ce privește tipul de apartament (la coridor exterior), cît și materialele și tehnica întrebuințată.

Plan etaj curent:

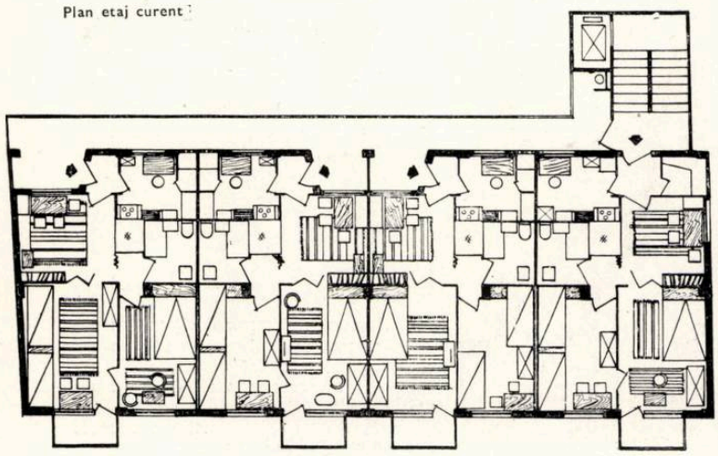

Bloc de locuințe pe b-dul ing. Gh. Duca nr. 15 — Vedere

Bloc de locuințe în piața Dorobanți — Vedere

Bloc de locuinţe pe b-dul ing. Gh. Duca nr. 3–11

Imobilul cuprinde 136 de apartamente, din care: 26 cu o cameră, 107 cu două camere şi 3 cu trei camere, toate dispuse la patru scări. La parter sînt amenajate patru magazine: un centru model de răcoritoare, un magazin de confecţii, un magazin alimentar şi unul de aparate electrice.

Construcţia, realizată cu schelet de beton armat monolit cu parter şi şapte etaje, este acoperită în terasă.

Faţada de pe b-dul Duca, în lungime de 108 m şi cea de pe str. P. Poni sînt finisate cu terasit galben, roşu şi alb, iar la parter cu mozaic roşu.

Plan etaj curent

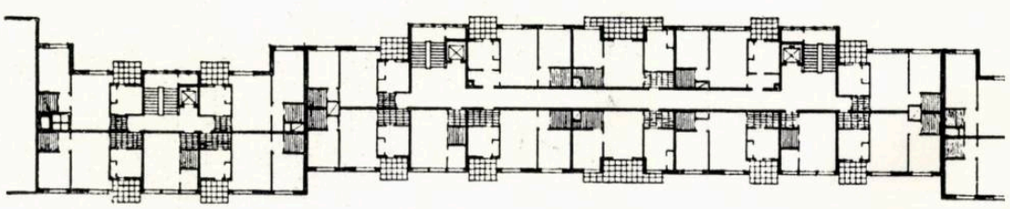

Bloc de locuinţe pe b-dul ing. Gh. Duca nr. 4

Autor, arh. G. Mularidis

S-a realizat un imobil între calcane, care se încadrează bine în arhitectura bulevardului. La parter, imobilul are magazine, iar în cele şase etaje (dintre care ultimul retras) sînt 30 de apartamente.

Plan etaj curent

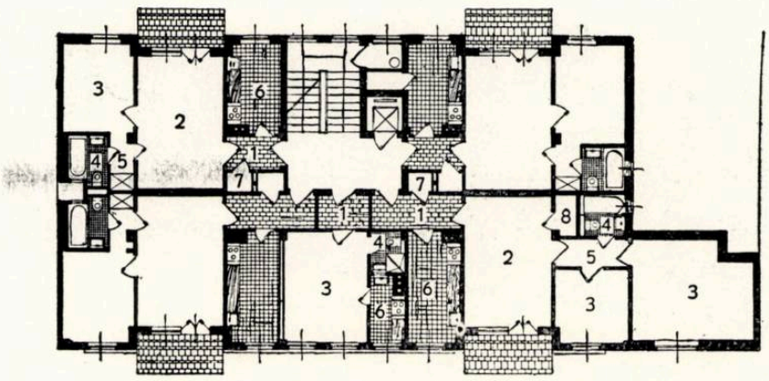

Noi blocuri în cartierul Floreasca

Autor, arh. V. Nițulescu

Perspectivă din piața cartierului de locuințe Floreasca — Vedere

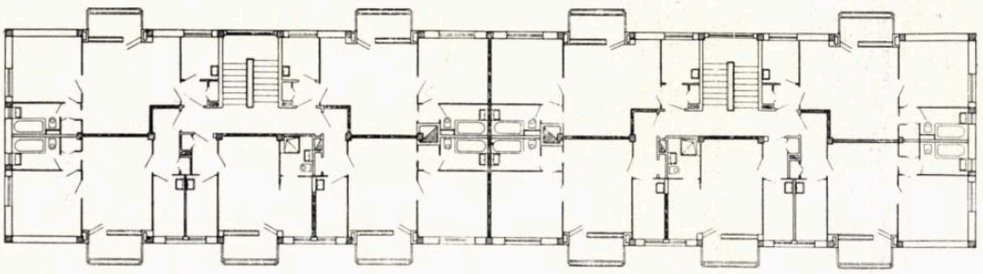

Plan etaj curent

1 0 1 2 3 4 5

În acest an s-a încheiat, în linii mari, cartierul de locuințe Floreasca, însumînd 3 300 de apartamente ocupînd un teren de 37 ha, cu un grad de ocupare a solului de 32% și cu o densitate de 450 de locuitori la ha.

Din totalul de apartamente, 80% sînt cu 2 camere.

Ansamblul este completat cu 5 blocuri care au magazine la parter, pe un front de 270 m, două școli (una de 18 clase și una de 24 de clase, cu săli de gimnastică), o creșă, un cămin de copii și o policlinică.

Este prevăzut a se construi în piața centrală un cinematograf.

Este interesant de reținut modul în care s-au redus prețurile apartamentelor în decursul anilor de execuție: de la 70 000 lei apartamentul de 36 m² locuibil la 36 500 lei apartamentul de 28 m² locuibil.

Fațada noilor blocuri din cartierul Floreasca — Vedere

Noul ansamblu de locuințe de pe b-dul Suvorov — Vedere

Blocuri de locuinţe pe b-dul Suvorov

Autori: arh. Maria Zaharia-Căciulă, arh. Cristina Neagu

Blocurile de pe b-dul Suvorov sînt amplasate pe ambele laturi ale esplanadei care duce la Academia militară.

Au un regim de p+4 niveluri pe b-dul Suvorov şi p+3 niveluri pentru blocurile din interiorul ansamblului.

Acest ansamblu conţine 10 blocuri pentru care s-au creat 3 tipuri:

— bloc tip A — 5 blocuri cu p+4 niveluri format din două tronsoane cu 38 de apartamente;

— bloc tip B — 3 blocuri cu p+3 niveluri format dintr-un tronson cu 15 apartamente;

— bloc tip C — două blocuri cu p+4 niveluri format din trei tronsoane cu 53 de apartamente.

În toate cele trei tipuri de blocuri, planul parterului are aceeaşi distribuţie şi acelaşi număr de apartamente ca şi planul nivelului curent, cu excepţia intrării. Fiecare tip cuprinde şi un grup spălătorie-uscătorie.

Fiecare apartament este dotat cu loggii, băi de tip mare şi bucătării spaţioase.

S-a urmărit o plastică a faţadelor care să se înscrie în ansamblul arhitecturii Academiei militare şi al construcţiilor vecine.

— Faţadele au tencuiala de terasit, soclul de similipiatră, profilele şi ancadramentele de praf de piatră.

Sistem constructiv: zidărie purtătoare de cărămidă cu sîmburi de beton armat, planşee prefabricate din fişii STASA, cu porţiuni din planşee monolite în locurile unde trec instalaţiile şi la unele balcoane din faţada posterioară. Acoperişul în terasă, necirculabil.

Plan etaj curent

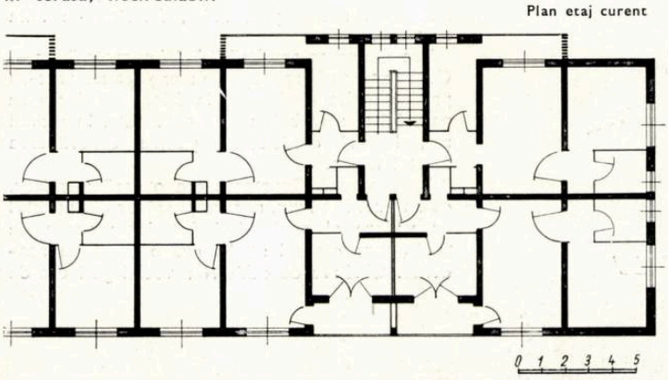

Detaliu de faţadă — Vedere

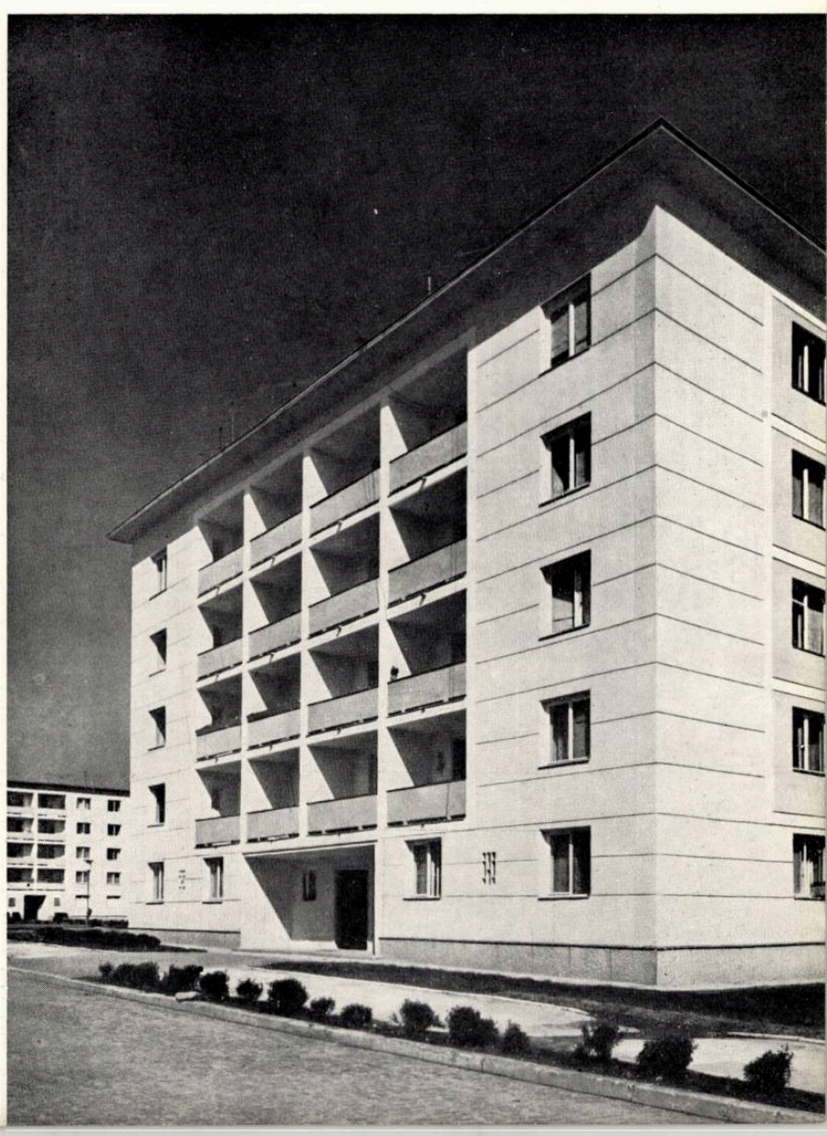

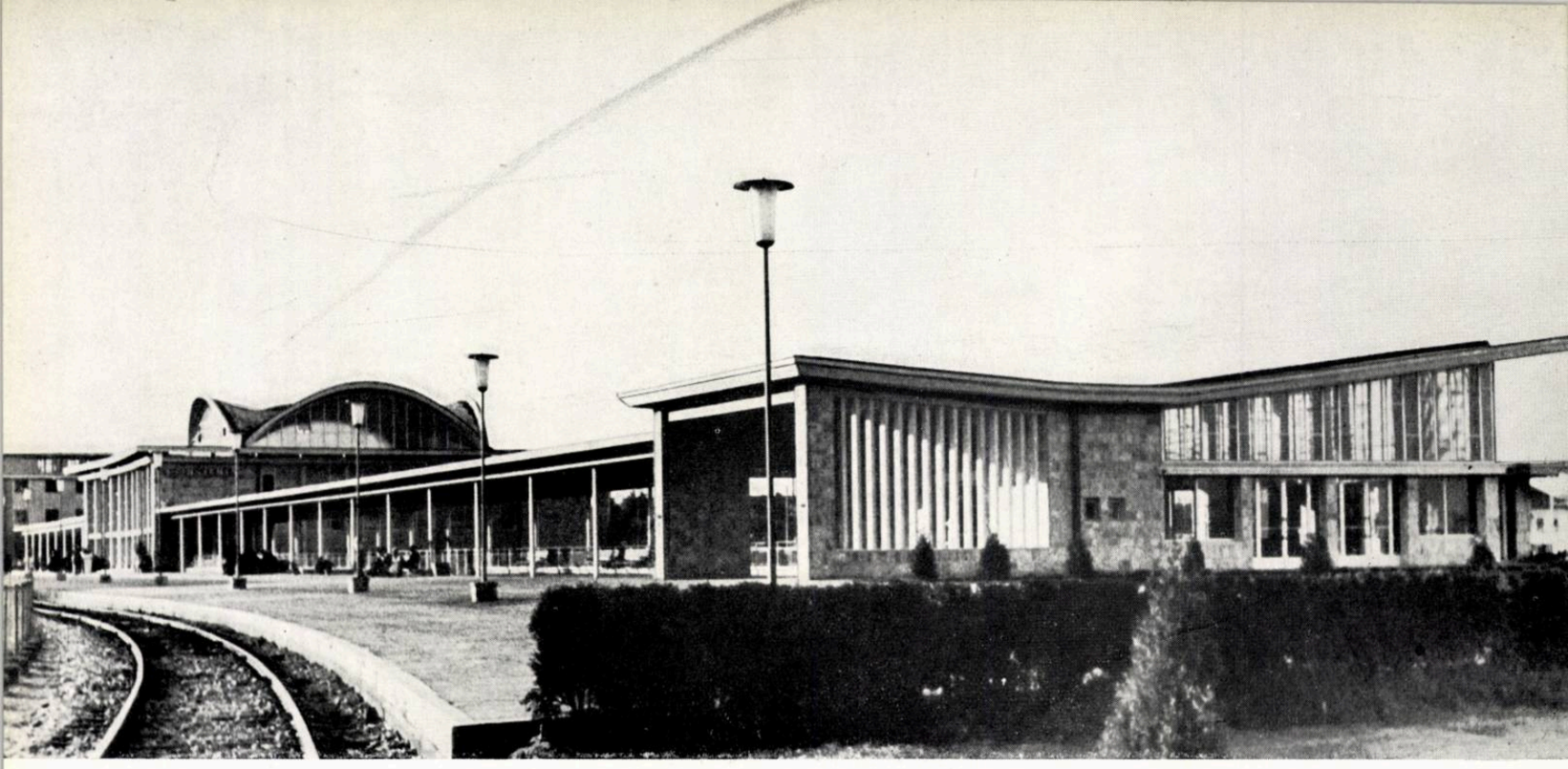

Vedere dinspre linii

Arh. Th. Săvulescu, ing. Gr. Mitran

NOUA GARĂ DE CĂLĂTORI A ORAŞULUI CONSTANŢA

Autor: arh. Th. Săvulescu (şef de proiect)
Colaboratori: arhitecţii C. Sandu, Ileana Luscov, I. Milobenschi, Şt. Antonian, R. Petrescu ş. a.
— mobilier: arh. Ag. Popescu
— rezistenţă: inginerii D. Ghiocel, Gh. Şerban, M. Manoilescu
— instalaţii electrice: inginerii C. Schiteanu, M. Lăzărescu
— instalaţii încălzire: inginerii S. Feller, C. Gheorghiescu
— instalaţii sanitare: inginerii J. Levy, Gh. Niţă, R. Tudose
— instalaţii radioficare şi telecomunicaţii: ing. C. Istrate
— instalaţii centralizare electrodinamică: ing. V. Burloiu
— instalaţii ventilaţii: inginerii A. Israilovici şi S. Radu
— feronerie: ing. N. Costis
— linii şi peroane: inginerii V. Eckstein şi I. Loiso
— galeria subterană: ing. O. Braester
— conducerea şantierului: inginerii D. Popescu, T. Voinarovschi
Institutul de proiectări, transporturi şi telecomunicaţii (I.P.T.Tc.).

Plan de situaţie
1. Plecări — 2. Sosiri — 3. Sala de recepţii — 4. Corpul central al gării — 5. Clădirea serviciului exploatării C.F.R. — 6. Clădirea P.T.T.R. — 7. Bloc de locuinţe

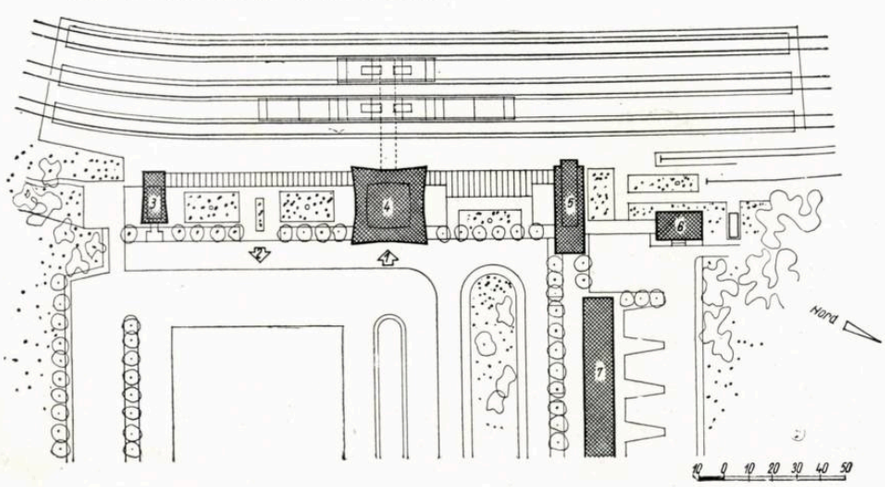

I. AMPLASAREA ŞI EXECUŢIA

În cadrul planului general de sistematizare şi dezvoltare a oraşului Constanţa s-a construit, din iniţiativa conducerii de partid şi de stat, o nouă gară, care a fost dată în folosinţă la 15 mai 1960. Prin construirea acestei gări noi a fost posibil să se restructureze radical şi curajos vechea situaţie existentă în această parte a oraşului şi să se asigure dispariţia cocioabelor periferice şi a maidanelor, punîndu-se ordine în haosul moştenit de la regimurile trecute.

Anul acesta s-au împlinit 100 de ani de la construirea vechii linii de cale ferată Constanţa—Cernavoda. Prin construirea podului peste Dunăre de la Cernavoda, inaugurat la 14/26 septembrie 1895, oraşul Constanţa a fost legat cu restul ţării prin linia de cale ferată Constanţa—Cernavoda, reconstruită pe un alt traseu.

Din 1860, gara Constanţa a funcţionat timp de o sută de ani în aceeaşi clădire de călători, care a fost demolată anul acesta, pe locul ei amenajîndu-se un parc frumos.

În cadrul măreţului plan de sistematizare a litoralului Mării Negre de la Mamaia pînă la Mangalia, oraşul Constanţa constituie poarta principală de acces.

La început, vechea gară Constanţa se găsea la marginea oraşului, care cuprindea numai peninsula de la gară pînă la cazinou. Ulterior, prin dezvoltarea oraşului în partea de nord, gara a fost înconjurată de cartiere de locuinţe, devenind centrul oraşului.

Legătura dintre gară şi port, situat la o diferenţă de nivel de cca. 30 m, se făcea printr-o linie cu trei rebrusmente, aşa-zisa linie a zig-zagului, care trecea prin spatele actualei clădiri a sfatului popular. Din cauza instabilităţii taluzului falezei, linia aceasta în zig-zag a fost demontată în anul 1935, legătura dintre gara de călători şi port făcîndu-se numai prin Palas, folosindu-se linia cu tunel.

Tot din cauza amplasării liniei curente Palas — Constanţa prea aproape de marginea falezei s-au produs multe ebulmente la faleza de deasupra portului şi a trebuit să fie executate, în ultimii ani, lucrări costisitoare pentru consolidarea acestei faleze.

Vechea gară Constanţa era o gară *terminus*, cu un profil în lung, necorespunzător din punctul de vedere al exploatării feroviare; panta de $10^0/_{00}$ spre capătul staţiei era o sursă de accidente. Clădirea de călători a vechii gări era de

asemenea necorespunzătoare; deşi la clădirea iniţială mai fuseseră adăugate unele anexe, gara era departe de a putea face faţă necesităţilor cerute de traficul sporit al oraşului, devenit capitală de regiune.

Peroanele pentru primirea trenurilor, precum şi liniile pentru depozitarea garniturilor erau de asemenea insuficiente.

Conducerea de partid şi guvernul au dat o deosebită atenţie modului cum trebuia să fie soluţionată sistematizarea oraşului Constanţa. În mai 1959 s-au examinat pe teren diferite variante de amplasament, hotărîndu-se părăsirea vechii gări şi construirea uneia noi, pe un amplasament nou, care elibera pe cca 2 km faleza dinspre port.

Deşi păstrarea vechiului amplasament prezenta unele avantaje economice şi menţinea gara în interiorul oraşului, ţinîndu-se seama de dezvoltarea oraşului, s-a ales soluţia cu retragerea gării spre Palas. Faţă de marea dezvoltare pe care a luat-o oraşul Constanţa — mai ales în ultimii ani — se constată că noul amplasament al gării rămîne destul de apropiat de centrul oraşului şi poate deservi mai bine întreaga sa suprafaţă.

Menţionăm că în cursul anului 1958, prin realizarea unei gări separate pentru mărfuri în cartierul oborului, cu folosirea antrepozitelor existente, s-a dat posibilitatea ca circulaţia mărfurilor să se facă pe străzi şi bulevarde degajate de restul circulaţiei urbane.

Astfel, problemele feroviare s-au soluţionat independent, separîndu-se traficul de călători de cel de marfă.

La alegerea soluţiei şi fixarea noului amplasament al staţiei de călători Constanţa s-a urmărit, pe lîngă degajarea falezei dinspre port, crearea unei perspective cu blocuri moderne şi spaţii verzi spre mare, pe traseul eliberat al vechii căi ferate, în suprafaţă de cca. 15 ha.

S-a realizat pe de altă parte o gară de călători modernă de tip « de trecere ».

Această formă de gară prezintă foarte mari avantaje. Din punctul de vedere al exploatării feroviare, se dă posibilitatea ca trenurile directe pentru litoral să continue drumul prin staţia Constanţa spre Mangalia, fără rebrusment. De asemenea, prin realizarea unei bucle, trenurile locale pot fi primite în gară şi-şi pot continua apoi cursa pînă la staţia tehnică, tot fără rebrusment. Prin această soluţie, staţia tehnică şi depoul de locomotive sînt situate cît mai departe de zonele de locuinţe, folosind zona industrială a oraşului.

Dispoziţia generală a liniilor, instalaţiilor, peroanelor şi clădirilor din noua staţie de călători a fost studiată conform tehnicii moderne, atît în ceea ce priveşte exploatarea feroviară, cît şi buna deservire a publicului călător. O galerie subterană care face legătura directă dintre holul caselor de bilete şi peroane, asigură o circulaţie separată a călătorilor care pleacă şi a celor care sosesc. Planuri înclinate dau acces direct în piaţa gării. Din punct de vedere urbanistic s-au realizat degajări largi spre piaţa gării şi legătura cu centrul oraşului prin bulevardul Republicii.

Gara nouă Constanţa, cu actualele ei linii şi instalaţii, satisface în condiţii optime un trafic de 2 500—3 000 călători/oră pentru sezonul de vară, cu posibilităţi de sporire pentru viitor.

Întreaga rezolvare a complexului gării s-a executat într-un timp extrem de scurt: de la 1 august 1959 pînă la 15 mai 1960. Avînd în vedere volumul important de lucrări efectuate, printre care: lucrări de terasamente (155 000 m³), lucrări de linii (14 km de cale cu 29 schimbători), un pasaj inferior cu două tabliere de 13 m deschidere, un zid de sprijin (4,20 m înălţime pe 198 m), clădiri în suprafaţă construită totală de cca 6 000 m², peroane (12 000 m²), spaţii verzi, împrejmuiri, pavaje, toate instalaţiile corespunzătoare etc.

Sarcina de proiectare a complexului feroviar a fost avizată şi aprobată în iulie 1959.

În alegerea soluţiei clădirii de călători, Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare a dat preţioase îndrumări, dezvoltate şi urmărite pe parcursul proiectării; proiectele tehnice şi detaliile de execuţie au fost elaborate pe parcursul execuţiei, în paralel cu construcţia ansamblului.

Această realizare a fost posibilă ca urmare a colaborării strînse şi continue dintre proiectant şi executant, călăuziţi de principii sănătoase, realiste, ajutaţi şi îndrumaţi pe tot timpul lucrărilor de conducerea regiunii de partid Constanţa.

În cinstea celui de-al III-lea Congres al partidului, feroviarii au reuşit să realizeze şi să dea în folosinţă o nouă gară oraşului Constanţa, una dintre gările moderne din ţara noastră, luminoasă, cu o arhitectură contemporană, vie şi colorată.

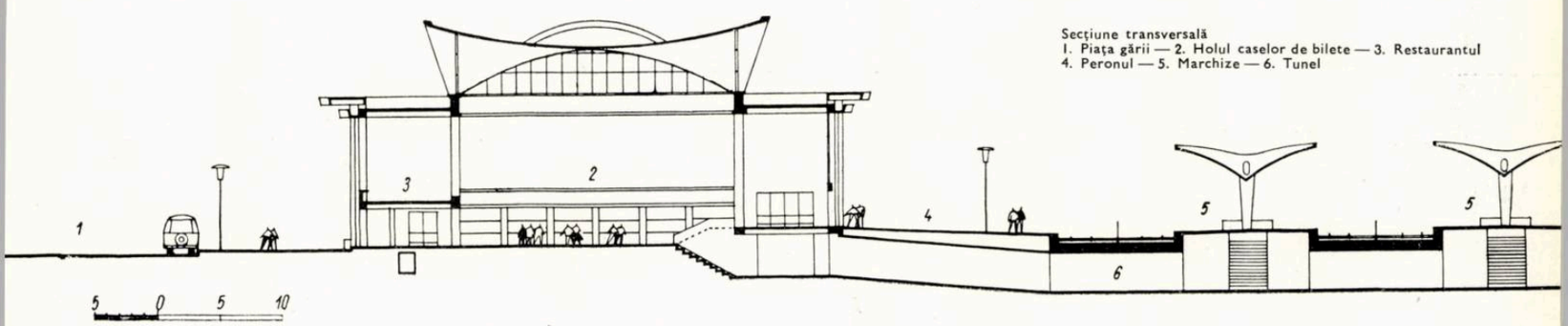

Secţiune transversală
1. Piaţa gării — 2. Holul caselor de bilete — 3. Restaurantul
4. Peronul — 5. Marchize — 6. Tunel

Faţada principală spre oraş (plecări) — Vedere

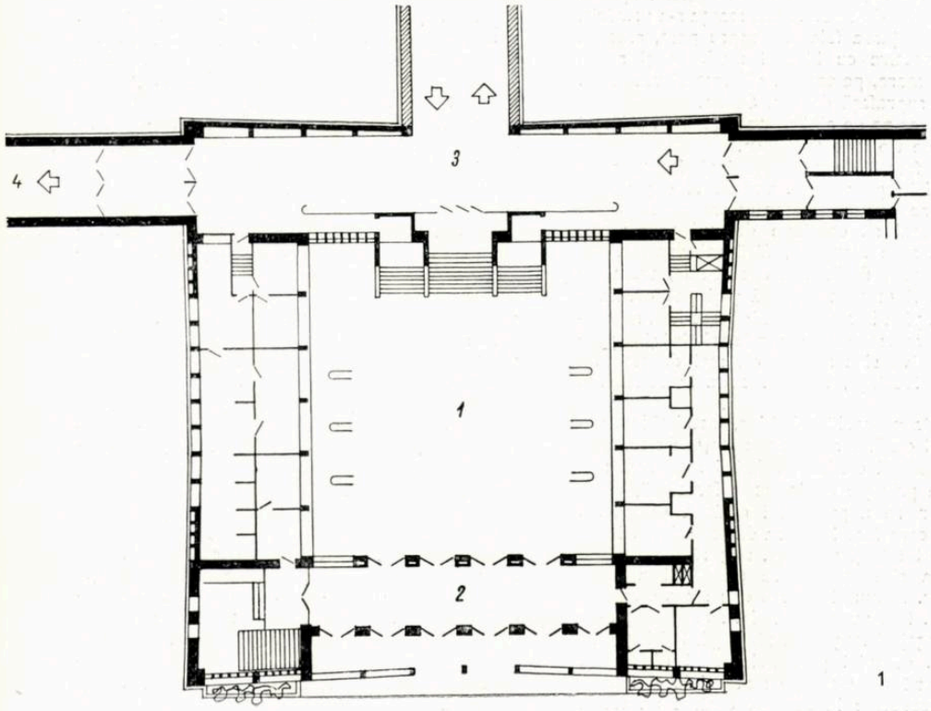

1

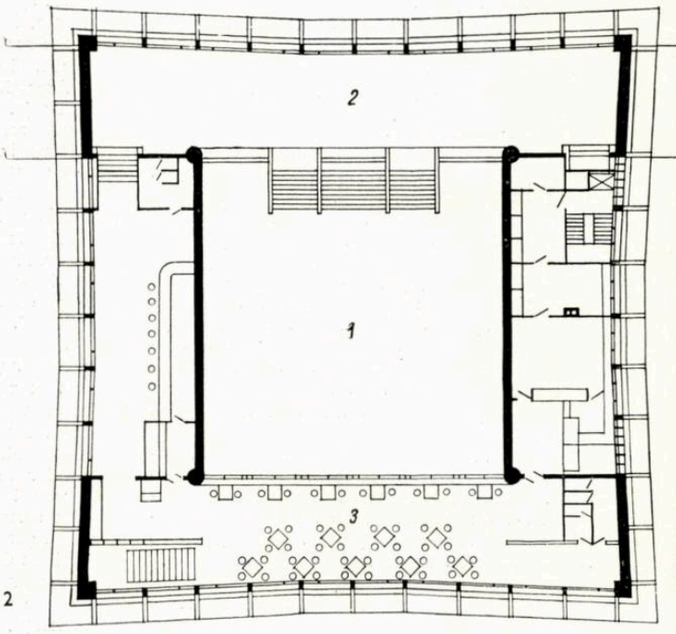

2

5 0 5 10

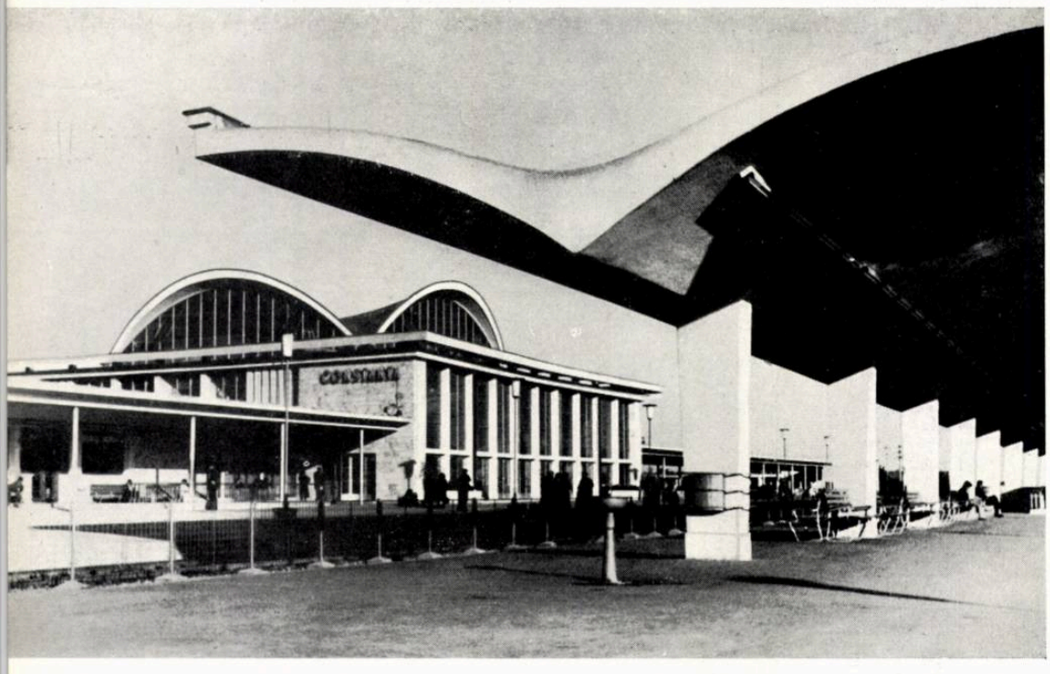

3

4

1 — Clădirea de călători — Plan la nivelul pieței
1. Holul caselor de bilete — 2. Vestibul (plecări)
3. Galeria de acces spre linii — 4. Peron sosiri
2 — Clădirea de călători — Plan la nivelul liniilor
1. Holul caselor de bilete — 2. Galeria spre peronul I
3. Restaurant
3 — Vedere dinspre peroane
4 — Corpul sălii de recepție
5 — Fațada principală — Vedere

II. CLĂDIREA DE CĂLĂTORI

În soluționarea clădirilor, colectivul de proiectanți a avut ca preocupări de bază:

1. Logica funcțională și constructivă, organizarea spațiilor cît mai confortabil și în același timp economicitatea construcțiilor.

2. O organizare interioară și exterioară simplă a volumelor pe funcțiuni, cu circulații scurte, drepte, clare; eliminarea decorațiilor false aplicate, folosirea rațională a materialelor (piatră din regiune, sticlă, beton armat, tencuieli colorate etc.).

3. Crearea unui aspect nou, atît în rezolvările funcționale, cît și în structuri sau detalii constructive concepute după tehnica modernă, ca o contribuție hotărîtoare în obținerea efectului și a înfățișării generale.

În compunerea clădirilor s-a mers pe o soluție asimetrică, rezultată din funcțiuni: folosirea pantei naturale a terenului și condițiile rezolvării de ansamblu a planului de sistematizare.

S-a căutat în special ca partea afectată deservirii publicului călător să fie net separată de partea serviciilor propriu-zise de exploatare ale gării, prin corpuri de clădiri distincte.

De asemenea, o rezolvare funcțională capabilă a satisface traficul mai dezvoltat din lunile de vară față de cel din sezonul de iarnă, cu mai puțini călători.

În mod firesc, partea din corpul central destinată călătorilor se axează central, atît față de stația în buclă, cît și față de bulevardul Republicii, formînd o dominantă a întregului ansamblu, prin silueta sa interesantă, prin volume și forma acoperișului executat din bolți cu dublă curbură, din pînze subțiri de beton armat.

5

Fațada dinspre linii și cea dinspre piață sînt prevăzute pe o lungime de 32 m fiecare, cu goluri și geamuri mari. Fațadele laterale, după destinația interioară, au goluri și ferestre reduse prin traforuri sau plinuri, îmbrăcate cu placaj din piatră de Techirghiol, cu rosturi orizontale neegale.

Pe una dintre laturi, corpul central al clădirii se leagă cu șirul sălilor de așteptare, cu peronul acoperit pe o lungime de 54 m, pînă la clădirea de exploatare și centralizare; în cealaltă, se leagă cu ieșirea călătorilor din gară, care se face printr-un plan înclinat, sub peronul acoperit pe o lungime de 81 m, pînă la corpul sălii de recepții.

Astfel, ansamblul de clădiri are o desfășurare spre piața gării în lungime totală de 178 m, ceea ce permite o largă degajare și separare a acceselor publicului dinspre oraș (plecări-sosiri de vehicule, troleibuze și pietoni).

Piața gării, larg proporționată, asigură un flux important de vehicule și pietoni, special pentru deservirea în sezonul de vară cu vîrfuri de trafic.

Latura dinspre peron a ansamblului clădirii de călători se desfășoară pe o lungime mai mare (cca. 250 m), deoarece se mai adaugă clădirea poștei și a mesageriilor, cu o rampă acoperită, avînd spre oraș o piață proprie, separată de cea a călătorilor.

Intrarea în gară se face printr-un hol, la un nivel intermediar, unde se găsesc ghișeele pentru informații, case de bilete, telefon, poștă, bagaje de mînă, ziare, tutun etc.

Din hol se poate ajunge — coborînd cîteva trepte — la tunelul de trecere pe sub linii, către peroanele intermediare; urcînd cîteva trepte, se poate ajunge la peronul I, unde se găsesc și sălile de așteptare, camera mamei și copilului, biroul șefului gării etc.

Restaurantul gării, situat deasupra vestibulului de intrare dinspre piață, face corp comun cu o latură a holului. Accesul la restaurant și bar se poate face din vestibul, pentru călătorii veniți din oraș, sau dinspre peron, pentru cei veniți cu trenul.

Călătorii din sălile de așteptare au un acces direct spre tunel și liniile intermediare, fără a mai fi nevoiți să treacă prin hol.

Trebuie remarcat că un călător se orientează ușor, fie că se află în hol, restaurant, în săli de așteptare sau pe peroane; el poate observa mișcarea trenurilor și poate privi spre piața orașului.

În general, orientarea clădirilor a fost determinată de fluxul tehnologic al exploatării feroviare, ținîndu-se seama însă și de condițiile de însorire, proprii litoralului.

Clădirile sînt dispuse pavilionar, legate cu marchize și grădini aerate.

Structura constructivă adoptată este cu schelet de beton armat pentru corpul central și sala de recepție, și ziduri portante la clădirea de exploatare; planșeele sînt de beton armat în plăci, turnat monolit, simple sau cu nervuri; învelitorile în terase. Marchizele de legătură sînt de beton armat monolit pe stîlpi metalici, vopsiți în duco-aluminiu.

Marchizele la peroanele intermediare sînt de pînze subțiri de beton armat și stîlpi de beton armat.

Învelitoarea corpului central este realizată dintr-o pînză subțire cu dublă curbură de beton armat (intersecția a doi paraboloizi), fiecare paraboloid fiind generat de o parabolă (generatoare) care se deplasează pe alte două parabole (directoare). Săgeata parabolelor directoare este de 4,55 m în dreptul luminatoarelor; în zona centrală, înălțimea este redusă la 3 m.

Materialele folosite: beton și cărămidă tencuită cu praf de piatră la stîlpi și ancadramente, terasit în cîmpuri, piatră de Techirghiol la exterior, lambriuri de travertin la interior, mozaicuri colorate cu griș de piatră sau marmură venețiană, zugrăveli pastelate, vopsitorie în ulei și duco-aluminiu pentru tîmplăria metalică (ferestrele și ușile de mare circulație).

S-au folosit culori deschise, pastelate, în nuanță dominantă de albastru marin, atît la mozaicurile pardoselilor, cît și la tavane, cornișe, marchize; alături de albul grinzilor și al nervurilor, aceste culori completează decorația interioară, simplă și sobră.

Frize de fotografii turistice, așezate pe lambriu la înălțimea ochilor, decorează sălile de așteptare și barul de la restaurant.

Iluminatul interior și exterior este fluorescent, studiat astfel încît să poată fi realizat prin mijloace simple de așezare și grupare a corpurilor de iluminat standardizate.

Mobilierul restaurantelor și al sălilor de așteptare a fost studiat potrivit coloraturii de ansamblu: bănci de stejar lustruit natur, scaune îmbrăcate în vinilin colorat etc.

Spații verzi — plantații, gazon, flori — completează ansamblul clădirilor cu nota optimistă și vie a litoralului.

Din suprafața totală construită a clădirilor, cca. 45% este afectată deservirii și folosinței publicului călător, iar restul, pentru serviciile de exploatare ale stației.

Arh. D. Gheorghiu

SANATORIU BALNEAR LA MANGALIA

Colectiv de proiectare:
Arhitecții C. Lăzărescu, D. Gheorghiu, M. Laurian, M. Vasz, M. Voicu și ing. L. Cora

Fațadă către falezâ — Vedere

Construcția noului complex sanatorial din Mangalia se încadrează în acțiunea de reconstrucție a uneia dintre cele mai frumoase și pitorești stațiuni de pe litoralul Mării Negre, acțiune începută în toamna anului 1958 prin realizarea ansamblului de 1 100 de paturi.

Funcțiunile precizate de program, și anume: casa sanatorială propriu-zisă — cu o capacitate de 500 de paturi, policlinica pentru tratamente balneare, clubul, cantina cu anexele necesare, serviciile generale, precum și legăturile funcționale dintre ele — au determinat de la începutul studiului două familii de soluții: soluția pavilionară și cea grupată.

Terenul restrîns, circulațiile între diversele funcțiuni, economicitatea, cît și considerente legate de desfășurarea generală a falezei au determinat pe proiectanți să considere soluția grupată drept cea mai corespunzătoare.

Zona destinată amplasării noului complex sanatorial se găsește în partea de sud a falezei și în continuarea ansamblului nou-construit. Amplasamentul beneficiază de o legătură directă cu elementul natural dominant: marea.

Considerentele care au stat la baza elaborării soluției de plan au fost următoarele: panta, în accentuată coborîre către sud, cu o denivelare de cca 3 m pe desfășurarea zonei afectate casei sanatoriale; crearea unui ansamblu unitar, independent ca funcțiune și plastică, dar care să nu distoneze cu complexul de odihnă; degajarea complexului sanatorial, printr-o zonă verde, spre ansamblul de odihnă; perspectiva descendentă a străzii de acces dinspre oraș.

Partiul este caracterizat de gruparea în jurul funcțiunii dominante — cazarea — a celorlalte funcțiuni adiacente. Astfel, cazarea a fost rezolvată într-un volum unitar dezvoltat pe 4 și parțial 5 niveluri, cu spații comune dispuse la parter și deschise către mare.

Înspre ansamblul de odihnă se desfășoară policlinica, iar în partea opusă, cantina și serviciile anexe.

Denivelarea naturală a terenului, ajutată de mișcările de pămînt, a determinat o rezolvare elastică, adaptată configurației terenului, cîștigîndu-se astfel un nivel întreg — restaurantul — în partea coborîtă.

Accesul principal, situat pe frontul de vest, se face printr-o alee interioară, în continuarea străzii Pușkin. Policlinica beneficiază de un acces direct dinspre complexul de odihnă, pentru vizitatorii din oraș; serviciile sînt accesibile pe latura de sud printr-o stradă secundară. Intrarea în complexul sanatorial a fost studiată în funcție de panta accentuată a străzii de acces.

Parterul blocului de cazare este ocupat de un mare hol vitrat, deschis către patio și mare, divizat, fie de panouri construite, fie de trepte și mobilier, în mai multe spații; vestibulul de primire, controlat de portar, împreună cu circulația pe verticală; partea de club adosată unui perete decorativ executat în intarsis de tencuieli colorate; colțul de lectură, cu biblioteca, scos din circulație și orientat către patio.

Printr-o serie de trepte largi ale taluzului înverzit — care pare a penetra în construcție — holul face trecerea către spațiile rezervate jocurilor și, în continuare, sălii de mese.

Toate aceste succesiuni gradate de spații la niveluri diferite legate în mod organic sînt continuate la exterior prin terase integrate în cadrul natural.

În partea de vest, cantina este dublată de grupul camerelor de serviciu împreună cu accesul și scara secundară, precum și de anexe: bucătărie, oficiu, preparări etc., dezvoltate pe parter și subsol.

A fost adoptat un tip de cameră de confort mediu cu trei paturi, cu vestibul și grup sanitar, pe o tramă de 3 m.

În general, camerele sînt dotate cu dulapuri în perete, dușuri cu apă caldă, instalații de încălzire, iar cele către mare, cu loggii.

Conform programului, la fiecare etaj s-au prevăzut patru apartamente formate din două camere, vestibul, grup sanitar cu duș și W.C., precum și terasă.

Camerele și apartamentele sînt dispuse pe ambele laturi ale unui coridor central, accesibil atît prin holul de etaj (în care debușează scara principală), cît și prin degajamentul scării de serviciu.

Două grupuri sanitare, un oficiu de curățenie și camera de rufe murdare asigură deservirea unui etaj.

Vedere de ansamblu către mare

Vedere aeriană

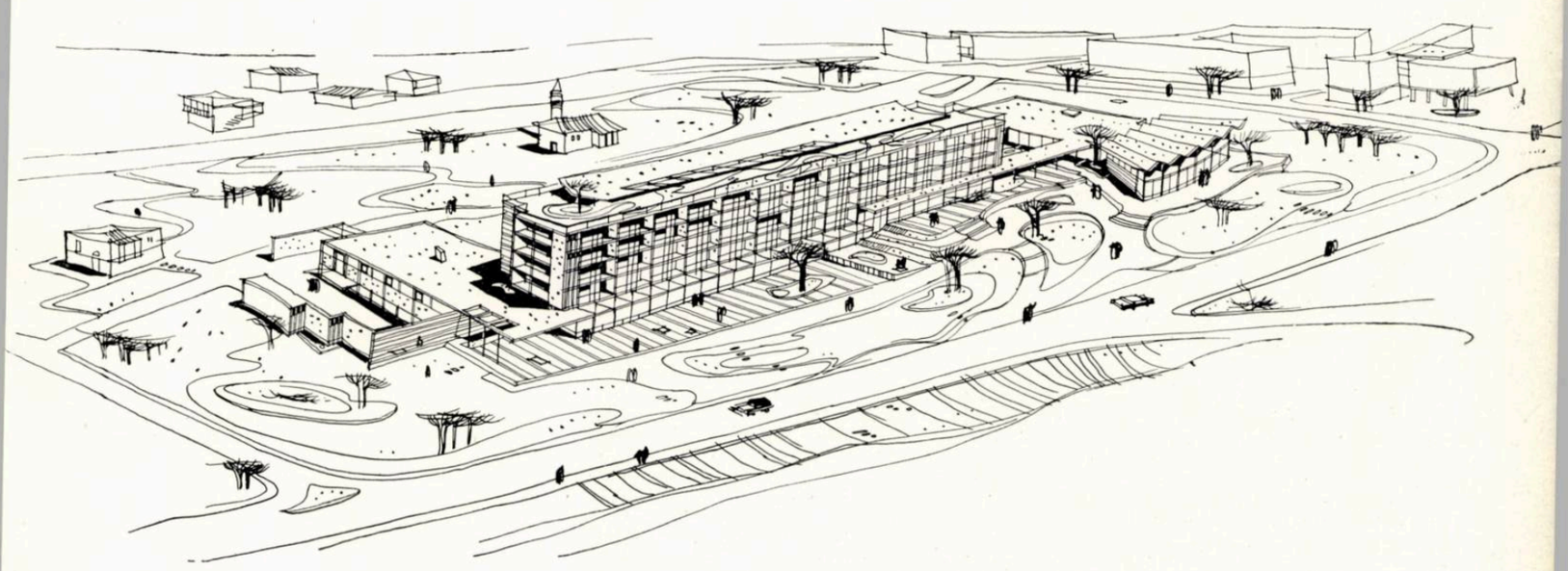

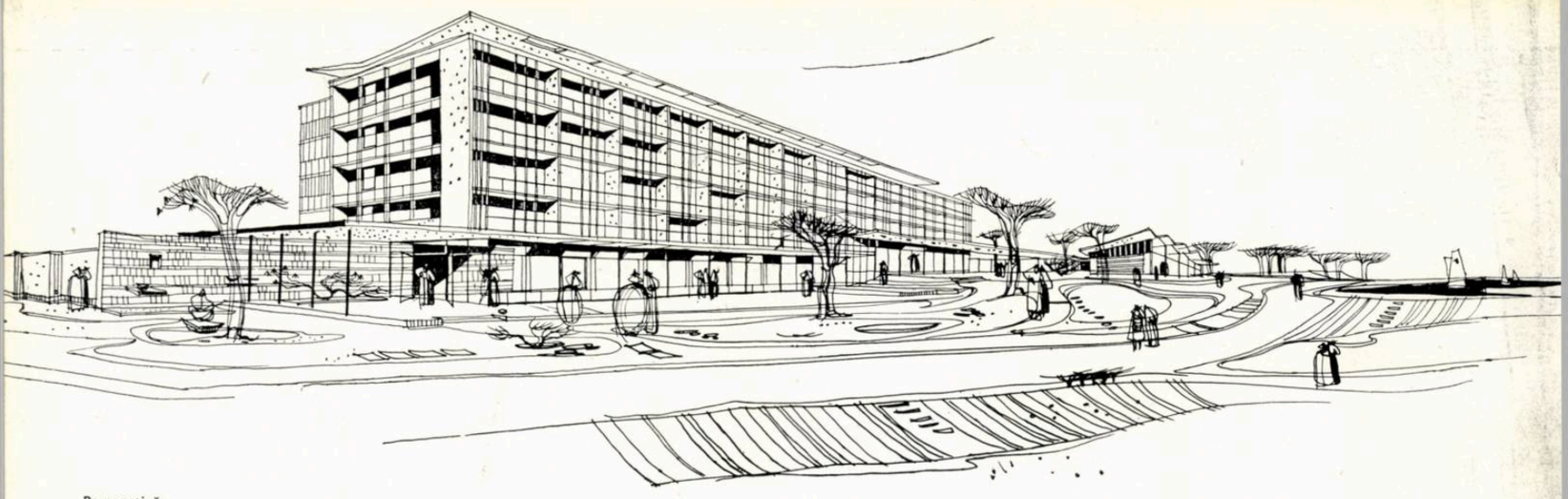

Perspectivă

La ultimul nivel se găsesc o serie de camere împreună cu o mare terasă comună, circulabilă și acoperită parțial.

Policlinica balneară, dezvoltată în jurul unui mic patio deschis prin portic spre mare, este accesibilă prin holul hotelului pentru cei ce locuiesc în casa sanatorială. Secțiile componente ale policlinicii: hidroterapia, electroterapia, tratamente ginecologice, terapia cu nămol și cabinetele de tratament general au fost rezolvate în jurul unor largi degajamente cu părți retrase din circulație, care formează spații de așteptare și odihnă. O circulație internă supravegheată, dotată cu vestiare și dușuri, leagă secțiile de hidro-, electro- și kinetoterapie, asigurînd buna funcționare.

Sectorul de tratament cu nămol este dimensionat pentru 200 de proceduri pe zi și este compus din vestiare, dușuri, camere de împachetări și bucătărie de preparare a nămolului situată la subsol și accesibilă printr-o trapă din exterior.

Un mic bazin de agrement, cu dușuri și vestiare proprii completează policlinica, punînd la dispoziția bolnavilor folosirea proprietăților curative ale apei de mare preîncălzite, în timpul lunilor reci.

În studiul fațadelor s-a urmărit obținerea unui volum unitar, închegat, care să exprime funcțiunile diverse pe care le îmbracă și sistemul constructiv adoptat.

Fațada către mare formează o suprafață vibrată de umbră și lumină. Cadența verticală lamelară împreună cu fila orizontală a planșeelor și parapetelor desenează o textură albă detașată de fundul în penumbră al loggiilor.

Parterele sînt vitrate, cu scheletul retras și așezate pe panta terenului.

În fațada de vest, caroiajul la față al sistemului constructiv stîlp-grindă încadrează panoul de geam total, cu parapet plin, al camerei.

Volumele joase — în contrast de volum și raport plin-gol față de corpul dominant — sînt tratate cu frize de ferestre la partea superioară. Bazinul — acoperit în « evantai » cu pînze triunghiulare de beton armat divergente către mare pe un front convex — este în întregime vitrat și adosat unui perete decorativ de piatră.

Complexul sanatorial va fi completat cu un parc care înglobează prin conservare și restaurare cîteva monumente istorice. Organizarea teritoriului cu plantații, peluze, flori, alei și obiecte decorative creează ansamblului sanatorial climatul specific necesar completării efectelor terapeutice.

Vedere de ansamblu. În prim plan, bazinul

1

2

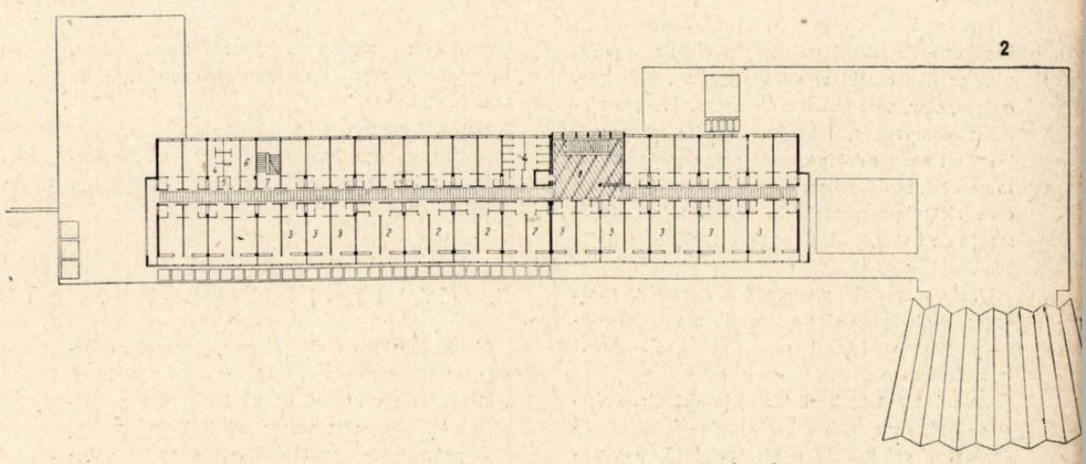

1 — Vederea fațadei posterioare
2 — Plan etaj curent
1. Hol - etaj — 2. Apartamente — 3. Camere 4. Grup sanitar — 5. Depozitarea rufelor murdare 6. Oficiu de etaj — 7. Scară de serviciu
3 — Plan parter
1. Bazin — 2. Acces în policlinică — 3. Cabinete de tratament general — 4. Sala de așteptare 5. Tratamente cu nămol — 6. Grupuri sanitare 7. Hidro-electro-kinetoterapie — 8. Hol policlinică 9. Informații policlinică — 10. Acces în sanatoriu — 11. Hol și club — 12. Sală cu jocuri 13. Restaurant-cantină — 14. Camere pentru personal 15. Acces de serviciu — 16. Oficiu — 17. Bucătărie — 18. Preparări — 19. Primire alimente 20. Depozitare — 21. Dulciuri-băuturi — 22. Bucătărie rece — 23. Curte de serviciu — 24. Cameră de gaze — 25. Patio — 26. Terasă acoperită

3

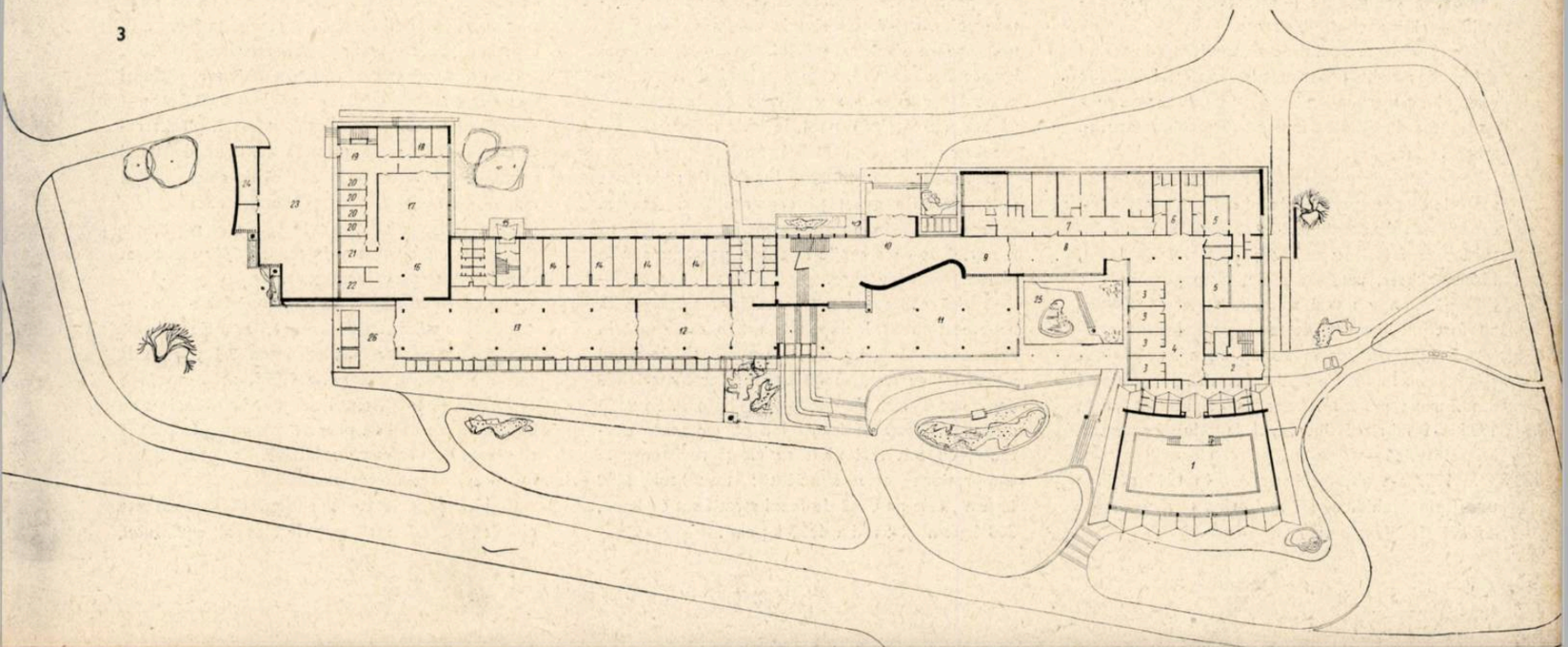

Arh. C. Lăzărescu

FOLOSIREA MATERIALELOR PLASTICE ÎN CONSTRUCŢIILE DE LOCUINŢE ŞI SOCIAL-CULTURALE

I. MASELE PLASTICE — STRUCTURĂ ŞI SORTURI

Materialele plastice au fost create pentru satisfacerea unor necesităţi practice, putîndu-se numi materiale « croite pe măsură ». Nici unul dintre ele nu a existat în stare naturală. Fiind realizate pentru diverse domenii de activitate, ele prezintă, pe lîngă proprietăţile speciale cerute de acestea, şi unele proprietăţi negative, care nu pot fi evitate.

În ultimul timp se vorbeşte foarte mult de aceste materiale; ele au existat însă mai de mult, sub acest nume înţelegîndu-se de fapt toate substanţele şi materialele care în anumite condiţii de temperatură şi presiune îşi schimbă forma şi îşi menţin apoi noua formă imprimată.

În componenţa maselor plastice, elementul de bază este de obicei un compus chimic organic, cum ar fi o combinaţie între carbon, hidrogen, oxigen, clor, azot sau alte elemente. Fiecare element component, luat în anumite proporţii, joacă un anumit rol în compunerea masei plastice. În general, se deosebesc trei grupe de substanţe care alcătuiesc materialele plastice: *liant* (substanţa de bază), *plastifiant* şi *material de umplutură*.

Unele materiale plastice (de exemplu, sticla organică-plexiglas) sînt reduse la o singură substanţă şi anume liantul care nu poate să lipsească la alcătuirea nici unei mase plastice.

Ca substanţă de bază (liant) la alcătuirea ebonitei intră cauciucul, a bachelitei — fenolformaldehidă, a celuloidului — nitrocelulozâ, a vinilinului — răşina clorvinilică etc.

Plastifiantul are rolul de a transforma în sensul dorit de noi, proprietăţile materialului, de exemplu, pentru a-i mări plasticitatea, pentru a i se putea da diferite forme sub presiune sau a-l trage la foc.

Materialul de umplutură are rolul de a umple spaţiul dintre particulele de liant, mărindu-i capacitatea de coeziune. Ca materiale de umplutură sînt folosite: rumeguş şi aşchii de lemn, hîrtie, azbest, vată de sticlă, nisip etc.

După cum am mai spus, materialele plastice au fost produse mai de mult, primul fiind *celuloidul*, în 1870. Tot în acelaşi an a fost obţinut şi *galalitul*. În 1899 a fost construită prima uzină din Europa pentru fabricarea galalitului, iar în 1935 s-a fabricat din zerul laptelui fermentat, lîna sintetică — *fibra lenitol*.

În 1907 s-a obţinut *bachelita*, în 1918 răşinile ureoformaldehidice şi mai tîrziu *răşinile de anilină şi de melamină*.

Din 1919 a început fabricarea industrială a *aminoplastelor*. Paralel cu acestea, încă din 1909, se obţine *clorura de vinil* prin tratarea acetilenei (carbid + apă) cu acid clorhidric.

După cel de-al doilea război mondial — poliamidele (nylon, perlon, capron), răşinile extosilinice şi altele, au îmbogăţit gama maselor plastice existente.

Astăzi producţia mondială de mase plastice atinge aproape 4 milioane tone. Este sigur că domeniul lor de utilizare se va extinde şi prin aceasta producţia lor va creşte continuu.

Ţara noastră, bogată în materie primă pentru fabricarea maselor plastice, datorită politicii partidului şi guvernului nostru, va deveni în scurt timp un important producător. În prezent, avem un volum de producţie de cca. 10 000 tone.

Datorită numeroaselor fabrici şi uzine care sînt în construcţie, pe baza planului general de dezvoltare a industriei noastre chimice vom ajunge încă la sfîrşitul anului 1961 la o producţie de 16 000—17 000 tone.

*

Gama materialelor plastice este foarte mare şi variată, aşa că deseori este greu să se aleagă materialul optim. De fiecare dată trebuie lămurite o sumă de probleme: ce material rezistă la solicitatea cerută? care sînt proprietăţile sale mecanice? rezistenţele sale? aspectul? cum se comportă sub influenţa solicitării razelor solare sau a umidităţii? cum se comportă la căldură sau frig, respectiv la şocurile termice frecvente? care este comportarea electrostatică? produce, în contact cu alte materiale, modificări structurale? care sînt formele sale de livrare? care sînt formele de prelucrare recomandabile (presare, injectare la cald, presare prin lovire, laminare, stropire la cald, lipire, sudare etc.)? poate oare articolul respectiv să concureze cu produsele similare din alte materiale şi care sînt avantajele şi neajunsurile lor faţă de acestea?

Se văd deci numeroasele probleme ce trebuie rezolvate o dată cu utilizarea unuia sau altuia din materialele plastice.

II. CALITĂŢILE ŞI DEFECTELE MASELOR PLASTICE

Unele calităţi deosebite ale materialelor plastice au făcut ca ele să aibă un rol din ce în ce mai mare în construcţiile de locuinţe şi social-culturale. Care sînt aceste calităţi?

O proprietate importantă este mica lor greutate volumetrică. Ele sînt în medie de două ori mai uşoare decît aluminiul, de 5—8 ori mai uşoare decît oţelul, cuprul, plumbul etc. Sortimentul lor cuprinde materiale de la cele mai uşoare (10 kg/m^3) pînă la cele apropiate de greutatea betonului (2200 kg/m^3).

Este evident că utilizarea lor duce la reducerea substanţială a greutăţii construcţiilor. Aceasta se realizează în special prin folosirea lor ca material de construcţie la ziduri portante sau la panouri despărţitoare.

O altă calitate este marea lor rezistenţă la rupere: textolitul, de pildă, are o rezistenţă la rupere de 1500 kg/m^2, cele pe bază de fenol stratificat cu lemn, 3500 kg/cm^2, iar materialele denumite SVAM, de 4800—9500 kg/cm^2. Se vede deci posibilitatea folosirii lor ca elemente portante, cu atît mai mult cu cît şi rezistenţa la compresiune este suficientă: textolitul 1600 kg/cm^2, cele pe bază de fenol stratificat cu lemn, 200 kg/cm^2 şi SVAM, 4200 kg/cm^2.

Materialele plastice n-au concurenţă în ce priveşte coeficientul de calitate constructivă, adică a raportului dintre rezistenţa materialului şi volumul său. Acest lucru este foarte important, căci determină cu anticipaţie soluţionarea justă a unora dintre cele mai importante probleme în construcţie, şi anume: reducerea greutăţii clădirii.

Pentru comparare, vom da cîţiva coeficienţi de calitate constructivă: cărămidă — 0,02, beton — —0,06, oţel —0,51, duraluminiu —1,6, plăci stratificate —2,2, masă plastică cu bază de fenol stratificată cu lemn —2,5, adică de cinci ori mai mare ca a oţelului. Aceasta demonstrează că din plăci stratificate se pot crea cele mai rezistente şi mai uşoare elemente de construcţie; sub acest raport ele sînt de neîntrecut.

O proprietate pozitivă a materialelor plastice este conductibilitatea termică, coeficientul lor de conductibilitate variind între 0,2 şi 0,6; la cele mai uşoare, ajunge la 0,026, adică aproape acelaşi ca şi coeficientul aerului. Este de la sine înţeles că o astfel de proprietate poate fi folosită cu succes în tehnica constructivă. Dar acest aspect nu este încă suficient studiat.

O altă proprietate preţioasă este rezistenţa chimică în cel mai larg înţeles al cuvîntului.

Aceste materiale sînt rezistente, nu numai la acțiunea apei, ci și la soluția de sare, la acizi, iar într-o serie de cazuri, chiar și la unii solvenți organici.

Tot atît de prețioasă este și proprietatea materialelor plastice de a fi bine vopsite în toată masa fabricatului. Acest lucru elimină vopsirile periodice și reduce cheltuielile de exploatare.

Rezistența mare la uzură este de asemenea importantă. Aceasta le face să fie materiale excelente pentru dușumele, sub formă de plăci, de covor sau mastic. Perspectivele în acest domeniu sînt mari.

Pe lîngă aceste calități enumerate mai sus, se mai pot adăuga: ușurința și varietatea metodelor de prelucrare, posibilitatea lipirii sau sudării lor, realizarea simplă și ușoară a îmbinărilor și asamblărilor diferitelor piese.

Cu toate aceste calități deosebite, față de masele plastice folosite în construcție avem pretenții foarte mari, mult mai mari decît pentru cele folosite în industria constructoare de mașini, de exemplu. Nici o mașină nu are o durată de funcționare atît de îndelungată ca o casă de locuit sau orice alt edificiu. Uzura morală a primelor este mult mai rapidă decît a materialelor folosite la confecționarea lor. Condițiile de existență a materialelor din construcții, în special în părțile exterioare, sînt deosebit de grele și cer materialelor o rezistență sporită.

În legătură cu acestea este necesar să amintim și unele caracteristici negative ale acestor materiale, din punctul de vedere al utilizării lor în construcțiile de locuințe.

Din caracteristicile negative ale maselor plastice face parte întîi rezistența termică mică (de —20°...+70°). Este adevărat că acest defect se simte abia la limita rezistenței termice, însă este deosebit de important, de exemplu pentru acoperișuri, unde temperatura se poate ridica la soare pînă la 85°.

Unele mase plastice au o duritate superficială mică; această valoare nu se ridică peste 40 kg/mm² (oțelul are 450 kg/mm²).

Alt defect este coeficientul de dilatare termică mare (de 2 și chiar de 10 ori mai mare ca al oțelului).

Defectul esențial este însă inflamabilitatea unora dintre ele. Organele de protecție contra incendiilor le privesc pe toate ca materiale inflamabile, cu toate că o mare parte pot fi considerate ca materiale ce ard greu; sub acțiunea focului sau a temperaturii înalte, ele nu se aprind, ci ard înăbușit sau se carbonizează, iar după lichidarea sursei de foc, atît arderea, cît și carbonizarea lor încetează. Acest defect va fi micșorat prin introducerea în compoziția maselor plastice a compușilor de siliciu, care vor da materialelor plastice o rezistență mult mai mare la incendiu.

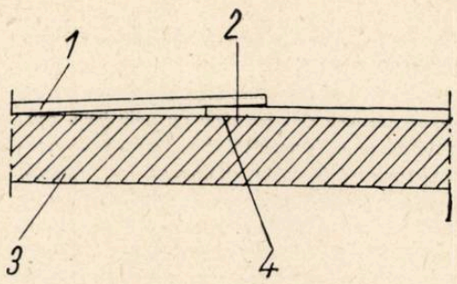

Lipirea dalelor și covoarelor din PCV
1. Covor — 2. Plan de tăiere — 3. Șapă — 4. Adeziv

III. POSIBILITĂȚILE DE FOLOSIRE ÎN CONSTRUCȚII

1. Elemente de protecție și izolare

O primă utilizare a maselor plastice în construcții ar putea fi considerată folosirea ca *elemente de protecție a materialelor alterabile.* Cu foi de polietilenă se pot proteja atît materialele, cît și construcția propriu-zisă în timpul executării; uneori se închid provizoriu și golurile de ferestre, iar alteori se îmbracă întreaga schelărie, pentru a da posibilitatea executării finisajelor exterioare pe orice timp.

Pentru *izolări hidrofuge* se folosesc în cele mai bune condiții pelicule de polietilenă de 0,3—0,5 mm, care se execută în suluri pînă la 3 m lățime. Pentru a se evita deteriorarea, fiind foarte subțire, suportul se acoperă cu un strat de masă de șpaclu pe bază de acetat de polivinil, iar peste foaia de polietilenă se pune un strat de carton obișnuit, care o protejează de acțiunea aerului și a soarelui.

Același material se folosește și la izolarea hidrofugă verticală a pereților.

Izolarea rosturilor de dilatație și etanșarea lor la pereții situați sub nivelul pînzei freatice se

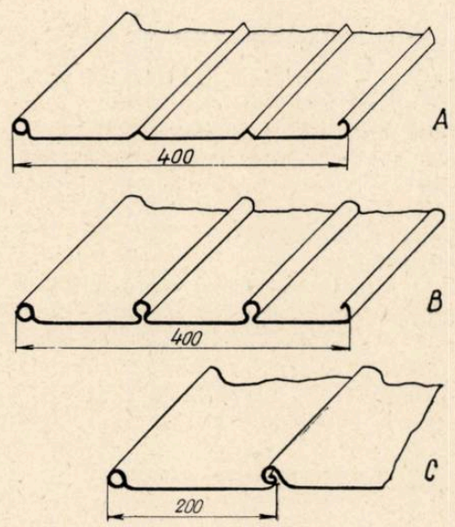

Tipuri de fîșii de policlorură de vinil pentru învelitori
A — Fîșii late de 400 mm cu două întăriturl triunghiulare
B — Fîșii late de 400 mm cu întăriturl circulare
C — Fîșii late de 200 mm fără întăriturl

Pardoseli fără izolare fonică sau termică
1. Covor sau dale de PCV — 2. Mortar de egalizare — 3. Planșeu

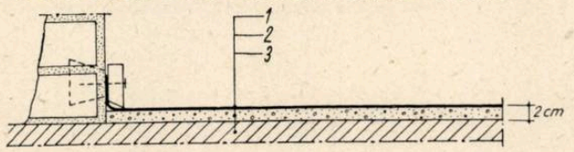

Pardoseli izolate termic
1. Covor sau dale de PCV — 2. Beton B 110 — 3. Carton asfaltat
4. Material izolator — 5. Planșeu

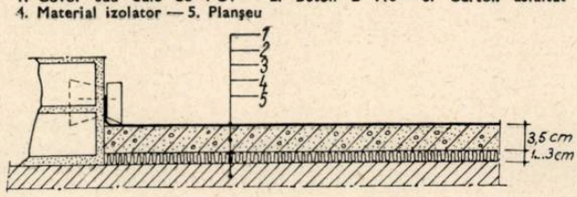

Pardoseli cu izolare fonică și termică
1. Covor sau dale de PCV — 2. Beton B 1103 — 3. Carton asfaltat
4. Material izolant — 5. Planșeu

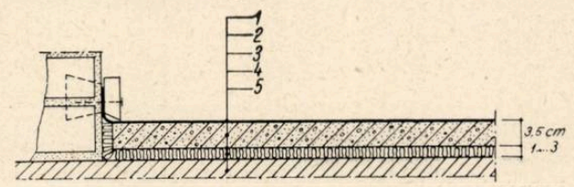

Două variante de execuție a pardoselii
Varianta I: Linoleum din PCV — 0,5 cm
Panou de lemn aglomerat — 1 cm
Strat de PCV spumos — 3 cm
Panou prefabricat din b.a. — 10 cm

Varianta a II-a: Linoleum din PCV — 0,5 cm
Panou de lemn aglomerat — 1 cm
PCV spumos — 3 cm
Panou de lemn aglomerat — 2 cm
Panouri prefabricate — 10 cm

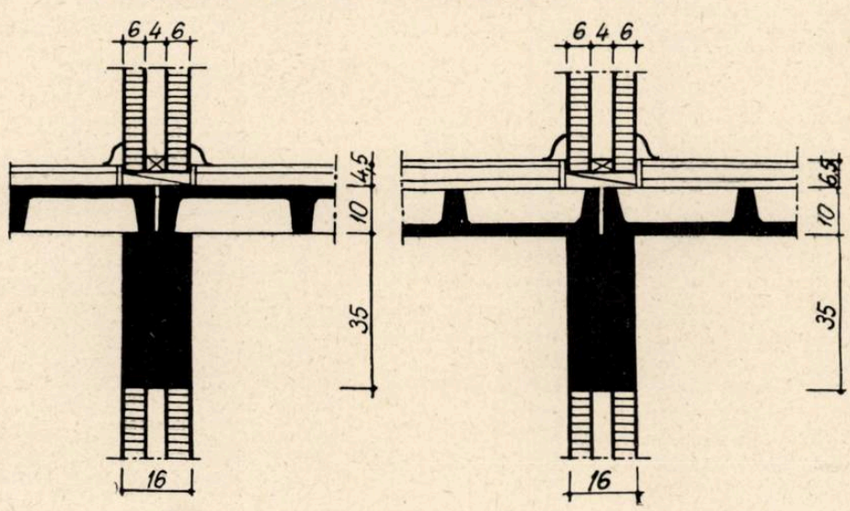

fac cu benzi din clorură de polivinil plastifiată, care se introduce în rost în momentul turnării betonului.

Cele mai utilizate mase plastice folosite pentru izolări termice sînt spumele de polistiren, spumele de uree formaldehidă şi clorura de polivinil spumată (stiropor, moltopron sau vinipor). Aceste materiale au o greutate specifică foarte mică (50—100 kg/m³) şi o foarte mare capacitate de izolare termică. De exemplu, valoarea echivalentă a unei izolări cu o foaie de polistiren în grosime de 2,5 cm este:

— plăci de talaş	8 cm
— lemn	15 cm
— beton poros	18 cm
— cărămidă găurită	25 cm
— beton armat	130 cm
— piatră	250 cm

Aceste materiale se folosesc la izolarea pereţilor exteriori, a planşeelor peste pivniţe, ganguri sau în pod. Ele sînt produse sub formă de blocuri sau plăci, care se taie cu ferăstrăul la dimensiunile dorite. Unele, ca spumele de uree, se pot turna şi la locul construcţiei, folosindu-se în acest scop aparate de înspumare portative. Spumele sînt materiale uşoare, imputrescibile, nu sînt atacate de insecte şi microorganisme şi ard numai la acţiunea directă a flacării.

Pentru izolări fonice, materialele plastice se folosesc la izolarea planşeelor contra zgomotelor de impact, izolarea pereţilor contra zgomotelor aeriene şi tratamente acustice. Materialele plastice, în acest caz, sînt folosite în general sub formă de plăci cu grosimea de 0,3—3 cm şi sînt constituite în general tot din spumă polistiren şi din polimeri vinilici.

*

Polimerii sintetici au un vast domeniu de aplicare la învelitori, jgheaburi şi burlane, datorită proprietăţilor lor specifice: comportarea bună la variaţiile de temperatură, rezistenţa la apă şi intemperii, elasticitatea, precum şi posibilitatea realizării de plăci transparente sau translucide. Produsele pentru învelitori în pantă se execută sub formă de foi ondulate, plăci de diverse forme sau foi plastifiate şi ţigle.

La acoperirea halelor industriale se folosesc foi de poliesteri de 3—5 mm grosime, armate cu fibre de sticlă ondulate; ele se colorează în orice culoare dorită sau se fac incolore pentru a se realiza astfel o luminare uniformă. Profilul lor este similar cu cel al foilor de azbociment sau de tablă ondulată.

Se utilizează de asemenea foi ondulate de culoare închisă făcute din cîteva straturi de hîrtie lipite cu răşini fenolice. Ele sînt uşoare, rezistente, anticorozive şi suficient de rezistente la foc.

Pentru învelitori circulabile se folosesc foi ondulate din stratificate de poliesteri cu ţesături de sticlă, care au o structură elastică. Ele sînt folosite mai des la construcţiile în care procesul de producţie este legat de pericolul exploziilor. Fixarea plăcilor se face cu şuruburi. Pentru a realiza o izolare termică a învelitorii se folosesc două foi de poliesteri cu grosimi de 0,8—1,5 mm, cu un strat median izolator din spumă de polistiren gros de 2—4 cm.

Ca înlocuitori ai cartonului asfaltat şi ai tablei, la învelitori în pante se folosesc foi de clorură de polivinil montate pe astereala şarpantei sau pe betonul de egalizare.

Jgheaburile şi burlanele se confecţionează din foi de clorură de polivinil rigidă (DUROVIN), cu grosimea de 1,2—1,5 mm în ateliere dotate cu dispozitive speciale pentru fasonarea lor.

Foile se încălzesc la 110—130° pentru fasonarea în formă rotundă sau pătrată a burlanelor şi pentru formarea curburii mari la jgheaburi. Îmbinarea pieselor se face prin lipire sau sudare.

Jgheaburile şi burlanele executate din stratificate de poliesteri au avantajul de a fi mai uşoare şi dau posibilitatea de a se realiza destul de uşor elemente de orice lungime.

Luminatoarele se execută din foi ondulate, transparente, din răşini acrilice şi poliesterice armate cu fibre de sticlă; aceste foi corespund, ca profil şi dimensiuni, materialelor clasice şi pot fi folosite în paralel. Dacă în loc de fibre de sticlă ele sînt armate cu fibre de nylon, se realizează foi cu grosimi mai reduse.

Pentru acoperişurile în terasă se folosesc luminatoare sub formă de cupole din poliesteri sau plexiglas.

2. Elemente de construcţie

Masele plastice au o utilizare multiplă şi ca elemente de construcţie.

La fundaţii, masele plastice, sub formă de polimeri sintetici, sînt folosite pentru mărirea fundaţiilor existente în cazul apariţiei unei sarcini suplimentare sau în vederea unei suprapuneri.

Pentru îngroşarea fundaţiilor se foloseşte «betonul modificat», beton în care se adaugă emulsie de acetat de polivinil, care îi măreşte capacitatea de adeziune.

Masele plastice sînt folosite încă destul de puţin în elementele de rezistenţă portantă. Răşinile sintetice introduse în beton măresc plasticitatea betonului întărit şi rezistenţa la coroziune a acestuia. Asemenea adaosuri în beton se folosesc mai ales la repararea (plombarea) unor locuri deteriorate, adaosurile de răşini sintetice contribuind la o bună legare a betonului proaspăt de cel vechi. La piesele de beton precomprimat, în special în cazul construcţiilor subterane sau al barajelor, corzile de oţel-beton se corodează. În prezent se studiază înlocuirea lor cu bare de răşini poliesterice armate cu fibre de sticlă, care au o rezistenţă la întindere de 80—90 kg/mm².

Pentru ziduri exterioare sînt utilizate blocurile de polistiren spumos cu goluri circulare verticale în care se toarnă beton uşor. Pereţii de mase plastice cu structură omogenă se mai execută din plăci de aşchii de lemn aglomerate cu săruri fenolice sau rezorcină formaldehidă (PAL). Producerea lor la maşini de formare continuă permite livrarea în orice lungime.

Pentru pereţii interiori se utilizează şi o structură stratificată ce se execută dintr-un material plastic spumos cu un miez de structură de fagure, avînd pe ambele părţi foi de polimeri esterici armate cu fibre de sticlă. Feţele văzute pot fi executate de asemenea din plăci de azbociment, tencuială uscată, ipsos, plăci sau foi metalice, placaje de lemn.

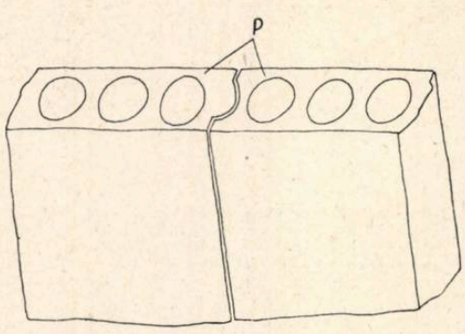

Asamblarea plăcilor PAL cu goluri
P — plăci PAL cu goluri

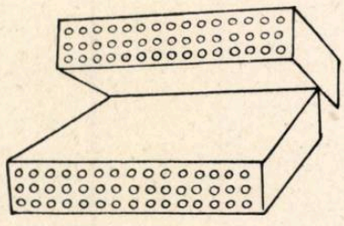

Blocuri pentru zidărie cu goluri din polisterol «Alporit» de 1,25×1,25×0,25 m. Greutatea 25×30 kg/m³

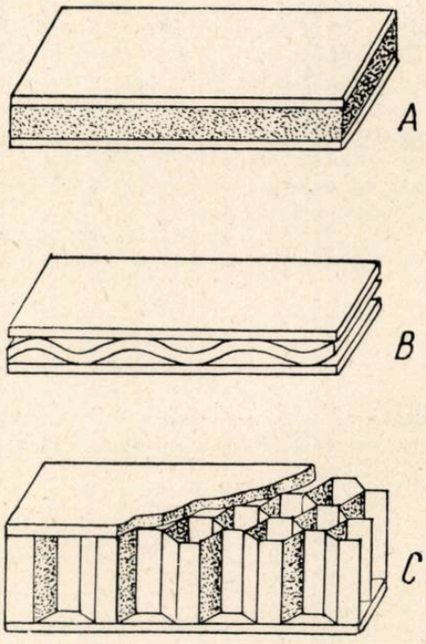

Panouri sistem sandviş: A — cu miez de masă plastică spumoasă. B — Cu miez de plăci ondulate. C — Cu miez în formă de fagure

Asamblarea cu piese metalice
1. Dorn şi gaură de ghidaj — 2. Pană de fixare — 3. Cap de fixare

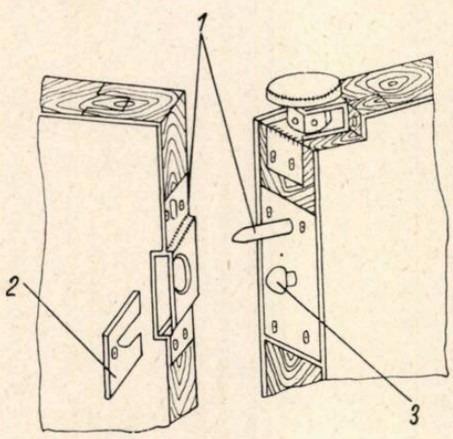

Pe acelaşi sistem se utilizează şi panouri externe cu structură « sandviş », formate din cîteva straturi de diferite materiale.

Stratul extern este alcătuit din stratificate cu rezistenţă mecanică mare şi cu rezistenţă la acţiunea agenţilor externi; stratul intermediar se execută din spumă de polimer sau cu structură în formă de fagure; stratul interior trebuie să corespundă cu materialul folosit şi la ceilalţi pereţi şi să aibă un aspect plăcut.

3. Tîmplărie

O utilizare destul de largă a maselor plastice este şi la executarea tîmplăriei.

Armăturile se confecţionează din polimeri fenolici, aminoplast sau polistiren în diferite culori şi forme. Pentru a asigura o rezistenţă mai mare, masa de presare îmbracă un profi metalic care preia toate eforturile.

Se execută uşi pline cu blaturi din plăci PAL sau din mase plastice presate, colorate, avînd diferite desene şi ornamente din clorură de vinil. Structura uşilor pline folosind polimeri sintetici este foarte variată: scheletul de rezistenţă este de lemn sau cu un miez dintr-o construcţie sistem fagure, din carton de celuloză impregnat cu polimeri fenolici, pe care se aplică foi de polimeri ca material de acoperire. Avantajele acestor uşi sînt: greutate redusă, o bună rezistenţă la variaţiile de temperatură şi întreţinere foarte uşoară.

Ferestre executate în întregime din material plastic nu sînt încă folosite; în unele ţări, ca Suedia, R.F.G. şi altele, se execută cercevelele ferestrelor din plăci aglomerate din aşchii de lemn sau din poliesteri armaţi. Sistemul utilizat în străinătate în mod curent constă în îmbrăcarea cercevelelor cu mase plastice. Acestea se execută din ţevi metalice cu secţiune pătrată îmbrăcate într-un profil rigid din copolimeri de clorură de polivinil şi acetat de polivinil.

Se fabrică destul de curent rulouri şi jaluzele din clorură de polivinil rigidă, care elimină defectele lemnului şi contribuie la întreţinerea lor mai uşoară. Pentru a le da o rezistenţă mai mare, multe tipuri sînt armate cu metal.

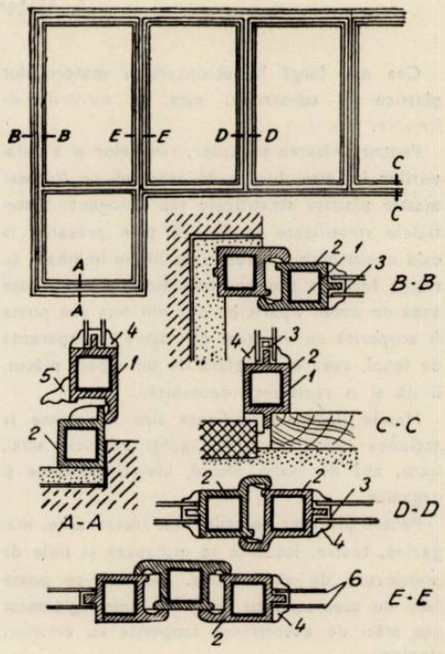

1

1 — Secţiuni prin ferestre de PCV rigid:
1. Ţeavă metalică pătrată — 2. PCV rigid 3. Profile PCV de etanşare — 4. Profile de PCV pentru fixarea geamurilor — 5. Lăcrimar din PCV — 6. Geam

2 — Uşă interioară pentru spitale şi şcoli, executată din policlorură de vinil în culori pastelate

3 — Trei modele de foi de uşi presate, cu un desen decorativ în culori contrastante

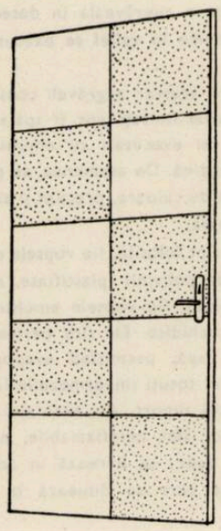
2

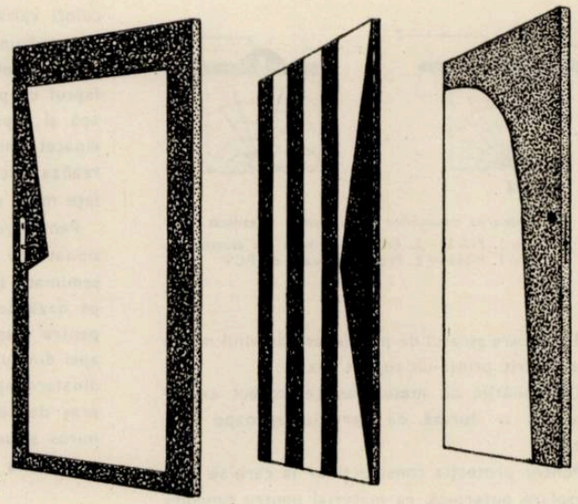
3

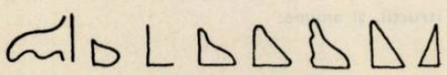
4

4 — Diferite profile din PCV: pentru fixarea geamurilor, lăcrimar etc.

5 — Profile pentru mînă curentă

6 — Armătură pentru tîmplărie

7 — Modele de druchere

8 — Armătură pentru tîmplărie

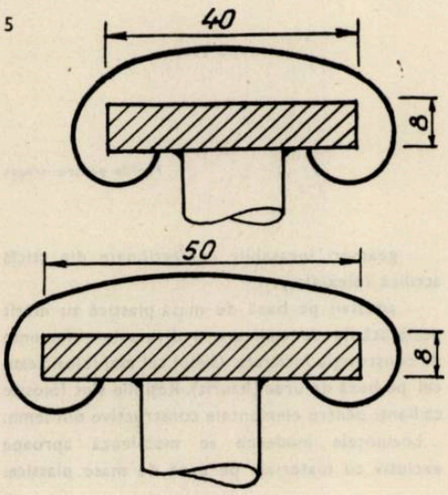

5

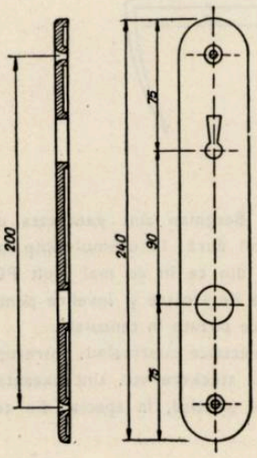

6

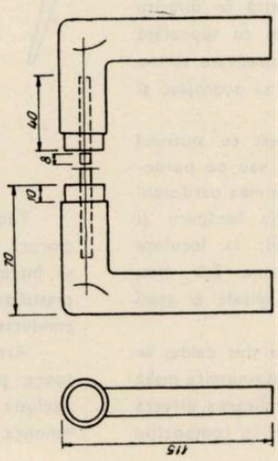

7

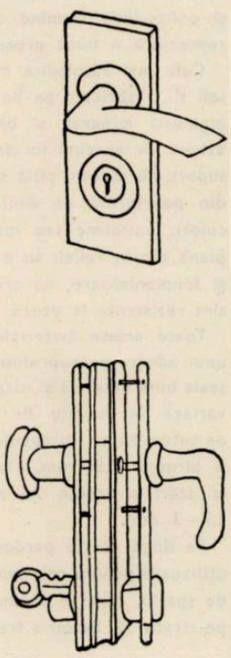
8

Cea mai largă întrebuinţare a materialelor plastice în construcţii este la *lucrările de finisare.*

Pentru finisarea pereţilor, tavanelor şi a dulapurilor înzidite, în loc de tencuieli se folosesc masele plastice stratificate sau omogene. Materialele stratificate se fabrică prin presarea la cald a mai multor straturi de hîrtie îmbibate cu răşini fenolice sau carboamidice; hîrtia poate avea un desen tipărit pe una din feţe sau poate fi acoperită cu un strat de răşină transparentă de fenol, ceea ce, în afară de un aspect plăcut, îi dă şi o rezistenţă deosebită.

Masele plastice stratificate sînt rezistente la acţiunea mecanică şi la agenţi chimici: acizi, baze, apă de mare, alcool, uleiuri minerale şi organice.

Pentru placarea pereţilor din restaurante, magazine, teatre, locuinţe se utilizează şi foile de policlorură de vinil moale. Placarea se poate face de asemenea cu plăci de lemn aglomerat sau plăci de azbociment acoperite cu emailuri sintetice.

Pentru capitonarea pereţilor cu mase plastice se folosesc, fie foi moi rezistente, fie piele artificială, la care stratul de policlorură de vinil moale este întărit printr-un suport textil.

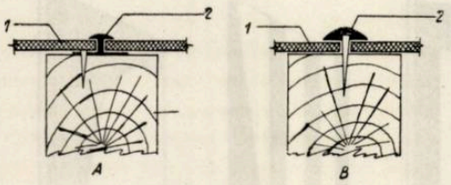

Asamblarea panourilor de poliester stratificat
A = 1. Placă — 2. Profil de fixare din aluminiu
B = 1. Placă — 2. Profil de fixare de PCV

Capitonările cu mase plastice, corect executate, au o durată de serviciu aproape nelimitată.

Pentru protecţia construcţiilor la care se cere o izolare puternică, ca material pentru tencuire se aplică într-un strat subţire masele de şpaclu pe bază de acetat de polivinil.

Stropirea faţadelor executate din orice material (lemn, tencuială, beton, cărămidă etc., în afară de metal) cu latexuri pe bază de esteri polivinilici şi poliacrilici, formînd o peliculă de polimeri, reprezintă o bună protecţie hidrofugă.

Cele mai răspîndite materiale pentru pardoseli sînt fabricate pe bază de răşini vinilice cu pigmenţi minerali şi umplutură din fibre de azbest. Se execută foi de 3—4 mm grosime, pe suport de carton, pîslă sau ţesături. Materialele din policlorură de vinil se fabrică în diferite culori, uniforme sau marmorate, cu suprafaţă plană sau în relief, au o bună capacitate termo şi fonoizolatoare, nu crapă, nu se scorojesc şi sînt rezistente la uzură.

Toate aceste materiale se lipesc cu ajutorul unui adeziv pe suprafeţe suport sau pe pardoseala bine netezită şi uscată. Grosimea pardoselii variază în funcţie de destinaţia încăperii şi de intensitatea circulaţiei, astfel: la locuinţe şi birouri 1,5 mm, la magazine 2,0 mm, la scări şi trepte 2,5 mm, la spitale şi şcoli 2,7—3 mm.

Pe lîngă aceste pardoseli, care sînt calde, se utilizează pentru cele semicalde aşa-numita masă de şpaclu, care se obţine prin aplicarea directă pe stratul de beton a trei straturi cu compoziţie diferită, dintre care cel superior, de uzură, are o cantitate mai mare de polimeri şi pigmenţi coloraţi.

În ultimul timp se extinde folosirea maselor plastice la scări, executîndu-se, fie trepte în întregime din masă plastică, transparente sau opace, fie muchii de protecţie la treptele de beton sau chiar placarea treptelor şi contratreptelor. Mîna curentă, executată dintr-un profil de PCV plastifiat şi aplicată pe platbande metalice la partea superioară a balustradei, este rezistentă la uzură, se întreţine uşor, este estetică şi plăcută la atingere; aceste profile se înmoaie prin încălzire şi se fixează apoi prin răcire, luînd orice formă, conform curburii balustradei.

Plintele şi scafele se execută de asemenea din PCV plastifiată, avînd profile speciale de racordare.

Zugrăvelile sînt realizate cu emulsii de polimeri, în special pe bază de clorură de polivinil. Prin introducerea de material de umplutură şi pigmenţi se obţin emulsii apoase cu o consistenţă care poate fi reglată prin conţinutul de apă. Aplicarea lor pe pereţi şi tavane se face, după consistenţă, cu pistolul, pensula sau spaletul, putîndu-se realiza şi o zugrăveală în desene şi culori variate. Desenele în relief se execută cu ajutorul unor role.

Avantajul utilizării acestor zugrăveli constă în faptul că pereţii astfel finisaţi pot fi spălaţi cu apă şi săpun, iar cei executaţi cu emulsie de vinacet, chiar cu benzină. De asemenea, se poate realiza orice nuanţă de culoare, precum şi suprafeţe mate sau lucioase.

Pentru vopsitorii sînt folosite, fie vopsele emulsionate cu acetat de polivinil (plastifiate, mate, semimate sau lucioase), fie vopsele emulsionate pe bază de răşini alchidice. Ele sînt permeabile pentru vaporii de apă, permiţînd evaporarea apei din suport, fiind totuşi impermeabile la apa dinafară, spre stratul suport. Au avantajul unui preţ de cost scăzut, sînt neinflamabile, nu au miros şi se aplică uşor; se livrează în comerţ sub formă de paste care se diluează în apă.

*

În cantităţi mari, masele plastice sînt folosite pentru confecţionarea tuburilor şi armăturilor necesare *instalaţiilor electrice, sanitare, de ventilaţie, de încălzire şi aer condiţionat.*

— Tuburile tip Bergman sînt executate din clorură de polivinil dură; în ultimul timp însă se întrebuinţează din ce în ce mai mult PCV plastifiat, ca masă de izolare şi învelire pentru conductele electrice pozate în tencuială.

— Armăturile electrice cuprinzînd: întrerupătoare, prize, dulii, steckere etc. sînt executate exclusiv din mase plastice, în special din cele fenolice.

— Corpurile de iluminat (lămpi, lustre, plafoniere, abajururi) se confecţionează din răşini vinilice; ele sînt incasabile şi transmit lumina spectrului vizibil mai bine decît cristalul. Plăci din sticlă acrilică se prelucrează în suprafeţe mari, drepte sau ondulate, pentru tavane luminoase, stîlpi luminoşi etc.

— Pentru confecţionarea tuburilor de alimentare cu apă rece şi a tuburilor de scurgere sînt folosite masele plastice pe bază de etilenă şi clorură de polivinil. Îmbinarea acestor tuburi se face fie prin sudare cu aer cald, folosind electrozi din acelaşi material, fie cu ajutorul flanşelor, de asemenea din acelaşi material.

Aceste tuburi înlocuiesc cu succes pe cele de oţel şi plumb. Ele nu au miros, nu influenţează asupra organelor gustative şi nu au acţiune toxică asupra apei potabile, nu ruginesc, nu se oxidează şi sînt rezistente la temperaturi între —60 şi +50°. Pentru apă caldă, la băi şi bucătării, tuburile se confecţionează din răşini poliesterice întărite cu ţesături din fibre de sticlă.

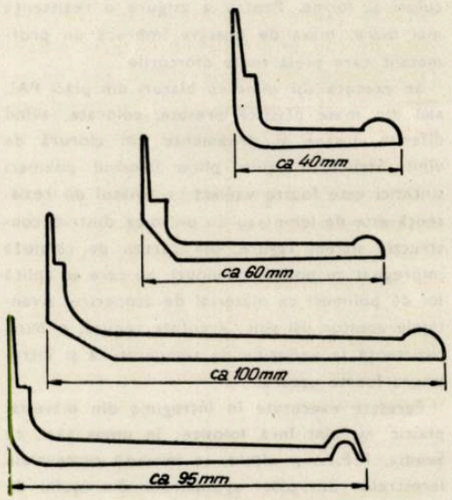

Profile pentru plinte şi pervazuri

— Obiectele sanitare, ca: vase pentru W.C., bideuri, chiuvete, cade de baie, se confecţionează din polistiren.

*

Masele plastice mai au şi alte utilizări în construcţii, şi anume:

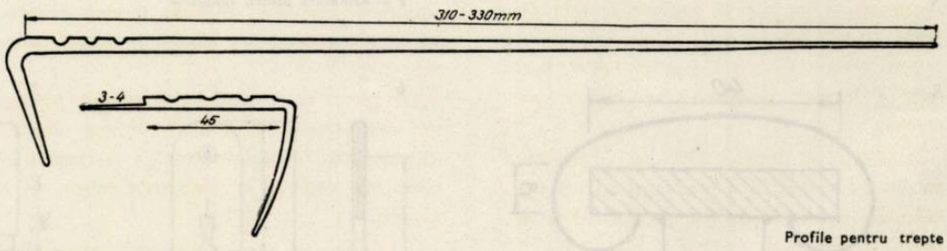

Profile pentru trepte

— geamuri incasabile confecţionate din sticlă acrilică (plexiglas);

— adezivii pe bază de masă plastică au mărit posibilităţile de utilizare a diverselor elemente de construcţie încleiate. Cleiul cel mai folosit este cel pe bază de uree (kaurit). Răşinile sînt folosite ca lianţi pentru elementele constructive din lemn.

Locuinţele moderne se mobilează aproape exclusiv cu materiale pe bază de mase plastice.

Mese, fotolii, dulapuri, etajere se confecționează, fie din plăci din așchii aglomerate, placate cu foi de mase plastice, fie din plăci din fibră de lemn melaminată.

În loc de arcuri și umpluturi de iarbă de mare se utilizează plăci poroase de vinilin elastic. Iarba de mare se înlocuiește de asemenea prin fibre de perlon. Tapițeria mobilierului se execută cu țesătură pe bază de nylon, perlon și rășini vinilice.

Pe lîngă aceste elemente separate de construcție, se fac cercetări intense pentru realizarea în întregime a unor locuințe din mase plastice. În U.R.S.S., unde producția lor este în continuă creștere (planul septenal prevede creșterea de opt ori a producției), s-au executat clădiri experimentale din materiale plastice. Greutatea lor este de 25 de ori mai mică decît dacă ar fi fost executate din materiale tradiționale. Studierea acestor construcții în ceea ce privește comportarea lor în timp și condițiile de locuibilitate va deschide noi orizonturi în folosirea acestor materiale.

FOLOSIREA MASELOR PLASTICE ÎN ȚARA NOASTRĂ

Prin sinteza chimică, cărbunele, petrolul, gazul metan și gazele petrolifere cu apă, var, sare, lapte și nisip se transformă în mase plastice. Țara noastră are resurse foarte mari de gaz metan, ocupă al zecelea loc în producția mondială de țiței și are rezerve de sare practic inepuizabile.

Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. privind dezvoltarea economiei naționale în anii viitori prevăd o puternică dezvoltare a producției de mase plastice și fibre sintetice. Se stabilește că această producție, care în 1959 era de 5800 t, va ajunge în 1965 la 95 000 t.

În prezent, masele plastice sînt studiate în diferite institute din București și din țară, cercetate în faze de laborator, produse în stații-pilot, unități semiindustriale și industriale.

Cu toate acestea, la noi în țară, materialele pe bază de mase plastice nu au fost încă introduse în lucrările de construcție decît experimental, industria de mase plastice fiind încă la începutul ei. S-au realizat sere cu învelitori de polietilenă care au dat rezultate bune, s-au executat izolări de terase și unele lucrări de finisaj la marile ansambluri de case de odihnă de pe litoralul Mării Negre, lucrări experimentale de zugrăveli, vopsitorii și pardoseli pe bază de alchidali și poliacetați de vinil la Onești; de asemenea, s-au experimentat la ansamblul de locuințe din piața noii săli a Palatului R.P.R.

Pentru a avea o imagine a posibilităților de fabricare a maselor plastice la noi în țară, vom arăta în cele ce urmează faza actuală de producție, posibilitățile de dezvoltare a producției și experiența folosirii maselor plastice în construcții la noi în țară, obținute pînă în prezent.

Pentru elemente de protecție, F.M.P. București a început producția de foi de polietilenă.

În 1960 ea va produce 100 t, iar în următorii doi ani va ajunge la o producție de 500 t/an. Pelicula este încă foarte scumpă, 7,75—8 lei m², pentru o grosime de 0,5 mm.

La izolările învelitorilor caselor de odihnă de la Eforie s-au folosit foi de membrană «H» (pînză-vigonie din deșeuri de bumbac, cu armătură impregnată cu soluție de bitum și cauciuc).

Izolările termice sînt executate în prezent cu «amipora» — spumă pe bază de uree formaldehidă — produsă pe scară semiindustrială la F.M.P. Ucea, în trei calități, avînd greutatea specifică de 15, 35 și 60 kg/m³ și coeficientul de conductibilitate termică de 0,027 — 0,035 Kcal/m²/h/°C.

Producția spumelor de polistiren este în perspectivă de a se realiza în stația-pilot în curs de execuție.

Au fost executate de ICECHIM învelitori experimentale din plăci ondulate din poliesteri armate cu fibre de sticlă. Învelitori din foi de clorură de polivinil sau din țigle de PCV dur nu s-au folosit încă în țara noastră. Învelitori din polimetaesilet de metil pot fi introduse în prima etapă, iar plăci ondulate din poliesteri armați cu fibre de sticlă în a doua.

Experimental, au fost confecționate la F.M.P. București primele profile de jgheaburi și burlane din clorură de polivinil. Trecerea la producția semiindustrială va fi posibilă încă din 1960.

Pereții interiori din mase plastice cu structură omogenă se pot executa din plăci din așchii de lemn aglomerate cu rășini fenolice. Pentru 1960, planul de stat prevede producția lor în cantitate de circa 35 000 t (la Brăila și Gălățaș).

Costul unui metru pătrat din acest material executat pe schelet de lemn și finisat cu email pe bază de alchidal este de 58,61 lei, cu circa 15% mai redus decît al unui perete de cărămidă gros de 25 cm, tencuit și zugrăvit pe ambele părți. Avantajele lui sînt greutatea și grosimea mai redusă și un finisaj superior. Secția de la Gălățaș va produce în anul 1960 plăci OKAL cu goluri cilindrice interioare, ceea ce va permite realizarea pereților interiori fără schelet de lemn. Lățimea fîșiei va fi 1,25 m, cu grosimi de 3,5 și 5,2 cm. Îmbinarea plăcilor se va face prin alăturarea profilului în lambă și uluc, realizat pe laturile verticale ale plăcilor în timpul fabricației.

Armăturile de tîmplărie din polimeri fenolici sînt deja produse industrial. În ultimul timp au fost introduse armăturile fenolice (bachelită) în culori mai deschise la combinatul chimic nr. 1 Făgăraș.

Ușile pline se execută din plăci aglomerate realizate de fabrica de la Brăila. Dimensiunile plăcilor sînt de 610—1 220 mm pînă la 1 830—3 660 mm, avînd grosimi de 8, 12, 16, 19, 22 și 25 mm. La Gălățaș se vor executa și plăci mai ușoare cu găuri longitudinale.

Uzinele ICECHIM-Dudești au executat experimental covoare fără suport textil, din clorură de polivinil plastifiată într-un singur strat, pe calandre, cu lățimea de 0,45 m, lungimea de 15—20 m și grosimea de 2,4 mm.

Fabrica DERMATINA din Timișoara produce de asemenea, experimental, covoare de PCV cu și fără suport textil; conform informațiilor pe care le avem, costul covorului pe suport textil va fi de 17 lei/kg, revenind la 45—50 lei/m² de covor gata montat.

La construcțiile de pe litoral au fost folosite aceste produse, precum și cele de lignolit și linoplast ale fabricii de la Jilava; tehnologia și lipirea lor nu sînt încă complet verificate.

Dale pentru pardoseli sînt în curs de executare la fabrica de mase plastice din București, care a început și executarea profilelor pentru protecția treptelor, a mîinii curente, a plintelor și a scafelor din policlorură de vinil. Tot aici se vor produce și placaje imitație de faianță.

În acest an au fost introduse experimental la blocurile din jurul noii săli a Palatului R.P.R. tapete lavabile și semilavabile.

Producția vopselelor pe bază de mase plastice a început în 1957, primele produse fabricate fiind lacurile și emailurile pe bază de rășină alchidală. Astăzi, în afară de fabrica de lacuri și cerneluri «13 Septembrie» care le-a produs, mai funcționează încă două fabrici ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei.

Înlocuitorii de tuburi Bergman și Pantzer executați de fabrica de mase plastice «București» au început să fie folosiți în mod curent la construcții. De asemenea sînt folosiți conductorii electrici INTENC izolați și înveliți în PCV moale, care se pozează direct pe tencuială, fără tub de protecție.

Tot aparatajul mărunt (întrerupătoare, prize, steckere etc.) se execută din rășini fenolice și corespund întru totul cerințelor. În ultimul timp au intrat în producție masivă și obiecte pentru aparatajul și instalațiile sanitare (ca tuburi, savoniere, portpahare, portprosoape, porthîrtie, capace de W.C. etc.).

La construcțiile de pe litoral, la confecționarea mobilierului au fost folosite pe scară largă masele plastice. La Eforie, pentru tapițerie a fost folosit PCV pe suport textil fabricat de fabrica DERMATINA din Timișoara. Pentru împletituri au fost folosite cu bune rezultate fire de relon.

La noua sală a Palatului R.P.R. s-au utilizat pentru mobilier perne buretoase fabricate de uzinele «ANTICOROSIV» din București.

În general, putem considera că în țara noastră producția de mase plastice pentru construcții de locuințe este la început, însă condițiile specifice și posibilitățile noastre promit o largă dezvoltare.

Sîntem martorii unui puternic avînt al construcțiilor de locuințe în București și în toate orașele țării. Apar, astăzi, cartiere și chiar orașe noi. Toate sînt o mărturie vie a politicii partidului și guvernului țării noastre de ridicare continuă a nivelului de viață al oamenilor muncii.

În acest avînt nemaicunoscut încă la noi, industria de mase plastice ocupă, așa cum am văzut, un rol important și dezvoltarea ei, care a început, va asigura realizarea cu și mai mult succes a acestei politici și va aduce o contribuție importantă la transformarea socialistă a țării noastre.

S. Han-Magomedov

ARHITECTURA ŞI OBIECTELE DE UZ CASNIC*

Raportul dintre arhitectură şi arta decorativă aplicată atrage de mult atenţia esteticienilor, oamenilor de artă, pictorilor şi arhitecţilor.

Unii consideră că întregul domeniu al arhitecturii şi al artelor decorative aplicate se află în afara graniţelor artei propriu-zise. Alţii consideră numai arhitectura drept artă.

Dintr-o a treia categorie fac parte aceia care includ în noţiunea de artă, atît arhitectura, cît şi arta decorativă aplicată.

Ni se pare că în stadiul actual de studiere a problemelor privind artele decorative aplicate este important să se facă o clasificare justă a acestor arte şi să se clarifice specificul diverselor lor genuri, în special al celor ce se ocupă de obiectele de uz casnic. Acest lucru, după cît se pare, cade în sarcina revistei « Arta decorativă în U.R.S.S. ». Din păcate, trebuie spus că revista nu-şi îndeplineşte încă cum trebuie această sarcină. Mai mult decît atît, într-o serie de articole ale revistei se observă tendinţa de a scoate de pe ordinea de zi problema necesităţii abordării diferenţiate a diferitelor forme de artă decorativă aplicată şi a elaborării unor principii generale, valabile în aceeaşi măsură pentru mobilier, pentru filigran şi pentru pictura monumentală.

Baza specificului oricărui fenomen social constă în particularităţile esenţiale în care acesta deserveşte societatea omenească, deservire proprie numai acelui fenomen.

Care sînt deci formele de artă decorativă aplicată, dacă le privim din punctul de vedere al destinaţiei de bază a produselor lor?

1. *Uneltele de muncă*, la executarea cărora este întotdeauna prevăzut un moment estetic. Aici se încadrează şi toporul, şi războiul de ţesut, şi maşina de cusut modernă.

2. *Obiectele de uz casnic* care au o destinaţie materială concretă în viaţa omului: mobilierul, vesela, îmbrăcămintea etc.

3. *Obiectele decorative* folosite numai pentru înfrumuseţare şi lipsite de o destinaţie utilitară directă: bijuteriile, ceramica decorativă etc.

4. *Decorul arhitectural*, adică elementele decorative, detaliile şi mijloacele care reprezintă părţi dintr-o operă arhitecturală, dintr-o unealtă de muncă, dintr-un obiect de uz casnic, sau obiecte decorative şi care necesită totodată o pregătire profesională individuală (lucrări de modelare, pictură, sculptură în lemn, prelucrarea artistică a pietrei).

5. *Arta ornamentală*, adică arta construirii grafice a ornamentului (pictură, modelare, sculptură, desen pe ţesături).

6. *Artele plastice* în sinteză cu arhitectura (aşa-numita artă monumentală — fresca, mozaicul, encaustica, basorelieful), cu obiectele de uz casnic sau cu obiectele decorative.

Primele trei forme — uneltele de muncă, obiectele de uz casnic şi obiectele decorative — sînt obiecte de sine stătătoare, care au o destinaţie concretă în viaţa societăţii. Celelalte trei forme — decorul arhitectural, ornamentul şi arta monumentală — sînt de neconceput separate de arhitectură, de uneltele de muncă, de obiectele de uz casnic şi de obiectele decorative. Ele fac parte din mijloacele de expresie artistică şi tocmai din acest punct de vedere ar trebui numite arte « aplicate ».

Această clasificare a artelor decorative aplicate este convenţională şi nu epuizează întreaga lor diversitate. Există şi alte forme de artă decorativă aplicată, care constituie, fie părţi ale formelor principale, fie verigi intermediare între ele, fie o sinteză complexă a cîtorva forme de artă.

Astfel, de exemplu, într-o grupă separată pot fi încadrate obiectele de artă care, deşi nu constituie bunuri materiale, ca obiectele de uz casnic, au şi o destinaţie practic-utilitară (firme, reclame, indicatoare, vitrine, magazine etc.). În această grupă se includ şi forme ale artelor decorative aplicate, ca prezentarea artistică a unei cărţi sau confecţionarea de panouri, diagrame şi alte obiecte avînd o importanţă educativ-ideologică şi instructivă.

Fiecare formă de artă decorativă aplicată poate fi la rîndul ei subdivizată, în funcţie de particularităţi şi destinaţie, de evoluţia acestei destinaţii etc.

Pornind de la această schemă de clasificare, să examinăm corelaţia dintre obiectele de uz casnic şi arhitectură.

Afinitatea dintre arhitectură şi obiectele de uz casnic depinde, în primul rînd, de destinaţia lor în viaţa societăţii, care are, precum se ştie, două laturi: materială şi ideologică.

Ce trebuie înţeles prin aspectul material şi aspectul ideologic al destinaţiei principale a arhitecturii şi a obiectelor de uz casnic?

Se spune adesea că deosebirea dintre arhitectură şi obiectele de uz casnic (a artei aplicate pe de o parte) şi celelalte forme ale artei pe de altă parte, constă în aceea că, paralel cu cerinţele spirituale, ele deservesc direct şi nevoile materiale ale omului. Este oare aşa? Oare fiecare construcţie arhitecturală sau obiect de uz casnic deserveşte necesităţile materiale ale omului? Cu alte cuvinte, fiecare construcţie arhitecturală sau obiect de uz casnic este chemat la viaţă direct de cerinţele materiale ale omului?

Să examinăm din acest punct de vedere diferitele feluri de obiecte de uz casnic şi tipurile principale de construcţii arhitecturale (locuinţe, clădiri industriale şi edificii publice).

Locuinţa, îmbrăcămintea, vesela etc. constituie o parte din bunurile materiale necesare omului pentru existenţă, adică ele deservesc direct necesităţile materiale ale omului. Folosirea lor are un caracter personal.

Clădirile industriale, depozitele, construcţiile administrative şi uneltele de muncă (ciocanul, maşina-unealtă) constituie o parte a mijloacelor de producţie a bunurilor materiale. Folosirea lor are un caracter productiv.

Prin destinaţia lor, se includ în mijloacele de producţie şi unele obiecte de uz casnic, ca frigidere, maşini de gătit, aspiratoare de praf etc., totuşi folosirea lor are, de regulă, un caracter personal.

Prin urmare, tipurile de construcţii arhitecturale cum sînt clădirile de locuit şi cele industriale, precum şi uneltele de muncă şi majoritatea obiectelor de uz casnic sînt chemate la viaţă direct de necesităţile materiale aie omului.

Există şi tipuri de construcţii arhitecturale (clădirile publice) şi obiecte de uz casnic (bibliotecă, stilou, servietă, instrumente muzicale), care au fost create, nu pentru a satisface cerinţe materiale directe ale omului, ci necesităţile sale spirituale.

Folosirea construcţiilor de acest fel are un caracter *social*, în timp ce folosirea obiectelor de uz casnic care deservesc cerinţele spirituale ale omului are, de regulă, un caracter personal.

Prin urmare, construcţiile arhitecturale şi obiectele de uz casnic sînt chemate la viaţă, nu numai de cerinţele materiale ale societăţii, ci şi de cele spirituale, una dintre grupele de construcţii şi de obiecte de uz casnic deservind direct cerinţele materiale ale omului, iar cealaltă, necesităţile sale spirituale. Există desigur construcţii şi obiecte de uz casnic care deservesc concomitent ambele cerinţe.

Totuşi, orice construcţie arhitecturală sau orice obiect de uz casnic, independent de faptul dacă deserveşte cerinţe materiale sau spirituale ale omului, stă în slujba societăţii, creînd — din punct de vedere practic-utilitar — condiţiile necesare pentru procesele de muncă, trai şi cultură şi oglindind realitatea din punct de vedere ideologic şi estetic în imagini adecvate.

Tocmai în aceasta şi constă specificul arhitecturii şi al obiectelor de uz casnic, deoarece tocmai arhitectura şi obiectele de uz casnic (în oarecare măsură aceasta se referă şi la uneltele de muncă) au proprietatea de a deservi concomitent cerinţele materiale şi spirituale ale omului, atît din punct de vedere practic-utilitar, cît şi din punct de vedere estetic.

Alte forme de artă (printre care şi artele decorative aplicate: obiectele decorative, ornamentele ş.a.) deservesc numai necesităţile spirituale ale omului şi numai din punct de vedere estetic; tehnica deserveşte atît cerinţele spirituale, cît şi pe cele materiale, însă, de regulă, numai sub aspect practic-utilitar.

Aşadar, într-o oarecare măsură, obiectele de uz casnic sînt, prin natura lor, mai apropiate de arhitectură decît de alte forme ale artei decorative aplicate (obiecte decorative, pictură monumentală, artă ornamentală etc.).

Care dintre laturile destinaţiei de bază a arhitecturii şi a obiectelor de uz casnic este cea principală, determinantă: latura practic-utilitară sau cea estetică (ideologică şi artistică)?

* Traducere din „DEKORATIVNOIE ISKUSSTVO S.S.S.R." (Arta decorativă în U.R.S.S.) nr. 2/1960.

Deşi în operele arhitecturale şi în obiectele de uz casnic, raportul dintre aspectul utilitar şi cel estetic variază în funcţie de destinaţia concretă ce se dă clădirii sau obiectului, considerînd întregul domeniu al arhitecturii şi al obiectelor de uz casnic, şi majoritatea absolută a construcţiilor şi obiectelor, se poate considera că latura practic-utilitară a destinaţiei lor de bază este cea determinantă.

Se naşte încă o întrebare de ordin principial: termenele « arhitectură » şi « obiect de uz casnic » cuprind oare toate construcţiile şi obiectele de uz casnic sau numai o parte a acestora, şi în acest din urmă caz, care anume?

Dacă considerăm ca specific al arhitecturii sau al obiectelor de uz casnic (artă aplicată) faptul că operele lor sînt, nu numai bunuri materiale, ci constituie şi opere de artă, atunci noţiunea de arhitectură sau de obiect de uz casnic (arta aplicată) va cuprinde numai o parte a construcţiilor şi a obiectelor de uz casnic.

Pe o astfel de poziţie se plasează în teoria arhitecturii I. Maţa, iar în teoria artei decorative aplicate, M. Kagan.

« Eu numesc construcţii simple — scrie I. Maţa — acele construcţii care creează un mediu spaţial, fără a pune sau a rezolva probleme estetice şi artistice.

... Spre deosebire de construcţia simplă, particularitatea arhitecturii constă, de asemenea, şi în satisfacerea cerinţelor ideologice şi artistice ale societăţii. Deci, arhitectura este o artă şi organizează traiul societăţii în forme artistice »[1].

Aşadar, I. Maţa împarte construcţiile în două părţi — arhitectura şi « construcţia simplă » — considerînd ca opere arhitecturale numai acele construcţii care sînt în acelaşi timp şi opere de artă, adică au o formă artistică.

Pe aceeaşi poziţie se situează şi M. Kagan faţă de obiectele de uz casnic (« artă aplicată »). El împarte obiectele de uz casnic în artă aplicată în care latura estetică a destinaţiei s-a ridicat pînă la nivelul unei forme artistice, şi în simple obiecte frumoase, care au numai destinaţie utilitară.

« Arta aplicată se naşte cînd obiectul creat de producţia materială pentru satisfacerea unor necesităţi practice de trai ale oamenilor este înzestrat totodată şi cu un sens artistic. O oală simplă de aluminiu... poate fi chiar frumoasă în felul său, dar ea nu intră în domeniul artei aplicate, deoarece nu este o operă de artă »[2].

Definirea corectă a conţinutului şi sferei noţiunilor « arhitectură » şi « obiect de uz casnic » (artă aplicată) are o mare importanţă, nu numai pentru estetică, dar şi pentru determinarea profilului profesiunii de arhitect şi de specialist în arte aplicate, precum şi pentru clarificarea caracterului şi particularităţilor aspectului estetic al operelor arhitecturale şi al obiectelor de uz casnic.

În prezent, în teoria arhitecturii, cel mai răspîndit punct de vedere este acela după care în noţiunea de arhitectură se includ toate construcţiile care-l deservesc pe om.

Totuşi, recunoscînd drept arhitectură toate construcţiile, unii autori cred necesară împărţirea lor în două grupe.

Astfel, G. Minervin împarte toate construcţiile în « opere de artă » şi clădiri care au numai un moment « estetic-formal », considerîndu-le atît pe unele, cît şi pe celelalte, ca o parte a arhitecturii.

Aceleaşi tendinţe manifestă unii autori şi în privinţa obiectelor de uz casnic (ale artei aplicate). În cazul acestui mod de împărţire a obiectelor şi construcţiilor în « opere de artă » şi obiecte şi clădiri « doar » frumoase, se pierde însă — practic — orice sens al unirii lor într-o singură noţiune, întrucît, în acest caz, fiecare grupă trebuie să aibă specificul său şi un criteriu propriu de apreciere a operelor respective.

Din punctul nostru de vedere, împărţirea arhitecturii şi a obiectelor de uz casnic în două părţi şi tendinţa de a stabili o deosebire principială calitativă a laturii lor estetice nu este justă.

Dacă examinăm operele arhitecturale şi obiectele de uz casnic ca un tot unitar din punct de vedere utilitar şi estetic, atunci nu există nici un temei pentru a face, în acest domeniu al activităţii omeneşti, o delimitare riguroasă între frumuseţe şi imagine artistică.

Tendinţa de a separa cu orice preţ — în domeniul arhitecturii şi al obiectelor de uz casnic — operele de artă de întreaga masă a construcţiilor şi obiectelor de uz casnic ni se pare a fi legată de înţelegerea imaginii artistice pe care o cuprind, prin analogie cu artele plastice. Practica arată însă că în viaţă nu există o astfel de împărţire.

Este necesar să existe un criteriu unic de apreciere a valorii artistice a operelor arhitecturale şi a obiectelor de uz casnic, fără a le subdiviza artificial în opere de artă şi în « obiecte frumoase ».

În legătură cu aceasta este necesar să ne oprim succint asupra specificului profesiunii arhitectului şi a artistului care lucrează în domeniul creării obiectelor de uz casnic (specializat în arta aplicată).

Întreaga experienţă a dezvoltării arhitecturii mondiale arată că principalul în profesiunea arhitectului l-au constituit totdeauna problemele sociale: sarcinile de organizare a sferelor de activitate pentru procesele sociale de muncă, de trai şi cultură.

Care ar trebui să fie profilul artistului specialist în crearea obiectelor de uz casnic? Trebuie el să fie numai un artist « care aplică » conţinutul artistic şi forma estetică la conţinutul practic şi... la forma tehnico-constructivă a obiectelor de uz casnic sau, asemenea unui arhitect, el trebuie să fie, nu numai un decorator, ci să poarte răspunderea şi pentru destinaţia funcţională a obiectelor?

După Kagan, artistul care lucrează în domeniul artei aplicate nu se ocupă de latura utilitară a obiectului de uz casnic, ci numai « creează imaginea artistică... pe baza scoaterii în evidenţă a fondului şi destinaţiei obiectului, tinzînd să facă acest fond vizibil, sugestiv. În acelaşi timp, el dă acestui obiect un anumit conţinut emoţional, un sens precis, adică parcă ar « introduce », ar întipări în el, concepţiile sale, simţurile sale, dispoziţia sa.

« ... şi tocmai această problemă — problema „însufleţirii" obiectului creat de producţia materială pentru satisfacerea nevoilor practice ale oamenilor — o rezolvă maeştrii artei aplicate »[3].

Considerăm că o asemenea limitare a profesiunii de maestru în arte aplicate la rezolvarea numai a problemelor pur artistice este eronată.

În industria producătoare de obiecte de uz casnic, în afară de specialistul în arte aplicate, mai există mulţi alţi specialişti; pentru latura utilitară a produsului, ca şi pentru calităţile lui estetice, trebuie însă să răspundă artistul. Acest lucru se referă în special la obiectele de uz casnic ca: mobila, îmbrăcămintea şi vesela. În aceste ramuri ale industriei, diviziunea muncii poate exista numai între artist şi tehnolog (proprietăţile materialelor şi procesul de confecţionare a produsului), dar nicidecum între artist şi specialistul responsabil pentru destinaţia funcţională (practic-utilitară) a obiectului.

Mult mai complexă este crearea obiectelor de uz casnic a căror destinaţie funcţională este în multe privinţe determinată de ramurile specializate ale tehnicii moderne (aspiratoare de praf, frigidere, televizoare, automobile etc.). În ramurile industriale care produc aceste obiecte de consum, specialistul în arte aplicate trebuie să participe, nu numai la crearea unor forme frumoase ale produsului, dar şi la a unei forme adecvate din punct de vedere funcţional, fără a fi în acelaşi timp, în mod obligatoriu, specialist şi în domeniul radiotehnicii, al instalaţiilor frigorifere sau al construcţiei de motoare.

Prin urmare, asemenea arhitectului, specialistul în arta aplicată trebuie ca la crearea obiectelor de uz casnic să rezolve, nu numai problemele artistice, dar, în primul rînd, pe cele funcţionale (practico-utilitare). În aceasta constă afinitatea dintre aceste profesiuni, în aceasta rezidă complexitatea lor. Metoda de creaţie a arhitectului şi a maestrului care lucrează în domeniul creării obiectelor de uz casnic îmbină metodele artistice cu cele ştiinţifice; aceasta nu este în funcţie de dezvoltarea insuficientă a diviziunii muncii în aceste domenii de activitate umană, ci depinde de o anumită dualitate a naturii sociale a arhitecturii şi a obiectelor de uz casnic, determinată de destinaţia lor în viaţa societăţii.

De aceea, nu este întîmplător faptul că tocmai aici (în domeniul arhitecturii şi al obiectelor de uz casnic), la hotarul dintre elementul tehnico-material şi cel artistic al activităţii umane ia naştere, de regulă, stilul unei epoci.

Prin urmare, am stabilit că, atunci cînd este vorba de natura unică a arhitecturii şi artei decorative aplicate, trebuie înainte de toate să se aibă în vedere tocmai obiectele de uz casnic, care au o destinaţie practico-utilitară. Numai această parte (şi într-o oarecare măsură şi uneltele de muncă) a artei decorative aplicate poate fi « unită » cu arhitectura, luîndu-se în consideraţie destinaţia lor în viaţa societăţii şi specificul profesiunii principale (arhitectul şi specialistul în arte aplicate).

Totuşi, trebuie menţionat că nu toate categoriile obiectelor de uz casnic sînt în egală măsură apropiate de arhitectură. Astfel, mobilierul are mai multă contingenţă cu arhitectura decît, de exemplu, vesela. Aceasta se manifestă atît în asemănarea multora dintre legile « formal-estetice », cît şi în faptul că arhitecţii rareori proiectează un interior fără a ţine seama de mobilier. În locuinţa populară se şi poate vedea că mobilierul constituie o parte indivizibilă a interiorului. Acelaşi lucru se poate spune şi despre mobila modernă înzidită, din noile locuinţe, care este proiectată, de obicei, de arhitecţi.

Admiţînd existenţa multor elemente comune între arhitectură şi obiectele de uz casnic, nu trebuie totuşi să se considere pe deplin identice aceste forme ale activităţii omeneşti, întrucît rolul lor în viaţa societăţii şi posibilităţile de exprimare nu sînt la fel. În modul cel mai general, aceste deosebiri pot fi caracterizate astfel: arhitectura deserveşte în mod obişnuit cerinţe sociale ale omului, în timp ce obiectele de uz casnic deservesc necesităţi personale ale omului. Acest lucru îşi imprimă pecetea şi asupra destinaţiei ideologice şi estetice a operelor arhitecturale, ale căror imagini artistice exprimă idei de însemnătate socială.

În încheiere, putem trage cîteva scurte concluzii:

1. La definirea naturii şi specificului artei decorative aplicate trebuie privite în mod diferenţiat variatele sale forme, pornind, înainte de toate, de la destinaţia lor de bază.

2. Specificul obiectelor de uz casnic, care le apropie de arhitectură, constă în aceea că aceste obiecte deservesc nevoile materiale şi spirituale ale omului, în acelaşi timp sub aspectul practico-utilitar, ca şi sub cel estetic.

3. Deosebirea dintre arhitectură şi obiectele de uz casnic constă în faptul că folosirea construcţiilor arhitecturale are de obicei un caracter social, iar utilizarea obiectelor de uz casnic, un caracter personal.

4. Prin noţiunile « obiect de uz casnic » şi « arhitectură » trebuie să se înţeleagă toate obiectele de uz casnic şi toate construcţiile care deservesc procesele de muncă, trai şi cultură, fără a le subdiviza în opere de artă şi obiecte şi construcţii pur şi simplu frumoase.

5. Profilul specialistului în arte aplicate, ca şi profilul arhitectului, este determinat de specificul de bază al obiectelor de uz casnic şi al arhitecturii. Specialistul în arte aplicate trebuie să poarte răspunderea, nu numai pentru aspectul exterior al obiectului de uz casnic, ci şi pentru destinaţia sa utilitară.

---

[1] „Probleme de teorie a arhitecturii", culegerea nr. 2, Moscova, 1957 p. 145-146.

[2] *M. Kagan.* Despre esenţa şi specificul artei aplicate, „Iscusstvo", 1956, nr. 1, p. 17-18.

[3] *M. Kagan, op. cit.*, p. 18.

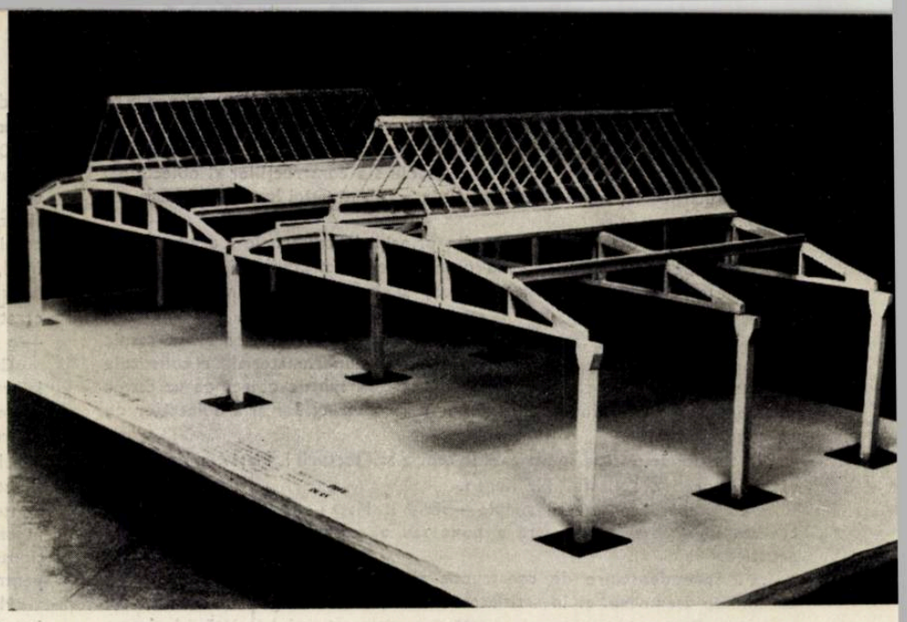

Macheta structurii de hală industrială realizată din elemente prefabricate asamblate prin precomprimare

Arh. L. Schwarz

EXPOZIŢIA «MATERIALE DE CONSTRUCŢIE, INSTALAŢII ŞI FINISAJ»

Răspunzînd unui vechi deziderat al constructorilor, în sălile palatului Poştei centrale din Bucureşti al fost deschisă expoziţia « Materiale de construcţie, instalaţii şi finisaj ».

Expoziţia este organizată de Departamentul Construcţiilor şi al Materialelor de Construcţie din C.S.C.A.S., cu ajutorul Centrului de documentare pentru construcţii, arhitectură şi sistematizare, Direcţiei generale a aprovizionării şi desfacerii, INCERC-ului şi al direcţiilor generale de producţie din acest departament.

Principalul scop al expoziţiei este cunoaşterea largă de către muncitori, tehnicieni, proiectanţi şi a altor cadre din sectorul construcţiilor, a materialelor de construcţie care le stau la dispoziţie.

Materialele expuse, de eficienţă tehnico-economică superioară, arată una dintre principalele căi de traducere în viaţă a Directivelor celui de al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, în vederea realizării unor construcţii mai bune, mai confortabile şi cu un preţ de cost mai scăzut.

În total, expoziţia prezintă un număr de cca. 700 exponate — materiale şi structuri — dintre care 60% produse noi, fie intrate în fabricaţie de serie în 1959—1960, fie sub formă de produse experimentale sau prototipuri, care urmează a fi produse în serie în 1961—1962.

În cadrul celor 10 secţii, expoziţia cuprinde: prefabricate şi cofraje de inventar, materiale de zidărie şi lianţi, produse de sticlă şi geamuri, structuri de pereţi, materiale de finisaj, izolaţii şi învelitori, uşi, ferestre şi feronerie, materiale de instalaţii electrice, sanitare, de încălzire şi ventilaţie.

Întreaga prezentare este completată cu materiale documentare indicînd fabricile producătoare, preţul, caracteristicile fizico-mecanice, domeniul de utilizare, precum şi eficienţa tehnico-economică. În numeroase compartimente se analizează comparativ diferitele structuri şi materiale sub aspectul indicilor celor mai importanţi.

Directivele Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn prevăd ca pînă în anul 1965 să se ajungă la o producţie de prefabricate de beton armat de cel puţin 1,2 milioane m³, realizată îndeosebi la unităţi industriale. Această considerabilă creştere e menită să asigure intensificarea procesului de industrializare a construcţiilor şi să reducă costul lor.

Secţia de elemente prefabricate a expoziţiei compară diferitele tipuri de elemente prefabricate pentru planşee şi acoperişuri de hale industriale şi pentru pereţi şi planşee de locuinţe, sub aspectul greutăţii, consumului de oţel şi ciment şi al preţului de deviz.

Pentru acoperişurile de hale industriale sînt expuse tipuri de plăci uşoare de armociment, de beton uşor de granulit, de beton celular autoclavizat şi de beton cu agregate vegetale.

Sînt de asemenea, prezentate tipuri eficiente de prefabricate şi pentru planşeele construcţiilor de locuinţe: fîşii cu goluri rotunde, fîşii STASA, elemente de beton cu agregate vegetale, precum şi elemente ceramice cu goluri.

Faţă de sarcina privitoare la reducerea considerabilă a timpului de execuţie a construcţiilor, expoziţia prezintă soluţii privind utilizarea blocurilor mari şi a panourilor de beton armat pentru pereţii clădirilor de locuit, precum şi cofraje de inventar pentru realizarea zidurilor de beton monolit.

Un stand este consacrat problemei precomprimării şi utilizării oţelurilor speciale; sînt de asemenea expuse machetele structurilor prefabricate în întregime, utilizate la construcţia halelor industriale de la Blaj şi Gherla, şi o machetă a sistemului constructiv din panouri mari utilizat pe şantierele de locuinţe Pieptănari şi Mărăşeşti-Şincai din Bucureşti.

Menite încă să acopere o bună parte din vastul program de construcţii care se realizează în ţara noastră, elementelor ceramice de zidărie, cărămizilor eficiente li s-a acordat de asemenea o mare atenţie, expunîndu-se toate tipurile de cărămizi şi în special elementele ceramice cu goluri pentru planşee şi pentru pereţi. În aceeaşi secţie sînt expuse şi materiale ceramice refractare.

Alte panouri prezintă agregate uşoare pentru beton (perlit expandat, agloporit şi granulit), indicîndu-se modul de fabricaţie şi eficienţa tehnico-economică.

În aceeaşi secţie au fost expuse cimenturile fabricate în ţară şi tipurile noi de ciment, remarcîndu-se cimentul special de sonde, cimentul cu rezistenţă iniţială mare şi cimentul de rezistenţă finală mare, care va intra în fabricaţie curentă în cursul anului 1961.

Atrage atenţia prezentarea comparativă cu zidăria de cărămidă obişnuită a diferitelor structuri de pereţi: pereţi din materiale ceramice cu goluri, structuri mixte, pereţi din blocuri mici eficiente, pereţi cu cofraje pierdute de fibrolit şi ipsos şi pereţi de beton monolit cu granulit. Şi aici s-au avut în vedere indicii speciali cei mai importanţi: grosime, greutate, timp de manoperă şi preţ. În această secţie, vizitatorii pot găsi şi diferite tipuri de pereţi despărţitori din plăci şi fîşii de ipsos celular. Un produs interesant îl constituie fîşiile de ipsos celular cu goluri în fagure. Pe linia folosirii cărămizilor obişnuite în elemente mari realizate pe cale industrială este prezentat un panou mare de zid interior realizat din cărămidă vibrată.

Întreaga gamă de produse de sticlă şi geamuri în culori, ornamentale, armate ilustrează marile posibilităţi ce stau la dispoziţia constructorilor pentru utilizarea pe scară cît mai largă a materialelor. Printre alte exponate interesante se remarcă: geamul termoabsorbant, realizat pentru

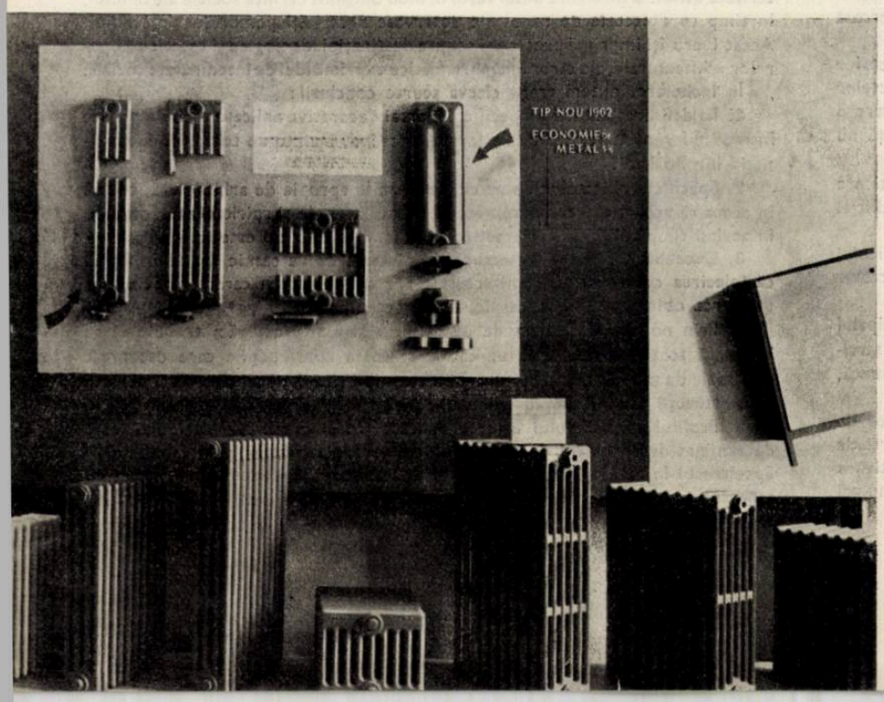

Vedere din secţia instalaţiilor de încălzire

prima dată în țara noastră, geamul termopan montat pe sticlă, sticlă ondulată armată și sticlă armată profilit, prevăzute a căpăta o aplicare din ce în ce mai mare în construcții.

În sectorul finisajelor sînt expuse diferite structuri noi de pardoseli, cu indicarea eficienței lor în ceea ce privește productivitatea, costul și grosimea, în comparație cu pardoselile de parchet obișnuit pe dușumea oarbă. Sînt subliniate avantajele pardoselilor de plăci fibrolemnoase și de linoleum PCV pe suport de pînză și de hîrtie.

În aceeași secție își găsesc loc și elementele din plăci de beton mozaicat, plăci de gresie, plăci de porțelan de sticlă, plăci de policlorură de vinil, PFL duplex și altele.

Ca materiale pentru finisarea pereților sînt înfățișate: tapete din mase plastice lavabile și semilavabile, lacuri și vopsele alchidice și acrilice, precum și plăci de porțelan pentru băi și bucătării. Pentru finisajele exterioare se prezintă: vopsele pe bază de policlorură de vinil, vopsele acrilice, diferite fațade colorate, precum și elemente de beton colorat pentru socluri. Tot aici se prezintă și diferitele sorturi de marmură și piatră, precum și pardoseli de mozaic venețian și roman.

În cadrul unui panou special sînt arătate posibilitățile oferite de plăcile fibrolemnoase melaminate și emailate, care vor intra în producție în 1962.

Expoziția cuprinde și problema, atît de importantă, a materialelor de izolații și învelitori. Un panou arată punctele clădirilor de locuit, dificile din punctul de vedere al izolării fonice, cu indicarea modalităților de rezolvare a problemei combaterii propagării zgomotelor. Este prezentată în mărime naturală o porțiune de scară de beton izolată fonic cu covor de policlorură de vinil. Tot aici sînt expuse plăci fonoabsorbante de ipsos, și plăci fibrolemnoase, plută minerală, sticlă spongioasă și alte materiale izolante, precum și unele produse experimentale interesante, ca: spumă de policlorură de vinil, plăci de polistiren expandat, structuri fagure din PCV etc.

O serie de machete înfățișează diferitele posibilități de izolare hidrofugă pentru terase și acoperișuri. Prin grafice se indică comparativ prețul de cost, greutatea și rezistența acestor structuri.

În afara materialelor tradiționale pentru învelitori, mai sînt expuse aici și plăci ondulate de azbociment, cu arătarea posibilităților de colorare a acestora.

Pe linia îmbunătățirii sectorului de tîmplărie de uși și ferestre și feroneriei, expoziția prezintă tipurile principale de uși și ferestre care se fabrică curent în 1960, tipurile noi de ferestre elaborate experimental studiate de către Institutul de cercetări forestiere.

Dintre tipurile de uși și ferestre din producția curentă se remarcă în special ușile interioare într-un canat realizate din plăci celulare cu miez din furnire spiralate, precum și fereastra în trei canaturi cuplată.

Mai sînt expuse și alte tipuri de ferestre, cum ar fi: fereastra cuplată prin culisare sau fereastra culisantă basculantă.

În domeniul fierăriei pentru uși și ferestre sînt expuse broaște, balamale, mînere etc., atît din producția curentă de serie, cît și unele produse care vor a fi fabricate în serie cu începere din 1961.

Secții deosebit de interesante prin calitatea materialelor și varietatea sortimentelor sînt cele consacrate materialelor de instalații și obiectelor sanitare; în aceste secții sînt expuse numeroase sortimente noi de obiecte sanitare instalate în camere de baie, cabine de duș etc. Întreg acest sector reflectă progresele realizate în special în ultimii doi ani. S-a căutat să se obțină forme de obiecte sanitare mai estetice, divers colorate, noi tipuri de armături.

Atrag atenția vizitatorului în special obiectele sanitare cu glazură albă și colorată, al căror preț de cost a fost redus pînă la 60%.

În special, se remarcă lavoarul tip scoică și vasul de closet de tip nou la care piesa de racordare este detașată de corp. În afară de aceasta, expoziția prezintă cîteva modele reușite de băi de azbociment cu suprafață finisată cu materiale plastice și băi de polimetacrilat de metil, ușoare și foarte frumoase ca formă și colorit. De asemenea, sînt expuse numeroase accesorii de porțelan sanitar, etajere, porthîrtie,

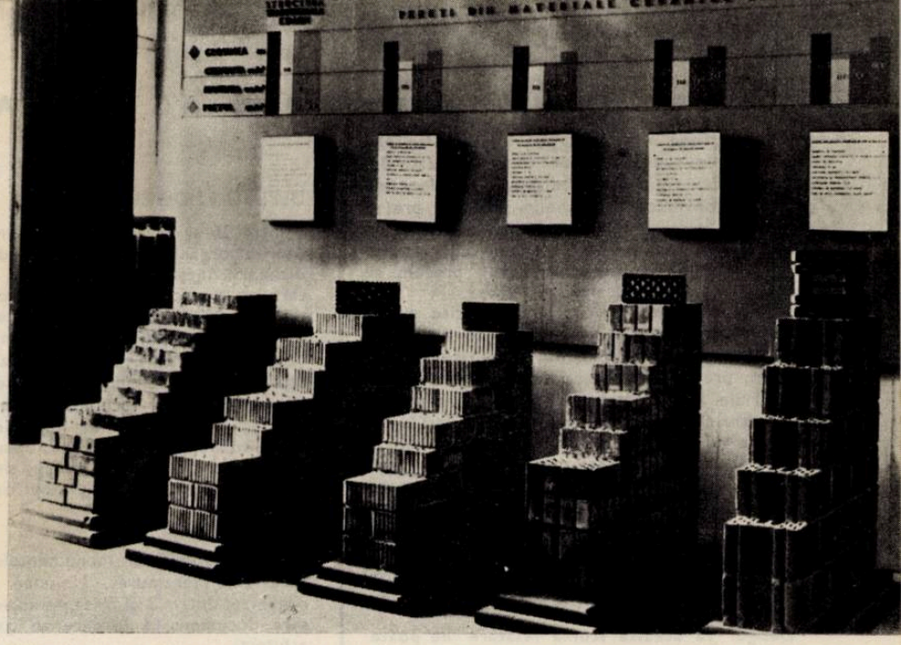

Structuri de zidărie realizate cu materiale eficiente, privite în comparație cu structura din cărămidă plină obișnuită

Instalații sanitare

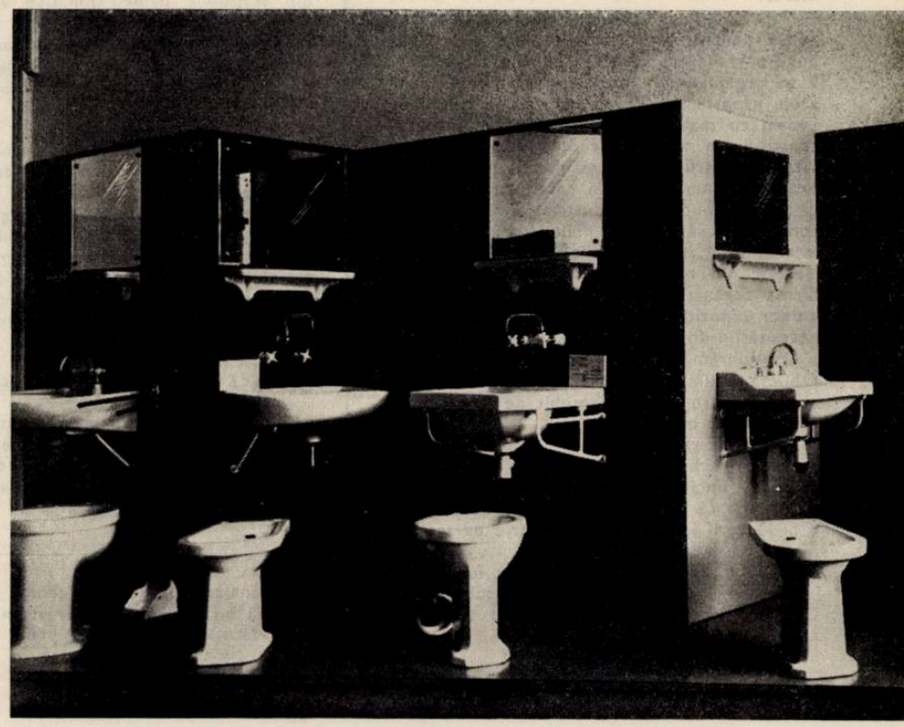

Secția materialelor termo- și fonoizolatoare

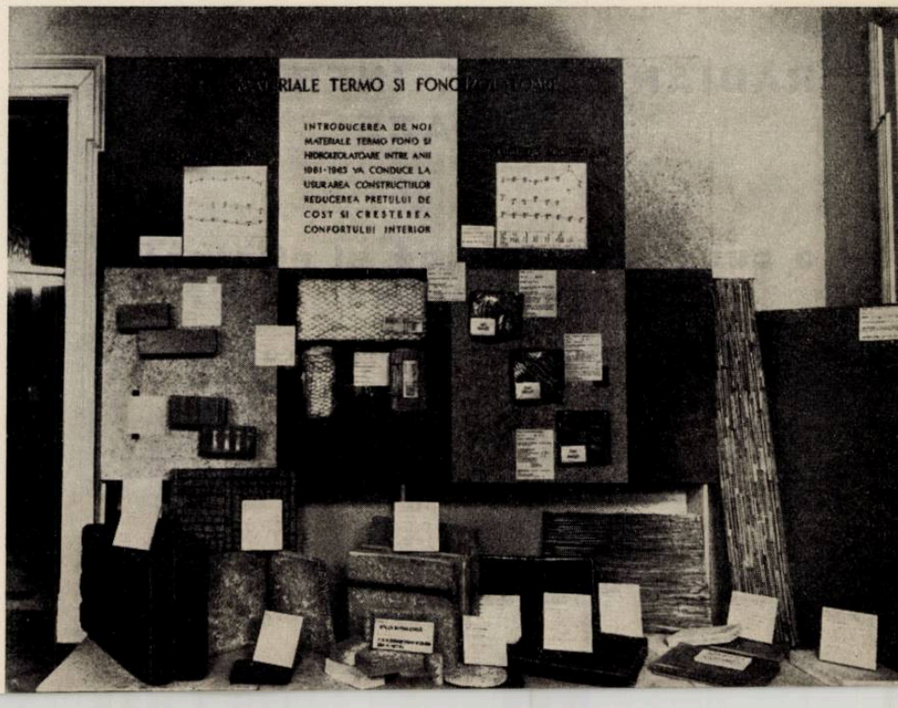

portsăpun, portpahar etc. Încălzirilor şi ventilaţiilor li s-a acordat de asemenea atenţia necesară, fiind expuse, pe lîngă diferitele elemente de radiatoare de fontă utilizate în prezent, noi tipuri de radiatoare de fontă şi porţelan, convectoare şi panouri radiante prefabricate din beton, noi aparataje pentru ventilaţii, fabricate în ţară, ca aerotermul cu gabarit redus şi ventilatorul centrifugal, precum şi radianţi cu raze infraroşii.

În sfîrşit, expoziţia cuprinde diferite piese, accesorii şi elemente de instalaţii electrice, printre care noile tipuri de elemente îngropate şi conductori, precum şi aparataj pentru construcţiile industriale. O atenţie deosebită s-a acordat folosirii materialelor plastice, conductorilor INTENC, graficele arătînd avantajele utilizării acestora. Tot în acest sector este expusă macheta unui ascensor, cu arătarea posibilităţii de amortizare a zgomotului, precum şi o serie de produse româneşti noi, ca: întrerupătorul automat pentru iluminat pe scară, întrerupătorul automat plutitor etc. Noi sortimente de lămpi şi lustre, elegante şi aspectuoase, completează această secţie a expoziţiei.

Desigur că această scurtă relatare nu poate da decît o imagine de ansamblu a acestei bogate expoziţii. Ceea ce merită a fi subliniat este faptul că ea a trezit un deosebit interes în rîndurile specialiştilor, care o vizitează în număr foarte mare.

Majoritatea vizitatorilor şi-au exprimat satisfacţia pentru organizarea expoziţiei, a cărei lipsă o resimţeau şi şi-au exprimat dorinţa de a se organiza o expoziţie permanentă într-un sediu propriu şi adecvat, care să fie completată mereu cu materiale noi şi eficiente, pentru a constitui un adevărat centru de documentare vizuală pentru actualii şi viitorii proiectanţi şi executanţi, un centru în care producătorii din diferite ramuri ale industriei materialelor de construcţie să expună noile materiale. Marele interes suscitat de expoziţie în rîndurile tehnicienilor din regiuni ridică de asemenea problema organizării unor expoziţii regionale sau a unor expoziţii itinerante care să satisfacă toate necesităţile de documentare.

Considerăm că în condiţiile creşterii considerabile a volumului construcţiilor în ţara noastră, arhitectul are un rol deosebit de important în promovarea materialelor noi.

Arhitectul trebuie să participe direct în rezolvarea problemelor de introducere a materialelor cele mai eficiente din toate punctele de vedere. El trebuie să constituie un factor de stimulare a producerii lor de către industrie pe scară cît mai largă.

Întregul material al expoziţiei a fost cuprins într-un bogat catalog de fişe editat sub îngrijirea Centrului de documentare pentru construcţii, arhitectură şi sistematizare.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECŢILOR

DEPLASĂRI DOCUMENTARE

Între 26 şi 29 august 1960, Uniunea Arhitecţilor a organizat o deplasare documentară la Bicaz, Săvineşti, Roznov, Oneşti şi Borzeşti, la care au participat 24 de arhitecţi.

Arhitecţii participanţi au vizitat următoarele obiective: barajul, lacul de acumulare şi hidrocentrala « V. I. Lenin », fabrica de ciment şi fabrica de azbociment de la Bicaz, fabrica de fibre sintetice şi locuinţele muncitoreşti de la Săvineşti, combinatul de îngrăşăminte azotoase de la Roznov, rafinăria R 10, uzina de sodă electrolitică, combinatul de cauciuc sintetic şi termocentrala de la Borzeşti şi noul oraş Oneşti.

*

Pentru studierea monumentelor de arhitectură din Maramureş, Uniunea Arhitecţilor a organizat între 3 şi 7 septembrie a.c. o deplasare documentară la care au participat 24 de arhitecţi.

*

Între 9 şi 11 septembrie, un grup de 50 de arhitecţi a vizitat noile ansambluri de odihnă din staţiunile balneo-climatice de pe litoralul Mării Negre.

Vizitarea monumentelor de arhitectură din nordul Moldovei a constituit obiectul deplasării documentare din zilele de 9 şi 10 octombrie 1960.

*

La 22 şi 23 octombrie a.c., Uniunea Arhitecţilor a organizat o deplasare documentară la Hunedoara, Calan şi Deva. La Hunedoara au fost vizitate Combinatul siderurgic « Gheorghe Gheorghiu-Dej », Laminorul-Bluming, precum şi noile construcţii de locuinţe muncitoreşti şi castelul Huniazilor; la Calan, arhitecţii au vizitat uzinele Victoria Calan şi noile locuinţe muncitoreşti, iar la Deva, noile locuinţe şi cetatea.

DEPLASĂRI DOCUMENTARE PESTE HOTARE

Şi anul acesta, Uniunea Arhitecţilor a organizat o serie de deplasări documentare peste hotare.

Astfel, au fost organizate două deplasări documentare în Uniunea Sovietică, la care au luat parte 70 de arhitecţi.

Arhitecţii români care au vizitat oraşele Moscova, Leningrad şi Kiev s-au interesat de realizările obţinute în construcţiile de locuinţe şi de folosirea noilor materiale şi metode industriale în construcţie. Totodată, ei au vizitat cîteva institute de proiectare şi o serie de monumente istorice şi de arhitectură.

*

Între 5 şi 17 august a.c., 33 de arhitecţi români au vizitat mai multe oraşe din R. P. Polonă: Varşovia, Katovice, Cracovia şi Nowa-Huta. În timpul deplasării, ei s-au interesat de noile construcţii de locuinţe şi social-culturale, de noile materiale de construcţii folosite şi au vizitat monumentele de arhitectură din aceste oraşe.

*

În cadrul schimburilor culturale cu străinătatea, mai mulţi arhitecţi români au vizitat R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, Finlanda, R. P. F. Iugoslavia, R. P. Polonă şi R. P. Ungară. Aceste vizite au constituit un bun prilej de cunoaştere reciprocă între arhitecţii români şi străini.

VIZITE ALE ARHITECŢILOR STRĂINI ÎN ŢARA NOASTRĂ

Tot în cadrul schimburilor culturale cu străinătatea, ţara noastră a fost vizitată de arhitecţi din R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. P. Polonă şi R. P. F. Iugoslavia.

Oaspeţii s-au interesat de realizările obţinute în domeniul construcţiilor industriale şi de locuinţe şi au vizitat o serie de monumente de arhitectură din diferite oraşe din ţară.

*

Prin O.N.T. « Carpaţi » au sosit în ţara noastră, în lunile iunie şi august 1960, două grupuri de arhitecţi din U.R.S.S. şi un grup de arhitecţi din R. S. Cehoslovacă.

Arhitecţii din ţările prietene s-au interesat de noile construcţii de locuinţe şi de obiective industriale din Bucureşti şi Valea Prahovei şi au vizitat staţiunile de odihnă şi cură de pe litoralul Mării Negre.

EXPOZIŢII

Între 2 şi 24 octombrie a.c., la Casa Arhitectului a fost deschisă o expoziţie de acuarele şi desene a prof. arh. G. Simotta.

Amenajarea „Agenţiei Tarom" — lucrare prezentată în nr. 2/1960 al revistei noastre — a fost făcută de colectivul de proiectare al „I. S. Decorativa", la parterul imobilului din piaţa Universităţii, în spaţiul renovat în anul 1947 de arh. Th. Sassu.

RADIANTUL DE INFRAROŞII CU GAZE

o sursă economică şi eficientă de căldură

produsă cu ajutorul oricărui gaz combustibil (gaz natural, gaz petrolier lichefiat etc.)
Aplicaţiile în industria construcţiilor şi în uzul casnic sînt multiple.

Prospecte şi relaţii tehnice se pot lua de la
UNITATEA DE EXPERIMENTĂRI
Bucureşti, str. Maior Cîmpeanu nr. 9 — tel. 18.27.67

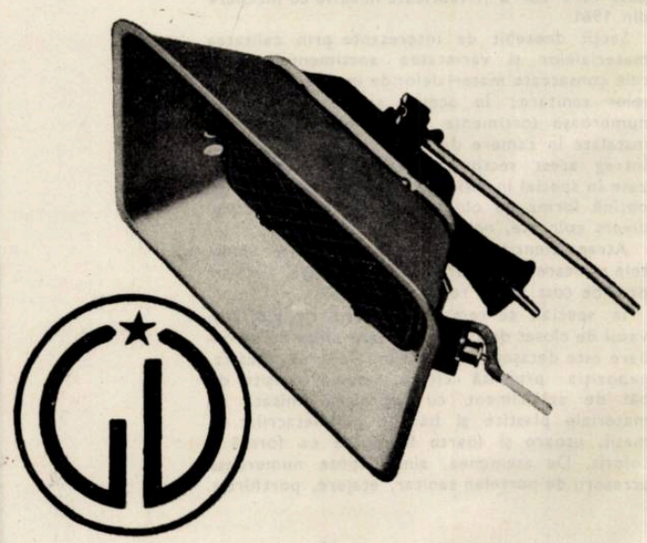

СОДЕРЖАНИЕ

Арх. Т. Риччи — О ПРОЕКТИРОВАНИЙ СЕКЦИЙ ЖИЛЫХ ДОМОВ, БУХАРЕСТСКИМ ПРОЕКТНЫМ ИНСТИТУТОМ (стр. 3). Исходя из решений III съезда РРП о масштабе жилищного строительства и методах работы которые будут применены в ближайшие годы, указывается на необходимость немедленно закончить общий эскизный проект планировки города, как и отдельные детальные проекты в связи с созданием новых микрорайонов.

Подобное действие необходимо, так как эффективные методы работы и индустриализация строительства требуют создания широких фронтов работы, которые в Бухаресте могут быть предоставлены лишь в результате нового изучения вопроса районирования и микрорайонирования города. Далее дана характеристика лучших секций и типов квартир, использованных в Бухаресте в 1960 году.

Арх. М. Каффе — НОВЫЕ ДИРЕКТИВНЫЕ СЕКЦИИ ДЛЯ ЖИЛЫХ ДОМОВ С 4—5 ЭТАЖАМИ И ЦЕНТРАЛЬНЫМ ОТОПЛЕНИЕМ (стр. 6) В статье представлены последние директивные проекты для секции жилых домов, имеющих в среднем 4—5 этажей и центральное отопление, — проекты, разработанные в типовой мастерсекой Научно-исследовательского института архитектуры, строительства и планировки. Эти секции значительно лучше предыдущих проектов, так как они разработаны на основе нового норматива Государственного Комитета архитектуры, строительства и планировки. Представлены четыре серии секций, дифференцированных согласно строительным и функциональным характеристикам (расположение ванных, кладовых и т.д.). В каждую серию входит достаточное число секций, позволяющее их сочетание в зданиях различных размеров и составов квартир с простой или двойной ориентацией.

Арх. К. Котару — НОВЫЕ МНОГОКВАРТИРНЫЕ ДОМА НА БУХАРЕСТКОЙ МАГИСТРАЛИ СЕВЕР — ЮГ (стр. 10) На этой магистрали, которая оформляется в расширенном масштабе в данный момент, за проектировано построить три ансамбля многоквартирных домов, в общей сложности 2.500 квартир.

Дома эти, которые намечено строить индустриальными методами выполняются либо с перегородками и перекрытиями из монолитного железобетона, укладываемого в опалубки из бакелитного фурнира, (на улицах Мэрэшешть Шинкай, Киров), либо со сборными бетонными панелями по фасаду или из больших сборных панелей (ансамбль на проспекте Пьептэнарь).

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

СТРОИТЕЛЬСТВО НОВЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ В БУХАРЕСТЕ (стр. 13). Представлен ряд многоквартирных домов, построенных в Бухаресте в 1959—1960 гг: многоквартирные дома на углу проспекта им. 1848 года и улицы Габровень; на углу проспекта им. 1848 года и улицы Доамней; на проспекте им. Н. Бэлческу, № 33; на площади Михаила Эминеску; на проспекте Г. Дука, № 4; на проспекте Г. Дука, № 3—11; на проспекте Г. Дука, № 15; на Каля Гривицей, №№ 152—156; типовые многоквартирные дома на Каля Гривицей, площади Доробанць и Шоссе Штефана Великого; многоквартирные дома на Каля Гривицей, № 297; на улице Бельдиман, на проспекте им. 6 Марта, № 22, на улице Брезояну, № 47—49, 48—50 и 60; на проспекте 6 Марта, № 85 и № 101; на проспекте Суворова, жилой квартал Флояска, многоквартирные дома на проспекте 1 Мая и на улице 13 Декабря.

НОВЫЕ ПОСТРОЙКИ В РНР

Арх. Т. Сэвулеску, Инж. Г. Митран НОВЫЙ ПАССАЖИРСКИЙ ВОКЗАЛ ГОРОДА КОНСТАНЦА (стр. 34). 15 мая 1960 года в Констанце был сдан в пользование новый пассажирский вокзал расположение которого включено в проект планировки и дальнейшего развития города.

Это современный пассажирский вокзал типа «пропускной», обеспечивающий оптимальные условия железнодорожной эксплуатации и обслуживания пассажиров; он может свободно пропустить 2.500—3.000 пассажиров в час.

Пассажирское здание имеет холл, залы ожидания, рестораи и подземный проход, обеспечивающий доступ к перронам.

Центральный холл перекрыт куполом с двойным изгибом из тонких железобетонных оболочек.

Арх. Д. Георгиу— САНАТОРИЙ В МАНГАЛИИ (стр. 38) Новый санаторий расположен на южной части высокого берега, являясь как бы продолжением курортного ансамбля на 1.100 мест, построенного в 1958—1959 году.

В этом санатории на 500 мест соединены следующие основные функции: жилые помещения, поликлиника, клуб и столовая с подсобными помещениями.

Санаторий имеет 4 и частично 5 этажей, согласно склону на котором он построен; на первом этаже размещаются поликлиника и столовая.

Строительная система— поперечные рамы с тремя пролетами; шаг — 6 метров.

СТРОИТЕЛЬНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Арх. К. Лэзэреску — ПРИМЕНЕНИЕ ПЛАСТИЧЕСКИХ МАТЕРИАЛОВ В ЖИЛИЩНОМ И КУЛЬТУРНО-БЫТОВОМ СТРОИТЕЛЬСТВЕ (стр. 42). В этой статье указаны преимущества использования пластических материалов в жилищном и культурно-бытовом строительстве, с точки зрения прочности, тепло и звукоизоляции, способа обработки и стоимости.

Вслед за этим детально описывается способ применения этих материалов в различных секторах строительства, в нынешней мировой практике. Третий съезд РРП наметил точные задачи в области производства пластических материалов на базе природных богатств, которыми располагает Румынская Народная Республика.

В заключение автор статьи описывает нынешнее положение в нашей стране в области производства, использования и стоимости пластических материалов в жилищном и культурно-бытовом строительстве.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

С. Хан-Магомедов— АРХИТЕКТУРА И ПРЕДМЕТЫ ДОМАШНЕГО ОБИХОДА (стр. 48). Статья, переведена из журнала «Декоративное искусство СССР» №2 1960.

ХРОНИКА

Арх. Л.Шварц — ВЫСТАВКА «СТРОИТЕЛЬНЫЕ, САНТЕХНИЧЕСКИЕ И ОТДЕЛОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ» (стр. 50) — На состоявшейся в Бухаресте в сентябре 1960 года выставке было собрано примерно 700 экспонатов-материалов и структур, из которых 60 процентов новых видов продукции либо уже поступивших в серийное производство в 1959—1960 гг., либо в виде экспериментальных видов продукции или образцов, серийное производство которых будет налажено в 1961-1962 гг.

В десяти отделениях выставки были показаны сборные детали для перекрытий и покрытия промышленных цехов и жилых домов, инвентарные опалубки, эффективные материалы для кладки, вяжущие вещества, стекляные изделия и оконное стекло, стенные структуры, отделочные материалы, камень и мрамор, изоляционные и кровельные материалы, двери, окна и скобяные изделия, сантехнические и электротехнические материалы, детали установок отопления и вентиляции.

Выставка вызвала большой интерес в рядах строителей.

Хроника содержит также сведения о деятельности Союза архитекторов РНР в августе, сентябре и октябре 1960 года.

Обложка: Новые жилые дома в районе Флояска

SOMMAIRE

T. Ricci, architecte — ASPECTS DE L'ÉLABORATION DES PROJETS DE SECTIONS DE LOGEMENTS À L'INSTITUT PROIECT-BUCUREŞTI (p. 2) En partant des décisions prises par le III-e Congrès du Parti Ouvrier Roumain concernant le volume des constructions de logements et les méthodes de travail prévues pour les années à venir, on montre la nécessité de finir immédiatement l'esquisse du plan général d'aménagement de la ville, ainsi que des plans de détail concernant les nouveaux micro-arrondissements.

Cette action apparait comme nécessaire, car les méthodes efficientes de travail et l'industrialisation des constructions ont besoin de larges fronts de travail qui, à Bucarest, ne peuvent être offerts que par une nouvelle étude pour diviser la ville en arrondissements et micro-arrondissements. On relève ensuite les caracteristiques des meilleures sections et types d'appartements utilisés à Bucarest en 1960,

M. Caffé, architecte — LES NOUVELLES SECTIONS-DIRECTIVES POUR LOGEMENTS À REZ-DE-CHAUSSÉE + 3-4 NIVEAUX ET CHAUFFAGE CENTRAL (p. 6) L'article présente les derniers projets-directives pour les sections de logements dans des bâtisses ayant un nombre moyen de niveaux (rez-de-chaussée + 3-4) et chauffage central, élaborés dans l'atelier de logements-type de l'ISCAS (Institut d'Etudes p. Constructions, Architecture et Urbanisme). Ces sections représentent une amélioration par rapport aux projets antérieurs, car elles ont été élaborées en prenant pour base les nouvelles normes du CSCAC (Comité d'État pour les Constructions, Architecture et Urbanisme). Les directives présentes comprennent 4 séries de sections différenciées d'après les caractéristiques constructives et fonctionnelles (la position des salles de bains, des garde-mangers, etc.). Chaque série comprend un nombre suffisant de sections pour permettre des assemblages en bâtiments ayant des longueurs et des formes variées d'appartements, à orientation simple ou double.

C. Cotaru, architecte — NOUVEAUX BLOCS DE LOGEMENTS SUR L'ARTÈRE PRINCIPALE NORD-SUD DE BUCAREST (p.10) On vient d'élaborer, sur l'artère principale Nord-Sud qui se développe en ce moment, le projet de trois ensembles de blocs de logements, soit un total de 2500 appartements.

Les blocs — qui seront exécutés par des méthodes industrielles — seront bâtis soit avec des diaphragmes et planchers en béton armé monolithe moulés en coffrages de plaqué-bakelite (rues Mărăşeşti, Sincai, Kirov) avec des panneaux de façade préfabriqués en béton, ou bien de grands panneaux entièrement préfabriqués (ensemble Boul. Pieptănari).

NOUVELLES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS À BUCAREST (p.12) On présente une série de blocs de logements bâtis à Bucarest en 1959—1960; ces bloc sont situés Boul. 1848 au carrefour de la rue Gabroveni, Boul. 1848 au carrefour de la rue Doamnei, 33 Boul. N. Balcesco, place M. Eminesco, 4, Boul. Gh. Duca, 3—11 Boul. Gh. Duca, 15, Boul. Gh. Duca, Calea Griviţei, place Dorobanţi et Chaussée Stefan cel Mare, 297, Calea Griviţei, rue Beldiman, 22, Boul. 6 Martie, 47—49, 48—50 et 60, rue Brezoianu, 85 et 101, Boul. 6 Martie, Boul. Suvorov, le quartier Floreasca, Boul. 1 Mai, rue 13 Decembrie.

NOUVELLES CONSTRUCTIONS DANS LE PAYS

Th. Savulesco, architecte, Gr. Mitran, ingénieur — LA NOUVELLE GARE DE PASSAGERS DE LA VILLE DE CONSTANTZA (p.34) Le 15 mai 1960, une nouvelle gare a été mise à la disposition du public à Constantza; la gare est située sur un terrain compris dans le plan d'aménagement et développement de la ville.

C'est une gare « de passage » moderne, qui satisfait dans les meilleures conditions possibles, l'exploitation ferroviaire et le traffic des passagers, en assurant une circulation commode pour 2500—3000 passagers/h.

La bâtisse des passagers comprend un hall, des salles d'attente, un restaurant et une galerie souterraine d'accès aux perrons.

Le hall central est couvert d'une coupole à double courbure réalisée en couches minces de béton armé.

D. Gheorghiu, architecte — SANATORIUM BALNÉAIRE À MANGALIA (p. 38) Le nouveau sanatorium est situé au Sud de la falaise, à la suite de l'ensemble à 1100 lits construit en 1958—1959.

Avec ses 500 lits, le sanatorium comprend: le bloc d'hébergement, la policlinique, le club et la cantine avec les annexes nécessaires.

Le sanatorium est bâti sur 4 et partiellement sur 5 niveaux adaptés à la pente naturelle et il est complété par les rez-de-chaussées de la policlinique et de la cantine.

Le système constructif est formé de cadres transversaux à 3 ouvertures sur une travée de 6 m.

MATÉRIAUX DE CONSTRUCTION

C. Lazarasco, architecte — L'UTILISATION DES MATÉRIAUX PLASTIQUES DANS LES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS ET D'INTERÊT SOCIAL-CULTUREL (p. 42) L'article démontre les avantages de l'utilisation des matériaux plastiques dans le domaine des constructions de logements et d'interêt social-culturel sous l'aspect de la résistance, des isolants, de la manière dont on peut les travailler, ainsi que du coût.

On y trouve ensuite des détails sur l'utilisation de ces matériaux dans les différents secteurs de constructions, dans la pratique mondiale actuelle. Le III-e Congrès du Parti Ouvrier Roumain a donné des directives précises dans le domaine de la production des matériaux plastiques, grâce aux richesses naturelles dont dispose la R. P. Roumaine.

En conclusion, l'article présente la situation actuelle de notre pays, c'est-à-dire la production, l'utilisation et le coût des matériaux plastiques dans les constructions de logements et d'intérêt social-culturel.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

S. Han-Magomedov — L'ARCHITECTURE ET LES OBJETS DE MÉNAGE (p.48) Article traduit de « Dekorativnoie Iskusstvo S.S.S.R. » No. 2/1960.

CHRONIQUE

L. Schwarz, architecte — L'EXPOSITION « MATÉRIAUX DE CONSTRUCTION, INSTALLATIONS ET FINISSAGES » (p. 50) L'exposition — ouverte à Bucarest en septembre 1960 — a compris env. 700 articles, matériaux et structures, dont 60% produits nouveaux, soit ceux qui ont commencé à être fabriqués en série en 1959—1960, soit ceux qui sont encore au stade expérimental ou de prototype, devant être produits en série en 1961—1962.

Les 10 sections de l'exposition ont présenté des éléments préfabriqués pour planchers et toits de halles industrielles et d'habitations, coffrages réutilisables, matériaux efficients de maçonnerie, liants, produits en verre et vitres, structures de murs, matériaux de finissage, pierre et marbres, matériaux isolants et toitures, portes, fenêtres et ferronnerie, matériaux pour installations electriques, sanitaires, de chauffage et ventilation.

L'exposition a suscité un grand intérêt parmi les techniciens du bâtiment.

La chronique comprend aussi des informations concernant l'activité de l'Union des Architectes de la R.P. Roumaine pour les mois d'août, septembre et octobre 1960.

Notre couverture: Les nouveaux blocs de logements du quartier Floreasca

ARHITECTURA
R P R

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80

Lei 15

I. P. 4. Bucureşti

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 6 (67) NOIEMBRIE–DECEMBRIE • 1960

E 1689

1883

ARHITECTURA R.P.R.

6
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

Colegiul de redacție:
Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — str. Episcopiei nr. 9 — Tel. 13.98.80
ANUL VIII — Nr. 6 (67) NOIEMBRIE — DECEMBRIE 1960

Arh. T. Ricci
2 Studioul de concerte al Radiodifuziunii și televiziunii romîne

Arh. H. Novac
EXPOZIȚII 12 R.P.R. la tîrgurile internaționale de mostre din 1960

Arh. Al. Budișteanu, arh. R. Rău
URBANISM 22 Microraionul — element esențial în sistematizarea orașelor noastre

Ing. N. Mărgărit
26 Probleme principale de circulație în orașe în lumina lucrărilor conferinței de transport urban de la Budapesta-28—30.IX.1960

Arh. A. Mureșan, arh. Sulamita Cleja
30 Cvartalul 23 August — Iași

CONCURSURI 33 Concursul de proiecte tip pentru cămine culturale și casă raională de cultură

Arh. I. Șerban
DISCUȚII 35 Pe marginea concursului de cămine culturale

Arh. M. Melicson
TEORIA ARHITECTURII 46 Unele probleme ale conținutului și formei în arhitectură (I)

Arh. T. Evolceanu
RECENZII 49 « Culoarea în arhitectură » (Arh. Z. Solomon, arh. L. Adler, arh. C. Enache)

CRONICA 50 Elogiul arhitecturii romîne
Arhitectul american E. D. Stone despre arhitectura noastră
Din activitatea U.A.

51 Sumar general pe anul 1960

Coperta: Vedere interioară a studioului de concerte al Radiodifuziunii și televiziunii romîne

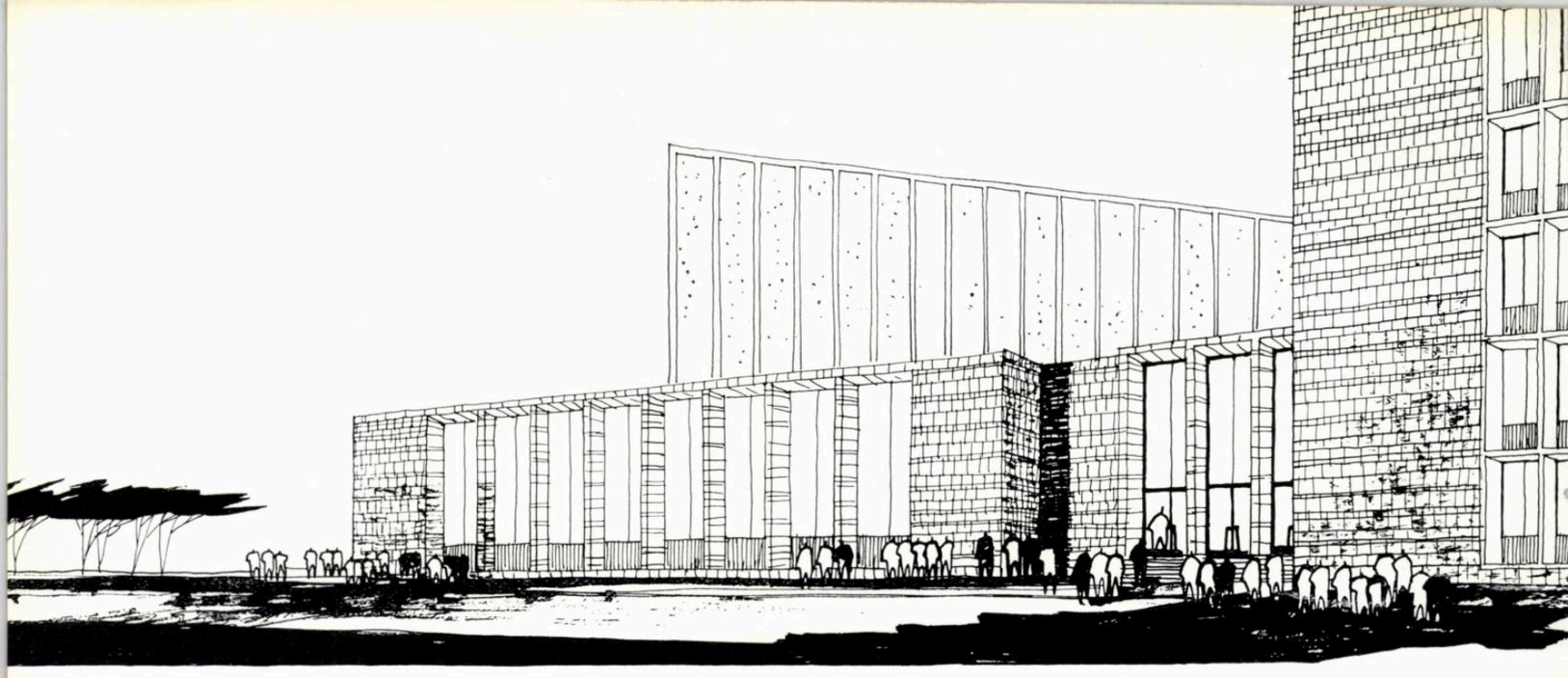

Sala de concerte — Perspectivă

Arh. Tiberiu Ricci

STUDIOUL DE CONCERTE AL RADIODIFUZIUNII - TELEVIZIUNII ROMÎNE

Fațada principală — Vedere generală

Au trecut doar cîteva luni de la primul concert, dat de violonistul David Oistrah, în noua sală cu multiple funcțiuni a Palatului R.P.R., și o nouă sală de concerte și-a deschis porțile publicului din capitală, în ajunul sărbătoririi celei de a 16-a aniversări a eliberării patriei noastre.

Noua sală are o funcțiune unică — studio de concert cu public auditor — adică aceea de a pune în valoarea sa optimă și în mod natural interpretările muzicale, orchestrale și vocale, atît pentru transmisiunile și înregistrările radiodifuzate și televizate, cît și pentru auditorii-spectatori din această sală. Este vorba deci de un studio tipic de transmisiuni radiodifuzate, dublat în partea sa funcțională și de preocuparea satisfacerii exigențelor unui public amator de audiții directe de înaltă calitate sonoră, într-un mediu arhitectural corespunzător sălilor de concert.

Prezența publicului auditor în studiourile de radio este determinată de mai multe considerente, printre care vom aminti, în afara celui economic, pe acela al obținerii unei interpretări artistice de calitate superioară, atunci cînd executanții se află în fața publicului auditor. Funcțiunea principală rămîne însă posibilitatea de captare, înregistrare și redare optimă « prin microfon » a producției din studio, în vederea satisfacerii sutelor de mii de auditori ai aparatelor de radio și televiziune din țară și străinătate.

Această posibilitate de captare, înregistrare și redare optimă a sunetului depinde în primul rînd de comportarea studioului din punct de vedere acustic. Comportarea acustică este stabilită în mod hotărîtor de volum și de timpul de reverberație, ambele mărimi fiind în legătură directă cu felul și intensitatea surselor sonore care urmează a se dezvolta în studio.

În cadrul temei program stabilite de « Radiodifuziunea-televiziunea romînă » au fost stabilite formațiunile muzicale specifice care urmează a se produce în acest studio ; au fost deci precizate felul și intensitatea surselor sonore și, implicit, au fost determinate într-o oarecare măsură volumul și timpul de reverberație, urmînd ca în cursul elaborării proiectului să se studieze care sînt formulele cele mai potrivite pentru stabilirea formei și structurii studioului, a izolării fonice și a tratării acustice a spațiului, astfel ca rezultatele obținute să corespundă exigențelor moderne ale transmisiunilor radiodifuzate și televizate.

O atenție deosebită s-a acordat deci pe tot parcursul proiectării modului de integrare a soluțiilor și a schemelor tehnice, rezultante directe ale cerințelor de ordin acustic, în compoziția ansamblului care urma să se definească treptat.

Proiectarea studiourilor curente de radiodifuziune aplică în mod normal formulele ideale impuse de obținerea unor curbe optime ale timpului de reverberație în funcție de frecvențele specifice producției pentru care este destinat studioul respectiv : vorbire, cor, formații orchestrale mici sau mari etc. Cele mai bune rezultate

Colectiv de proiectare în cadrul Institutului Proiect București:
Autor, arh. Tiberiu Ricci
Colaboratori, arhitecții: Michaela Slomnescu, A. Prodan
Structura de rezistență — inginerii A. Lupescu, I. Berleanu
Acustică și electroacustică — colectivul condus de ing. A. Necșulea
Colaboratori: pentru electroacustică, ing. A. Ionescu, pentru acustică, ing. L. Zănescu
Instalații de încălzire și climatizare — inginerii R. Iliescu, C. Șerbu, L. Goldmann
Instalații electrice și de iluminat — inginerii D. Cenda și C. Bianchi
Instalații frigotehnice — ing. V. Munteanu
Instalații sanitare — inginerii I. Rapaport, I. Benghiuj
Mobilier (pentru hol, foaiere, podium): I. S. Decorativa; arhitecții C. Condacci, C. Dimos, pentru anexele tehnice — arhitecții R. Voll, G. Deutch, J. Rosenberg
Decorație de interior: lămpi, lustre și prospectul orgii — atelier arh. T. Ricci
Execuția lucrării — Trustul I Construcții din Departamentul Construcțiilor și Materialelor de Construcții al C.S.C.A.S.
Lucrările de marmură — întreprinderea « Marmura » București
Orga — execuția și montajul: Rieger-Kloss, Kîrnov — Republica Socialistă Cehoslovacă
Execuția mobilierului — atelierele « Heliade » București
Execuția lămpilor și lustrelor — fabrica « Pădurea Neagră »

se obțin printr-o aplicare funcțională a dimensionării și tratării spațiului studioului, materialele de finisaj alternîndu-se astfel încît să satisfacă fidel rezultatele obținute mai întîi prin calcul și apoi prin măsurători și corecturi; se asigură astfel obținerea unor curbe optime ale timpului de reverberație specific producției respective.

În cazul de față, o tratare pur funcțională a spațiului interior nu ne-a putut mulțumi, studioul de concert oferind în același timp posibilitatea audiției directe unui număr relativ mare de spectatori, pentru care, așa cum este firesc, apare și necesitatea creării unei ambianțe arhitecturale de aceeași valoare cu a unor săli de concert de proporții corespunzătoare.

Îmbinarea armonioasă a celor două condiții, funcțiune-estetică, a necesitat studii îndelungate și o colaborare intensă și sinceră cu colectivele de specialități, atenția acordîndu-se în special rezolvărilor de ordin acustic, însă întotdeauna soluționate concomitent și din punct de vedere estetic.

Studiul de detaliu, după ultima formulă aleasă prin proiectare, a început în cursul anului 1958. Alegerea materialelor pentru tratamentul acustic și de finisaj a cerut preocupări continue și deseori încercări de laborator pentru materialele de finisaj.

Posibilitățile de alegere a materialelor au fost totuși relativ reduse, date fiind cerințele de ordin acustic, care au impus, în cazul de față, tratarea tridimensională a spațiului cu materiale reflectante și capabile de a vibra.

Plecînd de la forma în plan și raportul convenabil al celei de a treia dimensiuni, pînă la curba aleasă pentru plafon și legătura strînsă în rezolvarea acestuia cu sistemele de structură, de climatizare și de luminat alese, și pînă la ultimul detaliu al tratării cu materiale corespunzătoare de absorbție și reflecție a pardoselii și a mobilierului oferit publicului auditor, toate problemele de detaliu ale studioului de concert au necesitat o continuă colaborare a tuturor specialiștilor, pentru ca imaginea arhitecturală de interior să poată ajunge la o formulă unitară, o expresie sinceră și un efect plastic satisfăcător.

PARTIUL ARHITECTURAL

Noul studio de concert s-a încadrat în ansamblul existent al Casei Radiodifuziunii (autori, arhitecții Tiberiu Ricci, Mihail Ricci și Leon Garcia), căutînd a satisface, atît cerințele amplasamentului, cît și pe cele de ordin economic.

În acest scop, compoziția s-a dezvoltat astfel încît să poată folosi întregul volum disponibil creat prin aplicarea condițiilor impuse de izolarea fonică și dimensionările de structură care au rezultat după precizarea formei ideale a studiului propriu-zis.

Spațiile anexe de deservire a publicului — vestibuluri, hol, foaiere, fumoare și degajări laterale — au constituit un inel protector pentru studio, care rămîne dominant în compoziție prin înălțimea și volumul său liber exprimat în fațadă,

Vederea holului de acces

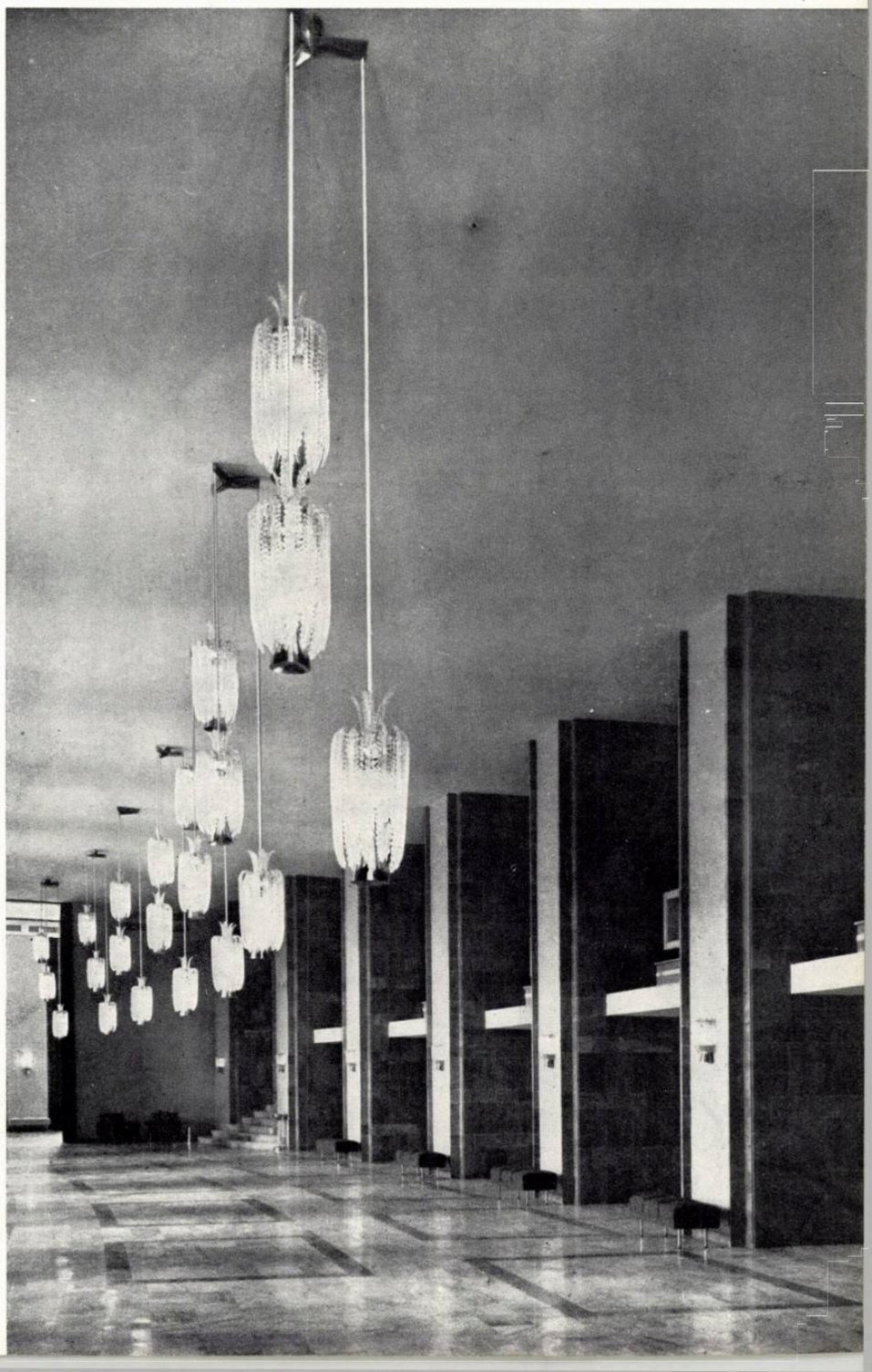

Fațada principală

Plan etaj
1. Golul holului — 2. Balcon la nivelul scărilor — 3. Fumoare, foaier — 4. Loji 5. Studio — 6. Regie-audio — 7. Crainic — 8. Dirijor — 9. Solist — 10. Repetiții

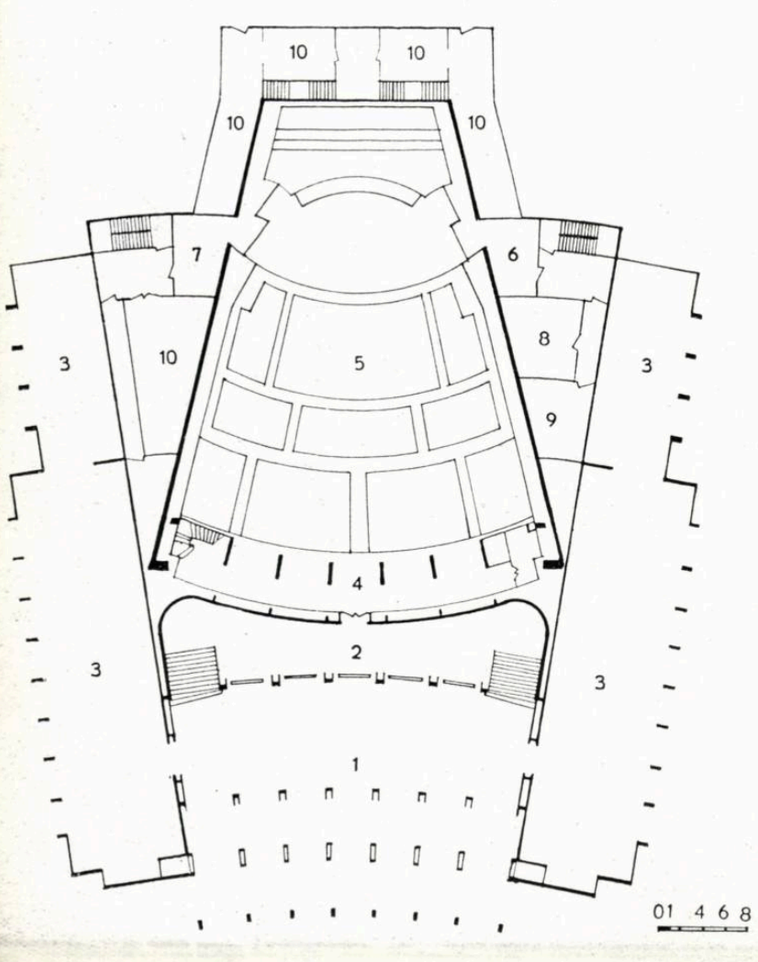

Plan parter
1. Portic — 2. Vestibul — 3. Hol — 4. Garderobă — 5. Fumoare — 6. Foaiere — 7. Tamburi de liniște — 8. Studioul — 9. Degajament orchestră — 10. Depozit instrumente — 11. Orgă 12. Climatizare — 13. Acces tehnic

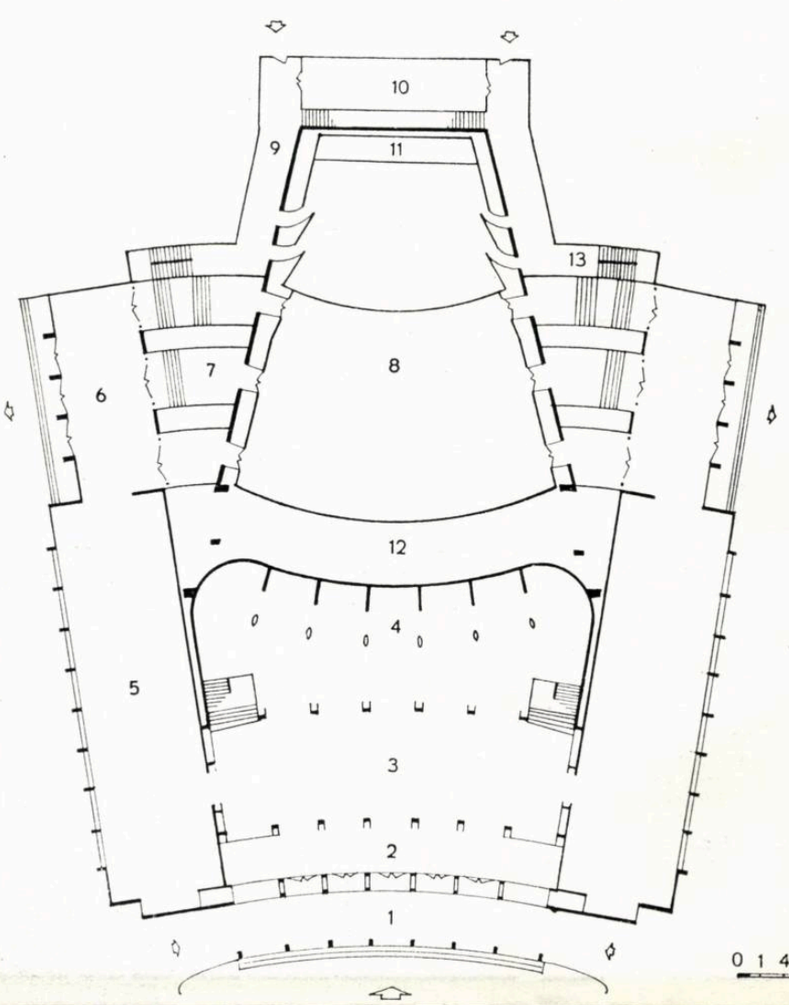

Unele spații de deservire (garderoba, bufetul, accesul la toalete etc.) au putut fi amplasate în supantă, folosind astfel complet spațiul rezultat din realizarea profilului longitudinal al studioului, care se situează cu partea lui cea mai coborîtă la nivelul anexelor publice, ajungînd cu nivelul maxim al gradenelor și lojilor la jumătatea înălțimii holului public.

Accesul publicului în studio se face, atît prin fundul sălii, cît și lateral, prin 6 accese separate, denivelate și legate de foaiere și fumoare prin intermediul unor « tamburi de liniște » tratați acustic corespunzător.

Studioul propriu-zis are o formă trapezoidală alungită, avînd o dublă carcasă spațială independentă față de restul construcției care constituie încăperile publice sau tehnice învecinate, pentru a asigura în acest mod izolarea transmiterii zgomotelor, atît din interior, cît și din exterior. Pe latura mică a studioului este amplasat podiumul, dimensionat pentru funcțiunile maxime ale orchestrelor simfonice cu cor. Accesul executanților se face pe ambele laturi, încăperile de deservire (garderobe, foaiere, toalete, depozite de instrumente și note muzicale, camere de repetiție etc.) fiind dispuse suprapus în corpul de legătură dintre acest studio și volumul central al clădirii existente a Casei Radiodifuziunii.

Latura mică a podiumului studioului este rezervată aparatajului și instalațiilor necesare orgii. Orga dispune de 80 de registre și 7 200 de fluiere, asigurînd astfel nivelul sonor corespunzător volumului studioului. Prospectul orgii a fost astfel studiat pentru a oferi un fundal decorativ permanent.

Suprafața liberă a studioului rezultată după amplasarea ideală a formațiunii maxime orchestrale a putut fi astfel distribuită încît să asigure o bună circulație și o bună curbă de vizibilitate și audiție pentru cca. 1 000 de spectatori, dintre care 50 în cele 5 loji care limitează fundul studioului. Accesul la aceste loji se face atît central, din holul public, cît și lateral, printr-o intrare oficială.

La dreapta și la stînga podiumului, cu bună vizibilitate asupra acestuia, sînt amplasate încăperile tehnice rezervate inginerului de sunet și controlului tehnic « audio », precum și studioul de crainic al radiodifuziunii. Cu acces imediat de pe podium se află situate încăperile de odihnă și repetiție necesare pentru dirijor și soliști.

În legătură directă cu podiumul orchestrei, prin intermediul unei trape-lift, se află depozitul pentru pupitrul orgii și pianele de concert.

Încăperile necesare pentru transmisiunile televizate, controlul imaginii « video » și studioul de crainic sînt amplasate în spațiul de deasupra lojilor, cu o vizibilitate completă asupra întregului studio. Tot pe acest nivel este amplasată încăperea regiei de lumină și efecte luminoase de studio.

STRUCTURA DE REZISTENȚĂ

Structural, trebuie semnalate dificultățile date de necesitatea executării a două carcase independente — începînd de la fundații pînă la învelitoare — pentru studioul propriu-zis. În acest scop s-au utilizat două sisteme independente de beton armat: unul exterior, în prelungire cu sălile anexe, hol, foaiere, și altul interior, paralel cu primul pe tot conturul sălii, făcînd corp comun cu gradenele, podiumul, lojile și controlul imaginii televiziunii. Pentru acoperirea studioului s-a adoptat o soluție cu arce de beton armat monolit cu tiranți precomprimați. S-au realizat 7 arce cu deschiderea maximă de 36 m, rezemate pe stîlpi exteriori ; pe aceste arce sprijină planșeul teraseigrădină ce acoperă întreg studioul. Arcele interioare, în număr de 5, reazimă pe scheletul interior al sălii și susțin, prin intermediul unor tiranți, plafonul rigid al studioului executat din plăci de beton armat.

Spre a se economisi cca. 30 t profile grele laminate s-a recurs la precomprimarea tiranților arcelor prin postîntinderea unor cabluri de mare capacitate cu 20 și 36 de fire din oțel SBP ∅ 5 mm, adică 30 t, respectiv 55 t la tensionare, protejate cu tuburi de tablă și montate în tiranți, înainte de betonare. Numărul cablurilor dintr-un tirant variază de la 2 la 8, în funcție de împingerile arcelor.

Pentru o rezolvare cît mai economică a finisajului plafonului studioului s-a recurs la așternerea pe cofraj a elementelor prefabricate care realizează concomitent, atît aspectul finit al interiorului, cît și rigiditatea necesară unei bune reflecții a sunetelor, în acest mod vibrațiile proprii ale prefabricatelor reducîndu-se aproape la zero.

Paralel cu rezolvarea structurii învelitorii s-au studiat și realizat toate perforațiile și ancorajele necesare canalelor de climatizare care refulează prin plafonul sălii aerul ce ajunge aici prin canale verticale dispuse între cele două carcase independente ale structurii pereților.

Structura anexelor s-a realizat cu simburi de beton armat în zidărie ; acoperișul acestor spații este realizat cu chesoane prefabricate din beton armat, peste care se află terase circulabile ce înconjură studioul propriu-zis.

Subsolul, pe întreaga suprafață clădită de cca. 3 000 m², adăpostește centralele de climatizare, frigorifice, grupul electrogen, precum și întreaga rețea de conducte și canale de distribuție a instalațiilor tehnico-sanitare.

Vedere spre scenă

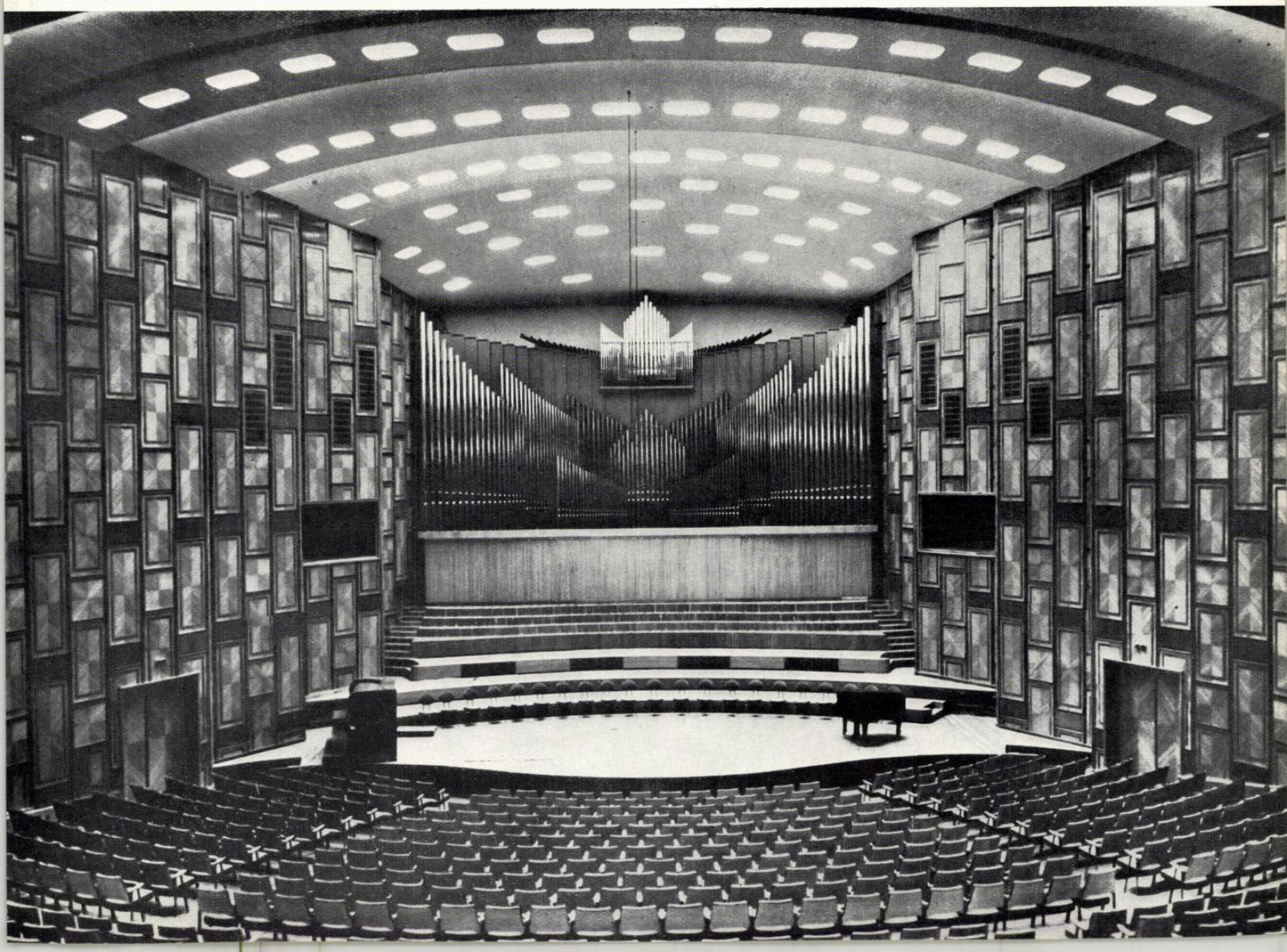

TRATAMENTUL ACUSTIC ȘI INSTALAȚIILE ELECTROACUSTICE

Tratamentul acustic al pereților studioului este realizat prin executarea unor panouri dreptunghiulare din placaj capabil de a vibra și din panel, avînd dimensiuni diferite și o distribuție amestecată pe întreaga suprafață a pereților laterali. Panourile sînt montate pe un cardoiaj în interiorul căruia sînt amplasate saltele de vată de sticlă de o anumită grosime și densitate.

Fundul studioului este tratat diferit: părțile laterale lojilor sînt acoperite cu baghete de lemn, avînd o profilație specială pentru a favoriza o difuzitate necesară audiției din această zonă, dispunerea lor făcîndu-se distanțat, astfel ca reflecțiile supărătoare să poată fi atenuate de absorbția materialului dispus în spatele acestor baghete.

Lojile și accesele la ele sînt de asemenea tratate acustic, de data aceasta placajul fiind de dimensiuni mai reduse și acoperit cu un material transparent sonor, care favorizează efectul plastic și utilitar necesar acestor spații.

Tratamentul acustic similar fundului sălii este aplicat în cei 6 « tamburi de liniște » care asigură accesul și degajarea laterală a studioului.

Podiumul orchestrei este flancat de 6 panouri fixe dispuse în dinți de fierăstrău pe toată înălțimea studioului. Osatura metalică a panourilor permite ca partea inferioară a acestora să poată fi mobilă, acționîndu-se în vederea corectării unghiului de reflectare a sunetelor în diferite situații de producție muzicală.

Încăperile tehnice anexe, camera regiei « audio » și « video », încăperea pentru crainic radio și televiziune, precum și studioul și camerele de repetiție pentru cor, soliști și dirijor sînt de asemenea tratate acustic, asigurînd atît perfecta lor izolare, cît și o dezvoltare corespunzătoare a sunetului.

Toate cablurile, circuitele și dozele necesare pentru instalațiile electroacustice din studio și încăperile tehnice anexe sînt dispuse în canale vizitabile, special amenajate în pereții și pardoseala studioului.

Studioul se utilizează pentru transmiterea directă a producției muzicale, precum și pentru înregistrări de discuri și pe bandă de magnetofon; de asemenea, el se utilizează și pentru transmisiunile televizate. În acest scop, încăperile tehnice au fost echipate cu aparatajul necesar acestor funcțiuni, asigurîndu-se o calitate deosebită a transmisiunilor și înregistrărilor.

1 — Studioul de concerte — Vedere spre loji și cabinele de televiziune
2 — Studiul de concerte — Plan parter
1. Golul holului — 2. Supantă de acces la loji — 3. Loji — 4. Acces la loji — 5. Acces la camera de televiziune — 6. Studioul de concerte — 7. Podiumul orchestrei — 8. Orga 9. Panouri reflectoare mobile
3 — Studioul de concerte — Vedere spre loji

1

2

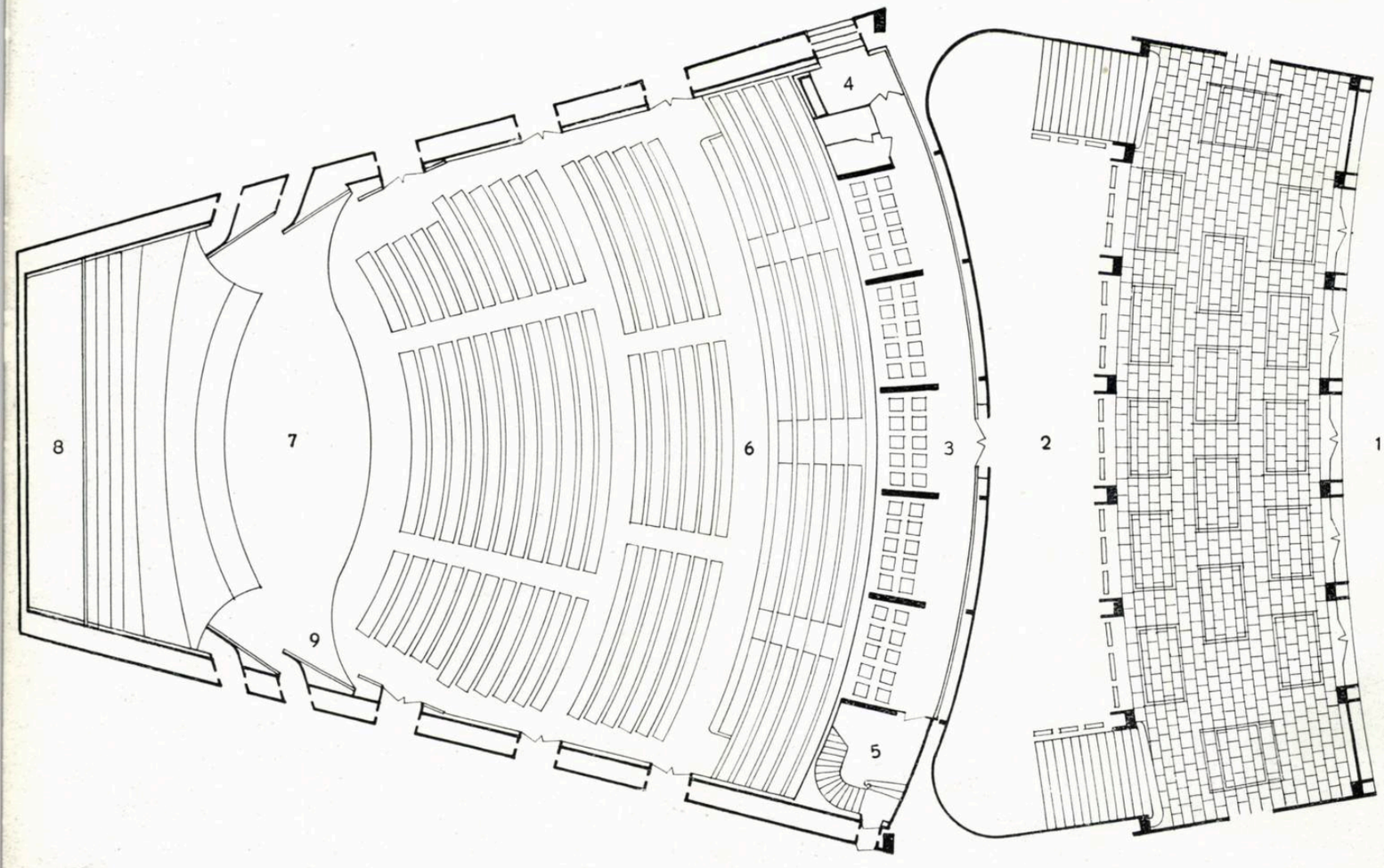

ÎNCĂLZIREA, CLIMATIZAREA ȘI INSTALAȚIA FRIGORIFICĂ

Studioul de concert și toate anexele sale tehnice și publice sînt prevăzute cu instalații de condiționarea aerului, care realizează parametrii climatici (temperatură, umiditate și puritate) în limitele zonei de confort, pentru orice variații ale condițiilor exterioare, atît vara, cît și iarna. Aceste limite se mențin iarna la +20—22°C, iar vara la +23—25°C, cu o umiditate relativă între 50 și 65% în tot timpul anului.

Tratarea aerului se realizează cu două stații de condiționare, una alimentînd studioul de concert în exploatarea curentă — fără public — iar a doua intrînd în funcțiune numai pe timpul cît studioul este ocupat de public. Cu ambele stații în funcțiune se asigură în studio 6 schimburi de aer pe oră, adică un debit de cca. 65 000 m^3 aer/oră. În paralel, una dintre stațiile de mai sus furnizează aer și pentru încăperile tehnice anexe studioului. Alte două stații mai reduse realizează condiționarea, mai puțin pretențioasă, a anexelor publice: hol, foaiere, garderobe, bufet etc.; de asemenea, o serie de agregate locale servesc la evacuarea aerului viciat din încăperile de deservire a publicului și a personalului de exploatare: lavabouri, W.C.-uri, camere de mașini etc.

Problema principală fiind tratarea aerului în timpul verii, i s-a acordat o atenție specială. Răcirea și uscarea aerului se fac într-o primă treaptă prin pulverizarea de apă la +14°C furnizată din două puțuri de mare adîncime, acționate cu pompe submersibile de 50 m^3/oră, avînd o putere de 20 kW. În treapta a doua se folosesc baterii de răcire uscate, alimentate de o stație de compresoare frigorifice.

Apa de puț folosită pentru răcirea în prima treaptă este reutilizată succesiv pentru răcirea aerului trimis în anexele publice, hol-foaiere, fiind reutilizată apoi pentru răcirea condensatorului și agregatelor stației frigorifice; ca o ultimă utilizare, apa se folosește, cu ajutaje speciale, pentru stropirea prin pulverizare a gazonului de pe terasa-grădină ce se află peste studioul de concert. Sistemul adoptat de terasă-grădină servește pe de o parte la menținerea unei temperaturi convenabile în etajul tehnic dintre cele două carcase care limitează plafonul studioului, cît și pentru a împiedica reflectarea razelor solare de pe această terasă spre corpul principal al clădirii Casei Radiodifuziunii, orientat spre sud-vest.

Această folosire intensivă a apei de puț în patru procese funcționale succesive asigură indici economici reduși pentru consumul de energie în exploatare.

Controlul și reglajul instalațiilor se realizează automat; automatizarea este realizată cu regulatori electrici diferențiați progresivi, cu rezistențe variabile montate atît în aparatele de măsură, cît și în cele de reglaj.

Instalațiile generale sanitare și de evacuare a apelor de ploaie au constituit o preocupare serioasă în ceea ce privește amplasarea și distribuția, precum și izolarea conductelor de apă și a coloanelor de scurgere, în vederea obținerii unei izolări fonice perfecte a acestora față de studioul de concert și de încăperile tehnice anexe.

INSTALAȚIA ELECTRICĂ

Instalația de forță cuprinde o rețea separată, care alimentează receptorii diverselor instalații, avînd o putere totală instalată de 470 kW.

Consumatorul cel mai important îl constituie instalația de condiționare a aerului și stația frigorifică, care, așa cum s-a arătat anterior, sînt complet automatizate, funcționarea fiecărui element comandat putînd fi urmărită prin aparatele de control și lămpile de semnalizare amplasate pe tabloul de automatizare situat în vecinătatea centralei de condiționare.

Pentru urmărirea și controlul temperaturii și umidității din încăperile principale ale ansamblului sînt prevăzute centralizat, pe tabloul de distribuție, aparate indicatoare cu citire la distanță. Sînt prevăzute de asemenea aparate pentru înregistrarea parametrilor de temperatură și umiditate în punctele importante.

Pentru iluminatul general al studioului de concert și al anexelor tehnice și publice a fost adoptat iluminatul incandescent. Pentru anexele necesare deservirii executanților — cor și orchestră — s-a prevăzut iluminatul fluorescent, la fel ca în restul ansamblului de studiouri din Casa Radiodifuziunii.

Iluminatul general al studioului este asigurat cu o putere instalată de 48 kW pentru iluminatul indirect și 45 kW pentru iluminatul direct. Podiumul orchestrei și corului este iluminat direct, puterea instalată fiind de 35 kW.

Pentru transmisiunile de concerte televizate s-au prevăzut 36 de reflectoare de 3 și 5 kW, dispuse pe plafonul și pe pereții studioului, totalizînd o putere de 124 kW. Iluminatul sălii este acționat prin dispozitive de aprindere și de stingere treptată și gradată. Pentru efectele de lumini regizorale au fost prevăzute dispozitive similare, care acționează reflectoarele spectacolelor televizate dispuse pe plafon și pe pereții laterali ai studioului; acestea din urmă sînt

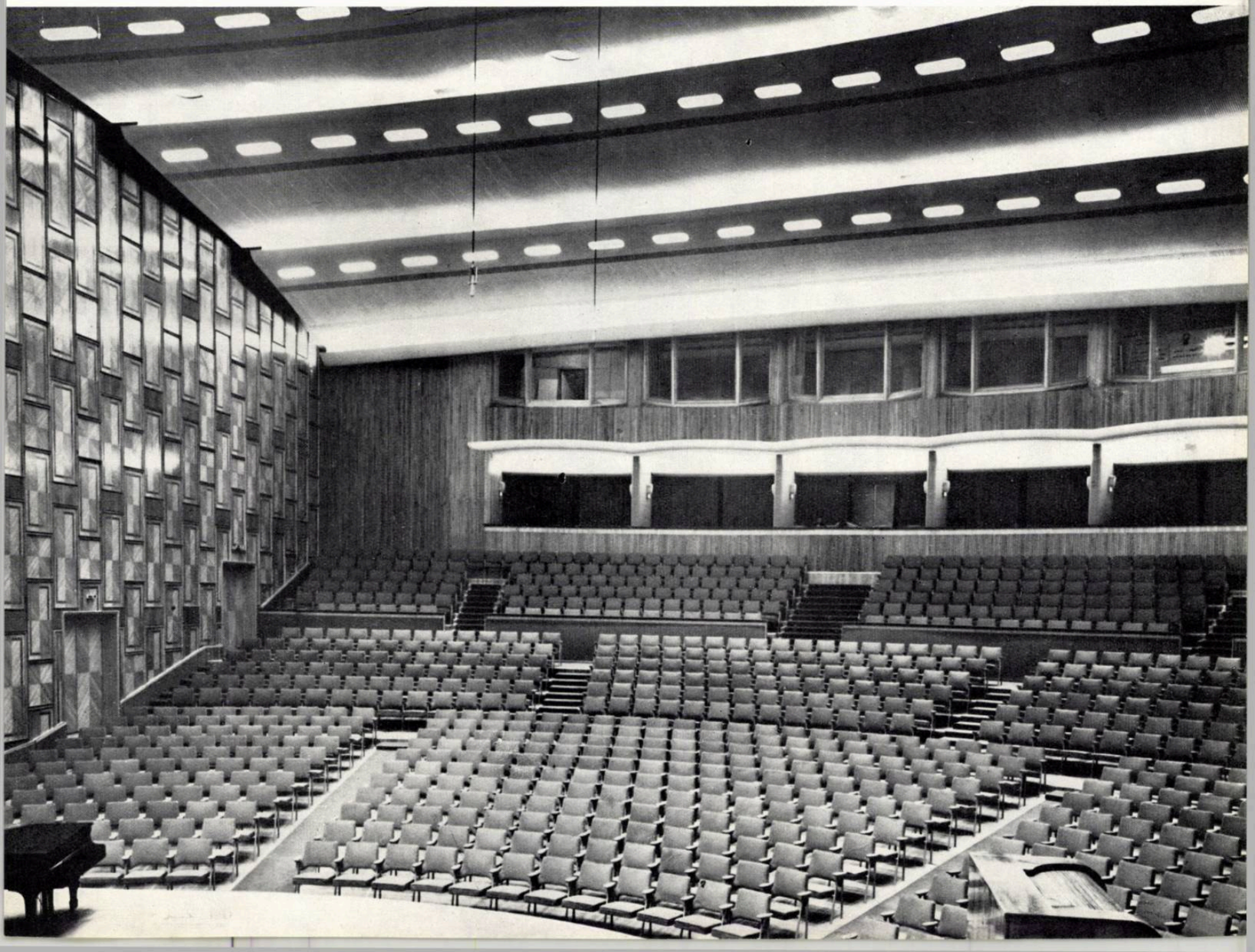

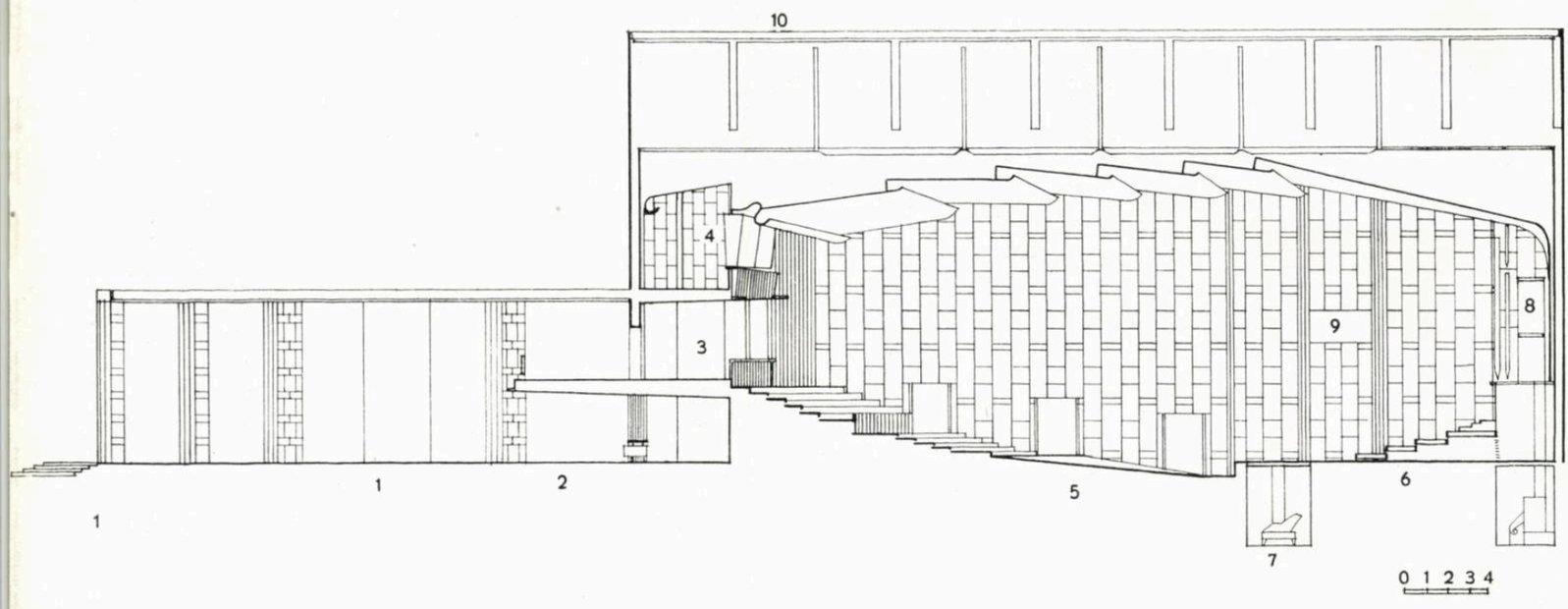

1

1 — Secțiune longitudinală
1. Hol de acces — 2. Garderoba — 3. Loji — 4. Televiziune-video — 5. Studioul de concert — 6. Podiumul orchestrei
7. Trapă pentru pian-orgă — 8. Orga — 9. Regie tehnică — 10. Terasă-grădină
2 — Vedere din foaier
3 — Studioul de concerte. Podiumul și prospectul orgii — Vedere

2

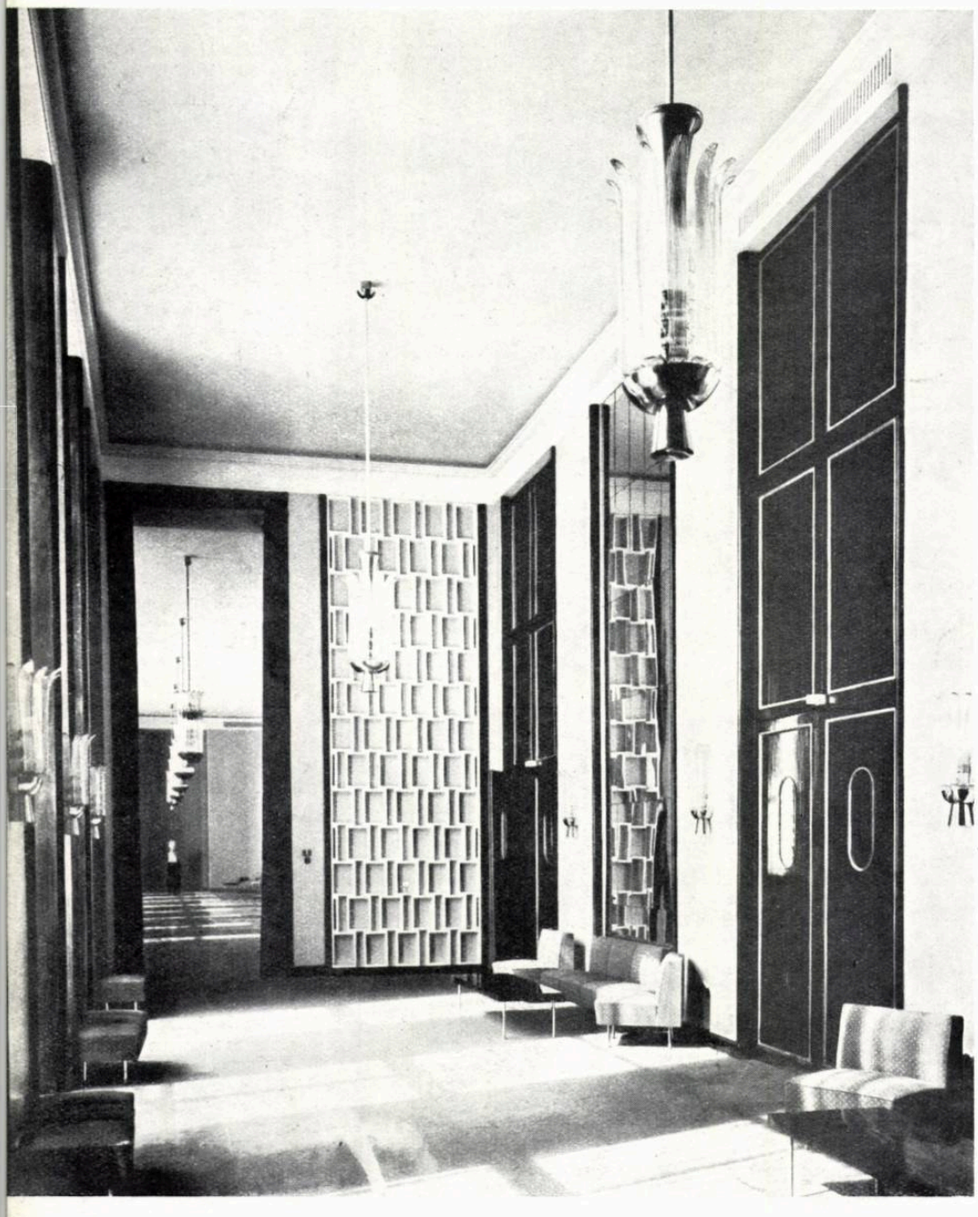

prevăzute cu dispozitive speciale de escamotare și dirijare de la distanță.

Performanțele obținute pentru iluminatul curent al studioului — fără reflectoarele de televiziune — sînt următoarele:

— podium	700—800 lucși
— studio	400 lucși
— foaiere	120—200 lucși

Controlul întregii aparaturi electrice de iluminat direct, indirect și cu reflectoarele necesare televiziunii se face din etajul tehnic al studioului, care are un acces simplu și ușor pentru întreținerea curentă și înlocuirea aparatajului.

Anexele studioului au în total, pentru iluminat, o putere instalată de 150 kW.

Iluminatul de siguranță al studioului de concerte și al anexelor sale s-a realizat din două surse: baterie centrală de acumulatori și grup electrogen cu pornire automată.

Instalația avertizoarelor de incendiu, de asemenea automată, este afectată tuturor încăperilor tratate acustic.

Pentru încăperile tehnice și de deservire au fost prevăzute circuite de ceasuri electrice legate la rețeaua generală din Casa Radiodifuziunii.

Pentru comunicațiile telefonice interioare și exterioare au fost prevăzute posturi de telefon în toate încăperile tehnice și de deservire, întreaga rețea fiind legată de centrala automată existentă.

Dispozitivul general pentru captarea descărcărilor electrice este amenajat în parapetul teraseigrădină a studioului de concert.

MATERIALE, FINISAJE ȘI MOBILIER

Deosebit interes a prezentat, pe parcursul proiectării, rezolvările multiple ale finisajului interior în funcție de cerințele acustice, studioul de concert precedînd la început și apoi mergînd paralel, ca studiu de detaliu, cu sala mare a Palatului R.P.R. Cele două teme sînt oarecum contradictorii: studioul răspunde numai ansamblurilor mari orchestrale, deci întregii game de frecvențe, cu un timp lung de reverberație, asigurînd astfel perspectiva acustică naturală, în timp ce sala Palatului R.P.R. este concepută în special pentru vorbire și conferințe și deci rezervată unei game restrînse de frecvențe, în general mici și mijlocii, avînd un timp minim de reverberație și asigurînd în acest mod perfect inteligibilitatea vorbei.

Aceste cerințe de temă opuse, peste care s-a suprapus și diferența de volum dintre cele două săli, au dus la utilizarea complet diferită a materialelor de finisaj, care aveau să determine atît calitățile acustice, cît și efectele plastice arhitecturale de interior ale celor două săli. Am putut controla mai atent, cu această ocazie, dificultățile ce se ivesc în cazul rezolvărilor plastice la sălile cu un timp lung de reverberație, datorită

Garderoba

sortimentului relativ redus de materiale corespunzătoare calităților de reflecție și difuzitate ce se cer în aceste cazuri. Am constatat de asemenea că dispunem momentan de o gamă mult mai amplă de materiale de finisaj absorbante, deși și acestea se pot subîmpărți după calitățile lor în multe alte categorii, destul de dificil de selecționat. Rezultă deci că rezolvările sălilor fără o reverberație accentuată (sălile de cinematograf, teatru sau pentru mitinguri) acceptă un mare procent de materiale ușoare, perforate sau transparent sonore, care simplifică mult posibilitățile de realizare a finisajului în ritmul și cu metodele de lucru aplicate curent, putîndu-se obține astfel efecte de decorație interioară mult mai interesante și variate.

Materialul pentru finisajul pereților studioului propriu-zis este acela arătat la tratarea acustică a pereților, la care se poate preciza calitatea deosebită a furnirului avodire cu intarsii din stejar natur. Încadrarea panourilor s-a făcut cu baghete masive, profilate, de lemn de paltin.

Același lemn masiv de paltin a fost utilizat pentru baghetele difuzante de pe părțile laterale ale fundului sălii, cît și de pe soclul reflectant al orgii. Materialul lemnos este tratat în tonuri naturale. Coloritul deschis, pastelat al pereților este subliniat de culoarea cobalt, compactă, a capitonajului mobilierului metalic rezervat publicului și orchestrei.

Plafonul, executat în 6 trepte, ușor vibrat de reiurile prefabricatelor, este colorat în bleu-azur, opunîndu-se pardoselii de plastic colorată gri deschis, asemenea scheletului metalic al scaunelor. Fundul sălii este acoperit de intrîndurile tăiate în perete, care formează lojile, al căror material de tratament acustic este de asemenea colorat în albastru-cobalt. Pardoseala lojilor și circulațiilor din studiou este acoperită cu mochetă gri-bleu.

Efectele de lumină se obțin prin cele 6 scafe de iluminat indirect, care sînt pătrunse de cele 110 puncte de lumină directă dispuse de-a lungul undelor plafonului sălii și împrăștiate pe ultima undă de deasupra podiumului.

Vestibulul și holul de acces au pereții tratați în culoare albastru-cobalt, ancadramentele de uși și ferestre, precum și spaleții laterali ai stîlpilor structurali fiind acoperiți cu marmură de Căprior în placaje și profile masive. Balustradele sînt executate din marmură de Ruschița, la fel cu treptele scărilor de acces în sală și la loji. Pardoseala holului și garderobei este executată cu marmură de Alun cu ancadramente din Banpotoc.

Fumoarele laterale au pereții tratați în culoare galben-crom pastelată, subliniată de ancadramentele de uși și ferestre din marmură de Căprior. Pardoseala este executată cu marmură de Bărăști punctată cu plăci de Alun.

Foaierele laterale sînt tratate absorbant, pereții fiind lambrisați cu elemente de panel furniruit cu nuc. Pardoseala cu mochetă în tonuri vernil deschis continuă pînă în tamburii de liniște, ai căror pereți sînt acoperiți cu panouri de material plastic de culoare galben-crom cu ancadramente și baghete de lemn de paltin natur.

Întregul mobilier este executat în culori armonizate cu încăperile respective, avînd o siluetă joasă, accentuat opusă proporțiilor dominante pe înălțime ale încăperilor.

Lămpile, aplicele și lustrele sînt executate cu elemente de sticlă fasonate manual dispuse pe schelet metalic cu piesele aparente de alamă lustruită. Efectul luminatului incandescent favorizează coloritul încăperilor și mobilierului, ale căror tonuri se mențin de aceeași prospețime și în același raport, atît ziua, cît și noaptea.

Plastica fațadelor este realizată simplu, prin expunerea sinceră a volumelor studioului și anexelor. În detaliu, profilele și ancadramentele studiate caută să rezolve simultan problemele de protejare a fațadelor și a elementelor vitrate, contribuind în același timp la sublinierea volumelor. Materialul de finisaj este piatra de Banpotoc în plăci și profile masive dispuse cu rosturi subliniate puternic, pentru a pune în valoare calitățile de culoare ale fiecărei piese în parte.

Jocul rosturilor țesute ritmat și calitățile de culoare ale materialului constituie de fapt întreaga decorație de detaliu a fațadelor.

În încheierea acestui capitol de finisaj, mobilier și lustre trebuie menționată contribuția efectivă a meșterilor, lucrătorilor și conducerilor tehnice ale întreprinderilor de execuție: Trustul I al Departamentului de Construcție din C.S.C.A.S, întreprinderea « Marmura » București, atelierele « Heliade », precum și fabrica « Pădurea Neagră », care au reușit, în afara unei corecte interpretări a proiectării, să realizeze lucrări de o calitate superioară, care contribuie favorabil la întregirea imaginii arhitecturale a ansamblului studioului de concerte al Radiodifuziunii — Televiziunii Române.

DATE TEHNICE GENERALE

Suprafața studioului	875,00 m²
Volumul studioului cca.	10 000 m³
Dimensiunile interioare finite	36,50 × 31,00 + 14,80 m, *h* mediu 12,00 m
Dimensiunile interioare maxime, inclusiv orga și lojile	43,00 × 32,50 + 13,50 m, *h* max. 14,50 m
Raportul tridimensional al spațiului	1 : 1,6 : 2,7
Suprafața podiumului	250,00 m²
Formațiuni curente	
— orchestră	120 persoane
— cor	150 persoane
Suprafață orchestrant	1,70 m²/persoană
Suprafață corist	0,30 m²/persoană
Capacitate public auditor cca.	1 000 persoane
Suprafață auditor	0,68 m²/persoană
Suprafață hol, foaiere, fumoare	1 100 m²
Suprafață garderobe, bufet	400 m²
Suprafață anexe tehnice și repetiție	1 300 m²
Volum total construit, inclusiv 2 studiouri de cca. 750 m³ și anexele lor	68 900 m³

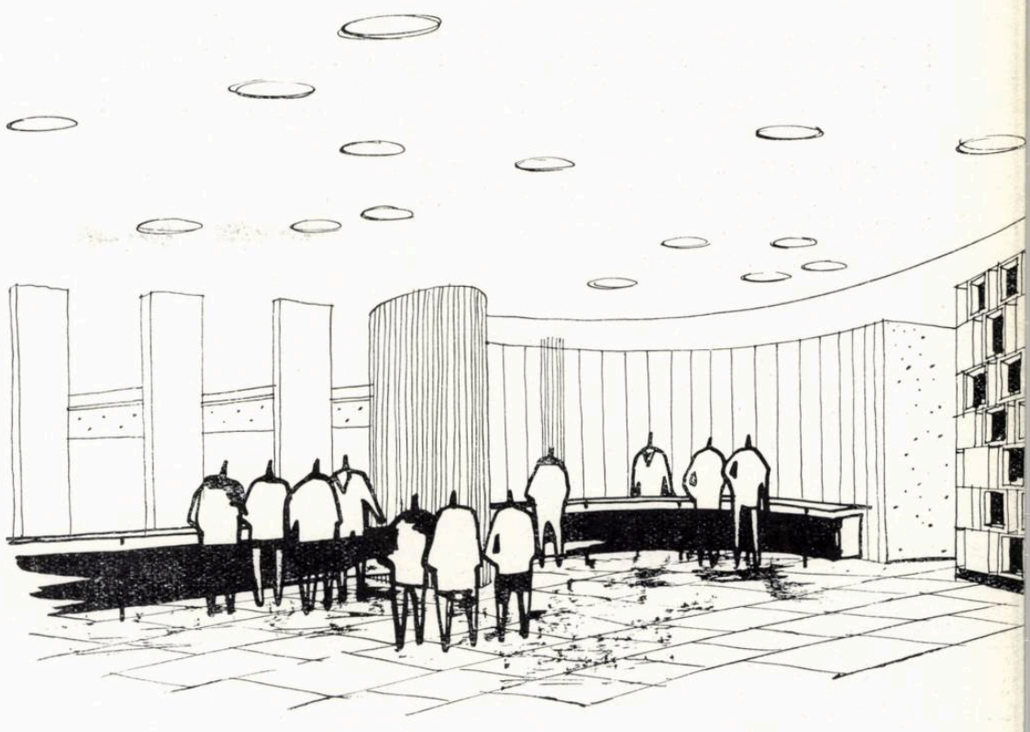

Barul-bufet

Scara de acces la loji

Fumoar lateral

Arh. Heinz Novac

REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ LA TÎRGURILE INTERNAŢIONALE DE MOSTRE DIN 1960

Atelierul de arhitectură al Camerei de comerţ a R. P. R.
Colectiv de proiectare: arhitecţii H. Novac, D. Papaconstantin, I. Ressu, Al. Steriadi; grafician, M. Gabudighian

Consilier, prof. arh. A. Damian

Vedere interioară

Milano

Autori, arhitecţii Al. Steriadi şi D. Papaconstantin
Grafician, arh. D. Papaconstantin

Vedere interioară

În cursul anului 1960, atelierul de arhitectură al Camerei de comerț a R.P.R. a avut de proiectat un număr însemnat de expoziții economice ale Republicii Populare Romîne în cadrul unor tîrguri internaționale de mostre. Țara noastră a participat în cursul anului 1960 la tîrgurile de mostre de la Leipzig (expoziție industrială), Milano (expoziție alimentară), Londra (expoziție de mobilă), München (expoziție de artizanat), Budapesta (expoziție generală), Poznan (expoziție generală), Leipzig (expoziție alimentară), Viena (birou de informații comerciale), Londra (expoziție alimentară), München (expoziție alimentară), Liège (expoziție alimentară, artizanat), Stockholm (expoziție generală), Marsilia (expoziție generală), Izmir (expoziție generală), Salonic (expoziție generală), Plovdiv (birou de informații comerciale), Buenos Aires (birou de informații comerciale).

În aceste expoziții — care reprezintă amenajări în cadrul unor pavilioane de expoziții existente (în afară de Buenos Aires) — problemele puse proiectanților se referă la expoziții generale pe suprafață mare, expoziții ale unei categorii de produse și birouri de informații comerciale.

Desigur că efortul cel mai susținut, ca proiectare și concepție, îl cer expozițiile din prima categorie, mai ales dacă este vorba de mari suprafețe, ca în cazul expoziției de la Leipzig din primăvară

Milano

Plan
1. Intrare — 2. Produse chimice — 3. Produse agro-alimentare — 4. Artizanat — 5. Birouri

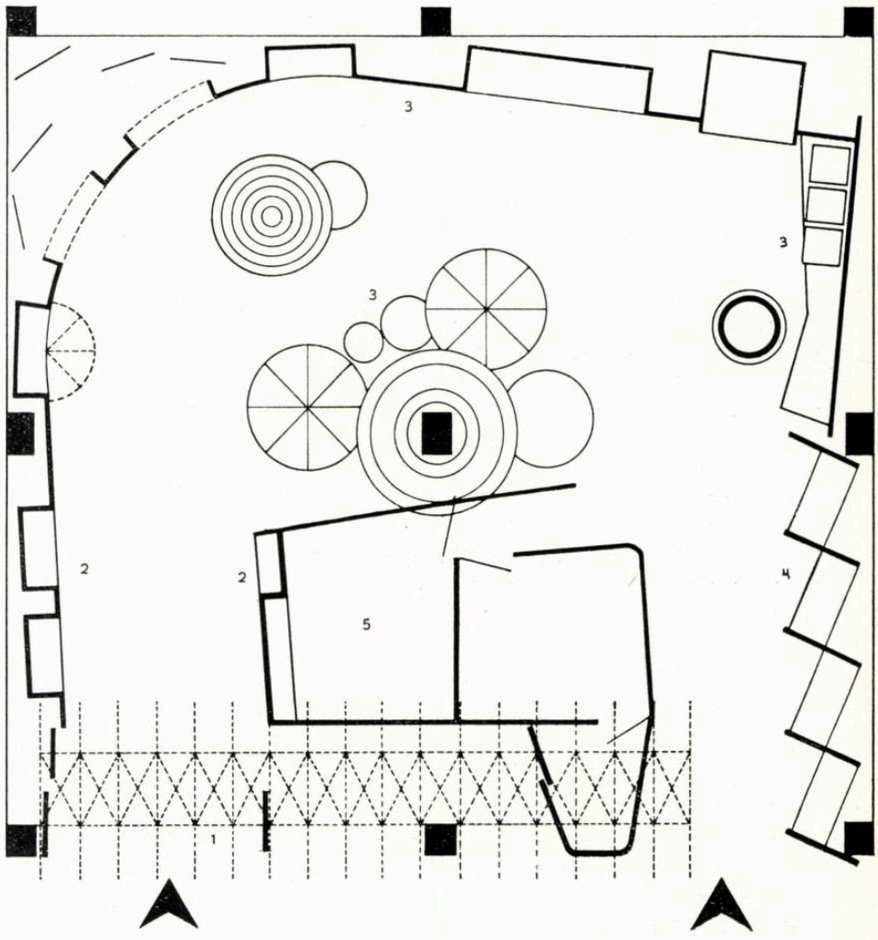

Perspectivă

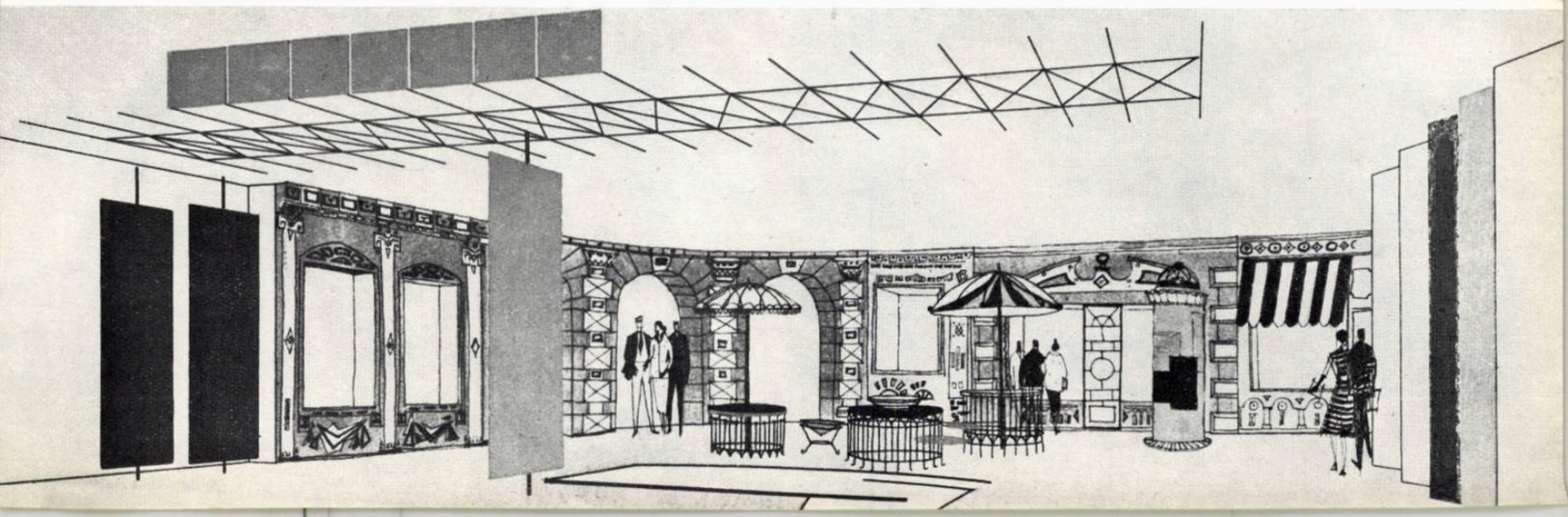

Vedere interioară

Marsilia

Autori, arhitecții I. Ressu, H. Novac și D. Papaconstantin
Graficieni: I. Oroveanu și M. Coradino

Pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Marsilia
Plan
1. Utilaje — 2. Produse petrolifere — 3. Produse chimice — 4. Articole tehnice 5. Produse din lemn — mobilier — 6. Produse alimentare — 7. Țesături — 8. Artizanat 9. O.N.T. — 10. Birouri

Vedere interioară

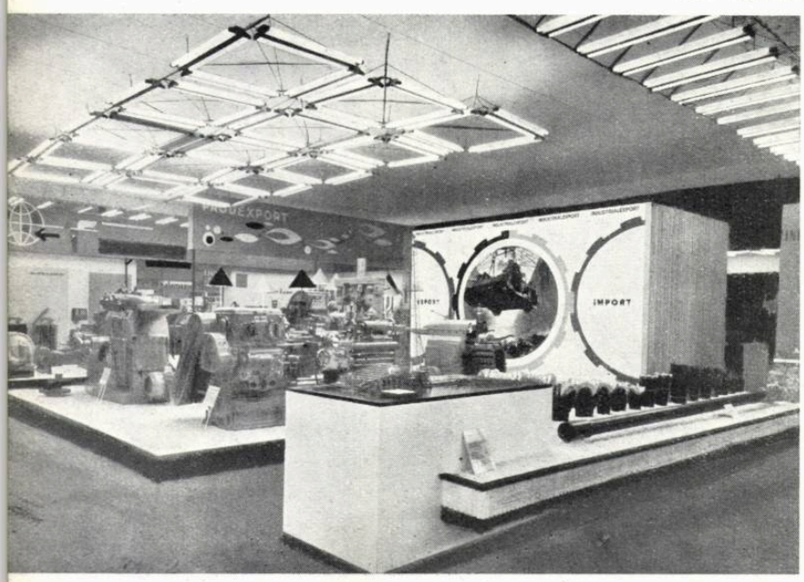

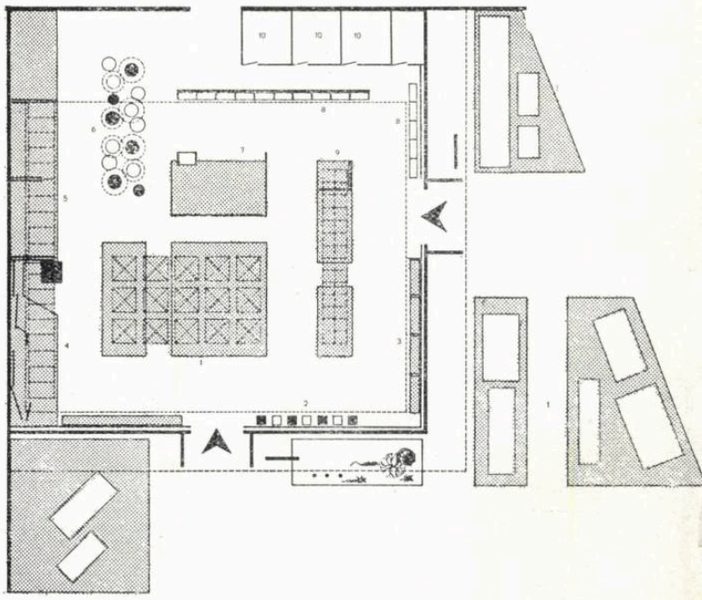

(1 000 m² suprafață acoperită, 3 000 m² în aer liber).

În cazul acestei expoziții a fost necesară mărirea suprafeței de expunere în interior, prin construirea unei supante pe schelet metalic demontabil, pentru exponatele industriei ușoare, alimentare, mobilă și birourile de tratative comerciale ; parterul, în continuarea spațiului exterior, a fost afectat exponatelor industriale.

În general, expunerea de exponate din diferite sectoare ale economiei pune problema tratării diferite a fiecărui sector, căutîndu-se totuși o unitate generală a expoziției.

Astfel, în cazul expoziției de la Marsilia, o bandă cu susținere grafică înconjura hala afectată expoziției R.P.R., unificînd diversele sectoare, cu diversele lor tratări.

Soluția prevedea amplasarea exponatelor industriale în centrul pavilionului, grupînd perimetral exponatele de volum mic. Un stand deosebit era cel alimentar, compus din umbrele metalice luminoase de diferite dimensiuni și culori, dispuse la diverse înălțimi.

În cadrul expozițiilor cu o singură categorie de produse, care se proiectează în general pe suprafețe mai mici — avînd de multe ori caracterul unor standuri — s-a urmărit găsirea unei idei plastice de aparență mai comercială, care să susțină avantajos exponatele respective.

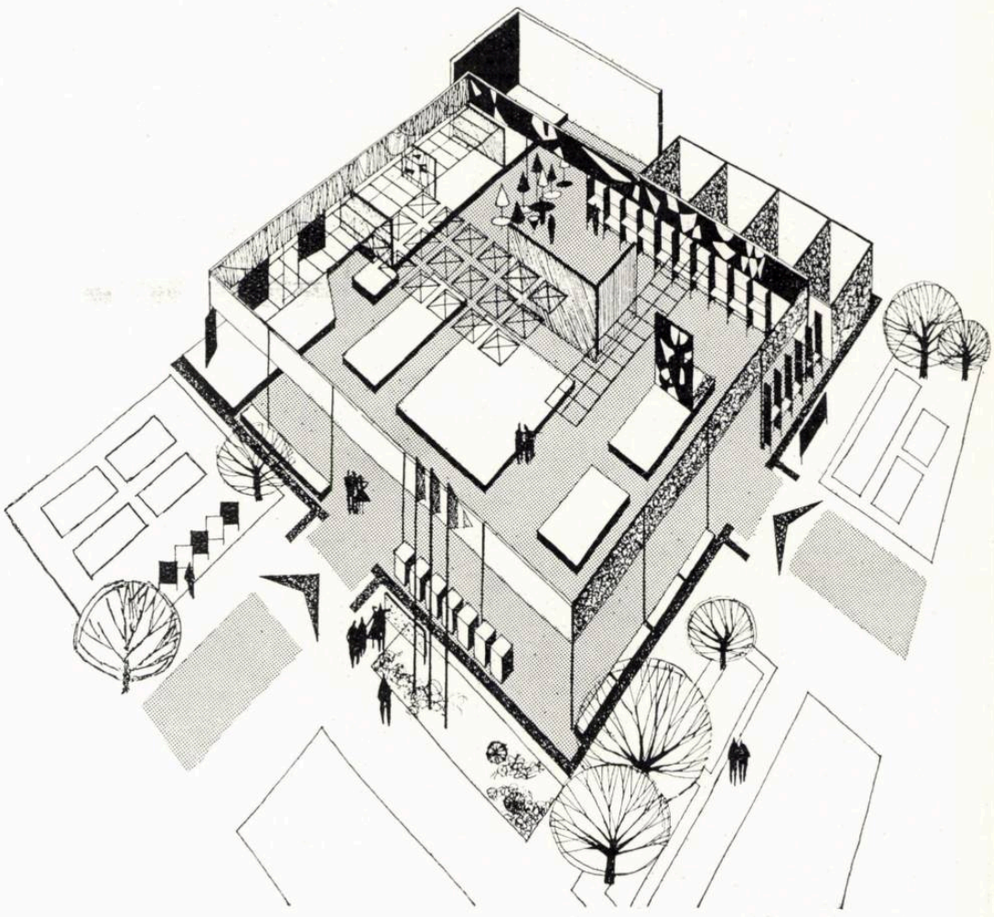

Perspectivă aeriană

Marsilia

Vedere interioară

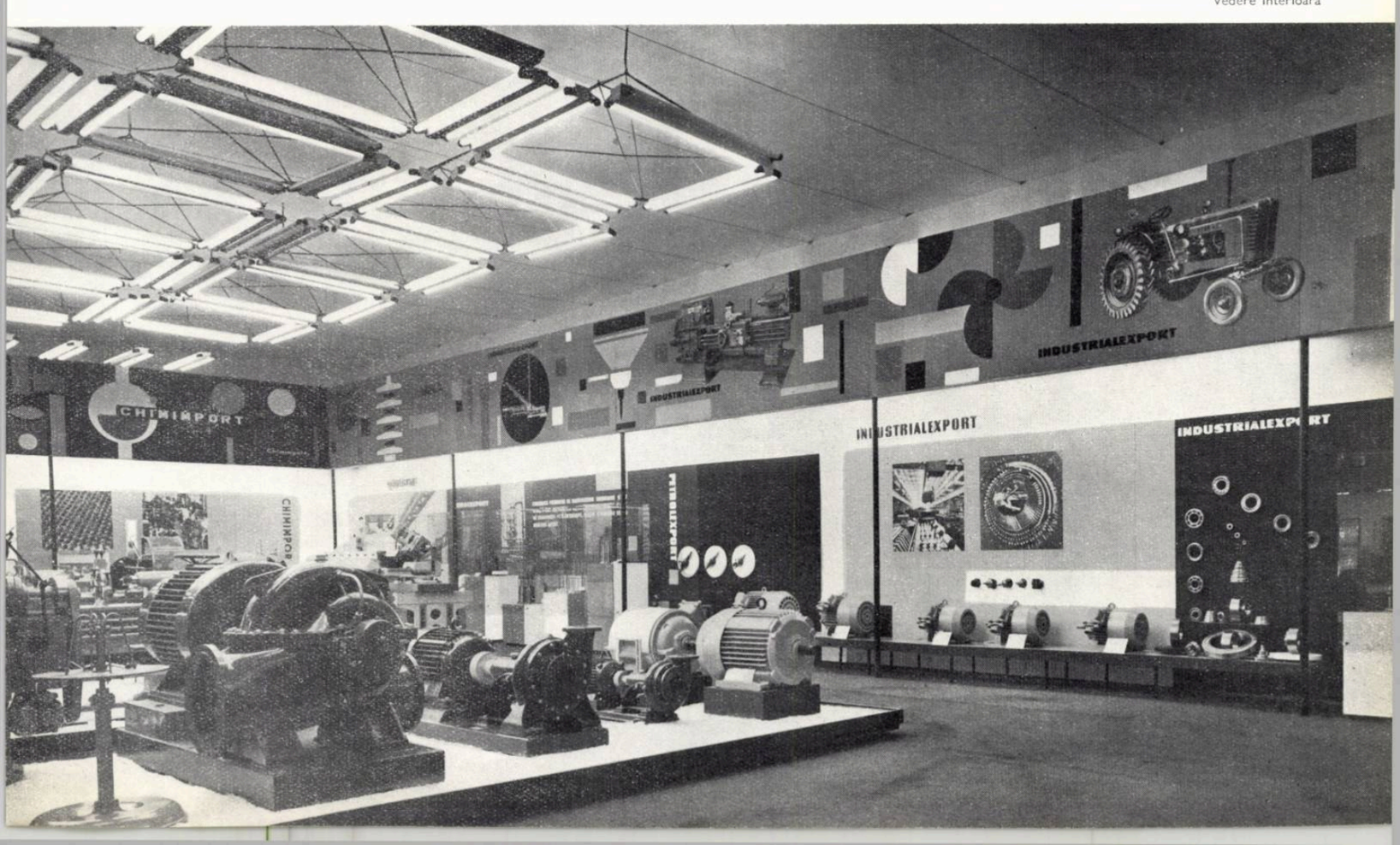

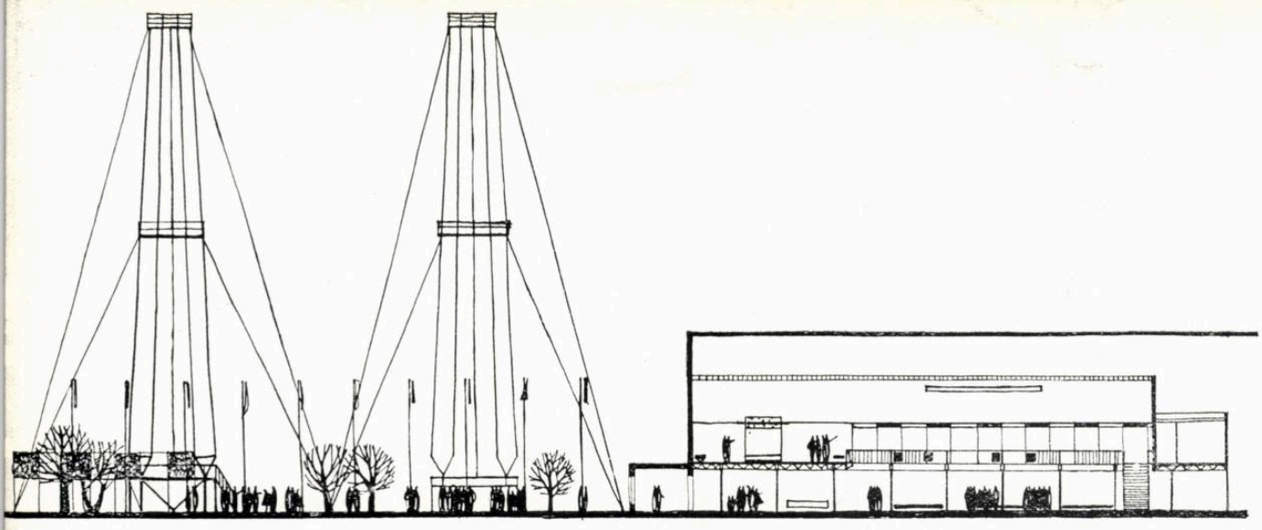

1

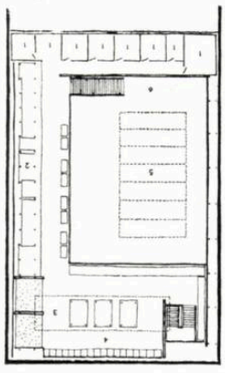

2

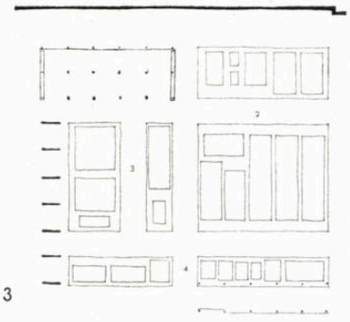

3

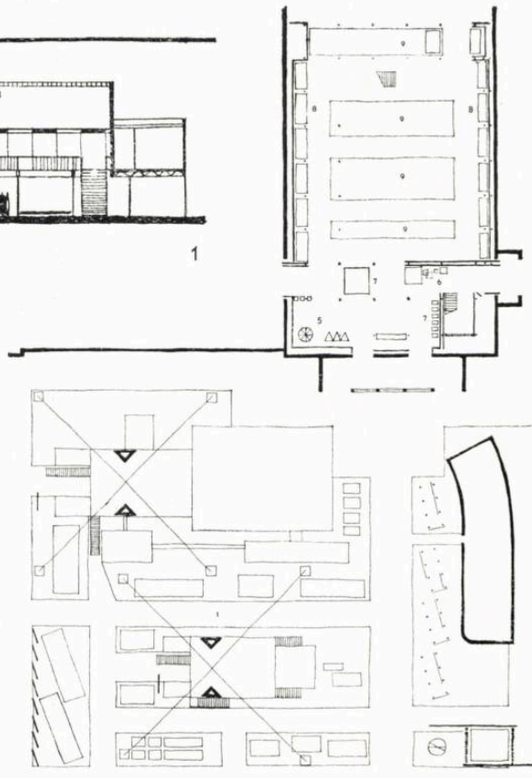

Leipzig – primăvara

Autori, arhitecții I. Ressu și H. Novac
Structura metalică, ing. A. Aznavorian
Grafician, M. Gabudighian

4

Leipzig – toamna

Standul agro-alimentar

Autor, arh. H. Novac
Graficieni, arh. D. Papaconstantin și
M. Gabudighian

1 — Pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Leipzig — primăvara 1960
Secțiune

2 — Pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Leipzig — primăvara 1960
Plan supantă
1. Birouri — 2. Industrie ușoară — 3. Mobilier 4. Industrie alimentară — 5. Lampă — 6. Panou decorativ

3 — Pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Leipzig — primăvara 1960
Plan parter
1. Utilaj petrolier — 2. Utilaj rutier — 3. Utilaj agricol — 4. Utilaj electrotehnic — 5. Produse chimice — 6. Produse petrolifere — 7. Machete 8. Articole tehnice — 9. Utilaj industrial

4 — Pavilionul R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Leipzig — primăvara 1960 — Vedere interioară

5 — Standul agro-alimentar al R.P.R. la tîrgul internațional de mostre de la Leipzig — 1960

Vedere interioară

Perspectivă aeriană

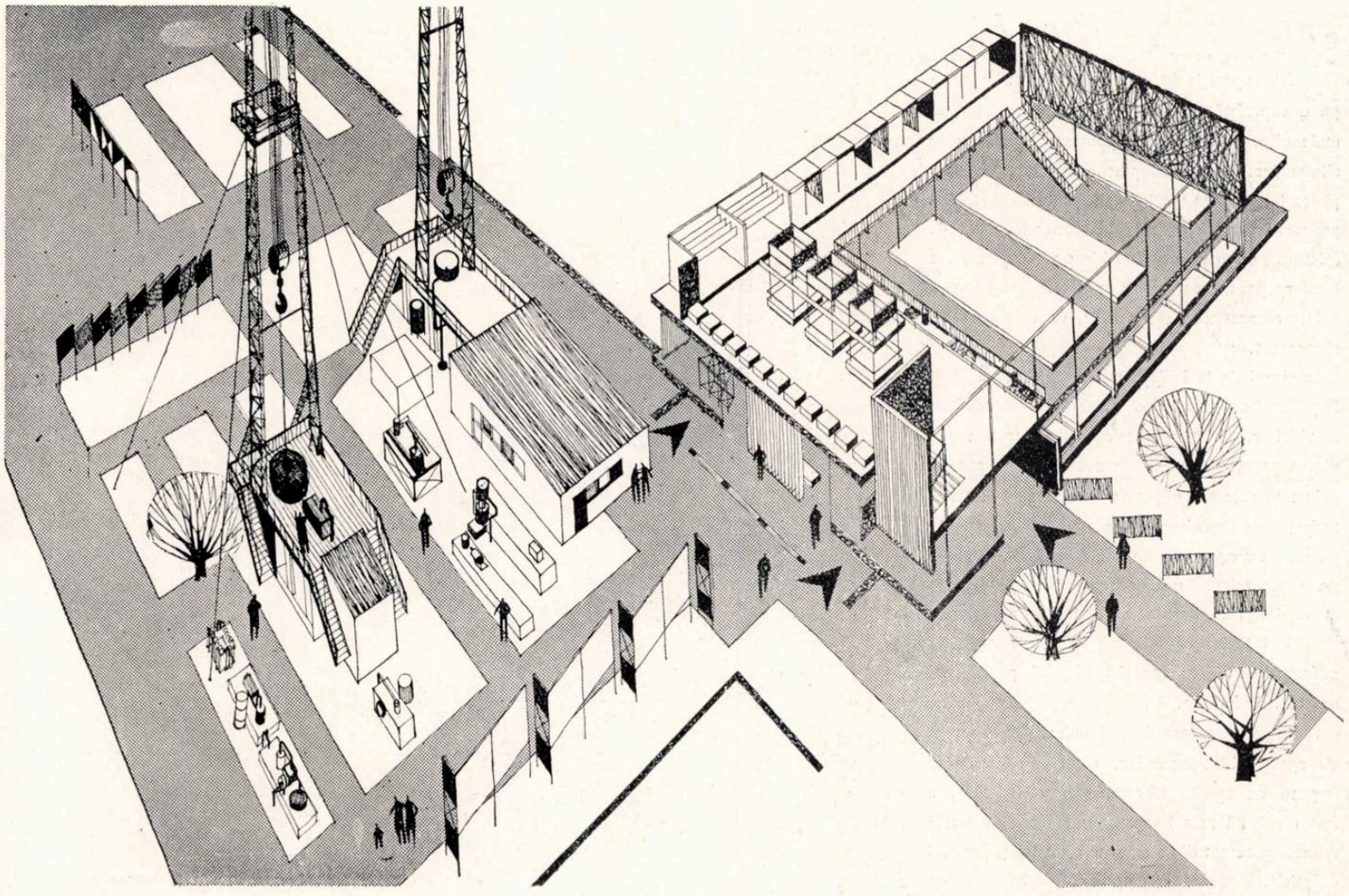

Budapesta

Autori, arhitecții H. Novac și D. Papaconstantin

Vedere interioară

Astfel, expoziția de la Milano trebuia să rezolve pe o suprafață restrînsă prezentarea mărfurilor mai multor sectoare, cu preponderența produselor alimentare. Partiul adoptat a amenajat sub un plafon luminos un spațiu reprezentativ cuprinzînd panouri fotografice și o hartă economică a R.P.R. (pictură pe sticlă), grupînd birourile de tratative insular ; pentru partea de expunere propriu-zisă a fost reconstituit, scenografic, un colț de piață alimentară.

La tîrgul de la Budapesta, expoziția Republicii Populare Romîne a fost organizată într-un pavilion a cărui rezolvare prevedea desființarea unuia dintre pereții laterali. În acest fel — precum și prin construirea unui portic din structură metalică acoperit cu Ondulux și avînd pereții formați din panouri transparente de policlorură de vinil — s-a putut asigura unitatea expunerii produselor industriei grele, care se aflau, atît în exteriorul, cît și în interiorul pavilionului. Această expoziție a fost distinsă cu medalia Sfatului popular al orașului Budapesta.

La tîrgul alimentar de la Londra, ținînd seama de specificul exponatelor, cît și de condițiile impuse de spațiul afectat, expoziția R.P.R. a fost rezolvată prin imaginea unui tren de marfă stilizat, executat din elemente metalice și panouri de sticlă.

Perspectivă aeriană

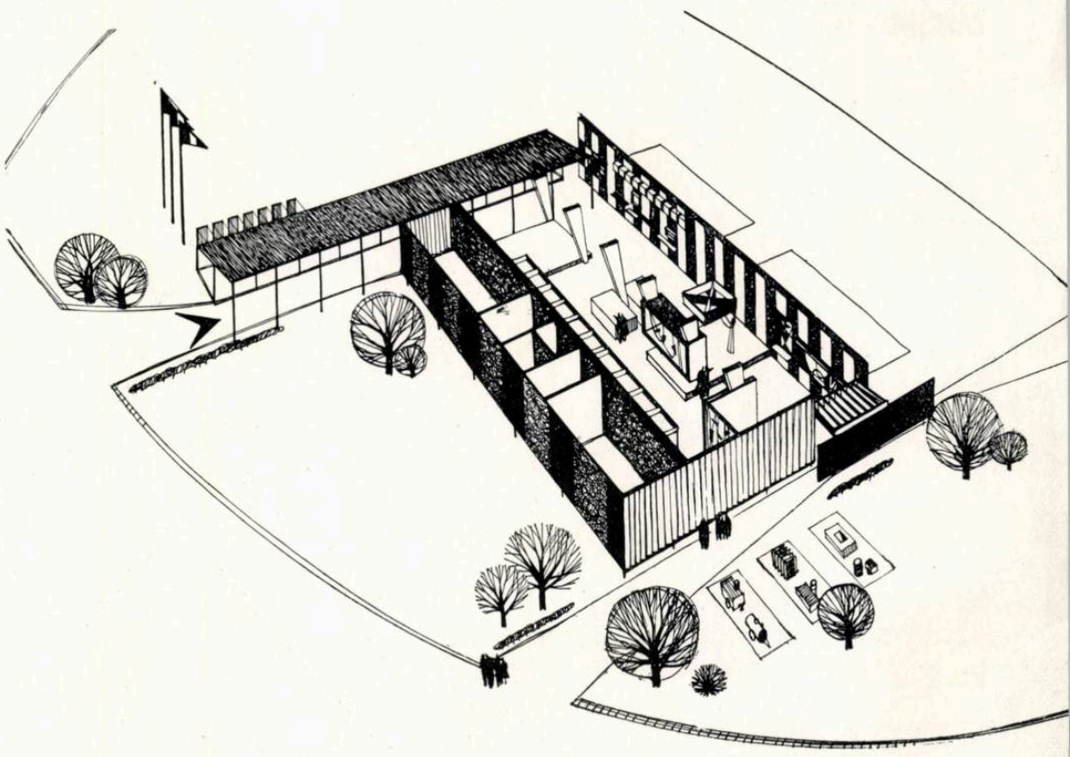

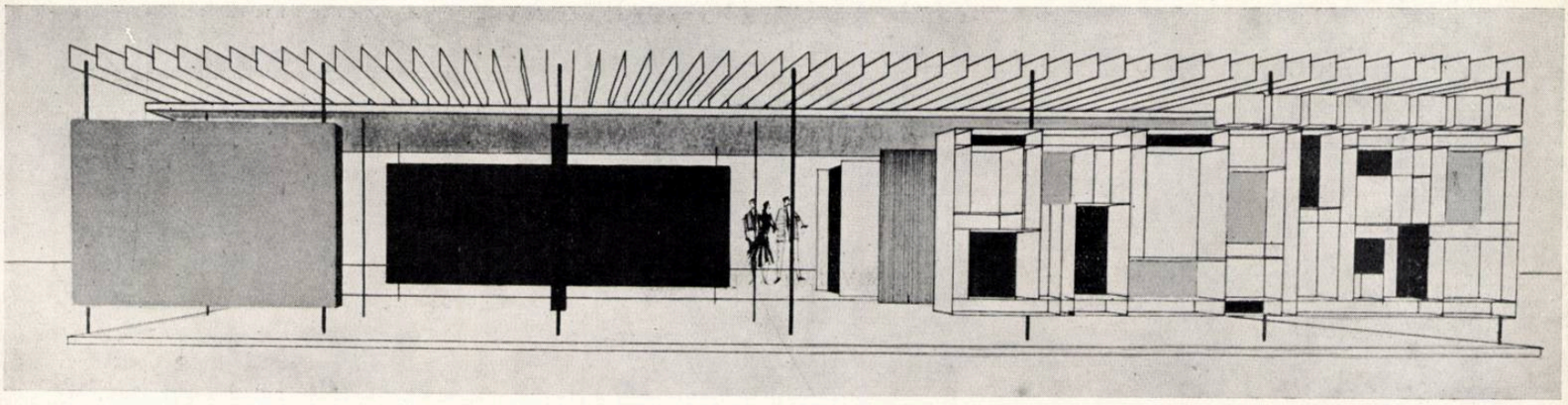

Perspectivă

Plan

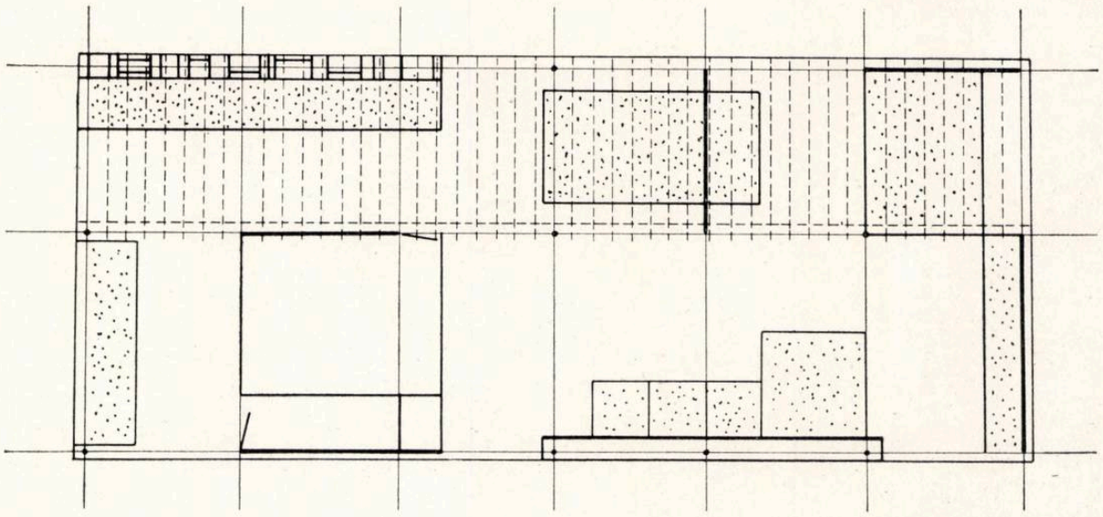

München

Autori, arhitecții I. Ressu și D. Papaconstantin

Salonic

Autori, arhitecții Al. Steriadi și H. Novac. Grafician, M. Gabudighian

Vedere interioară

Viena
Autor, arh. I. Ressu
Grafician, M. Gabudighian

Biroul de informații comerciale al R.P.R. — Vedere

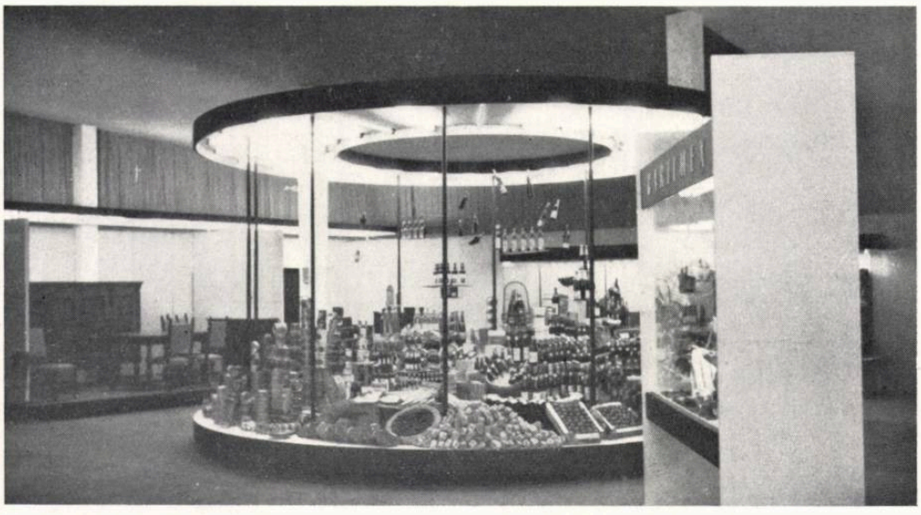

Stockholm
Autori, arhitecții H. Novac și D. Papaconstantin

Vederi interioare ale pavilionului R.P.R.

La tîrgul alimentar de la München, expoziția R.P.R. — rezolvată prin dispunerea insulară a unor suporți de expunere circulari — a fost distinsă cu medalia de aur a tîrgului.

Un alt fel de manifestare este participarea cu birouri de informații comerciale la diverse expoziții internaționale.

Dacă fiecare expoziție conține o parte afectată birourilor de tratative comerciale, participarea cu birou conține numai această parte, completată de obicei cu un spațiu mai amplu de așteptare. Un exemplu mai interesant este biroul proiectat și executat la Viena, la care s-a prevăzut, la parter, un spațiu amplu de așteptare și propagandă turistică (afișe, diapozitive) și la etaj, birouri. Pentru structura acestui birou s-au întrebuințat elemente constructive ale supantei construite la Leipzig.

*

Arhitectura expozițiilor are unele caracteristici deosebite legate de caracterul lor publicitar. Faptul că aceste lucrări sînt efemere își pune și el amprenta asupra lor: nu poate fi vorba de « arhitectură de interior ».

Chiar dacă sînt în spațiu închis, aceste expoziții se rezolvă ca un ansamblu de sine stătător, înscriindu-se în spațiul afectat doar ca gabarit și regulament de construcție (înălțimi, lățimi de circulație etc.). Întrebuințarea de materiale și sisteme de construcție care asigură un montaj ușor, dorința de a atrage publicul, precum și compunerea construcției cu exponatele și susținerea grafică diferențiază net acest gen arhitectural de oricare altul.

În schimb, fie că este vorba de construirea unor pavilioane de sine stătătoare (Damasc — 1956/1957, Zagreb — 1956, Bagdad — 1959), fie de rezolvarea unui întreg pavilion existent sau a unui spațiu limitat din cadrul unei hale existente, expoziția trebuie să conțină o idee de compoziție și de plastică corespunzătoare, pornind de obicei din studierea atentă a programului.

În cazul expoziției, programul reflectă scopurile comercial-propagandistice ale acesteia, precizînd totodată diferitele funcțiuni (birouri de tratative, depozite, standuri de desfacere a produselor, standuri de expunere etc.). Prin compoziție trebuie asigurată concordanța deplină dintre cadrul creat și exponate, exponatele socotindu-se de multe ori ca făcînd parte din elementele de arhitectură cu care se compune, și avînd grijă ca acestea să fie scoase în evidență și susținute în mod avantajos.

Fiind vorba aproape întotdeauna de probleme și programe noi, atît în ce privește produsele industriei noastre în plină dezvoltare, cît și în ce privește spațiile afectate, atelierul de arhitectură al Camerei de comerț se străduește să găsească forme și metode adecvate, care să exprime elocvent posibilitățile de export ale țării noastre, nivelul industriei ei.

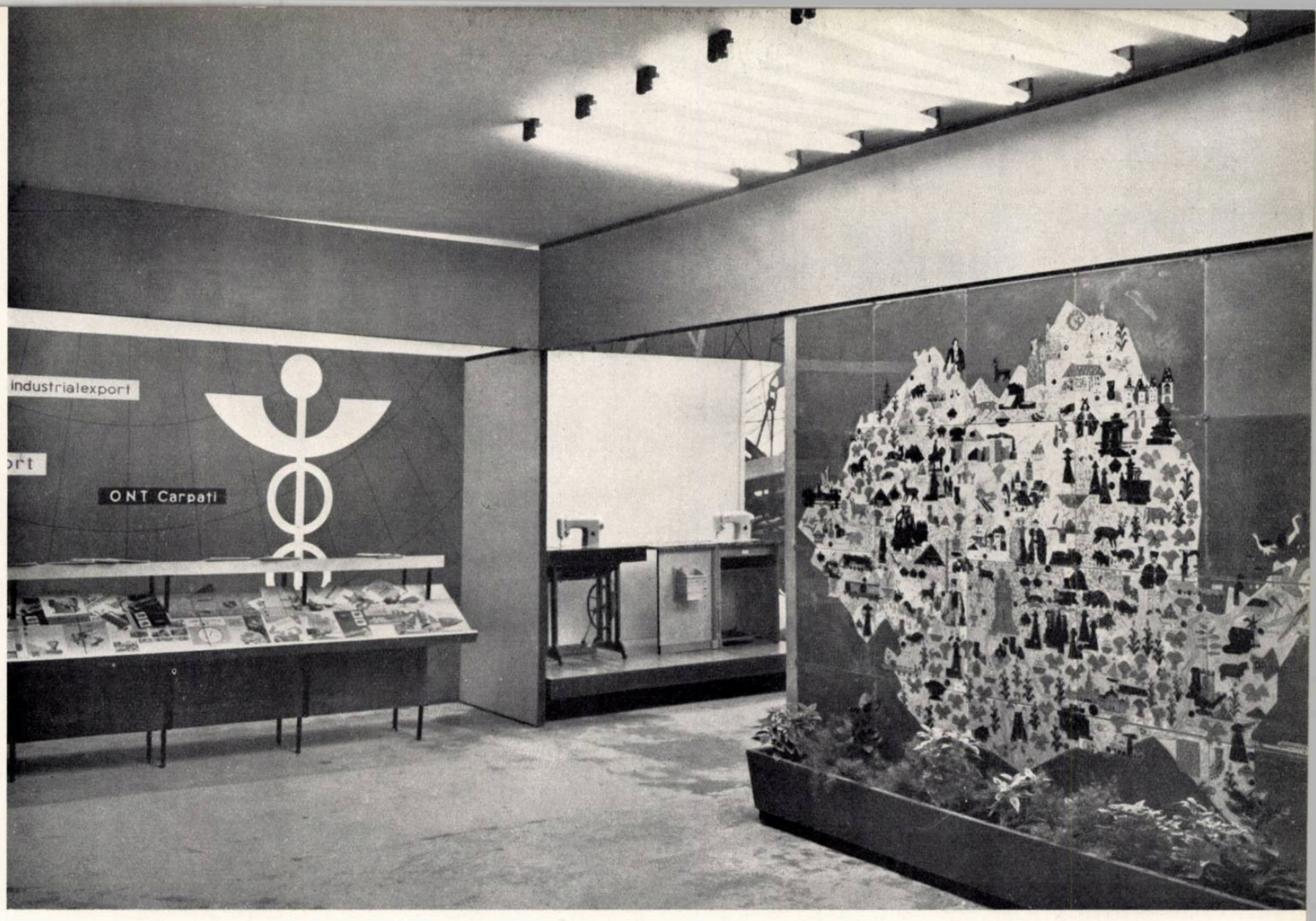

Vedere interioară

Izmir

Autor, arh. Al. Steriadi
Grafician, M. Gabudighian

Vedere interioară

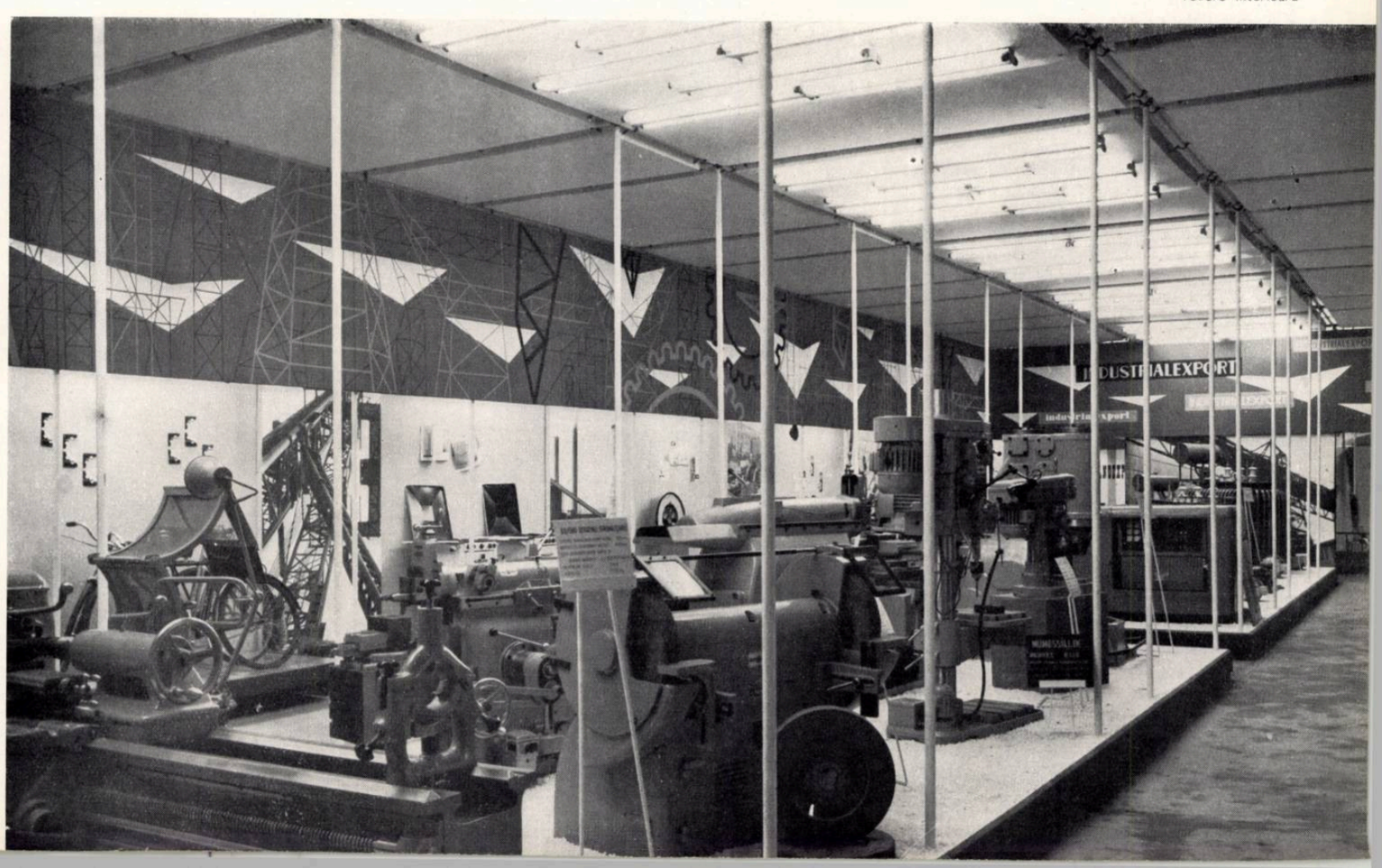

Cand. în șt. arh. Al. Budișteanu și arh. R. Rău

MICRORAIONUL - ELEMENT ESENȚIAL IN SISTEMATIZAREA ORAȘELOR NOASTRE

Politica partidului de dezvoltare a economiei naționale, de ridicare a nivelului de trai al maselor, exprimată în prevederile planului pe 1960—1965 și ale programului economic de perspectivă, precum și dezvoltarea rapidă a construcțiilor orășenești pun astăzi probleme deosebite în domeniul urbanismului în țara noastră.

În numeroase orașe s-au efectuat în ultimii ani lucrări de sistematizare a cartierelor existente, precum și de proiectare de ansambluri noi, adoptîndu-se în concepția acestora metode diferite.

În unele cazuri s-a aplicat sistemul cvartalelor de 3—6 ha, mărginite de străzi construite perimetral. Aceasta a dus la realizarea unor ansambluri rigide, geometrizate, în care locuințele nu beneficiază de o orientare și însorire corespunzătoare, iar incintele create nu fac posibilă uneori înscrierea ansamblului în cadrul natural determinat de configurația terenului, fapt care duce la sporirea costului investiției prin volumul mare de lucrări de terasamente și nu asigură o bună deservire a locuitorilor.

Sistemul cvartalelor mici a dus la realizarea unor trame stradale relativ dense, necorespunzătoare atît din punct de vedere economic, cît și funcțional, prin fragmentarea zonei de locuit în unități mici.

În cvartalele cu suprafață redusă este greu să se amplaseze comod clădirile de dotare corespunzătoare, din cauza insuficienței terenului. Aceste cvartale includ de obicei numai clădiri de școli și instituții pentru copii preșcolari. Nu sînt prevăzute terenuri sportive și de joc pentru copii, magazine etc.

În afara ansamblurilor de acest fel, realizate în perioada 1951—1955 în localitățile miniere din Valea Jiului, la Hunedoara, cvartalul I din Onești, ansamblul Bucureștii Noi, Vatra Luminoasă din București, pot fi citate pentru insuficienta preocupare privind deservirea populației și unele exemple mai recente, cum ar fi cvartalul Păsculescu-Tei din București, ansamblul de blocuri de pe str. Magheru și str. Decebal din Oradea sau ansamblul de blocuri de pe str. Anton Pan din Roman.

*

Problemele mai sus arătate sînt specifice nu numai țării noastre; ele caracterizează situația în domeniul urbanismului din numeroase țări.

Mergînd pe linia rezolvării problemelor puse în fața constructorilor de orașe, se remarcă o căutare de soluții noi, concretizată într-o teorie și o practică urbanistică nouă.

Avînd în vedere marele volum de construcții proiectat sau în curs de realizare, această problemă este deosebit de actuală în cazul țărilor socialiste.

Din lucrările Conferinței unionale pentru construcția orașelor care a avut loc în luna iunie 1960 la Moscova și din discuțiile duse în jurul concursului internațional pentru sistematizarea unui raion de locuit experimental din sud-vestul Moscovei au rezultat, ca o concluzie comună, următoarele:

— Elaborarea planurilor de sistematizare trebuie să pornească de la principiile fundamentale ale urbanismului socialist, care constă în crearea celor mai bune condiții de muncă, recreație și odihnă pentru întreaga populație, în asigurarea unui nivel ridicat al deservirii social-culturale și al amenajărilor tehnico-edilitare, ținînd seamă de faptul că trăsătura caracteristică a orașului socialist este unitatea socială a organismului urban și caracterul colectiv al unor funcțiuni ale vieții zilnice.

— Structura funcțională și arhitectonic-spațială a organismului urban trebuie să reflecte în mod corespunzător, nu numai relațiile economice și sociale actuale, ci și tendințele progresiste ale dezvoltării socialiste și comuniste ale acestora, precum și progresul tehnico-științific în genere și în domeniul construcțiilor în special.

— Concepția clădirii de locuit se lărgește, fiind completată cu instituții pentru copii, cluburi, magazine etc., menite să satisfacă necesitățile de viață zilnice ale individului și ale colectivității. Organizarea spațială urbanistică și arhitecturală a zonelor de locuințe trebuie să corespundă acestor noi cerințe în cadrul unității organismului urban. De aci rezultă principiile de bază ale organizării cartierelor de locuințe în unități structurale complexe, care să permită rezolvarea optimă funcțională și economică a ansamblurilor de locuințe, a dotărilor social-culturale și a rețelelor edilitare, în funcție de necesitățile sociale zilnice ale individului, ale familiei și ale colectivității exprimate în conținutul multilateral al vieții colective în țările socialiste.

Proiectanților și constructorilor de orașe din țara noastră le revine sarcina de a adopta și aplica aceste principii în cadrul condițiilor noastre specifice.

*

Din cele de mai sus rezultă că, din punctul de vedere al importanței sale, problema deservirii populației se situează imediat după aceea a rezolvării necesităților de cazare.

Formele de deservire optimă au un caracter anumit, în funcție de felul serviciului prestat, de grupa de vîrstă și specificul populației deservite, precum și de condițiile locale: naturale, urbanistice etc.

Nevoile de trai ale populației urbane, precum și dotările care le corespund pot fi clasificate în trei grupe, în funcție de frecvența și nevoia deservirii. În acest mod se determină necesități zilnice, periodice și ocazionale. Printre cele zilnice se numără aprovizionarea cu alimente, educarea și jocul copiilor, recreația locuitorilor etc. În cea de-a doua categorie, a necesităților periodice, intră activitățile social-culturale, aprovizionarea cu mărfuri industriale etc. Ocazionale pot fi considerate necesitățile legate de o serie de instituții administrative, culturale, comerciale și sanitare. Unele necesități pot îmbrăca forme combinate, în funcție de specificul lor, de exemplu tratamentele medicale etc.

Deservirea populației urbane, în strictă conformitate numai cu această clasificare, nu e totdeauna posibilă din cauza unor numeroase considerente economice. Exploatarea cea mai rațională a dotărilor și instituțiilor de deservire cere ca acestea să deservească în fiecare caz un număr bine determinat de locuitori.

Pornind de la acest criteriu se diferențiază trei pînă la patru trepte în deservirea populației orășenești, fiecăreia dintre ele corespunzîndu-i și un element structural al așezării urbane.

Prima treaptă corespunde satisfacerii necesităților zilnice minime. E vorba, în primul rînd, de aprovizionarea cu produse alimentare, ca pîine, produse lactate, carne, precum și cu ziare și țigări.

De asemenea, trebuie oferită copiilor posibilitatea să se joace în apropierea casei, iar adulților să se recreeze în aer liber. La acestea se adaugă problemele de întreținere și administrație a imobilelor, precum și de asigurare a unor spații pentru necesitățile gospodărești ale locatarilor.

Practica a demonstrat că satisfacerea necesităților mai sus arătate se face în modul cel mai eficient în cazul unor grupări de locuitori de 500—1 500 de oameni. Din punct de vedere urbanistic, aceasta corespunde *grupului de locuințe*. Această unitate structurală urbană inferioară asigură locuitorilor spații de joc pentru copii, peluze, mici spații plantate, locuri de odihnă pentru adulți, curți gospodărești, platforme pentru depozitarea resturilor menajere etc.

Un loc de frunte printre necesitățile zilnice îl ocupă de asemenea deservirea copiilor preșcolari. Întrucît se preconizează ca optime tipurile de creșe cu 100 de locuri și de grădinițe cu 200 de locuri, procentele de populație deservită fiind 2% și respectiv 4—6%, se ajunge la grupări urbane de 5 000 de locuitori, ceea ce depășește scara grupului de locuințe.

Trebuie specificat că în cazul deservirii copiilor preșcolari, prin dotare optimă se înțelege dotarea cea mai eficientă, nu numai din punctul de vedere al economiei în exploatare, al posibilităților educative și al respectării normelor sanitare, ci și al razei de deservire admisibile. În acest mod, densitatea redusă a locuitorilor poate să ducă, în anumite situații, și la crearea de unități micșorate (creșe cu 50 de locuri și grădinițe cu 100 de locuri cuplate), ceea ce corespunde unei grupări de 2 500 de locuitori.

Altă necesitate zilnică o constituie aceea de educație a copiilor de vîrstă școlară.

Pornind de la durata de 8 ani a învățămîntului elementar și de la procentul de populație deservit, egal cu 16%, aceasta duce la crearea de școli cu 8 clase a 40 de locuri fiecare, funcționînd

cu 2 și chiar 3 grupuri de clase paralele, adică respectiv 320, 640 și 960 de locuri. În prezent se admit două serii de elevi pe zi, ceea ce duce la dublarea capacității școlilor. Trebuie însă avută în vedere trecerea la 1,5 serii pe zi și la funcționarea în perspectivă a școlilor numai într-o singură serie. Astfel, din punctul de vedere al funcționării unei școli elementare apar justificate economic grupuri urbane de 4 000, 6 000, 8 000 ajungînd în mod excepțional pînă la 12 000 de locuitori.

De aici reiese clar că nevoile de deservire a copiilor preșcolari și școlari necesită existența unei unități structurale urbane mărite. Acest lucru este justificat de asemenea și prin existența nevoilor de deservire periodică.

Astfel se face simțită nevoia de a avea magazine de desfacere a produselor industriale, precum și magazine alimentare cu un sortiment mai bogat. Trebuie asigurată nevoia de utilizare a spălătoriilor centralizate, a atelierelor de reparații a hainelor și încălțămintei, a frizeriilor, precum și a garării autovehiculelor personale. Nevoile sportive ale populației și cele de odihnă în spații verzi capătă un caracter mai amplu și trebuie organizate la un nivel sporit. Trebuie asigurată alimentarea populației prin cantine-restaurant și bufete expres. Persoanele adulte care doresc să se adune în vederea unei activități social-culturale sau în cercuri cu diverse profile necesită și ele încăperi speciale. Aceste nevoi, care în cazul locuitorilor dintr-un singur grup de locuințe afectau un număr redus al populației, justifică în cazul cîtorva grupuri de locuințe apariția unor instituții și dotări corespunzătoare.

Avînd în vedere obligativitatea învățămîntului elementar, precum și procentul mare de populație deservită prin școlile elementare, reiese clar rolul și importanța preponderentă a școlii elementare în rețeaua dotărilor mai sus enumerate.

În consecință, se poate afirma că pentru asigurarea tuturor nevoilor de mai sus apar instituții și dotări care funcționează optim deservind grupuri variind între 4 000—5 000 și 10 000—12 000 locuitori.

Din punctul de vedere al elementelor structurale urbanistice aceasta corespunde *microraionului.*

Mergînd mai departe cu analizele necesităților de deservire a populației trebuie menționată nevoia zilnică de asigurare a educației școlare la nivelul corespunzător școlii medii. Procentul de populație deservit reprezintă 4—5%. Din motive economice, organizarea școlilor medii apare justificată numai în cazul unor grupări urbane mărite, corespunzînd cîtorva microraioane sau unui microraion atingînd limita superioară a numărului de locuitori admisibil.

De asemenea, trebuie satisfăcute nevoile periodice social-culturale de a viziona filme și spectacole, de a practica sporturi pe o scară mai mare sau de a frecventa un parc.

Aceasta duce la necesitatea de a avea un cinematograf, un club (sau o casă de cultură), de a se amenaja un teren de sport sau un parc.

În afară de aceasta, mai trebuie menționată necesitatea de a face cumpărături periodice și ocazionale de mărfuri industriale, de a utiliza asistența medicală, de a beneficia de servicii poștale, de a rezolva anumite probleme administrative și gospodărești.

În acest mod trebuie asigurată existența unei policlinici, a unui centru comercial complex, a unui restaurant, oficiu poștal și CEC, a unei secții de miliție, a unor instituții de gospodărire și administrare etc.

Instituțiile mai sus enumerate sînt justificate în cazul unei grupări de populație de cca. 12 000—40 000 de locuitori, ceea ce duce la determinarea *raionului de locuit* ca element structural urbanistic al orașului, superior microraionului.

Trebuie avut în vedere faptul că învățămîntul mediu va deveni și el obligatoriu, ceea ce va duce probabil la amplasarea școlii medii în cadrul microraionului și va mări astfel numărul populației urbane corespunzătoare acestui element structural.

Acest detaliu dovedește o situație valabilă pentru toate unitățile structurale urbanistice și pentru toate instituțiile lor componente, și anume: toate formele de organizare a așezărilor urbane nu trebuie privite ca niște scheme statice, iar recomandările cifrice ca niște formule definitive. O dată cu evoluția formelor vieții sociale, structura așezărilor urbane se va modifica și ea, adaptîndu-se necesităților perioadei respective.

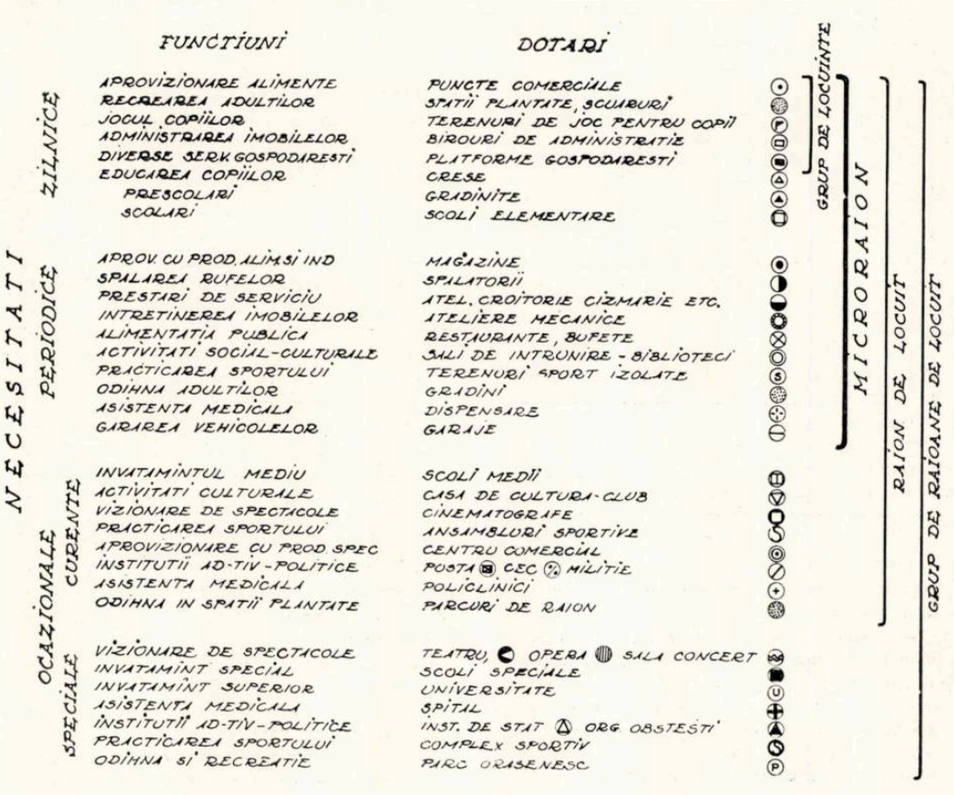

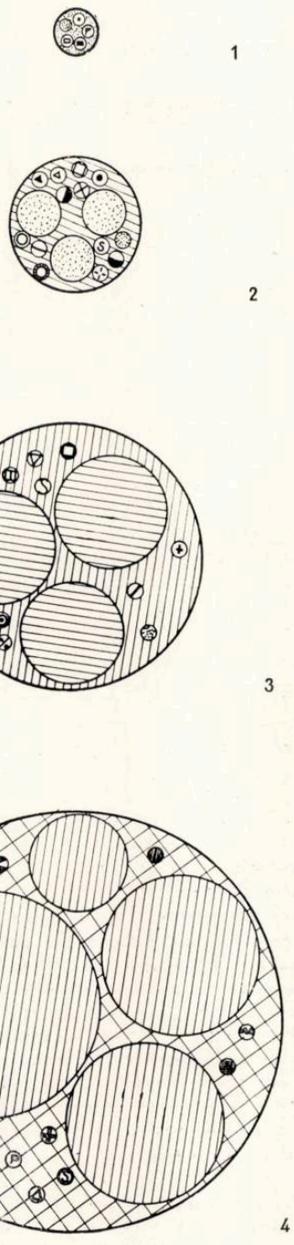

1 — Grup de locuințe de 500—1 500 locuitori
2 — Microraion de 4 000—12 000 locuitori
3 — Raion de locuit de 12 000—40 000 locuitori
4 — Grup de raioane de locuit cu peste 40 000 locuitori

O altă treaptă a deservirii populației urbane este reprezentată prin satisfacerea necesităților ocazionale cu caracter educativ-cultural, administrativ, precum și de asistență medicală la un nivel special. În acest mod se determină a patra treaptă, *grupul de raioane de locuit* ca element structural urbanistic superior.

Aceasta determină crearea unor instituții speciale administrative, politice, de învățămînt superior, educativ-artistice, medicale etc.

O parte din aceste instituții funcționează optim în cazul unei populații corespunzînd zecilor sau chiar sutelor de mii. În alte cazuri, unele din instituțiile de mai sus au un caracter de unicat (cum ar fi cazul instituțiilor administrative și culturale), realizîndu-se în cazul orașelor medii și mari* ca dotări necesare, indiferent de numărul total al locuitorilor.

* În condițiile țării noastre vom considera mici orașele cu o populație sub 25 000 de locuitori, medii — orașele cu o populație variind între 25 000 și 60 000 de locuitori, iar mari pe cele cu o populație peste 60 000 de locuitori.

Trebuie menționat însă că existența elementelor structurale urbanistice de mai sus, începînd cu cele inferioare ca număr de populație, nu este obligatorie în toate treptele, în sensul că numeroase așezări urbane se pot opri la treptele a doua și a treia. În aceste cazuri, așezarea urbană, prin importanța ei, este echivalentă cu un microraion sau cu un raion de locuit dintr-un oraș mare.

Schema zonificării

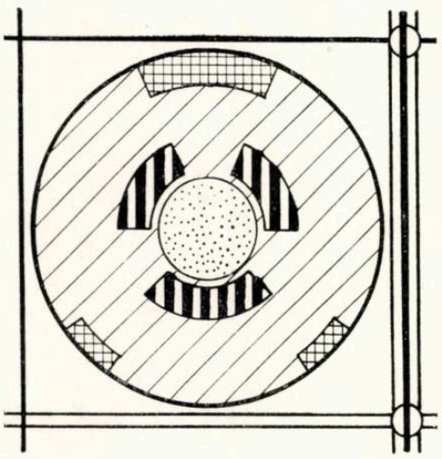

De fiecare dată apar însă anumite instituții cu caracter de unicat, care nu depind de mărimea așezării urbane sau de una dintre cele patru trepte de deservire studiate mai sus. Aceste instituții sînt cele care determină caracterul de oraș al așezării. Astfel, orașul se poate defini ca o categorie urbanistică determinată de o serie de funcții independente de numărul locuitorilor săi.

*

Dintre treptele de deservire enumerate, cea mai importantă este treapta a doua, microraionul. Conform ultimelor definiții adoptate, *prin microraion se înțelege o parte a raionului de locuit sau a unui oraș mic, în care populația utilizează aceleași instituții de deservire cultural-socială și de satisfacere a nevoilor legate de viața zilnică.* Microraionul este separat de celelalte părți ale raionului de locuit sau ale orașului prin magistrale de tranzit sau prin obstacole artificiale sau naturale.

Existența instituțiilor de deservire a copiilor ca bază structurală a microraionului influențează în mare măsură soluția planimetrică, avînd în vedere necesitatea asigurării unei circulații sigure a copiilor.

Determinarea concretă a microraioanelor în cazul proiectării de sistematizare se face pornind de la o serie de date care trebuie stabilite în prealabil.

În trecut, proiectarea zonelor de locuit se începea de regulă prin alegerea unui teritoriu în vederea amplasării unui număr mai mare sau mai mic de cvartale, respectînd o serie de norme privind densitatea de locuitori pe hectar și urmărind, prin dispoziția clădirilor, în primul rînd, efectele plastice.

Problema circulațiilor era subordonată necesităților de estetică, iar alegerea și amplasarea dotărilor erau trecute pe un plan secundar.

În lumina noilor principii urbanistice, situația se schimbă fundamental. Cunoscînd în linii mari numărul populației ce urmează a fi cazată, se pot determina totalul și tipul dotărilor necesare, stabilindu-se și datele privind capacitatea lor, cubajul, suprafața terenului ocupat și raza de deservire. În paralel, se trece la precizarea numărului locatarilor microraionului, precum și la determinarea limitelor sale teritoriale.

Aceasta se face prin analiza condițiilor locale de sol, precum și prin delimitarea prin elemente naturale (ape, denivelări pronunțate, masive împădurite etc.). De asemenea, trebuie considerate elementele urbanistice existente, care pot influența structura microraionului (modul de încadrare în localitate, mărimea și caracterul urbanistic al acesteia, vecinătatea unor magistrale etc.).

Pentru determinarea volumului și a tipurilor de locuințe din cadrul microraionului trebuie stabilită în prealabil structura pe grupe de vîrstă a populației ce urmează a fi cazată. Față de componența procentuală a acestor grupe se precizează numărul și tipurile de apartamente necesare. E recomandabil să se urmărească principiul repartizării familiilor în apartamente cu un număr de camere proporțional numărului membrilor familiilor.

Cunoscînd numărul și tipul de familii, respectiv de apartamente, se vor putea determina și regimul de construcție, și tipul clădirilor de locuit. E de dorit să se respecte, în măsura în care o permit condițiile economice, principiul repartizării familiilor numeroase în clădiri cu niveluri puține, iar a familiilor cu membri puțini în clădiri cu număr sporit de niveluri.

Cunoscînd tipurile de apartamente și numărul de niveluri, se pot stabili ușor posibilitățile de amplasare pe teren a clădirilor de locuit, ținînd cont de normele existente de repartizare a suprafeței locuibile pe 1 ha zonă de locuit. De asemenea, se presupun stabilite normele de spații verzi și de terenuri de joc și de sport pe cap de locuitor.

În legătură cu problema dimensiunilor microraionului ținem să precizăm conținutul noțiunii de teritoriu neto și bruto al microraionului.

În acest mod, vom considera că în componența teritoriului neto intră suprafața terenului aferent clădirilor de locuit, creșelor, grădinițelor și micilor puncte de deservire comercială. De asemenea, tot aici intră terenurile de joc, spațiile de odihnă pentru adulți, trecerile carosabile și aleile pietonale din preajma locuințelor și curțile gospodărești.

La rîndul său, teritoriul bruto cuprinde suprafața teritoriului de locuit neto, a grădinii microraionului, a străzilor și aleilor carosabile din limitele microraionului și a terenurilor aferente dotărilor social-culturale, comerciale, gospodărești și administrative.

Suprafața totală a microraionului rezultă asigurînd un raport just între regimul de construcție, pe de o parte, și suprafața locuibilă pe hectar, procentul de ocupare a solului, densitatea bruto pe hectar și densitatea neto pe hectar, pe de alta. Această corelație e reprezentată în tabelul următor:

Schema circulațiilor

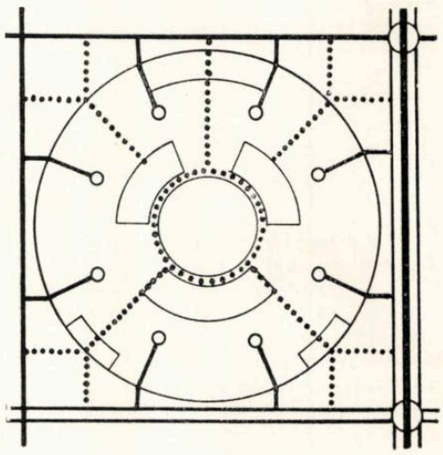

Raze de deservire și distanțe de parcurs maxime

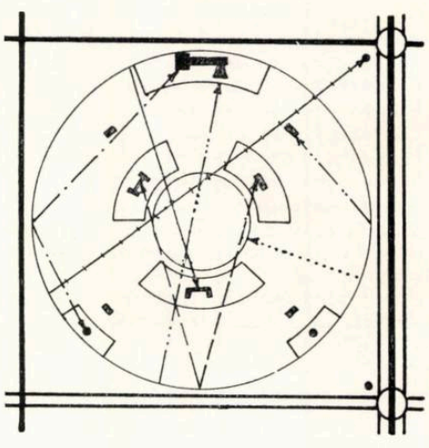

Numărul de niveluri	2	3	4	5	6	7	8
Densitatea neto	270	380	420	470	520	560	600
Densitatea bruto	220	260	280	300	320	330	350
Suprafața locuibilă pe ha	2200	2800	3300	3800	4200	4500	4800
Procentul de ocupare a solului	26	25	24	23	20	18	16

Printre principiile de bază care trebuie respectate în organizarea planimetrică a microraionului se numără:

— zonificarea funcțională a teritoriului, utilizînd ca element compozițional de bază grupurile de locuințe;

— amplasarea cît mai judicioasă a clădirilor de locuit, ținînd cont, în primul rînd, de condițiile de însorire, sol și climă;

— dispoziția optimă a dotărilor în funcție de raza lor de deservire;

— rezolvarea circulațiilor interioare și exterioare microraionului, respectînd principiul separării circulației pietonale de circulația vehiculelor;

— continuitatea dintre spațiile verzi exterioare și cele interioare, creîndu-se un spațiu verde central;

— îmbinarea unor funcții de deservire prin crearea unui mic centru cu funcții administrative, comerciale, gospodărești de întreținere și social-culturale;

— amplasarea instituțiilor și dotărilor pentru copii și terenurilor sportive în directă legătură cu spațiul verde central.

Ca preocupare generală mereu prezentă în tratarea tuturor acestor probleme trebuie avută în vedere necesitatea de a considera acțiunea de microraionare în toată complexitatea ei, ținînd seama de celelalte elemente structurale urbanistice ale orașului.

*

Dacă adoptarea principiilor sus-menționate se poate face fără dificultăți în cazul unor noi ansambluri de locuințe ce se dezvoltă pe terenuri libere, neconstruite sau prost construite, unde nu se ține seamă de fondul construit existent, atunci în cazurile frecvent întîlnite de orașe și centre muncitorești care se dezvoltă, sau orașe noi ce apar pe lîngă complexe industriale, problema adoptării acestor principii în sistematizarea orașelor existente devine mult mai dificilă. Acestea au o structură istoricește formată, definită prin trama stradală și fondul construit existent, precum și prin numeroase alte elemente, care contribuie la menținerea înfățișării exterioare capitaliste și chiar feudale pe care o au încă unele orașe din țara noastră.

Acest aspect trebuie înlocuit pentru a face loc structurii urbane noi, corespunzătoare conținutului societății socialiste.

Ne dăm seama de la prima vedere că aplicarea principiilor microraionării în sistematizarea orașelor existente, acțiune care se desfășoară datorită însăși naturii problemei pe o perioadă de timp mai îndelungată, îmbracă toate aspectele specifice luptei ce se dă între « nou » și « vechi ».

De asemenea, în cazul orașelor existente trebuie să ținem cont de prezența cvartalelor. În virtutea acestui fapt, noțiunea de cvartal — cel puțin într-o primă perioadă — nu poate fi exclusă din rîndul unităților structurale urbanistice.

În consecință, sistematizarea localității împărțite în cvartale se va face printr-o restructurare a acestora, mergînd pe linia unificării și măririi lor, prin desființarea unor străzi și prin îmbunătățirea deservirii social-culturale a populației, ceea ce va duce cu timpul la transformarea cvartalelor în microraioane.

Trebuie subliniat că în aplicarea principiilor microraionării la orașele existente intervine cu toată greutatea, în primul rînd, factorul economic specific fiecărui oraș. De aceea microraionarea nu trebuie făcută dogmatic, ea necesitînd o cîntărire cu discernămînt a condițiilor specifice locale.

Apare deci indicat ca la rezolvarea problemelor de sistematizare a orașelor existente, în lumina principiilor microraionării, să se țină seamă de o serie de elemente care condiționează soluțiile propuse. Astfel:

a) *Mărimea orașului* ca întindere și număr de locuitori constituie un element determinant în stabilirea mărimii și numărului microraioanelor propuse prin sistematizare. În cazul așezărilor mici sau al centrelor muncitorești dezvoltate pe lîngă exploatări miniere (cum ar fi cazul celor din regiunile Baia Mare și Hunedoara), așezări care au o populație sub 10 000 de locuitori, întreaga localitate va corespunde unui microraion cu un grad de dotare mai avansat. În cazul orașelor mici, cu o populație depășind efectivul microraionului, tratarea zonelor de locuit conform treptelor enunțate va corespunde treptei a treia, adică raionului de locuit. La orașele mijlocii și la cele mari vor trebui să apară toate cele patru trepte ale deservirii populației. Diferențierea acestora și stabilirea numărului și mărimii raioanelor de locuit și a microraioanelor se vor face ținînd seamă de mărimea orașelor respective precum și de condițiile locale.

b) *Forma orașului existent* va influența legătura structurală între microraioanele propuse. Astfel, în orașele de tip adunat vor putea fi asigurate relativ ușor legăturile funcționale convergente spre centrul orașului, spre deosebire de orașele de tip alungit, desfășurate în lungul unor artere majore (de exemplu, Cîmpulung, Reșița), în care stabilirea legăturilor între microraioane și centrul raionului de locuit va pune probleme mai dificile.

c) *Structura tramei stradale existente și rezolverea circulației în cadrul acesteia* condiționează forma și structura raioanelor de locuit și a microraioanelor. Astfel, în funcție de trama stradală existentă vor putea fi propuse microraioane rectangulare în cazul unor orașe ca Turnu Severin, Oltenița, Arad, Constanța etc., altele avînd forma unor sectoare de cerc în cazul unei trame radial inelare (de exemplu Brăila, Baia-Mare, Timișoara etc.) sau altele care vor avea o formă și o compoziție liberă, corespunzînd unei trame stradale amorfe.

Pe de altă parte, rezolvarea circulației în cadrul tramei stradale existente (indiferent de tipul acesteia) intervine adesea cu un rol mult mai important chiar decît acela al formei tramei. În funcție de acest aspect se deosebesc două situații distincte. O primă situație corespunde unei trame stradale existente, în care apare o diferențiere a străzilor în raport cu importanța circulațiilor și în care delimitarea microraioanelor este ușurată prin existența acestor trasee.

În al doilea caz, trama stradală existentă apare nediferențiată și este necesar ca prin proiectul de sistematizare să se intervină în mod activ, propunîndu-se o diferențiere a străzilor în funcție de principiile microraionării, care trebuie armonizate cu cerințele unei rezolvări judicioase a nevoilor de trafic.

Aproape în toate cazurile va trebui să se recurgă la suprimarea unor străzi de importanță locală și transformarea lor în alei de circulație pietonală sau chiar la utilizarea lor pentru crearea centrelor de cartier.

d) *Regimul de construcție dominant, modul de repartizare a fondului construit pe teritoriul orașului și starea clădirilor existente* determină în cea mai mare măsură gradul de profunzime și modul în care se pot aplica principiile microraionării în sistematizarea orașelor existente. În cazul zonelor cu un fond construit valoros, dominant, problema cazării populației fiind pentru stadiul actual rezolvată, în etapa întîi se are în vedere numai satisfacerea cerințelor de deservire a populației cu rețele de dotări social-culturale, comerciale și cu spații plantate.

În cazul zonelor cu un fond construit lipsit de valoare se vor putea propune, cu condiția respectării factorilor economici, amplasamente pentru clădiri de dotare și locuințe. În acest scop se va trece și la demolarea clădirilor vechi, degradate sau necorespunzătoare.

Regimul de înălțime a construcțiilor intervine și el ca un element al definirii mărimii microraioanelor. Astfel, în zonele cu clădiri cu multe niveluri și cu densitate mare de populație se vor organiza microraioane cu suprafață redusă, în funcție de capacitatea de deservire minimă a dotărilor, în timp ce în zonele cu regim afînat și cu clădiri cu puține niveluri vor lua naștere microraioane mai mari, la limita razelor de deservire maxime admisibile a dotărilor.

e) *Gradul de dezvoltare a rețelelor de dotări social-culturale și de deservire*, precum și modul de distribuție a acestora pe teritoriul orașului existent trebuie avute și ele în vedere la delimitarea microraioanelor. Analiza modului de repartiție a dotărilor existente în funcție de numărul și de specificul lor poate necesita, de la caz la caz, completarea rețelelor cu clădiri noi, desființarea sau mutarea dotărilor excedentare, precum și schimbarea profilului anumitor dotări.

Amenajarea terenurilor de joc pentru copii și a terenurilor sportive necesare microraionului poate fi asigurată, fie prin rezervarea unor terenuri neconstruite, fie prin asanarea unor curți și funduri de proprietăți, înlăturîndu-se magaziile și construcțiile nelocuibile care le ocupă.

f) *Valoarea istorică a unor anumite zone ale orașului* sau ale unor grupuri de clădiri trebuie să influențeze alegerea soluțiilor de sistematizare ce se propun. Cazuri specifice întîlnim în orașele din Transilvania (de exemplu, Sighișoara, Sibiu, Bistrița etc.), în care importante ansambluri de clădiri sînt declarate, datorită valorii lor istorice și arhitecturale, monumente de arhitectură, ele trebuind să se bucure de o tratare deosebită în sistematizarea orașelor respective. Prin importanța lor, ele vor putea fi considerate dotări ale întregului oraș, fără a fi incluse în mod obligatoriu în structura unui anumit microraion.

Numai o examinare critică a orașului existent, în lumina aplicării principiilor microraionării și ținînd cont de toată complexitatea problemelor sale, poate duce la găsirea unei soluții de sistematizare corespunzătoare cerințelor actuale.

*

O altă problemă de prim ordin de care este strîns legată traducerea în fapt a principiilor microraionării și care constituie veriga de legătură între aspectul teoretic și cel practic al proiectării de sistematizare, o constituie etapizarea lucrărilor.

Această problemă se rezumă însă, în majoritatea proiectelor de sistematizare elaborate pînă în prezent, la recomandări făcute fără a ține cont de necesitățile social-politice ale vieții orașului. Aceste proiecte tratează exclusiv ordinea în care urmează să fie executate clădirile de locuit, dotările social-culturale, lucrările tehnico-edilitare etc., ținînd seama numai de condițiile locale și de factorii economici, fără însă a analiza posibilitățile de transformare a modului de viață al populației respective.

O dată cu proiectarea microraioanelor, acțiunea de sistematizare a orașelor existente capătă un conținut mult mai complex: proiectul de sistematizare nu mai poate lua în considerare numai o zonă de o lățime oarecare în lungul străzilor orașului sau numai anumite terenuri delimitate arbitrar. El va trebui să trateze teritoriul zonei de locuit în adîncime, pornind de la principiul organizării unei deserviri optime a populației prin intermediul creării de microraioane.

Astfel, se pot prevedea măsurile concrete care vor duce la modificarea structurală a orașului, nu numai din punct de vedere planimetric, dar și social.

În acest mod, proiectarea urbanistică își va putea aduce contribuția efectivă la acțiunea de îmbunătățire a condițiilor de viață a populației urbane și la crearea societății noi socialiste.

*

Notă: Norme și indicații în domeniul aplicării principiului microraionării sînt conținute în lucrările:

1. Reguli și norme de sistematizare (Pravila i normî planirovki i zastroiki gorodov) SN. 41-58. Editura de stat pentru construcții, arhitectură și materiale de construcții, Moscova, 1959.

2. Construcția microraioanelor de locuințe (Zastroika jilîh microraionov), Editura de stat pentru construcții, Moscova, 1959.

3. Construcția de locuințe în masă (Massovoe jilișcinoe stroitelstvo), Editura de stat pentru construcții și arhitectură a R.S.S.U., Kiev, 1960.

4. *V. Kucerenko:* « Despre situația și măsurile pentru îmbunătățirea construcției de orașe în U.R.S.S. », raport la Conferința unională pentru construcția orașelor, *Pravda*, nr. 160 din 8 iunie 1960.

5. *N. V. Baranov* — « Cu privire la situația și sarcinile în domeniul construcției orașelor și la introducerea metodelor avansate în sistematizarea centrelor populate », coreferat la Conferința unională pentru construcția orașelor, Goistroizdat. Moscova, 1960.

6. Arhitectura U.R.S.S. nr. 6/1958 (număr consacrat celui de al V-lea Congres al U.I.A.).

7. Rezultatele concursului pentru raionul de locuit experimental din sud-vestul Moscovei.

— Arhitektura U.R.S.S. nr. 10/1960.

— Stroitelstvo i arhitektura Moskvî nr. 12/1960.

— Arhitektura C.S.R. nr. 9/1960.

Ing. N. Mărgărit

PROBLEME PRINCIPALE DE CIRCULAŢIE ÎN ORAŞE ÎN LUMINA LUCRĂRILOR CONFERINŢEI DE TRANSPORT URBAN DE LA BUDAPESTA – 28-30.IX.1960

Între 28 şi 30.IX.1960, Asociaţia ştiinţifică pentru comunicaţii din R.P.U. a organizat o conferinţă pe ţară cu privire la problemele actuale ale transportului urban în R.P.U. şi cu deosebire ale celui din oraşul Budapesta. Conferinţa s-a ocupat atît de aspecte generale ale circulaţiei rutiere din marile centre urbane, cît şi de un număr de probleme de detaliu cu caracter tehnic şi organizatoric, cu privire în special la dezvoltarea reţelei stradale în perioada reconstrucţiei oraşelor şi la îmbunătăţirea sistemului de transport în comun.

La conferinţă au fost invitaţi şi delegaţi de peste hotare, ceea ce a permis ca alături de tehnicienii de specialitate din R.P.U. să participe la lucrări tehnicieni din R. P. Polonă, R. D. Germană şi R. F. Germană, precum şi un grup de delegaţi din ţara noastră.

Întrucît situaţia urbanistică de ansamblu a oraşului Budapesta şi a oraşelor din R.P.U. este în prezent asemănătoare în multe privinţe capitalei ţării noastre şi oraşelor noastre mai mari, îndeosebi sub raportul circulaţiei rutiere, participarea noastră la conferinţa organizată de colegii maghiari a constituit un fericit prilej de trecere în revistă a principalelor probleme care frămîntă pe specialiştii din ţara noastră cu preocupări în acest domeniu.

În articolul de faţă ne propunem a prezenta pe scurt principalele probleme de circulaţie rutieră şi de transport în comun ale oraşelor noastre şi a le analiza în lumina realizărilor pozitive constatate la Budapesta, precum şi a materialelor (referate şi intervenţii) produse în cadrul lucrărilor conferinţei.

*

În perioada care a urmat celui de-al doilea război mondial, majoritatea oraşelor, din Europa în primul rînd, s-au văzut asaltate, în genere, de două categorii de probleme: pe de o parte problemele reconstrucţiei legate de vindecarea rănilor lăsate de război, iar pe de altă parte, problemele reorganizării chemate să facă faţă creşterii intensităţii vieţii economice, sociale şi culturale care s-a manifestat pretutindeni ca o tendinţă firească după încetarea războiului.

Din punct de vedere urbanistic, ambele categorii de probleme au o legătură directă cu reţeaua de străzi şi artere de circulaţie. Prima, întrucît reconstrucţia ridică problema necesităţii unei restructurări a vechii reţele, atît ca tramă, cît şi ca anvergură; a doua categorie de probleme, întrucît creşterea generală a intensităţii de desfăşurare a vieţii în oraşe a dus la o creştere simţitoare a mobilităţii populaţiei şi mărfurilor şi a traficului rutier cu precădere.

În oraşul Bucureşti, ca şi în celelalte oraşe importante din ţara noastră, sînt sesizabile ambele aspecte. Din punctul de vedere al reconstrucţiei, ele au prezentat şi prezintă încă zone în care distrugeri cauzate de război se cer a fi lichidate. Golurile formate în frontul marilor artere de către bombardamente, se reumplu cu construcţii noi, moderne. Dar nu numai atît.

În condiţiile regimului democrat popular, încă de mulţi ani, din grija partidului şi guvernului, s-a trasat, de exemplu, pentru Bucureşti, sarcina reconstrucţiei socialiste şi a înfrumuseţării capitalei, pentru a satisface mai bine procesul de creştere continuă a condiţiilor de trai materiale şi culturale ale locuitorilor săi, pentru a ilustra prin noi şi noi dotări reprezentative, importantele succese ale oamenilor muncii din ţara noastră în construcţia socialismului. De aci a rezultat un vast program de acţiune în domeniul construcţiilor de locuinţe, social-culturale, administrative ş.a., care a antrenat masiv problemele restructurării reţelei stradale.

Pe de altă parte, în timp ce în anii care au urmat imediat după război parcul de vehicule în Bucureşti era relativ scăzut, iar volumul transportului public era de ordinul a 6,5 mil. km × locuri oferite pe zi (medie), în ultimii ani apare o importantă creştere exprimată mai ales de volumul transportului public cu peste 20,0 mil. km × locuri oferite pe zi (medie) şi de valoarea ridicată a coeficientului de mobilitate a populaţiei.

De aceea lucrările de elaborare a Planului general de sistematizare a oraşului Bucureşti au în centrul atenţiei lor problemele circulaţiei rutiere şi ale transportului în comun.

În ce constau în principal aceste probleme?

Principalele probleme rutiere care stau în faţa urbaniştilor noştri credem a fi în momentul de faţă următoarele:

1) stabilirea structurii de perspectivă a circulaţiei rutiere a oraşului (considerată complex şi pe întreg ansamblul oraşului);

2) elaborarea unui plan general de trafic pe întreg oraşul pe baza structurii de perspectivă admise;

3) stabilirea secţiunilor stradale care să corespundă traficului rutier viitor, pe tronsoane şi în raport cu capacităţile teoretice de transport admise;

4) elaborarea în raport cu secţiunile stradale stabilite, a profilelor transversale integrale ale străzilor şi arterelor, ţinînd seama de funcţiunile complexe ale acestora în vederea precizării noilor fronturi clădite ce intră în acţiunea de reconstrucţie şi a definitivării pavajelor;

5) elaborarea premiselor care să stea la baza rezolvării circulaţiei rutiere în marile intersecţii în mod raţional, în condiţii tehnico-economice acceptabile şi cu obţinerea unui grad de securitate a circulaţiei cît mai înalt;

6) soluţionarea problemelor ridicate de vehiculele care reclamă o staţionare mai îndelungată (dar de durată limitată) în timpul zilei (parcarea);

7) soluţionarea problemelor speciale ridicate de securitatea circulaţiei pietoniere;

8) dotarea complexă a sistemului general al circulaţiei rutiere: staţii de alimentare şi întreţinere, iluminatul, sistemul de dirijare şi control, asistenţa tehnică şi de prim ajutor medical etc. şi mai ales dotarea cu garaje.

Desigur că circulaţia rutieră într-un mare oraş ridică un extrem de mare număr de probleme, foarte diverse, şi care îşi păstrează fiecare importanţa, cum ar fi încă, de exemplu, problema naturii şi calităţii pavajelor, problema circulaţiei în perioada de iarnă, probleme legate de plantaţii, de salubritatea străzilor, probleme mai generale de estetică şi de cost ş.a. Cele enumerate mai sus trebuie însă considerate a fi problemele principale, care constituie în etapa actuală preocuparea de bază a urbaniştilor şi tehnicienilor noştri de specialitate.

*

Considerînd pe rînd cele opt probleme menţionate, trebuie arătate, după părerea noastră, următoarele în raport cu concluziile ce decurg din lucrările conferinţei de la Budapesta:

1. Fără a stabili *o structură de principiu a circulaţiei viitoare* este imposibil a face vreun pas înainte pe o bază ştiinţifică în problemele atît de complicate ale traficului rutier, mai ales într-un mare oraş modern.

Prin structura circulaţiei înţelegem liniile mari de organizare şi funcţionare a sistemului circulaţiei rutiere pe teritoriul unui oraş care să răspundă la:

— selecţionarea limitelor de acces a diferitelor categorii de vehicule pe teritoriul oraşului şi pe principalele direcţii de penetraţie şi de rocadă;

— modul de alcătuire a reţelei de transport public, de asemenea pe categorii de mijloace de transport;

— relaţiile majore cu celelalte căi de transport: feroviare, aeriene, de apă;

— principiile rezolvării intersectării dintre diferitele căi şi vehicule de transport, inclusiv circulaţia pietonieră majoră.

La aceasta trebuie adăugați, ca factori de bază, «gradul de motorizare» prezumat, exprimat în genere în vehicule per 1000 locuitori, și structura mobilității populației care determină mari fluxuri de circulație.

În această privință, aproape pretutindeni în lume ideile nu sînt încă fixate. Unele principii tind abia să se cristalizeze, ca, de exemplu, eliminarea transportului în comun cu cale fixă din inelul central al orașului, limitarea accesului cu mijloace individuale la o anumită zonă de la care înainte transportul să fie preluat de rețeaua mijloacelor publice funcționînd cu viteze cît mai mari, îndepărtarea traficului greu, de tranzit pe o rocadă cît mai depărtată de zona centrală a orașului, crearea unei coordonări unice între toate mijloacele de transport ș.a.

Cea mai mare dificultate o prezintă preavizarea celor doi factori menționați: gradul de motorizare și caracteristica probabilă a deplasărilor populației.

2. Rezolvarea, chiar numai cu caracter indicativ, a problemelor de mai sus trebuie să ducă la elaborarea *planului general al circulației rutiere*, care devine astfel instrumentul de bază în rezolvarea corectă a diferitelor proiectări parțiale și asigură coordonarea necesară pentru diferitele compartimente ale circulației rutiere. Deși pentru foarte multe dintre orașele mari din lume elaborarea acestui plan general s-a și efectuat, nici orașul București, nici Budapesta, nu dispun încă de o asemenea documentație.

Realizarea sa implică o desfășurare laborioasă de forțe, care necesită o temeinică pregătire documentară, cadre cu calificare superioară de specialitate și un timp de minimum doi ani. Pe baza directivelor superioare primite, colectivul de specialiști ai orașului Budapesta a trecut în prezent la efectuarea unor cercetări științifice și unor studii care se vor desfășura timp de mai mulți ani și care urmează a constitui baza elaborării unui asemenea plan.

3. În momentul în care se va dispune de un plan general al circulației pe întregul oraș se va putea stabili, pe o cale științific fundamentată, ampriza utilă a străzilor și arterelor principale de circulație, care să corespundă unor capacități teoretice unitare de trafic.

În privința acestor capacități unitare nu există încă valori definitive, întrucît criteriile sînt încă în anumită măsură contradictorii, iar studiile și cercetările abia în curs. Noi ne orientăm în prezent după o tabelă a Institutului GHIPROGOR din Moscova în care sînt precizate aceste valori după locul firului de circulație în profilul străzii și după viteza vehiculelor, știut fiind că, datorită sporului necesar al distanței de siguranță între vehicule, o dată cu creșterea vitezelor peste o anumită limită, densitatea vehiculelor pe kilometru (și, o dată cu ea, frecvența) scade. La valorile astfel obținute mai trebuie introduși anumiți coeficienți de corecție subunitari, care să țină seama de factorii de stînjenire a circulației (intersecții, treceri de pietoni, pătrunderi laterale, staționare ș.a.) prin intermediul cărora se tinde la stabilirea unor valori cît mai aproape de condițiile reale de desfășurare a circu-

Fig. 1 — Budapesta. Intersecția b-dului Lenin (inelul rutier principal) cu b-dul Rakoczi

lației. Specialiștii maghiari au în vedere în prezent o anumită reconsiderare a acestor valori, în sensul că, pe baza unor observații sistematice și a unor cercetări în curs de desfășurare, au ajuns la părerea că, în măsura în care circulația va obține distanțe sporite între punctele de întrerupere și în care va apare tot mai accentuată obligația de a se parcurge marile artere cu viteze minimale o dată ce un vehicul s-a înscris într-o astfel de arteră, în aceeași măsură se va crea practic o «coloană» de vehicule circulînd compact cu mare viteză (și cu distanțe de siguranță reduse), ceea ce va duce la o anumită creștere a frecvenței o dată cu creșterea vitezei și nu la o scădere, și ca atare la o densitate sporită o dată cu viteza. În felul acesta, în loc de a mai calcula cu frecvențe reduse la vitezele de 40—50 km/h (considerate de specialiștii maghiari ca viteze medii plafon pentru interiorul orașului) se vor putea lua în considerare frecvențele echivalente vitezelor de 20—30 km/h (la care corespund valorile teoretice maxime).

În privința traficului pietonier, calcule riguroase sînt mult mai dificil de realizat, ținînd seama și de caracterul foarte variabil al acestei circulații în benzile ce-i sînt rezervate.

4. De obicei, cunoașterea dimensiunii benzilor carosabile, ca și a categoriilor de trafic care intră în competiție (inclusiv traficul greu, industrial, și transportul public), nu este suficientă pentru alcătuirea judicioasă a întregului profil al unei artere. Considerarea complexă a tuturor factorilor de trafic care participă la desfășurarea circulației într-o secțiune dată, precum și obținerea unei înfățișări urbanistice corespunzătoare, devin criterii decisive în procesul de elaborare definitivă a profilului, la marile artere îndeosebi.

La aceasta va mai trebui să se țină seamă de modul real de desfășurare a circulației (atît în lungul arterei, cît și în sensul transversal), de necesitatea asigurării staționărilor (atît a celor ocazionale, cît și a celor de oarecare durată), a circulației lente de deservire a clădirilor care bordează artera, de poziția și modul de desfășurare specific al circulației mijloacelor de transport public, de poziția, felul și amplasarea plantațiilor și suprafețelor verzi ce se prevăd. În fine, orice alte elemente și construcții care, eventual, prin prezența lor, mai pot determina o lărgire suplimentară.

Din acest punct de vedere, situația rețelei stradale și de artere este la noi, în genere, nesatisfăcătoare: carosabile de dimensiuni insuficiente, mai ales acolo unde sînt prezente și mijloace ale transportului public; lipsa unor posibilități normale de staționare (fără stînjenirea circulației curente); trotuare insuficiente, plantații și spații verzi insuficiente etc. La Budapesta, am avut ocazia să constatăm, în condițiile actuale, cînd volumele traficului sînt pe deplin comparabile (Budapesta cu cca. 30% mai mult decît la noi), că o parte din aceste deficiențe nu se manifestă. Acest lucru, așa cum se poate vedea și din figura 1, se datorează disponibilității unor carosabile mai largi (20—24 m) și mai ales unei foarte bune alcătuiri a rețelei stradale majore, care determină repartizarea rațională a traficului, în timp ce la noi apar concentrări simultane ale traficului auto și transportului public. Totodată, vecinii noștri practică frecvențe mai reduse ale mijloacelor de transport în comun, dezvoltînd în schimb viteze superioare și obțin prin aceasta o scădere a densității de trafic. Este, credem, interesant de semnalat că frecvențele actuale utilizate în capitala R.P.U. sînt de ordinul a 40—50 vehicule/oră × sens pentru tramvaie, 50—60 pentru troleibuze și 70—80 pentru autobuze, cu observația în plus că itinerariile troleibuzelor nu se suprapun decît în mică măsură cu cele ale autobuzelor, ceea ce nu provoacă nicăieri frecvențe sufocante din partea mijloacelor de transport public.

La stabilirea anvergurii totale a străzilor au apărut în ultimul timp trei probleme încă foarte controversate și care rămîn hotărîtoare (considerînd problema dimensionării carosabilului principal al străzii ca fiind rezolvată pe cale de calcul exact):

a) problema modului de înscriere în profil a mijloacelor de transport public cu cale fixă, în special a tramvaielor (în carosabil sau pe platformă proprie, axial sau asimetric etc.);

b) problema de a ști dacă este util sau nu a separa circulația lentă cu caracter local din fața fronturilor clădite de circulația de mare viteză și de tranzit și prin urmare de a prevedea sau nu cîte o cale laterală de 6—8 m lățime paralelă cu carosabilul central al arterei;

c) problema lățimii juste a trotuarelor, ținînd seama, atît de aspectul general urbanistic al străzii (nu numai de factorul funcțional care o determină), cît și de introducerea sau nu în discuție a fîșiilor verzi dintre trotuar și fronturile cu locuințe la parter.

În privința *primei probleme* (a), discuția se poartă între formulele ce prevăd calea fixă înglobată în carosabil și ca atare cu tramvaiul înscris în profilul propriu circulației de tranzit, și formulele cu cale fixă așezată pe platformă proprie, total separată de carosabilul de mare viteză al arterei.

La noi nu există încă un punct de vedere definitiv. Există multe argumente pro și contra în ambele soluții, prima avînd de partea sa avantajul de a implica o ampriză mai restrînsă. Nu putem dezvolta aci mai mult această problemă, care, ca și cea următoare, ar putea oferi singure suficient material pentru o prezentare de sine stătătoare.

O mențiune este de făcut cu privire la metroul de mică adîncime, la construcția căruia se reflectă la Budapesta, însă ca o acțiune care ar putea să urmărească numai de la un moment dat înainte, acțiunea de refacere a rețelelor tehnico-edilitare care au depășit limita de vîrstă.

A doua problemă (b) este discutată, pe de o parte, între părerea că circulațiile laterale nu sînt necesare (funcțiunile la care ele ar răspunde putînd fi preluate de străzile ce intră în organizarea terenului din spatele clădirilor) și că scumpesc costul arterelor și pe de altă parte, părerea că aceste laterale asigură o funcțiune mult mai complexă, fiind indispensabile, atît în prima etapă, cît și în final.

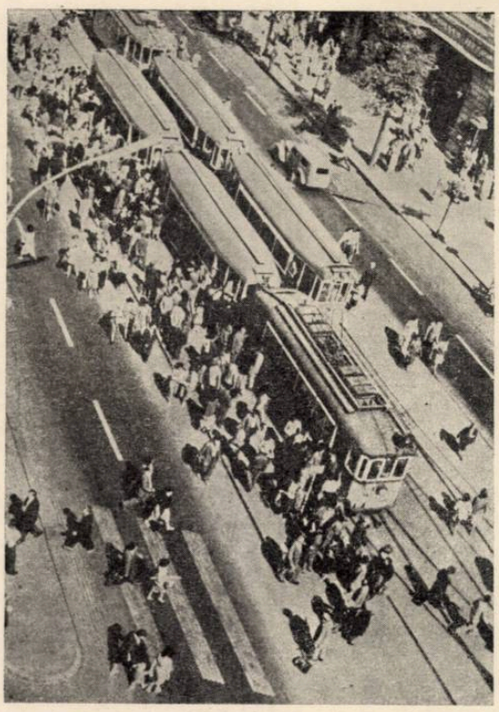

Fig. 2 — Budapesta. Marcajul unei treceri de pietoni în dreptul unei stații de tramvai

În fine, *problema a treia* (c) este legată de controversa mai puțin ascuțită între părerea care susține dimensionarea funcțională și cea care susține supradimensionarea constructivă pe considerente de efect arhitectural.

La noi, pentru proiectarea privind problemele capitalei, toate cele trei probleme se află încă în discuții contradictorii. Din cele constatate cu ocazia conferinței de la Budapesta sînt de observat următoarele:

— În problema (a), specialiștii maghiari tind a așeza tramvaiul în axa arterelor (cu șina înglobată la nivel în carosabil), dar pe bulevardele de chei și în zona exterioară inelului central, acolo unde ei dispun în genere de spațiul necesar, tramvaiul este instalat pe platformă proprie.

Acest lucru se face însă fără a se crea o zonă verde aferentă acestei platforme. În schimb, se caută izolarea zonei locuințelor printr-o fîșie verde cît mai consistentă, de partea centrală a arterelor care îmbracă din ce în ce mai mult un caracter strict tehnic și care poartă încă un important număr de nocivități (în primul rînd zgomot și gaze de eșapament).

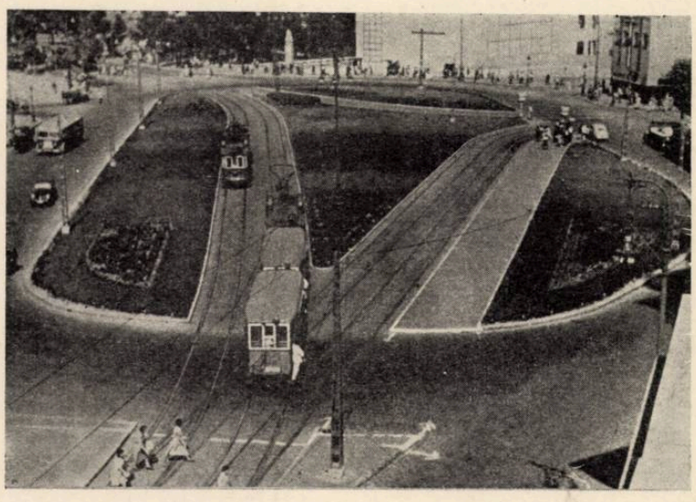

Fig. 3 — Budapesta. Piață de circulație cu trafic intens; rezolvare cu trecerea tramvaielor prin giratie amplă printr-o pastilă centrală

— În problema (b), căile de circulație laterală apar atît în profilele unor artere vechi, cît și acolo unde se dispune de spațiu suficient în alcătuirea profilelor noi. Utilitatea lor este evidentă și de aceea ele sînt menținute în profilele vechi; în cîteva locuri am observat chiar o tendință de supralărgire a lor, pentru a servi, nu numai circulației lente, dar și staționărilor de mai lungă durată (parcajelor).

— În problema (c), exceptînd zona centrală, unde profilele sînt oarecum definitiv închegate și unde nu mai rezultă decît unele posibilități limitate de creare de portice pentru traficul pietonier, am observat că dimensiunea trotuarelor nu este de loc exagerată, iar banda destinată circulației propriu-zise ni s-a părut în multe cazuri chiar prea îngustă față de posibilitățile ce existau între limita terenurilor și bordură.

5. Dificultatea cea mai serioasă în cadrul unui sistem de circulație al unui mare oraș o constituie, desigur, intersecțiile între diferitele direcții de mișcare ale traficului, canalizate prin marile artere.

Întreruperile cauzate de necesitatea liberării alternative a traficului într-o direcție și în cealaltă, necesitatea creării posibilității de trecere de pe o direcție pe alta (în genere acele « treceri către stînga » care intersectează sensul de circulație contrar), obținerea securității maxime a pietonilor sînt principalele puncte care fac problema intersecțiilor foarte complicată și dificilă atîta timp cît o soluție nu poate fi obținută prin denivelare pentru separarea radicală a căilor.

Problema constituie o preocupare deosebită pentru noi, nu numai întrucît crearea de pasaje denivelate încă din prima etapă a reconstruirii orașului București ar angrena modificări ample asupra rețelei edilitare, dar și pentru că în unele cazuri noi nu putem întrezări nici în viitor posibilitatea unei asemenea soluții, din lipsa amprizei necesare.

La noi, dirijarea circulației în intersecții nu se desfășoară încă satisfăcător.

Specialiștii maghiari au făcut în această privință, după părerea noastră, serioase progrese. În primul rînd, trebuie arătat că, în pas cu indicațiile literaturii mondiale de specialitate, la Budapesta, toate intersecțiile beneficiază de un marcaj amplu al poziției și manevrelor vehiculelor în intersecție, care permite o desfășurare foarte precisă a circulației. În al doilea rînd, se fac cu stăruință experimentările necesare introducerii curente a sistemului « undei verzi » pe inelul rutier magistral și pe celelalte cîteva artere prin-

Fig. 4 — București. Vedere aeriană a pieței Unirii

cipale care străbat zona centrală aglomerată din Pesta. Aceasta va reduce simțitor întreruperile, care sînt o sursă de congestionări ale circulației și de accidente. În fine, trecerile de pietoni sînt indicate printr-un marcaj foarte clar (prin benzi transversale și nu prin marcaje marginale în lungul trecerii, — vezi fig. 1 și 2) ceea ce prezintă avantaje față de alte sisteme, în special la intersecțiile importante.

În principalele piețe de circulație (în care acced mai mult de 4 direcții majore de trafic), la noi, problema nu apare încă satisfăcător rezolvată. Dovadă, situația circulației din piața Unirii (fig. 4). Mai ales interferența dintre vehiculele transportului public și celelalte vehicule apare deosebit de stînjenitoare. Nu putem spune că, în general, se poate ajunge, într-o circulație la același nivel, la soluții deplin satisfăcătoare și că sistemul prin giratie poate fi considerat în mod general și definitiv ca un sistem acceptabil într-un mare oraș modern. Sub acest raport ni s-a părut că metoda giratiei, utilizată aproape generalizat în capitala R.P.U., este greoaie. Totuși, față de sistemul existent la noi în piața Unirii, am remarcat la Budapesta superioritatea modului de a trece tramvaiele direct prin pastila de giratie, cu funcționarea unor stopuri pentru celelalte vehicule la intersecțiile giratiei cu firele de tramvai (fig. 3). Sistemul este aplicat și în cazuri cu mai multe ramificații în intersecție, oferind în orice caz o securitate sporită în desfășurarea circulației, fără cauzarea unor întîrzieri prea mari, mai ales în raport cu volumul actual al traficului.

6. *Problema parcajului* este o problemă a viitorului pentru capitala țării noastre și în mare măsură ea nu este încă nici la Budapesta o problemă de stringentă actualitate. Totuși, și acolo și la noi, fenomenul care a sufocat atîtea orașe mari din alte țări, și anume staționarea masivă a vehiculelor pe străzi, începe să devină o preocupare.

La noi, problema este abia în studiu, iar soluționările practice se obțin de la caz la caz. Un prim pas în București îl constituie ansamblul din jurul noii săli a Palatului R.P.R. care este dotat cu spațiile de parcare necesare etapei actuale. Mai sînt însă centre de convergență lipsite de această dotare,

în formă și dimensiune corespunzătoare, ca de exemplu: piața Gării de Nord, Palatul radiodifuziunii, unele ministere și principale instituții de stat ș.a.

Problema parcării a fost atinsă numai în treacăt în cadrul conferinței de la Budapesta. Majoritatea parcajelor se fac la Budapesta în lungul trotuarelor, în zona centrală în special (vechiul cartier comercial și administrativ al orașului) chiar de-a lungul arterelor.

Uneori căile laterale au fost în parte lărgite și amenajate în acest scop (ca, de exemplu, pe b-dul Rakoczi în două puncte). O metodă încercată cu succes a fost aceea de a utiliza, prin amenajarea parțială în acest scop, pastilele sau fragmente din pastilele de giratie de la marile intersecții.

7. *Circulația pietonieră* este o problemă cheie. Aproape pretutindeni principalele eforturi se fac în direcția obținerii unei securități maxime a pietonului, traficul pietonier fiind foarte intens.

Deocamdată, în orașul București nu dispunem de pasaje denivelate pentru pietoni. Cîteva puncte cu circulație foarte intensă, ca de exemplu la Gara de Nord peste calea Griviței, la Universitate peste b-dul Bălcescu, la sala Patria etc., ne fac să reflectăm foarte serios la necesitatea introducerii unor asemenea treceri denivelate, dar rețeaua edilitară din substructura arterelor respective ridică probleme foarte dificile.

Nici în orașul Budapesta nu am văzut treceri denivelate pentru pietoni peste marile artere din zona centrală. În urma creșterii simțitoare a vitezelor tehnice ale traficului pe aceste artere, specialiștii maghiari se pregătesc să înceapă în viitorul aproapiat cîteva lucrări. Cu deosebire că, aflați în aceeași situație din punct de vedere edilitar, ei reflectează la instalarea temporară a unor pasaje aeriene tratate cît mai avantajos posibil din punct de vedere plastic. Ni se pare a fi, în orice caz, o sugestie de reținut pentru perioada de tranziție de la noi.

La Budapesta am remarcat că încă mai există gărzi (din lanțuri pe stîlpișori de metal) la marginea trotuarelor, în anumite puncte unde traversările pietonilor trebuie interzise.

Este de apreciat însă disciplina pe care o arată în genere pietonii la Budapesta, lucru care ușurează în mare măsură munca organelor de miliție în dirijarea și supravegherea circulației.

În sensul măsurilor de securitate a pietonilor am observat în capitala R.P.U. lățimea mare și anvergura refugiilor la stațiile de tramvai, precum și modul eficient în care ele sînt semnalizate, constituind astfel efectiv puncte de sprijin în desfășurarea circulației pietoniere (fig. 2).

8. Problema ultimă, aceea a dotărilor sistemului circulației rutiere a orașului, se află la noi într-o serioasă rămînere în urmă. În afara iluminatului — care a realizat o serie de progrese calitativ superioare — ni s-a părut că celelalte capitole menționate la început sînt deficitare.

Între acestea, două ni se par de o importanță deosebită, și anume:

a) garajele,

b) punctele de haltă la marginea orașului (pe arterele de penetrație) pentru transportul greu.

Garajele devin din ce în ce mai mult o lacună, mai ales în zona centrală a orașului, unde nici măcar nu mai avem deocamdată posibilitatea să creăm garaje de cvartal (construcții de sine stătătoare), ca pe terenurile pe care putem să construim liber. Faptul că, în general, construim blocuri lipsite de subsoluri sau fără a se prevedea garaje la subsol lasă să planeze asupra noastră riscul de a vedea într-o zi blocate spațiile carosabile îndată ce gradul de motorizare va crește ceva mai mult sau vom asista la o garare haotică sub cerul liber, cu toate consecințele urbanistice și economice pe care le implică.

Problema acestui tip de dotări ar trebui să intre în preocuparea tuturor factorilor de răspundere, cel puțin pentru formarea unui punct de vedere de principiu unitar pe baza căruia să se asigure unele rezerve necesare în organizarea urbanistică a teritoriului și în tema-program a unora dintre obiecte.

În ceea ce privește punctele de haltă, acestea trebuie să aibă caracterul unor stații complexe servind garării, eventualelor lucrări de întreținere curentă, curățirii și alimentării autovehiculelor, precum și cazării personalului, cu asigurarea hranei și a posibilității de procurare pe loc a unor articole de consum de folosință curentă. Prin aceasta s-ar crea condiții ca vehiculele transportului greu să nu mai pătrundă în capitală la orice oră și în orice stare și să ajungă să efectueze operații de întreținere pe străzi. Aceste stații ar permite reținerea la intrarea în oraș a vehiculelor grele, care ar sosi, de exemplu, după orele 20.

*

Am trecut mai sus în revistă, pe scurt, principalele probleme actuale ale reorganizării rețelei stradale și a circulației rutiere în genere și cu anumită privire la orașul București.

Seriozitate și complexitatea acestor probleme nu pot scăpa nimănui. Ele explică amploarea cercetărilor ce se întreprind în întreaga lume, precum și volumul mare al publicațiilor și periodicelor de specialitate care sînt dedicate acestor probleme. De asemenea, explică numărul mare al asociațiilor științifice și profesionale de specialitate care se preocupă de obținerea unor măsuri de continuă ameliorare și de generalizare a lor.

Fig. 5 — București — Vedere aeriană a pieței M. Eminescu

Fig. 6 — București — Intersecția b-dului N. Bălcescu cu b-dul Republicii — Vedere aeriană

În fine, este de subliniat aportul masiv, în alte părți, al cadrelor științifice de calificare superioară și al instituțiilor de învățămînt superior.

La noi în țară, și îndeosebi pentru orașul București, abordarea acestor probleme la un nivel tehnic mai ridicat se află abia la început. Aceasta nu înseamnă că specialiștii noștri și factorii administrativi care poartă răspunderea rezolvării acestor probleme nu sînt asaltați de nenumărate cazuri concrete, care, cu fiecare zi, reclamă rezolvări prompte. În condițiile actuale, noi răspundem însă acestor solicitări fără a beneficia de acea documentație de bază care am arătat că ar fi de absolută necesitate și sîntem siliți să ne bizuim, în soluțiile pe care le propunem, pe intuiție și să apelăm de multe ori la metode empirice. De aceea, discutarea proiectelor de specialitate se face în condiții foarte anevoioase și provoacă încă discuții furtunoase în contradictoriu.

Credem că ar trebui sprijinită ideea constituirii grabnice a unui nucleu de specialitate care să pornească și la noi aprofundarea acestor probleme, să ajungă la cunoașterea temeinică a experienței înaintate de peste hotare și să treacă fără întîrziere la elaborarea documentațiilor de bază care să servească orientării și desfășurării viitoare a proiectării concrete.

Recenta conferință de la Budapesta a demonstrat încă o dată utilitatea deosebită pe care vizitele reciproce între specialiștii diferitelor țări o pot avea mai ales în acest domeniu în care nenumărate aspecte păstrează un caracter greu de sesizat altfel decît prin constatări nemijlocite.

Ne îngăduim să sperăm că viitorul apropiat va face să crească importanța ce trebuie acordată acestei probleme, că schimbul de experiență cu instituțiile și specialiștii din alte țări va putea să fie lărgit și că tehnicienilor noștri li se va oferi tot mai des prilejul de a cunoaște celelalte capitale și orașe mari din lume.

Mai înainte de a încheia, credem necesar a resublinia, însă, caracterul esențial urbanistic al problemei și că justa rezolvare a diferitelor aspecte va trebui căutată, nu în măsuri de strictă specialitate, ci în considerări complexe, urbanistice, ale acestora.

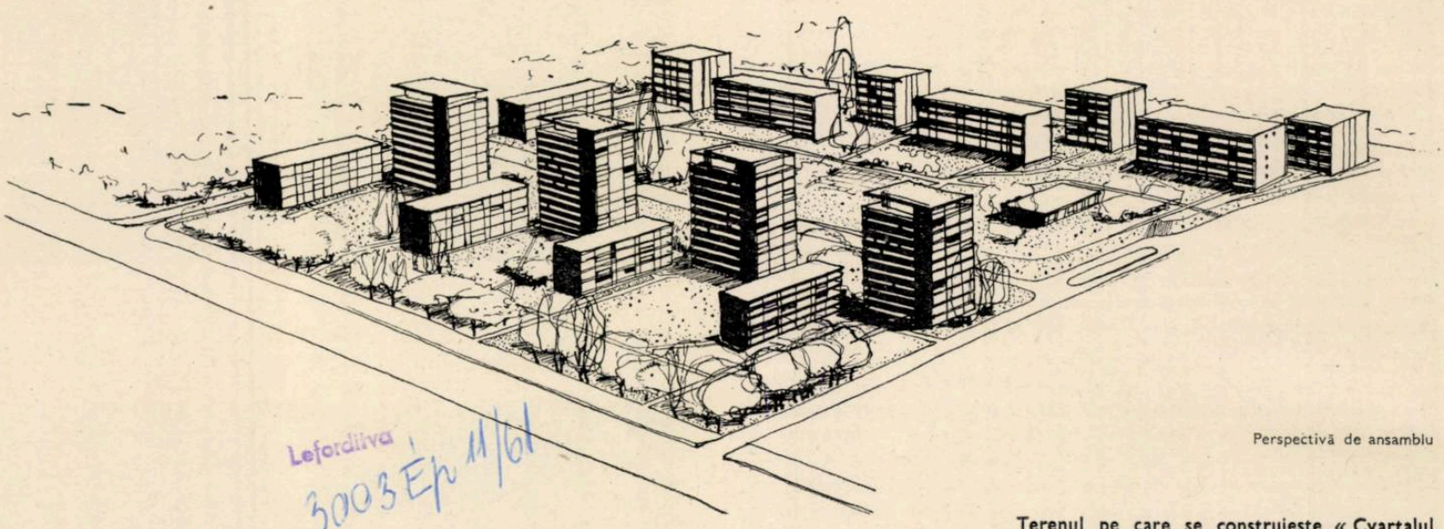

Lefordiiva
3003 Ep 11/61

Perspectivă de ansamblu

CVARTALUL 23 AUGUST-IAŞI

Autori: arhitecţii G. Hussar, A. Mureşan
Coautor: arh. Sulamita Cleja

Colaborator pentru rezistenţă: ing. A. Boverman

Intocmitori de la D.S.A.P.C. Iaşi pentru blocurile «A» şi «C», arhitecţii M. Lupu, Draga Marinescu şi Monica Staadeker

Plan de situaţie

1 — Bloc punct C (p+4) — 2. Bloc liniar D (p+4)
3 — Bloc punct B (p+8)
CG — Creşă şi grădiniţă

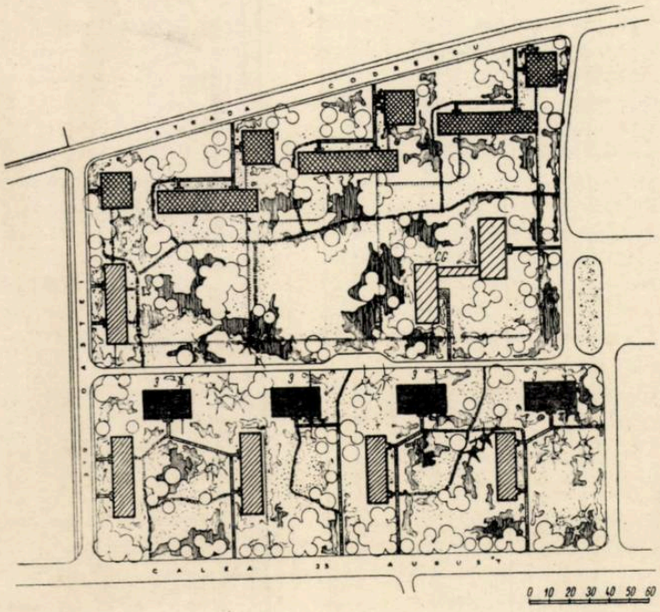

Terenul pe care se construieşte « Cvartalul 23 August» în suprafaţă de cca. 6 ha, este situat în zona terasei superioare a dealului Copou şi are o pantă continuă de aproximativ 10%.

Cele patru fronturi ale cvartalului sînt determinate de trei străzi existente — 23 August, Oastei, Codrescu — şi o aleie proiectată, care separă terenul cvartalului de locuinţe de complexul social-studenţesc din vecinătate, proiectat tot de I.S.C.A.S. şi în curs de realizare.

Frontul principal al cvartalului este orientat către calea 23 August, arteră importantă a oraşului, constituind şi o zonă de agrement, deoarece este puternic înverzită.

Compoziţia de ansamblu a urmărit integrarea cvartalului în caracterul zonei şi al construcţiilor existente: Universitatea A. I. Cuza, Institutul politehnic şi spitalul Dr. C. I. Parhon.

Frontul dintre aceste clădiri reprezentative este alcătuit din alveole formate din blocuri p+3, perpendiculare pe stradă şi blocuri punct p+8, retrase la 60 m de artera de circulaţie.

Spre strada Codrescu s-au amplasat blocuri liniare cu p+4 niveluri, alternate cu blocuri punct de aceeaşi înălţime.

Investiţia în valoare totală de 27 800 000 lei, cuprinde: locuinţele (472 apartamente în trei blocuri liniare p+3 tip A, patru blocuri punct p+4 tip C, proiectate de D.S.A.P.C. Iaşi, patru blocuri punct p+8 tip B şi trei blocuri liniare p+4 tip D proiectate de I.S.C.A.S. Bucureşti) precum şi dotările social-culturale (magazine, dispensare, o creşă de 80 de locuri, o grădiniţă de 100 de locuri), centrala termică provizorie şi lucrările de amenajare exterioară.

Lucrările de construcţii pentru clădirile de locuit au intrat în faza finală. Blocurile tip C, tip D şi A_3 sînt date în folosinţă.

Panta destul de accentuată a necesitat importante lucrări de sistematizare verticală, care au dus la crearea unei succesiuni de terase, cu scări şi alei, şi a determinat compoziţia spaţiilor cu diverse destinaţii.

Dispoziţia blocurilor permite realizarea unei insule de verdeaţă în interiorul cvartalului, legată prin punctele verzi ale alveolelor de zona înconjurătoare de grădini.

Parcul din interiorul cvartalului cuprinde spaţii de odihnă, spaţii pentru jocuri de copii şi masive de verdeaţă.

Pentru punctele gospodăreşti s-au utilizat proiectele tip ale I.S.C.A.S. Amplasamentul lor a fost ales astfel ca ele să fie cît mai uşor accesibile din blocuri şi mascate total de verdeaţă.

Pentru accesul în cvartal şi deservirea blocurilor p+8 s-a proiectat o aleie carosabilă, care deserveşte şi două dotări — grădiniţa şi creşa — precum şi centrala termică provizorie prevăzută pînă la realizarea termoficării oraşului Iaşi.

Din punct de vedere plastic s-a căutat obţinerea unor volume simple; pentru agrementare s-a preconizat utilizarea culorilor diferite pe faţade, la balcoane şi loggii. S-au prevăzut tencuieli exterioare cu terasit colorat.

Sistemul constructiv. Cvartalul fiind compus din două tipuri de construcții radical deosebite — blocuri p+3 și p+4 și blocuri p+8 — a fost necesară alegerea unor soluții constructive deosebite.

La blocurile punct p+8 se folosesc ziduri portante de beton groase de 15 cm. Zidurile se toarnă în panouri de cofraj de inventar din placaj special de construcție de tip «Tego» lipit cu film. La exterior se prevăd stîlpi și grinzi cu zidărie de umplutură din cărămidă eficientă de 30 cm.

Pentru blocurile p+3 și p+4 se prevede un sistem constructiv cu zidărie portantă din cărămidă obișnuită și planșee din beton monolit și prefabricat (fîșii cu goluri) la blocurile liniare D.

Terenul fiind macroporic, la blocurile punct p+8 niveluri s-a prevăzut compactarea solului cu piloți de pămînt.

Toate construcțiile vor avea învelitori în terasă, elementul termohidroizolator prevăzut fiind praful hidrofob. În cadrul acestui proiect sînt remarcabile, din punct de vedere economic și constructiv, blocurile punct p+8 realizate după o secțiune proiectată în atelierul Iași din I.S.C.A.S. Această secțiune are șase apartamente la scară (în total 53 de apartamente pe bloc), cu ascensor, cameră pentru evacuarea gunoiului și trei uscătorii peste nivelul terasei. La parter s-au prevăzut spații pentru cărucioare și biciclete; evacuarea

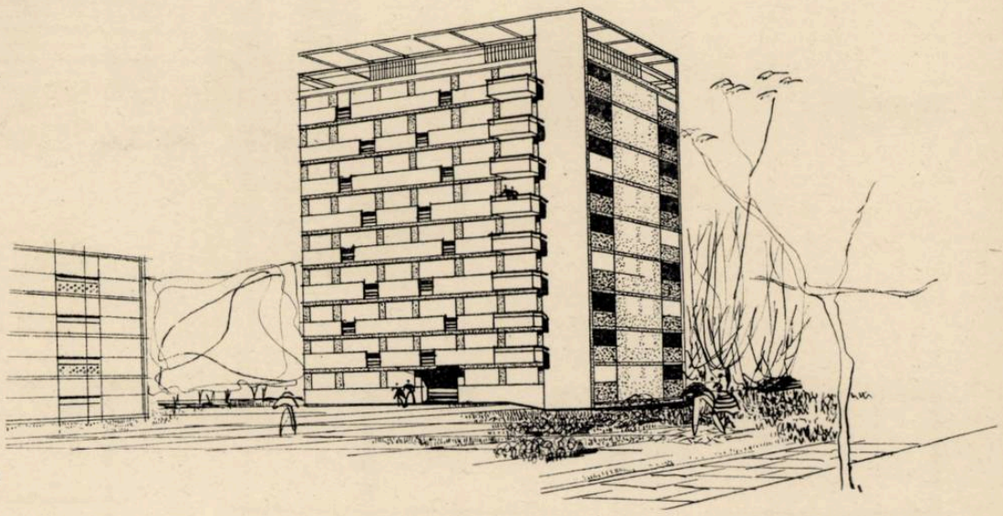

1

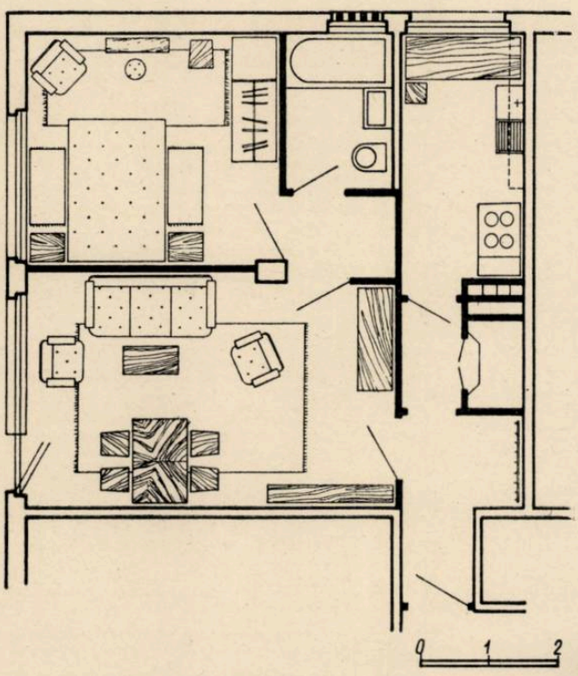

2

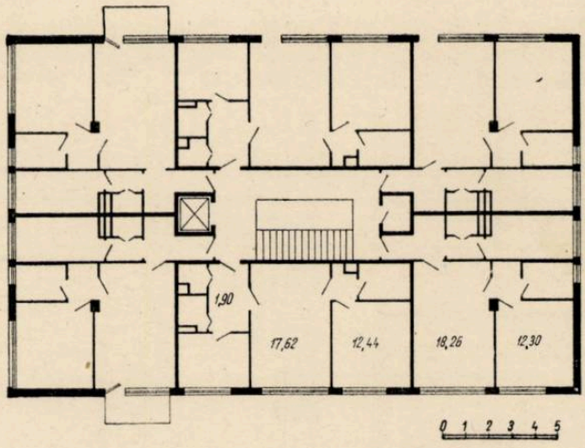

3

1 — Perspectiva blocului B
2 — Bloc punct B — Detaliu de apartament
3 — Bloc punct B — Plan etaj curent
4 — Vedere de pe șantier
5 — Bloc punct C — Plan etaj curent

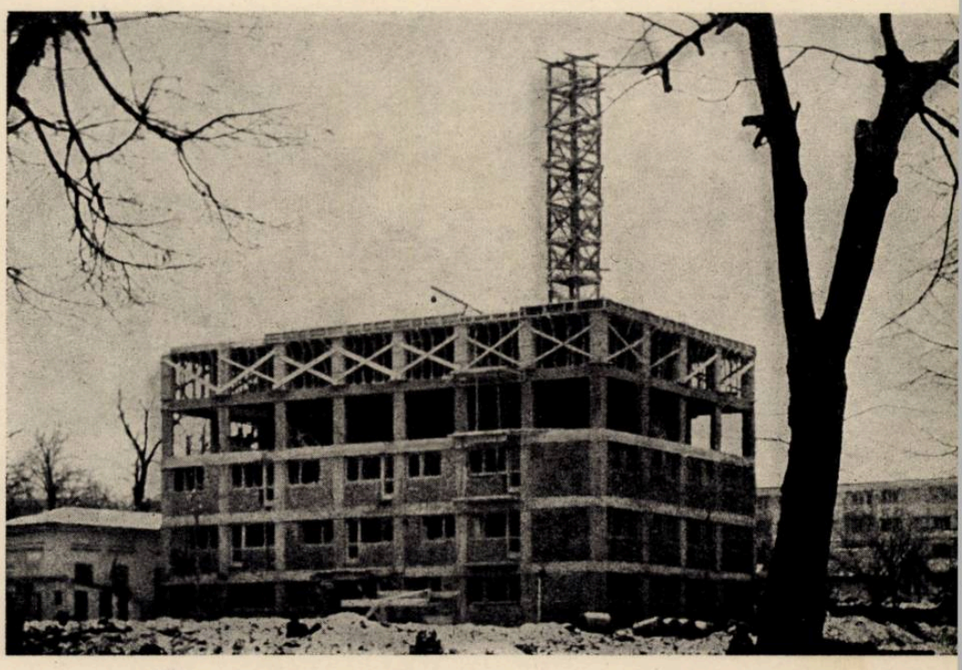

4

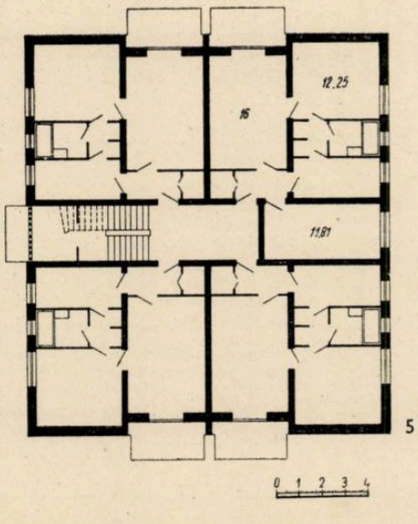

5

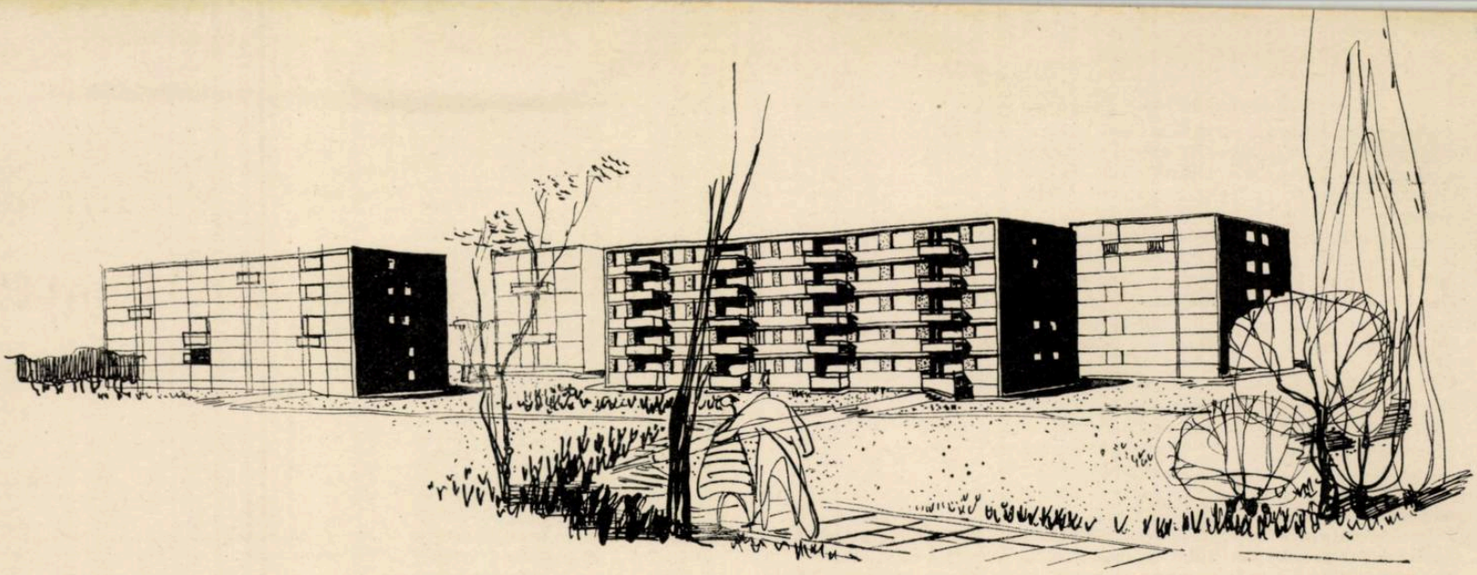

1

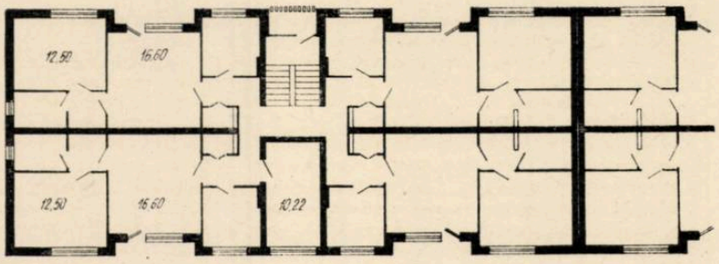

2

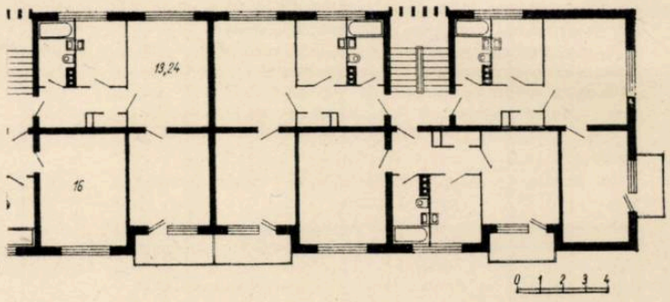

3

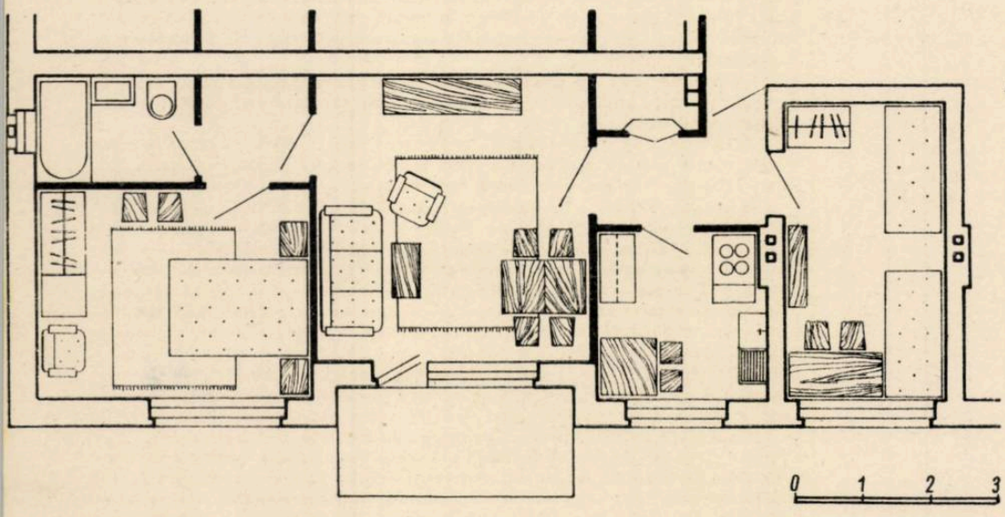

4

1 — Perspectivă blocuri D
2 — Bloc liniar D — Plan etaj curent
3 — Bloc liniar A — Plan etaj curent
4 — Bloc D — Detaliu de apartament
5 — Vedere de pe şantier

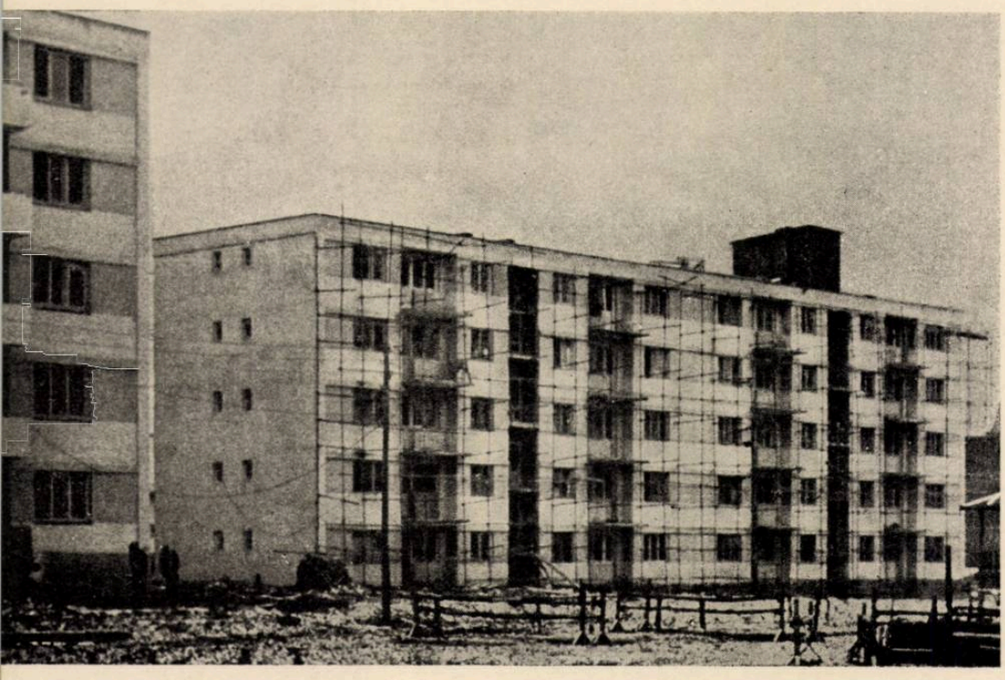

5

gunoiului se face direct la exterior, printr-un canal subteran.

Soluţia arhitecturală şi constructivă fiind foarte economică, s-au putut prevedea în cadrul preţului-plafon o serie de îmbunătăţiri ale finisajelor, menite să ridice confortul apartamentelor, precum şi aspectul exterior al clădirilor.

Printre acestea sînt: folosirea faianţei în băi şi bucătării, executarea de dulapuri.

Suprafaţa apartamentelor de două camere este de 30,68 m², iar a celor de trei camere, 41,98 m².

Indicii de consum realizaţi la fier-beton, ciment şi material lemnos sînt deosebit de favorabili, după cum rezultă din tabelul alăturat.

Material	Indici limită aplicaţi	Indici realizaţi	Diferenţe realizate %
Beton	0,275	0,243	11,2
Ciment.....	80	74	7,5
Oţel-beton ..	21	16,7	20,2
Lemn ecarisat	0,018	0,0099	45
Lemn rotund	0,004	0,000243	94

În urma rezultatelor bune obţinute, secţiunea a fost preluată şi de celelalte ateliere din cadrul institutului.

Arh. A. MUREŞAN şi arh. SULAMITA CLEJA

CONCURSUL DE PROIECTE TIP PENTRU CĂMINE CULTURALE ŞI CASĂ RAIONALĂ DE CULTURĂ

În cursul anului 1960, Ministerul Învăţămîntului şi Culturii împreună cu Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. au organizat un concurs pentru proiecte tip de: cămin cultural cu sală de spectacole de 300 locuri, cămin cultural cu sală de spectacole de 400 locuri şi casă raională de cultură cu sală de spectacole de 400 locuri.

Concursul s-a bucurat de interes din partea arhitecţilor, fiind prezentate 71 de proiecte.

Juriul de judecată, format din arhitecţii: Gh. Trifu (preşedinte), Aurelia Teodorescu, M. Malhasovici, Ig. Şerban şi D. Boriga, a atribuit următoarele premii:

CĂMIN CULTURAL DE 300 LOCURI

Premiul I şi II ex aequo — Hudiţă Horia
— Spirescu Spiridon şi Moraru Sebastian
Premiul III — Streja Aristide
Menţiuni — Costin Alexandru
— Tănăsoiu A. şi Tănăsoiu R.
— Perianu S. şi Svoboda P.
— Enescu Mihai şi Popescu-Necşeşti A.
— Slătineanu C. şi Constantinescu Horia

CĂMIN CULTURAL DE 400 LOCURI

Premiul I — Popescu E. şi Strulovici L.
Premiul II — Popescu-Necşeşti A. şi Enescu Mihai
Premiul III — Hudiţă Horia
Menţiuni — Popescu-Necşeşti A. şi Enescu Mihai
— Bucur Mariana
— Marinescu C., Miclescu S., Milicescu R., Oancea C., Patrulius R., Polizu Gh., Popescu R., Smighelschi R., Stănescu A., ing. Bucur N.
— Costin Alexandru
— Hofmann Miron

CASĂ DE CULTURĂ RAIONALĂ DE 400 LOCURI

Premiul I — Popescu E. şi Strulovici L.
Premiul II — Costin Alexandru
Premiul III — Costin Alexandru
Menţiuni — Romaşcanu N. şi Borcea C.
— Achim Coman
— Bucur Mariana
— Machedon E. şi Mihăilescu P.
— Hofmann Miron

La 29 noiembrie 1960 a avut loc la Casa Arhitectului din Bucureşti o şedinţă consacrată discutării rezultatelor obţinute în urma acestui concurs.

Luînd cuvîntul din partea juriului de judecată, arh. Gh. Trifu a spus în cadrul acestei şedinţe:

« Juriul prezintă în faţa dv. o serie de aprecieri asupra unor criterii principale, care au determinat rezultatele concursului.

Juriul consideră că în acest concurs au apărut în unele proiecte o serie de idei şi de elemente care vor putea fi folosite în proiectarea de noi tipuri de cămine culturale şi case raionale, îmbogăţind astfel seria de proiecte tip existente.

Criteriile principale de judecată au fost:
— funcţionalitate în condiţiile temei;
— sisteme şi posibilităţi constructive corespunzătoare;
— economicitate maximă;
— aspectul plastic corespunzător temei.

Din punctul de vedere al temei-program pentru căminul cultural de 300 locuri, juriul apreciază că ea nu a putut prilejui soluţii variate şi noi de plan, deoarece nu permitea obţinerea unui echilibru între piesele club şi sală de spectacole, astfel încît să poată crea condiţii bune de rezolvare funcţională, implicit economică şi plastică. Celelalte două teme au fost mai echilibrate din acest punct de vedere, de aceea rezultatele au oglindit acest lucru, prin varietatea soluţiilor şi prin calitatea lor.

Juriul a apreciat acele proiecte unde s-a urmărit şi realizat o ambianţă adecvată funcţiunilor, atît separat, cît şi în ansamblu.

Condiţia separării celor două funcţiuni a fost luată în considerare numai la căminul cultural de 400 locuri şi la casa raională.

Juriul consideră că pentru sala de 300 locuri nu era necesară pardoseala în pantă; de asemenea, consideră că la căminele culturale de 300 şi 400 de locuri, date fiind condiţiile locale legate de o manoperă şi materiale tradiţionale, soluţiile valabile sînt acelea care se prezintă cu formele cele mai simple posibile a fi acoperite cu învelitori ceramice. Acest criteriu a făcut ca juriul să nu poată considera valabile unele proiecte, cu toate că rezolvarea lor funcţională era corespunzătoare.

Pentru casa raională, care se va realiza în oraşe, în condiţiile prevăzute de temă, s-au considerat valabile şi învelitorile terasă.

S-au apreciat proiectele care, în funcţie de posibilitatea de execuţie, au căutat deschideri raţionale în acoperirea sălilor de spectacole.

În general, proiectele s-au încadrat în indicii ceruţi de temă, ceea ce dovedeşte valabilitatea acestor indici.

S-a considerat că nu numai indicii spaţiali sînt cei care dau economicitatea soluţiei, ci şi felul judicios al asamblării elementelor funcţionale.

Lipsa de echilibru între elementele compoziţionale ale căminului cultural de 300 de locuri s-a reflectat şi în plastica neconvingătoare obţinută.

La celelalte două teme, plastica a putut fi rezolvată, în cea mai mare măsură, cu încadrarea în tematică ».

În completarea celor spuse de tov. arh. Gh. Trifu, tov. arh. Aurelia Teodorescu a arătat că rezultatele acestui concurs nu sînt suficiente pentru a se putea trece imediat la o tipizare. Dintre cele trei concursuri, rezultatele de la « Casa raională » sînt cele mai reuşite, mai echilibrate.

Răspunzînd unor întrebări din sală, tov. arh. Aurelia Teodorescu a adus o serie de precizări:

« La casa de 400, sala de spectacole nu serveşte decît pentru spectacole. Tema specifică clar acest lucru, atît pentru căminul cultural de 400, cît şi pentru casa raională. Ideea pe care s-a mers în trecut, ca în sala respectivă să se facă şi reuniuni sau dans, n-a dat rezultate din cauza condiţiilor de evacuare şi a deteriorării mobilierului.

S-a considerat ca sala de şedinţe să fie folosită astfel pentru a putea forma o singură încăpere împreună cu foaierul, iar sala de spectacole să rămînă numai pentru spectacole.

Realizarea unei terase implică executarea unui planşeu de beton armat, ceea e este mai scump; tema a cerut întrebuinţarea mijloacelor locale. La casa raională, în oraşe, acest lucru este posibil.

În general, criteriile de întocmire a temei (făcută de M.I.C. şi avizată de C.S.C.A.S.) nu au fost atît de rigide pentru a se obţine soluţii mai variate. S-a indicat la încăperile importante funcţional numărul de persoane la care trebuie să facă faţă, lăsîndu-se fiecărui proiectant libertatea dimensionării. S-au pus aceste limite de suprafaţă şi volum, pentru a încadra soluţia funcţional corespunzătoare. Concursul a demonstrat valabilitatea acestor plafonări, majoritatea proiectelor înscriindu-se în aceste plafoane; în unele cazuri, plafoanele au fost însă depăşite.

Caracterul arhitecturii nu s-a specificat, pentru ca tema să fie cît mai largă, fiecare avînd posibilitatea să rezolve în orice caracter, ţinînd seama numai de aspectul reprezentativ. Aceasta a fost singura precizare.

Proiectanţii trebuie să ştie să găsească soluţiile cele mai potrivite şi mai reuşite, ceea ce impune o deosebită pricepere. Nu trebuie ignorate realităţile de la ţară, dar lucrul cel mai important pentru aceste cămine este ca să răspundă activităţii culturale şi în al doilea rînd reuniunilor. Acesta este motivul pentru care în temă s-a cerut ca, fără să se strice sala de spectacole, să poată fi folosită şi ca sală de reuniuni. Ea trebuie să asigure desfăşurarea turneelor teatrale, reprezentaţiilor cinematografice, echipelor artistice. Acestea sînt criteriile care au stat la bază la întocmirea temei, la desfăşurarea proiectării, la raţiunea de a tipiza unele proiecte, criterii pe care trebuie să le aibă în vedere proiectanţii cînd întocmesc asemenea proiecte ».

CARACTERIZAREA PROIECTELOR PREMIATE ŞI MENŢIONATE

Din caracterizările făcute de juriu proiectelor prezentate la concurs, publicăm caracterizările proiectelor recompensate.

I. CĂMIN CULTURAL CU SALĂ DE SPECTACOLE DE 300 LOCURI
PROIECTUL NR. 5 — PREMIUL I ŞI II EX AEQUO

Funcţionează în condiţii bune, cu toate că intrarea este comună pentru sală şi club. Anexele scenei bine rezolvate. Încărcarea şi evacuarea sălii, bune. Complexul de proiecţie bine rezolvat. Volumul folosit şi partiul permit rezolvarea unei arhitecturi reprezentative prin tratarea peristilului pe 2 niveluri. Vestibulul pe 2 niveluri reprezintă o scădere a proiectului; poate fi raţional transformat prin introducerea unui planşeu, creîndu-se astfel locul adecvat pentru plasarea bibliotecii. În locul bibliotecii ar apare o piesă în plus pentru club. Scena prea puţin adîncă, poate fi uşor mărită. Sistemul constructiv, simplu şi economic.

PROIECTUL NR. 12 — PREMIUL I şi II EX AEQUO

Proiectul prezintă în general o bună funcţionalitate, mai ales că reuşeşte a separa accesele club — sală spectacole. Anexele scenei bine rezolvate. Încărcarea şi evacuarea sălii se efectuează în bune condiţii. Complexul cabinei de proiecţie nerezolvat, dar suprafaţa totală acordată permite o rezolvare satisfăcătoare. Aspectul plastic, prin faptul că foloseşte faţada înaltă pentru intrare, poate fi îmbunătăţit. Sistemul constructiv simplu permite realizarea unei construcţii economice.

PROIECTUL NR. 4 — PREMIUL III

Prezintă posibilitatea de separare a intrărilor la sala de spectacole şi club, cu toate că intrarea clubului nu este satisfăcător rezolvată. Panta sălii prezintă dificultăţi la încărcare şi evacuare. Intrarea simetrică permite rezolvarea unei plastici reprezentative. Construcţia complexului de proiecţie dificilă, dată fiind lăţimea mare a sălii. Sala insuficient încălzită cu două sobe. Acoperişul neeconomic şi nefavorabil plastic.

PROIECTUL NR. 44 — MENŢIUNE

Proiectul prezintă un volum raţional folosit. Complexul de proiecţie, bine rezolvat, nu necesită planşee de beton armat. Anexele scenei bine rezolvate. Soluţia constructivă raţională şi economică. Din punct de vedere plastic, cu toate ameliorările ce s-ar putea aduce, este problematică obţinerea unei expresii arhitecturale corespunzătoare.

PROIECTUL NR. 7 — MENŢIUNE

Proiect cu o funcţionalitate bună. Scena funcţionează bine, cu toate că depozitul de decoruri este incomod plasat. Intrarea pe faţada laterală înaltă permite realizarea unei plastici cu caracter reprezentativ. Cu toate că volumul şi suprafeţele folosite depăşesc limitele temei, există posibilitatea ca, reducîndu-se, să se păstreze celelalte calităţi ale proiectului. A doua ieşire la cabina de proiecţie este dificil de rezolvat.

PROIECTUL NR. 25 — MENŢIUNE

Proiect clar, cu funcţiuni şi aspect general plastic, cu toate că prezintă un caracter puternic regional, cu caracteristică a construcţiilor în lemn. Bufetul şi biroul administraţiei incomod plasate în fluxul sălii de spectacole. Anexele scenei nu sînt rezolvate; pot fi însă uşor remediate prin suprapunerea cabinelor pe o singură parte a scenei, lăsînd în cealaltă parte depozitul pentru decoruri. Nu se prevede cea de a doua ieşire a cabinei de proiecţii, posibil de remediat prin folosirea lucarnei. Se remarcă prezentarea deosebit de îngrijită a proiectului.

PROIECTUL NR. 8 — MENŢIUNE

Proiectul prezintă în general o bună funcţionalitate. Intrarea plasată pe faţada joasă, ocupată în plus cu o polată, nu poate corespunde unei plastici corespunzătoare obiectului. Tratarea ferestrelor bibliotecii în faţada laterală, neraţional exprimată. Lipseşte cea de a doua ieşire a cabinei de proiecţie, care însă poate fi realizată.

PROIECTUL NR. 3 — MENŢIUNE

Proiectul rezolvă separarea clubului de sala de spectacole, asigurînd însă participarea sălii de lectură la sala de spectacole. Sala de spectacole se încarcă şi se evacuează în bune condiţii. Scena este bine rezolvată, cu excepţia accesului la cabinele pentru actori, care se face din hol-vestibul. Este posibilă remedierea. Prin inversarea grupului de proiecţie se poate obţine cea de a doua ieşire. Prezenţa fundului sălii în faţada principală a clădirii face ca această faţadă, cu toate ameliorările ce i s-ar putea aduce, să nu ajungă la o formă satisfăcătoare.

II. CĂMIN CULTURAL CU SALĂ DE SPECTACOLE CU 400 LOCURI

PROIECTUL NR. 36 — PREMIUL I

Proiect valoros din punct de vedere funcţional, constructiv şi economic. Prezintă mici deficienţe uşor remediabile, cum ar fi: accesul la administraţie prin tamponul cabinei de proiecţie, accesul incomod la cabina de proiecţie, scara clubului nerezolvată satisfăcător, faţada laterală a sălii nesincer exprimată (ferestre oarbe). Expresia plastică este corespunzătoare tematicii.

PROIECTUL NR. 20 — PREMIUL II

În afară de o funcţionalitate foarte bună, modul de rezolvare duce la crearea unei ambianţe corespunzătoare unui cămin cultural. Cu toate că intrarea este comună (club şi sală), despărţirea funcţională între încăperile clubului şi ale sălii de spectacole este bine asigurată. Volumul este bine folosit. Sistemul de cadre în sala de spectacole este în contradicţie cu N.P.C.I., micşorează colateralele de circulaţie. Accesul la radioficare nu este corespunzător. Soluţia generală, prin folosirea de altfel justă a volumelor, nu permite o variaţie a plasticii.

PROIECTUL NR. 13 — PREMIUL III

Proiect cu funcţionalitate satisfăcătoare, cu volum regulat şi închegat; permite un sistem constructiv normal. Este lipsit de ambianţa dorită între cele două funcţiuni (sala de cursuri nu poate participa la reuniuni). Intrarea unică (club şi sală) nesatisfăcător rezolvată. Pentru a se realiza o circulaţie normală este necesară inversarea complexului de proiecţie şi plasarea scării în partea opusă. Legătura bună între cabinele de actori şi sala de cursuri (necesară pentru ansambluri mari). Vestibulul sălii de spectacole, dispus pe 2 niveluri, este neeconomic (vezi şi proporţia sa). Nu adînceşte problemele de plastică la un nivel corespunzător.

PROIECTUL NR. 37 — MENŢIUNE

Proiectul se prezintă cu o funcţionalitate acceptabilă, deşi nu poate crea ambianţa necesară din cauza amplasării întregului club la nivelul 2. Intrarea clubului insuficient marcată (ascunsă sub portic); faţada laterală, considerată principală (intrarea la sala de spectacole), este măcinată, compusă cu elemente lipsite de scară, neconcludentă. Lăţimea mare a sălii de spectacole creează dIficultăţi constructive.

PROIECTUL NR. 39 — MENŢIUNE

Din punct de vedere funcţional, proiectul prezintă calităţi (o ambianţă posibilă). Accesul la sala de lectură şi cursuri defectuos rezolvată. Din punct de vedere economic şi constructiv, proiectul prezintă deficienţe: lăţimea exagerată a sălii, supraînălţarea aproape generală de la sol, suprafaţa mare a complexului de proiecţie, inclusiv tratarea constructivă. Cele 3 volume componente nu compun un ansamblu organic, fapt care a dus la o insuficientă expresie plastică.

PROIECTUL NR. 56 — MENŢIUNE

Proiectul se prezintă cu o funcţionalitate la limită. Clubul, dispus pe 2 niveluri, plasează defectuos sala de cursuri la etaj. Cu toate că accesul este comun, totuşi clubul nu participă la foaierul sălii de spectacole. Depozitul bibliotecii este neluminat, iar scara şi holul clubului se pot lumina numai prin lucarnă. Nu se creează cea de a doua ieşire la cabina de proiecţie. Accesul la cabina pentru actori se face de pe scenă (se poate uşor remedia). Volumul general bine folosit, însă expresia plastică necorespunzătoare.

PROIECTUL NR. 41 — MENŢIUNE

Proiectul prezintă o serie de calităţi funcţionale, cum ar fi: despărţirea celor două funcţiuni, legătură bună cu sala de cursuri, legătură bună între scenă şi intrarea la club, foarte bine rezolvat complexul de proiecţie. Deschiderea mare a sălii (14,60 m) creează dificultăţi constructive şi economice. Soluţia de plan duce la o expresie plastică minoră şi neexpresivă, chiar dacă prin studiu s-ar mai putea aduce îmbunătăţiri.

PROIECTUL NR. 52 — MENŢIUNE

Cu toate că se separă funcţiunile clubului (sala de cursuri) proiectul prezintă totuşi o funcţionalitate satisfăcătoare. Sala foarte lungă (22,00 m) poate fi uşor scurtată şi creată partea necesară asigurării vizibilităţii. Nu este rezolvată ieşirea a doua la cabina de proiecţie. Volumele bine folosite, fără însă a ajunge la o expresie plastică corespunzătoare.

III. CASĂ DE CULTURĂ RAIONALĂ

PROIECTUL NR. 45 — PREMIUL I

Proiect cu o funcţionalitate foarte bună, constructiv, volum unitar, cu expresia plastică corespunzătoare. Se constată unele deficienţe remediabile, cum ar fi: poziţia bufetului, scara la club, gruparea în comun a cabinelor de artişti cu clubul, indicarea accesului la fosă, recondiţionarea depozitului de cărţi al bibliotecii.

PROIECTUL NR. 43 — PREMIUL II

Proiect cu funcţionalitate bună, volum închegat constructiv şi cu posibilităţi de a se obţine o plastică corespunzătoare. Se remarcă o serie de inabilităţi în exprimare (legătura între foaier şi sala de şedinţe, rezalitul format de depozitul de decoruri, tratarea intrării la sala de spectacole etc.).

PROIECTUL NR. 42 — PREMIUL III

Reuşeşte a cuprinde funcţiunile bine rezolvate într-un volum compact. Defalcă funcţiunile, însă participarea sălii de şedinţe la foaier nu este directă. De remarcat buna legătură între cabina de actori şi sala de şedinţe pentru ansambluri. Grupurile sanitare ale clubului şi accesul la grupul sanitar de la subsol, necorespunzător rezolvate. Din punct de vedere constructiv, soluţia este satisfăcătoare, cu excepţia zidăriei portalului scenei, care nu are corespondenţă cu fosa de orchestră. Volumul simplu şi dispoziţia pieselor dau posibilităţi de rezolvare plastică valabilă, nerealizată însă prin proiectul prezentat.

PROIECTUL NR. 15 — MENŢIUNE

Soluţia încearcă o rezolvare cu accesul la sala de spectacole pe partea lată a clădirii. Defalcă prin intrări separate cele două activităţi; bună participare a sălii de şedinţe la hol-foaier. Garderoba bine rezolvată. Distribuirea la etajul I a încăperilor clubului, necorespunzătoare. Scara la club insuficient rezolvată. Grupuri sanitare peste normă la club. Volumul rezultat este închegat, constructiv, ar permite o plastică acceptabilă. Expresia plastică a proiectului, aşa cum este prevăzută, este necorespunzătoare.

PROIECTUL NR. 18 — MENŢIUNE

Proiectul, bazat pe ideea de separare netă a funcţiunilor, grupate pe corpuri de clădiri în jurul unei platforme, prezintă o serie de aspecte pozitive de rezolvare funcţională. Totuşi, în ansamblu, este inabil rezolvat şi nu poate valorifica avantajele partiului.

Apendicele cu bufetul, îngustimea intrărilor în sala de spectacole, cabina de proiecţie cu scara în fluxul de circulaţie al publicului şi fără a doua ieşire, aspectul necorespunzător al intrărilor la sală şi la club, lipsa indicaţiilor acceselor la fosa orchestrei şi insuficientele indicaţii referitoare la evacuarea sălii de spectacole, etc. reprezintă scăderi, în cea mai mare parte remediabile. Cu aceeaşi inabilitate este tratată plastica, ducînd la o expresie necorespunzătoare.

PROIECTUL NR. 40 — MENŢIUNE

Proiectul este axat pe o idee valabilă, aceea de a «împacheta» volumul sălii pe toate feţele, realizînd celelalte piese ale clubului în anexe, scenă pe un singur nivel, cu înălţimi raţionale. Reuşeşte separarea celor două funcţiuni, asigură favorabil participarea sălii de cursuri la foaierul sălii. Deşi garderoba comună este bine amplasată, spaţiile de intrare, de degajare în jurul garderobei, intrările în sală sînt necorespunzătoare, cu toate că există posibilitatea de a se soluţiona satisfăcător. Complexul sălii de lectură necesită o radicală restructurare. Spaţiul garderobei cu intrările neluminate, deşi cu uşurinţă se poate rezolva prin luminator. Accesul la fosa de orchestră prin scenă rezolvat necorespunzător (posibil prin anta mărită a portalului). Legătura coridorului centralei termice cu depozitul de decoruri, contrară N.P.C.I. Coşul caloriferului şi scara cabinei de proiecţie inabil rezolvate. Expresia plastică posibilă pentru tema dată.

PROIECTUL NR. 54 — MENŢIUNE

Proiectul diferenţiază funcţiunile şi permite participarea sălii de şedinţe la foaier. Volumul rezultat, deşi greu de rezolvat plastic (faţada laterală a sălii), poate fi acoperit cu învelitoare ceramică. Proiectul prezintă însă o serie de deficienţe greu a fi remediate: încercarea forţată de simetrizare a spaţiului foaier — sală de şedinţe (subdimensionată), holul de la etaj şi camera de radioficare neluminate direct, inabil soluţionat accesul la sala de lectură, centrala termică fără lumină directă şi ventilaţie (N.P.C.I.). Expresia plastică rezultată nu este corespunzătoare.

PROIECTUL NR. 50 — MENŢIUNE

Proiectul încearcă o rezolvare nouă funcţională, creînd atît ca funcţiuni, cît şi ca plastică un volum reprezentativ în cadrul tematicii, legînd organic şi spaţial cele două funcţiuni în jurul foaierului (foarte favorabil pentru reuniuni). Este posibilă defalcarea celor două funcţiuni, prin tratarea corespunzătoare a scării. Bine rezolvate încărcarea şi evacuarea sălii şi vizibilitatea. Se remarcă următoarele deficienţe: luminarea holului (posibilă prin luminator), încorsetarea fosei de orchestră de cele două instalaţii centrale, plasate sub sală şi scenă (deficienţă uşor remediabilă prin mutarea lor sub foaier), rezolvarea deficientă, dar remediabilă, la grupul bibliotecii.

Redacția revistei invită pe cititori a-și spune părerea asupra problemelor ridicate de autorul acestui articol.

Arh. Ig. Șerban

PE MARGINEA CONCURSULUI DE CĂMINE CULTURALE

În urma încheierii « Concursului de cămine culturale și case raionale de cultură » am fost solicitat, ca membru în juriul de judecată, să scriu despre acest concurs.

Am fost tentat să fac, după cum este obiceiul, o relatare a felului cum s-au desfășurat concursul și judecata și o analiză a proiectelor premiate.

Pînă la urmă am renunțat la acest sistem de analiză și am preferat să expun unele considerente și concluzii de ordin teoretic și practic care sînt de desprins în urma aprofundării acestor probleme. Este posibil ca cele arătate mai jos să nu fie împărtășite de colegii mei din juriu, așa încît ele trebuie să fie considerate ca o poziție pur personală.

Voi porni de la o serie de idei ce pot fi puse în discuție în urma concursului.

Proiectarea tip de clădiri social-culturale, respectiv de cămine culturale și case de cultură, are drept scop principal asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activităților culturale menite să desăvîrșească revoluția culturală din țara noastră.

Desigur că toți sîntem de acord cu această idee, însă în încercarea de a o aplica în proiecte ajungem adesea să pierdem din vedere acest scop. Astfel, încercăm să considerăm ca scop, prin ponderea pe care o acordăm în judecăți, suma aritmetică a unor rezultate ce derivă din analiza strictă a funcționalității, economicului, constructivului și unor parametri foarte elastici în ceea ce privește sistematizarea.

Și atunci ajungem să definim un bun proiect tip social-cultural acel proiect care întrunește atîtea calități încît să fie bun oriunde, oricînd și în orice condiții, oricum îl așezi, orice acoperire îi faci, să fie ușor adaptabil la denivelări, să fie perfect în orice condiții de amplasament, să fie foarte ieftin etc.

pr. 5

Proiectul nr. 5 — Premiul I și II ex aequo
Autor, arh. H. Hudiță
Proiect cu echilibru funcțional, studiat cu intenția de realizare a unui volum « reprezentativ »

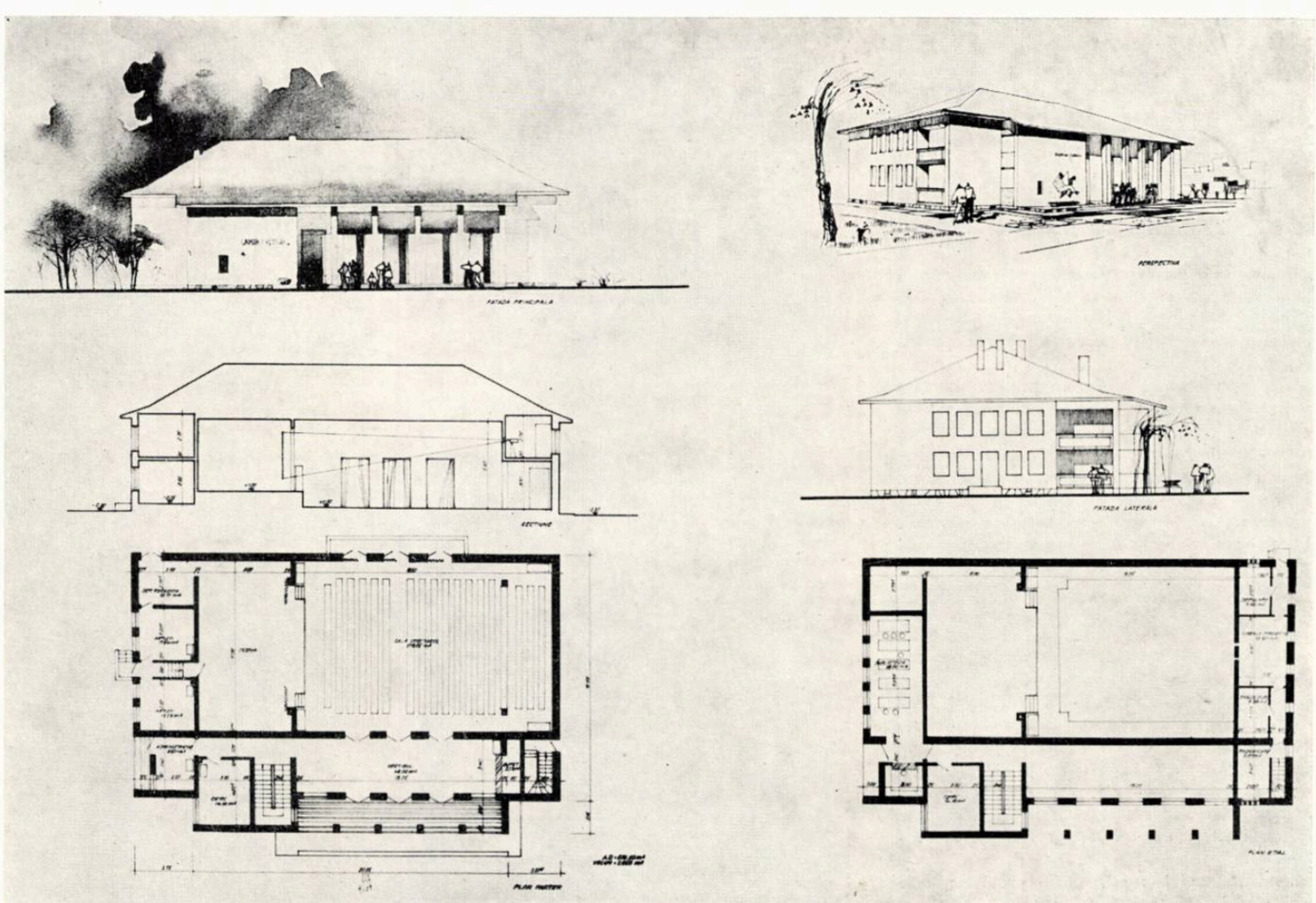

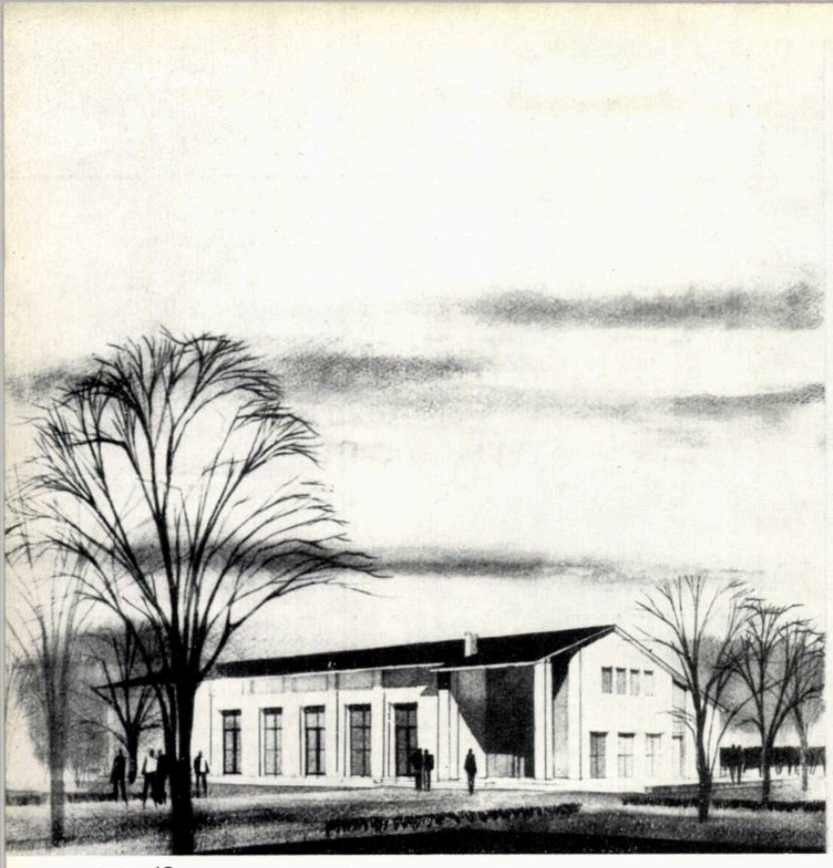

pr. 12

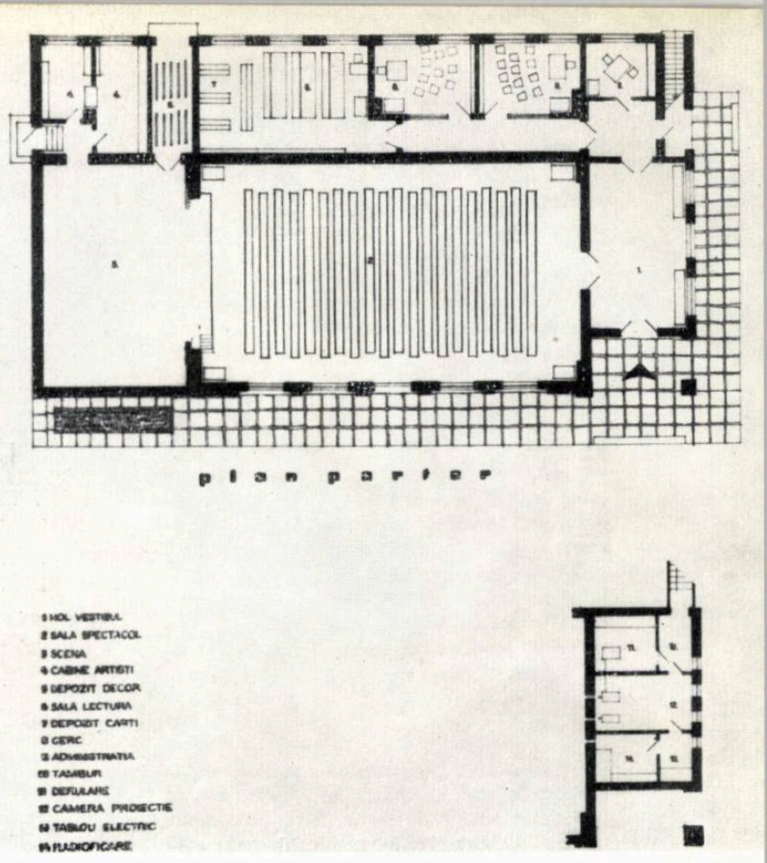

pr. 4

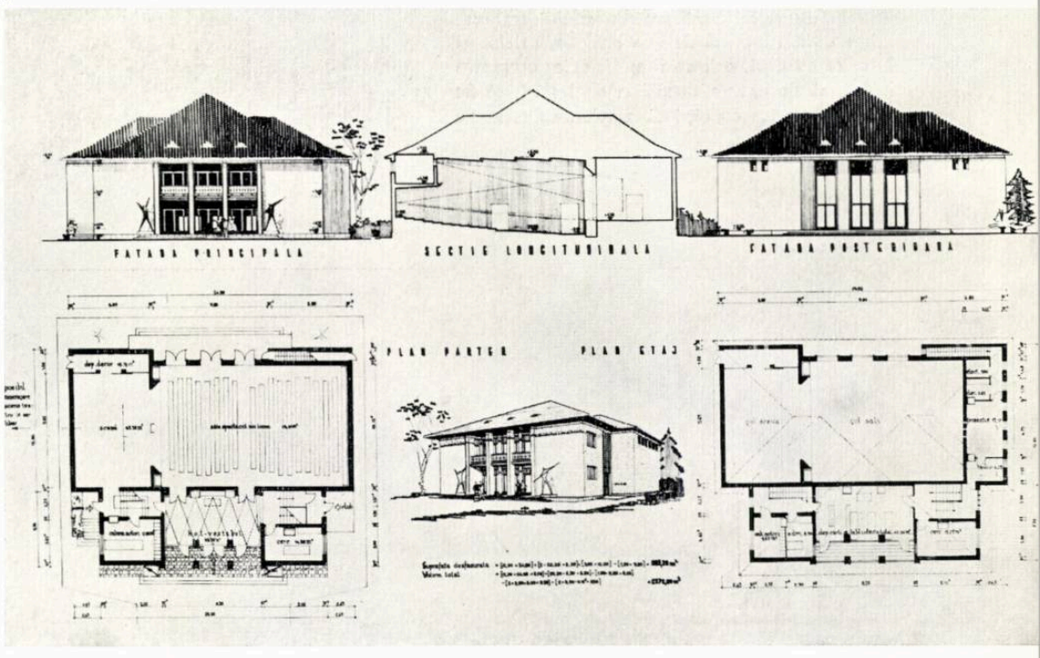

pr. 25

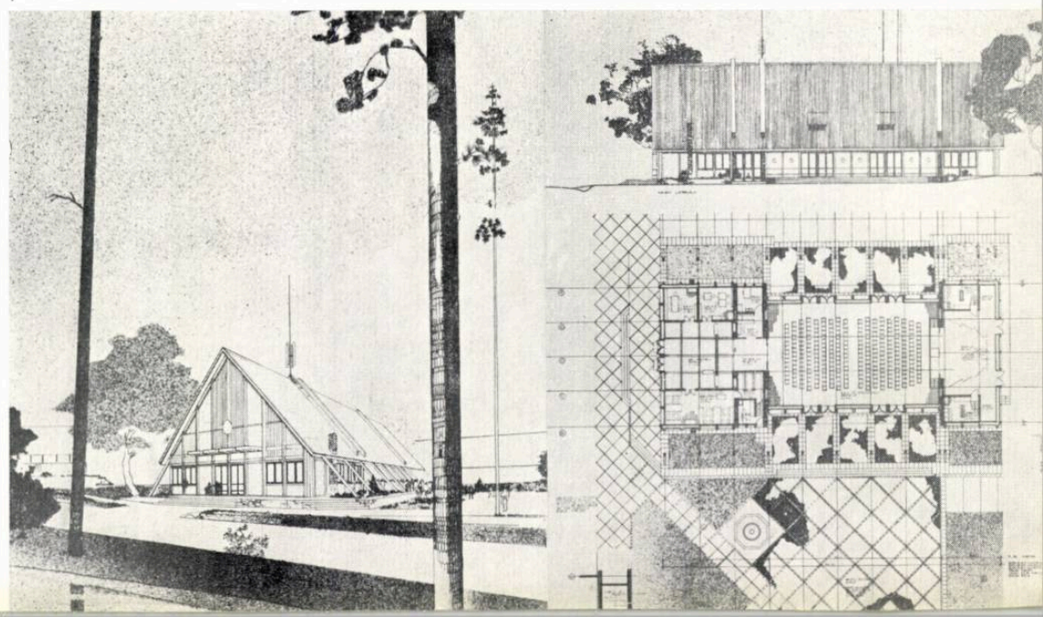

Pentru a atinge această poliutilizare, sîntem în pericol să sacrificăm uneori un lucru foarte important, şi anume atmosfera plăcută, ambianţa prielnică educaţiei, instruirii, strîngerii relaţiilor între oameni prin intermediul culturii.

Sîntem gata să realizăm o maşinărie perfectă, bună la toate, din care eliminăm însă creaţia şi, implicit, omul pentru care creăm.

Se pune atunci întrebarea: cum trebuie să fie un proiect tip de clădire social-culturală spre a-şi atinge scopul principal? Oare proiectarea tip privită astfel nu contrazice scopul activităţii creatoare de arhitectură?

Sînt convins că proiectarea tip poate rezolva contradicţia aparentă dintre realizarea unor parametri tehnici şi scopul proiectării în general. Nu numai că *poate* rezolva această contradicţie, dar se poate afirma că în condiţiile dezvoltării societăţii socialiste către gradul cel mai înalt de cultură umană, această dezvoltare presupune ca metodă generală de proiectare, proiectarea tip.

Esenţialul în rezolvarea acestei probleme este să nu considerăm proiectarea tip ca un scop « în sine », ci ca un mijloc pentru a se ajunge la scopul de atins: crearea de condiţii optime pentru activitatea culturală.

Dar cum trebuie să fie un proiect tip spre a-şi atinge scopul? În primul rînd, proiectul tip reprezintă o clădire care se construieşte într-un ansamblu dintr-o regiune dată, care are o serie de caracteristici şi de parametri materiali şi spirituali, obiectivi şi subiectivi, pe care un proiect « bun la toate » nu le poate satisface. De aici rezultă realizarea unor teme-program şi a unor proiecte tip valabile în general pentru condiţiile ansamblului. Este greu de crezut că în centrul unor microraioane, avînd construcţii cu p + 4 sau p + 1—2, ar putea să se integreze un club sau cămin tip clădit numai parter sau p + 1, cu o « atmosferă » plastică « pitorească » sau « monumentală ». Este însă mult mai sigur de realizat această integrare, dacă pentru o serie de ansambluri cu date tehnice asemănătoare se va proiecta un club tip avînd o utilizare desigur mai redusă de 3—4 ori, dar cu o eficacitate morală şi materială mai ridicată, proiect care să fie realizat de cei ce proiectează tot ansamblul.

Pentru mediul rural, unde problema este mai complicată, trebuie începute o discuţie şi

CĂMIN CULTURAL
CU SALA DE SPECTACOLE
DE 300 LOCURI

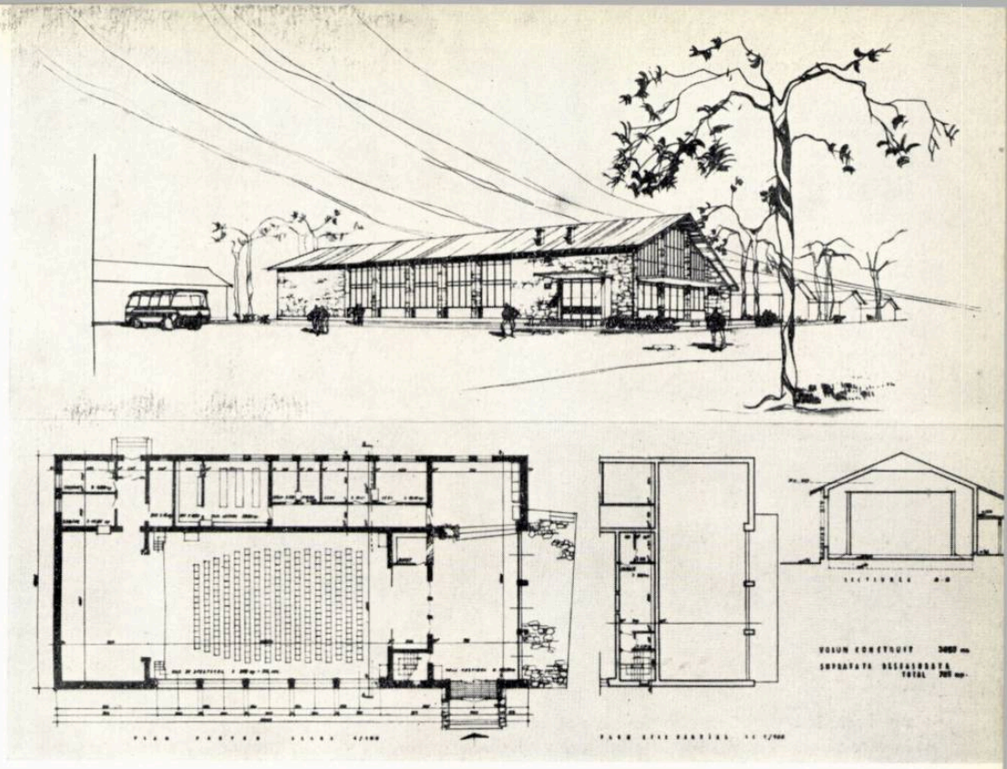

Proiectul nr. 7 — Menţiune
Autori, arhitecţii A. Tănăsoiu şi R. Tănăsoiu. Proiect rezolvat funcţional cu o plastică ordonată, dar rece

pr. 7

Proiectul nr. 12 — Premiul I şi II ex aequo
Autori, arhitecţii S. Spirescu şi S. Moraru
Proiect cu claritate funcţională, economic, cu unele calităţi plastice

pr. 8

Proiectul nr. 8 — Menţiune
Autori, arhitecţii Mihai Enescu şi Al. Popescu-Necşeşti
Aceeaşi caracterizare cu cea a proiectului nr. 7

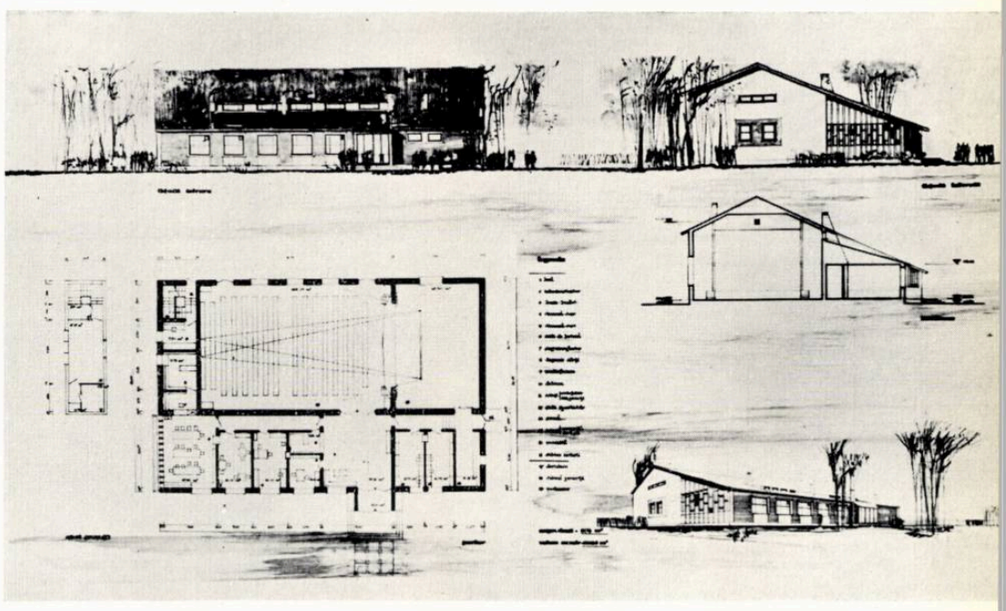

Proiectul nr. 4 — Premiul III
Autor, arh. A. Streja
Proiect cu calităţi şi defecte asemănătoare proiectului nr. 5

pr. 44

Proiect nr. 44 — Menţiune
Autor, arh. Al. Costin
Proiectul realizează cu o funcţionalitate bună economii de suprafeţe, volum şi cost.

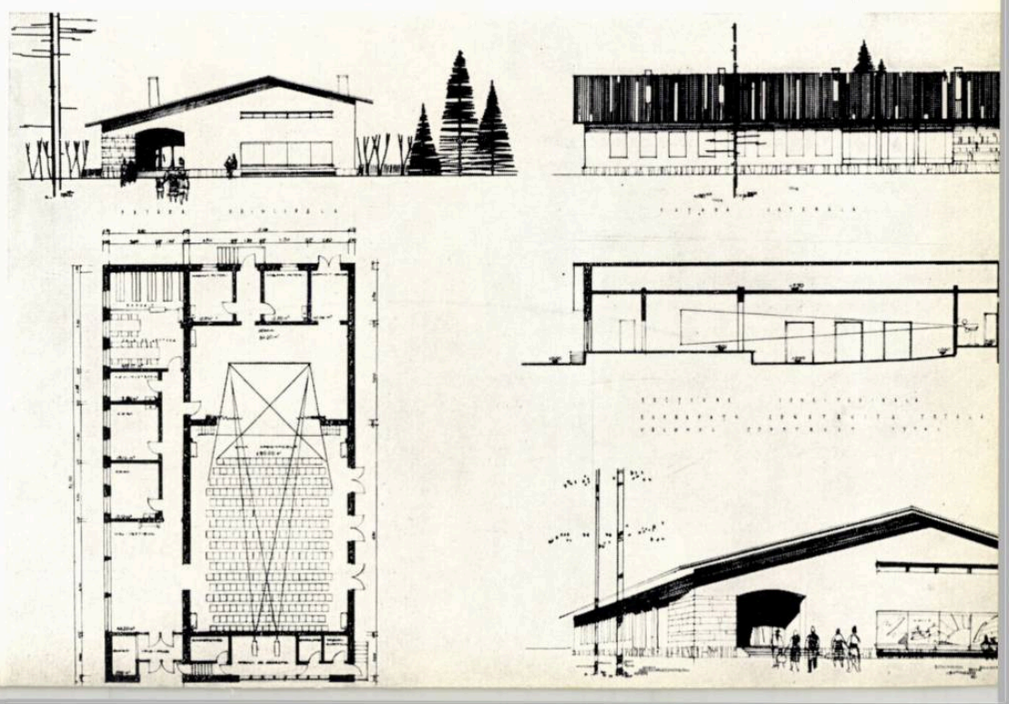

Proiectul nr. 25 — Menţiune
Autori, arhitecţii S. Perianu şi P. Svoboda
Proiect care încearcă să creeze o oarecare ambianţă interioară şi exterioară, de regionalism prea bine definit şi desenat cu migală

CĂMIN CULTURAL
CU SALA DE SPECTACOLE
DE 300 LOCURI

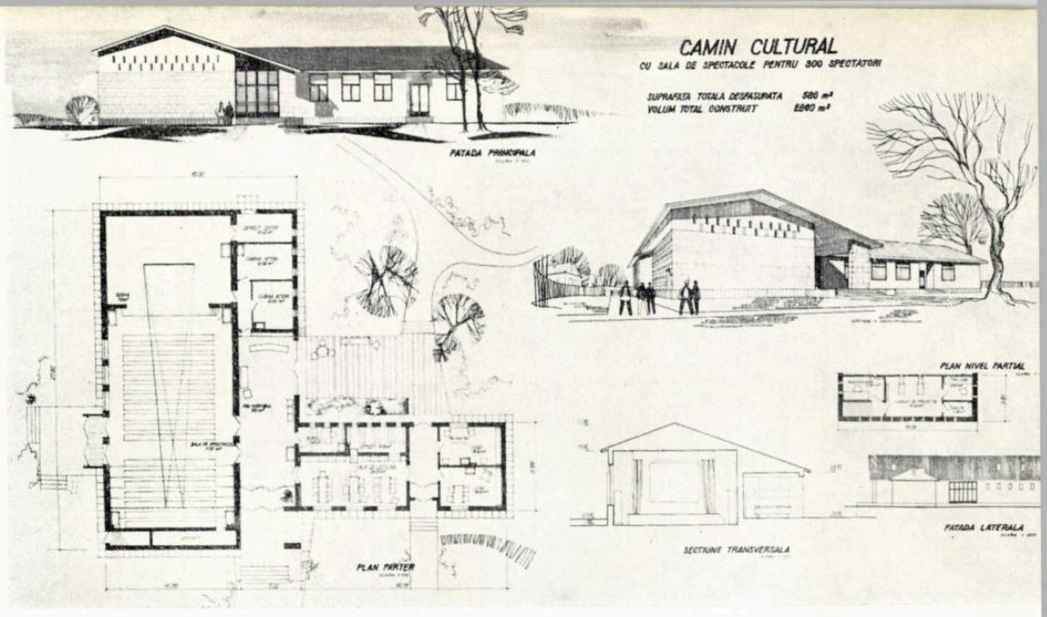

pr. 3

un studiu în legătură cu tradiționala piață sătească în care se pun numai clădirile « reprezentative », deci și căminul cultural. Nu s-a studiat suficient această problemă, și este de pus sub semn de întrebare întreaga idee actuală a sistematizării satelor, cînd, în eventualitatea realizării unor clădiri de locuințe sătești p + 1 și chiar p + 2, acest caracter așa-zis « reprezentativ » al unui cămin cultural va dispare în masa de locuințe mai înalte sau egale cu el. Să ne gîndim că o clădire de cămin — așa cum o facem noi astăzi — poate rezista 100—150 de ani. Avînd în vedere această imagine a viitorului nu prea îndepărtat, nu ar fi posibil de făcut cămine culturale așezate mai adecvat cu funcțiunea lor, cu soluții funcționale care să-l facă mai de grabă agreabil decît reprezentativ, cu camere de club la parter care să comunice cu exteriorul, legat prin terase cu un frumos parc, cu spații luminoase, aerate. Sau dacă, totuși, o anumită situație cere crearea unui spațiu reprezentativ, nu ar fi cazul realizării unor comasări cu alte funcțiuni ale ansamblului, pentru a se crea volumul corespunzător? Deci, iar problema legăturii cu ansamblul și cu sistematizarea în perspectivă a centrului sătesc.

Sînt însă necesare — pentru verificarea economicității soluțiilor și pentru exemplificarea diverselor fluxuri funcționale — indicarea unor gabarite de proiecte directive pe mai multe soluții și variante, precum și întocmirea unui catalog de detalii tehnice specifice clădirilor social-culturale (tratament acustic, izolare fonică, uși speciale etc.), cu prețuri unitare, pentru uzul proiectanților de clădiri social-culturale.

Față de considerentele arătate mai sus, socotesc că programul actualului concurs poate fi valabil numai pentru niște proiecte directive și nu pentru proiecte tip. O dată adoptat acest punct de vedere, se pot admite soluțiile cele mai diferite. Din păcate, juriul nu s-a orientat în întregime în acest sens, așa încît o serie de proiecte — meritorii după mine — nu au întrunit voturile juriului.

Proiectele premiate la căminul cultural cu 400 de locuri și la casa raională cu 400 de locuri (ca proiectele nr. 45, 36, 20, 43) sînt de o calitate remarcabilă din toate punctele de vedere. Căminul cultural cu 300 de locuri nu a dat proiecte foarte bune și acest lucru se datorește în primul rînd temei de proiectare, care prin numărul foarte redus de încăperi nu a permis să se realizeze un echilibru volumetric valabil între diversele funcțiuni. Cred că beneficiarul și C.S.C.A.S. ar trebui să studieze o oarecare amplificare a temei program.

În analiza proiectelor prezentate am urmărit o serie de calități și în primul rînd pe cele care realizează scopul corespunzător unui cămin

pr. 10

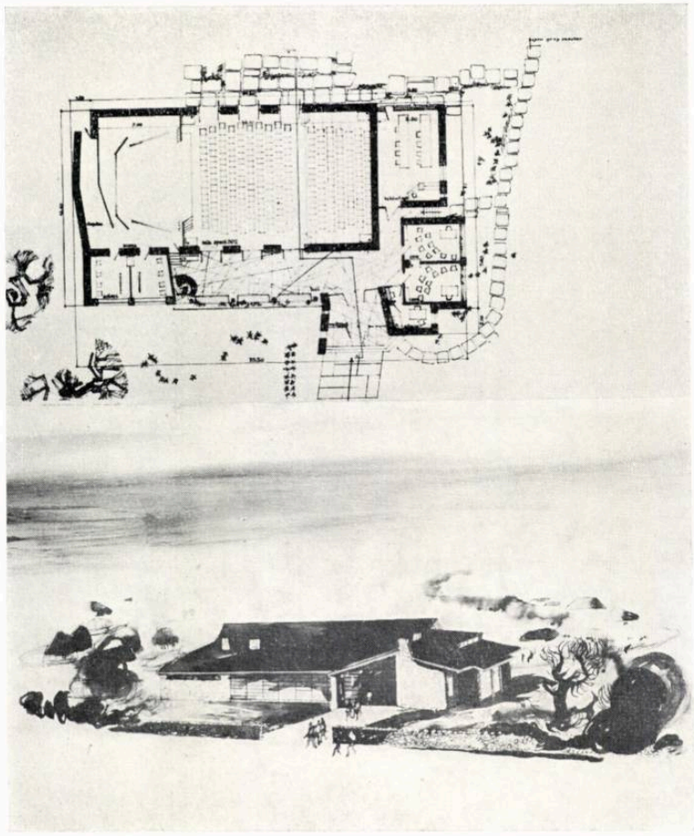

pr. 32

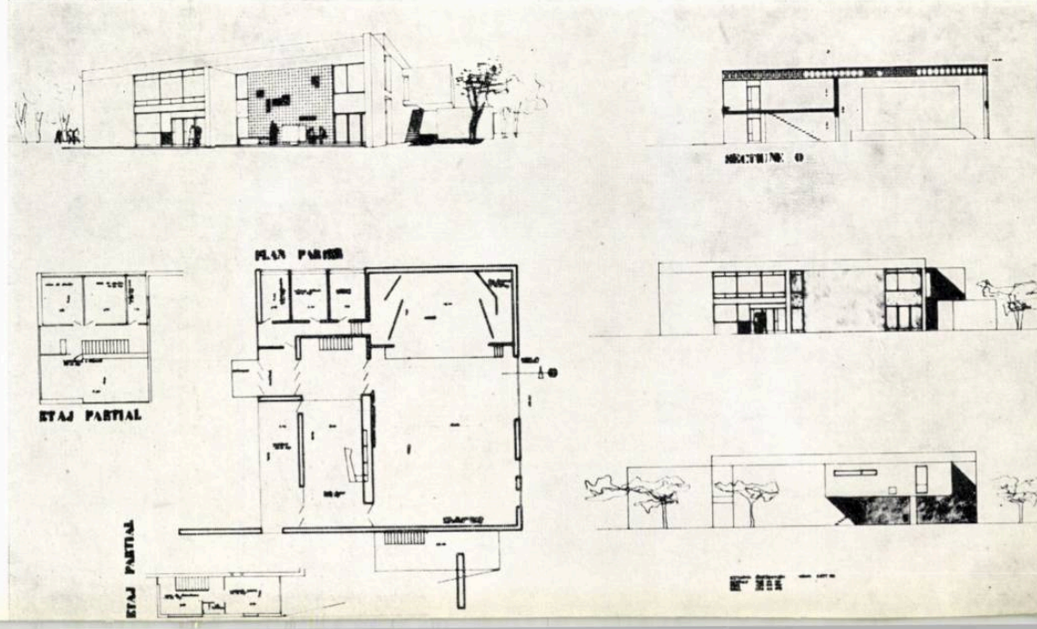

CĂMIN CULTURAL
CU SALA DE SPECTACOLE
DE 400 LOCURI

Proiectul nr. 3 — Mențiune
Autori, arhitecții C. Slătineanu și H. Constantinescu
Proiectul încearcă separarea funcțiunilor în volume diferite cu rezultate bune funcționale și mai puțin bune din punct de vedere plastic

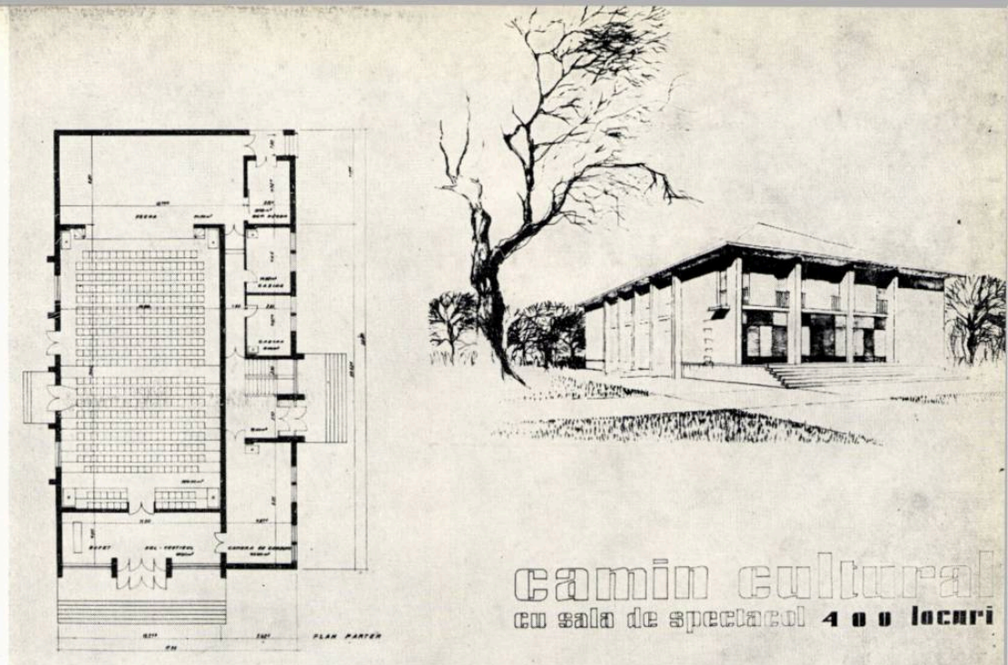

Proiect nr. 10 — Nepremiat
Proiect cu încercări valoroase de a crea o arhitectură mai atrăgătoare, cu un caracter strict regional, valabil într-o ipoteză de așezare diferită de cea care se practică astăzi

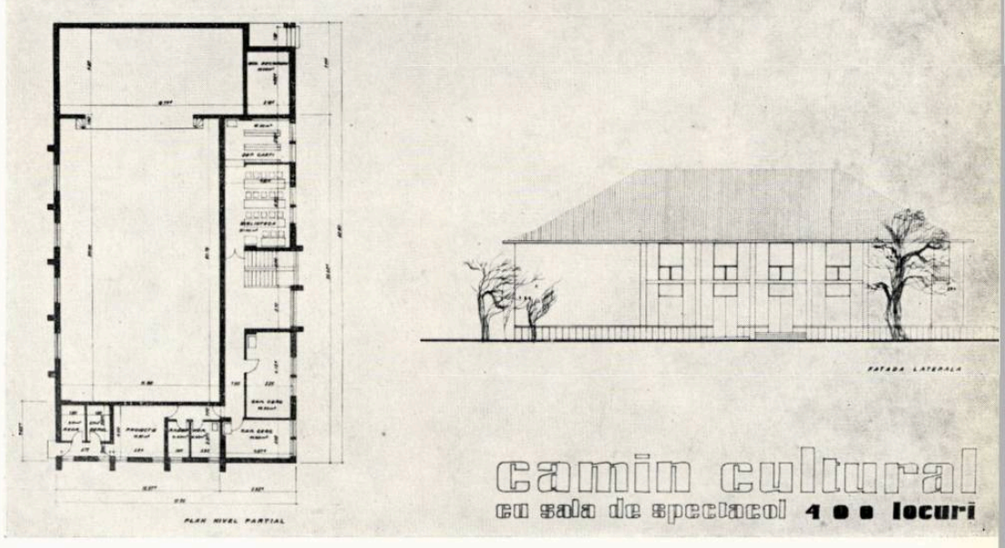

Proiectul nr. 36 — Premiul I
Autori, arhitecții E. Popescu și L. Strulovici
Proiect valoros, care are serioase calități funcționale, constructive, economice și plastice

pr. 36

pr. 20

Proiectul nr. 20 — Premiul II
Autori, arhitecții Mihai Enescu și Al. Popescu-Necșești
Proiectul rezolvă, poate cel mai bine din soluțiile prezentate, funcțiunea și plastica, legătura între cele două funcțiuni și legătura interiorului cu exteriorul

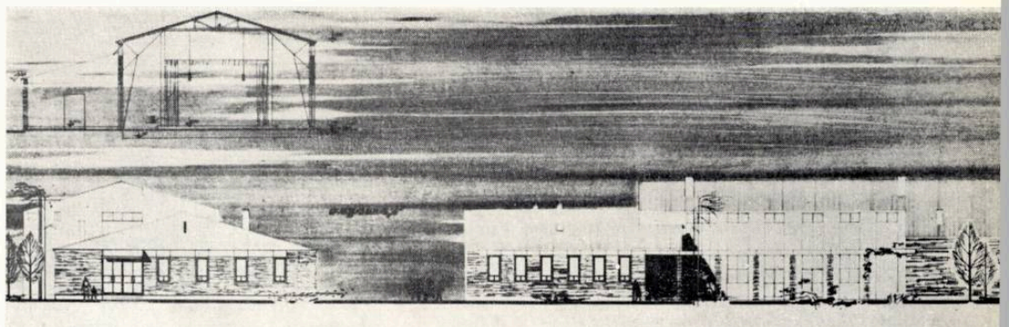

Proiectul nr. 32 — Nepremiat
Proiect valoros, cu o funcționalitate bună, ambianță plăcută, însă complet neadecvat pentru sate în condițiile actuale

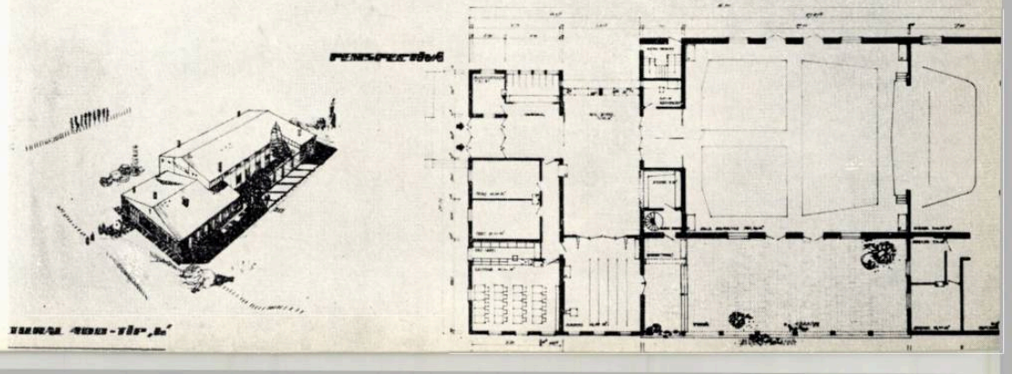

CĂMIN CULTURAL CU SALĂ DE SPECTACOLE DE 400 LOCURI

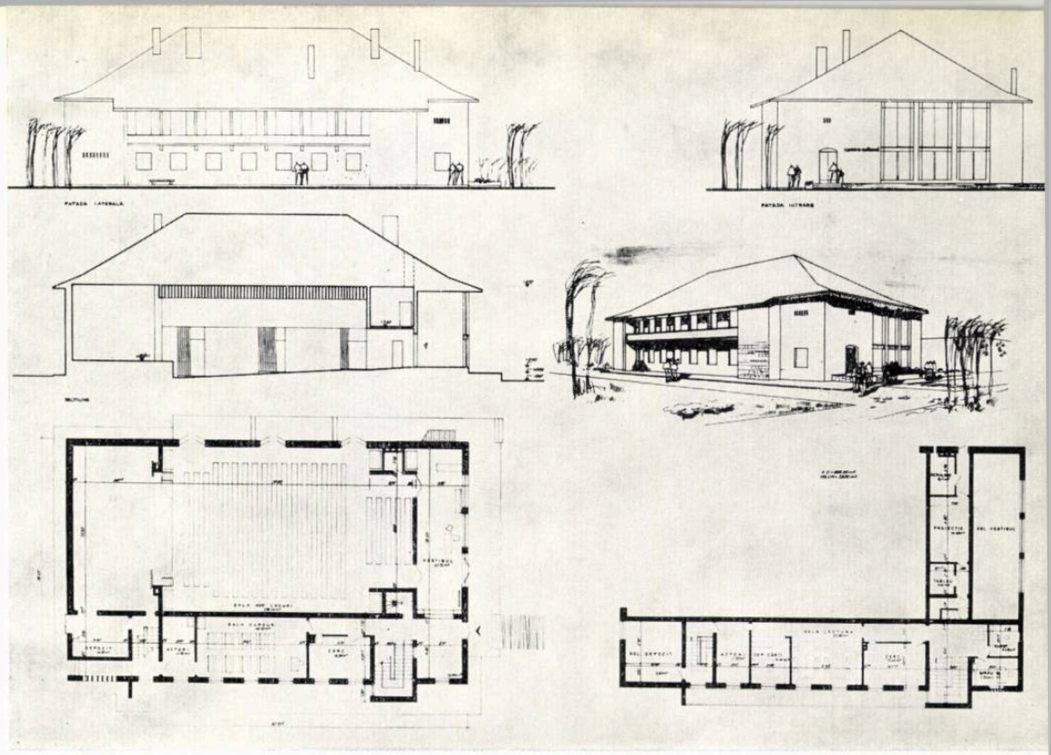

pr. 13

pr. 39

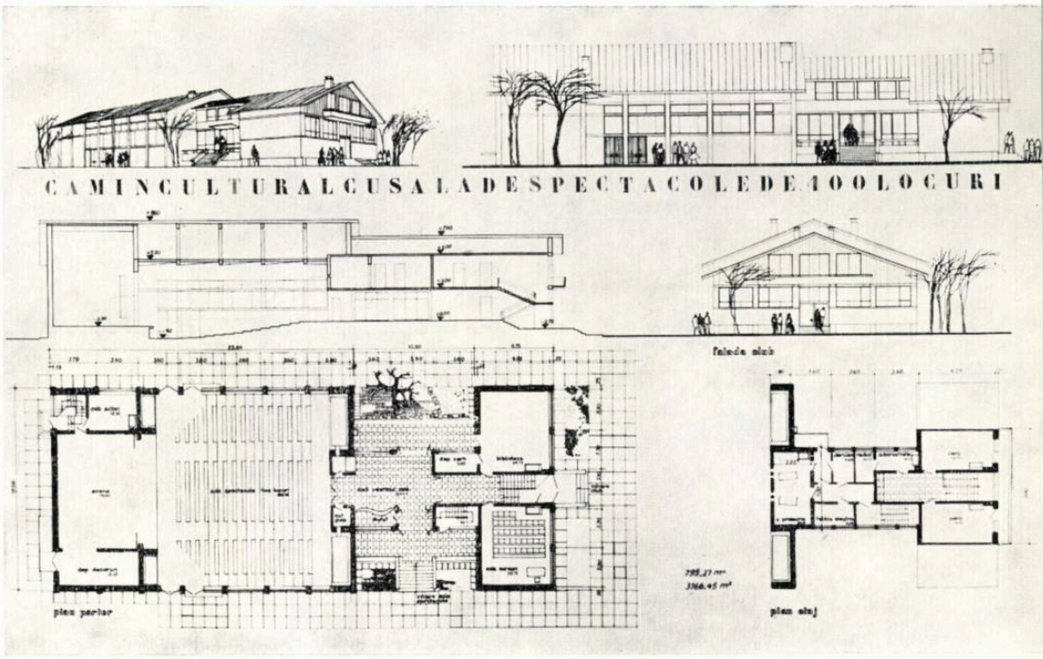

pr. 37

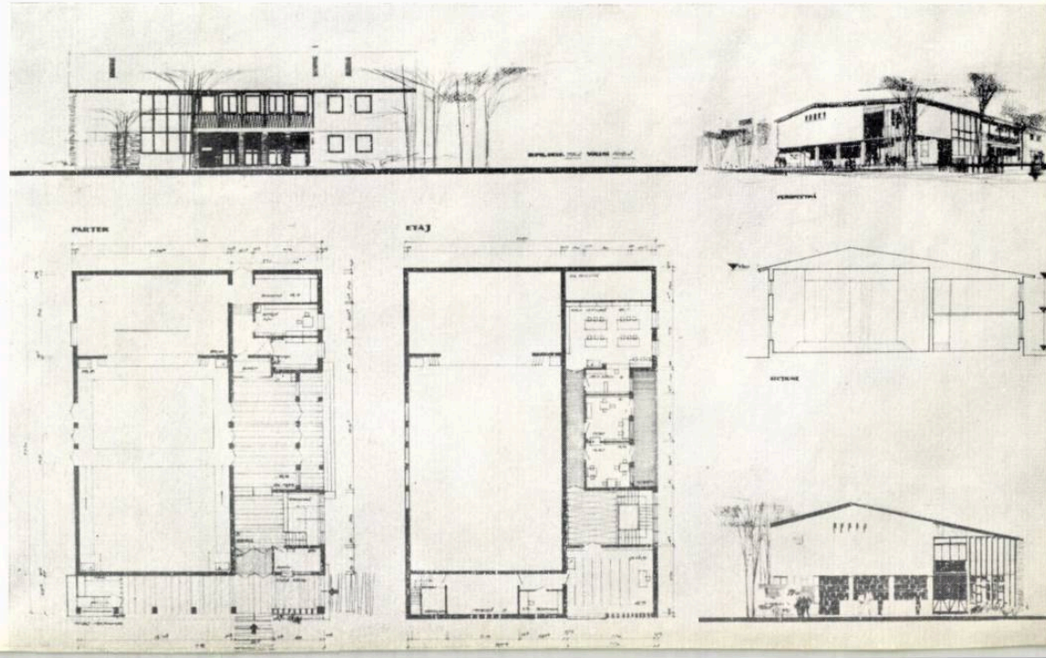

cultural sau casă de cultură: realizarea unor spații astfel dimensionate și grupate funcțional încît să creeze ambianța necesară de club, atît ca legături interioare, cît și ca legătură între interior și exterior.

Puține proiecte au realizat sau au încercat să realizeze această ambianță. Sînt de remarcat, la căminul cultural cu 300 de locuri, proiectele nr. 25, nr. 32 (nepremiat, avînd o funcționalitate bună, dar neîndeplinind unele condiții de temă importante).

La căminul cultural cu 400 de locuri și la casa raională și tema a prilejuit încercări în acest sens. Cel mai interesant — și, după părerea mea, cel mai bun proiect din expoziție — este proiectul nr. 20, apoi încercările din proiectele nr. 50, 40, 45 și 43 și din cele nepremiate 31, 16, 21.

La un mare număr de proiecte, chiar dintre cele menționate, clubul a fost rezolvat administrativ, pe un coridor mai mult sau mai puțin luminat, legătura cu cealaltă funcțiune — cea de spectacol — fiind realizată doar din punctul de vedere al circulației (proiectele nr. 12, 7, 8, 44, 52, 23, 15, 42 etc.).

Dacă pentru căminul cultural cu 300 de locuri separarea accesului în sală nu este necesară, la celelalte două teme această separare este obligatorie; proiectele care nu au respectat această dată de temă nu au fost selecționate de juriu. Au căzut pe acest considerent unele proiecte interesante, ca de exemplu cel cu nr. 31.

Studiul sălii căminului cultural sau a casei de cultură este dificil, deoarece această sală este polivalentă. Ea trebuie să cuprindă spectacole de teatru, estradă, dansuri, concerte, ședințe festive, cinema și să participe împreună cu clubul la festivități ocazionale. Apare de rezolvat problema vizibilității și a transformărilor ușoare pentru diferitele feluri de spectacole. Aici era de analizat unde era de proiectat pantă, gradene mici sau largi, sau unde se putea renunța la pantă. Cred că la căminul cultural cu 300 de locuri nu era necesară panta, ci unul sau două gradene. Aici, sala joacă un rol însemnat la festivități, deoarece partea de club și spațiile comune sînt foarte restrînse. La căminul cultural cu 400 de locuri, aproape aceeași situație, cu mărirea numărului de gradene corespunzător unei bune vizibilități. La casa de cultură, sala putea fi tratată cu pantă, deoarece spațiile clubului corespund ca dimensiuni în caz de festivitate.

Proiectul nr. 41 — Menţiune
Autor, arh. A. Costin
Proiectul încearcă în limitele temei o soluţie mai deosebită, realizează o bună funcţiune, dar scopul principal de creare a unei ambianţe atrăgătoare de la care a pornit autorul, nu este atins

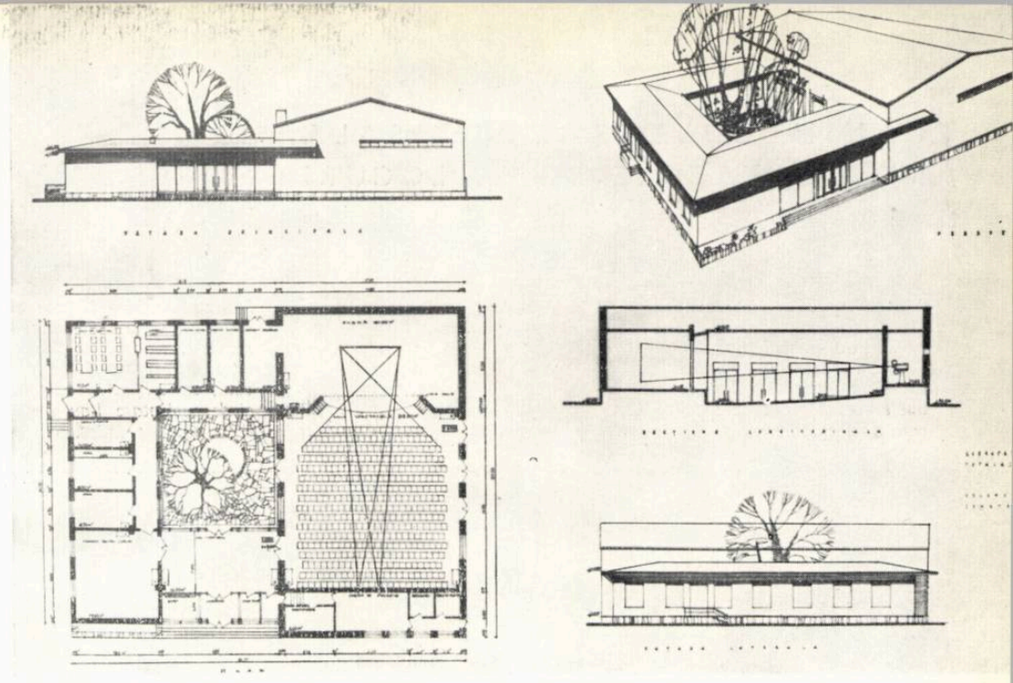

pr. 41

Proiectul nr. 13 — Premiul III
Autori, arhitecţii H. Hudiţă
Proiect corect la toţi parametrii tehnici ceruţi de program

pr. 52

Proiectul nr. 52 — Menţiune
Autor, arh. N. Hofmann
Tema a fost perfect cuprinsă în acest volum, care este foarte economic, dar rezolvat simplist ca plastică

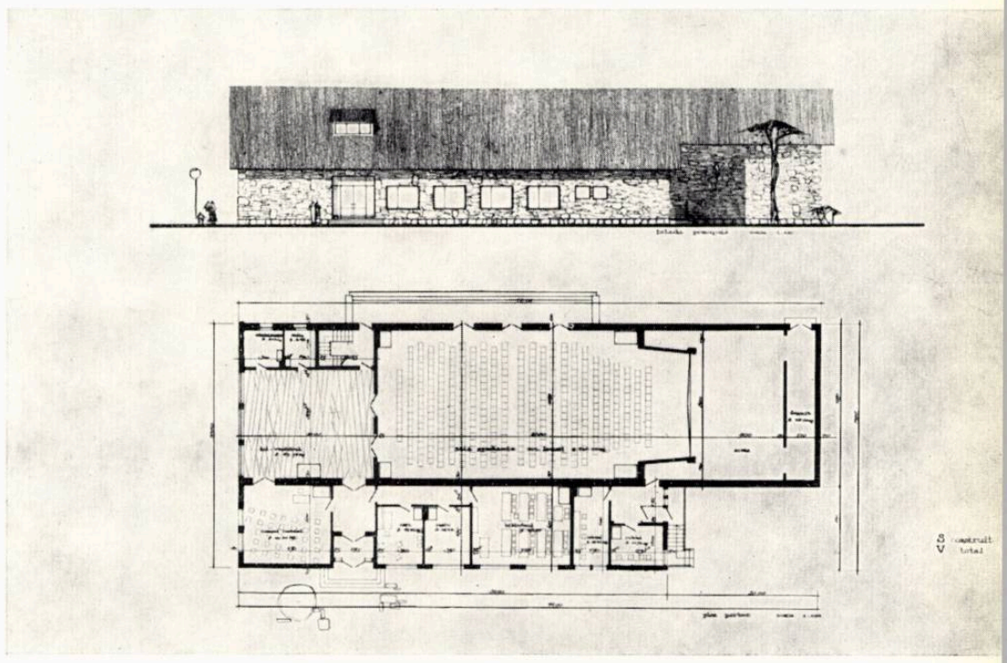

Proiectul nr. 39 — Menţiune
Autor, arh. Mariana Bucur
Se încearcă, în limitele temei, a se ieşi din rigiditatea unei soluţii obişnuite

pr. 56

Proiectul nr. 56 — Menţiune
Autori, arhitecţii C. Marinescu, S. Miclescu, R. Milicescu, C. Oancea, R. Patrulius, Gh. Polizu, R. Popescu, R. Smighelschi, A. Stănescu, ing. N. Bucur
Proiect simplu, clar, economic, dar lipsit de idei

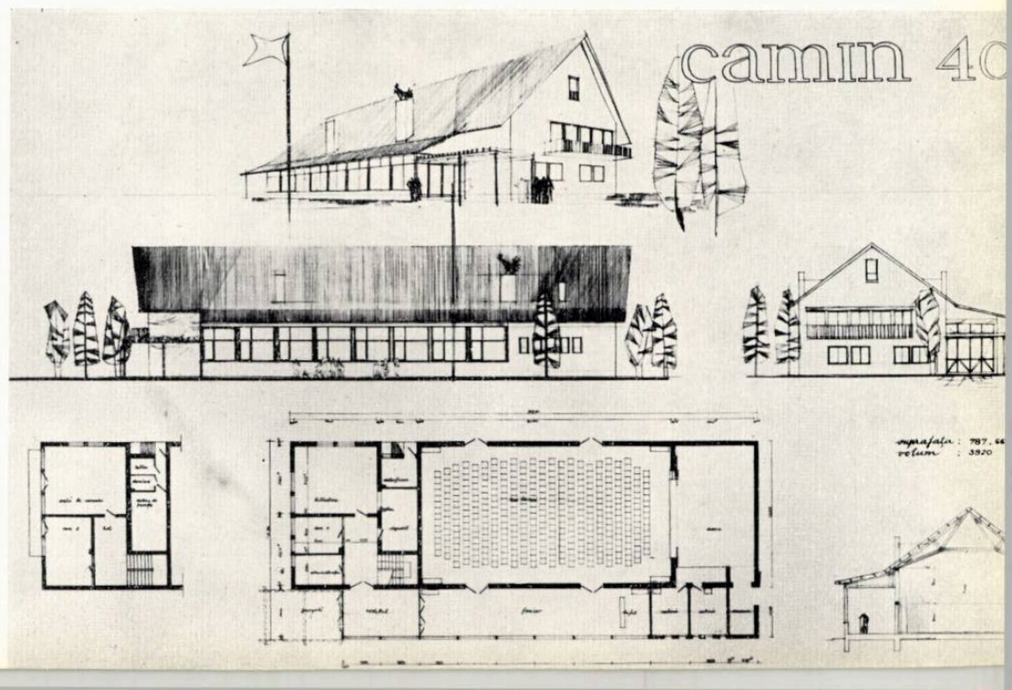

Proiectul nr. 37 — Menţiune
Autori, arhitecţii Al. Popescu-Necşeşti şi Mihai Enescu
Proiect rezolvat economic şi funcţional, dar cu o plastică discutabilă

CĂMIN CULTURAL CU SALA DE SPECTACOLE DE 400 LOCURI

Proiectul nr. 31 — Nepremiat
Are o idee valoroasă de exprimare a acestui program, dar din păcate irealizabilă astăzi în mediul rural și cu unele greșeli grave de separare a funcțiunilor

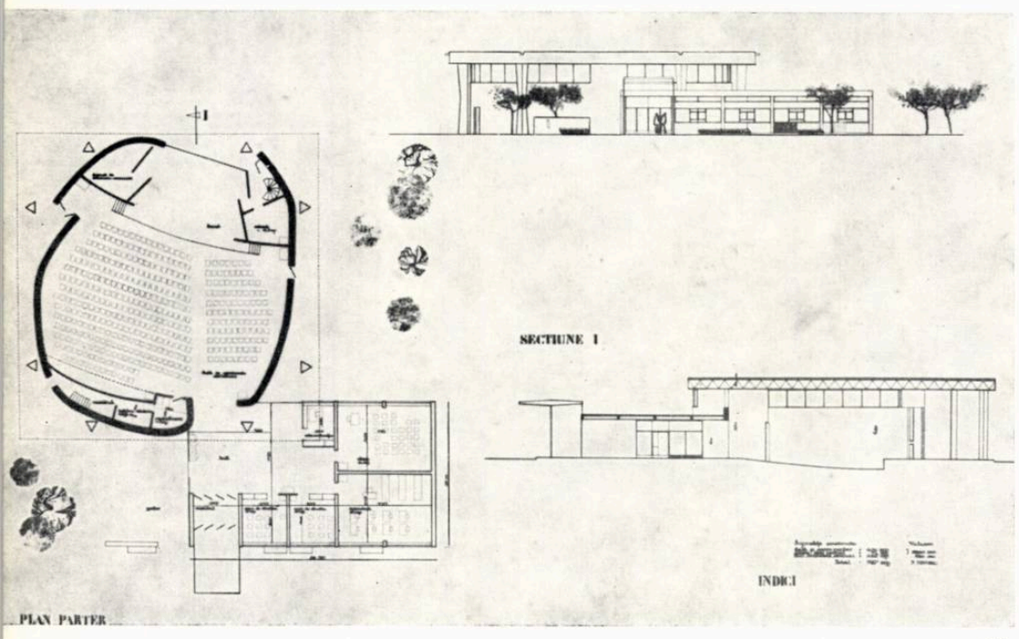

pr. 31

→

Proiectul nr. 16 — Nepremiat. Încearcă, și în bună măsură reușește, să creeze o plastică interioară și exterioară plăcută; unele lipsuri funcționale și de exploatare l-au împiedicat să fie premiat.

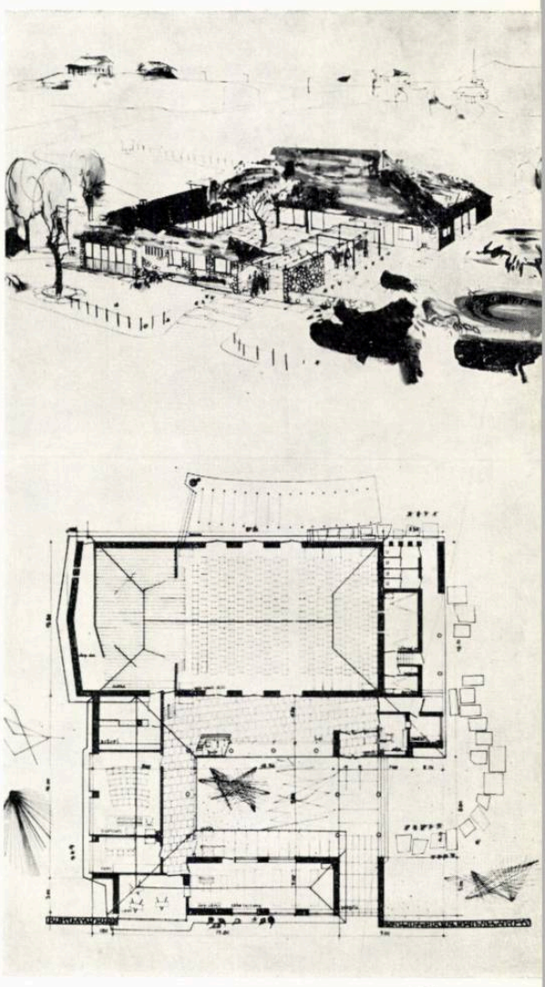

pr. 16

CASA RAIONALĂ DE CULTURĂ CU SALA DE SPECTACOLE DE 400 LOCURI

pr. 45

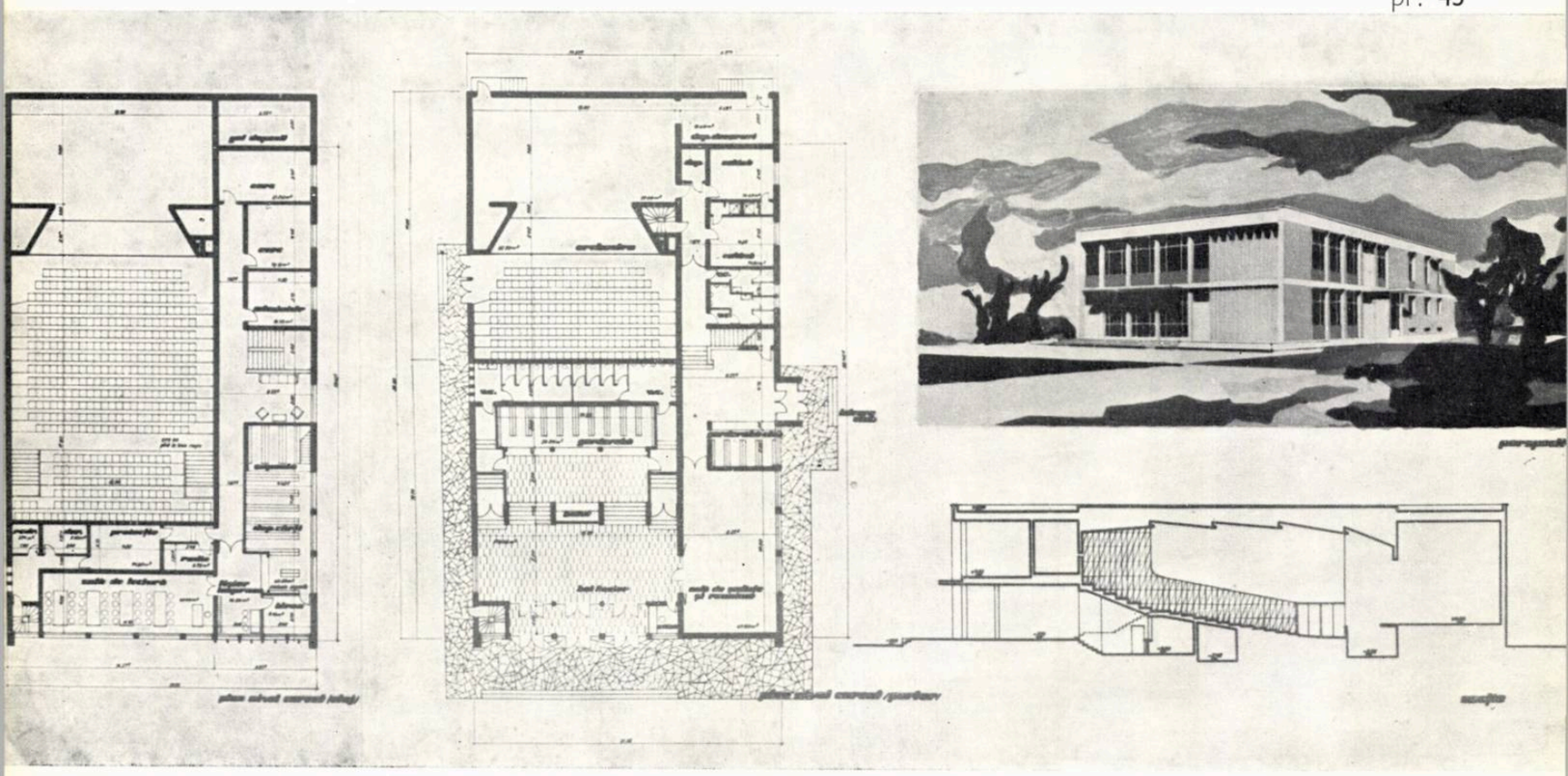

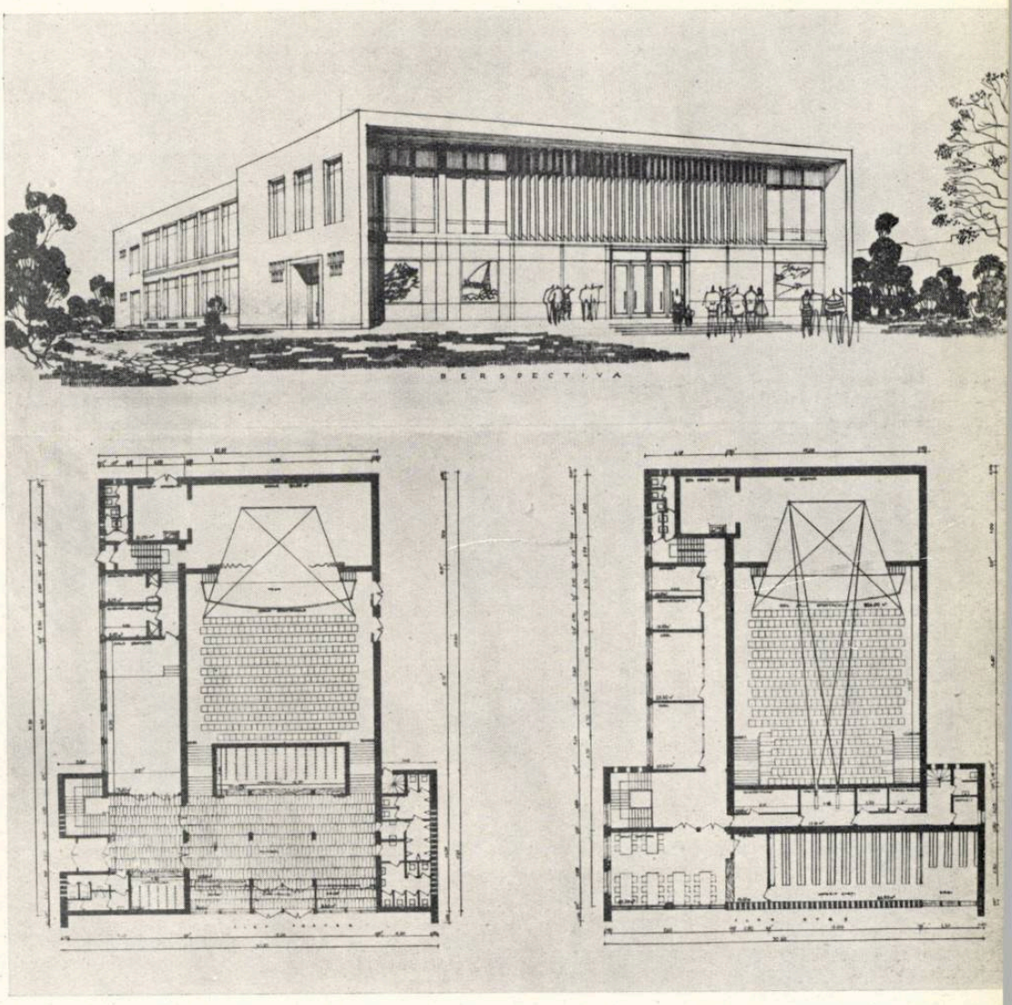

Proiectul nr. 43 — Premiul II
Autor, arh. A. Costin
Bine rezolvat funcțional, plastica exterioară primitoare și caldă

pr. 43

O serie de probleme de discutat se ridică în jurul tratării învelitorii: cu două sau patru pante, ori cu terasă.

Toți membrii juriului au fost de acord că învelitoarea cu pante rămîne încă mulți ani obligatorie pentru clădirile din mediul rural. De aceea au fost scoase din discuție proiecte care nu prevedeau folosirea învelitorii cu pante și la care aceasta nici nu se putea adapta ulterior, prin modificarea ușoară a proiectului. Majoritatea concurenților s-au încadrat în lățimi de corpuri între 16 și 19 m, pentru a nu ajunge la învelitori oneroase. De aceea, nici soluțiile de plan nu au fost mai diverse, ele înscriindu-se în forme de bară sau de T.

Proiectul nr. 32, care rezolvă bine funcțiunile, nu poate fi acoperit cu învelitoare cu pante, avînd un plan pătrat cu latura de 22 m; aproape în aceeași situație se găsesc și proiectele nr. 24 și 31.

Din cauza neechilibrării volumului sălii cu cel al clubului, în majoritatea cazurilor învelitoarea are două pante și polată; această polată, de obicei către fațadă, ca la proiectele nr. 44, 8, 52, 56, 37, nu a prilejuit rezolvări de fațadă reușite.

Totuși, rezolvarea cu două pante este constructivă și ea poate da rezultate plastice valoroase, ca la proiectul nr. 20.

La casa raională, unde învelitoarea cu terasă este indicată, s-au încercat puține soluții care să fie mai libere, eliberate de constrîngerile datorate unei forme de plan impuse de învelitoarea cu pante.

Unele soluții specifice învelitorii în terasă prevăd proiectele cu nr. 50, 18, 43, 40 și proiectul nepremiat nr. 31.

Înainte de a încheia este necesar să arătăm că, în general, proiectele s-au încadrat în indicii

Proiectul nr. 42 — Premiul III
Autor, arh. A. Costin
Proiectul soluționează corect tema dată

pr. 42

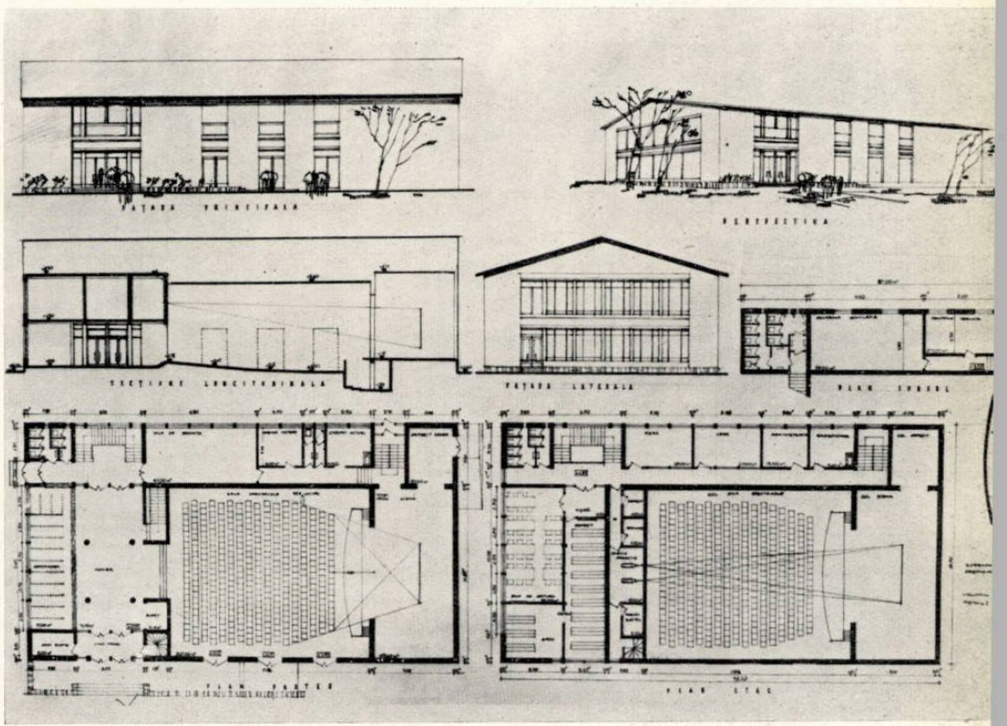

←
Proiectul nr. 45 — Premiul I
Autori, arhitecții E. Popescu și L. Strulovici
Proiect deosebit de valoros din toate punctele de vedere

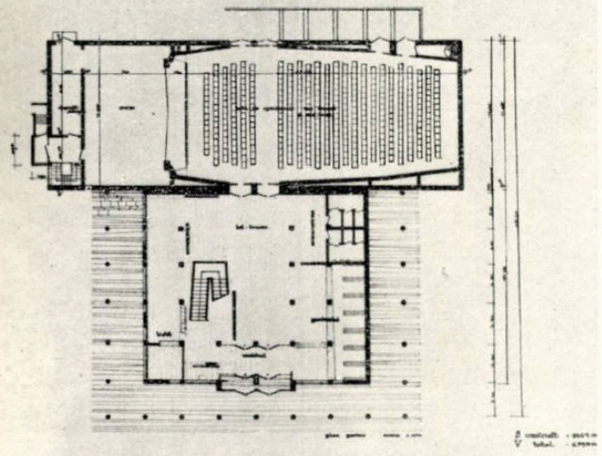

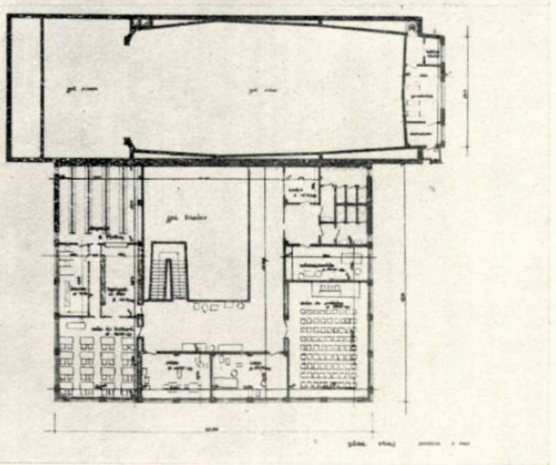

pr. 50

pr. 40

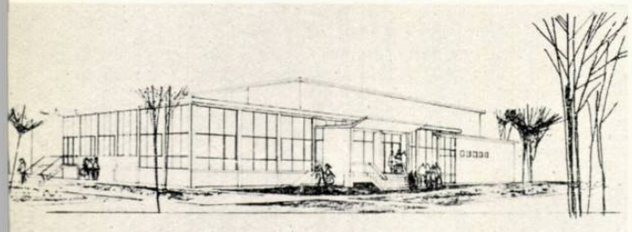

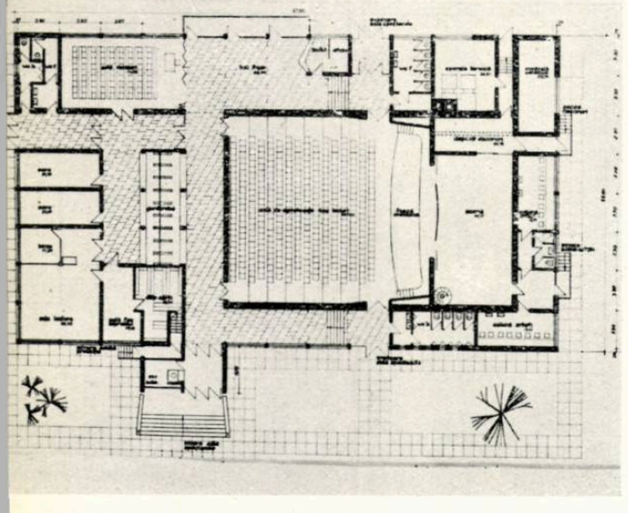

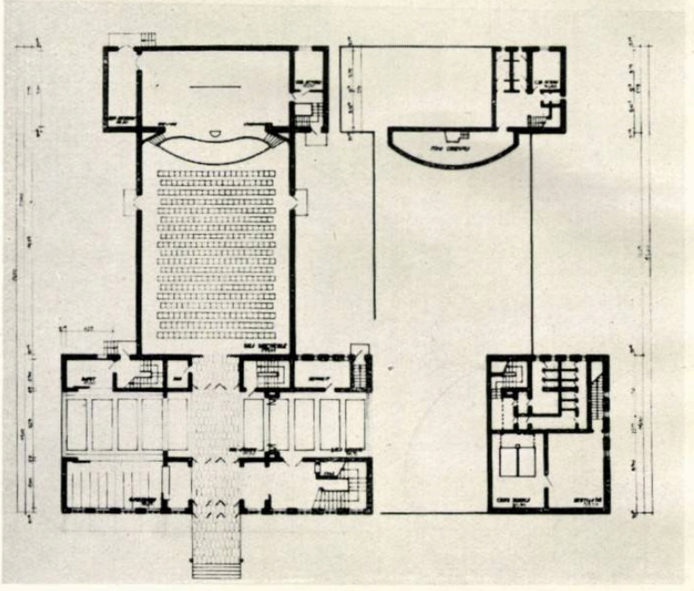

pr. 54

pr. 18

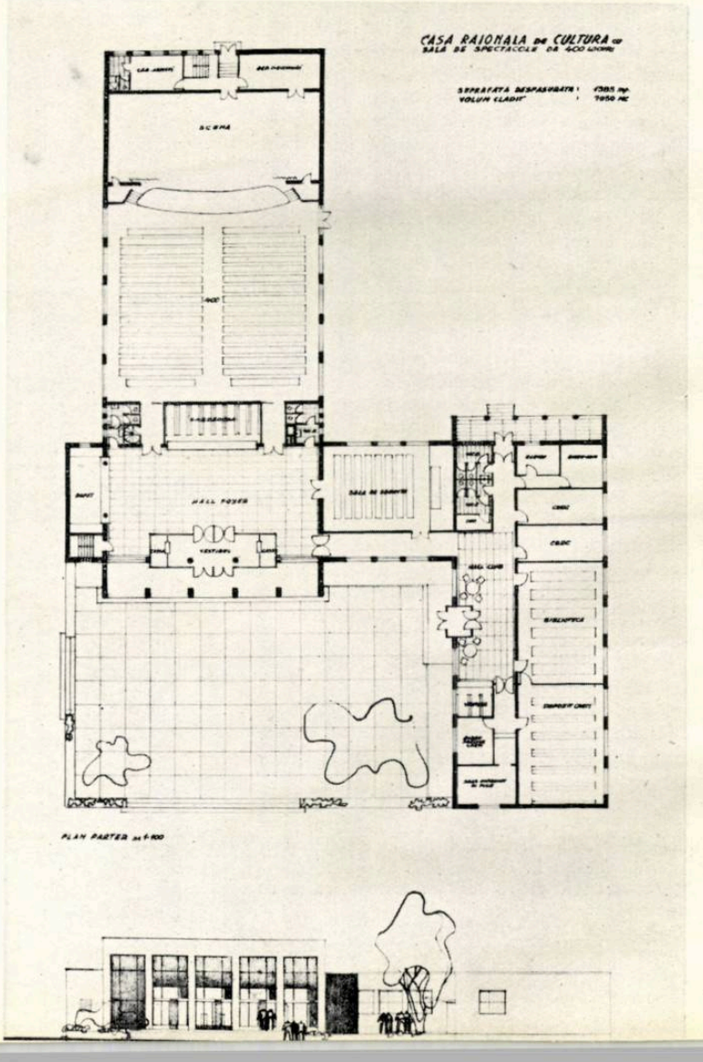

spațiali ceruți de program, care dau o economicitate bună acestor tipuri de clădiri.

Deși realizarea unui aspect plastic exterior corespunzător a fost o preocupare a concurenților, totuși rezultatele nu pot fi considerate satisfăcătoare.

Este desigur foarte greu să judeci fațade, factorul subiectiv avînd o mare pondere.

Cred că proiectantul unei clădiri social-culturale trebuie să-și facă o « idee » despre caracterul pe care trebuie să-l aibă clădirea respectivă: să fie impozantă, intimă sau neutră; însă, în orice caz, rezultatul plastic să deservească direct scopul pentru care se face clădirea respectivă. Această idee nu are valoare decît dacă este în legătură și derivă dintr-o serie de date reale, legate de parametri materiali actuali. Ideea se exprimă în formă artistică, îmbracă și deservește conținutul material și spiritual al oricărei opere de arhitectură.

Puține proiecte au avut această idee, care să fie exprimată în forme plastice adecvate.

Aceasta era de urmărit de către juriu în judecarea aspectului plastic: încercarea de exprimare valabilă și creatoare, artistică, a conținutului. Era un lucru aproape obiectiv, chiar dacă subiectiv rezultatul obținut îți plăcea personal sau nu.

Asemenea încercări există și între proiectele premiate (nr. 20, 36, 50, 40) și la unele nepremiate (ca nr. 32, 31, 10, 16, 21).

Rezultatul concursului se poate aprecia ca folositor producției, o serie de proiecte valoroase putînd fi ușor prelucrate și date ca proiecte directive sau tip proiectării și cred că unele concluzii trase vor contribui, desigur, la o luare de poziții în problema temelor-program și a noțiunii de proiect tip pentru clădiri social-culturale.

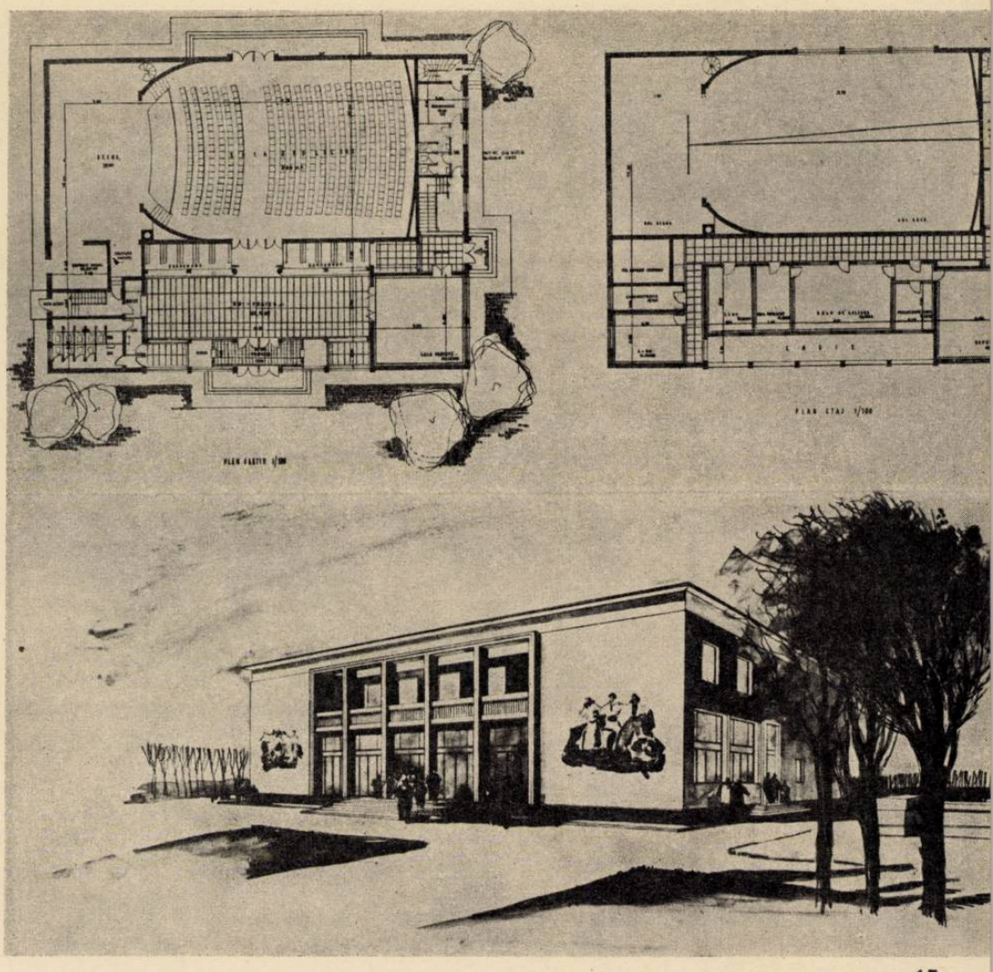

pr. 15

Proiectul nr. 15 — Mențiune
Autori, arhitecții N. Romașcanu și C. Borcea
Rezolvare corectă funcțională, însă cu lipsuri în expresia de arhitectură interioară și exterioară

Proiectul nr. 50 — Mențiune
Autor, arh. M. Hofmann
Idee funcțională valoroasă: încearcă să creeze o unitate spațială interioară între partea de club și cea de spectacole

Proiectul nr. 40 — Mențiune
Autor, arh. Mariana Bucur
Proiectul încearcă o soluționare mai nouă a acestei teme. Ideea pare bună, însă trebuie aprofundată

Proiectul nr. 54 — Mențiune
Autori, arhitecții E. Machedon și P. Mihăilescu
Planul, rezolvat funcțional, este rigid, iar fațadele urmează aceeași linie ca și planul

Proiect nr. 18 — Mențiune
Autor, arh. Achim Coman
Deși prezintă o serie de aspecte pozitive de rezolvare funcțională, în ansamblu este inabil rezolvat, atît în plan, cît și în tratare plastică

Proiectul nr. 21 — Nepremiat
Se încearcă o expresie plastică care să dea un caracter acestei clădiri. Încercarea este interesantă, iar rezultatele obținute le consider valabile. Are un caracter pregnant de unicat, din cauza acceselor

pr. 21

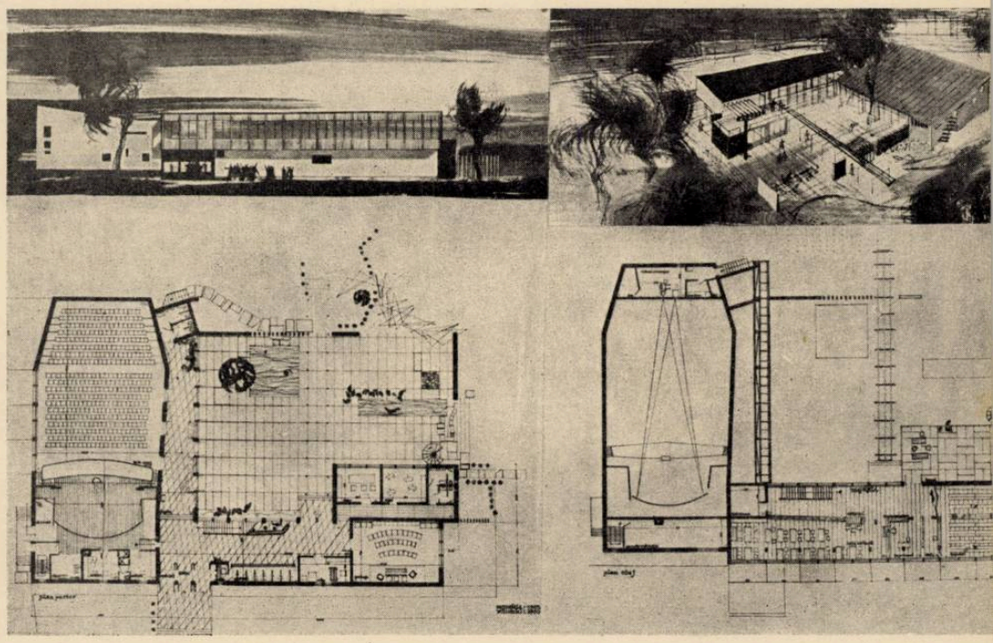

Arh. M. Melicson

UNELE PROBLEME ALE CONŢINUTULUI ŞI FORMEI ÎN ARHITECTURĂ

(I)

Lămurirea problemei conţinutului şi a formei în arhitectură şi a raporturilor dintre ele are o deosebită importanţă pentru elaborarea unei teorii ştiinţifice a arhitecturii. Aceasta este de fapt una dintre problemele de a cărei rezolvare depinde însuşi procesul creaţiei arhitecturale.

Într-adevăr, de modul în care arhitectul înţelege conţinutul operei sale — expresie a necesităţilor societăţii — şi concepe raporturile dintre forma operei şi acest conţinut, depinde în primul rînd dacă această operă va satisface necesităţile sociale care au chemat-o la viaţă.

Astăzi, cînd în efortul constructiv ce se desfăşoară în ţara noastră încep să se cristalizeze formele unei noi arhitecturi, exprimînd noul conţinut, socialist, al societăţii noastre, această problemă este deosebit de actuală. Clarificarea ei teoretică poate duce la o înţelegere mai profundă a sarcinilor arhitecturii, răsfrîngîndu-se în mod pozitiv în activitatea de creaţie.

Problema este însă dificilă şi complexă, iar abordarea ei nu este posibilă atîta timp cît o serie de noţiuni de bază nu sînt clarificate şi nu capătă un sens precis. Din păcate, teoria arhitecturii se găseşte la noi în urma practicii arhitecturale, ceea ce face ca o serie de probleme esenţiale ale arhitecturii să nu fi fost încă studiate şi lămurite suficient. Printre aceste probleme se găseşte în primul rînd însăşi definiţia arhitecturii şi stabilirea locului ei în cadrul fenomenelor sociale. Aceasta implică lămurirea raporturilor dintre arhitectură şi producţie, bază, suprastructură, stabilirea naturii şi specificului arhitecturii, analizarea metodelor sale specifice de creaţie, cercetarea genezei formelor arhitecturale, a rolului tehnicii şi al materialelor în această geneză etc.

De aceea — înainte de abordarea unora dintre problemele conţinutului şi formei în arhitectură — ne vedem siliţi să precizăm cîteva dintre aceste noţiuni şi, în special, modul în care înţelegem însuşi termenul de arhitectură, aflat încă în dezbaterea celor ce se ocupă cu teoria arhitecturii.

Aceste precizări, fără pretenţie de definitiv şi susceptibile de oricîte completări, au doar scopul de a stabili accepţiunea în care noţiunile vor fi folosite în discutarea problemelor în articolul de faţă.

1. PENTRU O DEFINIŢIE A ARHITECTURII

Trebuie să arătăm de la început că înţelegem noţiunea de arhitectură în cel mai larg înţeles al ei: aceasta pentru a nu cădea în obişnuitele confuzii de termeni, prin arhitectură înţelegîndu-se în mod curent, cînd activitatea de proiectare, cînd obiectul propriu-zis, cînd numai forma exterioară a construcţiei etc.

În studiul de faţă înţelegem prin arhitectură *întregul* proces de organizare şi creare a cadrului arhitectural, pornind de la concepţie şi proiectare şi terminînd cu obiectul finit sau cu spaţiul organizat.

Prin aceasta, în sfera noţiunii de arhitectură cuprindem activitatea de creaţie şi de proiectare — atît a clădirilor unicale, cît şi a ansamblurilor urbanistice şi a oraşelor — precum şi activitatea de materializare a lor, rezultatul final fiind *arhitectura societăţii respective*.

În acest sens, *considerăm arhitectura ca o activitate socială complexă şi distinctă, al cărei scop este organizarea spaţiului şi a cadrului arhitectural în care se desfăşoară viaţa şi activitatea oamenilor.*

Arhitectura este o activitate socială specifică, distinctă şi complexă, care interesează nu un anumit domeniu, limitat, al societăţii, ci întreaga societate, cu multiplele sale necesităţi, atît materiale, cît şi spirituale. În rezolvarea sarcinilor sale, ea foloseşte în acelaşi timp metode ştiinţifice, tehnice şi artistice, făcînd apel la numeroase ramuri ale cunoaşterii umane.

Arhitectura s-a născut o dată cu societatea umană; animal social, omul n-a putut să trăiască şi să-şi desfăşoare activitatea decît în cadrul unui mediu artificial, clădit şi organizat, care să-l apere de mediul natural, de cele mai multe ori ostil şi neprielnic. De la primele sale începuturi, arhitectura a constituit o activitate de producţie îndreptată spre crearea acestui mediu artificial, format din construcţii şi complexe arhitecturale; ea a realizat aceasta transformînd materialele şi mediul natural, folosind uneltele de producţie, cunoştinţele ştiinţifice şi tehnica pe care societatea le-a avut la dispoziţie într-un moment istoric dat.

Arhitectura a fost întotdeauna o activitate practică, productivă, creatoare de bunuri materiale de importanţă primordială pentru societate, chiar dacă deseori în evoluţia ei a slujit interesele limitate ale unei minorităţi.

Arhitectura a avut o îndelungă evoluţie; ea a crescut şi s-a desăvîrşit o dată cu societatea. Fiecare epocă, fiecare orînduire socială a ridicat în faţa arhitecturii probleme noi, tot mai complexe, punîndu-i în acelaşi timp la dispoziţie mijloace tehnice tot mai perfecţionate. Ea şi-a format cu încetul mijloace proprii de exprimare, prin nenumărate încercări şi experienţe, caracteristice fiecărei epoci, fiecărui sistem social, fiecărei regiuni, fiecărui popor. De-a lungul întregii istorii, arhitectura şi-a păstrat însă, ca sarcină principală, pe aceea de *a satisface necesităţile societăţii, organizînd spaţiul necesar desfăşurării proceselor de trai, muncă şi cultură.*

Fiecare orînduire şi-a croit arhitectura după chipul ei. Mai bine poate decît în alte ramuri ale culturii materiale, în arhitectură se oglindeşte realitatea socială; ea arată în mod *nemijlocit* necesităţile de trai şi modul în care fiecare societate a înţeles şi a reuşit să-şi rezolve aceste necesităţi.

Trebuind să satisfacă necesităţile unei societăţi anumite, în conformitate cu ideile ei, arhitectura exprimă în mod complex această societate. Arhitectura este prin excelenţă o operă colectivă, expresie a năzuinţelor şi măiestriei atinse de un popor.

2. ARHITECTURĂ, PRODUCŢIE, ARTĂ

Care sînt elementele ce apropie şi cele care diferenţiază arhitectura de alte activităţi sociale, ca de pildă producţia sau arta? Care sînt caracterele sale specifice, ce-i fixează locul în societate?

Pentru a răspunde la aceste întrebări trebuie să analizăm specificul fiecăreia dintre aceste categorii, elementele lor esenţiale, determinante. În cadrul studiului de faţă nu e posibilă decît enumerarea sumară a problemelor, adîncirea lor necesitînd un spaţiu mult mai amplu.

Vom începe prin a analiza raporturile dintre arhitectură şi producţie.

Marx arată că... «*pentru a putea «face istorie» oamenii trebuie să fie în stare să trăiască. Pentru a trăi este însă nevoie înainte de toate de mîncare şi băutură, de* **locuinţă** (sublinierea noastră), *îmbrăcăminte şi de o seamă de alte lucruri. Primul act istoric este, aşadar, producerea mijloacelor pentru satisfacerea acestor nevoi, producerea vieţii materiale însăşi*»[1]. Locuinţa este deci un produs indispensabil vieţii omului, iar producţia de locuinţe, o parte a producţiei materiale, şi anume a producţiei mijloacelor de subzistenţă.

Dar nu numai atît. După cum ştim, dintre mijloacele de muncă ale societăţii fac parte şi construcţiile care adăpostesc procesele de producţie şi fără de care aceste procese nu se pot desfăşura.

Marx arată: «*Într-un sens mai larg, procesul de muncă numără printre mijloacele sale (...) şi toate condiţiile materiale care sînt în general necesare pentru ca procesul să aibă loc (...) Mijloace de muncă de acest fel, obţinute prin intermediul muncii sînt, de exemplu,* **clădirile de fabrică** (sublinierea noastră) *canalurile, drumurile etc.*»[2].

Prin urmare, producţia construcţiilor industriale este de asemenea o parte a producţiei materiale şi anume a producţiei mijloacelor de muncă.

[1] K. Marx-Fr. Engels, Ideologia germană, ESPL, 1956, p. 24.
[2] Karl Marx: Capitalul, vol. I, ESPL, 1957, p. 210.

Volumul construcțiilor de locuințe și al celor industriale, precum și al altor categorii de construcții indispensabile existenței societății, reprezintă o parte covîrșitoare a volumului total construit în societate. Prin urmare, putem afirma că arhitectura reprezintă în primul rînd o activitate de producție materială, de producție a unor importante mijloace de muncă și de subzistență, fără de care viața oamenilor în societate nu se poate desfășura. Aceasta înseamnă că arhitectura ascultă de legile economice proprii fiecărui mod de producție, că se dezvoltă în conformitate cu aceste legi economice.

Procesul de construcție a mediului arhitectural fiind un proces de producție materială, asupra acestui proces acționează legile economice ale societății. Potrivit acestor legi s-au stabilit în decursul istoriei: volumul de construit, mijloacele materiale și umane puse la dispoziție, cantitatea de unelte și felul uneltelor disponibile, precum și gradul de dotare și de confort al construcțiilor respective (în raport cu funcția lor socială), modul de folosire (« consum ») și de repartizare a volumului construit, între diversele clase ale societății.

Schimbarea mijloacelor de producție influențează în mod direct arhitectura, poate determina schimbări în structurile constructive, care să ducă la schimbări importante ale formei arhitecturale.

*

În ceea ce privește raporturile dintre arhitectură și artă, problema este mult mai dificil de abordat.

După cum știm, arta este una din formele conștiinței sociale, un mijloc de cunoaștere a realității, reflectînd realitatea sub forma imaginilor artistice.

O primă diferență între arhitectură și artă constă în faptul că în timp ce arta are drept scop principal oglindirea veridică a realității prin imagini artistice, arhitectura contribuie ea însăși la crearea unei realități materiale obiective.

Artistul creează opere literare, plastice, muzicale etc., în care viața este *oglindită* în imagini artistice prin intermediul cuvintelor, al desenului și culorii, al sunetelor.

Arhitectul concepe, iar constructorii materializează complexe și ansambluri de construcții, adică un *cadru material* în care se desfășoară viața oamenilor.

Arta face parte din suprastructură; ea nu este legată direct de producție, ci prin intermediul bazei, a cărei schimbare duce la schimbarea suprastructurii și determină și schimbarea artei.

După cum am arătat însă, arhitectura depinde direct de producție, de schimbarea modului de producție, a mijloacelor de producție, a tehnicii, și prin aceasta se deosebește de artă.

A identifica arhitectura cu arta înseamnă a restrînge sarcina arhitecturii la *crearea unor imagini artistice*, în timp ce — așa cum am arătat — sarcina arhitecturii este în primul rînd de a satisface necesitățile materiale ale societății.

Totuși, nu putem nici limita sfera arhitecturii exclusiv la producția materială; acesta ar desființa însăși noțiunea de arhitectură, cu caracterul și trăsăturile sale specifice. Este doar cunoscut că arhitectura, în afara valorii sale utilitare, are și o importantă valoare estetică, că în afară de satisfacerea unor necesități materiale, arhitectura satisface și necesități spirituale ale societății.

Arhitectura nu se mulțumește să creeze societății un mediu *oarecare;* societatea își creează mediul arhitectural pe măsura necesităților ei, potrivit cu caracterul, cu ideile și concepțiile, cu idealurile ei. Acest mediu este astfel conceput încît, pe de o parte, să exprime societatea și, pe de altă parte, să-i creeze un cadru estetic, care la rîndu-i să influențeze ideologic societatea. Ca orice mediu, mediul pe care-l creează arhitectura are o importantă acțiune asupra oamenilor. Pentru oameni, mediul construit, implantat în cel natural, constituie cadrul firesc în care se desfășoară întreaga lor viață.

Arhitectura poate trezi sentimente și emoții, poate însufleți masele sau le poate oprima, poate să facă oamenii optimiști și dornici de viață, după cum poate să-i facă mohoriți sau indiferenți.

Aceasta a stat de altfel la baza folosirii arhitecturii, de-a lungul istoriei, ca instrument puternic de influențare ideologică asupra maselor, instrument aflat în mîna claselor dominante.

Această capacitate a arhitecturii depășește sfera producției materiale, pentru a o lega de cea a suprastructurii, a artei.

Imaginile arhitecturale — care formează în ansamblu imaginea generală a acestui mediu — sînt create cu mijloace estetice și au valoare estetică.

Fără a dezvolta aici problema « arhitectura, artă sau nu » — problemă care se găsește încă în dezbaterea multor teoreticieni ai arhitecturii — ținem să subliniem din nou un element care ni se pare deosebit de important în această dezbatere.

Este vorba de modul diferit în care realitatea este reflectată de către artă și de către arhitectură.

Pentru arhitectură exprimarea de idei și sentimente este în general subordonată obiectivului principal, care este satisfacerea necesităților materiale ale societății.

Concepîndu-și construcțiile, scopul principal al arhitectului este de a soluționa anumite cerințe ale oamenilor. El nu poate face însă aceasta decît dacă cunoaște perfect *necesitățile* acestor oameni și *modul în care concep ei* rezolvarea acestor necesități. Dacă opera de arhitectură satisface aceste necesități, atunci ea reflectă în mod implicit și aceste concepții.

Este cunoscută marea valoare de cunoaștere a trecutului istoric, pe care o au ruinele vechilor construcții, arhitectura în general. Valoarea de cunoaștere a realității prin intermediul arhitecturii este într-un sens mai largă și mai vastă decît a artei; în timp ce în cazul acesteia, realitatea este reflectată, înfățișată doar în imagini, cunoașterea prilejuită de arhitectură este directă, nemijlocită, obiectivă.

Ca și în cazul uneltelor și al altor obiecte ale culturii materiale, arhitectura ne arată în mod *direct* modul de trai al oamenilor dintr-o anumită regiune, într-un anumit timp. Alături de aceasta, arhitectura dezvăluie și concepțiile estetice, gusturile, moda, felul de desfășurare a vieții spirituale etc. a unei anumite societăți.

Formînd mediul în care se desfășoară întreaga activitate umană, constituind o realitate obiectivă (nu numai o reflectare în imagini artistice, ca arta), arhitectura arată nemijlocit, *cum* și *în ce mod* se desfășoară această activitate.

Aceasta este o trăsătură distinctă a arhitecturii, care o face capabilă să dezvăluie multilateral societatea, atît sub aspectul ei material, cît și sub cel spiritual.

Am considerat necesar să subliniem caracterele distinctive ale arhitecturii față de artă pentru a avertiza din nou asupra greșitei considerări a arhitecturii ca un domeniu exclusiv al artei.

Considerarea arhitecturii exclusiv ca un domeniu al artei are caracter istoric; ea a fost enunțată de teoria idealistă a artelor, pornind de la ideea că arhitectura este doar o activitate de creare a unor imagini artistice, excluzînd din această activitate orice referire la problemele utilitare, scoțînd prin aceasta din sfera arhitecturii tocmai elementul ei determinant.

Aplicarea mecanică a tezelor generale valabile pentru artă, la analizarea arhitecturii, constituie o greșeală ce poate falsifica înțelegerea întregului fenomen.

3. ARHITECTURĂ, TEHNICĂ, MATERIALE

La fel de greșită este și identificarea arhitecturii cu tehnica, negarea esenței sociale a arhitecturii, a importantului ei rol ideologic.

Am arătat că procesul de organizare a spațiului construit, procesul realizării construcțiilor arhitecturale este o formă particulară a producției sociale. Tehnica constructivă se dezvoltă și progresează în procesul de producție a cadrului arhitectural. În acest proces, prin realizarea construcțiilor arhitecturale, oamenii dobîndesc o experiență a muncii tot mai avansată, își însușesc cunoștințe tot mai largi, care duc cu timpul la perfecționarea uneltelor și metodelor de execuție. Aceasta se reflectă în primul rînd asupra nivelului execuției, asupra mijloacelor tot mai raționale și mai economice de folosire a materialelor și a forței de muncă, în organizarea tot mai rațională a procesului de muncă.

Pe de altă parte, tehnica constructivă este o parte a tehnicii în general, care se dezvoltă independent de dezvoltarea arhitecturii. Progresele generale înfăptuite în tehnică în toate ramurile producției, influențează și ramura tehnicii construcției, care nu poate rămîne în urma celorlalte.

Progresele făcute în tehnica constructivă pot duce în mod direct, nemijlocit, la schimbări în arhitectură. Metodele vechi de rezolvare, intrate în contradicție cu dezvoltarea tehnică, sînt abandonate pentru altele mai raționale și aceasta are ca rezultat — după un timp mai lung sau mai scurt — anumite schimbări în forma arhitecturală.

Am mai arătat că în fiecare societate arhitectura este condiționată de nivelul forțelor de producție, de nivelul dezvoltării tehnicii, care îi determină posibilitățile reale de realizare.

În această condiționare se stabilește un dublu raport între arhitectură și tehnică.

Pe de o parte, arhitectura trebuie să țină seama de posibilitățile tehnicii de a realiza construcțiile proiectate; aceasta constituie o limită materială, făcînd parte din însuși procesul de creație, întrucît acest proces se bazează de la început pe mijloacele tehnice de realizare.

Pe de altă parte, în funcție de sarcinile sociale ridicate în fața ei, arhitectura pune tehnicii anumite probleme concrete, care duc la găsirea mai rapidă a unor metode și soluții noi, împing tehnica înainte.

Trebuie subliniat însă că, deși are un rol important în elaborarea formei arhitecturale, tehnica constituie doar un *mijloc* pentru realizarea arhitecturii.

Tehnica nu poate determina sarcinile arhitecturii, conținutul ei; ea nu constituie un scop în sine, căreia să-i fie subordonată arhitectura. Dimpotrivă, ea rămîne un mijloc subordonat arhitecturii, chiar dacă poate influența și condiționa unele elemente ale formei. Asupra acestei probleme vom reveni.

În legătură cu tehnica, trebuie arătat și rolul materialelor de construcție în arhitectură.

Afirmam înainte că arhitectura realizează mediul artificial necesar societății, prin transformarea mediului natural, folosind uneltele de producție și tehnica pentru obținerea de materiale de construcție și punerea lor în operă. Arhitectura nu poate căpăta formă fără transformarea și folosirea materialelor din natură.

Materialele de construcție determină și ele anumite limite arhitecturii: fără îndoială că folosirea granitului în Egipt, a cărămizii în Mesopotamia, a marmurii în Grecia, a lemnului în țările nordice, a dus la anumite soluții arhitectonice, în funcție de posibilitățile proprii materialului de bază utilizat.

Asupra acestor probleme, a raportului dintre tehnică, materiale și forma arhitecturală, vom reveni la capitolul consacrat analizei formei.

4. CONȚINUTUL ARHITECTURII

Metoda pe baza căreia putem aborda analizarea problemelor conținutului și formei este dialectica marxistă, care arată că fiecare obiect își are conținutul și forma sa, ce nu pot fi înțelese decît în strînsa legătură dintre ele.

Conținutul constituie baza, latura principală a obiectului, care determină particularitatea lui calitativă și care se manifestă în toate elementele lui; *forma* este modul de existență a conținutului, care face posibilă existența lui.

Între formă și conținut există raporturi dialectice complexe. În primul rînd, legătura dintre ele constă în faptul că sînt în unitate, neputînd exista una fără cealaltă. In această unitate, conținutul este latura principală și determinantă; el determină forma, își generează forma sa.

Fiind dependentă de conținutul său, forma nu este însă pasivă; ea influențează activ conținutul și rolul ei în dezvoltare este foarte mare; ea poate contribui la dezvoltare sau poate s-o frîneze.

În dezvoltare, schimbarea obiectelor începe întotdeauna cu schimbarea conținutului lor, ca latură principală, ca bază a obiectelor. Conținutul este deci mai mobil și mai variabil, în vreme ce forma este relativ mai stabilă, mai puțin mobilă. Această stabilitate relativă face să se nască contradicția dintre formă și conținut.

*

Aplicînd la studiul nostru aceste teze, pe baza definiției date la început arhitecturii — activitate socială al cărei scop este organizarea spațiului necesar desfășurării vieții și activității omului — putem considera conținutul arhitecturii ca fiind *procesul de viață pe care trebuie să-l deservească.*

În acest proces de viață sînt cuprinse o serie de necesități, ca: necesitățile biologice ale omului, legate de asigurarea funcțiunilor sale fiziologice vitale, precum și de apărarea de mediul natural ostil; necesitățile ivite în procesul de producție; necesitățile legate de forma de organizare a oamenilor în societate, de instituțiile legate de această formă; în sfîrșit, sînt cuprinse necesitățile spirituale ale oamenilor, legate fie de modul lor de trai sau de cultura lor, fie de mitologie și religie, adică de diversele încercări făcute de-a lungul istoriei pentru explicarea și îmblînzirea forțelor, neînțelese încă, ale naturii.

Din această sumară enumerare se desprinde un fapt esențial: procesul de viață despre care vorbeam este compus atît din necesități materiale, cît și din necesități spirituale, care nu se pot despărți și izola, întrucît viața omului se desfășoară simultan pe toate aceste planuri: viață individuală și viață socială, producție materială și ideologie. Procesul de viață fiind deci unitar, și conținutul arhitecturii este unitar și indivizibil. Aceasta înseamnă, în ultimă analiză, că și arhitectura trebuie să fie unitară, pentru a putea satisface în același timp, atît necesitățile materiale, cît și pe cele spirituale ale omului.

Această îmbinare între cultura materială și cea spirituală este una dintre trăsăturile esențiale ale arhitecturii, determinată de conținutul său, și care îi fixează locul specific printre celelalte activități ale omului.

Analizînd mai departe conținutul arhitecturii, să vedem în mod concret din ce elemente este format el.

Din punctul de vedere al sarcinilor materiale, conținutul cuprinde suma tuturor cerințelor legate de funcționarea strict materială a construcției. De această natură sînt: suprafețele și volumele strict necesare pentru asigurarea funcțiilor fiziologice ale organismului uman; instalațiile tehnice necesare aceluiași scop; suprafețele, volumele, gabaritele necesare instalațiilor de producție, în cazul construcțiilor industriale; suprafețele de lucru, de circulație, de adunare, de transport, de depozitare etc., în cazul clădirilor publice și al altora.

Tot în cadrul acestor cerințe materiale intră și cerințele statice, de rezistență; în acest sector, sfera conținutului arhitecturii se intersectează cu sfera tehnicii, rezultatul acestei intersecții manifestîndu-se în unele elemente ale formei, pe care le determină — în special în structură.

Rezolvarea necesităților materiale ale oamenilor este însă strîns legată de modul specific de înțelegere a acestei rezolvări de către oameni; prin aceasta, necesitățile lor materiale sînt indestructibil legate de cele ideologice.

Cerințele ridicate de societate în fața arhitecturii sînt dependente de concepțiile despre viață ale oamenilor care formează această societate și, prin urmare, vor diferi în funcție de relațiile de producție, de poziția în societate a acestor oameni, de apartenența lor de clasă. O dată cu schimbarea societății, a bazei ei, se vor schimba și aceste cerințe.

În fiecare formațiune socială bazată pe clase antagoniste există însă moduri diferite de înțelegere a vieții de către aceste clase și, prin urmare, există moduri diferite de înțelegere a necesităților ce urmează să fie rezolvate de arhitectură.

În general, cerințele materiale ale oamenilor evoluează de-a lungul istoriei; poziția de clasă determină nu numai modul și gradul de satisfacere a acestor cerințe în societate, dar însăși cantitatea și nivelul acestor cerințe. Cu totul altele sînt cerințele de trai ale sclavului, față de cele ale muncitorului de azi. Aici intervine și noțiunea de confort, care este strîns legată de dezvoltarea societății, de nivelul general de trai al întregii societăți și al fiecărei clase în parte, de nivelul cunoștințelor științifice, de nivelul dezvoltării tehnice etc. Confortul evoluează și se schimbă continuu, devenind din ce în ce mai cuprinzător, ridicîndu-se continuu la un nivel mai înalt, îmbrățișînd totodată mase tot mai largi, ca urmare a luptei continue a acestora pentru un trai mai bun.

Această dependență de clase imprimă conținutului arhitecturii caracter de clasă și constituie una din cauzele schimbării sale, schimbare care duce la înlocuirea vechii forme, la apariția unei noi forme, a unor noi stiluri arhitecturale. Aceasta explică posibilitatea coexistenței în sînul aceleiași societăți a mai multor arhitecturi, uneori foarte diferite — ca de exemplu arhitectura populară și cea așa-zis «cultă», — fiecare din acestea fiind expresia necesităților și concepțiilor unei anumite clase.

După cum știm, în fiecare formațiune social-economică există un sistem economic dominant, relații de producție dominante, precum și o clasă dominantă, ale cărei idei și concepții sînt ideile dominante ale întregii societăți.

Aceste elemente determină și o *arhitectură dominantă*, specifică acestei epoci, care este arhitectura clasei dominante, deoarece arhitectura nu se poate realiza decît cu imense mijloace materiale, mijloace aflate în majoritate în mîna acestei clase.

*

Considerăm, prin urmare, conținutul arhitecturii ca unitatea dialectică a cerințelor materiale și spirituale puse de o societate anumită în fața arhitecturii.

Nu putem accepta concepția dualistă, după care arhitectura ar fi însumarea a două elemente de valoare egală: elementul utilitar și elementul artistic. Arhitectura este o unitate dialectică a acestor elemente, o unitate în care — ca la oricare fenomen social — cerințele materiale constituie elementul principal, determinant, iar cerințele spirituale, un element secundar, derivat.

Sarcinile puse de oameni arhitecturii fiind *în același* timp sarcini materiale și sarcini ideologice, nu se poate rupe în două procesul de rezolvare a acestor sarcini — pe de o parte materiale, pe de alta, ideologice — fără primejdia de a nu satisface nici pe unele, nici pe altele.

Procesul de creație arhitecturală este procesul înțelegerii depline a sarcinilor sociale și al rezolvării lor integrale, atît materiale, cît și ideologice.

Conținutul arhitecturii nu poate fi redus la necesitățile materiale utilitare, la funcțiuni. Ideologia, reprezentată prin concepțiile de viață ale oamenilor, prin modul lor de a înțelege desfășurarea proceselor de trai, muncă și cultură, face parte integrantă din conținutul arhitecturii.

Tot așa, el nu poate fi redus la cele ideologice, deoarece în acest caz dispare elementul esențial, scopul principal al activității arhitecturale.

Conținutul arhitecturii, cerințele sociale pe care aceasta trebuie să le satisfacă, evoluează o dată cu societatea și se schimbă o dată cu ea.

Schimbarea conținutului duce neapărat la schimbarea «modului de existență a acestui conținut», adică la schimbarea formei.

Două lucruri sînt important de stabilit în această dezvoltare: cum evoluează conținutul în funcție de societate, și cum determină această evoluție, schimbarea, treptată sau bruscă, a formei — adică raporturile existente între *conținut* și *societate* și cele dintre *conținut* și *formă*.

Este ceea ce vom încerca într-un articol viitor.

Arh. T. Evolceanu

„CULOAREA ÎN ARHITECTURĂ" de arh. Z. Solomon, arh. L. Adler, arh. C. Enache

Începerea realizării imensului volum de construcții industriale și de locuințe prevăzut în documentele Congresului al III-lea al P.M.R. a determinat apariția unor mijloace noi de construcție și reapariția unor mijloace de mult cunoscute, dar date uitării.

Între acestea din urmă a reapărut cu multă vigoare, am putea spune chiar cu furie, în unele cazuri, unul dintre mijloacele întrebuințate cu mult succes în trecut, dar ignorat în timpurile din urmă: culoarea. Pînă nu de mult, obținerea unor efecte fericite în plastica arhitecturală era căutată în modenatură și în ornamentația sculpturală. Culoarea era considerată ca un accesoriu, ca un mijloc minor cu care nu puteau fi obținute decît rezultate îndoelnice.

Cauzele neglijării culorii ca mijloc major de expresie în arhitectură trebuie căutate în tendința de a imita construcțiile de piatră, în lipsurile înseși ale materialelor și ale tehnicii de aplicare a culorilor, în ignoranța cu privire la posibilitățile acestui element și — cu toată ciudățenia aparentă a acestei afirmații — în lipsurile, existente de altfel și azi, în tehnica tipografică.

În mod obișnuit, cea mai mare parte a reproducerilor din revistele și din celelalte publicații despre arhitectură sînt înfățișate monocrom. Datorită acestui fapt, pe tărîmul culorii nu s-a produs acea emulație ce se datorește schimbului de experiență și care este generatoare de progres în toate ramurile de știință și artă.

Datorită necesităților de economie au dispărut modenatura și ornamentația sculpturală și s-a născut necesitatea altor mijloace pentru obținerea efectelor plăcute, iar culoarea și-a reluat locul vechi în primele rînduri ale mijloacelor de expresie. În prezent aproape nu se mai concepe exprimarea monocromă, atît în arhitectura industrială, cît și în cea civilă.

Dar exprimarea policromă nu a dus în toate cazurile la cele mai bune rezultate. Au apărut și nereușite destul de supărătoare și chiar aspecte ridicule, care pot duce la discreditarea timpurie a acestui mijloc de expresie. E drept că în unele din cazuri proiectanții au fost trădați de materiale, dar cele mai multe nereușite se datoresc nepriceperii și tratării superficiale a problemei culorii.

Exemplele negative demonstrează că utilizarea culorii în arhitectură nu este o chestiune de modă sau de preferință personală a proiectanților sau chiar a beneficiarilor pentru o anumită culoare sau pentru o anumită gamă de culori. Este o problemă mai complexă, a cărei soluționare se bazează pe cunoașterea rezultatului unor cercetări cu caracter științific și pe cunoașterea unor reguli de aplicare destul de precise.

Era timpul ca acestea să fie cunoscute proiectanților și, sperăm, și beneficiarilor și această sarcină și-au asumat-o autorii lucrării *« Culoarea în arhitectură »*, arhitecții Z. Solomon, L. Adler și C. Enache.

*

Primul capitol al cărții este consacrat rolului culorii în evoluția istorică a arhitecturii, rol foarte important în trecut, dar neglijat aproape complet în timpurile mai noi, datorită tendinței generalizate de a imita construcțiile de piatră, rol care reapare pe primul plan datorită recunoașterii eficacității folosirii culorii în arhitectura industrială și a locuințelor.

Cel de-al doilea capitol, pe care îl considerăm ca cel mai important al cărții, tratează despre problemele principale ale culorii. Aici se arată, pe scurt, ce reprezintă culorile în fenomenul lumină și se descrie mecanismul vederii colorate. Cele mai interesante părți ale acestui capitol sînt cele ce tratează problemele culorilor complementare, postimaginii și contrastului simultan, fenomenele de fuziune și iradiație, efectele psihofizice ale senzațiilor de culoare, precum și relațiile dintre culoare și spațiu. Aflăm cum pot fi folosite cu succes culorile complementare și cum ignorarea unor efecte optice datorite alăturării unor anumite culori poate duce la rezultate cu totul nedorite. Asemenea efecte nedorite, care pot fi asemănate cu notele false dintr-o bucată muzicală, apar aproape în toate cazurile în care obiectele sau clădirile au fost tratate separat, fără a se ține seama de restul ansamblului. Datorită ignoranței cu privire la aceste efecte au putut să se producă stridențele coloristice ale hotelului din Bacău, disonanța din ansamblul de locuințe de la Tulcea și notele false din tratarea coloristică exterioară a filaturii Dacia din capitală.

Importante pentru proiectanți sînt și cunoștințele despre efectele psihofizice ale senzației de culoare. Culorile pot fi luminoase sau întunecate, calde sau reci, vesele sau triste. Cunoașterea caracteristicilor respective este foarte prețioasă, atît pentru proiectanții de arhitectură industrială, cît și pentru cei de ansambluri orășenești. Cunoscînd aceste caracteristici, se pot utiliza culorile pentru obținerea unor eficiențe maxime în industrie și pentru corectarea unor defecte de compoziție în ansambluri. Trebuie să atragem în mod deosebit atenția asupra ultimei părți a acestui capitol: metodica în alegerea și armonizarea culorilor, care constituie o sinteză a cunoștințelor pe care trebuie să le aibă proiectantul asupra problemelor principale ale culorii.

Al treilea capitol tratează destul de dezvoltat despre aplicațiile culorii la clădirile industriale. Se arată cum se poate spori sensibil productivitatea muncii prin folosirea culorii și cum folosirea rațională a culorii duce la micșorarea oboselii și la crearea unei ambianțe favorabile muncii. Mai departe se indică principiile de urmat pentru alegerea culorilor în scopul semnalizării naturii conținutului rezervoarelor și conductelor opace și în scopul asigurării securității muncii.

Capitolul se încheie cu arătarea calităților culorii ca factor de rezolvare plastică și ca factor de ierarhizare și ordonare în arhitectura industrială și cu recomandări privind aplicarea culorii la clădirile auxiliare și anexe.

Penultimul capitol tratează problemele aplicării culorilor la clădirile publice și de locuit. La început sînt arătate aspectele principale ale aplicării culorii la spitale și policlinici, indicîndu-se rolul fiziologic, psihologic și estetic al acestei aplicări. Se arată apoi care sînt problemele de culoare și care este soluția lor în cazul școlilor, sălilor de spectacole, restaurantelor, hotelurilor, magazinelor și clădirilor administrative. Citirea cu atenție a acestei părți a capitolului respectiv poate scuti pe proiectanți de unele greșeli care se produc azi încă în acest domeniu de proiectare, datorită lipsei de cunoștințe cu privire la soluționarea problemei culorilor. Ultima parte a acestui capitol se ocupă de tratarea coloristică a interiorului și exteriorului locuințelor, problemă lăsată azi, în multe cazuri, la libera soluționare a beneficiarului sau executantului. Se accentuează, cu drept cuvînt, asupra pericolelor ce rezidă în acest fel de soluționare și pe necesitatea ca folosirea culorii să se bazeze pe cunoașterea teoriei culorii și pe aplicarea științifică a acesteia. În încheierea capitolului se arată că tratarea coloristică interioară și exterioară trebuie privită, nu ca un supliment de ordin plastic-decorativ, ci ca o necesitate izvorîtă din înțelegerea arhitecturală complexă a cerințelor vieții.

Ultimul capitol al cărții: culoarea în arhitectura de ansamblu, este și cel mai scurt capitol al cărții. De altfel, chiar autorii arată că: « Relațiile reciproce și influența cadrului natural sau creat, asupra tratării coloristice a clădirilor ce compun un ansamblu orășenesc sau industrial sînt o problemă mai puțin studiată și cercetată, deși ele reprezintă elemente hotărîtoare pentru imaginea pe care urmărim să o creăm, pentru că prin culoare se poate unifica, lega, închega sau, dimpotrivă, se poate rupe un ansamblu ».

Autorii schițează totuși unele principii și atrag atenția asupra unor situații care trebuie avute în vedere la tratarea coloristică a ansamblurilor.

În primul rînd se tratează problema suprapunerii pe fundalele posibile existente în jurul ansamblului. Între acestea, plantațiile joacă desigur un mare rol și, așa cum arată autorii, ele constituie un important factor de rezolvare plastică, avînd un mare potențial coloristic. Ceea ce nu se arată însă este ce se întîmplă toamna tîrziu, iarna și în primăvara timpurie, cînd acest potențial este aproape total pierdut prin căderea frunzelor și dispariția florilor. De asemenea, ni se pare că ar fi trebuit amintită problema orientării clădirilor și influența incidenței razelor solare asupra lor, problemă destul de importantă și a cărei soluție are o deosebită influență în alegerea culorilor din ansamblu. Sperăm că la cea de-a doua ediție a lucrării acest capitol va căpăta o dezvoltare potrivită importanței problemelor pe care le enunță. Desigur că pînă atunci experiența utilizării culorii în arhitectura de ansamblu, ce se face în prezent, va putea contribui cu succes la această dezvoltare.

Nu putem încheia această sumară descriere a cuprinsului cărții fără cîteva cuvinte asupra materialului ilustrativ, material de o deosebită importanță, fiind vorba de un asemenea subiect. Se pare că lipsurile tehnicii tipografice de care am mai vorbit se arată și aici. Ilustrațiile care, desigur, în intenția autorilor, trebuiau să constituie exemplele cele mai grăitoare ale rezultatelor aplicării principiilor arătate în text, nu sînt de loc convingătoare, datorită tehnicii deficiente de reproducere. În aceste ilustrații, iarba apare cenușie, iar unele clădiri a căror culoare este foarte cunoscută apar cu altă culoare. Asemenea ilustrații, în loc să susțină textul, îl deservesc și este de dorit ca la ediția următoare să se utilizeze o tehnică de reproducere mai perfecționată, în care culorile din ilustrație să fie cît mai apropiate de cele reale.

*

Deoarece este vorba de culoare în arhitectură credem că e bine să vorbim și despre materialele utilizate pînă acum în scopul tratării coloristice a fațadelor. Afirmația cu privire la trădarea suferită de proiectanți din partea materialelor se bazează pe fapte reale și pe observațiile făcute pe teren. Nu rareori unele culori alese cu grijă pe bază de probe s-au dovedit a fi lipsite de permanență și în cîteva zile proiectanții au putut constata că o anumită nuanță de verde stins s-a transformat într-un roz evocator de dulciuri sau că un ton albastru rezultat din încercări multiple a devenit în scurt timp un cenușiu murdar. Nu mai vorbim de gama extrem de redusă de posibilități oferite de pigmenții existenți pentru vopselele de ulei. Aceste deficiențe ale materialelor au început să ducă astfel la discreditarea timpurie a aplicării mijlocului de expresie care este culoarea.

Deoarece singurele culori permanente sînt cele pe baze de pămînturi, gama posibilităților pentru culori de fațade oscilează între galben și brun, iar riscul apariției unor aspecte de monotonie sprijinite chiar pe aplicarea culorii nu este exclus.

Este timpul ca cercetările cu privire la materiale să se extindă și să se adîncească în domeniul culorilor, nu numai asupra materiei colorante, dar și asupra suportului acesteia.

ELOGIUL ARHITECTURII ROMÎNE

Arhitectul american E. D. Stone despre arhitectura noastră

Publicăm impresiile arhitectului american Edward Durell Stone după vizita făcută în țara noastră:

« Sînt pur și simplu entuziasmat ! — a spus, printre altele, dl. Stone. Entuziasmat în primul rînd de munca și talentul arhitecților romîni, atît cei mai în vîrstă, cît și cei care au absolvit de curînd facultatea. Am avut ocazia să văd atît planurile și machetele viitoarelor clădiri, cît și construcțiile noi din București. Cartierele noi vădesc talent, curaj și bun gust. Am fost impresionat de felul judicios și eficient în care s-a pornit la reconstrucția orașului București, demolîndu-se clădirile vechi și insalubre și înălțîndu-se în locul lor blocuri moderne, luminoase, vesele și atrăgătoare ».

Arhitectul american a spus apoi că i s-a părut foarte interesantă ideea construcției unor grupuri de blocuri care cuprind, în afară de locuințe, și magazine, școală, cinematograf etc. și care sînt astfel adevărate orășele de sine stătătoare.

Îndeosebi, l-a impresionat pe oaspetele american ritmul rapid în care se construiește, armonizarea dintre clădirile noi și cele vechi, crearea de spații verzi, parcuri, scuaruri cu flori, ceea ce face ca Bucureștiul să fie, nu numai un oraș cu construcții moderne, ci și un oraș salubru, aerat.

« Am admirat hotelul « Athénée Palace », în care am locuit — a spus arhitectul Stone — și care seamănă cu cele mai bune hoteluri din New York. Am aflat cu plăcere că acest hotel a fost proiectat cu mulți ani în urmă de Duiliu Marcu, actualul președinte al Uniunii Arhitecților din R.P.R., cu care de altfel, în acele cîteva zile pe care le-am petrecut în țara dv., am avut o serie de discuții interesante pe probleme de arhitectură ».

În decursul scurtei sale șederi în R.P.R., dl. Stone a vizitat noua sală a Palatului R.P.R., fiind însoțit de arhitectul H. Maicu, conducătorul grupului de arhitecți care a proiectat această sală.

El și-a exprimat admirația atît pentru arhitectura sălii, cît și pentru instalațiile moderne de acustică și aer condiționat, arătînd că sala din București poate rivaliza cu cele mai moderne și perfecționate săli de acest fel din lume.

În concluzie, dl. Stone s-a declarat foarte mulțumit de vizita făcută în R. P. Romînă, încîntat de talentul și gustul arhitecților romîni.

« Sentimentul cu care plec de la dumneavoastră — a spus el — este entuziasmul ! »

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

În ziua de 15 noiembrie 1960, în cadrul ciclului de conferințe ținute la Uniunea Arhitecților, conf. univ. I. Rebedeu a vorbit despre « Materialismul dialectic și istoric, concepția despre lume și societate a partidului proletariatului și importanța teoriei marxist-leniniste pentru creația arhitecturală ».

Această conferință a fost audiată cu mult interes de cei peste 100 de arhitecți prezenți.

*

Tot în cadrul ciclului de conferințe, în ziua de 10 ianuarie a.c., L. David, secretar al Uniunii Arhitecților din R.P.R., a ținut conferința « Producția materială, fundamentul vieții sociale. Baza și suprastructura societății. Locul arhitecturii în societate și raporturile sale cu celelalte fenomene sociale ».

Conferința s-a bucurat de un deosebit interes din partea arhitecților din capitală, la ea participînd 135 de persoane.

*

La 26 noiembrie 1960, la Casa Arhitectului a fost organizată o discuție asupra concursului de « Proiecte tip de cămine culturale și case de cultură ».

*

În întîmpinarea celui de al VI-lea Congres al U.I.A. — Uniunea Arhitecților din R.P.R. a organizat în zilele de 13 decembrie 1960 și 24 ianuarie a.c. două simpozioane cu tema: « Influența tehnicii și a materialelor noi asupra arhitecturii ».

La primul simpozion au vorbit prof. arh. O.Doicescu și arh. A. Moisescu, iar la al doilea, inginerii E. Săftoiu și Al. Cișmigiu. Ambele manifestări au suscitat un deosebit interes în rîndul arhitecților, care au participat în număr mare.

*

În ziua de 19 decembrie 1960, criticul de artă din Mexic Ignacio Marquez Rodilles a conferențiat la Casa Arhitectului despre « Arta mexicană veche și contemporană ». Conferința a fost ilustrată cu diapozitive colorate, la ea participînd cca. 180 de arhitecți.

*

La 20 decembrie 1960, arh. Vl. Protopopescu a prezentat la Casa Arhitectului din București diapozitive colorate cu imagini din U.R.S.S., R. P. Polonă și R. P. F. Iugoslavia.

*

În ziua de 17 ianuarie a.c., arh. Gh. Curinschi a prezentat conferința « Călătorie în Italia », ilustrată cu diapozitive colorate din Roma, Veneția și Florența.

*

În ziua de 28 decembrie 1960, Uniunea Arhitecților a organizat pentru arhitecții din capitală vizitarea « Expoziției planurilor de sistematizare a orașului București ».

DEPLASĂRI DOCUMENTARE PESTE HOTARE

În cadrul schimburilor culturale cu străinătatea, între 25 octombrie și 10 noiembrie 1960, acad. prof. arh. Duiliu Marcu — președintele Uniunii Arhitecților din R.P.R. și prof. arh. G. Gusti — vicepreședinte al C.S.C.A.S., au vizitat Franța.

În aceeași perioadă, o delegație condusă de prof. arh. H. Maicu a făcut o deplasare documentară în Italia.

La invitația Uniunii Arhitecților din R. P. Ungară, între 25—31 octombrie 1960, arh. A. Moisescu și arh. Alexandra Florian au făcut o deplasare de studii în R. P. Ungară.

VIZITE ALE ARHITECȚILOR STRĂINI ÎN ȚARA NOASTRĂ

În ultimele luni, țara noastră a fost vizitată de arhitecți din R. P. Bulgaria, R. P. Ungaria și S.U.A.

Oaspeții s-au interesat de realizările obținute în domeniul construcțiilor industriale și de locuințe și au vizitat o serie de orașe din țară.

EXPOZIȚII

În cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, Uniunea Arhitecților din R.P.R. a organizat între 30 octombrie — 24 noiembrie 1960 expoziția de fotografii din U.R.S.S. realizate de arhitecții romîni care au vizitat Uniunea Sovietică în anul 1960.

*

Între 26 noiembrie și 15 decembrie 1960, la Casa Arhitectului a fost deschisă expoziția « Proiecte tip de cămine culturale și case de cultură ».

*

Între 18 decembrie 1960 și 18 ianuarie 1961, arh. M. Pinchis a expus la Casa Arhitectului « Desene de arhitectură contemporană ».

*

La 15 ianuarie a.c., Uniunea Arhitecților a organizat expoziția proiectelor valoroase elaborate în institutele de proiectare în anul 1960.

EXPOZIȚIA « ARHITECTURA CONTEMPORANĂ IUGOSLAVĂ »

In ziua de 28 decembrie 1960 s-a deschis în sălile muzeului Simu din București expoziția « Arhitectura contemporană iugoslavă », organizată de Institutul romîn pentru relațiile culturale cu străinătatea, în cadrul schimburilor culturale dintre R.P. Romînă și R.P.F. Iugoslavia.

La deschidere au fost de față tovarășii Vasile Dumitrescu, adjunct al ministrului Afacerilor Externe, prof. acad. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților, reprezentanți ai I.R.R.C.S., ai Uniunii Arhitecților.

Au fost de față Arso Milatovici, ambasadorul R.P.F. Iugoslavia la București, precum și alți membri ai corpului diplomatic.

La deschiderea expoziției au luat cuvîntul arh. Anton Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților și arh. Branko Kocmut din R.P.F. Iugoslavia.

ABONAȚI-VĂ LA MATERIALELE DOCUMENTARE C.D.C.A.S.

Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare pune la dispoziția unităților și organizațiilor din sectorul construcțiilor următoarele materiale documentare, care se pot procura pe bază de abonamente pe anul 1961:

— BULETIN DE INFORMARE TEHNICĂ (apare lunar) ..... 60 lei
— DOCUMENTARE CURENTĂ — Construcții și materiale de construcții (apare săptămînal)..... 52 lei
— DOCUMENTARE CURENTĂ — Arhitectură și urbanism (apare săptămînal) 52 lei
— CATALOG DE TRADUCERI (apare de 2 ori pe an) ..... 6 lei
— BULETINUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE ÎN CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE INCERCISCAS (apare de 4 ori pe an)..... 48 lei

Abonamentele se fac la C.D.C.A.S.—București, bul. 1848, nr. 10.

SUMAR GENERAL PE ANUL 1960

EDITORIALE — DOCUMENTE

— SARCINILE PROIECTANȚILOR ȘI CONSTRUCTORILOR ÎN 1960 (nr. 1)
— O IMPORTANTĂ HOTĂRÎRE PRIVIND ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE A ORAȘELOR (nr. 1)
— 90 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI V. I. LENIN (nr. 2)
— UN MĂREȚ PROGRAM DE CONSTRUCȚII
Extrase din proiectul de Directive ale Congresului al III-lea al P.M.R. (nr. 3)
— MONUMENTUL LUI V. I. LENIN DIN BUCUREȘTI (nr. 3)
— EXTRASE DIN RAPORTUL C.C. AL P.M.R. PREZENTAT DE TOVARĂȘUL GH. GHEORGHIU-DEJ LA CEL DE AL III-LEA CONGRES AL P.M.R. (nr. 4)
— EXTRASE DIN CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI PETRE BORILĂ LA CEL DE AL III-lea CONGRES AL P.M.R. (nr. 4)

LOCUINȚE

— IMPORTANTE DIRECTIVE PENTRU PROIECTAREA ȘI EXECUȚIA NOILOR LOCUINȚE (nr. 2)
Arh. Mihai Enescu
— MOBILIER TIP PENTRU LOCUINȚE (nr. 2)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA 23 AUGUST nr. 12 — CLUJ (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA DUBĂLARI — CLUJ (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA MIHAI VITEAZUL nr. 9 A — CLUJ (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA HORIA nr. 112 — CLUJ (nr. 3)
— BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN REGIUNEA BRAȘOV (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA LAZĂR CERNESCU — BRAȘOV (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA DIMITROV nr. 5 — SIBIU (nr. 3)
— BLOCURI ÎN PIAȚA STRUNGUL — BRAȘOV (nr. 3)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA PICTOR POP nr. 10 — BRAȘOV (nr. 3)
Arh. M. Dima
— NOUL ANSAMBLU DE LOCUINȚE DIN PIAȚA PALATULUI R.P.R. (nr. 4)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STR. ȘTEFAN CEL MARE nr. 3 — IAȘI (nr. 4)
— BLOC DE LOCUINȚE PE B-DUL KARL MARX nr. 7 — BÎRLAD (nr. 4)
— BLOC DE LOCUINȚE PE STR. I. P. PAVLOV — CRAIOVA (nr. 4)
— BLOC DE LOCUINȚE CU 24 APARTAMENTE LA VASLUI (nr. 4)
— BLOCURI DE LOCUINȚE CU 108 APARTAMENTE PE STR. A. I. CUZA — CRAIOVA (nr. 4)
— BLOC DE LOCUINȚE CU 115 APARTAMENTE PE STR. A. I. CUZA — CRAIOVA (nr. 4)
Arh. T. Ricci
— ASPECTE DIN PROIECTAREA SECȚIUNILOR DE LOCUINȚE ÎN INSTITUTUL PROIECT — BUCUREȘTI (nr. 5)
Arh. M. Caffé
— NOILE SECȚIUNI DIRECTIVE PENTRU LOCUINȚE CU P+3 — 4 NIVELURI ȘI ÎNCĂLZIRE CENTRALĂ (nr. 5)
Arh. B. Cotaru
— NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE MAGISTRALA NORD-SUD (nr. 5)
— NOI CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI (nr. 5)

CLĂDIRI SOCIAL-CULTURALE, SANITARE, DE SPORT etc.

Arh. Th. Iconomu
— TEATRUL DE STAT DIN BRAȘOV (nr. 1).
Arh. P. E. Miclescu
— NOTE ASUPRA TEATRULUI DE STAT DIN BRAȘOV (nr. 1)
Arh. D. Bacalu, arh. G. Cristea
— NOILE ȘCOLI CU 24 DE CLASE, CONSTRUITE ÎN BUCUREȘTI (nr. 1)
Arh. N. Petrașincu
— PROIECT TIP PENTRU ȘCOALA CU 16 CLASE ÎN MEDIUL URBAN (nr. 1)
Arh. N. Drăgan, arh. N. Romașcanu
— UNELE OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA NOILOR PROIECTE DE ȘCOLI (nr. 1)
Arh. V. Matiusov
— STUDII ȘI SCHIȚE DIRECTIVE PENTRU CANTINE (nr. 2)
Arh. Aurelia Teodorescu, arh. C. Borcea
— OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA STUDIULUI DE CANTINE (nr. 2)
Prof. arh. H. Maicu
— NOUA SALĂ A PALATULUI R.P.R. (nr. 3)
— STRAND LA POIANA BRAȘOV (nr. 3)
Arh. C. Lăzărescu
— ANSAMBLU DE CASE DE ODIHNĂ CU 10 000 LOCURI LA MAMAIA (nr. 4)
— TEATRU ÎN AER LIBER LA IAȘI (nr. 4)
Arh. Th. Săvulescu, ing. Gr. Mitran
— NOUA GARĂ DE CĂLĂTORI A ORAȘULUI CONSTANȚA (nr. 5)
Arh. D. Gheorghiu
— SANATORIU BALNEAR LA MANGALIA (nr. 5)
Arh. T. Ricci
— STUDIOUL DE CONCERTE AL RADIODIFUZIUNII ȘI TELEVIZIUNII ROMÎNE (nr. 6)
— CONCURSUL DE PROIECTE TIP PENTRU CĂMINE CULTURALE ȘI CASĂ RAIONALĂ (nr. 6)
Arh. Ig. Șerban
— PE MARGINEA CONCURSULUI DE CĂMINE CULTURALE (nr. 6)

CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Arh. Vera Ulic Hariton
— UZINA II DE GEAM TRAS—BLEJOI (nr. 1)
Arh. Mircea Enescu, arh. I. Găleșanu
— COMPLEXELE DE VINIFICARE DE LA VALEA CĂLUGĂREASCĂ ȘI TOHANI (nr. 1)
Arh. P. Mihalik
— O TURNĂTORIE DE METALE NEFEROASE ȘI DE PRECIZIE (nr. 1)

URBANISM

Prof. arh. O. Doicescu
— STUDII PENTRU SISTEMATIZAREA ARTEREI MAGISTRALE NORD-SUD A ORAȘULUI BUCUREȘTI (nr. 1)
Conf. arh. R. Laurian
— UNELE ASPECTE RIDICATE DE SISTEMATIZAREA CĂII VICTORIEI ȘI A MAGISTRALEI NORD-SUD A ORAȘULUI BUCUREȘTI (nr. 1)
Arh. T. Evolceanu
— CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN BUCUREȘTI (nr. 1)
— DISCUȚIE DE CREAȚIE ASUPRA PROIECTELOR PREZENTATE LA CONCURSUL PENTRU «SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN BUCUREȘTI» (nr. 1)
Arh. V. Bilciurescu, arh. R. Rău
— DEZVOLTAREA ORAȘULUI CONTEMPORAN ȘI PROBLEMELE CENTRELOR SALE ISTORICE (nr. 2)
Arh. Al. Nemeș
— SISTEMATIZAREA PIEȚEI MIHAI VITEAZUL DIN CLUJ (nr. 3)
Arh. R. Rău
— UNELE OBSERVAȚII CRITICE (nr. 3)
Prof. arh. M. Locar
— PENTRU DEZVOLTAREA URBANISMULUI SOCIALIST (nr. 4)
Arh. Cr. Iacobi, arh. R. Rău
— SISTEMATIZAREA PIEȚEI GĂRII DIN CLUJ (nr. 4)
Arh. I. Paiu, arh. R. Rău
— SISTEMATIZAREA PIEȚEI PĂCII DIN CLUJ (nr. 4)
Arh. A. Berindei
— ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE ÎN REGIUNEA PITEȘTI (nr. 4)
Arh. P. Pădureț
— SISTEMATIZAREA CENTRULUI ORAȘULUI PITEȘTI (nr. 4)
Arh. T. Evolceanu
— SISTEMATIZAREA ZONEI CENTRALE A ORAȘULUI RÎMNICU VÎLCEA (nr. 4)
Arh. M. Stancu, arh. P. H. Ionescu
— CVARTALUL «23 AUGUST» DIN ORADEA (nr. 4)
Arh. M. Lupu, arh. T. Evolceanu
— SISTEMATIZAREA STRĂZII DR. C. I. PARHON—IAȘI (nr. 4)
Arh. Cl. Stănescu, arh. T. Evolceanu
— SISTEMATIZAREA CENTRULUI ORAȘULUI BACĂU (nr. 4)
Arh. C. Voiciulescu, arh. A. Ghinescu
— SISTEMATIZAREA ZONEI «CALEA BUCUREȘTILOR»—BRAȘOV (nr. 4)
V. A. Kucerenko
— DESPRE SITUAȚIA ȘI MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CONSTRUCȚIEI DE ORAȘE ÎN U.R.S.S. (nr. 4)
— PASAJUL SUPERIOR SOCOLA-BUCIUM DIN IAȘI (nr. 4)
Arh. Al. Budișteanu, arh. R. Rău
— MICRORAIONUL, ELEMENT ESENȚIAL ÎN SISTEMATIZAREA ORAȘELOR NOASTRE (nr. 6)
Ing. N. Mărgărit
— PROBLEME PRINCIPALE DE CIRCULAȚIE ÎN ORAȘE ÎN LUMINA LUCRĂRILOR CONFERINȚEI DE TRANSPORT URBAN DE LA BUDAPESTA, 28—30.IX.1960 (nr. 6)
Arh. A. Mureșan, arh. Sulamita Cleja
— CVARTALUL «23 AUGUST» — IAȘI (nr. 6)

EXPOZIȚII — MAGAZINE — PIEȚE

Arh. D. Hardt
— MAGAZINELE CAPITALEI (nr. 2)
Gh. Teodoraşcu, arh. Al. Constantinescu, A. Uricaru
— FORME NOI DE DESERVIRE ÎN COMERȚ (nr. 2)
— PAVILION PENTRU PREZENTAREA MOSTRELOR DE MĂRFURI (nr. 2)
— CRAMA «PĂDUREA BĂNEASA» (nr. 2)
— LACTO-BAR «DORNA» (nr. 2)
— BUFETUL «CARPAȚI» DIN BRAȘOV (nr. 2)
— RESTAURANTE NOI ÎN BUCUREȘTI (nr. 2)
— AGENȚIA TAROM DIN BUCUREȘTI (nr. 2)
— MAGAZINE NOI ÎN BUCUREȘTI (nr. 2)
— HALA DE DESFACERE A PRODUSELOR ALIMENTARE LA CLUJ (nr. 3)
— PIAȚĂ DE LEGUME LA SIGHIȘOARA (nr. 3)
— PIAȚA ALIMENTARĂ LA TÎRNĂVENI (nr. 3)
Arh. H. Novac
— R.P.R. LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE DE MOSTRE DIN 1960 (nr. 6)

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

Arh. I. Bărăscu
— DIN ACTIVITATEA I.R.P. CLUJ ÎN ANUL 1959 (nr. 3)
Arh. A. Ereţian
— DIN ACTIVITATEA I.R.P. BRAȘOV ÎN ANUL 1959 (nr. 3)

TEORIA ȘI ISTORIA ARHITECTURII

A. Vlasov
— STILUL ARHITECTURII NOASTRE (nr. 1)
A. Vlasov
— ORIENTAREA ARHITECTURII SOVIETICE ÎN CONDIȚIILE DEZVOLTĂRII CONTINUE A INDUSTRIALIZĂRII CONSTRUCȚIILOR (nr. 2)
S. Han — Magomedov
— ARHITECTURA ȘI OBIECTELE DE UZ CASNIC (nr. 5)
Arh. M. Melicson
— UNELE PROBLEME ALE CONȚINUTULUI ȘI FORMEI ÎN ARHITECTURĂ — I (nr. 6)

TEHNICA NOUĂ ÎN CONSTRUCȚII

Ing. M. Drimer, arh. A. Kereaski, ing. M. Lazăr, arh. E. Popescu
— O CLĂDIRE EXPERIMENTALĂ DIN PANOURI MARI (nr. 2)
Arh. L. Garcia
— CONSTRUCȚII DIN BETON MONOLIT TURNAT ÎN TENCUIALĂ-COFRAJ (nr. 2)
Arh. E. Vernescu, ing. G. Aznavorian, ing. L. Antohie
— PROCEDEE NOI DE EXECUȚIE ȘI FINISAJ LA UN BLOC DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI (nr. 2)
Arh. C. Lăzărescu
— PROBLEME ȘI MATERIALE ACTUALE ÎN FINISAREA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE (nr. 2 și 3)
Ing. A. Băilescu, ing. A. Necșulea, ing. G. Hochmeister, ing. W. Issel, ing. V. Munteanu, ing. C. Bărdeanu
— INSTALAȚIILE NOII SĂLI A PALATULUI R.P.R. (nr. 3)
Arh. C. Lăzărescu
— FOLOSIREA MATERIALELOR PLASTICE ÎN CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE ȘI SOCIAL-CULTURALE (nr. 5)

CRONICA — RECENZII — BIBLIOGRAFII

— ACADEMICIANUL ARH. DUILIU MARCU LA 75 DE ANI DE VIAȚĂ ȘI 50 DE ANI DE ACTIVITATE (nr. 3)
— DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6)
Arh. L. Schwarz
— EXPOZIȚIA «MATERIALE DE CONSTRUCȚIE, INSTALAȚIE ȘI FINISAJ» (nr. 5)
Arh. T. Evolceanu
— „CULOAREA ÎN ARHITECTURĂ" de arh. Z. Solomon, arh. L. Adler, arh. C. Enache (nr. 6)
— ELOGIUL ARHITECTURII ROMÎNE (nr. 6)

СОДЕРЖАНИЕ

Арх. Тиберіу Риччи — КОНЦЕРТНАЯ СТУДИЯ РУМЫНСКОГО РАДИОВЕЩАНИЯ (стр. 2.). Статья начинается соображениями технического порядка, которые легли в основу разработки этого сложного проекта. Вышеуказанная концертная студия построена специально для больших оркестровых ансамблей с хором и органом. Вместимость ее — 120 оркестрантов, 150 хористов и примерно 1000 слушателей. Внутренний объем студии приблизительно 10.000 м³.

В статье по очереди представлены решения архитектурных характеристик, структуры с двойным железобетонным остовом, а также и решения всех вопросов установок акустических, по кондиционированию воздуха, освещению и сантехнических.

В заключение автор статьи высказывает ряд соображений в связи с возможностями окончательной отделки студии и концертных залов с большой длительностью звукоотражения; представлены одновременно и материалы, использованные при отделке и внутреннем декорировании студии.

ВЫСТАВКИ

Арх. Х. Новак — РУМЫНСКАЯ НАРОДНАЯ РЕСПУБЛИКА НА МЕЖДУНАРОДНЫХ ЯРМАРКАХ 1960 г. (стр. 12.). Участие нашей страны в целом ряде международных выставок позволяет развертывать в этой области обширную проектировочную деятельность.

В 1960 году РНР участвовала в международных ярмарках образцов в Лейпциге, Мюнхене, Милане, Марселе, Лондоне, Салониках, Измире и т. д.

В статье представлены проекты павильонов и стендов РНР на этих ярмарках, выполненные в 1960 году в архитектурной мастерской Торговой палаты РНР, а также и ряд проблем, характерных для этого вида архитектуры.

ГРАДОСТРОИТЕЛСТВО

Арх. Ал. Будиштяну, арх. Р. Рэу — МИКРОРАЙОН — ОСНОВНОЙ ЭЛЕМЕНТ В ПЛАНИРОВКЕ НАШИХ ГОРОДОВ (стр. 22.). Исходя из анализа коллективного характера отдельных функций повседневного быта в социалистическом городе, как и потребностей обслуживания городского населения, авторы статьи комментируют различные степени обеспечения этих функций и организацию жилых зон на основе жилищных групп, микрорайонов и жилых районов.

Микрорайон, в силу первостепенной роли, которую он играет в развертывании жизни города, является основным элементом городской структуры. В статье анализируются составные элементы такого района и принципиальные схемы, на основе которых микрорайоны могут быть организованы в новых или существующих населенных пунктах.

Инж. Н. Мэргэрит — ВАЖНЕЙШИЕ ВОПРОСЫ ГОРОДСКОГО УЛИЧНОГО ДВИЖЕНИЯ В СВЕТЕ РАБОТ СОВЕЩАНИЯ ПО ВОПРОСАМ ГОРОДСКОГО ТРАНСПОРТА, СОСТОЯВШЕГОСЯ В БУДАПЕШТЕ 28—30. IX. 1960 г. (стр. 26.) В статье перечислены основные вопросы дорожного транспорта на территории больших городов и вкратце изложена стадия их трактовки в данное время в Бухаресте в соответствии с выводами венгерского совещания специалистов (в сентябре 1960 года в Будапеште).

Указаны основные фазы рационального изучения проблем и важное значение незамедлительной разработки общего плана дорожного транспорта в городе.

Особый упор делается на необходимость подходить к этим вопросам во всей сложности их градостроительного значения, а не рассматривать их в отдельности как вопросы дорожной техники или простой регулировки уличного движения.

Подчеркивается характер новой техники в этой области проблем, необходимость вклада высококвалифицированных научных кадров и растущий интерес к как можно более широкому обмену опытом с другими столицами и крупными городами мира.

Арх. А. Мурешан, арх. Сулямита Клежа — КВАРТАЛ им. 23 АВГУСТА В ЯССАХ (стр. 30.). Расположенный в зоне верхней террасы района Копоу, этот квартал общей площадью примерно в 6 га создан при учете соседней зеленой зоны и важнейших окружающих домов.

В квартале 472 квартиры, распределенные в четырех 9-этажных, семи 5-этажных и трех 4-этажных домах; в нем имеются также и все необходимые подсобные сооружения.

Девятиэтажный дом-точка выполнен из монолитных бетонных стен и перекрытий, уложенных в инвентарные опалубки, служащие много раз. Квартиры распределены по 6 на площадку лестницы (в доме в общей сложности 51 квартира).

КОНКУРСЫ

КОНКУРС НА ТИПОВЫЕ ПРОЕКТЫ СЕЛЬСКИХ И РАЙОННЫХ ДОМОВ КУЛЬТУРЫ (стр. 33.). Союз архитекторов РНР вместе с Министерством образования и культуры объявили конкурс на лучшие типовые проекты сельских домов культуры с залами на 300 и на 400 мест и районных домов культуры с залом на 400 мест.

Статья содержит краткие оценки жюри конкурса всвязи с проектами, отмеченными премиями и похвальными отзывами.

ДИСКУССИЙ

Арх. И. Шербан — О КОНКУРСЕ НА ЛУЧШИЙ ПРОЕКТ ДОМА КУЛЬТУРЫ (стр. 35.). Автор статьи представляет в ней премированные и заслужившие похвальные отзывы проекты, приводя в связи с этим ряд критических замечаний и теоретических и практических выводов, вытекающих из анализа результатов этого конкурса.

В статье обсуждаются также отдельные вопросы общего порядка, связанные с типизацией проектов культурно-бытового строительства, как и с внешним и внутренним пластическим оформлением зданий такого рода.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Арх. М. Меликсон — ОТДЕЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОДЕРЖАНИЯ И ФОРМЫ В АРХИТЕКТУРЕ (I) (стр. 46.). Автор статьи анализирует некоторые теоретические стороны вопроса содержания и формы в архитектуре. С целью уточнения понятий, он с самого начала устанавливает смысл, в котором использует термин «архитектура», которую он определяет, как «сложный и особый вид общественной деятельности, целью которой является организация площади и материальных рамок, в которых развертывается жизнь и деятельность людей».

В последующих главах автор анализирует существующие взаимоотношения между архитектурой, производством и искусством, а также и между архитектурой, техникой и материалами. Он рассматривает затем содержание архитектуры и ее составные части.

Автор предполагает в своей следующей статье разъяснить вопрос соотношения между содержанием архитектуры и обществом, как и соотношение между содержанием и формой.

РЕЦЕНЗИИ

Арх. Т. Эвольчану — КРАСКА В АРХИТЕКТУРЕ (стр. 49.). В стать анализируется содержание книги «Краска в архитектуре», вышедшей за подписями архитекторов З. Соломона, Л. Адлера и К. Енаке, причем указывается на необходимость для проектировщиков, как и для заказчиков знакомства с вопросами правильного применения краски в архитектуре.

ХРОНИКА (стр. 50.) содержит впечатления американского арх. Э. Д. Стона о достижениях в области архитектуры в Румынской Народной Республике.

На американского архитектора сильное впечатление произвели быстрые темпы строительства в нашей стране, целесообразность и эффективность работ по реконструкции Бухареста, в ходе которых были снесены старые и несоответствующие требованиям санитарии здания, а на месте их возведены современные светлые, привлекательные, веселые многоквартирные дома.

В этом разделе помещены также сведения о деятельности Союза архитекторов РНР в ноябре и декабре 1960 г. и в январе 1961 г.

ОБЛОЖКА: Внутренний вид концертного зала радиовещания и телевидения Р.Н.Р.

SOMMAIRE

Tiberiu Ricci, architecte — LE STUDIO DE CONCERTS DE LA RADIODIFFUSION-TÉLÉVISION ROUMAINE (p. 2) L'article commence par la présentation des considérents d'ordre téchnique qui ont formé la base de l'élaboration du projet complèxe. Le studio de concerts réalisé est spécifique aux grandes formations orchestrales avec chœur et orgue. Sa capacité est de 120 membres de l'orchestre et 150 membres du chœur, ainsi que d'environ 1000 places pour le public. Le volume intérieur du studio est d'env. 10000 m³.

On y relate ensuite tour à tour les solutions du parti architectural, de la structure à double carcasse en béton armé, ainsi que de tous les problèmes des installations acoustiques, de climatisation de l'air, de l'éclairage et des travaux sanitaires.

L'article s'achève par quelques considérations sur les possibilités de finissage du studio et des salles de concerts à longue réverbération, tout en présentant en même temps les matériaux utilisés pour le finissage et la décoration intérieure de cette construction.

EXPOSITIONS

H. Novac, architecte — LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE ROUMAINE AUX FOIRES INTERNATIONALES EN 1960 (p. 12) La participation de notre pays à une série d'expositions internationales, donne l'occasion d'une grande activité d'élaboration de projets dans ce domaine.

En 1960 la R. P. Roumaine a participé aux foires internationales de Leipzig, Munich, Milan, Marseille, Londres, Salonique, Smyrne, etc.

L'article présente les projets pour les pavillons et les stands de la R. P. Roumaine à ces foires, réalisés en 1960 par l'atelier d'architecture de la Chambre de Commerce de la R.P.R., ainsi que quelques problèmes spécifiques à ce genre d'architecture.

URBANISME

Al. Budişteanu, R. Rău, architectes — LE MICRO-RAYON — ÉLÉMENT ESSENTIEL DANS L'AMÉNAGEMENT DE NOS VILLES (p. 22) Partant de l'analyse du caractère collectif de certaines fonctions de la vie quotidienne dans une ville socialiste, ainsi que des nécessités de service de la population urbaine, les auteurs commentent les différents degrés dont on assure ces fonctions et l'organisation des zones d'habitation en prenant pour base les groupes de logements, les micro-rayons et les rayons d'habitation.

Grâce à son rôle majeur dans le développement de la vie urbaine, l'élément structural essentiel de la ville est le micro-rayon. L'article analyse la composition de ses éléments constitutifs, ainsi que les schémas principiels d'après lesquels on peut organiser les micro-rayons dans le cadre des localités nouvelles ou déjà existantes.

N. Mărgărit, ingénieur — LES PROBLÈMES PRINCIPAUX DU TRAFIC DANS LES VILLES D'APRÈS LES TRAVAUX DE LA CONFÉRENCE DE TRANSPORT URBAIN DE BUDAPEST 28—30.IX.1960 (p. 26) L'article enumère les principaux problèmes du trafic routier dans les grandes villes et présente la situation actuelle de la ville de Bucarest par rapport aux conclusions de la conférence hongroise de spécialité (Budapest, septembre 1960).

On y montre les principales phases de l'étude rationnelle des problèmes et l'importance de l'élaboration immédiate d'un plan général de trafic routier pour chaque ville.

Un accent spécial est mis sur la nécessité de la considération urbanistique, complèxe et non pas isolée, des problèmes, comme ceux de technique routière ou seulement de reglémentation du trafic.

On souligne le caractère de tehnique nouvelle de ce domaine de préoccupations, la nécessité de la participation des cadres scientifiques supérieurs et l'interêt croissant pour un échange d'expérience avec d'autres capitales et grandes villes du monde.

A. Mureşan, Sulamita Cleja, architectes — LE QUARTIER 23 AUGUST-JASSY (p. 30) Situé dans la zone de la terrasse supérieure de la colline Copou, ce quartier couvrant env. 6 ha, a été réalisé en tenant compte de la zone de verdure proche et des constructions importantes du voisinage.

Le quartier comprend 472 appartements en 4 blocs à rez de-chaussée + 8 étages, 7 blocs à rez-de-chaussée + 4 étages et 3 blocs à rez-de-chaussée + 3 ainsi que les dotations afférentes nécessaires.

Le bloc point à rez-de-chaussée + 8 étages a été exécuté avec des murs et planchers en béton monolythe coulés dans des coffrages d'inventaire; le bloc a 6 appartements par palier (au total 51 appartements). La solution est très économique permettant, au même prix plafonné, l'amélioration du confort des appartements.

CONCOURS

CONCOURS DE PROJETS-TYPE POUR FOYERS CULTURELS ET MAISONS DE CULTURE (p. 33) L'Union des Architectes de la R. P. Roumaine et le Ministère de la Culture et de l'Enseignement ont organisé un concours de projets-type pour foyers culturels ruraux avec des salles à 300 et 400 places et des maisons de culture avec des salles à 400 places.

L'article présente quelques appreciations du Jury du concours sur les projets qui ont reçu des prix et des mentions à ce concours.

DISCUSSIONS

I. Şerban, architecte — CONSIDÉRATIONS SUR LE CONCOURS DE FOYERS CULTURELS (p. 35) L'auteur de l'article présente les projets qui ont reçu des prix et des mentions, avec quelques appréciations critiques et quelques conclusions théoriques et pratiques dérivant de l'analise de ce concours.

Il discute aussi certains problèmes généraux se rapportant à la création de projets-type de constructions sociales-culturelles ainsi que de leur aspect plastique intérieur et extérieur.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

M. Melicson, architecte — QUELQUES PROBLÈMES DU CONTENU ET DE LA FORME EN ARCHITECTURE (I) (p. 46) L'auteur de l'article analyse quelques aspects théoriques du problème du contenu et de la forme en architecture. Pour préciser ces notions, il établit dès le début l'acception du terme d'architecture qu'il définit comme «une activité sociale complèxe et distincte, dont le but est d'organiser l'espace et le cadre architectural dans lequel se déploie la vie et l'activité des êtres humains».

Dans les chapitres suivants, l'auteur analyse les rapports existant entre l'architecture, la production et l'art ainsi que celles entre l'architecture, la technique et les materiaux. Il analyse ensuite le contenu de l'architecture et ses composants.

Dans un futur article, l'auteur se propose d'élucider le problème du rapport entre le contenu de l'architecture et la société, ainsi que les rapports entre le contenu et la forme.

CHRONIQUE DU LIVRE

T. Evolceanu, architecte — LA COULEUR EN ARCHITECTURE (p. 49) L'article analyse le livre «La couleur en architecture», élaboré par Z. Solomon, L. Adler et C. Enache, architectes, soulignant qu'il est nécessaire, pour les auteurs de projets tout comme pour leurs clients, de connaître la juste application de la couleur en architecture.

La CHRONIQUE (p. 50) comprend un compte-rendu des impressions de l'architecte américain E. D. Stone sur les réalisations architecturales de la R. P. Roumaine.

L'architecte américain a été impressionné par le rythme rapide dont on bâtit dans notre pays, par la manière judicieuse et éfficiente dont on reconstruit la ville de Bucarest en démolissant les bâtisses anciennes et insalubres et en érigeant a leur place des blocs modernes, clairs et gais.

On publie aussi des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R. P. Roumaine pour les mois de novembre, décembre 1960, et janvier 1961.

NOTRE COUVERTURE: Vue de l'intérieur du studio de concerts de la Radiodiffusion-télévision roumaine.

MAGYAR MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1883

ARHITECTURA R P R

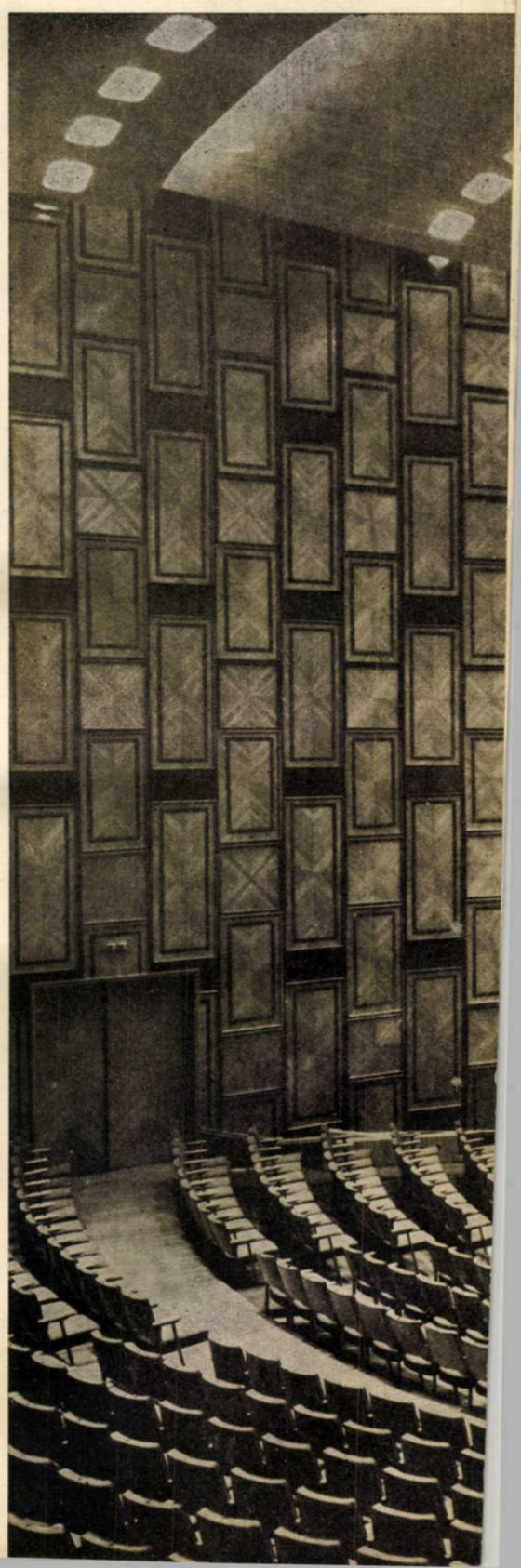

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9 — TEL. 13.98.80

Lei 15

I. P. 4 Bucureşti